

พระพุทธศรีอริยมะตไตรย-อมิตาภา
ได้ปรากฏ
องค์แล้ว

จามเซ็ด เค ฟอสตาร์ เขียน
นฤมล นครชัย แปล

พระพุทธศรีอริยเมตไตรย-อมิตาภา
ได้ปรากฏองค์แล้ว

จามเซ็ด เค ฟอสตาร์ เขียน
นฤมล นครชัย แปล

พระพุทธศรีอริยมตไตรย-อมิตาภา ได้ปรากฏองค์แล้ว

จามเช็ด เค ฟอสตาร์ เขียน

นฤมล นครชัย แปล

จากฉบับภาษาอังกฤษ *Buddha Maitrya-Amitabha Has Appeared*

สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2519 โดย นายจามเช็ด ฟอสตาร์ (Jamshed k. Fozdar)

ISBN 974-7236-20-6

สำนักพิมพ์ศยามจัดพิมพ์เป็นภาษาไทยครั้งแรก เดือนตุลาคม พ.ศ. 2547

พิมพ์ครั้งที่ 1 2519 จามเช็ด เค ฟอสตาร์

พิมพ์ครั้งที่ 2 (ปรับปรุงใหม่) 2538 จามเช็ด เค ฟอสตาร์

พิมพ์ครั้งที่สาม พ.ศ. 2547

สำนักพิมพ์ศยาม

117-119 ถนนเฟื่องนคร เขตพระนคร กทม. 10200

โทรศัพท์ 0-2225-9536 ถึง 9 โทรสาร 0-2222-5188

รูปเล่มและดำเนินการผลิต บริษัท ส่องศยาม จำกัด

โทรศัพท์ 0-2225-9533-5

- ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ
ฟอสตาร์, จามเช็ด เค.
พระพุทธศรีอริยมตไตรย-อมิตาภา ได้ปรากฏองค์แล้ว.-- กรุงเทพฯ :
ศยาม, 2547.
672 หน้า.
1. พระศรีอริย์. I. นฤมล นครชัย, ผู้แปล. II. ชื่อเรื่อง.
294.3092
ISBN 974-7236-20-6

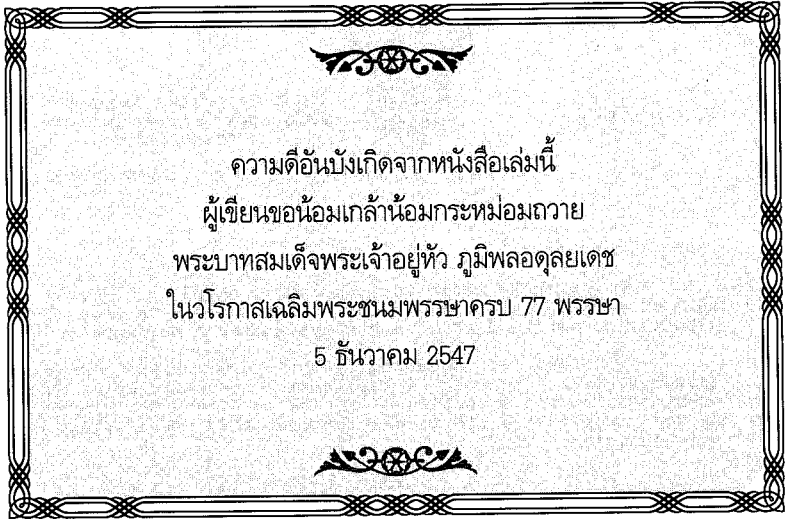
จัดจำหน่าย : สายส่งศิษิต บริษัทเคล็ดไทย จำกัด

โทรศัพท์ 0-2225-9536 ถึง 9 โทรสาร 0-2222-5188

website : www.kledthai.com

email : kledthai@kledthai.com

ราคา 600 บาท

จากปก

สัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่บนหน้าปก มีคำอธิบายที่หน้า 547-548 แต่ขอให้ผู้อ่านและ
ทำความเข้าใจกับเนื้อหาตั้งแต่ต้นไปจนถึงหน้าความหมาย เพื่อจะได้ซึมซับความหมาย
ของสัญลักษณ์นี้ได้อย่างชัดเจน

ห้ามนำส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ (ยกเว้นข้อความที่ลอกมา และข้อเขียนซึ่งมี
ลิขสิทธิ์อยู่แล้ว) มาพิมพ์เก็บเข้าในระบบที่อาจนำมาใช้ใหม่ หรือส่งไม่ว่าในรูปแบบใด เช่น
ทางอิเล็กทรอนิกส์ ทางตรงโดยการถ่ายเอกสาร อัดเสียง หรืออื่นใด โดยไม่ได้รับอนุญาต
จากผู้พิมพ์ก่อน หากจะติดต่อผู้พิมพ์ให้ติดต่อไปที่ สมาคมโรงพิมพ์บาไฮ เลขที่ ๖ ถนน
แคนนิง กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย

No.0003/346

Office of His Majesty's
Principal Private Secretary,
Grand Palace.

Bangkok, January 12, B. E. 2521(1978).

Dear Mr. Fozdar,

I wish to refer to your letter dated 14 November 1977 forwarding for presentation to His Majesty the King a publication entitled "Buddha Maitrya Amitabha Has Appeared."

I take this opportunity to inform you that your letter as well as the above publication have already been submitted for the attention of His Majesty, who has commanded me to convey to you His thanks for your kind presentation on this occasion.

Yours truly,

A handwritten signature in cursive script, reading "Thawisan Ladawan". The signature is written in dark ink and is positioned above the typed name and title.

(Mom Luang Thawisan Ladawan)
His Majesty's Principal Private Secretary.

Mr. Jamshed K. Fozdar,
801 Arlington Blvd.,
El Cerrito,
California 94530,
U. S. A.

(คำแปล)

ตราครุฑ

ที่ 0003/346

สำนักราชเลขาธิการ
พระบรมมหาราชวัง
กรุงเทพฯ

วันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2521 (ค.ศ. 1978)

เรียน นายฟอสตาร์

ข้าพเจ้าขออ้างถึงหนังสือของท่านลงวันที่ 14 พฤศจิกายน ค.ศ. 1977 ซึ่งท่านได้แนบบทประพันธ์เรื่อง Buddha Maitrya-Amitabha Has Appeared (พระพุทธศรีอริยมะตไตรย-อมิตาภา ได้ปรากฏองค์แล้ว) เพื่อขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวายแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ข้าพเจ้าขอถือโอกาสนี้แจ้งให้ท่านทราบว่า ได้นำหนังสือและบทประพันธ์ของท่านทูลเกล้าฯ ถวายแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว มีพระราชกระแสทรงขอบใจท่านในการนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม)

(หม่อมหลวงทวีสันต์ ลดาวัลย์)

ราชเลขาธิการ

นายจามเซ็ค เค ฟอสตาร์

801 ถนนอาร์ลิงตัน

เอล เซรีโต

แคลิฟอร์เนีย 94530

สหรัฐอเมริกา

No. 0002.4/12630

Office of His Majesty's
Principal Private Secretary,
Grand Palace, Bangkok 10200.

6 August, B.E. 2546 (2003)

Dear Mr. Fozdar,

I am writing with reference to your letter dated 26th June, 2003, addressed to His Excellency Mom Luang Thawisan Ladawan, privy Councillor, informing His Excellency that the books entitled "The God of Buddha" and "Buddha Maitrya-Amitabha Has Appeared" have been translated into the Thai language and submitting a request to include as frontispiece in each book our Office's Letters No. 0003/5512 date 11th September, 1973 and No. 0003/346 dated 12th January, 1978.

I wish to inform you that our Office has no objection to your request. In this connection, I would like to enclose herewith two Thai translations of said letters which have been revised by our Office.

Yours sincerely,

A handwritten signature in cursive script, appearing to read "Chantaneer Thanarak".

(Khun Chantaneer Thanarak)

Acting for His Majesty's Principal Private Secretary

Mr. Jamshed k. Fozdar

(คำแปล)

ตราครุฑ

เลขที่ 0002/12630

สำนักราชเลขาธิการ
พระบรมมหาราชวัง

6 สิงหาคม พ.ศ. 2546

เรียน นายฟอสตาร์

ข้าพเจ้าเขียนหนังสือฉบับนี้โดยอ้างถึงหนังสือของท่านลงวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2546 ถึงหม่อมหลวงทวีสันต์ ลดาวัลย์ ราชเลขาธิการที่ได้แจ้งให้ท่านทราบว่า หนังสือเรื่อง "The God of Buddha" และ "Buddha Maitrya-Amitabha Has Appeared" ได้แปลออกเป็นภาษาไทยแล้ว และขออนุญาตพิมพ์จดหมายของสำนักราชเลขาธิการเลขที่ 0003/5512 ลงวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2516 และ เลขที่ 0003/346 ลงวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2521 ลงในฉบับแปลของแต่ละเล่ม

ข้าพเจ้าขอแจ้งให้ท่านทราบว่า สำนักราชเลขาธิการไม่มีข้อขัดข้องในการลงพิมพ์ตามที่ขอ อนึ่ง ข้าพเจ้าขอแนบบทแปลหนังสือสองฉบับดังกล่าวที่สำนักราชเลขาธิการได้ทำการแก้ไข

ขอแสดงความนับถือ

ลงนาม

(คุณจันทน์ ธนรัชนี)

รักษาการราชเลขาธิการส่วนพระองค์

นายจามเช็ด เค ฟอสตาร์

คำปรารภ

จากงานเขียนเรื่องพระผู้เป็นเจ้าของพระพุทธรูปเจ้านั้น จามเซ็ด ฟอสตาร์ ได้ให้ความกระจ่างเกี่ยวกับแนวความคิดของหลักธรรมโดยการนำเสนอความหมายของหลักธรรมในแง่มุมใหม่ๆ ของสิ่งที่พระลัทธิชัทธิโคตมะ ซึ่งเป็นองค์พระพุทธรูปเจ้า ลือเป็นความหมาย รวมทั้งคำยืนยันของพระองค์เกี่ยวกับสิ่งที่สูงสุดเบื้องบน ซึ่งพระพุทธรูปเจ้าทรงถือเป็นพื้นฐานในการสถิตอยู่ในโลกนี้ ในทำนองเดียวกับความศักดิ์สิทธิ์ที่ทั้งปวง

สมาคมพุทธศาสนิกชนแห่งโลกได้ให้ความเห็นว่า “เห็นได้ชัดว่าผู้แต่งหนังสือเรื่องพระผู้เป็นเจ้าของพระพุทธรูปเจ้านั้น เป็นนักปราชญ์ที่ยิ่งใหญ่ผู้มีความรู้พื้นฐานอันกว้างขวางเกี่ยวกับศาสนาเปรียบเทียบ ท่านมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับคัมภีร์เถรวาทและมหายาน การนำเสนอของท่านก็มีความโดดเด่น และความพยายามอย่างยิ่งยวดของท่านในการค้นคว้าก็ยากที่จะหานักปราชญ์ใดเสมอเหมือน ในขณะที่ท่านเรียงร้อยถ้อยคำของท่านเป็นภาพที่ยิ่งใหญ่อลังการ” วารสารของสยามสมาคมที่มีเกียรติก็ได้แถลงว่า “ท่านเขียนงานนี้ขึ้นโดยมีข้อมูลพร้อมเพียงกว้างขวาง และเป็นข้อมูลดั้งเดิม... ภาษาของท่านชัดเจนยิ่งนัก... หนังสือของท่านคือการแถลงเกี่ยวกับศรัทธาในพุทธศาสนาที่ใหม่เอี่ยม โดยมีที่ตั้งใจที่จะให้การโต้เถียงกับใครทั้งสิ้น หนังสือเล่มนั้นสามารถใช้ในการศึกษาได้อย่างดีเยี่ยม และเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นในการแลกเปลี่ยนความเห็นในความศรัทธาศาสนาต่างๆ” แผนกพุทธศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยเยล กล่าวว่า “เนื้อหาของหนังสือเรื่องพระผู้เป็นเจ้าของพระพุทธรูปเจ้า ซึ่งเขียนโดยจามเซ็ด เค ฟอสตาร์ นั้น เป็นสิ่งใหม่ที่ควรศึกษาเป็นอย่างยิ่ง และควรจะได้ศึกษาอย่างจริงจังมานานแล้ว นี่คือข้อสรุปที่มีเหตุผลอย่างแท้จริงและน่าประทับใจเป็นอย่างยิ่ง... ได้มีการแสดงออกซึ่งความเป็นนักปราชญ์อย่างเห็นได้ชัดในขณะศึกษาของคัมภีร์ได้รับแสงสว่างแห่งปัญญา...”

“สำนักพิมพ์ศยาม มีความภูมิใจที่จะนำเสนอต่อโลกแห่งพุทธศาสนิกชน และทุกๆ ท่านที่ให้ความเคารพนับถือต่อพระลัทธิชัทธิ หรือพระพุทธรูปเจ้า ซึ่งหนังสือฉบับพิมพ์เป็นภาษาไทยเป็นครั้งแรก เขียนเป็นภาษาอังกฤษโดยนายจามเซ็ด เค ฟอสตาร์ ซึ่งเป็นเรื่องสืบเนื่องจากหนังสือเล่มแรกของเขา นั่นคือ พระผู้เป็นเจ้าของพระพุทธรูปเจ้า หนังสือเล่มที่ท่านถืออยู่ในมือนี้ เป็นการสำแดงความหมายและสาส์นขององค์ผู้รู้แจ้ง นั่นคือ การที่พระลัทธิชัทธิได้บรรลุถึงคำสัญญาและคำพยากรณ์เกี่ยวกับการมาขององค์ผู้สืบทอด นั่นคือ พระพุทธรูปศรี-อริยเมตไตรย เพื่อชะล้างหนทางแห่งธรรมะอันนิรันดร์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อที่ว่ามนุษย์ชนผู้จะมี

ชีวิตอยู่ในช่วงเวลาอันวิฤตยิ่งนี้ จะได้ค้นพบหนทางที่ตรงและนำเขาไปสู่สถานที่ที่ปราศจากภัยพิบัติทั้งปวง”

ผลงานชิ้นนี้มีความท้าทาย และมีเนื้อหาที่กระตุกไม่เพียงแต่เหล่าผู้เห็นธรรมเท่านั้น แต่รวมไปถึงศรัทธาของความเชื่อที่ยิ่งใหญ่อื่นๆ ซึ่งรอคอยการกลับมาของพระองค์ผู้ได้รับการสัญญาว่าจะกลับมา ซึ่งได้มีการบันทึกไว้ในคัมภีร์ของแต่ละศาสนา ภารกิจของพระองค์ก็คือ การปลุกศรัทธาขึ้นมาใหม่ และเชื่อมโยงมนุษยชาติเข้าสู่ภราดรภาพแห่งจิตวิญญาณ

นี่คือเรื่องราวที่ชวนติดตามของการเกิดของสองพุทธะ เจกเช่นแสงตะวันทางจิตวิญญาณที่สาดแสงเรืองรอง หนึ่งในพุทธะนั้นคือ พระสิทธัตถะโคตมะ ผู้มีชีวิตอยู่และประกาศศาสนาเพื่อการหลุดพ้นมานานกว่า 2,500 ปีมาแล้ว พุทธะที่สองคือ พระบาฮาอุลลาห์ ผู้ปรากฏองค์ขึ้นในประเทศอิหร่านเพียง 100 ปีกว่าที่ผ่านมา และในองค์ของท่านและในคำสอนของท่านนั้นก็ประกอบไปด้วยคำพยากรณ์ต่างๆ ซึ่งองค์พระสิทธัตถะได้ทรงกล่าวไว้เกี่ยวกับการกลับมาในเวลาที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งของผู้สืบทอดของพระองค์ นั่นคือพระพุทธรูปหรือริยมัตไตรยอมิตากา

ถึงแม้ว่าในหนังสือเล่มนี้จะได้มีการนำเสนอองค์สิทธัตถะโคตมะที่แท้จริงและจุดประสงค์ของการดำรงอยู่ รวมทั้งการปฏิเสศทฤษฎีการเกิดใหม่อย่างสมเป็นนักปราชญ์ และการเปิดเผยความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์และทางจิตวิญญาณระหว่างพระสิทธัตถะ และลัทธิฮินดูอวตาร พระกฤษณะ และพระราม ซึ่งการนำเสนออันยอดเยี่ยมนี้ก็เพียงพอที่จะทำให้หนังสือเล่มนี้ถูกจัดอันดับที่ต้นๆ ในหมู่ผลงานทางศาสนาต่างๆ แต่หนังสือเล่มนี้ไม่ได้เป็นเพียงทฤษฎีทางศาสนาพุทธเท่านั้น แต่มันเป็นเสมือนคำเชิญต่อผู้คนทุกหนแห่ง โดยเฉพาะผู้คนแห่งศาสนา และโดยเฉพาะพี่น้องชาวพุทธ ให้ร่วมสืบหาปรากฏการณ์อันยิ่งใหญ่ที่สุดในปรากฏการณ์ทั้งหลายกับผู้แต่ง นั่นคือการมาถึงของพระพุทธรูปอวตาร หรือที่เรียกว่าผู้แสดงตนที่ศักดิ์สิทธิ์ ผู้ซึ่งเมื่อปรากฏองค์เป็นระยะๆ แต่บ่อยครั้งนั้น ก็เป็นแหล่งกำเนิดของการยกระดับจิตวิญญาณของมนุษย์ตลอดช่วงเวลาประวัติศาสตร์อันยาวนานและยุ่งเหยิง และการปรากฏขึ้นนั้นก็เป็นที่เราเฝ้ารอและต้องการอย่างยิ่งยวดในยุคสมัยที่ยากลำบากนี้

นายฟอสตาร์ดพิสูจนีให้เห็นโดยไม่ต้องมีข้อสงสัยเลยว่า เหตุการณ์อันสำคัญยิ่งยวดอันเป็นเหตุการณ์ที่เปิดทวารแห่งยุคทองได้เกิดขึ้นแล้ว ข้อพิสูจนีก็มาจากคำพยากรณ์ที่มากมายทางพุทธศาสนา และเหตุการณ์นี้ก็แจ่มชัดเกี่ยวกับการกลับมาของผู้ปลดปล่อย ซึ่งชาวฮินดู ชาวิว ชาวไซราสเตรียน ชาวคริสต์ และชาวมุสลิม รอคอย

จากผู้แต่งคนเดียวกัน

The Fallacy of Ancestor Worship

บอมเบย์ , 2508

The God of Buddha

ปกแข็ง พิมพ์ครั้งแรก ASIA PUBLISHING HOUSE INC., สหรัฐอเมริกา, 2516

ปกอ่อน ASIA PUBLISHING HOUSE INC., สหรัฐอเมริกา, 2522

พิมพ์ในยุโรป Casa Editrice Bah 'i Sri., Ariccia, อิตาลี, 2538

Buddha Maitrya-Amitabha Has Appeared

(พระพุทธศรีอริยเมตไตรย-อมิตาภา ได้ปรากฏองค์แล้ว)

ปกแข็ง พิมพ์ครั้งแรก สมาคมโรงพิมพ์บาไฮ อินเดีย 2519

ปกอ่อน สมาคมโรงพิมพ์บาไฮ อินเดีย 2519

คำนำของผู้แปล

เมื่อแรกที่ข้าพเจ้าได้รับการทบทวนให้แปลหนังสือเล่มนี้ ข้าพเจ้ารู้สึกกังวลใจ หลังจากนั้นอีกประมาณสองปี ผู้เขียนได้เสนอเรื่องนี้ให้แก่ข้าพเจ้าอีกครั้งหนึ่ง โดยยืนยันว่าภาษาที่ใช้แปลนั้นต้องง่ายพอที่จะให้คนธรรมดาเข้าใจ

ข้าพเจ้าได้รับมาแปลในที่สุด และยิ่งแปลไปก็รู้สึกประทับใจในเนื้อความของหนังสือและจุดมุ่งหมายที่ผู้เขียนต้องการแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจอันแจ่มชัดของศาสนาในภาพรวม ความสำคัญของศาสนาต่อชีวิตมนุษย์ และวิวัฒนาการของศาสนาในยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

ในขณะที่ในหนังสืออีกเล่มหนึ่งที่ได้รับการกล่าวขวัญถึง นั่นคือ พระผู้เป็นเจ้าของพระพุทธเจ้า ผู้เขียนได้บรรยายถึงการเกิดพุทธะจากแก่นอันสูงสุดโดยใช้การกล่าวขานต่างๆ กัน เช่น ผู้ที่ไม่ได้เกิด ผู้ที่ไม่ได้ถูกสร้าง เป็นต้นนั้น ในหนังสือเล่มที่ท่านถืออยู่นี้ และที่ข้าพเจ้าถือเป็นกำไรชีวิตที่ได้แปล กล่าวถึงการเกิดของธรรมะเมื่อ 2,500 กว่าปีมาแล้วโดยลัทธิตถะโคตมะ และการเสื่อมถอย การทำให้ธรรมะอันบริสุทธิ์นั้นเกิดขึ้นใหม่จากการเกิดพุทธะองค์ใหม่ นั่นคือพระพุทธศรีอริยเมตไตรยดังที่คัมภีร์เถรวาทและมหายานได้ทำนายไว้

ข้าพเจ้าได้พยายามอย่างยิ่งยวดที่จะสื่อความหมายตามที่ผู้เขียนมีความตั้งใจและข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะก่อประโยชน์และให้ความรู้แก่ผู้อ่านอย่างอนันต์

บรรดาคำศัพท์ทางภาษาบาลีได้รับการเขียนออกมาด้วยตัวอักษรไทยด้วยความกรุณาของอาจารย์สมาน งามสนิท และ พระมหาภาสกรณ ปิโยภาโส ซึ่งข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณท่านทั้งสองไว้ ณ ที่นี้ด้วย หากมีตัวสะกดที่ผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าขอรับไว้แต่ผู้เดียว

อนึ่ง ยังมีศัพท์ทางภาษาสันสกฤตอีกบางตัวซึ่งยังไม่ได้เขียนออกมาด้วยตัวอักษรไทยเนื่องจากเกรงว่าหากยังต้องรอผู้รู้ทางภาษา หนังสืออาจจะออกล่าช้าไปอีก จึงได้คงรูปแบบเป็นภาษาอังกฤษไว้ แต่ในการพิมพ์ครั้งต่อไป จะได้จัดการทำให้ถูกต้อง

ขอให้ประโยชน์แห่งหนังสือเล่มนี้ตกอยู่กับผู้อ่านทุกท่าน ขอขอบคุณ

แต่

พระศรีอริยเมตไตรย-อมิตาภา

อันเป็นแรงบันดาลใจที่ทำให้ผู้เขียนเขียนหนังสือเล่มนี้ขึ้น

และ

แต่

มนุษยชาติทั้งหมด

“ข้าฯ กล่าวกับเจ้าอย่างจริงแท้ว่า ผู้ที่ได้รับพรไม่ได้มาสอนความตาย
แต่มาสอนชีวิต และเจ้าช่างไม่เห็นถึงธรรมชาติของการอยู่และการตาย”

ในปีหนึ่งที่ผ่านมา มีการเกิดและตายมากมายของมนุษย์ตัวเล็กๆ
เช่นเจ้าและข้าฯ แต่ยังไม่เคยมีผู้ใดเสมอเหมือนพระองค์
และไม่มีผู้ใดที่จะเสมอเหมือนพระองค์แม้ในอนาคต

กวีสันสกฤต

สารบัญ

คำนำของผู้แปล	(11)
บทนำ	ก
ตอนที่ 1	
บทที่	
1 สภาวะของมนุษย์	1
2 ผู้สมบุรณ์	19
3 พุทธ-อวตาร	63
4 สิทธิตถะ พระพุทธเจ้า	66
5 กรรมและความคิดที่ผิดเกี่ยวกับเรื่องการเกิดใหม่	102
6 พุทธะ-ธรรมะ	166
7 สังฆะ	225
ตอนที่ 2	
บทที่	
8 พุทธะ เมตไตรย-อมิตามา ได้ปรากฏองค์แล้ว	231
9 เวลา	244
10 สถานที่	325
11 อมิตามา	330
12 อวโลกิเตศวร	342
13 ที่อยู่ของพุทธ : เมตไตรย-อมิตามา	345
14 ตัวบุคคลขององค์บ๊าบ และ พระบาฮาอุลลาห์ ปาฏิหาริย์คู่	363

15	อัปเดต-บาฮา : มหาธัมมบท	442
16	ศาสน์ของพระบาฮาอุลลาห์ ธรรมะที่แท้จริง	465
17	ชาวบาไฮ ชาวพุทธใหม่ที่เป็นชาวพุทธที่แท้จริง	551
18	ระเบียบบริหารของบาไฮ สงฆ์ใหม่	587
	บทส่งท้าย	603
	บรรณานุกรม	609
	คำอธิบายศัพท์	612

หมายเหตุ :

ผู้แต่งได้เลือกวิธีการเขียนเชิงพรรณนาที่บางครั้งมีความยาวพอควร แทนที่จะเรียบเรียงคำอธิบายทั้งหมดไว้ในส่วนคำอธิบายศัพท์ เนื่องด้วยเหตุผลสองประการ ประการที่หนึ่ง เพื่อให้สมาธิของผู้อ่านไม่ถูกขัดจังหวะด้วยการต้องพลิกไปที่ภาคผนวกตลอดเวลาเพื่อหาคำอธิบายเนื้อความที่จำเป็น และประการที่สอง เนื่องจากข้อเขียนบางข้อมีความหมายหลายนัย ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทต่างๆ ดังนั้น การอธิบายความหมายไว้ในเชิงพรรณนาจะทำให้แสดงความหมายในแต่ละนัยได้ดีกว่า ขอแนะนำให้ผู้อ่านได้อ่านส่วนคำอธิบายศัพท์สักครั้งหนึ่งก่อนที่จะเริ่มอ่านหนังสือเล่มนี้ เพราะจะทำให้จำได้ถึงแม้จะรางๆ ก็ตามว่า ความหมายของข้อความต่างๆ ที่จะพบในบทต่างๆ นั้นคืออะไร และเชิงพรรณนาจะช่วยย้่าให้เกิดความเข้าใจที่ถ่องแท้ยิ่งขึ้น ด้วยเหตุผลเดียวกันนี้ ข้ออ้างอิงจึงได้ปรากฏอยู่ในแต่ละหน้า แทนที่จะแยกไปรวมไว้เป็นบทอ้างอิงหลัก

บทนำ

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็นสองตอน และครอบคลุมถึงลักษณะที่โดดเด่นของปรากฏการณ์เฉพาะซึ่งเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า นั่นคือ พุทธอวตาร โดยเนื้อหาสำคัญแล้วนี่คือเรื่องราวของแสงตะวันทางจิตวิญญาณที่สดใสเรื่องราว นั่นคือ การเกิดของพระพุทธรูปมากกว่าหนึ่งพระองค์ พระองค์แรกเกิดเมื่อช้านานมาแล้ว และอีกพระองค์หนึ่งเพิ่งจะปรากฏลำแสงเหนือขอบฟ้า เพื่อขจัดความมืดมัวของราตรีแห่งจิตวิญญาณ และเพื่อปลุกจิตสำนึก และเบิกทางสว่างทางจิตวิญญาณของมนุษยชาติที่ปัจจุบันอยู่ในสภาพตายด้าน¹

จุดมุ่งหมายของหนังสือคือนำผู้อ่านโดยเฉพาะพี่น้องชาวพุทธ ให้ได้เห็นถึงความจำเป็นอย่างยิ่งยวดที่จะต้องมีการตื่นตัวทางจิตวิญญาณ ทั้งนี้

¹ เนื่องจากหนังสือเล่มนี้เป็นเรื่องราวของพุทธะสององค์ คือ สิทธัตถะ และเมตไตรย ข้าพเจ้าจึงพยายามใช้คำว่า สิทธัตถะโคตมะ หรือ ศากยมนุ ในทุกที่เป็นไปได้ แทนที่จะใช้คำว่า ตถาคต หรือ พุทธะ และเราจะต้องเข้าใจด้วยว่า พุทธะ (ผู้ตรัสรู้อย่างเต็มที่แล้ว) มีความหมายดังที่ปรากฏในวงเล็บในทุกๆ ที่ และผู้อ่านควรหลีกเลี่ยงการแยกแยะระหว่างปรากฏการณ์ที่เป็นสิทธัตถะก่อนและหลังจากที่พระองค์ได้ประกาศความเป็นพุทธะ

เพราะมนุษย์ก็คือสัตว์โลกที่มีจิตวิญญาณ และสระณะแห่งชีวิตของเขาก็คือ ความต้องการจิตวิญญาณ และตลอดเวลาที่ผ่านมา นี่ก็เป็นความจำเป็นอย่าง ยิ่งยวดอันเดียวของเขา

ข้าฯ กล่าวกับเจ้าอย่างจริงแท้ว่า จิตใจของเจ้านั้นก็คือจิตวิญญาณ แต่แม้แต่ส่วนที่ประสาทสัมผัสได้ของเจ้าก็เต็มไปด้วยจิตวิญญาณ การตรัสรู้ เป็นนิรันดร์และครอบคลุมสิ่งมีชีวิตทั้งหมด เฉกเช่น บทบัญญัติอันงดงามที่ นำพามนุษย์ทุกผู้ทุกนามที่กำลังเสาะหาสัจจะ การตรัสรู้เปลี่ยนธรรมชาติแบบ เดียวรัจฉานให้เป็นจิตวิญญาณ และไม่มีสิ่งมีชีวิตใดที่จะไม่สามารถถูกนำไป ในหนทางแห่งสัจจะได้¹

เราไม่สามารถบรรลุถึงเป้าหมายนี้ได้โดยเพียงแต่ตั้งปัญหาและ เงื่อนไขเท่านั้น แต่เราจะต้องให้คำตอบด้วย การจะบรรลุถึงสิ่งนี้ได้มันจำเป็น ที่จะต้องเห็นปัญหาก่อน นั่นคือสภาวะของมนุษย์ดังที่เป็นอยู่ในโลกปัจจุบันนี้ และในสภาวะนี้เองที่เราต้องพิจารณาความหมาย และสาระของพระพุทธร ลีทศตตะ โคตมะ² ผู้มีชีวิตอยู่ 2,500 ปีมาแล้ว ว่าแง่มุมใดและกฎเกณฑ์ใน ชีวิตใดของพระองค์ท่านที่จะมาปรับใช้กับความเป็นจริงในชีวิตที่สภาวะของ มนุษย์ในปัจจุบันเผชิญอยู่ และยิ่งไปกว่านั้น เราต้องค้นหาข้อชี้แนะซึ่งแฝงอยู่

1 มลिनทปัญหา (ความเป็นอยู่ทั้งหมดในมิติแห่งจิตวิญญาณ)

2 ลีทศตตะ หมายถึง "เต็มเปี่ยมแล้ว" หรือผู้ที่มิกลีเลสปรารถนาเต็มเปี่ยมแล้ว นั่นคือเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ เป็นอิสระจากโมหะและกิเลส ลีทชัง เป็นคำที่แปลลงมาจากรากเดียวกันคือ "ลีทธิ" (ความสำเร็จ) มัก จะได้ใช้ในตอนต้นของตัวอักษรบนสมุดใบปาล์ม ซึ่งหมายถึง "ขอพรจงมีแด่" หรือ "ทุกคนกล่าว สรรเสริญ" ลีทศตตะเคยได้นามว่า Sarvarthasiddha (หมายถึง "ถูกต้องทั้งมวล") ขอให้ผู้อ่านได้ ให้คำต่อไปนี้มีมีความหมายเดียวกันนั่นคือ เคาตะมะ หรือ โคตมะ ชารมะ และ ธรรมะ นิรวนา และ นิพพาน เมตไตรย และ เมตตยะ อรทัตต์ (อรทัตต์) และ อรทันต์ สุตรา และ สุตตะ (สุตตันตะ) สังฆะ และ สัมฆะ การมะ และ กรรมนา สัมสारा และ สังขาร (สัมขาร) และคำอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันไม่ว่าจะปรากฏอยู่ในส่วนใดของเนื้อเรื่องก็ตาม ความแตกต่างในตัวสะกดก็มาจากความ แตกต่างในการออกเสียง (คำสันสกฤตสะกดไว้ข้างหน้า และคำบาลีสะกดไว้ข้างหลัง ถึงแม้จะนิยม ใช้คำอ่านที่เป็นสันสกฤตมากกว่า แต่ก็มีการใช้ทั้งสองแบบ

ในศาสนาของพระองค์ท่าน เพื่อที่ว่าผู้ที่หาหนทางอย่างจริงจังนั้นจะสามารถพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาและการแยกแยะ อันจะทำให้เราแน่ใจลงไปถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคำยืนยันของพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับการเกิดขึ้นใหม่ของพระพุทธเจ้า อันเป็นปรากฏการณ์ที่สำคัญยิ่งและจำเป็นในการจัดหนทางเก่าแห่งธรรมอันนිරันตร์ เพื่อที่ว่ามนุษยชาติจะเดินไปสู่นิพพานอันศักดิ์สิทธิ์ด้วยอย่างก้าวที่มั่นคง และหัวใจที่เปี่ยมไปด้วยความสุข

ถึงแม้ว่าชื่อของหนังสือเล่มนี้จะบอกชัดเจนว่า นี่ไม่ใช่เรื่องราวเกี่ยวกับพระลัทธิตถะและบทบัญญัติของพระองค์ ดังที่จะเข้าใจกันได้ในปัจจุบันนี้ แต่อย่างไรก็ตามจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาลักษณะอันโดดเด่นของความเป็นจริงแห่งพระลัทธิตถะ คำยืนยันของพระองค์เกี่ยวกับความสมบูรณ์ ความศักดิ์สิทธิ์ ความเป็นพหุสูต และความเป็นหนึ่งเดียว แง่มุมหลักเกี่ยวกับธรรมอันนिरันตร์ คณะสงฆ์ในสภาพของความบริสุทธิ์ สะอาด รวมทั้งแนวความคิดของพระลัทธิตถะเกี่ยวกับกรรมและคำกล่าวของพระองค์เกี่ยวกับการกลับชาติมาเกิด และจะต้องศึกษาอย่างละเอียดลออและรัดกุม โดยอาศัยข้อเขียนจากคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ทางพุทธศาสนา และจากแหล่งกำเนิดข้อเขียนจากคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์อีกที่หนึ่งนั่นคือ ลัทธิฮินดู นำเสียดายที่หลายคนยังมองพระลัทธิตถะว่าเป็นความผิดปรกติในบันทึกของศาสนา และไปเชื่อว่าพระองค์นิยมลัทธิอเทวนิยม โดยการปฏิเสธวิญญูณและประกาศว่าธรรมของพระองค์นั้นเป็นเพียงจริยธรรมชุดหนึ่งเท่านั้น เราจะยอมรับความผิดพลาดทั้งสามนี้ไม่ได้เลย เพราะเหตุว่าข้อเขียนจากคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ทางพุทธนั้นปฏิเสธความผิดพลาดนี้โดยสิ้นเชิง และเพราะเหตุที่ว่าพระพุทธเจ้าทั้งหลายคือองค์แห่งธรรมะนั้น นั่นคือพระลัทธิตถะแห่งข้อเขียนจากคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ที่เราจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับคำนี้ถึง และเป็นความเป็นจริงแห่งภาวีสัยที่เราจะต้องขุดค้นออกจากเปลือกที่เกราะกรังด้วยความเพ้อฝันต่างๆ ของมนุษย์ที่เกาะกินเรามาเป็นเวลาเกือบสี่ศตวรรษมาแล้ว ก่อนที่เราจะเข้าใจได้ว่า เรากำลังค้นหอะไรอยู่ และเมื่อเราได้ก้าวมาจนบรรลุถึงเป้าหมายแล้ว ทำอย่างไรเราถึงจะรู้ว่า นี่คือ

สิ่งที่เราได้ค้นพบแล้ว

เราจะได้เห็นพระสิทธัตถะที่แท้จริงก็เมื่อเราเข้าใจซึ่งว่า พระองค์คือ หลักการอันศักดิ์สิทธิ์ที่หมุนเวียนเกิดขึ้นตลอดเวลา—แจกเช่นดวงอาทิตย์ที่ โพล์พื้นขอบฟ้าทุกเมื่อเชิ้อวัน—และไม่มองพระองค์เป็นบุคคล เราจะรู้จัก พระองค์ในฐานะที่เป็นพระพุทธรเจ้าองค์หนึ่งในหมู่พระพุทธรเจ้า—พระอวตาร องค์หนึ่งในหมู่พระอวตาร—นั่นคือหมุนเวียนเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า (ยกเว้นบาง ช่วงที่มีการว่างเว้นไปยาวนาน) แจกเช่นห่วงลูกโซ่แห่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่แสดงออกมา ให้เห็นย้อนหลังไปถึงจุดแห่งพระกฤษณะ และมาจนถึงพระมณูผู้ประสิทธิ์ ประศาสน์กฎหมายแห่งชาวฮินดู พระสิทธัตถะทรงมีความเกี่ยวข้องกับตำนาน และข้อเขียนจากคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ทั้งหมดทางจิตวิญญาณอย่างใกล้ชิด

เครื่องมือที่เราจะใช้สะสางบรรดาความเชื่อที่สับสนและขัดแย้งคือ ข้อเขียนจากคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ซึ่งมนุษย์ยังมีความยึดมั่นและจงรักภักติ ดั่งนั้น หนังสือเล่มนี้จึงกล่าวถึงข้อเขียนจากคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ซึ่งมีมาแต่ โบราณกาลและสืบทอดมาสู่ยุคของเรา และในส่วนที่เกี่ยวกับปราชญ์ชาวพุทธ ทั้งหลายที่ได้เอียงกันไปมาว่า ข้อเขียนจากคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ใดแท้จริงกว่า กัน และข้อเขียนจากคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ใดมีความน่าเชื่อถือมากกว่ากันนั้น เราได้ยกเรื่องนี้ขึ้นมาและพยายามสรุปประเด็นเหล่านี้ โดยอาศัยพื้นฐานทาง ประวัติศาสตร์ที่พิสูจน์ได้โดยไม่ให้มีอารมณ์เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพราะการ เติบโตทางจิตวิญญาณที่แท้จริงควรปราศจากความลำเอียงใดๆ ทั้งสิ้น

หนังสือเล่มนี้เน้นย้ำถึงความเคารพต่อผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาอัน ศักดิ์สิทธิ์ และได้มีการค้นคว้าอย่างมากมาย เพื่อค้นพบท่านเหล่านี้โดยอาศัย คำยืนยันต่างๆ ที่พบได้ตั้งแต่อดีตกาล เราประสบผลสำเร็จในความพยายามนี้ ได้ด้วย “กุญแจ” แห่งการศึกษาอ้างอิงไปมา ซึ่งข้อเขียนจากคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ ทั้งหมดในศาสนาของชาวอารยันที่ยังหลงเหลืออยู่ นั่นคือ ศาสนาของชาวฮินดู ชาวโซราสเตรียน และชาวพุทธ และในการค้นคว้าพยายามนี้ เราได้ศึกษาใน ลักษณะของแนวความคิด ลัทธิ และตำนาน

วิธีการศึกษาข้อเขียนจากคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์แบบอ้างอิงไปมานั้น ได้มีการเริ่มต้นแล้วตั้งแต่หนังสือเรื่อง พระผู้เป็นเจ้าของพระพุทธเจ้า และได้ขยายในวงกว้างขึ้นไปอีกในหนังสือเล่มนี้ เนื่องด้วยมีความจำเป็นเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ เพื่อแสดงห่วงโซ่ หรืออีกนัยหนึ่งความต่อเนื่องของการปรากฏขึ้นอันศักดิ์สิทธิ์ เราเริ่มจับห่วงโซ่ตรงกลางๆ นั่นคือเมื่อพระลัทธิตถะและบทบัญญัติของพระองค์ได้ปรากฏอยู่ในประวัติศาสตร์ และค้นคว้าความเชื่อมโยงกัน (เช่น พระกฤษณะ พระราม และพระมนู และชื่อของพระพุทธเจ้าองค์อื่นๆ ดังที่พระลัทธิตถะได้ทรงกล่าวถึง) ที่เกิดขึ้นก่อนหน้าพระองค์ ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับ “ประสบการณ์” ขององค์พระพุทธเจ้าเอง นั่นคือพระลัทธิตถะที่แท้จริง รวมทั้งความหมายและจุดประสงค์แห่งธรรมะของพระองค์

วิธีการศึกษาอ้างอิงไปมานี้ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดใน การตรวจสอบความหมายที่ถูกต้องของข้อเขียนจากคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ เราได้ให้ความสำคัญต่อความละเอียดถูกต้องและขอบเขต มากกว่าที่จะใช้วิธีรวบรัดตัดความ ทั้งนี้เพราะสิ่งที่เราค้นหาอันกว้างใหญ่ไพศาลยิ่งนัก หากผู้อ่านเบื่อก่อนที่จะทบทวนข้อเขียนจากคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ที่กล่าวซ้ำๆ อยู่แล้ว เขาจะขาดการรับรู้ไปมากมายทีเดียว นั่นเพราะเหตุว่า วิธีการนี้แหละที่เป็นความ มุ่งมั่นแท้จริงแต่โบราณกาลในการสังสมัจจะที่ล้าลึกในตัวตนมนุษย์ ในเวลาเดียวกันผู้อ่านจะเห็นได้ว่า มีแนวความคิดหลายแนวที่ในการอ่านครั้งแรกจะ ผ่านตาไปโดยไม่ค่อยเข้าใจลึกซึ้งนัก แต่เมื่อมาอ่านซ้ำอีกเป็นครั้งที่สองจะได้ ความเข้าใจมากขึ้น นี่เป็นเพราะเหตุว่า หนังสือเล่มนี้เป็นเล่มแรกที่ตั้งใจจะให้ มีความสำคัญต่อพุทธศาสนอย่างแท้จริง และควรจะได้เขียนขึ้นมาก่อนหน้า นี้แล้ว ผู้เขียนหนังสือเป็นหนี้บุญคุณเป็นพิเศษต่อทุกท่านที่มีชื่อปรากฏอยู่ใน บรรณานุกรม และผู้เขียนได้ยกเอาคำกล่าวของท่านเหล่านั้นมาอ้างอิง ผู้เขียน ขอขอบคุณท่านที่ต้องตรวจสอบและพิมพ์บรรณานุกรมนี้ขึ้นด้วย

หากหนังสือเล่มนี้เป็นเพียงการช่วยชาวพุทธให้เข้าใจความเป็นจริง

แห่งพระสิทธัตถะอันเป็นก้าวแรกที่สำคัญแล้ว ก็เท่ากับว่าหนังสือเล่มนี้ได้บรรลุถึงจุดประสงค์ในการแต่งขึ้นเป็นส่วนใหญ่ แต่อย่างไรก็ตาม นี่ไม่ใช่จุดประสงค์หลักของหนังสือเล่มนี้ มันเป็นเพียงฉากหลังประกอบการแสดงเนื้อหาหลักที่สำคัญยิ่งยวดต่อมนุษย์ นั่นคือ ปรากฏการณ์ที่ทรมานเวียนเกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่าแต่นานๆ ครั้งของความเป้งบานทางจิตวิญญาณ การเกิดของพระพุทธเจ้า อันเป็นเหตุการณ์ซึ่งได้ถูกกล่าวไว้โดยนัยและโดยเปิดเผยโดยพระสิทธัตถะ และสิ่งที่จะเกิดขึ้นซึ่งพระองค์ทรงสัญญาไว้ ก็จะทำให้ได้มีการค้นพบธรรมะอันนิรันดร์อันจะนำพามนุษย์ไปสู่ความหลุดพ้น และไปสู่ความรู้สึกถึงความสุขอันเปี่ยมล้นสุดที่จะพรรณนาได้ นั่นคือ การที่พระศรีอริยเมตไตรยปรากฏขึ้น

ดังนั้น จะไม่มีสาวกแท้จริงคนใดของพระสิทธัตถะที่จะไม่สังเกตว่า การที่ชะตาชีวิตของเขาจะบรรลุถึงสิ่งที่เขาปรารถนานั้นจะขึ้นอยู่กับช่วงโช่ช่วงต่อไปในลูกโซ่แห่งธรรมะอันเป็นนิรันดร์นี้ เขาจำจะต้องค้นหาความท้าทายที่อยู่ในหนังสือเล่มนี้ โดยเฉพาะในตอนที่สองซึ่งจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายของเรา นั่นคือข้อสรุปที่ได้จากการสืบเสาะค้นหาของเรา และที่เราจะปฏิเสธไม่ได้เลยนั่นคือ พระศรีอริยเมตไตรย¹—อมิตาภา²—ซึ่งบังเกิดขึ้นแล้ว คำสัญญาและทำนายของพระสิทธัตถะนั้นย้ามาตลอดถึงจุดนี้ และพระองค์ก็ยังคงอยู่ผลสำเร็จของพระองค์น้อยกว่า พระศรีอริยเมตไตรย-อมิตาภา ดังกล่าว ผู้สืบเสาะค้นหาจะต้องประหลาดใจว่า คำกล่าวที่เป็นคำพยากรณ์ที่เป็นของพระสิทธัตถะนั้นมากมายเพียงใด ในตอนที่สองเราจะเห็นคำกล่าวเหล่านี้ ไม่มี

¹ เมตไตรย (สันสกฤต) คำนี้มีความหมายว่า "บุคคลผู้ที่ชื่อมีความหมายว่า ความเมตตาการุณา"

² อมิตาภา หมายความว่าตามที่เขียนว่า "ความเรืองรองอันไม่มีที่สิ้นสุด" โดยมาจากคำว่า "อมิต" ซึ่งแปลว่า "ไม่มีที่สิ้นสุด" หรือ "ไม่อาจวัดได้" และ "อาภา" ซึ่งหมายถึง "เกียรติยศ" หรือ "ความเรืองรอง" ด้วยความบังเอิญหรือตั้งใจก็แล้วแต่ คำว่า "อาภา" หรือ "ภา" หรือ "บาฮา" เป็นสองคำที่มีความหมายเหมือนกันทั้งในภาษาอินโดอารยันที่เป็นสันสกฤต และภาษาเซมิติก ซึ่งเป็นภาษาอาหรับ ไม่เพียงแต่ว่าคำสองคำนี้เป็นคำนามทั้งคู่เท่านั้น แต่คำว่า เกียรติยศและความเรืองรองนั้นมีความหมายเดียวกัน.

ครูบาศักดิ์สิทธิ์ซึ่งคิดที่จะนำคำบรรยายและสัญญาที่จะนำผู้ที่ค้นคว้าจุดหมายในการค้นพบพระผู้ที่เป็นสัญญาแห่งศาสนาของเขาได้มากมายเช่นนี้

ถึงแม้ว่าจะมีใครก็ตามที่พยายามลดความสำคัญของความถูกต้องที่นำพิศวงนี้ ถึงแม้ว่าช่วงเวลาอันยาวนานจะได้แยกเราออกจากแหล่งกำเนิด โดยแบ่งช่วงเวลาถึง 25 ศตวรรษออกให้เหลือครึ่งเดียว (ซึ่งเราจะทำเช่นนั้นก็เท่ากับเราปฏิเสธว่า พระลัทธิที่ตถะนั่นเองเป็นผู้กล่าวคำสอนที่เหลือทั้งหมดของพระองค์) คำพยากรณ์ในข้อเขียนจากคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาพุทธก็ยังไม่ตื่นตะลึง และแม้แต่ผู้ที่ไร้ความเชื่อโดยสิ้นเชิงก็ยังคงต้องจุกคิด แต่การตัดทอนเวลาอันยาวนานจากต้นกำเนิดของคำกล่าวและคำพยากรณ์ต่างๆ ลงครึ่งหนึ่ง จะทำให้เราต้องตัดทอนคำสอนของพระลัทธิที่ตถะในส่วนที่เหลือด้วย

ดังนั้นเรากำลังก้าวออกไปเพื่อพิสูจน์ถึงปรากฏการณ์อันยิ่งใหญ่ที่สุดเท่าที่มนุษย์จะจินตนาการได้ หากเขามีความสนใจอย่างแท้จริง ผู้เขียนหวังว่าไม่เพียงแต่พุทธศาสนิกชนเท่านั้น แต่รวมถึงมนุษยชาติทั้งมวลจะได้ค้นหาและได้พบจุดหมายของเสรีภาพและสันติภาพที่แท้จริง สมดังจุดหมายของการเกิดของพระตถาคตทั้งหลาย¹

¹ ตถาคต : "ผู้ที่มาถึงอย่างสมบูรณ์แล้ว ผู้ที่สมบูรณ์" ตำแหน่งของพุทธะ

1

สภาวะของมนุษย์

ดังนั้นเรากล่าวแก่เจ้า—และเจ้าจะคำนึงถึงโลกที่ผันแปรไปอย่างรวดเร็ว : ดวงดาวที่ปรากฏขึ้นเมื่อรุ่งสาง ฟองอากาศกลางลำธาร (สายฟ้าแลบแปลบปลาบท่ามกลางหมู่เมฆในคิมหันตฤดู) แสงตะเกียงที่ริบหรี่ ปีกาจและความฝัน¹ เทพ² มรณะจะไม่อาจเห็นพระผู้มองมายังโลก³

กาลเวลาเปลี่ยนแปลงประเทศและย้ายพรหมแดน ชาติหนึ่งซึ่งเคยควบคุมชะตากรรมของชาติอื่นกลับต้องสงบนิ่ง จักรวรรดิและราชวงศ์ถูกลบล้างให้สิ้นไป กษัตริย์และผู้พิชิตทั้งหลายถูกบดขยี้เป็นผู้ผงและธุลี ไม่มีอะไรที่เรียก

¹ วัชรสูตร, XXXII (ความเข้าใจผิดในสิ่งที่ปรากฏให้เห็น) ดู ภควัดคีตา 11.51 ประกอบ "เนื่องด้วยผู้ทรงปัญญาซึ่งประกอบด้วยอุเบกขา ปฏิเสธซึ่งผลแห่งการกระทำ และเป็นอิสระจากบ่วงแห่งการเกิดนี้ จะถึงซึ่งสภาวะอันสมบูรณ์สูงสุด.

² ในศาสนาพุทธเรียกว่า "มาร" ซึ่งมีความหมายถึงความชั่วร้ายทั้งปวงในจิตใจของมนุษย์ อันเป็นสมบัติซึ่งต่างมนุษย์ให้ตกอยู่ในความมรรตดาและความไม่เป็นนิรันดร์.

³ ธรรมบท, V. 170 ดู ธรรมบท, V 151 ประกอบด้วย.

ว่าอำนาจของมนุษย์จะยืนยงคงกระพันอยู่ได้ เนื่องจากว่า “ความเฝ้าเปื่อยเป็นธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตและสิ่งจะเท่านั้นที่จะยืนหยัดอยู่เป็นนิรันดร์”¹

เป็นครั้งแรกในยุคของเราที่โลกทั้งโลก ทั้งในส่วนที่เป็นชีวิตมนุษย์และกิจการของประเทศชาตินั้น ภูตแห่งความท้อแท้ออกอาละวาดมนุษย์ทุกคนทุกนาม และทำให้มนุษย์เกิดความเปล่าเปลี่ยว สังคมทุกชนชั้นได้รับผลกระทบโดยถ้วนหน้า และศรัทธาที่เคยมีต่ออุดมคติ สถาบัน และความมุ่งหวังต่างๆ ถูกทำลายโดยสิ้นเชิง

ถึงแม้ว่าเราจะมีอำนาจวาสนาสันเหลือ เรากลับรู้สึกโหยหาความหมาย และเป็นทุกข์ที่คุณค่าและสถาบันต่างๆ ที่เรายึดมั่นศรัทธานั้นกำลังสั่นคลอนจนถึงกับล้มครืนลงมาทีเดียว

เราทราบดีอยู่ว่าเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ให้อำนาจในมือเราจะเปลี่ยนแปลงโลกทางกายภาพรอบตัวเรา แต่มันกลับไม่สามารถเข้าถึงหัวใจจิตหัวใจเรา และไม่สามารถทำให้จิตวิญญาณของมนุษย์เบ่งบานขึ้นได้ เป็นที่น่าคิดยิ่งไปกว่านั้นอีกในสิ่งที่เกี่ยวกับความอึดอัดและสิ้นหวัง นั่นคือ เมื่อเรานึกถึงว่าหลังสงครามล้างเลือดที่ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ประมาณห้าทศวรรษที่ผ่านมา นี้อมนุษย์ก้าวล้ำหน้าไปในด้านวิทยาศาสตร์ แต่กลับถอยห่างออกจากอารยธรรมที่ก้าวหน้าและมั่นคงที่จะให้ความมั่งคั่งและปลอดภัยต่อทุกๆ คน วิทยาศาสตร์ดูเหมือนจะบันดาลทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นวัตถุให้เกิดขึ้นได้ภายใต้ดวงอาทิตย์และแต่ละวันที่ผ่านไปก็ได้สรรค์สร้างสิ่งประหลาดมหัศจรรย์เกินกว่าที่มนุษย์จะนึกฝัน แต่ในวันนี้ความมั่นคงและสงบสุขที่เคยอยู่ใกล้แค่เอื้อมเมื่อวานนี้ กลับถูกผลักรอกจากระยะเอื้อมถึงไปสุดหล้า ในที่สุดมนุษย์ก็ระลึกได้ว่า วิทยาศาสตร์และการค้นพบต่างๆ เป็นผลิตผลของสมองมนุษย์เพียงหยิบมือเดียว และการที่จะนำเอาสิ่งที่ค้นพบนี้มาใช้ก็ขึ้นอยู่กับแนวความคิด “จุดมุ่งหมายของชีวิต” ที่ผู้ค้นพบเหล่านั้นยอมรับ กล่าวสั้นๆ ก็คือว่า การค้นพบที่ปลุกฝังไว้ในวันนี้ และ

¹ ปาราชิกสูตร วัจรงค์, I. 1, 4 (และ ศิขณิกาย ตอน II).

ที่จะออกดอกผลในวันหน้านั้น ไม่สามารถจะขัดเกลาความปรารถนาของมนุษย์ และตั้งนั้นก็ไร้ซึ่งความสามารถในการจัดกรอบศรัทธาของมนุษย์เพื่อผลประโยชน์โดยรวม ในขณะที่วิทยาศาสตร์ทำให้มนุษย์สามารถขุดค้นความลับของธรรมชาติ และยังสามารถบอกได้ว่าจะนำเอาการค้นพบต่างๆ มาใช้เพื่อประโยชน์ของเขาได้อย่างไร แต่วิทยาศาสตร์ไม่สามารถให้หลักประกันได้ว่า การค้นพบนั้นจะถูกใช้ไปเพื่อจุดประสงค์ที่ดีเท่านั้น สาเหตุที่วิทยาศาสตร์ทำสิ่งนี้ไม่ได้ ก็เพราะมันไม่สามารถเปลี่ยน “สัตว์” ที่อยู่ในตัวมนุษย์ได้ ความละโมภ ความเห็นแก่ตัว ความบ้าอำนาจ ซึ่งล้วนเกิดขึ้นจากความว้าวุ่นใจที่ไม่อาจทราบ ว่า เมื่อมันดำแท่งมรณกรรมปกคลุมจิตสำนึกของเขาแล้วอะไรจะเกิดขึ้นต่อไป และวิทยาศาสตร์ก็ไม่อาจทำลายล้างความรู้สึกเหล่านี้ นั่นเป็นเพราะวิทยาศาสตร์ไม่มีคำอธิบายที่สมเหตุสมผลเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายแห่งชีวิตและความต่อเนื่องของชีวิตนี้หลังมรณกรรม แต่วิทยาศาสตร์กลับแก้ไขปัญหาไม่ได้แม้แต่น้อยสมดังความสามารถที่กล่าวอ้าง วิทยาศาสตร์ทำให้เกิดการขาดตอน—การขาดช่วง คือขาดสิ่งที่มนุษย์ต้องการที่สุดในขณะที่เขามีชีวิตอยู่ ไม่ว่าจะเขาจะใช้วิธีใดๆ หรือว่ามันจะมีผลอย่างไรต่อเพื่อนมนุษย์ เมื่อเขาเริ่มไม่ใส่ใจต่อบาปบุญคุณโทษ เพราะเขาไม่มั่นใจในความต่อเนื่องหลังจากที่เขาจบชีวิตลง เมื่อเป็นดังนั้นความหิวกระหายของมนุษย์ที่จะเข้าถึงความหมายของตัวตนที่แท้จริง และคำว่า “ทำไม” และ “มูลเหตุ” ของการเป็นอยู่ก็ยังไม่ได้รับการบำบัด

ในช่วงเวลาห้าทศวรรษที่ผ่านมาเป็นที่เห็นได้ชัดว่า ชีวโลกภาคตะวันตก และอารยธรรมทางวัตถุที่เขาภูมิอกภูมิใจกันหนักหนา และที่แผ่อิทธิพลไปทั่วโลก แม้แต่วัฒนธรรมที่เรียบง่ายในที่โดดเดี่ยวห่างไกล กำลังตกต่ำลงอย่างรวดเร็ว แสงวาววับของความหุหุราบแบบจอมปลอมกำลังดับมอดลง และอิทธิพลของมันตกต่ำลงแม้แต่ในที่เกิดของมันเอง ความเจริญรุ่งเรืองเหมือนกับจะก่อร่างอยู่บนพื้นดินที่สิ้นไหลตั้งน้ำมัน มันดูเหมือนว่าจะไม่มีคุณสมบัติอันใดเลย นั่นคือเป็นสิ่งที่ไม่มีค่าในตัวของมันเอง ในการเสาะหามูลค่าทางวัตถุอยู่นั้น อารยธรรมของเราก็ถูกตัดขาดจากความเป็นนิรันดร์ การที่เราต้องพึ่งสมารถอยู่กับความ

เป็นจริงในปัจจุบันที่ยุ่งเหยิง ทักษะวิสัยของเราจึงเปลี่ยนไปมากมาย และเสียสติปัญญาอรุณที่จำเป็นในการเผชิญกับความเป็นจริงของสิ่งใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้น ผลสำเร็จต่างๆ ของมนุษย์ในอารยธรรมนี้มีข้อสงสัยเสียแล้ว มันกลายเป็นความอึดอัดขัดสน ว่างเปล่า และไร้จุดหมายที่ถาวรโดยสิ้นเชิง

คุณค่าและจุดมุ่งหมายของความสำเร็จต่างๆ นี้ ไม่เป็นที่ประทับใจของมนุษย์อีกต่อไป สิ่งที่คุณถามความมั่งคั่งของมนุษย์อีกอย่างหนึ่งก็คือ การที่หนุ่มสาวเลิกหลงใหลและแปลกแยกตัวเองออกจากคุณค่าต่างๆ ที่บิดามารดาของเขาเชื่อถือ และนี่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วไปอย่างรวดเร็วทั้งในซีกโลกตะวันตกและตะวันออก คนรุ่นใหม่ล้วนประสบความสำเร็จในการละเลิกคุณค่าที่คนเก่าๆ เคยนับถือ และปรากฏการณ์นี้ก็แสดงออกในรูปของ “สังคมแบบตามใจ” ซึ่งเพียงภายในทศวรรษเดียวก็ได้พลิกโฉมจากความปิดลับและการลงโทษ มาสู่การยอมรับอย่างเปิดเผยว่าเป็นเรื่องธรรมดาในหมู่คนส่วนใหญ่ ในแง่ของเศรษฐกิจนั้น สิ่งที่เราเรียกว่า ชีวิตที่ดี (ที่เรายอมแลกด้วยคุณค่าที่สูงส่งและยอมสละกฎเกณฑ์อันดีงาม อันก่อความขมขื่นต่อลูกหลานของเรา และทำให้ครอบครัวแตกแยกกันไปหมด) ก็สลายไปเช่นเดียวกัน แม้เราจะไม่กล้ายอมรับ หากมองอย่างเป็นธรรมแล้ว ความพยายามอย่างบ้าคลั่งในการกำจัดภัยพิบัติในสามลักษณะคือ สภาวะเงินเฟ้อ เศรษฐกิจถดถอย และเศรษฐกิจตกต่ำ เป็นเพียงการดิ้นรนอย่างสิ้นหวังที่จะไขว่คว้ากฎเกณฑ์ที่กำลังเสื่อมโทรมและโอบอวน พร้อมที่จะเคลื่อนไหวมาสู่เบื้องต่ำและสลายไปโดยสิ้นเชิง และนั่นก็เกิดเนื่องจากการกระทำของเขาเอง เราได้สูญเสียแนวทางการดำเนินชีวิตแบบธรรมะอันจะดึงเราขึ้นจากวังวนอันสาหัสนี้ เราต้องทุกข์ทรมานอยู่ในความกลัว ลางสังหรณ์และความสิ้นหวัง ความไร้เหตุผล ความตกต่ำ และความยุ่งเหยิง ดูจะเป็นสภาพปรกติไปเสียแล้ว

แล้วจะมีทางออกอันใดเล่า หากมนุษย์ทั่วโลกไม่มีสติรับรู้ฯ พลังงานของเขาถูกใช้ให้เสียไปกับประเพณีที่ร้ายกาจและพิธีกรรมที่อำมหิต ที่ทำให้มนุษย์ชาติแตกแยกออกเป็นกลุ่มๆ และหากจิตใจของเขายังเปี่ยมไปด้วยภาวะเย็บ

ตามทฤษฎีของเผ่าพันธุ์ ภูมิศาสตร์ และการเมืองของเข่า อันนำไปสู่การเผชิญหน้ากันระหว่างชาติกับชาติ ตะวันตกกับตะวันออก ศาสนากับศาสนา กฎระเบียบกับกฎระเบียบ หากแต่มนุษย์ชาติต้องเรียนรู้ที่จะเปิดใจออกให้กว้างสู่โลกทัศน์ ก่อนที่จะเกิดความก้าวหน้าที่แท้จริงขึ้นได้ในการสร้างโครงสร้างใหม่ อันเป็นที่ซึ่งมนุษย์ที่สับสนจะเข้าไปเพื่อหลบภัย และบำรุงขวัญในช่วงวิกฤติ อันร้ายแรงนี้ ฐานรากของโครงสร้างแห่งจักรภพของมนุษย์ก็จะต้องมีมิติทางจิตวิญญาณ เพราะหากขาดมิติทางจิตวิญญาณนี้แล้ว ไม่มีอิทธิพลภายนอก¹ ใดๆ จะทำให้เขาประสบผลสำเร็จได้ แต่ความสามารถที่จะปลุกจิตวิญญาณของมนุษย์ไม่เคยอยู่ในวิสัยของปุถุชนหรือผู้นำของเขา และนี่คือปัญหาของเราในยุคนี้ พวกที่เรียกตัวเองว่าผู้นำของมนุษย์ ได้คำนวณมิติและคาดคะเนปัญหาความว่างเปล่าทางจิตวิญญาณที่คุกคามมนุษย์ชาติอย่างพิศดารไปหมด แม้แต่ในยุคสมัยที่ล่องเลยมาจนถึงบัดนี้ เขายังไม่สามารถคิดได้ว่าอิสรภาพและเอกราช (ซึ่งโดยรูปธรรมขั้นสุดท้ายก็เทียบได้กับสัตว์ป่านี้เอง) นั้นไม่เพียงพอ และการปฏิบัติทางธรรมและจริยธรรมนั้นจำเป็นที่สุดในการอยู่รอดของสังคมมนุษย์ ความน่าเบื่อยาก่อเกิดขึ้นจากภายในและกำลังแผ่ออกไปอย่างรวดเร็ว สังคมแบบ “อะไรก็ได้” จะไร้ทิศทาง สังคมซึ่งทุกๆ คนมีความเห็นตรงกันในประเด็นสำคัญต่างๆ เช่น มาตรฐานความยุติธรรมและจริยธรรม การแสดงออกและความประพฤติที่ไม่รุนแรง กลับแตกออกเป็นเสี่ยงๆ และไร้ซึ่งทิศทางที่สมเหตุสมผล สังคมแบบนี้เข้าไปเกี่ยวพันกับความสนุกชั่วครู่ชั่วยาม มากขึ้นทุกที และนำพาตัวเองไปสู่หายนะในที่สุด เป็นที่เห็นชัดๆ ว่า “อารยธรรม” ในแบบที่เรารู้จักกัน พร้อมด้วย “พร” ที่ตามมาด้วย นั่นคือ การทุจริตทางเศรษฐกิจ ความป่าเถื่อนของกองทัพ การกดขี่ทางชนชั้น การทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม ล้วนแต่กำลังจะสลายไป มันกำลังจะเคลื่อนออกจาก

¹ มีความหมายว่า วิธีการและโครงการต่างๆ ที่คนเราอาจกระทำเพื่อพลิกผันเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์.

กลางเวทีแห่งประวัติศาสตร์ไปแล้ว อย่างไรก็ตาม การสลายไปของอารยธรรมต่างๆ ในยุคประวัติศาสตร์ก็ย่อมมีลักษณะที่แตกต่างไปจากยุคสมัยนี้ เพราะเหตุว่าโลกในปัจจุบันเล็กลงทันใจ แต่ละจุดแต่ละสถานที่เชื่อมต่อกันเหนียวแน่นเสียจนไม่มีผู้มีความคิดคนใดจะรู้ลึกว่า การสลายตัวของอารยธรรมตะวันตกคุณค่าต่างๆ ที่มันทิ้งไว้ให้ อำนาจและอิทธิพลที่ยังจะต้องหลงเหลืออยู่ถึงแม้ว่าจะลดลงไปเท่าใดก็ตาม จะไม่ได้ทิ้งรอยแผลไว้ให้แก่อีกกันบ้างของมหาสมุทรไปจนถึงอากาศธาตุที่อยู่เบื้องสูงที่สุด แม้พระเจ้าแห่งอำนาจสูงสุดทางทหารและทางเศรษฐกิจจะถูกยึดตรึงไว้ด้วยอำนาจที่แต่ละฝ่ายเสวยอยู่อย่างเท่าเทียมกัน แต่ในประวัติศาสตร์ที่ดุร้ายแห่งอำนาจเคลื่อนตัวตลอดเวลานั้น ไม่มีใครที่จะคงความสบายใจหรือคงความเชื่อมั่นว่า จะไม่มีเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นด้วยความตั้งใจหรืออุบัติเหตุอันใดที่จะทำให้ดุลยภาพนั้นเสียไป เนื่องจากเราทราบดีว่าดุลยภาพที่เห็นนั้นมีฐานอยู่บนความจอมปลอมและหลอกลวง และนำไปสู่การปล่อยพลังแห่งการทำลายล้างที่รุนแรงพอที่จะทำลายล้างทั้งระบบและผู้ที่อยู่ในระบบนั้น

ไม่ว่ามนุษย์จะพยายามสรรค์สร้างสันติภาพและความก้าวหน้าโดยอาศัยกระบวนการทางความคิดแบบสังคมนิยมและการเมือง หรือแนวความคิดแบบคอมมิวนิสต์ สังคมนิยม ชาตินิยม หรือทุนนิยมแบบปล้นสะดม (ในรูปของประชาธิปไตย) อย่างไรก็ตาม มนุษย์ก็ไม่สามารถแสดงให้เห็นความสามารถที่จะต้านโรคร้ายแห่งความเคียดแค้นและความแตกแยกภายในแต่ละอาณาจักรได้ และนี่ก็แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดแล้วว่า วัตถุนิยมไม่ว่าจะเป็นแบบจริงแท้หรือจอมปลอมก็ไม่มีความพาเราไปสู่ทางสำเร็จได้ นอกเหนือไปจากนี้ แม้แนวความคิดทางสังคมนิยมและการเมืองจะเกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ก็ตาม ปัญหาความแตกแยกในแนวความคิดนี้ก็ยิ่งรุนแรง นั่นคือในแนวความคิดเองและในสถาบันต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาจากแนวความคิดนี้ บรรดาแนวความคิดที่กล่าวแล้วนี้ ก็ไม่สามารถให้ทางเลือกที่ชาญฉลาด ระหว่างลัทธิความเชื่อของแนวความคิดทางการเมืองและสังคมนิยมโดยรวม และแต่ละคนที่เต็มไปด้วยความละโมภ หาก

จะกล่าวอย่างมีเมตตาาก็กล่าวได้ว่า แนวความคิดนั้นล่องลอยอยู่ในกระแสแห่งกาลเวลาเพียงระยะสั้นๆ เจกเช่นฟองที่เกิดจากกระแสน้ำที่ไหลวนเชี่ยวกรากเพียงชั่วครู่แล้วก็แตกออกจันใดจันนั้น

ในขณะที่นักคิดต่างๆ พยายามหลอกลวงมนุษยชาติที่กำลังว้าวุ่นและลอยคว้างคว้างกลางสายน้ำที่เชี่ยวกรากแห่งความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วนั้น โดยที่ไม่รู้สึกตัว เขากำลังปลุกมนุษยชาติไปสู่ฆาตกรรมแห่งความเป็นหนึ่งเดียวของมนุษยชาติ แต่กระนั้นนักคิดสมัยใหม่เหล่านี้ ทั้งๆ ที่รู้ว่าไร้ความสามารถที่จะเยียวยาแผลทางใจที่ชำระบมที่กำลังเกาะกินมนุษยชาติอยู่นั้น ก็ยังคงเร่งจำหน่ายวิธีการรักษาแบบจอมปลอมและไร้ความน่าเชื่อถือด้วยวิธีการที่ “ลับ” คนไข้ออกเพื่อให้พอดีกับ “การรักษา” ที่เข้าอ้างว่ามีอยู่

เมื่อปราศจากยาที่แท้จริงที่จะผ่อนคลายความปรารถนาในมิติทางจิตวิญญาณที่สุมอยู่ในอกมนุษย์แล้ว ผู้นำมวลชนและผู้ปกครองมนุษย์ที่ไร้ซึ่งมิติทางจิตวิญญาณโดยสิ้นเชิงนั้นยังยืนยันกรานที่จะหันเหมนุษย์ออกไปหาการเผชิญหน้ากับความเป็นจริง โดยการบำรุงบำเรอมนุษย์ด้วยสิ่งบันเทิงต่างๆ และสัญญาที่จะให้ความพึงพอใจทางวัตถุที่เพิ่มขึ้น ผู้ที่เรียกตัวเองว่าผู้นำแต่ไร้วิสัยทัศน์ในการมองประวัติศาสตร์ที่สอนมนุษย์ว่า การมุ่งแสวงหาอำนาจและการกอบโกยผลิตผลทางเศรษฐกิจ ไม่เคยเป็นประเด็นหลักของวัฒนธรรมและความก้าวหน้าของมนุษย์ และตนเองก็ไร้ซึ่งทิศทางด้านศีลธรรมทั้งปวง ก็ตกไปอยู่ในวังวนชั่วร้ายเดียวกันที่กลืนอาณาจักรต่างๆ เช่น อียิปต์ โรม เปอร์เซีย ออสเทรีย ฝรั่งเศส และอังกฤษ และเฝ้าเพียรพยายามที่จะสร้างสรรค์สันติภาพและสวัสดิการ โดยการเจรจากันทางการเมือง และการจัดระเบียบทางเศรษฐกิจ พวกเขาหลงลืมบทเรียนในประวัติศาสตร์ไปหมดที่สอนไว้ว่า เมื่อไม่มีพลังควบคุมทางธรรมและจิตวิญญาณแล้ว ความละโมภย์อมเอาชนะปัญญาได้เสมอ และเมื่อตัวของเขาเองก็ไร้ซึ่งปัญญาเช่นเดียวกัน เขาก็พยายามบีบบังคับชาติลงให้เหลือเพียงส่วนที่เขาจะควบคุมจัดการได้ วิธีการแรกที่เขาใช้ก็คือแยกมนุษย์ออกมาจากธรรมชาติที่ตกทอดมาแต่โบราณและก่อเกิดมากับจิตใจ

มนุษย์ เขาสัญญาว่าจะมีอาหารเพื่อให้มนุษย์อิ่มท้อง เขาสัญญาว่าในหัวใจจะมีความรักต่อชาติ (หรือเผ่าพันธุ์ หรือชนชั้น) และในที่สุดเขาก็พยายามให้สมองยอมรับ “ยาครอบจักรวาล” โดยห่อหุ้มมาอย่างสวยงามในรูปของ “การให้เหตุผล” ผู้นำเหล่านี้เริ่มที่จะคิดเมื่อสายไปเสียแล้วว่า การแยกและละเว้นที่จะคำนึงถึงจิตในสภาวะของมนุษย์นั้น เขาไม่ได้ทำให้มนุษย์อยู่ในความดูแลควบคุมง่าย แต่ตรงกันข้ามเขาจัดการควบคุมมนุษย์ไม่ได้เลย ราวกับปีศาจแฟรงเกนสไตน์ที่เดี๋ยวจิตใจเราเห็นเมื่อสายไปเสียแล้วว่า เหตุผลไม่อาจชี้นำลัญจนาตญาณของความเป็นอัตโนมัติและความอยู่รอด เช่นเดียวกับ ดร. แฟรงเกนสไตน์ไม่สามารถควบคุมปีศาจของเขาได้ เนื่องจากเหตุผลมีหลายรูปแบบและรับกับความต้องการและความละโมภของแต่ละคนเพื่อให้ได้มาโดยทันทีในสิ่งที่เขาต้องการ เหตุผลเป็นเพียงน้ำมันซึ่งราดลงไปใ้ในกองไฟแห่งฉันทาคติและความเกลียดชัง มันเพิ่มพูนอารมณ์ที่ขัดแย้งกัน และสภาวะแห่งอารมณ์ซึ่งประกอบให้มนุษย์เป็นตัวตนมาตั้งแต่บุพกาล และไร้ซึ่งเหตุผลและความต้องการเป็นวิญญูชนซึ่งเขาจะได้มาอีกด้วยคุณค่าแห่งธรรมะเท่านั้น สภาวะแห่งอารมณ์นี้ก็ใช้คำว่าเหตุผลนี้เองในการค้ำจุนลัญจนาตญาณเบื้องต่ำและกระทำการในวงกว้างเพื่อเปิดโลกออกทั้งหมด

คำว่าเหตุผลได้กลายเป็นคำพูดที่ติดปากพวกเผด็จการและพวกอันธพาลที่ยึดยึดความทะเยอทะยานระยะสั้นและน่ากลัวให้กับมนุษย์ชาติที่ป่วยทางจิตวิญญูชน ภายใต้การครอบแห่งความทะเยอทะยานนี้ พี่น้องต้องทำลายกันเองเพื่อสนองตัณหาที่ไม่มีที่สิ้นสุดภายใต้ชื่อของความรักชาติ เผ่าพันธุ์ และความบ้าคลั่ง รัฐบาลและผู้นำไม่ว่าในระบบทุนนิยมหรือคอมมิวนิสต์ สาธารณรัฐหรือราชาธิปไตย ล้วนแต่ได้ปลุกฝังและบำรุงเชื้อร้ายนี้ให้แข็งแกร่งจนแม้แต่พวกเขาเองก็ไร้ความสามารถโดยสิ้นเชิงเมื่อเขาเองถูกโจมตี

และมนุษย์ก็ไม่อาจมองเห็นแสงสว่างหลงเหลืออยู่เลยท่ามกลางความมืดที่เข้าปกคลุมอย่างรวดเร็ว ถึงแม้ว่าเขาจะได้ศึกษาและปฏิบัติตามคำแนะนำที่ดึงามของซีกโลกภาคตะวันออก ซากของความเชื่อแบบเก่าและความมวงมายได้

กลืนกินเอาสาระสำคัญของศาสนาที่ยิ่งใหญ่ต่างๆ นั่นคือ ศาสนาคริสต์หรืออิสลาม ศาสนาพุทธหรือฮินดู ศาสนายิวหรือโซราสเตรียน เมื่อเราศึกษาตรวจสอบลึกลงไปอีก เราจะเห็นว่าในโครงสร้างของมันในปัจจุบันและผลของมันต่อสังคมแล้ว เราจะเห็นว่า การที่จะให้ศาสนาใหญ่ๆ เหล่านี้เข้ามาแก้ไขปัญหาที่รุกร้าโลกเราปัจจุบันนี้เป็นสิ่งที่ทำไม่ได้เลย ในขณะที่มนุษย์ต้องการความเป็นเอกภาพอย่างที่สุดนั้น ศาสนาเหล่านี้ก็กลับไร้ซึ่งความสามารถโดยสิ้นเชิง และกลับแสดงให้เห็นถึงความแตกแยกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วภายในลัทธิและสถาบันของมันเอง นี่คือจุดที่เรายืนอยู่ในปัจจุบันนี้ และหากมนุษย์ “ผู้มีเหตุมีผล” ไม่ได้รับการทำนุบำรุงตนเองด้านจิตใจและธรรมะแล้ว ภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเขานบนโลกนี้ หากไม่หลุดหายไปโดยสิ้นเชิงจากหายนะอันยิ่งใหญ่แล้ว ก็จะมีตมัวและน่ากลัวเข้าไปทุกที โลกของเราจะต้องมีรัฐเดี่ยวและจิตวิญญาณเดี่ยว มิฉะนั้นโลกก็จะกลายเป็นหลุมศพไปสำหรับทุกคน มนุษยชาติที่ป่วยเสียแล้ว ต้นเหตุของความเจ็บป่วยมาจากด้านจิตวิญญาณ ความไม่สมดุลทางเศรษฐกิจ การต่อสู้อันหยาบคาย การกดขี่ทางการเมือง ความหิวโหย โรคระบาด โรคภัยไข้เจ็บ และแม้แต่สงคราม เป็นเพียงผลข้างเคียงของสาเหตุที่แท้จริง นั่นคือความพิการทางจิตวิญญาณของมนุษย์

จะเป็นเวลานานอีกเท่าใดที่มนุษยชาติจะถูกขังอยู่ในบ่วงของวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและพลังที่จะปล้นล้างมนุษยชาติให้ล้มหายไปโดยสิ้นเชิง เราต้องใช้ความวิเศษมหัศจรรย์ก็พอจะเดาได้ จุดที่โลกเป็นน้ำแข็งที่แทบจะล้างสิ่งมีชีวิตไปจากโลกทั้งหมดนั้นก็เทียบได้กับสิ่งที่เรากำลังต้องเผชิญอยู่ในปัจจุบันนี้ ที่มนุษย์มีแต่ความขำเขินเกะกิงหัวใจและแยกเขาออกจากกัน ในที่สุดก็จะเกิดพลังต้านกลับในรูปของความรื้อรุ่มและพลังความร้อนจากระเบิดนิวเคลียร์ ซึ่งอาจปลดบ่วงที่รัดมนุษย์อยู่ในปัจจุบันและทำให้เกิดความสมดุลขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ผู้ที่กล่าวอย่างน่ากลัวว่า ยานบำบัดโรคที่น่ากลัวยิ่งกว่าโรคนั้นไม่ได้เข้าใจว่า โรคทุกโรคมีการบำบัดตัวของมันเองอย่างรวดเร็ว

มนุษยชาติเผชิญกับความดับสูญ เขาจะอยู่รอดได้ก็จากการก่อให้เกิด

สภาวะใหม่ การที่มาตราฐานที่ยอมรับกันนั้นล้มลายหายไป การแพร่ขยายของเครื่องมืออันน่ากลัวต่อมนุษย์ ทำให้มนุษย์ไม่สามารถมีภราดรภาพได้ หรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่า ความเป็นหนึ่งเดียวของมนุษย์ สภาวะของมนุษย์ทำให้มนุษย์ต้องเรียกร้องหาความเปลี่ยนแปลงอย่างถอนรากถอนโคนในระดับกว้าง เขาจะไม่พอใจเพียงแค่อัดแปลงสถาบันต่างๆ ที่ใกล้ตายและคุณค่าที่ล้มเหลวไปแล้วเท่านั้น แต่เขาต้องการสิ่งใหม่ๆ ที่เขาจะเคารพนับถือได้ นั่นคือความสัมพันธ์และการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในระดับของมวลมนุษยชาติทั้งมวล โดยกำจัดความถือดี ผลประโยชน์ และชั่วอำนาจ ทั้งในระดับบุคคล ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับภูมิภาค เขาเข้าไปกองไว้ให้เป็นอดีต กฎระเบียบในความสัมพันธ์ของมนุษย์จะไม่มีตะวันออกหรือตะวันตก หากต้องเป็นสากล จะไม่มีการเหยียดหยามทางภายนอกใดๆ ที่เข้าถึงปัญหาแห่งโรคอย่างแท้จริง ทั้งนี้เนื่องมาจากตัวปัญหาคือตัวเราเองซึ่งเป็นมนุษยชาติ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงจะต้องเกิดแต่ภายในตัวเราเอง เราต้องปรับปรุงตัวของเราเอง

ความขัดแย้งอันยาวนานระหว่างมนุษย์กับมนุษย์มีมูลเหตุอยู่อย่างเดียวนั่นคือการขาดมาตราฐานที่เป็นเอกภาพของพฤติกรรมของมนุษย์ และจิตสำนึกที่เป็นเอกภาพอันเกิดจากมาตราฐานของจริยธรรมที่เป็นเอกภาพ นั่นคือจริยธรรมและศรัทธาที่เป็นหนึ่งเดียวกลายเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด แรงผลักดันแห่งศรัทธานี้ก็คือ การปลุกจิตวิญญาณในตัวของเราเอง เราต้องชะล้างหัวใจของเราให้ใสสะอาด มนุษย์จะไร้อนาคตโดยสิ้นเชิงหากละทิ้งมิติทางจิตวิญญาณ และศาสนา เท่านั้นที่ดูแลมิติทางจิตวิญญาณและศรัทธา ในประวัติศาสตร์ของความก้าวหน้าของมนุษย์ตลอดระยะเวลาอันยาวนาน มิได้มีจุดใดที่จะแสดงให้เห็นอารยธรรมใดที่จะมีมิติทางศาสนาอย่างที่มีสมควรจะเป็น และมีความหมายอันแท้จริง หากมีเพียงกฎบัตรทางศีลธรรมจากศาสนาอันยิ่งใหญ่บางศาสนาควบคุมอยู่เท่านั้น ถึงแม้ว่ามนุษย์จะมีความทะเยอทะยานในสิ่งที่ไร้ความสำคัญ อันเกิดจากความโลภและความโง่เขลาเบาปัญญาของเขาเอง ซึ่งถูกกระตุ้นด้วย “สามัญสำนึก” ที่ทำให้เขาปฏิบัติกร่างต่างๆ เพื่อความอยู่รอดโดยอาศัยพลังกำลังและความคดโกง

ลำแสงออกมา เพื่อทำลายล้างอาณาจักรพร้อมด้วยสมบัติที่อาณาจักรเหล่านั้นได้มาอย่างไม่ถูกต้อง แต่ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ก็พิสูจน์ให้เห็นว่าชัยชนะที่แท้จริงในวงกว้างไม่เคยเกิดขึ้นเลย หากแต่สิ่งที่ตรงกันข้ามเท่านั้นที่เป็นความจริงตลอดช่วงเวลาที่มนุษย์มีชีวิตอยู่ในโลกนี้ จริงๆ แล้วมนุษย์ตัวเล็กที่อ่อนแอเท่านั้นที่อยู่ในโลกนี้ได้ บรรดาผู้มีอำนาจและกระหายสงครามกลับเข่นฆ่ากันและพากันไปสู่ความพินาศย่อยยับและในที่สุดก็ตกเป็นเหยื่อของโรคภัยที่เขาร้างขึ้นมาเอง ไม่เคยมีอาณาจักรใดที่ครองอำนาจอยู่ได้เกินสี่ศตวรรษ ซึ่งน้อยมากในเวทีแห่งกาลเวลา หากเรามองในแง่ของศาสนาและผลสำเร็จของศาสนาและอานาภาพในการดำรงอยู่ของศาสนา อย่างไรก็ตามในโลกซึ่งมนุษย์พิศหวังในพระเจ้าแห่งวิทยาศาสตร์และวัตถุนิยม และต้องเผชิญหน้ากับบัลลังก์และความเชื่อต่างๆ ซึ่งไร้สมรรถภาพโดยสิ้นเชิงนั้น คำถามสำคัญที่เกิดขึ้นก็คือ “ศาสนาใด” และ “ทำไม”

ก่อนที่จะเราจะให้คำตอบนี้ เราจะต้องยอมรับเสียก่อนว่า หากประวัติศาสตร์สอนเราว่าต้องมีคำตอบต่อปัญหาที่อยู่ตรงตลอดมานั้นคือ ตัวมนุษย์นั่นเอง แล้วประวัติศาสตร์ก็บอกเราด้วยว่า ในบรรดาอารักขาปัญหาที่มีอยู่มากมายที่จะรักษาสุขภาพแห่งมนุษย์และสังคมในอดีตที่ผ่านมา นั้น ยาแห่งศาสนาได้แสดงตัวของมันเองหลายครั้งหลายคราว่าเป็นยารักษาโรคที่ดีที่สุด เพราะสามารถทำให้มนุษย์ไม่ว่าในมุมใดของโลกยกตนเองจากความต่ำต้อยมาสู่ความรุ่งเรือง จากความหลงงมงายมาสู่ปัญญาและเหตุผล จากความตายสู่ชีวิต และหากปราศจากศาสนาซึ่งมีพลังสรรค์สร้างอำนาจแห่งศรัทธาแล้ว พลังอื่นไม่มีความหมายอันใดเลย และไม่สามารถยับยั้งการทำลายล้างและความมืดไม่ให้มากคลุมบุคคลและชาติ สิ่งที่เราเรียกว่าประวัติศาสตร์โดยแปลความหมายของมันว่า เป็นการค้นคว้าเกี่ยวกับความก้าวหน้าของมนุษย์นั้นแท้จริงแล้วก็คือ เรื่องราวเกี่ยวกับศาสนานั้นเอง และโดยแท้จริงแล้ววิสัยทัศน์ทางศาสนาและประวัติศาสตร์การขยายตัวของศาสนาอย่างไม่หยุดยั้งนี้เองที่ทำให้เรายังพอมีอะไรที่จะเป็นความหวังอยู่บ้าง เพราะหากไร้ซึ่งศาสนาที่ผ่านมาดังที่เราเห็นแล้ว ชีวิต

มนุษย์ก็เป็นเพียงความสนุกชั่วครู่ชั่วยามท่ามกลางวังวนของความเจ็บปวด และทุกข์ทรมาน หรือเรียกได้ว่าชีวิตมนุษย์ก็เป็นเพียงประสบการณ์สั้นๆ แบบขาดตอนและไร้ความหมาย การเข้าใจศาสนาให้ถูกต้องในฐานะภาพรวมทางประวัติศาสตร์นั้น เราจะต้องไม่คิดว่ามันคือปรากฏการณ์หลายปรากฏการณ์ที่แยกออกจากกันเป็นเอกเทศ หรือเป็นจริยธรรมที่ปรากฏขึ้นกับเผ่าพันธุ์มนุษย์ที่แตกต่างกัน แต่เราจะต้องคิดว่ามันคือกระบวนการในกรทำให้สังคมทั้งมวลนั้นเรื่องจริยธรรมและจิตวิญญาณโดยที่มีวิถีทางอันค่อยเป็นค่อยไปไปสู่เป้าหมายในบั้นปลายในโลกนี้คือ เอกภาพแห่งสากลโลกและเผ่าพันธุ์มนุษย์ที่เป็นหนึ่งเดียวอย่างแท้จริง หากเราจะวินิจฉัยความหมายของศาสนาในแง่ที่เกี่ยวข้องกับศรัทธาของมนุษยชาติแล้ว เราจะพูดได้เลยว่าศาสนาเท่านั้นที่ทำให้มนุษย์ได้ค้นพบความเป็นอมตะที่เขาเฝ้าเพียรหา และทำให้เขาอยู่เหนือความปรารถนาแห่งโลกีย์วิสัยซึ่งไม่คงทน ศาสนาเท่านั้นที่จะสามารถทำให้จิตวิญญาณของเขา ซึมซับเอาศรัทธาอันไร้ขอบเขตและความมั่นใจว่าความเป็นจริงแห่งตัวของเขานั้นมิได้เป็นเพียงผลรวมแห่งส่วนประกอบต่างๆ ทางสรีระของเขา และภายในศรัทธาแห่งความแข็งแกร่งอันเป็นหลักนี้ ทำให้ภายในจิตใจของเขาเกิดสิ่งสองสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับรากฐานแห่งความสัมพันธ์อันถาวรระหว่างมวลมนุษยชน นั่นคือ ความเชื่อมั่น และความเมตตา นั่นคือความเชื่อมั่นที่จะล้มล้างความขัดแย้งทั้งปวง และความเมตตาซึ่งเป็นสิ่งเดียวกับที่เราเรียกว่า เสียสละเพื่อมวลมนุษยชน

ผู้ที่ไร้ศรัทธาไม่เคยนำพาตัวเองไปสู่ความมหัสจรรย์แห่งความก้าวหน้าของมนุษย์ได้ นั่นคือความมหัสจรรย์แห่งการรักษาผู้ป่วยให้หายจากโรค การดูแลผู้สูงอายุและผู้ป่วยทางสมอง การฟื้นฟูสภาพผู้พิการ การให้การศึกษแก่เด็ก การเสริมแรงแก่ผู้อ่อนแอ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นความมหัสจรรย์ที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างผู้เจริญกับผู้ป่าเถื่อน และแบ่งแยกมนุษย์ที่แท้จริงออกจากสัตว์ป่า

เมื่อเป็นดังนั้น เราจะเห็นว่าในขณะที่มนุษย์กลุ่มต่างๆ ไร้ความสามารถ

อย่างสิ้นเชิงในการหลบเลี่ยงหายนะต่างๆ และการที่ผู้นำของเราไร้ความสามารถในการขึ้นเส้นทางที่ถูกต้องและให้ความหวัง สองปัจจัยนี้ทำให้เราต้องยอมรับว่า มิติแห่งความก้าวหน้าของมนุษย์ซึ่งกำลังจะมาถึงจุดจบนั้น เป็นมิติเดียวกันกับมิติทางจิตวิญญาณดั่งที่เคยเป็นมาแต่เก่าก่อน อย่างไรก็ตามแนวความคิดทางศาสนาและจริยธรรมแบบเดิมๆ ก็ไม่สามารถใช้โอกาสทองที่จะเปลี่ยนแปลงสรรพสิ่งมาใช้เป็นประโยชน์ได้ ทั้งนี้เพราะวิทยาศาสตร์และสิ่งที่เรียกว่าเหตุผลได้ฝังรากลงไปลึก และได้ทำลายความเชื่อและโครงสร้างดั้งเดิม และได้ทำให้ความผูกพันของมวลมนุษย์ต่อสถาบันชาติสับสนลง เหตุผลที่ชี้หน้าเราอยู่ในปัจจุบันนี้ขัดแย้งกันโดยสิ้นเชิงกับความรู้อีกดั้งเดิม และความปรารถนาในศรัทธาทางศาสนา ศรัทธาความเชื่อแบบดั้งเดิมต้องมาเผชิญหน้ากับคำถามใหม่ๆ ที่ต้องการคำตอบ มนุษย์ส่วนใหญ่เลิกปฏิบัติตามหลักคำสอนของความเชื่อแบบโบราณ เพราะเมื่อปฏิบัติตามแล้วก็ไม่สามารถเอาตัวรอดได้ ความสงสัยในศักยภาพของศาสนาแต่ก่อนเคยก่อเกิดในคนจำนวนน้อยและขยายออกไปสู่คนมากมาย ซึ่งแสดงออกซึ่งความไม่เชื่ออันด้วยความประพตติที่เหลวแหลกและไร้กฎเกณฑ์ และฝังเสียงอื่นๆ ของมนุษย์ในทางความดีอย่างหมดสิ้น ไม่ว่าจะเป็นศรัทธาแต่เก่าก่อนอันเปรียบเสมือนแสงอันริบหรี่ที่ยังส่องอยู่ หรือวิทยาศาสตร์สมัยใหม่อันเปรียบเสมือนแสงตะเกียงซึ่งส่องสว่างเป็นเวลานับ ก็ไม่สามารถฉายแสงแห่งความหวังต่อมนุษย์ที่สับสนในราตรีกาลที่มีดสนิท นั่นคือความมืดแห่งจิตวิญญาณ เมื่อความเชื่อมั่นในศาสนาโบราณมลายหายไป และกฎเกณฑ์ที่มีมาแต่โบราณถูกวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ลบล้างไปแล้ว ปัญหาที่ไร้คำตอบที่เผชิญหน้าเราอยู่ก็คือ เราจะค้นพบสาระสำคัญที่จะเชื่อมโยงประสบการณ์ของเราและร่วมรับอารมณ์ของเราได้จากที่ใดและในสิ่งใด

มีแต่ศรัทธาที่สามารถเชื่อมโยงมนุษยชาติทั้งมวลโดยการผสมผสานกลมกลืนกันระหว่างเหตุผลและประเพณี ระหว่างความสำเร็จทางเทคโนโลยีและปัจจัยทางจิตวิญญาณอันเป็นศรัทธาที่ไม่อยู่หนึ่ง ที่มีความศักดิ์สิทธิ์ตั้งแต่จุดเริ่มต้นและครอบคลุมอาณาเขตแห่งความคิดทั้งหมด ที่จะประนีประนอม

ความขัดแย้งทั้งหลาย และเอาชนะความท้าทายทั้งหมดที่เผชิญหน้ามนุษย์อยู่
เท่านั้น ที่ในที่สุดจะสร้างคุณภาพเพื่อพลิกเรือมนุษย์ที่กำลังจมลงให้กลับฟื้น
คืนสภาพและพาเรือนี้ฝ่ามรสุมอันโหดร้ายออกไปสู่แหล่งพักพิงซึ่งเรื่องไปด้วย
แสงแห่งความมั่นคงปลอดภัยและเป็นสุข

ครัทธาที่จะทำให้จิตวิญญาณของมนุษย์เป็นเอกภาพได้ต้องเป็นครัทธา
ที่ปลุกข้อเท็จจริงต่างๆ แต่โบราณกาลตามที่มีอยู่ในศาสนาต่างๆ กันขึ้นมาใหม่
และนำมันเข้ามารวมในกรอบใหญ่กรอบเดียว นั่นคือสังฆะอันเป็นหนึ่งเดียว
ซึ่งเกิดขึ้นมาจากแหล่งกำเนิดเดียว หากเราทำให้เป็นกลางและเปรียบเทียบ
ที่ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์แล้ว เราจะเห็นว่าทุกศาสนาได้รับความสำเร็จเท่า
เทียมกันในสถานการณ์ของศาสนานั้นในเวลานั้นๆ ดังนั้นเมื่อเรามองศาสนา
ในฐานะที่เป็นปรากฏการณ์อันศักดิ์สิทธิ์แห่งสังฆะแล้ว เราจะเห็นได้ว่า
ปรากฏการณ์ที่เรียกว่าศาสนาเท่านั้นที่จะเป็นกระบวนการที่มีเหตุผลที่จะนำ
มวลมนุษย์ไปสู่เอกภาพจากจุดเล็กไปสู่กรอบใหญ่ยิ่งขึ้น นั่นคือจากครอบครัว
ไปสู่เผ่าพันธุ์ จากเผ่าพันธุ์ไปสู่ชาติ และจากชาติไปสู่โลกมนุษย์ทั้งหมด แต่หาก
แม้เราจะรู้ซึ่งถึงความจริงนี้ก็ตาม มนุษย์ก็ยังมีสิ่งหนึ่งที่ยังฝังอยู่เบื้องลึกในใจ
อันเกิดจากอวิชชาและความผิดพลาดแต่เก่าก่อน สิ่งนั้นก็คือ “เรา ผู้นำของเรา”
โดยแยกออกจาก “เขา ผู้นำของเขา” นี่คือนิยามที่บดบังความจริงอย่างหมดสิ้น
มันคือโชตรวนที่ตรึงจิตใจไว้ไม่ให้ได้พบกับความสมบูรณ์อันแท้จริง อวิชชา
ก็คือความไม่รู้ว่าคุณความจริงคือสิ่งสากลที่ไม่อาจปิดบังคุมขังไว้ได้ และคืออึดตาย
ที่บีบตัวเราเองให้เล็กลงและอ่อนแอลง เจกเช่นน้ำหนึ่งหยดย่อมอ่อนแอกว่า
มหาสมุทรโดยรวม

เราได้เห็นสภาวะของมนุษย์ด้วยตัวของเราเองแล้ว เราติดอยู่ในวังของ
ความพิการทางจิตมาช้านานเสียจนเราไม่ใส่ใจที่จะหาสิ่งที่จะมาเยียวยาความ
พิการพิการนั้น ยิ่งไปกว่านั้นเราจะไม่พอใจเป็นอย่างยิ่งและถึงกับคัดค้านอย่าง
แรงกล้าหากมีแพทย์ผู้นำสักการะเสนอตัวเข้ามาเยียวยา เราได้คลำทางไปอย่าง
มืดบอดในความมืดแห่งจิตวิญญาณมานานและก่อบาปและกระทำการอันบ้า

คลั่งและผิดทำนองคลองธรรม หากจะเปรียบก็เหมือนค้างคาวและสัตว์กลางคืนที่ทนแสงตะวันไม่ได้และจะหลบหลีกแสงตะวันไปจนกว่าจะหลบหลีกไปไม่พ้น ไม่ว่าจะหลบเข้าไปอยู่ที่ใต้พิภพหรือในห้วงอวกาศอันมืดมิด หรือแม้แต่ในกันบังแห่งหัวใจของเราส่วนที่เคยมืดมิดมาตลอดทั้งในอดีตและปัจจุบัน และเนื่องจากไม่มีแสงสว่างใดๆ ที่จะมาเทียบกับแสงอันโชติช่วงและเกียรติคุณของปรากฏการณ์อันศักดิ์สิทธิ์อันได้แก่พระอวตาร ดังนั้น ความมืดซึ่งก็คือการไร้ซึ่งแสงสว่างก็จะแผ่ปกคลุมไปในที่ซึ่งเคยมีแสงสว่าง นั่นคือแสงแห่งศาสนา

ผู้นำแห่งโลกหรือปรากฏการณ์อันศักดิ์สิทธิ์ที่มีที่มาจากในทวีปเอเชียทั้งสิ้น บารมีและคำสั่งสอนของพระองค์อยู่เหนือปฏุชน และความสำเร็จของพระองค์ในโลกนี้ได้ดับบังความสำเร็จของมนุษย์ปฏุชนไปเกือบหมด ดังนั้น หากเราจะเทียบคุณภาพของมนุษย์และอารยธรรมในโลก เราสามารถพูดได้ว่าทวีปเอเชียมาเป็นที่หนึ่ง พระพุทธเจ้าก็เป็นชาวตะวันออกเช่นเดียวกับพระกฤษณะ พระเยซูคริสต์ โมเสส พระนบีมูฮัมหมัด และแม่เตโซโราสเตอร์ และทวีปเอเชียก็ได้ประสบความสำเร็จมากที่สุดเช่นเดียวกัน แม่เตโซโรเวลานี้ เนื่องจากทวีปเอเชียเป็นแหล่งที่มีประชากรมากที่สุด จึงเป็นแหล่งที่มีความเจ็บปวดมากที่สุด เสี่ยงร้องครวญครางอันโหยหวนตลอดเวลาจากความหิวโหยและทุกข์ทรมานจากทวีปนี้ตั้งก้องไปท่ามกลางบรรดาเสียงร้องของมนุษยชาติที่ประสบภัยพิบัติ ปัญหาของมนุษยชาติในทวีปเอเชียบัดนี้ได้กลายมาเป็นปัญหาของมวลมนุษยชาติในโลก หากแต่ไม่มีชนกลุ่มใด ไม่ว่าจะโดดเด่นหรือร่ำรวย หรือไม่มีชาติใดไม่ว่าจะเต็มไปด้วยอำนาจวาสนาหรือเล่ห์กลต่างๆ จะไม่สามารถปกป้องสถาบันของตัวเองหรือคุณค่าที่รักที่หวง ถึงแม้ว่าจะใช้ความพยายามเท่าใดก็ตาม และดูเหมือนว่าทุกกลุ่มทุกชาติจะถูกดึงเข้าไปในวังวนแห่งความพินาศในวงกว้างระดับโลกที่กำลังลอยตัวเข้ามาใกล้ทุกที และดูเหมือนจะดูดเอาทุกผู้ทุกนามไม่ว่าเล็กหรือยิ่งใหญ่ ไม่ว่าจะร่ำรวยหรือร่ำรวย ไปสู่หายนะในที่สุด และในทวีปเอเชียนี้อีก ท่ามกลางความเจ็บปวด ความกลัว และความท้อแท้ก็ได้เกิดแสงเรืองรองแห่งศรัทธาขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ดังที่ได้เคยมีมาแล้วในอดีต แสงเรืองรองที่จะชุบชีวิต

มนุษย์ที่เหี่ยวเฉากำลังโผล่พ้นขอบฟ้า และด้วยศาสน์แห่งการปลดปล่อย กำลังกำจัดความระทมทุกข์ในโลกที่เกาะกินจิตใจมนุษย์ให้สิ้นซากไป

พร้อมด้วยแสงเรืองรองแห่งศรัทธาที่เคยมีมาแล้ว และด้วยสัญญาแห่งคำสัญญาของพระพุทธเจ้าโคตมะและครูบาจารย์ดีทั้งหลายนั้น พระศรีอริยมุต ไตรย อมิตาภา ได้ปรากฏองค์ขึ้นแล้ว พร้อมด้วยวิสัยทัศน์แห่งระเบียบของโลกอันใหม่และพร้อมด้วยวิธีการที่จำเป็นในการนำพามนุษยชาติทั้งมวลออกมาจากวงจรอุปาทนแห่งความยุ่งเหยิงเข้าสู่มิติแห่งการเติบโตจากจิตวิญญาณ และเข้าสู่มิติที่กว้างใหญ่ขึ้นแห่งจิตสำนึกแห่งความเป็นมนุษย์ และการกระทำที่เหมาะสมกับความเป็นมนุษย์ โดยอาศัยรากฐานแห่งความเท่าเทียมกัน ความรัก สันติภาพ และมิตรภาพ และโดยเป้าหมายสุดท้ายนั้นคือ ได้ใช้ศักยภาพของความเป็นมนุษย์อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม ก่อนที่เราจะได้อรรถาธิบายไตรยผู้ประกอบด้วยความสามารถอันแท้จริง ซึ่งแม้ในขณะนี้กำลังกวาดล้างความโง่เขลาและความละโมภของมนุษย์เพื่อที่จะแสดงให้เห็นแจ้งถึงธรรมะ (ศาสนา) อันสูงสุดและชำระล้างบาปทั้งมวลนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องย้อนรำลึกถึงยุคเก่าและพระสิทธิตถะที่แท้จริง ผู้ซึ่งเมื่อได้ค้นพบธรรมะซึ่งมีความงามในตอนต้น มีความงามในตอนกลาง และมีความงามในตอนปลาย ทั้งในแง่ของคำสั่งสอนและในแง่จิตวิญญาณ ก็ได้ทรงสอนหนทางแห่งพรหม¹ ซึ่งเปี่ยมไปด้วยความบริสุทธิ์² ให้แก่มนุษยชาติในยุคของพระองค์ เราจะต้องรำลึกถึงชาติตระกูลทางฮินดูของพระองค์ พร้อมทั้งสิ่งที่ทำทนายพระองค์ และจากต้นกำเนิดของพระองค์ซึ่งยังมีหลงเหลือให้เราได้ศึกษาจนถึงในยุคนี้ และพิจารณาหลักฐานต่างๆ อย่างละเอียด เมื่อนั้นแหละที่เราจะได้เห็นพลังแห่งสติปัญญาของพระองค์และความสำคัญของพระองค์ต่อมนุษยชาติทั้งมวล

1 หนทางไปสู่พระผู้เป็นเจ้า.

2 สังยุตตนิกาย, IV. 314-16 ดู ภควัตตคตา, IX. 17 ประกอบ "ข้าคือผู้รู้ ผู้ทำให้บริสุทธิ์... พระเวททั้งสาม...".

เราจะต้องได้รู้จักพระลิขิตตะอย่างลึกซึ้งเพื่อที่จะพบและรู้ว่านั่นคือเมตไตรย ทั้งนี้เพราะเหตุว่า ธรรมชาติของพระพุทธเจ้านั้นไม่สามารถจะเข้าใจได้ง่ายนัก ถึงแม้ว่าเราจะตัดเอาส่วนที่เป็นความมหัศจรรย์ที่มนุษย์สร้างขึ้นล้อมรอบธรรมชาติของพระองค์ออกให้หมดแล้วก็ตาม มันคือสิ่งที่อธิบายไม่ได้ ในขณะที่ถ้ามองจากรูปลักษณ์ภายนอกแล้วพระลิขิตตะก็ดูเหมือนมนุษย์ทั่วไป แต่พระองค์ทรงปฏิเสธอย่างแรงกล้าว่าพระองค์ไม่ใช่มนุษย์² ในเวลาเดียวกันเราจะเห็นได้แจ้งชัดว่าพระองค์ทรงปฏิเสธว่าพระองค์เป็นพระเจ้าหรือเป็นปีศาจ³ และในขณะเดียวกันพระองค์ก็ไม่ได้ทรงเรียกร้องให้มนุษย์ประทับใจในพระองค์ โดยการไปประกวดประชันกับผู้ที่แสดงตัวว่าเป็นผู้วิเศษรอบรู้ในยุดของพระองค์ ในทางตรงกันข้ามพระองค์ทรงเกลียดชังการกระทำอย่างนั้นเป็นอย่างยิ่ง⁴ พระองค์ทรงจงใจหลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นความลึกลับ⁵ และสิ่งมหัศจรรย์⁶ พระองค์ทรงเป็นอยู่อย่างเดียวตลอดเวลานั้นคือความเป็นพุทธะ พระองค์คือตถาคต⁷ พระพุทธเจ้า ผู้ชนะที่ไม่มีผู้ใดจะเอาชนะได้ ผู้รู้อย่างสมบูรณ์ และทรงเป็นผู้ที่ถือกำเนิดมาในโลกนี้ในฐานะที่เป็นเจ้าแห่งลัทธิเพื่อปลดปล่อยโลกนี้⁸

1 อังไว้แล้วในเล่มเดียวกัน, III 118.

2 อังคุดตรนิทาย, II, 37-39 ดู สุตตนิบาต, VV 455-56 ประกอบ.

3 อังไว้แล้วในเล่มเดียวกัน, ดู ภควัตคิตา, ประกอบ X2 เมื่ออรชุนย้าว่า "ภทษณะ... ไม้ว่าเทพหรือปีศาจก็ไม่รับทราบถึงการปรากฏของพระองค์".

4 ทีฆนิกาย, ตอน I เกวตถสูตร.

5 ทีฆนิกาย, II 100 ดูอังคุดตรนิทาย, 1, 3, 134 ประกอบ หน้า 286 (ฉบับพิมพ์ของมหาวิทยาลัยบอมเบย์).

6 ทีฆนิกาย, ตอน I พรหมจรรย์สูตร หน้า 12.

7 ทีฆนิกาย, ตอน III 135 ดู มหาวรรค, ประกอบ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้มีความหมายที่ชัดเจนในคำว่าตถาคต แต่ในทุกสำนักทางพุทธก็มี ความหมายว่า "ผู้ที่มาถึงโดยสมบูรณ์แล้ว" นั่นคือ ผู้สมบูรณ์ ผู้ที่เราไม่สามารถจะเข้าใจได้เต็มที่ แต่สามารถกล่าวได้ว่าเป็น "ดังนั้น" เป็นแบบนี้.

8 อังไว้แล้วในเล่มเดียวกัน, I.46 ดู เกษอูปนิฆัท, I.9 ประกอบ "ผู้ซึ่งไม่ได้มีลมหายใจจากชีวิต แต่ชีวิตมีขึ้นได้เพราะพระองค์ นั่นแหละเป็นความจริงแท้แน่นอน ขอให้เจ้ารู้เถิดว่า นั่นคือพรหม และไม่ใช่สิ่งที่ผู้คนรักชอบ".

พระองค์ไม่ได้ทรงเป็นสิ่งที่มนุษย์นึกคิดไปตามจินตนาการ ภารกิจของพระองค์ในยุคของพระองค์ก็เพื่อเปิดประตูแห่งความเป็นอมตะให้แก่มนุษย์ซึ่งอยู่ในโลกที่ปกคลุมไปด้วยความมืด¹ เนื่องจากความหมายและปฏิกิริยาที่แท้จริงของพระองค์ก็คือคำสอนของพระองค์เอง (ธรรมะอันสูงสุด)² เราจึงเห็นได้ตั้งแต่ในประวัติศาสตร์มาว่า มีผู้ที่รู้ซึ่งในความแท้จริงของพระองค์น้อยมาก นั่นคือในหมู่ผู้ที่มีความถ่อมตนและผู้ที่มีวิญญาณอันบริสุทธิ์³

อย่างไรก็ตาม เราก็นึกได้ว่าไม่มีใครในปัจจุบันนี้ที่จะไม่ยอมรับความสำเร็จอันน่าตะลึงงันของพระองค์ในการชนะใจมนุษย์ชาติทั้งมวล อันเป็นผลสำเร็จซึ่งจะเทียบระดับได้ก็แต่กับปรากฏการณ์อันศักดิ์สิทธิ์อื่นๆ ซึ่งก็คือพระอวตารเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากพระองค์เองก็ได้กล่าวไว้ว่า พลังแห่งสติปัญญาของพระองค์เป็นพลังที่อยู่เหนือการรับรู้โดยธรรมดา⁴ เนื่องจากผู้สมบุรณ์ย่อมยกผู้ศักดิ์สิทธิ์ขึ้นสู่เบื้องสูง⁵ และผู้ศักดิ์สิทธิ์หรือพระพุทธเจ้า หรือที่เรียกว่าพระอวตารเท่านั้น ที่ได้เปลี่ยนให้โลกไปสู่ความดี

ดังนั้น ในการที่เราจะค้นหาวิถีทางปลดปล่อยตัวเองออกมาจากความมืดมนอนธกาลที่เกาะติดหัวใจมนุษย์อยู่นั้น เราจะต้องหลีกเลี่ยงพวกนักขยงทางการเมืองที่มีข้อเสนอที่ไม่สร้างสรรค์ หากแต่ต้องมุ่งไปสู่ความศักดิ์สิทธิ์ ความสมบุรณ์ นั่นคือไปสู่พระผู้เป็นเจ้าและปรากฏการณ์ของพระองค์

¹ มัชฌิมนิกาย, V. 26 (อารยปริยสนะสูตร).

² สังยุตตนิกาย, III 13, 22-87 ดู ปาราชิกสูตร วิภังค์, I. ธรรมกถา อรรถสทลิกา XXXI 512-13.

³ ทีฆนิกาย, III .84.

⁴ วัชรสัจจ์, XXII.

⁵ วัชรเจดีย์, 176, 11A ดู มัชฌิมนิกาย, I. 71-72 ประกอบ.

2 ผู้สมบูรณ์

เมื่อเราได้รู้จักสิ่งซึ่งถูกทำลายลงได้ เราก็จะรู้จักสิ่งที่ถูกทำลายไม่ได้เช่นกัน¹

ไม่ว่ามนุษย์จะวางตัวเองว่าสูงส่งเท่าใดก็ตาม หรือไม่ว่าเขาจะคิดว่าความสามารถในการรับรู้และเข้าใจนั้นยิ่งใหญ่เพียงใดก็ตาม แต่โดยแท้จริงแล้วเขาเป็นสิ่งมีชีวิตที่เต็มไปด้วยข้อจำกัด ถึงแม้ว่าเขาจะภาคภูมิใจในผลสำเร็จทางวิทยาศาสตร์ของเขาเท่าใดก็ตาม เขาก็ยังวนเวียนอยู่ในความผิดพลาด โดยกอบโกยเอาความรู้จากเพียงรูปลักษณ์ภายนอก และตลอดเวลาที่เขาสรรหาการเรียนรู้และพลังต่างๆ นั้น เขาไม่เคยได้เข้าไปถึงแก่นแท้อันใดเลย อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เราคิดว่า “ไม่มีวันเข้าถึง” นั้นเมื่ออยู่จริง และการที่เราจะได้ซาบซึ่งถึงสิ่งนั้น ถึงแม้ว่าจะเพียงเล็กน้อยก็ตาม ก็คือการเข้าถึงวิทยาศาสตร์และศาสนานับบริสุทธิ นั่นเอง นั่นคือวิทยาศาสตร์และศาสนานับบริสุทธิที่มีความหลากหลายอย่างไม่มีจำกัด และมีความงามและสมบูรณ์อันหาที่เปรียบมิได้ และวิทยาศาสตร์และ

¹ ธรรมบท, V. 383 ดู ภควัดคีตา, VII. 7 ประกอบ “ไม่มีสิ่งอื่นสิ่งใดนอกเหนือจากข้า...”.

ศาสนาอันบริสุทธิ์นี้เองที่ค้นหาข้อบัญญัติที่แท้จริงและจิตวิญญาณที่กว้างใหญ่ไพศาลในรูปแบบต่างๆ ที่มีพลังอันยาวนานถาวรที่จะเชื่อมโลกต่างๆ ให้เป็นหนึ่งเดียว

แต่อนิจจา บรรดาเจ้าแห่งวิทยาศาสตร์และผู้เคร่งศาสนาทั้งหลาย ยังอยู่ห่างไกลจากวิสัยทัศน์อันนี้ อันเป็นวิสัยทัศน์ที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งในการโบกสะบัดสองปีกแห่งมนุษยชาติให้ไปในทางเดียวกันและมีจังหวะเดียวกัน และตราบไต่ที่สองปีกแห่งมนุษยชาติยังโบกไปคนละทิศละทางแล้ว ชีวิตของมนุษย์ก็จะหันเหไปทางวัตถุนิยมอันต่ำทรามและการเลื่อมใสในไสยศาสตร์ มนุษย์จำเป็นต้องมีมิติใหม่แล้ว อันเป็นวิทยาศาสตร์ใหม่และความศรัทธาใหม่หรือศาสนาใหม่ เนื่องจากหนังสือเล่มนี้ทั้งหมดจะกล่าวถึงสิ่งที่ว่านี้ เราจะกล่าวถึงประเด็นที่ว่า ทำอย่างไรวิทยาศาสตร์สมัยใหม่และสิ่งที่ตามมานั้นจะผสมผสานกับความจำเป็นที่ต้องมีมนุษยชาติในมิติใหม่ได้

แม้ว่าเราจะนิยมชมชื่นในความสำเร็จของวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ แต่เราก็ต้องกล่าวว่าวิทยาศาสตร์นี้ไปไม่ถึงจุดหมายอันสูงสุด เพราะดูเหมือนว่ามันจะไปกระหนาบอุปสรรคขวางกั้นมันอยู่ มันดูเหมือนจะเป็นข้อห้ามซึ่งวิทยาศาสตร์กำหนดขึ้นเอง และไปขวางกั้นการใช้เหตุผลในระดับหนึ่งเสมอ วิทยาศาสตร์ยอมแพ้ต่อคำสองคำง่ายๆ แต่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง นั่นคือ “จากแห่งใด” และ “ไปทางใด” คำแรกเป็นการหาที่มา และคำที่สองเป็นการหาจุดที่จะมุ่งไปสู่คำตอบของสองคำถามที่ปรากฏอยู่ในสองคำนี้จะทำให้เราเห็นจุดมุ่งหมายของปรากฏการณ์ไม่ว่าอันใดก็ตาม ใครเล่าจะอยู่ในสภาพที่ดีกว่าที่จะให้คำตอบคำอธิบายคำถามนี้ นอกจากนักวิทยาศาสตร์ที่พร้อมไปด้วยข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ และสติปัญญาที่จะวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ ได้ แต่่วิทยาศาสตร์กลับกล่าวอ้างว่า ไม่มีสิ่งใดที่เกี่ยวข้องกับอภิปรายและอำนาจเวทมนตร์ ถ้าเช่นนั้นเราลองมาวิเคราะห์คำอธิบายของนักวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับจักรวาลสักเล็กน้อยเถิด นักวิทยาศาสตร์กล่าวว่าในชั้นต้นนั้น อวกาศทั้งหมดเต็มไปด้วยก๊าซร้อนซึ่งมีมาตั้งแต่บุพกาล อันเป็นส่วนผสมของโมเลกุลอย่างเดียวกับของมูลสารทาง

เคมี ที่นี้เราก็พูดได้ทันทีว่า นี่ไม่ใช่จุดเริ่มต้นเลย ก๊าซเหล่านั้นมาจากที่ใดเล่า อะไรเล่าทำให้มีโมเลกุลเหล่านั้นเกิดขึ้น อะไรเล่าทำให้โมเลกุลที่รวมตัวกันนั้นร้อนขึ้น วิทยาศาสตร์จะไม่มีคำตอบให้กับคำถามข้างต้นนี้เลย หากเราวิเคราะห์ตามต่อไปว่า การที่ก๊าซนั้นมีสภาพไม่คงที่ มันก็เลยแยกตัวออกเป็นกลุ่มก้อนเมฆเล็กๆ และด้วยพลังแม่เหล็ก กลุ่มก้อนเมฆเล็กๆ เหล่านี้เริ่มหดตัว และในขณะที่หดตัวนั้นก็เริ่มหมุนไปรอบๆ โดยที่ในขณะเดียวกัน อุณหภูมิก็เพิ่มขึ้นสูงจนร้อนเป็นไฟ และเมื่อนั้นดาวต่างๆ ก็เกิดขึ้น! แต่เพราะเหตุใด ส่วนผสมอย่างเดียวกันนั้นมีสภาพไม่คงที่เล่า?

คำถามต่างๆ ในวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะในด้านฟิสิกส์ ที่เราหาคำตอบได้ นั้น มักจะเป็นคำตอบของคำถามว่า “อย่างไร” เนื่องด้วยฟิสิกส์ยังไม่ก้าวหน้าพอที่จะไปแก้ปัญหาของ “เพราะเหตุใด” ในสรรพสิ่ง ตัวอย่างเช่น วัตถุสองชนิดดึงดูดเข้าหากันด้วย “กฎของแรงดึงดูด” แต่วิทยาศาสตร์ไม่สามารถอธิบายได้ว่า เพราะเหตุใดวัตถุจึงต้องดึงดูดเข้าหากัน เพราะเหตุใดจึงมีแรงดึงดูด ตรงนี้เราจะได้คำตอบจากการคาดคะเนเท่านั้น

วิทยาศาสตร์กล่าวต่อไปว่า ความไม่คงที่ในสสารดังกล่าวข้างต้น ทำให้ดวงดาวต่างๆ รวมตัวเข้าเป็นกลุ่มก้อนต่างๆ ที่เราเรียกว่า สุริยจักรวาลต่างๆ และสุริยจักรวาลของมนุษย์ก็เป็นหนึ่งในนั้น ระบบสุริยจักรวาลลอยคว้างอยู่กลางเวหาหาได้โดยไม่ชนกันก็เพราะมันหมุนรอบตัวของมันเองออกจากจุดศูนย์กลาง ต่อจากนั้นระบบสุริยจักรวาลต่างๆ ก็เริ่มแยกตัวออกจากศูนย์กลางที่เคยรวมกันอยู่ แม้แต่ในปัจจุบันมันก็ยังโคจรแยกตัวออกไปเรื่อยๆ และยิ่งมันโคจรออกไปไกล มันก็ยิ่งโคจรไปเร็วขึ้น นี่คือนิยามที่ขยายตัวออกไป!

เราคิดว่าประเด็นนี้ซึ่งจะเข้าใจยาก หากเรายอมรับความไม่คงที่ที่ลึกลับนี้ หากเราถือว่าว่าสสารเคมีต่างๆ เกิดมารวมตัวขึ้นเอง และมันระเบิดขึ้นและกระเด็นไปทุกทิศทุกทาง แต่สิ่งนี้ไม่อาจอธิบายความเร็วที่เพิ่มขึ้นตลอดเวลา ซึ่งจะต้องเกิดขึ้นได้ด้วยพลังอะไรสักอย่างหนึ่งที่มีอยู่อย่างคงที่ ระบบสุริยจักรวาลหรือมวลสารที่มีความเฉื่อยไม่สามารถเคลื่อนที่ด้วยตัวเองได้เฉกเช่น

ยานจรวด และวิทยาศาสตร์ก็ไม่สามารถให้เหตุผลที่สอดคล้องเป็นตรรกะได้ว่า ปรากฏการณ์อันแปลกประหลาดนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร

แต่บรรดานักฟิสิกส์ทางดาราศาสตร์จะอุทานว่า “ได้คำตอบแล้ว!” มีทฤษฎีใหม่เกิดขึ้นแล้วที่จะให้คำตอบว่า จักรวาลเกิดขึ้นได้อย่างไร และเพราะเหตุใดระบบดวงดาวแต่ละกลุ่มจึงลอยห่างออกจากกันไปจากศูนย์กลางอันเดียวกัน พวกเขาบอกเราว่า ในตอนเริ่มต้นประมาณ 10,000-15,000 ล้านปีนั้น มีอะตอมตัวแรกสุดที่เกิดระเบิดออก ที่เรียกกันว่า บิ๊กแบง อันทำให้ส่วนประกอบของมันกระจายออกไปทุกทิศทุกทาง และในขณะที่มันกระจายลอยออกไปทุกทิศทุกทางนั้น มันก็ได้แปลง “ความว่างเปล่า” (แน่นอนมันต้องเป็นความว่างเปล่า เพราะอะตอมแรกสุดโดดๆ อันเดียวได้แตกออกไปแล้ว) ให้กลายเป็นกาแล็กซี่ ดาวฤกษ์ และดาวเคราะห์ต่างๆ มากมาย ไม่มีใครสามารถบอกเราได้ว่า ใครเป็นผู้สร้างอะตอมนั้นขึ้น หรือว่ามันมาจากที่ใด หนึ่งๆ ที่คำถามที่น่าอึดอัดลำบากใจที่ว่า “อะไร” จะเกิดจาก “ความไม่มีอะไร” ได้อย่างไร (หรือจะเรียกว่า “ความเป็นหนึ่งเดียว”) เกิดขึ้นได้อย่างไรนั้น บรรดานักฟิสิกส์ทางดาราศาสตร์ยังคงกล่าวต่อไปว่า เดียวนี้เขาพอจะแน่ใจแล้วว่า จักรวาลได้พัฒนาต่อเนื่องมา 300,000 ปีหลังจากที่เกิดบิ๊กแบง และบางคนถึงกับกล่าวว่า เขารู้ประวัติของจักรวาลหลังการเกิดบิ๊กแบงเพียงไม่กี่วินาทีทีเดียว คำถามที่น่าอึดอัดลำบากใจอื่นๆ เช่น จะมีการนับเวลาเป็นวินาทีหรือเป็นพันปีได้อย่างไรเมื่อ 10,000-15,000 ล้านปีมาแล้วโดยไม่มีกรกล่าวถึงความเสื่อมโทรมอันเกิดจากรังสี หรือการกระจายความร้อนทางคลื่นสั้นที่หลงเหลืออยู่ หรือลักษณะอื่นๆ ก็ไม่มีใครให้ความสนใจ และวิทยาศาสตร์ก็ไม่มีเบาะแสใดๆ ที่จะตอบได้เลยว่า ก่อนบิ๊กแบงนั้นมันมีอะไรหรืออะไรทำให้เกิดบิ๊กแบงนั้นขึ้น พระผู้เป็นเจ้าหรือ

นอกเหนือไปจาก “คำถามที่ไร้คำตอบ” เหล่านั้น ลำดับความเป็นไปในจักรวาลและ “การเดาสู่อดีตดวง” ก็ยังต้องเผชิญกับความขัดแย้งกันเองที่ไร้คำอธิบาย เช่น จักรวาลที่อายุน้อยกว่าดวงดาวที่เก่าแก่ที่สุดถึงพันๆ ปี รวมทั้งการรวมตัวกันของกลุ่มดาว และโครงสร้างยิ่งใหญ่ต่างๆ เช่น “กำแพงอันยิ่งใหญ่”

เกินการคำนวณว่ามันเก่าแก่เพียงใดในจักรวาลที่เรา “รู้จัก” แม้แต่การปรับทฤษฎีของความเกี่ยวข้องกันโดยทั่วไปให้เต็มที่แล้ว ก็ยังไม่อาจช่วยให้บรรดานักฟิสิกส์ทางดาราศาสตร์ที่จะแก้ไขความขัดแย้งนี้ได้ นี่เองที่ทำให้เราต้องประเมินความคิดเบื้องต้นใหม่เกี่ยวกับลักษณะของจักรวาลที่เราอาศัยอยู่

และอีกเช่นกัน เราจะอธิบายระบบสุริยะของเราและดาวเคราะห์ทั้งหลายที่อยู่ในระบบได้อย่างไร วิทยาศาสตร์พูดต่อไปว่า ดาวเคราะห์เป็นรูปเป็นร่างขึ้นจากการที่ดวงอาทิตย์ของเราเข้าไปใกล้จนเกือบชนกับดวงอาทิตย์อีกดวงหนึ่ง ซึ่งทำให้เกิดคลื่นความถี่ของดวงอาทิตย์ที่เสียดสีกันไป จึงทำให้มันบดละเอียดของสสารในตัวมันเข้าสู่อวกาศ บรรดาสสารเหล่านี้ก็เข้าสู่วงโคจรตามหลักของทฤษฎียกกำลังสอง และนี่เองทำให้เกิดระบบสุริยะจักรวาลขึ้น แต่ต้องยอมรับว่าทฤษฎียกกำลังสองไม่อาจเป็นเหตุและผลของตำแหน่งในวงโคจรของดาวเคราะห์ อย่างไม่รู้ตาม วิทยาศาสตร์ก็พูดต่อไปว่า ก่อนที่จักรวาลจะขยายตัวออกเกินไปนั้น ความเป็นไปได้ของการที่ดาวต่างๆ จะเข้ามาชนกันก็มากขึ้น และเนื่องจากเงื่อนไขต่างๆ ที่เอื้อต่อการเกิดสิ่งมีชีวิตมีน้อยมาก เพราะฉะนั้น ดาวเคราะห์ที่จะบังตาชีวิตได้ก็ย่อมมีน้อยมากเช่นกัน อาจเทียบว่าเป็นหนึ่งในล้านก็ว่าได้ และ “วิทยาศาสตร์” แบบนั้นแหละที่มีส่วนอย่างมากในการก่อให้เกิดสภาพจิตแปลกแยกออกจากกันแบบปัจจุบัน

ในขณะที่นักวิทยาศาสตร์เอาความยิ่งใหญ่มหาศาลแต่น่าเศร้าห่อหุ้มตัวเองไว้ด้วยความคิดว่า ระบบสุริยะของเขาเหล่านั้นแยกตัวอยู่โดดเดี่ยวในจักรวาล เขาเหล่านั้นเช่นเดียวกับพวกเราส่วนใหญ่ก็แอบรู้สึกโล่งใจที่เราอยู่ห่างจากเขาวงกตปัญหาอื่นที่เราไม่รู้จัก ที่อาจจะกำลังพยายามก้าวข้ามความว่างเปล่าในจักรวาลเพื่อพินิจพิจารณาเรา เช่นเดียวกับเรา และอาจจะประสบผลสำเร็จก็ได้ เปรียบดังเจ้าสาวบริสุทธิ์ที่ผุดผ่องที่กระหายที่จะให้เจ้าบ่าวของเธอได้เห็นร่างของเธอ แต่ในขณะที่เดียวกันก็หวาดหวั่นถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการเผชิญหน้านั้น ลึกลงไปในใจของเราแล้ว เราไม่มั่นใจผลที่จะเกิดขึ้นจากการเผชิญหน้ากับเขาวงกตปัญหาอื่นจาก “โพ้นโพ้น” หากใช้คำว่า “กลัว” อาจจะตรงกว่าคำว่า “ไม่มั่นใจ”

นอกจากนั้นหากมีเหตุการณ์ดังว่าเกิดขึ้น ลองคิดว่า มันจะนำความโกลาหล มาสู่แนวความคิดใดๆ เกี่ยวกับศาสนาในคราวของสิ่งปลูกสร้างต่างๆ และ ความคิดที่ผสมปนเปกันเกี่ยวกับผู้ที่ได้ถูกเลือกแล้วและเผ่าพันธุ์ที่ได้ถูกเลือก แล้วเพียงใด แน่นอนแนวความคิดที่ว่านั้นถูกลบล้างโดยสิ้นเชิง แต่มันน่าจะแปลกใจทีเดียวว่า ไม่มีคำสอนพื้นฐานของศาสนาที่ยิ่งใหญ่อันใดจะได้รับผลกระทบในทางลบดังกล่าวแม้เพียงเล็กน้อย เนื่องด้วยคำสั่งสอนอันเป็นหลักของ ศาสนานั้นไม่มีอะไรขัดแย้งกับความเป็นไปได้ที่มหัศจรรย์นี้ ในทางตรงกันข้าม ศาสนาไม่เพียงแต่กล่าวเป็นนัยถึงสิ่งที่อาจเกิดขึ้นดังกล่าวแต่เตือนให้เราารู้ไว้เลยว่า ในเวลาที่ผ่านมาไปมันจะต้องเกิดขึ้นแน่นอนอย่างเลี่ยงไม่ได้ หลักของศาสนา คือวิสัยทัศน์อันสากลเกี่ยวกับการสรรค์สร้าง ซึ่งมีความ “สง่างามไม่มีที่สิ้นสุด และคงทนถาวรไม่มีวันดับสูญ” ศาสนาเพียงค้นคว้าถึงวิถีที่ลึกลับโดยพลังอันยิ่งใหญ่ที่นำวิถีนี้เข้ามาจาก “ความว่างเปล่า” ในความเห็นของเหล่าอวตารและการ ปรากฏขึ้นอย่างศักดิ์สิทธิ์นั้น จักรวาลอุดมไปด้วยชีวิต ชีวิตของจิตใจซึ่งจะนำไปสู่การค้นพบจิตใจซึ่งกันและกัน นักวิทยาศาสตร์ของเราที่เช่นกัน คือถูกโน้มน้าวไปอย่างแน่วแน่สู่จุดมุ่งหมายอันเดียวกันถึงแม้ว่าเราจะไม่เห็นด้วย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการค้นคว้าเมื่อไม่นานมานี้ว่าบนดาวอังคารและดาวพฤหัสบดี โมเลกุลของไฮโดรเจน ไซยาไนด์ (HCN) ไซยาโน แอซีทิลีน (NC₂H₂) และ ฟอร์มลดีไฮด์ (HCHO) รวมทั้งน้ำ (H₂O) อยู่ ทำให้เราต้องเผชิญหน้ากับความ เป็นไปได้ว่า สิ่งมีชีวิตมีรูปแบบอื่นนอกเหนือไปจากที่เราคิด และเมื่อคิดต่อไป อีกเราอาจไม่รู้จักมัน และมันก็อาจจะไม่รู้จักรเรา (ถึงแม้ว่ามันจะทำร้ายอัตตาของ เราอย่างไรก็ตาม) ในทำนองเดียวกัน เราจะต้องพร้อมที่จะยอมรับว่า จักรวาล ที่เรารู้จักที่ประกอบด้วยกรอบแห่งเวลาและสถานที่นั้น อาจเป็นเพียงเลี้ยวหนึ่ง หรือด้านหนึ่งของความเป็นจริงทั้งหมด เจกเช่นผิวโลกของเราก็เป็นเพียงส่วน หนึ่งของจักรวาล

นักวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันไม่สามารถแม้เพียงยืนยันคำกล่าวอ้างว่า เขา ครอบครองพลังแห่งการสังเกตและการทดลอง และกฎแห่งการทดสอบข้อ

เท็จจริงอย่างมีเหตุผลที่เป็นที่นิยมชมชื่นนั้นกำลังจะกลายเป็นเสมือนทะเลทรายที่แห้งแล้ง—หากจะไม่ใช่คำว่าผิดพลาดโดยสิ้นเชิง—ในขณะที่เราค้นหาสิ่งค้นพบที่ยิ่งใหญ่จริงๆ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะปรากฏขึ้นมาจากเมฆหมอกของการรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัส แทนที่จะเป็นหนทางแห่งตรรกะ

แนวความคิดของการมีเหตุมีผลของวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ก็ไม่สามารถยืนยันคำกล่าวอ้างที่น่าคลางแคลงของวิทยาศาสตร์นี้ว่า มันเป็นผู้คนพบสิ่งใหม่ๆ แม้แต่ในพื้นที่ผิวโลกของเราเอง ยกเว้นแต่ว่าแนวความคิดนั้นจะกว้างขวางพอที่จะรองรับสิ่งที่ดูเหมือนจะไม่มีเหตุมีผลเข้าไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าการค้นพบต่างๆ ในระยะนี้ที่ดูจะไม่มีเหตุมีผลเสียเลย และที่ได้มาจากแก่นแท้ของวิชาฟิสิกส์ทางด้านโมเลกุลและทางดาราศาสตร์ ได้กลับทำให้ทัศนคติเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ที่รัดกุม ถูกสั่นคลอนลงไปถึงแก่นเลยทีเดียว การค้นพบที่ว่านี้สามารถยกเป็นตัวอย่างเช่น อดูทาซิออน ซึ่งโดยความหมายของมันแล้วต้องเดินทางเร็วกว่าแสง การจำกัดความเร็วของจักรวาล จุดดำในอวกาศที่อาจเป็นกลไกที่ทำให้เกิดการไหลวน หรือเป็นตาข่ายโยงใยจักรวาลหนึ่งไปสู่อีกจักรวาลหนึ่ง หรือที่ยังประหลาดมหัศจรรย์ขึ้นไปอีก คือโยงใยมิติหนึ่งไปสู่อีกมิติหนึ่ง และอณูแห่งนิวตริโนที่ไม่มีทั้งมวลสารหรือประจุแรงแสดงเช่นอนุภาคที่ไม่มีตัวตน แต่สามารถทะลุเข้ากับโลกทั้งใบได้โดยง่าย ท้ายที่สุดการรับรู้โดยประสาทที่อยู่เหนือการสัมผัส (ESP) อันเป็นลักษณะที่อยู่เหนือกายภาพของมนุษย์เอง ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นได้แล้วทางวิทยาศาสตร์ด้วยการทดลองที่มีการควบคุมอย่างดีภายในสถาบันทางวิทยาศาสตร์ที่น่าเชื่อถือเหล่านั้นเอง จึงทำให้วิทยาศาสตร์ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าปรากฏการณ์ดังกล่าวมีอยู่จริง เช่น “Biofeedback” อันเป็นความสามารถของมนุษย์ในการควบคุมอุณหภูมิร่างกายตนเองและการเต้นของหัวใจ หรือ “Psychokinesis” อันเป็นพลังจิตที่สามารถเคลื่อนย้ายวัตถุจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้โดยไม่มี การแตะต้องวัตถุนั้นเลย หรือ “Telepathy” อันเป็นการติดต่อผ่านกระแสจิตโดยวิธีทางที่วิทยาศาสตร์ก็ยังไม่รู้และไม่อาจอธิบายได้ หรือ “Precognition” อันเป็นความสามารถในการรู้เหตุการณ์ได้ล่วงหน้าก่อนที่

เหตุการณ์นั้นจะเกิดขึ้น ปรากฏการณ์ข้างต้นนี้และอื่นๆ อีกที่ถือกันว่า “ไม่มีเหตุผลทางวิทยาศาสตร์” ได้ทำลายปราการแห่งวิทยาศาสตร์ที่ก่อขึ้นมาอย่างง่าย ๆ เมื่อไม่นานมานี้เอง และด้วยวิสัยทัศน์ที่แสนสั้นได้อั้วอวดว่าภายในปราการอันแข็งแกร่งนี้ ศีลธรรม เวทมนตร์ หรือศาสนาจะแทรกซึมเข้าไปไม่ได้ ศักยภาพแห่งการคิดค้นอันยิ่งใหญ่ต่างๆ ก็ถูกผลักเข้าสู่ทางตันด้วยประการฉะนี้

วิทยาศาสตร์ถูกจำกัดในข้อที่ว่ามันไม่มีทางรู้จักคำว่า “อย่างไร เพราะเหตุใด ที่ใด และเมื่อใด” ของความเป็นจริงของมนุษย์หรือจักรวาลที่มีมนุษย์นั้นอาศัยอยู่ ความอยาก رؤ้อยากเห็นที่ไม่รู้จักจบสิ้นของเรา ก็เพียงทำให้เราได้ค้นพบปริศนาต่อเนื้ออย่างที่ไม่รู้จักจบสิ้นเช่นเดียวกัน สิ่งนี้ได้กลายเป็นประสบการณ์ของเราเรื่อยมาในประวัติของการค้นคว้าทาง “วิทยาศาสตร์” เริ่มต้นจากการตรวจสอบจุลชาติ การศึกษาวิจัยอนุมูลฐาน ไปจนถึงมหชาติ เรื่อยไปจนถึงรั้วของความไม่สิ้นสุด จุดประสงค์ของวิทยาศาสตร์สมัยใหม่คือการอธิบายให้เห็นภาพที่แท้จริงของปรากฏการณ์ใดๆ ก็ตาม—หรือที่เราเรียกได้ว่าความรู้อันสูงสุด—ไม่ว่ามันจะอยู่ในรูปแบบของวิทยาศาสตร์ทางฟิสิกส์ ทางชีววิทยา หรือสังคมศาสตร์ อย่างไรก็ตาม หากมองในอีกแง่หนึ่ง สิ่งที่เรียกว่าความสำเร็จทางวิทยาศาสตร์กลับแตกต่างกันออกไป จุดหมายที่เรามาถึงนั้นมันราวกับว่า ความพยายามให้ได้มาซึ่ง “ความรู้อันสูงสุด” นั้นไม่ได้เกิดขึ้นเลย ในที่สุดเราได้ค้นพบว่า ความรู้ที่ถูกต้องสูงสุดนั้นจะหาไม่ได้ไม่ว่าจะเกี่ยวกับปัญหาใดๆ ก็ตาม ไม่ใช่เพราะว่าเครื่องมือหรือวิธีการต่างๆ ของเรามีข้อจำกัด แต่เป็นเพราะธรรมชาติของมนุษย์เองนั้นเต็มไปด้วยข้อจำกัด โครงสร้างของสมองมนุษย์เองมีข้อจำกัด และทำให้เขาไม่อาจได้ความรู้ที่แท้จริงไม่ว่าเกี่ยวกับอะไรก็ตาม ผู้ที่อุดมไปด้วยปัญญาที่สุดเป็นผู้ที่มองเห็นความทะเยอทะยานอันไร้ประโยชน์นั้น และหันกลับเข้าไปเหลียวมองภายในเพื่อที่จะค้นพบสัจจะอันแท้จริงของมนุษย์ นั่นคือความเป็นตัวตนของเรา และจากตัวตนนี้เองเป็นที่เกิดแม่แบบระบบที่แท้จริงที่จะผลักไสโครงสร้างของวิทยาศาสตร์แบบปัจจุบันที่แยกออกเป็นส่วนๆ และทัศนะในการมองปัญหาด้านเดียวคือ “ใช่ และไม่ใช่” ลงไปสู่กันเหวของ

ประวัติศาสตร์

อย่างไรก็ตาม แม่แบบที่เกิดขึ้นมาเพื่อจะทดแทนแนวความคิดและแบบของ “นักวิทยาศาสตร์” ไม่ใช่เป็นของใหม่เสียทีเดียว มันเป็นเพียงแต่สิ่งที่หลงทางไปท่ามกลางการค้นพบทางวิทยาศาสตร์ที่อึ้งคนึงก็ก๊อ้ง และท่ามกลางการที่มนุษย์เอาชนะสิ่งแวดล้อม ด้วยอาวุธแห่งทฤษฎีและอวิชา วิทยาศาสตร์และผู้รอบรู้ทางวิทยาศาสตร์ต่างไม่ยอมรับการโต้แย้ง ไม่อดทนต่อแนวความคิดอื่นซึ่งแตกต่างไปจากแนวความคิดแบบเครื่องจักรของเหตุและผลที่มีฐานมาจากความคิดผิดๆ ที่ว่าจักรวาลเป็นเพียงเครื่องจักรที่ทำงานอย่างไม่ติดขัดในประสาทสัมผัสที่ค้นคว้าได้ เครื่องไม้เครื่องมือเท่าที่มีอยู่ก็เพียงพอในการคลี่คลายปัญหาใดๆ ก็ตามได้ และใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ย่อส่วนของโลกอย่างเป็นระบบให้มองเห็นส่วนประกอบพื้นฐานได้แน่นอนว่า สิ่งที่เพิ่งได้กล่าวข้างต้นนี้ถูกทำลายไปหมดแล้ว และความจริงที่บัดนี้ยังอยู่หลังจากที่ปรากฏโฉมออกมาเพื่อเผชิญหน้ากับนักวิทยาศาสตร์ ท่ามกลางปรกการแห่งการทดลองและพิสูจน์ และเมื่อเขาไม่สามารถยึดติดกับความหมายที่เขาคุ้นเคยแล้ว เขาก็ค้นพบว่า จักรวาลที่เขาคุ้นเคยนั้นแตกกระจายออกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย ไม่สามารถเยียวยาได้เลย นั่นเพราะเหตุว่า ดังในอดีตที่ผ่านมาั้น ในปัจจุบัน

“เมื่อมองไกลออกไปจากแสงแห่งการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์

เลยกรอบแห่งการสัมผัสออกไป

ปริศนาเก่าแก่ก็มายืนท้าทายเราอยู่

นั่นคือคำถามที่ว่า เพราะเหตุใดและเมื่อใด”

แม่แบบที่กำลังเกิดขึ้นใหม่นี้ เป็นแม่แบบเดียวกับรูปแบบดั้งเดิมของมนุษย์เช่นเดียวกับจิตวิญญาณที่มีเหตุมีผลที่ส่งผ่านมายังมนุษย์หลายยุคหลายสมัยโดยพระผู้ວາตาร เป็นแม่แบบที่เป็นเอกทางจิตวิญญาณในกรอบของลัทธิทั้งหมด เป็นแม่แบบซึ่งไม่อาจวิเคราะห์ได้ด้วยกระบวนการแยกส่วนทางวิทยาศาสตร์และสามารถเข้าใจได้ก็โดยนัยของความสมบูรณ์เท่านั้น โดยถือว่าเป็นตัวตนซึ่งแยกออกจากสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและอยู่เหนือสิ่งแวดล้อม

นั้นมาแต่ดั้งเดิม เป็นแม่แบบซึ่งต้องดำรงไว้ซึ่งการยึดเหนี่ยวจิตของมนุษย์
 ในขั้นนี้เราจะต้องตั้งคำถามว่า เพราะเหตุใดนักวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นผู้
 แสวงหาล้างจะกลับเป็นศัตรูร้ายกาจของลัทธิ หากเขามองลัทธิในด้านที่เขาไม่
 สามารถนำเข้ามาในกรอบของการค้นคว้าทดลองได้ บางคนอาจกล่าวว่า นั่นเป็น
 เพราะความล้มเหลวของจิตมนุษย์โดยพื้นฐาน เราจะต้องถือเพียงว่าการค้นคว้า
 ของเขาเป็นอวิชชา ซึ่งเป็นอวิชชาเดียวกับอัตตาของเราเองที่พร้อมที่จะเกาะ
 เกี่ยวอยู่กับความปรารถนาที่จะมีความมั่นคงเสียจนว่าในหน้าที่ที่อึดตามองเห็น
 ต้นไม้ก็ตะกายขึ้นไปและตะโกนว่า นี่คือน้ำต้นไม้นี้เดียวที่มีอยู่ หรือไม่ว่านี่คือ
 ต้นไม้ที่ใหญ่และอลังการที่สุด! นักวิทยาศาสตร์ของเราส่วนใหญ่จะติดอยู่ใน
 ปลักของความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละคน และหลงลืมความเป็น
 เอกภาพของสรรพสิ่งในจักรวาลซึ่งเป็นเบื้องต้นแห่งสรรพสิ่งในทุกสถานที่
 และทุกเวลา พวกเขากลับกลัวการถูกหัวเราะเยาะมากกว่าอวิชชา และด้วยเหตุ
 นั้นเขาได้ตีกรอบสาขาวิชาจำเพาะของเขาอย่างตายตัว ซึ่งก็เป็นผลให้การเสาะ
 หาความรู้ทั้งหมดนั้นถูกตีกรอบไปด้วย อันเป็นกรอบซึ่งเขาไม่เคยข้ามพ้นเลย
 เพราะกลัวที่จะถูกหัวเราะเยาะและถูกเหยียดหยาม

ในการค้นหาเพื่อนำเอาธรรมชาติและความลับของมันเพื่อนำมาใช้ให้เป็น
 ประโยชน์แก่มนุษย์นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความเป็นจำเพาะและมันเป็น
 ขึ้นตอนสำคัญเพราะความรู้ไม่มีขีดจำกัด แต่ในขณะที่เราต่างเข้าไปอยู่ในความ
 จำเพาะนั้น เราจะต้องไม่มีวันหลงลืมสายใยของกฎแห่งความรอบรู้ และ
 ปัญญาที่ยึดกุมความเป็นอยู่ทั้งหมด เป็นกฎซึ่งมีฐานอยู่ที่ลัทธิโดยมีจิตใจ
 และความมุ่งมั่นเป็นองค์ประกอบ มิฉะนั้นเราก็จะเป็นเพียงช่างเทคนิคที่ขยัน
 ชินแข็ง นั่งจ้องกล้องจุลทรรศน์ส่องดูสมองและเนยแข็งชิ้นหนึ่ง ในขณะที่เขา
 สามารถแยกชิ้นส่วนของสมองและเนยแข็งชิ้นนั้นลงจนเป็นส่วนจุล นั่นคือเป็น
 อะตอมแรก แต่ถ้าเขาไม่ถอยออกมาแล้วมองให้เห็นสิ่งทั้งสองสิ่งนี้ให้เป็นองค์
 รวมที่ใหญ่ขึ้นมาแล้ว เขาก็จะไม่มีความรู้เลยว่าธรรมชาติและจุดมุ่งหมายของสมอง
 และเนยแข็งนั้นคืออะไร มนุษย์ยังห่างไกลจากลัทธิซึ่งดำรงอยู่ในจักรวาล

มาก ลัจจะนี้จะแสดงตัวตนออกมาในการสรรค์สร้างโดยรวม จากอณูที่เล็กที่สุด จนถึงกลุ่มดาวที่ใหญ่ที่สุด และครอบคลุมความเป็นอยู่และความสำเร็จทางชีวิต และจิตวิญญาณ ซึ่งสิ่งนี้จะเกิดและก้าวหน้าไปไม่ได้หากไม่อยู่ในเงื่อนงำที่สมบูรณ์พร้อม เพื่อจะให้มันมาปรากฏอยู่บนศูนย์กลางแห่งการสรรค์สร้างท่ามกลางจักรวาลที่ดูจะไม่เป็นมิตร

ในที่สุดแล้วความรู้ของเราที่เหมือนกระบวนกรทางความคิดและภาษาที่เป็นสัญลักษณ์ เราจะอธิบายและซึมซับได้ก็ด้วยสัญลักษณ์ ไม่ว่าจะมันจะมีผลกระทบที่เราเคยประสบในส่วนที่เกี่ยวกับจักรวาลทางวัตถุหรืออารมณ์ของเราเองและของเพื่อนมนุษย์ ลัจจะของโลกแห่งวัตถุซึ่งเกิดแต่ภายในและพลังงานที่ต่อเนื่องจะไม่เป็นที่เข้าใจได้ลำพังแต่ทางจิตเท่านั้น เราจะเข้าใจมันได้ก็ด้วยอาศัยสัญลักษณ์และแบบทางด้านจักรกลและคณิตศาสตร์ซึ่งก็มีรากฐานอยู่ที่ตรรกะแห่งสัญลักษณ์นั่นเอง นี่คือนักจักรแห่งความชั่วร้าย

หากต้องการพิสูจน์สิ่งที่เพิ่งได้กล่าวถึงเบื้องต้น ก็ลองถามใครสักคนหนึ่งว่าพลังงานแปลว่าอะไร หรือมิฉะนั้นก็ถามคำถามที่ยากขึ้นไปอีก นั่นคือให้ความหมายของเราเอง ใช้—มนุษย์ เราไม่รู้จักตัวเราเองแน่นอน ตัวตนที่แท้จริงของเรานั้น เราจะไม่รู้จักที่จะให้ความหมายของมัน เพราะเหตุว่าไม่มีสัญลักษณ์ใดๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้ในเรื่องวัตถุที่เราจะนำมาคำนวณเทียบกับความจริงอันนี้ เหมือนกับที่เราจะอธิบายความยืดหยุ่นด้วยยางยืด หรือกระดุกด้วยท่อนไม้ หรือเอาไข่มุกมาอธิบายเคลือบฟัน หรือเอาเลนส์กล้องมาอธิบายนัยน์ตา เป็นต้น ดังนั้น แม้แต่ตัวเราเองเราก็ไม่รู้จัก! ตรรกะหรือความมีเหตุผลจะอธิบายปรากฏการณ์ได้ก็ด้วยการแปลงปรากฏการณ์นั้นออกมาเป็นสัญลักษณ์ที่เราจะใช้อธิบายได้ ดังนั้น โดยนัยแห่งตรรกะนั้นเองเราต้องยอมรับว่ามันไม่สามารถจะรู้จักความจริงหรือลัจจะได้ เพราะเหตุที่ว่ามันเป็นปรากฏการณ์ที่สมบุรณ์ในตัวของมันเอง ไม่ว่าจะมนุษย์ที่มีเหตุมีผลจะก้าวเข้าไปหาขอบข่ายปรากฏการณ์ใดด้วยเครื่องมือคือตรรกะของเขา เขาก็จะพบแต่ว่าเขาไร้ซึ่งพลังในการเจาะลึกเข้าไปหาลัจจะที่เป็นเบื้องฐานของกลไกของวัตถุต่างๆ ดังที่เราได้กล่าวแล้วว่า การ

รับรู้โดยประสาทสัมผัสอย่างง่ายๆ จะเป็นบันไดที่จะนำจิตใจของเราไปสู่การรับรู้ความจริงอันยิ่งใหญ่ต่างๆ ไม่ใช่ตรรกะง่ายๆ และนี่ก็คือความเป็นธรรมชาติ เนื่องจากการรับรู้โดยประสาทสัมผัสนั้นอยู่ภายนอกตัวเรา มันอยู่นอกเหนือการสร้างขึ้นของเรา ในขณะที่ตรรกะเป็นเพียงผลของการวิเคราะห์ประสบการณ์ของเราเอง ความพยายามอันยาวนานและความล้มเหลวต่างๆ ที่มากับความพยายามนี้ได้ทำให้เราฉลาดขึ้นมาในระดับหนึ่ง เราเริ่มชะลอการยืนยันต่างๆ และเฝ้าวัดความสามารถของเราในการค้นพบความจริง และผู้ที่ได้ฉลาดที่สุดก็ได้เรียนรู้ว่า ยิ่งเขาค้นพบการเกิดปรากฏการณ์การเกิดสรรพสิ่งต่างๆ มากเท่าใด เขายิ่งค้นพบว่าเขารู้้น้อยเพียงใดเท่านั้น เราเป็นสัตว์โลกที่ได้รับแสงสว่างเพียงครั้งเดียว ความรู้ของเราเป็นส่วนๆ เท่านั้น และได้มาจากการนำไปปฏิบัติและเข้าใจได้ด้วยสัญลักษณ์

ตัวอย่างเช่น อารมณ์รักเป็นพลังผลักดันมนุษย์ที่รุนแรงมากอย่างที่เราจะปฏิเสธไม่ได้เลย มันทำหายนการพิสูจน์หรือการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ และเราจะวิเคราะห์คำว่าความหวังได้อย่างไรซึ่งถ้าไม่มีความหวังแล้วก็จะไม่มีมารดา คนใดจะเลี้ยงดูบุตรของตน หรือไม่มีชานาคนใดจะไถที่นาของตน โดยนัยเดียวกัน มันเป็นไปได้ที่จะไปพิสูจน์สิ่งที่เรียกว่าความงามหรือความยิ่งใหญ่ของเสียงดนตรีให้กับผู้ที่ไม่รู้จักซาบซึ้งกับมัน หรือให้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่อย่างไรก็ตาม ใครจะปฏิเสธการมีอยู่ของความงามได้ และคนบางคนก็กล่าวอ้างว่าเผ่าพันธุ์มนุษย์ที่มีพลังแห่งการทำลายสูงนั้นสามารถยืนยงคงกระพันอยู่ได้โดยไม่ต้องอาศัยอารมณ์ของตนอันเปรียบเสมือนสถานที่หลบภัยนั้น คนบางคนนั้นเองที่ถึงแม้จะเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติก็ตาม แต่หาู้จักความหมายของมนุษยชาติแม้แต่น้อยนิดไม่ สังคมมนุษย์จะดำรงอยู่ได้อย่างไรหากไม่มีแรงกระตุ้นในการสืบเผ่าพันธุ์และอารมณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอารมณ์รัก เราจะอธิบายได้อย่างไรว่า อัตราการเสียชีวิตของทารกจะต่ำมาก และเด็กจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์พูนสุขหากได้รับความรัก เราจะอธิบายสำนึกผิดชอบชั่วดีหรือที่เรียกว่าจิตสำนึกที่เกิดมากับมนุษย์ได้อย่างไร ซึ่งหาก

ไว้ซึ่งจิตสำนึกนี้แล้ว กฎหมายใดๆ ที่จะสมบูรณ์อย่างใดก็ไม่สามารถปฏิบัติได้ ในสังคมมนุษย์ และสังคมก็จะล้มครืนไปได้อย่างรวดเร็ว ไม่มีอารยธรรมใดๆ ที่เรารู้จักกันในปัจจุบันนี้จะเกิดขึ้นมาได้ หากปราศจากอารมณ์แห่งความรัก ความยุติธรรม และความเมตตากรุณา ซึ่งติดมากับจิตของมนุษย์และเกิดขึ้นมาได้จากพลังอันยิ่งใหญ่ นั่นคือจิตใจอันเป็นสากล มนุษย์ไม่เหมือนสัตว์ เพราะสัตว์ไร้ซึ่งศักยภาพในการทำลายล้างมนุษย์และสิ่งแวดล้อมโดยสิ้นเชิง เพราะไม่มีสิ่งที่เรียกว่าจิตใจ ดังนั้นมนุษย์จะไม่สามารถดำรงอยู่ได้แบบเครื่องจักร โดยใช้เวลาไปกับการคำนวณและไร้ซึ่งอารมณ์ และการรับรู้แบบประสาทสัมผัส โดยที่ทั้งหมดที่กล่าวนี้มันพิเศษและมากกว่าตรรกะธรรมดาๆ บรรดาเครื่องคอมพิวเตอร์นั้นไม่ว่าจะสมบูรณ์ทางเทคนิคอย่างไรก็ตาม ก็จะทำให้ผลลัพธ์ตามข้อมูลและการคำนวณซึ่งได้ตั้งไว้ก่อนแล้วตามหลักของตรรกะ มันไม่มีอำนาจที่จะละทิ้งกฎเกณฑ์เหล่านั้นหรือตั้งกฎเกณฑ์ใหม่ขึ้นมาเอง ในขณะที่เราสามารถตั้งให้เครื่องคอมพิวเตอร์เล่นหมากรุกกับเราได้ แต่เครื่องก็ไม่สามารถเข้าหาเหยื่อคู่ต่อสู้หรือแสดงความขบขันในความผิดพลาดของตนเอง มนุษย์เท่านั้นที่จะทำสิ่งนั้นได้ และอารมณ์อันอ่อนไหวนี้แหละก็คือสถานที่อันปลอดภัยที่จะช่วยให้มนุษย์รอดพ้นจากศักยภาพอันน่ากลัวของการทำลายล้าง

ณ จุดนี้ขอให้เรามาตั้งคำถามกับตัวเราเองสักนิดเถิด สิ่งที่เคลื่อนไหวย่อมมีศักดิ์ศรีมากกว่าสิ่งที่เคลื่อนไหวไม่ได้ใช่หรือไม่ หนอนจะมีศักดิ์ศรีเหนือกว่าก้อนหิน หรือแม้แต่ในบรรดาสรรพสิ่งที่มีชีวิตเช่นเดียวกัน อะไรมีศักดิ์ศรีเหนือกว่ากันหรือไม่ เช่นระหว่างสุนัขและหนอน หรือระหว่างมนุษย์และสุนัข ดังนั้นถ้าเราจะมองภาพรวมของการมีชีวิตอยู่อย่างน้อยก็บนโลกนี้ เราจะพูดได้หรือไม่ว่ามันคือคำยืนยันการพิสูจน์ที่แจ้งชัดว่า นี่คือสติปัญญาและพลังของสิ่งหนึ่งที่มีเหนือสิ่งอื่นๆ ไม่ว่าจะมีชีวิตหรือไม่ก็ตาม

คุณสมบัติแห่งสติปัญญานี้เองที่ทำให้มนุษย์ได้รับรู้ว่าจิตใจมีพลังเหนือสรรพสิ่งและยังทำให้มนุษย์เป็นเสมือนปรากฏการณ์ที่แตกต่างไปจากรูปแบบของสรรพสิ่งทั้งหลายที่ไร้สติปัญญา

วานรเอ๋ย เจ้าช่างเหมือนมนุษย์
ไม่ว่าจะเป็นเท้า มือ หรือ หน้า
เหตุใดเจ้าจึงไม่สร้างที่อยู่อาศัย
เพื่อเจ้าจะได้หลบवादภัย
พระผู้เป็นเจ้า แม้นว่าข้าจะมี
เท้า มือ และหน้า เหมือนมนุษย์
แต่อนิจจา มนุษย์ได้รับคุณ
อันยิ่งใหญ่ นั่นคือสติปัญญา แต่
ข้าพเจ้ากลับถูกปฏิเสธสติปัญญา
โดยสิ้นเชิง¹

ใช่แล้ว สติปัญญานี้เอง สติปัญญาที่ถาวรมั่นคง ที่คอยตรวจสอบ คอย
รับรู้ คอยประเมิน ไขว่คว้าความจริง และรักษามันไปจนตลอดรอดฝั่ง สติ
ปัญญานี้แหละ ไม่ว่าจะเพื่อให้เราดีขึ้นหรือเพื่อให้เราเลวลง ก็เป็นของเราเท่านั้น
ดังนั้น เราไม่สามารถจะนำเอาสังคัมสัตร์ที่ซับซ้อน เช่น ลิงบาบูน สุนัขป่า หรือ
บรรดาแมลง เช่น การทำรังผึ้ง จอมปลวก รังนกกระจิบ หรือระบบชีวิตและ
สังคัมของสิ่งมีชีวิตในโลกอื่นๆ มาเทียบกับสังคัมมนุษย์ได้ สังคัมสัตร์ทุกชนิด
ถูกกำหนดโดยรูปแบบภายในมาตั้งแต่เกิด หรือที่เรียกว่าสัญชาตญาณ คือเป็น
การกำเนิดแต่ภายในและจะไม่วันเปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่อดีตกาลดึกดำบรรพ์
แต่มนุษย์มิได้เป็นเช่นนั้น เพราะเราจะได้เห็นการพัฒนาของมนุษย์มาเรื่อยๆ
โดยอยู่นอกเหนือรูปแบบทางสัญชาตญาณทั้งสิ้น เป็นการพัฒนาที่เร็วขึ้นๆ และ
กว้างขวางออกไปทุกทิศทุกทางตามเวลาที่ผ่านไป และทำลายล้างความพยายาม
ทุกอย่างที่จะบอกวามมนุษย์คือสิ่งมีชีวิตที่มีสัญชาตญาณ จิตใจของเราอันก่อปร
ด้วยคุณสมบัติที่เรียกว่าสติปัญญาและความสามารถในการคิดแบบสร้างสรรค์
ซึ่งได้ทำให้เราเท่านั้นที่ครอบครองสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา และสามารถเปลี่ยนแปลง

1 คติพุทธะ ชาดก, 321.

สิ่งแวดลอมได้โดยสิ้นเชิงนั้น จิตใจนี้เราจะหาไม่ได้เลยในบรรดาสิ่งมีชีวิตในโลกนี้ คุณสมบัติของการขึ้นอย่างชาญฉลาดและความคิดที่สร้างสรรค์ที่เราไขว่คว้าได้มาและแสดงออกในสิ่งที่เราสร้างนั้น ในองค์กรต่างๆ ในกฎหมายต่างๆ ล้วนแล้วแต่เป็นผลของจิตใจโดยไม่มีข้อสงสัยเลย ดังนั้น กฎเกณฑ์และองค์กรต่างๆ ยิ่งกว้างขวางครอบคลุมมากเท่าใด สถิติปัญญาที่จะได้สร้างมันขึ้นมาก็ต้องสูงตาม และจิตใจที่อยู่เบื้องหลังผลสำเร็จนี้ก็ตองยิ่งใหญ่ปานกัน

อย่างไรก็ตาม แนวความคิดของจิตใจอันเป็นสากลหรือองค์ผู้อยู่สูงสุด กลับเป็นที่ไม่เชื่อถือของจิตใจที่เรียกว่าเป็นวิทยาศาสตร์ทั้งหลาย หากในเวลาเดียวกัน พวกเดียวกันนี้จะพูดกันถึงปรากฏการณ์ที่เขาเรียกว่าเป็น “ธรรมชาติ” แต่กลับไม่เข้าใจกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์นี้อย่างชัดเจนเลย แนนอนการที่เราเรียกมันว่า ธรรมชาติ มีนัยว่ามันต้องเกิดซ้ำแล้วซ้ำเล่า แต่มันก็ยังไม่ใช่เป็นการอธิบายปรากฏการณ์ วิทยาศาสตร์โดยหลักแล้วจะประกอบ ด้วยกฎเกณฑ์และระเบียบที่ไม่ได้รับการพิสูจน์ แต่สิ่งที่ไม่ได้รับการพิสูจน์นี้ กลับไม่ทำให้มีการยับยั้งที่จะนำภูเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ดังนั้นเราเอาเหตุผลอะไรมาเรียกร้องข้อพิสูจน์ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ? ในขณะที่ข้อพิสูจน์เกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติก็ยังคงขาดอยู่มาก ดังนั้นการยอมรับปรากฏการณ์อันใดอันหนึ่งในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ไม่ว่าจะมันเป็นธรรมชาติหรือจะอยู่เหนือธรรมชาติ อาจเป็นการมีศรัทธาเท่านั้น เราไม่ทันนึกถึงว่าสภาพจิตของมนุษย์นั้นอยู่ในความแปลกแยกในระดับกว้างขวางทีเดียว จะมีบุคคลที่ไร้เหตุผลคนใดเชื่อว่า สรรพสิ่งทั้งหลายและจักรวาลทั้งหมดก่อเกิดขึ้นมาด้วยตัวของมันเองโดยบังเอิญ และโดยบังเอิญอีกที่เกิดระบบและองค์กรขึ้นมาบังคับตัวเองและคงการบังคับควบคุมมันไว้

หากเราจะกล่าวถึงประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ เราอาจตั้งคำถามว่าการ

1 “เหนือธรรมชาติ” เราต้องเข้าใจว่า คำนี้มีความหมายในทำนองว่าไม่เป็นธรรมชาติ ในทำนองเดียวกับที่เหนือมนุษย์ หมายถึงความไม่เป็นมนุษย์ หรือ เหนือความสำคัญ มีความหมายว่าไม่สำคัญ.

ประดิษฐ์เครื่องโซนาร์อันเป็นเครื่องมือที่ใช้กลไกน้อยมากนั้นเป็นการบังเอิญหรือเป็นการคิดแบบสร้างสรรค์แล้วค้างคาวละ ค้างคาวนั้นแหละ เกิดขึ้นมาโดยบังเอิญหรือเป็นการสร้างขึ้น ค้างคาวนั้นมีระบบโซนาร์อันเล็กจิ๋วแต่สลับซับซ้อน แต่ไม่ต้องมีการซ่อมบำรุงและเกิดขึ้นได้ใหม่ซ้ำกับซ้ำกลับ และถ้าเราพูดถึงผึ้งนก หรือปลาละ สิ่งมีชีวิตเหล่านี้แหละที่อยู่เบื้องหลังความพยายามของมนุษย์ที่จะท่องไปในอากาศและน้ำได้อย่างดีเยี่ยม นั่นคือสิ่งมีชีวิตที่เป็นส่วนหนึ่งของการเกิดขึ้นโดยจิตใจอันยิ่งใหญ่ เพื่อมาช่วยให้จิตใจเล็กๆ นั่นคือเด็กให้เรียนรู้และก้าวหน้าไป และในที่สุดจะเติบโตเกินกรอบแห่งเวลาและสถานที่ และก้าวเข้าสู่ขอบข่ายของจิตวิญญานที่จะไม่มีสิ่งอื่นใดนอกจากจิตวิญญาน หากเราใช้ความคิดอย่างชาญฉลาดสักนิด เราจะเห็นว่านี่แหละคือสิ่งที่ควรจะเป็น ถ้าถ่านที่คุกรุ่น หินที่มีเปลวไฟคุโชน และหินที่เย็นเยือก ล้วนมีขึ้นมาเพื่อจุดประสงค์อันใดต่อสติปัญญาอันสูงสุด หากมีไข่เพื่อเพิ่มพูนสติปัญญานั้นขึ้นไปอีก นั่นคือสติปัญญาทางจิตใจ “ดังนั้นจงค้นหาชีวิตแห่งจิตวิญญานเถิด”¹ เพราะเหตุว่า “จิตวิญญานนั้นเข้าครอบคลุมทุกสรรพสิ่งไม่แต่เพียงในโลกเท่านั้น แต่ในสวรรค์ด้วย...”² และหากไม่มีการเพิ่มพูนสติปัญญาในการสร้างสรรพสิ่งต่างๆ แล้ว จะมีองค์ผู้สูงสุดหรือผู้สร้างผู้มีความสามารถทุกประการได้อย่างไร กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเมื่อมีการเพิ่มพูนสติปัญญา จิตวิญญานก็มีขึ้นตามไปด้วย และนั่นก็คือเราเอง เมื่อเรามีจิตวิญญานแล้ว องค์ผู้สูงสุดจะไม่มีจิตวิญญานได้อย่างไร ในที่สุดแล้วนี่ก็คือสัจจะหนึ่งเดียวที่เรากำลังค้นหาอยู่ในห้องทดลองเกี่ยวกับสรรพสิ่งที่เกิดมามีใช้ดอกหรือ ฟองก๊าซ เคมีภัณฑ์ ปรุกายแห่งพลังงาน และอื่นๆ ในหลอดทดลองจะมีประโยชน์อันใดเล่า หากมีไข่เพื่อก้าวไปถึงจุดประสงค์สูงสุดของนักวิทยาศาสตร์ทุกคน นั่นคือการเกิดชีวิตในปัจจุบัน และการเกิดชีวิตแห่งสติปัญญาในอนาคตที่เรายังไม่กล้ากล้ากราบเข้าไปในกรอบ

¹ มลินทบัญญัติ, (การสนทนาระหว่างพระสิทธทัตตะและพราหมณ์ ภูตาคัณฑ์).

² จเตนะ ทางพุทธ.

ของความสามารถของมนุษย์ที่จะเข้าไปถึง การปฏิเสธรจุดประสงค์นี้ก็คือการ
หลอกตัวเองเพื่อหลบอยู่ในความไร้สมรรถภาพของเรานั่นเอง... อยู่นิ่งเปรี๊ยะ
อยู่!

และในที่สุดคำว่า ความบังเอิญก็คือสิ่งใดนอกจากเป็นเพียงศัพท์คำหนึ่ง
ซึ่งเราได้บัญญัติขึ้นมาเพื่อแสดงให้เห็นถึงการดำรงอยู่ของสรรพสิ่งซึ่งเราไม่อาจ
ทราบว่าธรรมชาติและคุณสมบัติแห่งการเกิดสรรพสิ่งนั้นเป็นเช่นไรแม้แต่หน่วย
ดั่งนั้น ความบังเอิญก็เป็นการยอมรับความไร้ซึ่งปัญญาของเราและในความ
เป็นจริงนั้นจะมีอยู่ไม่ได้ ประสบการณ์ของนักวิทยาศาสตร์เป็นประสบการณ์
อันประกอบด้วยการวินิจฉัยและการคิดถึงสาเหตุต่างๆ และเขานั้นแหละควร
จะเป็นคนแรกที่อยู่เบื้องหลังทุกสิ่งทุกอย่างผู้มีความเป็นทั้งมวล
ทั้งในแง่ คักยภาพ ความรอบรู้ การดำรงอยู่ และเป็นผู้มีความสนใจอย่างถาวร
ในการเกิดของสรรพสิ่งทั้งมวลในทุกๆ ส่วน แม้ว่าขอย่อยลงเล็กจนหาที่สิ้นสุด
มิได้ก็ตาม

ดั่งนั้นหากเราเข้าใจระเบียบในจักรวาลโดยปราศจากข้อสงสัยแล้ว ดั่งที่
พระสิทธิตถะได้ตรัสไว้ว่า “กฎของเหตุและผลเป็นความจริงแท้ตลอดกาล”¹ ดั่ง
นั้นกฎแห่งจักรวาลเกิดมาจากและแสดงให้เห็นว่ามีสิ่งๆ ที่เรียกว่าจิตวิญญาณแห่ง
จักรวาล แม้แต่พระสิทธิตถะก็ยอมรับความจริงแห่งจักรวาลอันนี้ พระองค์กล่าว
ว่า “จิตวิญญาณคือทุกสิ่งทุกอย่าง” “จักรวาลอาบไปด้วยจิตวิญญาณ” และยัง
ทรงกล่าวต่อไปว่า “สุภุติ คำพูดไม่อาจอธิบายธรรมชาติที่แท้จริงของจักรวาลได้

¹ *สังยุตตนิกาย*, 12.20, 30 สำหรับชาวพุทธในช่วงต้น ผู้เกิดความเข้าใจผิดเพราะเข้าใจแนวความคิด
ของผู้สูงสุดผิดไปเนื่องจากไปตามแนวความคิดของฮินดูทางด้านการทำภาพเชิงซ้อนทางโบราณคดีที่
เชื่อถือกันอยู่ในเวลานั้น บทคัดย่อที่เอามาจากคำสอนของกฤษณะทำให้เห็นความเป็นสิ่งสูงสุดได้
อย่างชัดเจนในแนวความคิดแห่งการกล่าวถึงกฎแห่งกรรมที่มีอยู่โดยตลอด และการปฏิบัติในกฎ
แห่งกรรมนั้น “พระผู้เป็นเจ้าไม่ได้กำหนดการกระทำ แต่ธรรมชาติคือผู้ปฏิบัติ (โดยได้รับพลังขับ
เคลื่อนจากพระผู้เป็นเจ้า)” *ภควัดคีตา*, เล่ม 14 และไม่เปิดโอกาสให้ชาวพุทธกล่าวโทษผู้สูงสุดว่ามี
ความต้องการหลายๆ อย่าง.

คนธรรมดาซึ่งยึดติดอยู่กับตัณหาจะใช้วิธีการโดยพลการนี้¹ เราจะต้องรู้ซึ่งถึงองค์ผู้สูงสุดก็โดยสัจจะและผลของสัจจะที่เกิดแก่เรา พระลัทธิตะย้าว่า “สัจจะเป็นสิ่งที่บรรยายไม่ได้ แล้วเราจะสอนและได้ยินสัจจะนั้นอย่างไร คำตอบก็คือเราสอนและคิดค้นสัจจะนี้โดยสิ่งที่สัจจะให้เรานั่นเอง”² มิฉะนั้นตรรกะของเราซึ่งถือว่าเป็นผลผลิตของสติปัญญาที่ไม่เฉียบแหลม และเป็นผลแห่งการวินิจฉัยจากประสบการณ์และความรู้อันคับแคบของเรา ไร้ซึ่งประสิทธิภาพโดยสิ้นเชิงในการสัมผัสความเป็นจริงขององค์ผู้สูงสุด ซึ่งตามหลักต้องอยู่เหนือตรรกะและอยู่เหนือความคิดเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางด้านกายภาพและอภิปรัชญา เช่นเดียวกับ “ความไร้ซึ่งทุกสิ่งทุกอย่าง” แต่องค์ผู้สูงสุดจะมีความจริงได้โดยมีต้องอาศัยศัพท์ที่ว่านี่คือ “ความไร้ซึ่งทุกสิ่งทุกอย่าง” หรือ “ความมีบางสิ่งบางอย่าง” จิตใจที่ก่อปรด้วยข้อจำกัดไม่อาจวินิจฉัยวิเคราะห์สิ่งซึ่งไม่มีขีดจำกัด สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ของเราไม่อาจอธิบายผู้สร้างสิ่งประดิษฐ์นั้น นั่นคือจิตของเรา และจิตอันเป็นสากล เราย่อมรู้จักน้อยเข้าไปอีก เพราะการจะรู้จักมันได้ มันจะต้องมาต่อเชื่อมกับจิตของเราเอง จุดเชื่อมต่อนี้จริงๆ แล้วก็คือ การเกิดของสรรพสิ่งทั้งปวงไม่ว่าจะเป็นโดยลักษณะกายภาพหรืออภิปรัชญา รวมทั้งตัวของเราเอง ไม่มีผู้ช่างคิดคนใดที่ศึกษาความมหัศจรรย์ยิ่งของการสร้างสรรค์สรรพสิ่งจะสามารถละเว้นในการกล่าวถึงสาเหตุของการเกิดทั้งหมดนี้ว่าเป็นพลังสติปัญญาอันสูงส่ง นอกจากว่าเราพอใจที่จะยอมรับว่าการเกิดของเราเองนั้นเป็นผลซึ่งเกิดมาจากพวกวานรที่คาดการณ์พฤติกรรมของมันไม่ได้เลย และหากเราจะนำจิตใจอันน้อยนิดของเราเข้ามาเกี่ยวพันกับขอบข่ายของกายภาพ เช่น การประดิษฐ์ทางศิลปะและงานฝีมือ เราจะต้องใช้ความมุ่งมาดปรารถนา และความมุ่งมาดปรารถนาก็แสดงให้เห็นถึงสภาพจิตหรืออาจเรียกได้ว่าบุคลิกลักษณะ ยิ่ง

¹ วัชรสัตว์, XXX (กฎเกณฑ์อันเป็นองค์รวม).

² มัชฌิมกนิย เวทีตี, หน้า 264 ดู เกษนอุปนิษัต, 13 “ณ ที่นั้นดวงตาไปไม่ถึง วาจาไปไม่ถึง เราไม่รู้ เราไม่เข้าใจ เราจะสอนสิ่งนี้ได้อย่างไร”.

จิตของเราไปสัมผัสกับจิตแห่งจักรวาลมากเท่าใด ยิ่งเราเรียนรู้ผลของจิตนี้รอบๆ ตัวเรา จากอณูที่ย่อยที่สุดจนถึงจักรวาลที่ยิ่งใหญ่มากเท่าใด เราก็ยิ่งต้องยอมรับว่าทุกสรรพสิ่งที่เกิดขึ้นมีพื้นฐานอยู่บนสัจจะซึ่งเกี่ยวเนื่องกับจิตใจอันสูงสุด และชี้้นำความมุ่งมาดปรารถนาที่ไม่อาจข่มไม่ให้เกิดได้ แน่ละนี้ไม่ได้หมายถึงว่าเราจะโยงเอาทุกสิ่งทุกอย่างที่เราไม่เข้าใจไปเชื่อมกับการกระทำของสิ่งที่สูงสุด ในลักษณะเดียวกับบุคคลต้องบัญญัติโยงเอาปรากฏการณ์ฟ้าร้องและพายุไปเชื่อมกับสัญญาณที่ว่า พระเจ้าองค์ใดองค์หนึ่งทรงพิโรธ เพียงแต่ว่าเราต้องยอมรับถึงรูปแบบซึ่งแสดงออกโดยความมีเจตนารมณ์และชีวิตที่ก่อตัวขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ กฎหมายควรจะมีขึ้นเพื่อเน้นความมีอยู่ของ “ผู้นำกฎหมาย”¹

แต่ว่าสิ่งที่สูงสุดก็ไม่ใช่อำนาจทั้งหมดที่โหดร้าย กฎของมันเต็มไปด้วยกุศลกรรม นี่เป็นการพิสูจน์ให้เห็นชัดว่า ความสุขและความดีก็สำคัญพอๆ กับกฎของธรรมชาติ บรรดาข้อยกเว้นต่างๆ ที่ทำทลายกฎของความมีเหตุมีผลที่ไม่คล่องตัวยึดหยุ่นนั้น ก็แสดงให้เห็นชัดเจนถึงความยิ่งใหญ่และเจตนารมณ์ที่เปิดกว้างในปฏิบัติการของสิ่งอันเป็นสูงสุดนั้น ลองมาพิจารณาข้อยกเว้นที่กล่าวถึงนี้สักอย่างหนึ่ง นั่นคือน้ำซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อสิ่งมีชีวิตบนโลกนี้ น้ำมีน้ำหนักโมเลกุล 18 ในขณะที่แอมโมเนีย (NH₃) ที่มีน้ำหนักโมเลกุล 17 และไฮโดรเจนซัลไฟด์ (H₂S) มีสถานะเป็นก๊าซทั้งคู่ทั้งๆ ที่อุณหภูมิจะตกลงไปถึงลบ 33 องศาเซลเซียส และลบ 59 องศาเซลเซียส ตามลำดับ ทำให้เราต้องแปลกใจว่าน้ำในอุณหภูมิปรกติมีสถานะเป็นของเหลว ในขณะที่เมื่อน้ำลดอุณหภูมิลงต่ำมากๆ เข้า น้ำมีความสามารถในการดูดซึมเอาออกซิเจนเข้าไปได้มากมาย และเมื่อมันลดอุณหภูมิลงถึง 4 องศาเซลเซียส มันจะมีความหนาแน่นสูงสุด และเมื่อมองดูมหาสมุทร แม่น้ำ และทะเลสาบ ยังคงสถานะเป็นของเหลว ในขณะที่มันปลดปล่อยความร้อนออกมาเป็นจำนวนมากในขณะที่มันแข็งตัว และความ

¹ จามเช็ด ฟอสตาร์ พระผู้เป็นเจ้าของพระพุทธเจ้า (สำนักพิมพ์ศยาม, กรุงเทพฯ, 2547) หน้า 234-236.

หนาแน่นของน้ำแข็งซึ่งมีน้อยกว่าน้ำ จึงทำให้มันลอยตัวอยู่บนผิวน้ำ ด้วยคุณสมบัตินี้เองที่ทำให้สัตว์น้ำทั้งหลายยังมีชีวิตอยู่ได้ตลอดช่วงเวลาที่หนาวเย็นอันยาวนาน

ผืนดินเล่า ในขณะที่มันไม่มีข้อยกเว้นใดที่เห็นได้นั้น ก็ยังแสดงออกซึ่งความมหัศจรรย์ของจิตใจอันยิ่งใหญ่ นอกเหนือจากการเป็นพื้นที่ยืนคงสำหรับบรรดาสัตว์บกทั้งหลายแล้ว ผืนดินก็ยังประกอบด้วยแร่ธาตุให้พืชพันธุ์ธัญญาหารดูดซับและกลายเป็นอาหารของสัตว์ในที่สุด อารยธรรมก็เกิดขึ้นได้ก็ด้วยแร่โลหะใต้ผิวดิน และในขั้นสุดท้ายก็เป็นที่นามหัศจรรย์อีกอย่างหนึ่งคือบรรยากาศ ซึ่งบางพอบอกที่จะให้มนุษย์มองและตรวจสอบจักรวาลของเขาได้ แต่ในขณะที่เดียวกันมันก็มีความหนาแน่นพอที่จะป้องกันสิ่งมีชีวิตบนโลกไม่ให้ใหม่เป็นจุดไปจากอุกบาตวันละ 30,000,000 ดวงที่ตกลงมาในบรรยากาศของโลกด้วยความเร็ว 30 ไมล์ต่อวินาที และถึงแม้ว่าเราเรียนรู้ว่าปรากฏการณ์ต่างๆ เหล่านี้เกิดขึ้น “อย่างไร” เราก็จะพยายามหาเหตุผลมาตอบว่า “เพราะเหตุใด” เหตุการณ์ทั้งหมดนี้จึงมีขึ้น

สิ่งเดียวที่เราพอจะคาดหวังว่าจะรับทราบได้เกี่ยวกับความลึกกลับที่เข้าไปไม่ถึงได้ก็คือ การแสดงออกซึ่งปัญญาอันไม่มีที่สิ้นสุด และแสงอันโชติช่วงที่ไม่มีที่เปรียบขององค์ผู้สูงสุด ซึ่งเป็นที่เข้าใจได้ในรูปแบบง่ายๆ สำหรับระดับสติปัญญาน้อยๆ แต่ก็เป็นการแสดงถึงปัญญาอันยิ่งใหญ่ เป็นพลังทั้งหมด เป็นพหุสุด ในแง่มุมนี้แหละที่พระลัทธิตะถะรับทราบพื้นฐานแห่งการดำรงอยู่ นั่นก็คือสิ่งอันเป็นสูงสุด ท่ามกลางเทพต่างๆ ที่มนุษย์สรรสร้างขึ้นมาและประเพณีที่ตั้งอยู่บนความเชื่อถือโศคกลางและมนุษย์ใช้เป็นหนทางไปสู่ความหลุดพ้นนั้นภารกิจอันเดียวของพระลัทธิตะถะคือชี้ให้มนุษย์ได้เห็นภาพของการสร้างสรรค์ที่ไม่มีที่สิ้นสุด ไม่มีการเริ่มต้น ไม่มีการลงท้าย เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาด้วยกฎเกณฑ์อันสมบูรณ์และเป็นนิรันดร์ซึ่งมาจากเหตุที่ไม่มีมูลเหตุ ไร้การเกิด ไร้การเริ่มต้น ไร้การสร้าง ไร้รูปแบบ

เป็นการยากที่จะซึมซับถึงความสำคัญ ลัจจะไม่อาจรับรู้ได้โดย

ถ่ายนัก ความปรารถนาถูกควบคุมโดยผู้รู้ และผู้รู้จะเห็นแจ้งว่า ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นศูนย์ ภาวะทั้งหลาย ไม่มีการเกิด ไม่มีการเริ่มต้น ไม่มีการสรรค์สร้าง ไม่มีรูปแบบ¹ ภาวะทั้งหลาย หากไม่มีการเกิด ไม่มีการเริ่มต้น ไม่มีการสรรค์สร้าง ไม่มีรูปแบบแล้วไซ้ ก็ไม่มีการหนีจากโลกแห่งการเกิด การเริ่มต้น การสรรค์สร้าง และรูปแบบ ภาวะทั้งหลาย เพราะเหตุว่ามีการไร้ซึ่งการเกิด ไร้ซึ่งการเริ่มต้น ไร้ซึ่งการสรรค์สร้าง และไร้ซึ่งรูปแบบ ดังนั้นจึงมีการหนีจากการเกิด การเริ่มต้น การสรรค์สร้าง และรูปแบบ สิ่งที่ไม่เป็นอิสระจะเคลื่อนไหว สิ่งที่เป็นอิสระจะไม่เคลื่อนไหว ในที่ซึ่งไม่มีการเคลื่อนไหว จะมีการพักผ่อน ในที่ซึ่งมีการพักผ่อน จะไม่มีการปรารถนา ไม่มีการมาและการไป ไม่มีการหยุดเป็น ไม่มีการจะเป็นอีกต่อไป

ในที่ซึ่งไม่มีการมาและการไป ไม่มีการหยุดเป็น ที่นั่นไม่มีฝั่งนี้หรือฝั่งโน้น หรืออะไรที่อยู่ระหว่างฝั่ง นี่เป็นแม้การสิ้นสุดของความเศร้า²

ดังนั้นสิ่งที่พระสิทธัตถะทรงกล่าวไว้ดังที่แสดงไว้ข้างต้นนี้ สิ่งสูงสุดอันเป็นที่สุด ซึ่งเป็นอิสระและอยู่เหนือความเปลี่ยนแปลงและการเคลื่อนไหว (เนื่องด้วยมันไม่มีเหตุเกิด) นั้น ไม่มีอยู่ ณ ที่ใด ในความต่อเนื่องของสถานที่และเวลา ซึ่งนั่นคือจักรวาลที่มีวันสิ้นสุด ด้วยเหตุที่ว่าไม่มีสิ่งใดในจักรวาลจะเป็นอิสระจากเหตุอื่น ๆ ไม่ว่าในเวลาใด และการที่ต้องพึ่งพา ก็คือการต้องมีการเปลี่ยนแปลง

¹ ดู ภควัตคีตา, XII 4 ประกอบ "...พราหมณ์ผู้ที่เราคิดไม่ถึง ผู้ที่รอบรู้ ผู้ที่เราไม่อาจทำลาย ผู้ที่เราลบล้างไม่ได้ ผู้เป็นนรีนทร์ ผู้ไม่เคลื่อนไหว ผู้ไม่ปรากฏ และผู้ที่เราดัดแปลงไม่ได้..." Ibid.).12; Ibid., IV. 6.

² อุทานะ, V. 81 เศวตวัตร-อุปนิษत्, III. 9, 10 "โดยที่ไม่มีผู้ใดอยู่เหนือกว่า โดยที่ไม่มีผู้ใดเล็กกว่า ไม่มีผู้ใดยิ่งใหญ่กว่า ผู้ที่สถิตตั้งต้นไม่ในสวรรค์โดยพระองค์ ผู้เป็นพระบุคคล ผู้เต็มเปี่ยมในจักรวาล สิ่งที่อยู่เหนือโลกนี้ไม่มีรูปแบบและไม่มีความปรารถนา ผู้ที่รู้สิ่งนี้กลายเป็นผู้เป็นนรีนทร์ แต่ผู้อื่นเท่านั้นที่ไปสู่ความเศร้าเสียใจ.

แปลง (ความเคลื่อนไหว) และเราจะต้องไม่คิดลึกลับไปในทางที่ว่า ข้อความที่ได้ยกมาข้างต้นเป็นการบรรยายลักษณะของนิพพานซึ่งบางครั้งจะใช้คำแทนที่ว่า “อีกฝั่งหนึ่ง”¹ ดังจะแสดงให้เห็นดังต่อไปนี้

เมื่อพราหมณ์ได้ไปถึงอีกฝั่งหนึ่งตามกฎทั้งสองนั้นแล้ว พันธนาการทั้งปวงของผู้เป็นผู้รู้ก็จะหมดสิ้นไป²

พระสิทธัตถะไม่ทรงยอมรับว่านี่คือพื้นฐานแห่งการดำรงอยู่ ยิ่งไปกว่านั้นเราจะเห็นได้ต่อไปว่า นิพพานเป็นเพียงสภาพหนึ่งของจิตใจ ซึ่งแยกออกจากสังขาร³ ไม่ได้ และในการเป็นอยู่ของมันต้องพึ่งพากฎของเหตุ (กฎแห่งกรรม)

คำกล่าวที่ว่า “ไม่มีฝั่งนี้หรือฝั่งโน้น หรืออะไรที่อยู่ระหว่างฝั่ง” ซึ่งหมายความว่าไม่มีการเชื่อมโยงทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อมระหว่างสิ่งที่ไม่แน่นอนและความเป็นนิรันดร์ นี่แหละคือสิ่งสูงสุด หรือดังที่พระสิทธัตถะได้กล่าวไว้ในอีกสถานการณ์หนึ่ง (ดูหน้า 51-52) ว่า “หากคำว่าสิ่งสูงสุดหมายถึงอยู่นอกเหนือสรรพสิ่งที่เรารู้ได้ การมีอยู่ของสิ่งสูงสุดนั้นจะไม่มีฐานอยู่บนการให้เหตุผลแบบธรรมดา” และดังที่พระองค์ตรัสแก่เราว่า การมีอยู่ของสิ่งสูงสุดนั้นจะรับรู้ได้ก็ด้วยผลของมันเท่านั้น

วังงะจากคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของชาวฮินดูก็กล่าวถึงสิ่งนี้ในลักษณะเดียวกัน ด้วยคำอธิบายแบบเดียวกัน และก็อ้างถึงสิ่งอันสูงสุดเช่นเดียวกัน สิ่งอันสูงสุดเข้าถึงไม่ได้⁴ โดยความคิดคำนึงหรือโดยการบังเกิด แต่ถึงกระนั้นก็ตาม พระสิทธัตถะเช่นเดียวกับพระอวตารทุกพระองค์ ได้กล่าวแก่เราอย่างชัดเจนเมื่อพระองค์เตือนมิให้เราเอาความเข้าใจไม่ถึนี้ไปเทียบกับจิตใจอันน้อยนิดของเรา ซึ่งคิดอย่างผิดๆ เกี่ยวกับความไม่มีอยู่ของสิ่งอันสูงสุดนั้น ด้วยความเป็นจริง

¹ ธรรมบท, V. 348.

² ธรรมบท, V. 384.

³ สิ่งซึ่งถูกปรับเงื่อนไข ความเป็นอยู่นั้นเอง ดู *สังกาวัตระสูตร*, 2 XVIII ประกอบ.

⁴ ฤคเวท, X 129 “ผู้สูงสุดไม่ประกอบด้วยคุณสมบัติใดๆ ไม่ประกอบด้วยความมีตัวตน (สัตย์) หรือความไม่มีตัวตน (อัสัตย์)”.

อันเป็นนิรันดร์แห่งสิ่งอันสูงสุดที่ดำรงอยู่ในความคิดของพระสิทธัตถะนี้เอง ที่พระองค์ได้สอนให้เรารู้ถึงธรรมชาติอันไม่เป็นจริงของโลก และเตือนให้เราปลดปล่อยตนเองออกจากพันธนาการนั้น

มนุษย์ชาติผู้เป็นอิสระจากความหยาบ ผู้รู้แจ้งในความไร้ซึ่งการ
สรรคสร้าง ผู้ตัดขาดจากความสัมพันธ์ทั้งหมด ผู้ละเลิกโอกาสทั้งหมด
ผู้ปฏิเสธความปรารถนาทั้งหมด มนุษย์ผู้นั้นเป็นผู้ดำรงอยู่สูงกว่า
มนุษย์ชาติทั้งหมด¹

โดยวิธีการนี้เองที่เราเห็นว่าพระสิทธัตถะเฝ้าเพียรสั่งสอนชักจูงบุตรคน
เดียวของพระองค์นั่นคือ ราหุลผู้นำเคารพ พระองค์ทรงสอนว่า :

จงละเลิกเกลียดชังหาขัดของความสุขทางกาย² ที่หวานฉ่ำน่า
พิศมัย และจงจากบ้านมาโดยให้ศรัทธาเป็นผู้นำทางเพื่อขจัดปิดเป่า
ความทุกข์ทั้งหมด จงเลือกมิตรที่มีค่า จงเลือกที่อยู่อาศัยที่ห่างไกล
และเงียบสงบ จงเสพอาหารแต่เพียงน้อย จงส่งเสริมดูแลสิ่งที่ไม่
ปรากฏรูปทรงให้เห็น จงละทิ้งแนวโน้มของความหยิ่งผยอง เมื่อเจ้า
เข้าใจความหยิ่งผยองนี้แล้ว เจ้าจะไปตามทางของเจ้าอย่างสง่างาม
และสงบระงับ³

พระสิทธัตถะขอให้เราเดินไปตามทางแห่งนิรันดร์ โดยให้ทำลายสิ่งต่างๆ
ที่ไม่แน่นอนและเป็นภาพลวงตา เพราะสิ่งต่างๆ เหล่านี้ไม่เป็นถาวรและทำให้
เราทุกข์ทรมานในที่สุด ในขณะที่เราค่อยๆ เปรียบเทียบความเป็นนิรันดร์ซึ่ง

¹ ธรรมบท, V. 97 ดู ธรรมบท, V. 974 ประกอบ และดู เกษะ อุปนิษัต, i. 6 "สิ่งที่ไม่อาจคิดได้ด้วยจิต แต่ที่จิตกลับคิดได้ ขอให้รู้เถิดว่านั่นคือ พรหมณ์เท่านั้นคือจิตวิญญาณ และไม่ใช่อะไรที่ผู้คนที่เห็นเทิดทูน".

² เส้นนี้ทั้งห้าเส้นนั้นคือ ความโลภ เสถียร ภัย ความเกียจคร้าน ความทะนงตน และความคลงแคลง เงื่อนไขทั้งห้าที่จะต้องขจัดออกไปคือ ความกระหายในความเป็นอยู่ในรูปแบบ ความเป็นอยู่แบบไม่มีรูปแบบ ความหยิ่งผยอง ความทะนงตน และความเขลา.

³ สุตตนิบาต, VV. 337, 338, 342.

กอบประคับประคองความปิติที่เบ่งบานอย่างไม่มีความจบสิ้น ไม่มีวันขาดตอนและควบคุมได้ด้วยตนเอง กับโลกก็วิสัยซึ่งมีระยะสั้นและเต็มไปด้วยความไม่แน่นอนและเราเข้าไปครอบครองไม่ได้แล้วนั้น เราจะค่อยๆ รู้สึกเกลียดชังทุกสิ่งทุกอย่างที่ชั่วครั้งชั่วคราว เพราะสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถทำให้เราหมดสิ้นซึ่งความกังวลและยืนยันความแน่นอนในชีวิตของเราได้ ในที่สุดการรังเกียจลักษณะของความไม่ถาวรของปรากฏการณ์ต่างๆ ในโลก ก็จะทำให้เราได้เปิดตัวเองสู่การรับรู้ถึงสิ่งอันสูงสุด สิ่งที่ปราศจากเงื่อนไข ภาพลวงของอัตตาก็จะหมดไป และเราจะเห็นเพียงสิ่งอันสูงสุด

พระลัทธิตถะได้แสดงความปิติยินดีต่อสิ่งที่เรียกว่าสิ่งสูงสุดที่ไม่อาจทราบได้และไม่อาจเข้าถึงได้นั่นเอง

ข้าได้ใช้ชีวิตหลายต่อหลายชีวิตโดยเพียงเกิดใหม่ซ้ำแล้วซ้ำเล่า เพื่อเสาะหาสิ่งนี้ แต่ข้าฯ ก็ไม่พบมัน การเกิดใหม่ซ้ำแล้วซ้ำเล่าเต็มไปด้วยความเจ็บปวด¹

“การเกิดใหม่ซ้ำแล้วซ้ำเล่า” เหล่านี้ถือว่าเป็นการรับรู้หรือ “เป็นการ ‘เกิด’ ซึ่งความรู้” นั่นคือรับรู้ซึ่งภาพลวงตาที่หลายครั้งดูเหมือนจะเป็นความจริงแสนเจ็บปวดก็คือเมื่อจะต้องรับรู้ว่าข้อเท็จจริง จริงๆ แล้วเป็นอย่างไร ในขณะที่พระลัทธิตถะตั้งคำถามต่อสิ่งต่างๆ นั้น พระองค์ได้ก้าวข้ามพ้นภาพลวงตาและแสดงให้เห็นการไร้ซึ่งทุกสิ่งทุกอย่าง และเนื่องด้วยเหตุนี้พระองค์รับบัญญัติอันถาวรจากสิ่งอันสูงสุด² และกฎแห่งการแสดงออกอันมหัศจรรย์ของสิ่งอันสูงสุดนั้น นั่นคือการเกิดของพระพุทธเจ้า ต่อมาพระลัทธิตถะได้แสดงให้เห็นถึงความปิติยินดีของพระองค์ในการที่ได้ค้นพบสิ่งอันสูงสุด (‘ผู้สร้างบ้าน’) และได้ค้นพบว่าการรับทราบถึงสิ่งอันสูงสุดนี้ก็คือไปสู่นิพพานนั่นเอง

¹ ธรรมบท, V. 153.

² วัชรเจตีย์, 176, 11a (เนื่องจากผู้สมบูรณยกย่องบุคคลผู้ศักดิ์สิทธิ์).

ดูกร ผู้สร้างบ้าน มีผู้มองเห็นท่านแล้ว ท่านจะไม่สร้างบ้านอีกแล้ว โครงสร้างหลังคาหักโค่นลงมาแล้ว คานของจั่วหลังคาถูกทำลายไปแล้ว จิตซึ่งตั้งมั่นอยู่กับการไปสู่นิพพานได้ไปสู่การดับสิ้นซึ่งตัณหาทั้งหมด¹

ภาพลวงตาแห่งความเป็นอัตตาก็หมดสิ้นลง เราก็ได้รู้ถึงสิ่งอันเป็นนิรันดรอย่างไรก็ตามเราจะต้องไม่เอานิพพานและสิ่งอันสูงสุดมาเทียบว่าเป็นสิ่งเดียวกัน เพราะเหตุว่านิพพานซึ่งแยกออกจากสังขาร² ไม่ได้นั้น ก็ถูกกำหนดโดยสิ่งอันสูงสุดนั้นด้วย

นอกจากนั้น มหามติผู้ซึ่งเกรงกลัวความทรمانอันเกิดจากการแยกออกซึ่งการเกิดและการตาย และค้นหานิพพานนั้น ไม่ทราบเลยว่า การเกิด การตาย และนิพพานนั้นแยกออกจากกันมิได้ และโดยที่เห็นว่าไม่ว่าสิ่งใดก็ตามที่มีการแยกกันนั้นไม่มีตัวตน ก็เลยไปคิดว่านิพพานก็คือ การทำลายล้างประสาทสัมผัสและทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับประสาทสัมผัสนั้น³

นิพพานและสังขารคือคนละแง่มุมของสิ่งเดียวกัน⁴ เจกเช่นคนละด้านของเหรียญเดียวกันนั่นเอง และเราก็สามารถเข้าถึงนิพพานนี้ได้ในชีวิตนี้เอง

อย่านั่งอยู่ในบ้าน อย่านั่งออกไปในป่า

แต่ไม่ว่าท่านจะอยู่แห่งใด ขอให้ท่านได้รับรู้ถึงจิต

นั่นคือเมื่อเราดำรงอยู่ในทางสว่างแห่งปัญญาแล้ว

¹ ธรรมบท, V. 154 ดู เสวตวัตร-อุปนิษัต, V. 6 "มีจิตวิญญาณแอมแฝงอยู่ในความลึกลับของอุปนิษัต และเวท และพราหมณ์ พระผู้เป็นเจ้าของการสร้างเป็นเจ้าของเขา ดังเช่นเป็นผู้สร้าง นี่คือนิพพานของพระผู้เป็นเจ้าของเขา ดังที่เทพและปราชญ์ในยุคโบราณได้เห็น ซึ่งเมื่อเป็นหนึ่งเดียวกับพระองค์แล้วมีความเป็นนิรันดร."

² สงสาร—องค์ประกอบแห่งกรรม สิ่งที่มีเงื่อนไข แรงกระตุ้น แนวโน้มที่เสริมการกระทำ (สัมภะ).

³ ลังกาวตระสูตร, 2 XVIII.

⁴ สรณะ โทณะ โกสะ, VV. 103.

สังขารและนิพพานจะอยู่ที่ใดเล่า?¹

นิพพานคือสภาพอันสมบูรณ์ มันเป็นสภาพที่สิ่งทีแท้จริงเบื้องลึกในตัวเราได้ชำระล้างสิ้นซึ่งความโลภ ภาวหลงและความหยิ่งผยอง และได้กลายเป็นฐานรองรับความเป็นจริงที่สะอาดบริสุทธิ์ ดังนั้นเมื่อปราศจากสิ่งที่จะหลงหายไปได้ หรือสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ หรือสิ่งที่จะถูกทำลายได้ เราจะรับรู้ถึงความสงบอันเป็นนิรันดร์และเราก็ไม่ต้องมัวห่วงกังวลหรือเกรงกลัวความสูญเสียอีกต่อไป

ในชีวิตนี้เองที่พระองค์บรรเทาซึ่งความเจ็บปวด พระองค์มีความสงบรวมโยน พระองค์ดำรงตนอยู่ในความรู้ลึกปีติด้วยองค์ซึ่งเข้าสู่สภาวะแห่งพรหม²

พระสิทธัตถะพยายามกล่าวถึงสภาพจิตแบบนี้เมื่อพระองค์กล่าวถึงการเปิดประตูไปสู่ความเป็นอมตะ และที่เป็นสัญญาของอวตารทุกพระองค์ และเป็นแก่นแห่งสาระของศาสนา เป็นเงื่อนไขสำคัญสุดยอดที่มนุษย์ค้นหามาแต่ชั่วกบชั่กัลป์ ไม่มีหนทางอื่นใดนอกจากหนทางนี้ที่พัฒนามนุษยชาติ และผู้ที่ไม่อาจค้นพบความมั่นคงและสภาพสุขสมที่อยู่ในธรรมะแล้ว ผู้นั้นจะแยกภวาลงตาและความเป็นจริงของโลกอันหมุนไปอย่างรวดเร็วนั้นไม่ออก

การที่มีผู้ไม่ค่อยเข้าใจอะไรก็ซึ่งมากล่าวอ้างว่า ลัทธิที่พระสิทธัตถะเชื่อถืออยู่นั้นเป็นลัทธิ “อเทวนิยม” นั้น ก็เนื่องมาจากว่า พระสิทธัตถะกล่าวประณามบรรดาเทพเจ้าของชาวฮินดูที่ถูกอุปโลกนให้เป็นดั่งมนุษย์ พวกพราหมณ์ในยุคของพระองค์สร้างและเชื่อมั่นในบรรดาเทพเจ้าเหล่านี้ และพระสิทธัตถะต้องเผชิญหน้ากับเหล่าพราหมณ์ที่ดั่งต้นที่จะประกาศว่าพวกเขา มีความใกล้ชิดกับสิ่งสูงสุด และประกาศตัวว่าพวกเขา รู้จักลักษณะ รูปแบบ และ

¹ “na samsarasya nirvanat kimcid asti visheshanam” (ในสังขารนั้น ไม่มีทั้งสงสาร หรือนิพพาน หรือไม่มีแม้ความแตกต่างระหว่างทั้งสอง) ดู *ธรรมบท*, V. 89 และ *ภควัดคีต*, V.23 ประกอบ “ผู้ซึ่งมีความสามารถในการอดทน ณ โลกนี้ ก่อนที่เขาจะสละร่าง แรงกระตุ้นแห่งตัณหาและโทสะ เขาคือโยคี เป็นจิตวิญญาณอันสอดคล้อง เขามีความสุข”

² *มัชฌิมนิกาย*, i. 344 *Ibid.*, II.159 ดู *อังคุตตรนิกาย*, ii. 211 ประกอบ.

ประกาศิตของเทพเจ้าเหล่านี้ พระสิทธัตถะยืนยันหยัดต่อสู่กับการอุปโลกน์ดังกล่าว ทั้งด้วยคำพูดและการเสนอตัวอย่างให้เห็น คำปาฐกถาต่างๆ ทั้งหมดของพระสิทธัตถะเกี่ยวกับเรื่องของสิ่งสูงสุดซึ่งมนุษย์อุปโลกน์ขึ้น หรือเกี่ยวกับแนวความคิดของสิ่งอันสูงสุดหรือพรหมที่ออกมาในลักษณะสร้างความเป็นมนุษย์ให้แก่เทพเจ้าที่เหล่าพราหมณ์และผู้คนในยุคของพระองค์นิยมนับถือ นั่นก็เน้นย้ำอย่างเห็นได้ชัดถึงการบดขยี้สิ่งที่ผู้คนเลื่อมใสที่เกิดจากจินตนาการที่เต็มไปด้วยทิว และในขณะที่เดียวกันก็เป็นการแสดงว่าโดยกำเนิดแล้วพระองค์มีความเหนือกว่าบรรดาเทพเจ้าที่ถูกเอามาเทียบให้เป็นมนุษย์เหล่านั้น

ถึงตรงนี้เราขอยกข้อความ¹ ในบทสนทนาของพระสิทธัตถะในขณะที่ได้คารมกับพราหมณ์บางคนซึ่งเมื่ออ่านแล้วเราหวังว่าผู้อ่านจะให้เห็นชัดซึ่งความระอาของพระองค์ต่อการอุปโลกน์เทพเจ้าให้เป็นมนุษย์ และซึ่งการยืนยันของพระองค์เกี่ยวกับสิ่งอันสูงสุด นั่นคือพรหมอันไม่ปรากฏให้เห็นตามคัมภีร์อุปนิษต์ และในเวลาเดียวกันก็ทรงเน้นย้ำถึงกฎแห่งกรรมซึ่งเป็นปัจจัยที่แท้จริงที่มีผลต่อจักรวาล :

องค์ผู้ได้รับพรทรงตั้งคำถามต่อพราหมณ์สองท่านดังต่อไปนี้:

“ท่านคิดว่าแนวทางทุกหนทางนั้นถูกต้องแล้วหรือ” พราหมณ์ทั้งสองตอบว่า

“เราคิดเช่นนั้น ท่านโคตมะ” พระพุทธเจ้าทรงตรัสต่อว่า

“มีพราหมณ์ที่ถือว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในคัมภีร์พระเวทท่านใดบ้างที่เคยได้เห็นพรหมด้วยตัวเอง” คำตอบคือ “ยังเลยท่าน” องค์ผู้ได้รับพรทรงถามต่อไปว่า “แต่ถ้าเช่นนั้น มีอาจารย์ของพราหมณ์เหล่านี้ซึ่งก็มีความเชี่ยวชาญในคัมภีร์พระเวทท่านใดบ้างเคยได้พบพรหมด้วยตัวเอง” พราหมณ์ทั้งสองตอบว่า “ไม่เคยเลยท่าน” องค์ผู้ได้รับพร

¹ ทิมินาย, I. 235 (เทวีซสุตฺร).

ทรงตรัสว่า “ถ้าเช่นนั้น มีผู้ประพันธ์ พระเวทท่านใดบ้างที่ได้เคยเห็นพรหมด้วยตัวเอง” พรหมณ์ทั้งสองก็ตอบปฏิเสธอีกและกล่าวอุทานว่า “ก็ใครเล่าที่สามารถจะเห็นพรหมหรือเข้าใจพรหมได้ ในเมื่อปุถุชนย่อมไม่สามารถเข้าใจมตะบุคคลได้” องค์ผู้ได้รับพรจึงทรงกล่าวต่อโดยแสดงให้เห็นตัวอย่างว่า “มันราวกับว่ามีชายผู้หนึ่งสร้างบันไดตรงจุดที่ถนนลื่นลื่นติดกันเพื่อขึ้นไปยังคฤหาสน์หลังหนึ่ง และหากมีผู้คนถามเขาว่า ‘แล้วคฤหาสน์หลังนี้มันตั้งอยู่ที่ใดเล่า ท่านทราบหรือไม่ว่าคฤหาสน์ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก หรือทางทิศใต้ หรือทางทิศตะวันตก หรือทางทิศเหนือ และคฤหาสน์สูงหรือเตี้ย หรือขนาดกลางเล่า’ และหากเขาตอบว่า ‘ข้าไม่ทราบดอก’ ผู้คนก็คงกล่าวว่า ‘สหายท่าน ท่านกำลังสร้างบันไดขึ้นไปยังสิ่งหนึ่ง—สมมุติว่าเป็นคฤหาสน์—โดยที่ทุกขณะท่านก็ไม่รู้จักและไม่เคยเห็นกระนั้นสิ’ และเมื่อถูกถามดังนั้น หากเขาตอบว่า ‘นี่คือสิ่งที่ข้ากำลังทำอยู่ละ ไซ้ ข้ารู้ว่าข้าไม่สามารถรู้จักมันได้’ ท่านจะคิดว่าชายผู้นี้เป็นอย่างไร ท่านจะไม่ว่าสิ่งที่ชายผู้หนึ่งกล่าวมันโง่เขลาหรือ” พรหมณ์ทั้งสองกล่าวว่า “แน่นอนท่านโคตมะ มันย่อมเป็นคำกล่าวที่โง่เขลาจริงๆ” องค์ผู้ได้รับพรกล่าวต่อว่า “แล้วพรหมณ์ก็จะกล่าวว่า ‘เราชี้หนทางที่จะนำไปสู่การร่วมกันกับสิ่งที่เราไม่รู้จักและไม่เคยเห็น’ หากนี่เป็นสาระแห่งความรู้ของพรหมณ์แล้ว มันจะไม่แปลว่าสิ่งที่เขาพยายามจะทำนั้นเป็นไปได้หรือไม่” พรหมณ์ผู้มีนามว่า ภารัตกวาง ตอบว่า “มันก็เป็นเช่นนั้นแหละ” องค์ผู้ได้รับพรกล่าวต่อว่า “ดังนั้นมันก็ย่อมเป็นไปได้ที่เหล่าพรหมณ์ผู้เชี่ยวชาญในคัมภีร์พระเวททั้งสามจะสามารถนำทางไปสู่การร่วมกับสิ่งซึ่งเขาไม่เคยรู้จักและไม่เคยเห็น เจกเช่นคน

1 ดู กวตคีตา, XV. 15 “...ข้านี้แหละเป็นผู้ที่รู้จักแห่งพระเวททั้งหมด ข้านี้แหละที่เป็นผู้เขียน เวทันตะ และข้าก็เป็นผู้รู้พระเวท”.

ตาบอดเข้าแถวเรียงหนึ่งและคลำทางไปด้วยกัน ไม่ว่าคนที่อยู่หัวแถวหรือตรงกลางแถวหรือท้ายแถวก็ล้วนมองไม่เห็นทั้งสิ้น ดังนั้น ข้าฯ จึงเห็นว่า คำกล่าวของเหล่าพราหมณ์ซึ่งเชื่อชาวฤๅษีในคัมภีร์พระเวททั้งสามก็เป็นเพียงคำกล่าวที่มีตบอด นำขึ้น เป็นคำพูดที่ยังยโสแต่ว่างเปล่า” องค์ผู้ได้รับพรกล่าวต่อไปว่า “ทีนี้ลองสมมุติว่า มีชายคนหนึ่งเดินทางมาถึงริมฝั่งน้ำข้างหนึ่ง เขาจะต้องข้ามแม่น้ำนี้ไปยังอีกฟากหนึ่งเพื่อทำกิจธุระที่นั่น ท่านลองคิดว่า ถ้าเขาจะเรียกชายฝั่งแม่น้ำอีกฟากหนึ่งให้เคลื่อนตัวเข้ามาหาเขา ด้วยการสวดมนต์ภาวนา มันจะข้ามมาหรือไม่” “มันจะไม่มาแน่นอน ท่านโคตมะ” “แต่เนี่ยคือวิถีทางของพวกพราหมณ์ละ เขาละเว้นการปฏิบัติในคุณสมบัติต่างๆ ที่ทำให้บุคคลหนึ่งเป็นพราหมณ์ แต่เขากลับกล่าวว่า ‘Indra เราสวดอ้อนวอนต่อท่าน Sama เราสวดอ้อนวอนต่อท่าน วรุณ เราสวดอ้อนวอนต่อท่าน พระพรหม เราสวดอ้อนวอนต่อท่าน’” “ไม่ต้องสงสัยเลยว่า มันไม่มีทางเป็นไปได้เลยที่พราหมณ์พวกนี้จะเข้าไปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพรหมด้วยการที่เขาอธิษฐานสวดมนต์และกล่าวคำสรรเสริญต่างๆ” พระพุทธเจ้าตรัสต่อว่า “ทีนี้ลองบอกข้าฯ วิชาพวกพราหมณ์กล่าวเกี่ยวกับพรหมผู้ไม่แสดงตนว่าอย่างไร จิตใจของพระองค์เต็มไปด้วยโลกียะใช่หรือไม่” เมื่อพวกพราหมณ์ปฏิเสธ พระองค์จึงตรัสถามว่า “จิตใจของพรหมเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยม ความเกียจคร้าน และเย่อหยิ่งหรือไม่” คำตอบคือ “ไม่หรือท่าน พระองค์เป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่ตรงกันข้ามกับที่ได้กล่าวมา” พระพุทธเจ้าตรัสต่อไปว่า “แต่เหล่าพราหมณ์เล่า เขาปราศจากความชั่วร้ายเหล่านี้หรือไม่” Vasettha ตอบว่า “ไม่เลยท่าน” พระผู้ทรงความศักดิ์สิทธิ์จึงตรัสว่า “พวกพราหมณ์ยังคงยึดติดอยู่กับโลกียะทั้งห้า และยอมจำนนต่อสิ่งที่ยั่วเย้าประสาทสัมผัส พวกเขาติดพันอยู่กับอุปสรรคทั้งห้า นั่นคือ ตัณหา เล่ห์เหลี่ยม ความเกียจคร้าน ความมยโส และความกังขา โดยลักษณะ

นี่เขาจะเข้าไปเป็นหนึ่งในสิ่งซึ่งตรงกันข้ามกับลักษณะตามธรรมชาติของเขาได้อย่างไร ดังนั้นปัญญาทั้งสามของพราหมณ์ก็เปรียบดังทะเลทรายซึ่งไร้น้ำ ป่าซึ่งไร้ทางเดิน ความอ้างว้างเดียวดายที่ไร้ซึ่งความหวัง”

จากบทสนทนาข้างต้นที่คัดมาียดียาวนี้ เป็นที่เห็นได้ชัดว่า พระลัทธิตถะมิได้โจมตีพราหมณ์ผู้ไม่มีตัวตน หรือสิ่งอันสูงสุด แต่กลับโจมตีรูปแบบและลักษณะของพราหมณ์ที่พวกพราหมณ์สร้างขึ้นมา หรือยืนยันว่าตนเองนั้นเหนือกว่าบุคคลทั่วไปโดยการกล่าวอ้างว่าเขาสามารถเป็นตัวแทนของสิ่งอันเป็นสูงสุดได้ ในอีกแง่หนึ่งเราจะเห็นว่า พระลัทธิตถะเองก็ได้ปฏิเสธการกล่าวอ้างว่าพระองค์ทรงทราบหนทางที่จะไปสู่พราหมณ์ แต่สิ่งที่พระองค์ประกาศนั้น สำหรับพวกพราหมณ์แล้วเป็นสิ่งที่เป็นไปได้เลย :

เมื่อพระพุทธเจ้าได้ตรัสแล้ว พราหมณ์คนหนึ่งกล่าวว่า “ท่านโคตมะ เราได้รับทราบมาว่า พระศากยมุณีรู้หนทางที่จะเข้าเป็นหนึ่งในเดียวกับพราหมณ์” แล้วพระพุทธองค์ตรัสว่า : “ดูกรพราหมณ์ ท่านคิดว่ามนุษย์ผู้เกิดและเติบโตมาใน Manasakata เขาจะสงสัยหรือไม่ว่าหนทางจากจุดนี้ไปสู่ Manasakata ทางตรงนั้นคือทางใด” “หาเป็นเช่นนั้นไม่แน่นอน ท่านโคตมะ” พระพุทธเจ้าทรงตอบว่า “ดังนั้นตถาคตย่อมรู้ถึงหนทางตรงที่จะนำไปสู่การเป็นหนึ่งในเดียวกับพราหมณ์ พระองค์รู้เหมือนกับว่าพระองค์ได้เข้าไปอยู่ในโลกของพราหมณ์และถือกำเนิดในโลกนั้น จึงไม่มีข้อเคลือบแคลงใดๆ ในองค์พระตถาคตได้เลย”

ดังนั้น บทปาฐกถาข้างต้นได้แสดงให้เห็นแจ้งถึงข้อเท็จจริงสามประการประการแรก ไม่ได้มีการกล่าวอ้างใดๆ ที่ว่าพราหมณ์ไม่มีตัวตนนั้นไม่มี เพียงแต่พวกพราหมณ์จะนึกภาพของพราหมณ์ไม่ออกเท่านั้น นั่นเป็นเพราะเหตุว่าพวกพราหมณ์นั้น จากการกระทำของตนเองได้พิสูจน์ว่า เขาแตกต่างจากพราหมณ์ที่เขาพยายามจะให้เห็นภาพเป็นอย่างมาก ประการที่สอง พระลัทธิตถะ ด้วยการ

กระทำและผลสำเร็จของพระองค์สามารถแสดงให้เห็นหนทางตรงไปสู่การเป็นหนึ่งเดียวกับพรหม เนื่องจากพระตถาคตเป็นผู้ที่อยู่ในโลกแห่งความศักดิ์สิทธิ์ นั่นคือโลกของพรหม ประการสุดท้าย พรหมที่พระสิทธัตถะตรัสว่ารู้จักนั้น เป็นพรหมซึ่งไม่ได้แสดงตัวตน และพระองค์ทรงกล่าวว่าพวกพราหมณ์ไม่เคยรู้จักมีขณะนั้นแล้ว การสนทนาในเรื่องนี้ตามที่ได้ยกมาเบื้องต้นนี้ หรือการที่พระสิทธัตถะได้ทรงยืนยันไว้ ก็คงไม่มีความหมายอันใด หากพรหมไม่มีอยู่จริง หรือหากว่าพระองค์ไม่ทรงทราบถึงหนทางไปถึงสิ่งนั้น และดังนั้นทั้งพระองค์และพวกพราหมณ์ก็จะผิดทั้งคู่หรือถูกทั้งคู่ เพราะแต่ละฝ่ายก็จะว่าไปตามที่ตนคิดจินตนาการเอาอย่างไรประโยชน์ ดังนั้นเราจะต้องเข้าใจว่า เมื่อพระสิทธัตถะทรงยับยั้งแนวความคิดที่พวกพราหมณ์สร้างขึ้นเกี่ยวกับพระพรหมนั้น พระองค์มิได้หมายถึงพรหมผู้ไม่แสดงตนหรือสิ่งอันสูงสุด พระองค์สอนพวกเขาไปในทำนองที่ว่า การรับทราบถึงสัจจะแห่งสิ่งอันสูงสุดไม่สามารถได้มาจากการถกเถียงกันทางวิชาการ แต่แต่ละคนจะรับทราบได้ก็ด้วยการใช้ชีวิตไปตามวิถีนั้น และพลังของพระสิทธัตถะเท่านั้นที่จะแสดงให้เห็นว่า การเดินตามวิถีนั้นทำอย่างไรเพื่อที่จะไปถึงการรับทราบสัจจะ

พราหมณ์หนุ่มสองคนกล่าวว่า “หากพระองค์ทราบถึงทางก็ขอให้บอกเราด้วย” พระพุทธเจ้าตอบว่า “ตถาคตมองเห็นจักรวาลอยู่ตรงหน้าและเข้าใจจักรวาลนั้น” พระองค์ประกาศสัจจะทั้งโดยคำกล่าวและโดยจิตวิญญาณ ทฤษฎีของพระองค์นั้นรุ่งโรจน์ทั้งในจุดเริ่มต้น ในขณะที่ยังเป็นไปและในขณะที่มันมาถึงจุดที่สมบุรณ์ที่สุด พระตถาคตเปิดเผยให้เห็นถึงชีวิตที่สูงส่งกว่าที่บริสุทธิและสมบุรณ์ พระองค์สามารถแสดงให้เห็นหนทางที่อยู่ตรงกันข้ามกับทางแห่งอุปสรรคทั้งทำ

¹ ดู เสวตวัตตร-อุปนิษัท, III.21 ประกอบ “ข้ารู้ถึงจิตวิญญาณอันมีความเป็นนิรันดร์ทั้งปวง ผู้เป็นหนึ่งเหนือกาลเวลา ข้ารู้ถึงจิตวิญญาณที่ผู้รักพรหมนั้นเรียกว่านิรันดร์ นั่นคืออยู่เหนือกาลเวลา ข้ารู้ถึงจิตวิญญาณที่ผู้รักพรหมนั้นเรียกว่านิรันดร์ นั่นคืออยู่เหนือการเกิดแห่งชีวิตและการเกิดใหม่แห่งชีวิต.

ลัจจะที่ถาวรนี้ไม่ว่าเราจะเรียกมันว่า พรหมผู้ไม่แสดงตน หรือไม่ได้ถูกสร้าง หรือสิ่งอันเป็นสูงสุด หรือพระผู้เป็นเจ้า หรือสิ่งอันสูงสุด ก็ได้เปิดเผยตนต่อพระพุทธเจ้าทั้งหลายในส่วนที่เป็นกฎของการแสดงออกอันศักดิ์สิทธิ์และกลับมาสู่พระพุทธเจ้าทั้งหลายอีกครั้ง เฉกเช่นกระจกเงาที่ดีที่สุดที่สะท้อนภาพของลัจจะ (ธรรม) โดยองค์รวม

และโดยที่ทุกสิ่งทุกอย่างเริ่มมาจากแก่นสารแก่นเดียว¹ มันจึงพัฒนาไปโดยอาศัยกฎอันเดียวและมีจุดหมายจุดเดี่ยวนั้นคือนิพพาน กัสสปะ นิพพานมาถึงเจ้าเมื่อเจ้าเข้าใจอย่างถ่องแท้และเมื่อเจ้าใช้ชีวิตไปตามความเข้าใจนั้น ความเข้าใจนั้นคือ ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นจากแก่นสารอันเดียว และมีกฎอยู่กฎเดียวไม่ใช่สอง ไม่ใช่สาม และพระตถาคตปฏิบัติเท่าเทียมกันกับมนุษย์ทุกผู้ทุกนาม โดยจะแตกต่างกันลักษณะไป ก็เป็นไปตามมนุษย์ที่มีลักษณะแตกต่างกันเท่านั้นเอง ดูกร กัสสปะ พระตถาคตเข้าถึงกฎและส่วนสำคัญของกฎนั้นคือการปลดปล่อย และท้ายที่สุดก็คือความสงบจากนิพพาน พระองค์เป็นองค์ๆ เดียวสำหรับทุกคน แต่จากการที่พระองค์ทราบว่าจะแต่ละคนมีความต้องการต่างกันไป พระองค์จึงแสดงตนต่อแต่ละคนโดยลักษณะที่แตกต่างกันไป พระองค์มิได้ประสิทธิ์ประสาทปัญญาอันรอบรู้ของพระองค์แก่เขาในทันที แต่พระองค์จะให้ความสนใจต่อลักษณะนิสัยของมนุษย์แต่ละคน²

¹ ในบทนี้และในบทอื่น (มัชฌิมนิกาย, I. 137-140) พระสิทธัตถะได้พิสูจน์ให้เห็นโดยไม่เคลือบแคลงว่า การปฏิเสธแก่นสารนั้นผิดพลาด เราจะได้เห็นการอ้างถึงแก่นสารแบบเดียวกัน (อัสติ) ในอุปนิษัต (คาถา, IV. 13 เมตไตรย, IV. 4 เป็นต้น) ดู ฤคเวท, X. 81.3 ประกอบ "ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่นั้นเป็นหนึ่ง ซึ่งจากนั้นได้มีโลกทั้งโลกเกิดขึ้น" และ ยชुरเวท, XXX. 19 "แก่นสารที่ไม่สามารถปรากฏได้นั้นเคลื่อนที่อยู่ภายใน พระผู้เป็นเจ้าแห่งยุคต่างๆ แสดงตงออกแล้วแล้วแล้ว ผู้ที่ยืนหยัดจะได้เห็นที่อยู่รอบด้านของเหตุอันเป็นเบื้องต้นว่า เป็นโลกต่างๆ แห่งจักรวาล

² เรียกในสันสกฤตว่า ธรรมบท, V. และ อาทิตตะ ปริยายะสูตร. และนิทานชาดก, p. 82 Bigandet 130-144.

ณ ที่นี้เราจะเห็นได้ว่า พระลัทธิตถะยอมรับลักษณะเบื้องต้นสี่ประการของศรัทธาอันยิ่งใหญ่ทั้งหมด นั่นคือ ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดจากแก่นสาระหนึ่งเดียว และเคารพกฎอันเป็นหนึ่งเดียวโดยอาจมีชื่อเรียกต่างๆ เช่น ธรรม กรรม หรือ ศาสนา หากเราเคารพยึดมั่นในกฎอันเป็นหนึ่งเดียวนี้ เราจะไปถึงนิพพานที่เกินคำบรรยายนั้นได้ ซึ่งเราก็ได้เห็นแล้วว่า จะแบ่งออกเป็นส่วนๆ แยกออกจากกันมิได้ แต่เป็นแสงแห่งความปิติซึ่งแผ่ซ่านไปทั่ว เปิดสู่ทุกผู้ทุกนามที่ดำเนินชีวิตตามกฎอันศักดิ์สิทธิ์ที่เราได้เรียนรู้โดยผ่านศาสน์ของครูบาที่สมบูรณ์เยี่ยม นั่นคือ พระตถาคตพระพุทธเจ้า ผู้ทรงทราบขีดความสามารถของแต่ละคน เข้าใจความหมายของสิ่งนั้น และประกาศากฎในระดับที่พอเหมาะพอดีกับขีดความสามารถของแต่ละคน ในที่นี้เราจะได้เห็นแนวความคิดสี่แนวที่เห็นเด่นชัด นั่นคือ (1) แก่นสาระที่ทุกสิ่งเป็นหนึ่งเดียว (2) จากแก่นสาระนี้ทำให้เกิด “กฎเดียว” ที่ครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้น (3) จากความรู้และจากการปฏิบัติตามความรู้นี้ด้วยหลักปฏิบัติของมัน ทำให้เราสามารถเข้าถึงการสิ้นสุดของทุกข์ อันเกิดจากความไม่เขลาเบาปัญญา และ (4) สิ่งนี้เกิดขึ้นได้ก็ด้วยการยอมรับครูบาแห่งกฎหมาย (พระพุทธเจ้า) ผู้ทรงสื่อข้อกำหนดต่างๆ ตามกฎหมาย โดยยึดเอาความสามารถของแต่ละคนในการรับและปฏิบัติตามกฎนั้นๆ

ณ ที่นี้จำเป็นที่จะต้องกล่าวว่าในขณะที่ผู้ตีความศาสนาพุทธพยายามอย่างยิ่งที่จะเน้นว่า พระลัทธิตถะนั้นเป็นอิสระจากพรหมและปฏิเสธว่า คำว่าพรหมจารี ซึ่งมักจะอยู่ในแง่มุมของการที่พระลัทธิตถะย่ำถึงภารกิจของพระองค์นั้น มีความหมายรวมถึงการโน้มหน้าทางจิตวิญญาณและคำสั่งสอนของพระพรหมต่อพระลัทธิตถะ อย่างไรก็ตามเขาก็ไม่สามารถโต้แย้งคำกล่าวของพระลัทธิตถะซึ่งขัดแย้งกับแนวความคิดแบบแบ่งแยกของเขา

พระผู้เป็นเจ้าตรัสว่า : “เขาคือ Vasettha ผู้ซึ่งมีศรัทธาในพระตถาคตที่เคยฝังรากลึกและมั่นคง เป็นศรัทธาที่ไม่มีสิ่งใดจะมาสั่นคลอนได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้ปลิววิเวก หรือพรหมณ์ หรือเทวะ หรือมาร หรือใครก็ตามในโลกนี้ เราอาจพูดว่า ข้าพเจ้า คือบุตรของพระผู้เป็นเจ้า

เกิดจากไอษฐ์ของพระองค์ เกิดจากกรรม ก่อตัวขึ้นจากกรรม เป็น
ทายาทแห่งกรรม' อะไรคือเหตุผลเบื้องหลังสิ่งนี้ Vasettha สิ่งนี้คือ
อันหนึ่งอันเดียวกับตถาคต นั่นคือองค์แห่งกรรมและองค์แห่งพรหม
และกลายเป็นกรรมและกลายเป็นพรหม"¹

ข้อความข้างต้นนี้น่าจะเพียงพอที่จะทำให้ผู้ตีความศาสนาพุทธได้ทราบ
ถึงนัยแห่งความขัดแย้งที่เขาเผชิญอยู่ นั่นคือแนวความคิดที่ขัดแย้งทั้งสองแนว
อันเกี่ยวกับพรหม แนวความคิดแรกเป็นการกล่าวถึงพรหมอันเป็นหนึ่งในพระ
ผู้เป็นเจ้าของในบรรดาเทพเจ้าทั้งหมดของชาวฮินดู ในทำนองเดียวกับพระอินทร์
หรือพระอัคนี และได้ถูกแปลงสภาพเป็นดั่งมนุษย์โดยสิ้นเชิงโดยชาวฮินดูเสียด
จนพระพุทธเจ้าต้องแปลงเทพเจ้าเหล่านี้ลงมาให้เหลือเป็นสัตว์โลกที่ต้องได้รับ
การสั่งสอนจากพระองค์ และย้ำว่าสาธุศิษย์ที่แท้จริงของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
ไม่เพียงแต่จะก้าวขึ้นสู่สถานะเดียวกับเทพเจ้าพวกนี้เท่านั้น แต่ต้องก้าวข้ามพ้น
ไปเหนือสถานะนั้น หากเทพเจ้าเหล่านี้จะมีแก่นแท้ พระพุทธเจ้าก็เทียบแก่นแท้
นี้เพียงเท่ากับนางฟ้าหรือสัตว์โลกผู้มีจิตวิญญาณอื่นๆ แนวความคิดที่สองเป็น
การกล่าวถึงพรหม โดยเทียบกับพรหมและกรรมและตถาคตให้เท่าเทียมกัน
(องค์แห่งพรหม และองค์แห่งการกลายเป็นพรหม มีความหมายเดียวกับตถาคต
และองค์แห่งกรรม และองค์แห่งการกลายเป็นกรรม) ซึ่งนี่เป็นการอ้างอิงถึงสิ่งที่
ไม่อาจพรรณนาได้ นั่นคือพรหมอันไม่แสดงองค์หรือที่เรียกว่าสิ่งอันสูงสุด

นักปราชญ์ด้านพุทธศาสนาแทบจะทุกคนมีความสับสนในแนวความคิด
แบบแปลงเทพเจ้าให้เป็นมนุษย์เหมือนอย่างที่เกิดขึ้นทั่วไป นั่นคือพระพรหมที่
มองเห็นภาพได้จากจินตนาการของมนุษย์และคำยืนยันของพระลิขิตตะ
เกี่ยวกับพรหมอันไม่แสดงองค์ ซึ่งแม้แต่พวกพราหมณ์หรือผู้อื่นใดก็ไม่สามารถ
จะคิดว่ามันจะเป็นไปได้ แต่ผู้ที่รู้แจ้งในสิ่งนี้คือเหล่าตถาคต ความที่เขาแยก

¹ ทีฆนิกาย, III 84.

² เทวะ ผู้มีร่างกายสว่างเรืองรอง นางฟ้าหมายถึงพระเจ้า.

ความสับสนนี้ไม่ออกนี่เอง เขาก็ตั้งต้นย้ำไปว่า Brahma-carin¹ มิได้มีนัยตรงตามความหมายที่เราจะตีความได้จากตัวหนังสือ (โดยเฉพาะเมื่อกล่าวถึงพรหมและการปฏิบัติตามหลักแห่งพรหม ซึ่งพระลัทธิตถะจะทรงกล่าวถึงบ่อยครั้งมากเมื่อพระองค์ทรงกล่าวถึงภารกิจของพระองค์และธรรมะ) และนักปราชญ์ให้เหตุผลสนับสนุนความคิดข้างต้นนี้ว่า นั่นเป็นเพราะพระลัทธิตถะคงจะไม่ได้รับการสั่งสอนจากพระพรหมเป็นแน่แท้ เพราะเหตุที่นักปราชญ์เหล่านี้เข้าใจผิดในเนื้อหาของความหมายของพระลัทธิตถะเมื่อพระองค์ทรงย้ำถึงพรหมผู้ไม่แสดงตนและการตรัสรู้ของพระตถาคต อันเป็นพรอันประเสริฐจากสิ่งอันสูงสุด ซึ่งจะไม่ได้มาด้วยการค่อยๆ พยายามหรือการที่พระลัทธิตถะได้เรียนรู้จากบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือพระเจ้าองค์ใดองค์หนึ่ง ดังนั้นนักปราชญ์ด้านพุทธศาสนาเหล่านี้จึงไม่สามารถอธิบายความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับเขาในส่วนของสิ่งที่เกี่ยวกับการที่พระลัทธิตถะย้ำถึงความใกล้เคียงของพระองค์กับพรหม ความเป็นหนึ่งเดียวของพระองค์กับพรหม ไม่มีอวตารที่แท้จริงองค์ใดมาเพื่อทำลาย มิแต่มาเพื่อทำให้งกฏแห่งศักดิ์สิทธิ์นั้นบรรลุลผล พระลัทธิตถะทรงประกาศว่า “ข้าฯ ได้เห็นหนทางดั้งเดิม เป็นเส้นทางเก่าซึ่งเหล่าพระพุทธรได้ใช้เดิน และนี่ก็เป็นทางที่ข้าฯ เดินเช่นเดียวกัน”² เนื่องจากพระองค์ได้เคยยกย่องเหล่าพรหมณ์ในยุคก่อนๆ ที่จำทางอันดั้งเดิมที่นำไปสู่พรหมได้³ ดังนั้นจึงไม่เป็นที่สงสัยเลยว่าพระพุทธรเจ้าผู้ให้เห็น “หนทางแคบแต่ดั้งเดิมซึ่งยาวเหยียดไปไกลอันเป็นเส้นทางที่ผู้ค้นหา

¹ คือ พรหมจารี หมายถึง พรหมณ์หนุ่มผู้อยู่ในอาศรมแรกแห่งชีวิตของเขา (ช่วงเวลาแบบนี้มีสี่ช่วง) หรือชาวพุทธผู้เคร่งโดยมีเจตนาภรณ์แห่งความบริสุทธิ์.

² สังยุตตนิกาย, II. 106 ดู *ภควัตตัตวา*, IV. 2 ประกอบ ดังที่ผู้รู้ถ่ายทอดลงมา (ราชสีห์) ได้ทราบในเวลาหนึ่งว่า โยคะ (ธรรมะ) หลงไปแล้วในโลกเมื่อเวลาผ่านไปอย่างยาวนาน ดูกร อรชุน โยคะอันเก่าแก่เดียวกันนี้ซึ่งข้าส่งผ่านไปให้กับเจ้า และดังที่พระองค์ย่ำว่า “Sarvopaniśhado gavo dogha Gopala-nandana : Partho vatsasudhirbhokta dugdhem Gitamitam mahat” คำสอน (ธรรมะ) คือคำสอนแห่งพระเวทอันเก่าแก่ ไม่มีอะไรใหม่.

³ สังยุตตนิกาย, IV. 117 ดู *อิตวุตตถะ*, (28, 29) ประกอบ : “ผู้ที่เชื่อถือหนทาง (อันโบราณ) ที่พุทธรสอนนั้นเรียกว่า มหาตมะ”.

พรหมก้าวไป และเมื่อไปแล้วก็เป็นอิสระ” นี่คือนิรุกตซึ่งอุปนิษัตติงเดิมในช่วงแรกได้กล่าวไว้ นานมาแล้วก่อนยุคของพระลัทธิตถะ พระองค์กล่าวอย่างไม่มีข้อกังขาเลยว่า ธรรม = พรหม = พุทธ = อาตมา (จิตวิญญาน)

พระพุทธเจ้าคือการแสดงออกซึ่งพรหม^๑ เจกเช่นกระเจกเงาที่ดีที่สุดสะท้อนภาพของดวงอาทิตย์ได้ดีที่สุด

พระตถาคตทรงเห็นโลกทั้งสาม (นั่นคือโลกแห่งความไร้การสร้างและเหตุอันไม่มีเหตุ โลกแห่งจิตวิญญาน และโลกแห่งวัตถุ) ดังที่เป็นอยู่โดยแท้ โลกนี้ไม่มีการเกิด ไม่มีการตาย ไม่มีการสร้าง โลกนี้ไม่ได้ใจเข้ามาให้มองเห็นและเป็นอยู่ มันไม่ได้หมุนเป็นวงกลมโดยรอบ มันไม่มีวันดับสูญ มันไม่ได้เป็นสิ่งแท้จริง หรือเป็นสิ่งที่ไม่จริง มันไม่ได้เป็นอยู่หรือเป็นสิ่งที่ไม่เป็นอยู่ มันไม่ได้เป็นเช่นนั้นหรือเป็นอย่างอื่นๆ หรือเป็นของปลอม พระตถาคตทรงเห็น...ในระดับของพระองค์นั้น กฎทุกกฎเปิดเผยได้หมด^๒

เหล่าพระตถาคตหรือผู้ที่อยู่ในโลกแห่งพรหมที่มีได้แสดงออก เป็นผู้ที่ข้ามมาจากอีกฟากหนึ่งเพื่อกระทำการเยียวยาโลกมนุษย์

ผู้ปฏิบัติตามหลักแห่งพรหม^๓ จะมีชีวิตเพื่อเข้าสู่นิพพาน เพื่อไป

1 Brihadaranyaka-Upanishad, IV. 4.8.33

2 ที่จณิกาย, III.84 (ภควโต มหิ ธัมมโธ ธัมมคโย อิติปิ ธัมมะภูโต อิติปิ) อยู่ในบทเดียวกัน, 11, 27, 8; สังยุตตนิกาย, 111.83 (พรหมบุต-พุทธะ) อยู่ในบทเดียวกัน, II 221; III 120 และ อังคุตตรนิกาย, V. 4 10, 115 หน้า 226.

3 ปฐมสูตร, บทที่ XV แนวความคิดแห่งโลกทั้งสามนี้มาจากชาวฮินดู ดู ภควัดคีตา, III 22 “อรหัน ไม่มีอะไรในโลกทั้งสามที่จะให้ข้าทำ...” และ เสวตวัตร-อุปนิษัต, I, II “เมื่อมนุษย์รู้จักพระผู้เป็นเจ้า เขาจะเป็นอิสระ ความทุกข์โศกของเขามีวันจบสิ้น และไม่มีการเกิดและการตายอีกต่อไป เมื่อเขาได้พบเอกภาพภายใน เขาจะอยู่เหนือโลกแห่งร่างกาย และเมื่อนั้นโลกที่สามอันเป็นโลกแห่งจิตวิญญานจะปรากฏขึ้นให้เขาได้ค้นพบซึ่งอำนาจของทั้งหมด คือ ...” และภควัดคีตา, IX 19 “ข้าเป็นทั้งเป็นและไม่เป็น”.

4 ตามพรหม (พรหม-จริน—เดินไปกับพระผู้เป็นเจ้า).

เหนือนิพพาน เพื่อไปสู่จุดสูงสุดแห่งนิพพาน¹

นอกจากนี้โดยที่เราจะเห็นได้จากเรื่องราวของชาติกำเนิด (นิทานชาดก) นั้น พระสิทธัตถะมักจะกล่าวว่า พระองค์เคยเป็นสักกะ (พระอินทร์) ในชาติก่อนๆ ในนิภาย²ต่างๆ นั้น สักกะตั้งตัวเป็นผู้ปกป้องคุ้มครองพระสิทธัตถะ ดังเช่นพระอินทร์เป็นผู้ปกป้องคุ้มครองพระอัคนี ในอีกตอนหนึ่ง³ พระสิทธัตถะถูกเรียกว่าพระอินทร์ (ปริณโท สักโก) ดังนั้นมันเป็นการยากที่จะเข้าใจว่าบรรดาผู้ศึกษาศาสนาพุทธจะเข้าใจประเด็นที่สำคัญยิ่งนี้ผิดได้อย่างไร และนอกจากนี้ยังไม่สามารถแยกแยะเทพเจ้าต่างๆ ในบรรดาเทพเจ้าทั้งหมดของฮินดู ซึ่งพระสิทธัตถะทรงกล่าวถึงอยู่บ่อยๆ

ด้วยทางแห่งความไม่ประมาท พระอินทร์ได้ก้าวขึ้นสู่ความเป็นพระเจ้าอันสูงสุดในหมู่พระเจ้า

คนเราจะนิยมความไม่ประมาท และการไร้ความคิดจะถูกเหยียดหยามเสมอ⁴

แม้แต่พระเจ้าหรือคนธรรพ์หรือมาร และแม้แต่พรหม ก็ไม่อาจล้มล้างชัยชนะของผู้ที่ได้เอาชนะตนเอง⁵

ผู้ใดจะมีค่าควรที่จะกล่าวโทษผู้ที่เปรียบดังเหรียญทองจากแม่น้ำยมุนาเล่า? แม้แต่พระเจ้ายังยกย่องเขา แม้แต่พรหมก็ยกย่องเขา⁶

และพรหมณ์ผู้ไม่แสดงตน ผู้ “งดงาม” สิ่งอันสูงสุด การรู้ซึ่งถึงความเป็นจริงของสิ่งที่กล่าวถึงนี้แหละ เป็นปัจจัยสำคัญของพระสิทธัตถะในการดำเนินการปลดปล่อย

¹ สังยุตตนิกาย, III 189.

² พระเวสสันดรชาดก.

³ มัชฌิมนิกาย, I 386.

⁴ ธรรมบท, V. 30.

⁵ อ้างไว้แล้วในเล่มเดียวกัน, V. 105.

⁶ อ้างไว้แล้วในเล่มเดียวกัน, V. 230.

สิ่งหนึ่งที่เป็นทุกสิ่งทุกอย่างในการปฏิบัติอย่างพรหม มิตรภาพ การสมาคม และการเข้าใกล้กับผู้ดงาม เหตุที่ข้ามมิตรไมตรีกับผู้ดงาม ดังนั้น ผู้ที่จะต้องเกิดก็เป็นอิสระจากการเกิด ผู้ที่จะต้องชราภาพ ต้องเสื่อมโทรม และสิ้นชีพ ก็เป็นอิสระจากสิ่งเหล่านั้น ดังนั้นเจ้าจะต้องฝึกฝน ข้าฯ จะเป็นมิตร จะสมาคม และจะเข้าใกล้ชิดกับผู้ดงาม¹ เมื่อพิจารณาถึงความเข้าใจผิดอันใหญ่หลวงที่เกิดขึ้นในหมู่ปราชญ์แห่งศาสนาพุทธ ซึ่งปนเป่าค้ำยั่นของพระลัทธิชตะในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งอันสูงสุด (พรหมผู้ไม่แสดงตน) กับการสังเกตเทพเจ้าต่างๆ (พระพรหม พระอินทร์ พระวรุฒ) ในศาสนาฮินดูแล้ว เราจะสามารถเข้าใจความขัดแย้งระหว่างลัทธิต่างๆ (มหายาน มหาสังคิกะ เกรวาท เป็นต้น) ในศาสนาพุทธไม่มีทางจะแก้ไขได้โดยเด็ดขาด และความเห็นของพวกเขาที่แตกต่างกันในประเด็นที่สำคัญยิ่งนี้ยังกินความลึกมาจนถึงแง่มุมพื้นฐานของคำสอนของพระลัทธิชตะ ตัวอย่างเช่นลักษณะความสูงสุดของพระองค์เอง หรือจุดยืนของพระองค์เกี่ยวกับลักษณะของจิต วิญญาณและจิตใจ การมีอยู่ของมันและการเกิดใหม่ และแนวความคิดของพระองค์เกี่ยวกับนิพพาน ธรรมะและกรรม ดังนั้น การที่ลัทธิต่างๆ ในศาสนาพุทธมาถกเถียงกัน โดยที่ต่างก็อ้างความถูกต้องที่สุดของตน โดยอาศัยวันเวลาทางประวัติศาสตร์มาอ้างอิงนั้น ต้องถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญน้อยที่สุดในการให้ความสำคัญกับแก่นสารที่ไม่อยู่ในพลังชีวิตของศาสนา และสภาพนั้นก็เปรียบดั่งการพยายามเน้นถึงคุณค่าและองค์กรต่างๆ ของวัฒนธรรมอันเก่าแก่ โดยคำนวณอายุของมันจากการตรวจสอบร่องรอยความเป็นอยู่ของมันขณะที่ไม่อาจเห็นได้อีกแล้ว เมื่อเราพูดถึงร่องรอยความเป็นอยู่ เราพูดถึงสิ่งที่ไร้ความรู้สึก

¹ สังยุตตนิกาย, I 88-89 ดูคำอธิบายของข้อความโดยละเอียดได้ในหน้า 284-289 จามเช็ด ฟอสตาร์ พระผู้เป็นเจ้าของพระพุทธเจ้า (สำนักพิมพ์ศยาม, กรุงเทพฯ, 2547) ดู ภควัตคีตา, ประกอบ IX-18 "ข้าคือจุดมุ่งหมายอันสูงสุด ผู้สนับสนุน พระผู้เป็นเจ้า พยาน ที่พิทกิง เพื่อนผู้ไม่แสวงหาประโยชน์ สิ่งเริ่มต้นและลงท้าย จุดพักผ่อน ที่เก็บของ และเมล็ดที่ไม่มีวันเสียหาย".

และเป็นความรู้ถึงเปลือกนอกอันกลวงโบ๋ ในขณะที่เมื่อเราพูดถึงคุณค่าและองค์ครไม่ว่าในวัฒนธรรมใดก็ตาม เราจะพูดถึงความเชื่อ เพราะมันเกิดมาจากความเชื่อ และเป็นสิ่งที่แสนจะชัดเจนดังที่ได้ยกมาข้างต้นจากข้อบัญญัติทางบาลีนั้น บรรดาผู้เชี่ยวชาญสุดยอด (พวกเถรวาท) ในข้อบัญญัตินั้นยังสามารถเข้าใจผิดได้ถึงเพียงนี้แล้ว แล้วข้อความอื่นๆ ที่สำคัญพอๆ กันที่เกี่ยวกับหลักการพื้นฐานของศาสนาพุทธเล่า จะไม่เกิดความเข้าใจผิดกันไปใหญ่หรือหรือไม่มีลัทธิทางศาสนาพุทธลัทธิใดที่จะครอบครองการตีความคำสอนของพระลัทธิตะได้แต่ผู้เดียว และนี่แหละคือจุดหลักที่ทำให้เกิดความสับสนและความแตกแยกที่เกิดแก่ธรรมะและสังฆะในปัจจุบัน

จากข้อถกเถียงที่เราจะได้พบในช่วงต่อๆ ไปเกี่ยวกับสภาพของธรรมะและสังฆะ เราจะเห็นได้เลยว่าไม่มีทางเป็นไปได้ที่จะขจัดความแตกแยกหรือพลิกผันความสับสนนี้ และสร้างสิ่งที่เราอาจมองเห็นได้ว่าเป็นระเบียบและเอกภาพในระหว่างนักปราชญ์ทางศาสนาลัทธิต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับประเด็นสำคัญๆ นี้ สิ่งที่น่าเศร้าก็คือว่า แม้แต่ในขณะที่กำลังเขียนหนังสือเล่มนี้ ความแตกแยกระหว่างธรรมะและสังฆะแพร่ออกไปในวงกว้างเสียแล้ว และไม่มี ความพยายามอย่างใดของมนุษย์ ไม่ว่าจะมีความตั้งใจคืออะไรหรือเฉลี่ยฉลาดอย่างไร ที่จะสามารถหยุดหรือทำให้ความขัดแย้งและความแตกแยกในหมู่ผู้ศรัทธาในพระลัทธิตะบาบางลงได้ อาการต่างๆ ที่แสดงถึงความอาพาธของพุทธศาสนานั้นเป็นสากลเสียแล้ว และยังแผ่ไปในโครงสร้างของศรัทธาความเชื่อโบราณอื่นๆ ด้วย เรื่องของโรคแห่งความแตกแยกเป็นเรื่องที่มีมานานแล้วในโครงสร้างภายในของศาสนาเอง เพราะเหตุที่ไม่มีความมาตรการป้องกันที่ชัดเจนและที่มีมาตั้งแต่เริ่มต้นโดยผู้ก่อตั้งศาสนานั้น ดังนั้นจึงไม่มีสิ่งใดที่จะมาขจัดโรคร้ายแห่งความยึดมั่นถือมั่นของมนุษย์อันเกิดจากอหังการและความทะเยอทะยาน มนุษย์นั้นไม่ว่าเขาจะใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าของเขาเป็นเครื่องมือ หรือจะใช้หลักของตรรกวิทยา หรือประเพณี หรือแม้แต่การรับรู้โดยประสาทสัมผัสก็ตาม เขาก็ไม่อาจวิเคราะห์ร่วมไปในทิศทางเดียวกับสหายของเขา ถึง

ลัจจะพื่อนๆ ของปรากฏการณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางกายภาพหรือทางอภิปรัชญา ในแง่หนึ่งเขาจะเหมือนกับอิเล็กทรอนิกส์ในทฤษฎีของการคัดออก นั่นคือไม่มี อิเล็กตรอนใดสองอิเล็กตรอนที่จะอยู่ในที่เดียวกันในเวลาเดียวกันได้ มีเพียง พลังที่สูงกว่าเหนือกว่า นั่นคือพลังอันศักดิ์สิทธิ์เท่านั้น ที่ในบางเวลาสามารถ สมานจิตใจและหัวใจของมนุษย์ เพื่อให้มนุษย์ยอมรับศรัทธาโดยร่วมกัน และ เชื่อมโยงความจงรักภักดีและพลังของแต่ละคนเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างอารยธรรม และวัฒนธรรมอันยิ่งใหญ่ พลังที่จะทำให้เกิดปรากฏการณ์ก็อยู่ในศาสนานั้นเอง

นี่เป็นเพราะว่าศาสนาย้ำตลอดมาว่า มนุษย์ต้องเผชิญหน้ากับแก่นแท้แห่ง สรรพสิ่งที่เขาไม่อาจเข้าใจได้และที่ยิ่งใหญ่กว่าเขามากมายนัก นั่นคือลัจจะสูงสุด และลัจจะอันสูงสุดอันอุดมไปด้วยความรอบรู้สูงสุด นั่นก็คือความดิ่งมอันสูง สุดที่มนุษย์เฝฝันทา พระลัทธิตถะทรงกล่าวว่า :

เหนือกว่าอธิปไตยสูงสุดในโลก เหนือกว่าการไปสวรรค์ เหนือกว่าอำนาจใดๆ ในโลก นั่นคือการได้มาถึงซึ่งทางอันเป็นนิรันดร์ แม้ จะสถิตอยู่ในสุขที่เสพในสวรรค์ชั้นฟ้า เขาก็ไม่มีความสุข สาธุศิษย์ผู้รู้ ตื่นจะเสพสุขในการหมดสิ้นซึ่งความปรารถนาเท่านั้น อานนท์ นี่คือ ความจริง นี่คือนี่ที่ยอดเยี่ยม นี่คือความสงบอันเกิดจากความไร้ อารมณ์ การขบไล่ “ความต่ำทราม” การดับสิ้นซึ่งความโหยหา ความ ไม่หวั่นไหว การหยุดนิ่ง—นิพพาน^๑

ดังนั้นมันจะเป็นไปได้เลยที่จะยอมรับว่า ความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ เป็นนิรันดร์ที่มีอิทธิพลเหนือจักรวาลและปรากฏให้เราเห็นนั้น มิได้มีพลังที่จะ ได้นำมาซึ่งความรู้สึกและนำพาการรับรู้มาสู่มิติใหม่แห่งการมีชีวิต มิติใหม่แห่ง จิตวิญญาณอันเต็มไปด้วยความเลื่อมใสโดยมีแรงขับเคลื่อนที่เต็มไปด้วยพลัง และกำลังวังชาที่เข้มแข็งเด็ดเดี่ยว ยิ่งไปกว่านั้นเราจะไม่สามารถล้าคัญผิดเกี่ยว

¹ ธรรมบท, VV. 178, 187.

² อังคุตตรนิกาย, V. 322.

กับคำที่ว่า “ความดี” “สัจจะ” “ความรัก” และ “ความยุติธรรม” เมื่อเราตั้งใจดีมัน และซึ่มซึบในคุณสมบัติและสัจจะอันเป็นนิรันดร์ และในเวลาเดียวกันปฏิเสธ สัจจะนั้นอันเป็นคุณสมบัติหลักแห่งการรับรู้และเป็นคุณสมบัติสำคัญยิ่งที่ทำให้ เราสามารถรับทราบและเข้าใจความหมายของ “ความดี” “สัจจะ” “ความรัก” และ “ความยุติธรรม” มิฉะนั้นแล้วเราจะยืนหยัดอยู่บนเหตุผลอันใดที่จะพูดได้ ว่าการรับรู้ซึ่งเป็นคุณสมบัติเดียวของมนุษย์ในหมู่มสิ่งมีชีวิตทั้งมวลนั้นเกิดขึ้นมาจากเหตุอันไรซึ่งสิ่งที่มีมันสร้างขึ้นมาได้

ปัจจัยนี้เอง—การยอมรับหรือปฏิเสธเหตุซึ่งไม่มีเหตุ ซึ่งประสิทธิ์ประสาท ขึ้นมาได้ด้วยจิตและพลังจิต และได้ให้คำตอบต่อมนุษย์เกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย ของสติสัมปชัญญะและชีวิตหลังความตาย—อันเป็นปัจจัยอันสำคัญยิ่งซึ่งชี้ นำให้เกิดการยอมรับระบบใดก็ตาม ไม่ว่าจะ เป็นจริยธรรมหรือการเมือง และเป็น แรงกระตุ้นให้เราเกิดการกระทำเพื่อทำให้สัตว์ป่าเกิดความอภัยหรือแข่งขัน ให้เทียบเท่ากับเทวดา

เมื่อเราสำรวจแนวความคิดของสัจจะอันสูงสุดให้ลึกลงไปแล้ว นั่นคือองค์ ผู้อยู่สูงสุดในศรัทธาทุกศรัทธาอันศักดิ์สิทธิ์ เราจะไม่พบข้อขัดแย้งอันเป็นเบื้องต้น อันใดเลย แม้แต่ศรัทธาที่ถูกจัดอย่างผิดให้เข้าไปอยู่ในพวกอเทวนิยมนั้นก็ ไม่ได้ปฏิเสธองค์ผู้อยู่สูงสุด เพียงแต่ปฏิเสธความคิดและแนวความคิดของ มนุษย์เกี่ยวกับ “องค์” ในขณะที่ศรัทธาที่เป็นเทวนิยมยอมรับองค์ผู้อยู่สูงสุด และปฏิเสธลักษณะที่มนุษย์อธิบาย “องค์” ดังนั้น เมื่อถูกถามเกี่ยวกับองค์ผู้ อยู่สูงสุด สมบูรณ์ที่สุดนั้น พระสิทธิตถะตอบว่า

หากในคำว่าสิ่งอันสูงสุดนั้น เราหมายถึงสิ่งที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ อันใดกับสิ่งที่เราสามารถจะรับรู้ได้ สิ่งนี้ก็จะมิอาจอยู่บนรากฐานแห่ง

¹ ณ ที่นี้เราควรชี้ให้เห็นด้วยว่า แม้แต่ในประเทศจีนโบราณ แนวความคิดของผู้สูงสุด (หากไม่ได้คำนึง ถึงการพัฒนาของพระเจ้าต่างๆ ที่มาในระยะหลังในทำนองเดียวกับศาสนาฮินดู) ก็มีกล่าวอ้างถึง ในนามของ ขาง-ติ (พระเจ้าเป็นเจ้าที่สูงส่ง).

เหตุผลใดๆ ได้ เราจะรู้อะไรได้ถ้าสิ่งนั้นไม่เกี่ยวสัมพันธ์กัน เราจะไม่รู้เลยว่าอะไรสัมพันธ์หรือสามารถสัมพันธ์กันได้อย่างไร

พระลัทธิตถะเป็นผู้กล่าวประโยคนี้ซึ่งเป็นจุดหลักที่แสดงถึงความเฉลียวฉลาดในการวิเคราะห์วิจัย ลัจจะอันอยู่เหนือสิ่งอื่นใด หรือที่เรียกว่าสิ่งอันสูงสุด เพราะในส่วนของสิ่งอันสูงสุดนั้นเราจะพูดหรือจะทำอะไรเกี่ยวกับสิ่งอันสูงสุดนี้ไม่ได้เลย ความพยายามของเราในการเข้าใจลักษณะอันลึกซึ้งของสิ่งที่ไม่มีความเคลื่อนไหวใดๆ นั้นเป็นความพยายามที่ไร้ผล การพยายามวาดภาพวาดความคิดเกี่ยวกับสิ่งอันสูงสุดก็เรียกได้ตรงตัวว่าเป็นความพยายามที่ผิดพลาด อย่างไรก็ตาม จำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องมีความนึกคิดบางอย่างเกี่ยวกับสิ่งอันสูงสุดเพื่อเป็นมาตรฐานในการประเมินประสบการณ์ของเราในทุกๆ ศาสนา ถึงแม้ว่าการมีความนึกคิดเกี่ยวกับสิ่งอันสูงสุดนั้นเป็นความคิดที่ผิดตั้งแต่เริ่มต้นคิด เหล่าเถรวาทตั้งสมมุติฐานของแนวความคิดเกี่ยวกับสิ่งอันสูงสุดโดยนำสิ่งนั้นเข้าเทียบกับวิถีทางของการปฏิเสฐ ซึ่งเคยบันทึกไว้ในอุปนิษัทโดยยาจนะวัลกะ² ผู้ยิ่งใหญ่ และดังนั้นในการบันทึกข้อความต่างๆ ทั้งหมด จะมีการเน้นว่าสิ่งอันสูงสุดนั้นมีความเหนือกว่าสิ่งอื่นใดและสิ่งนั้นแตกต่างไปจากสิ่งใดก็ตามที่เราทำ และรับรู้โดยสิ้นเชิงทั้งภายในตัวเราและรอบตัวเรา พวกมหายานจะเน้นถึงการดำรงอยู่แต่ภายในของสิ่งอันสูงสุดท่ามกลางสรรพสิ่งทั้งหลายมากกว่า

ความสรรเสริญจะมีแต่พระองค์ผู้ห้อมล้อมด้วยความว่างเปล่า ผู้เป็นอิสระต่อความยโสโอหังทั้งหมด ผู้เป็นผู้หยั่งรู้ ผู้เป็นมวลแห่งความรอบรู้ ผู้เป็นความรู้ที่ทำให้มีตัวตน ขอความสรรเสริญทั้งหมดจงมีแต่พระองค์!

พระองค์ผู้เป็นครุบาแห่งแก่นแท้แห่งลัจจะ ซึ่งทำให้ความรู้ทาง

¹ *Tevija-Sutta*, 1. i ดู *เกาะอุปนิษัท*, 1.4 ประกอบ "สิ่งอื่นแน่นอนที่เป็นมากกว่าที่เป็นที่รู้ และมันก็อยู่เหนือสิ่งที่ไม่รู้ ดังนั้นแหละที่เราได้ย่นจากคนโบราณที่อธิบายให้เราฟัง".

² *Brihadaranyaka-Upanishad*, III 4.2.

โลกนั้นหมดไป ดูกร วัชรสิทธิ์ ผู้เกิดจากทุกสิ่งที่ใช้ซึ่งสรรพสิ่งทั้งมวล
ขอความสรรเสริญจงมีแต่พระองค์

ข้าแต่ พระผู้เป็นเจ้าของข้า จากพระองค์นั้นได้เกิดพระพุทธรเจ้าและพระ
โพธิสัตว์ ผู้มีความสมบูรณ์ทั้งปวง อันเป็นคุณสมบัติอันดีของท่าน
เหล่านั้น ดูกร ความคิดแห่งการตรัสรู้ ขอความสรรเสริญจงมีแต่พระ
องค์¹

แต่ไม่ว่าจะสูงล้ำหรือลึกล้ำอย่างไรก็ตาม เราจะต้องระวังและไม่เอาแนว
ความคิดนี้ไปเทียบกับองค์ประกอบหรือสถานะของสิ่งนั้น เพราะมันจะเป็นสิ่ง
ที่เราจะนึกทำไม่ได้เลย และเป็นสิ่งที่เราไม่อาจจะเข้าใจได้

ปัจจัยแห่งเหตุอันเป็นสิ่งที่ไม่มี การเริ่มต้นของเวลา มันคือฐาน
แห่งธรรมชาติทั้งมวล เพราะเหตุที่มันมีอยู่ เพราะฉะนั้นก็มีที่แห่งการเกิด
ใหม่ทั้งมวล และการถึงนิพพานอย่างแท้จริง²

ไม่ว่าเราจะเรียกมันว่า "Ishvar" หรือ "Yahwa" หรือ "Allah" หรือ "God"
หรือ "Ahura-Mazda" หรือเราจะจินตนาการสิ่งอันสูงสุดว่าเป็นแก่นสารซึ่ง
เราจะหาชื่อใดมาตั้งให้กับมันไม่ได้ หรือจะจินตนาการว่าเป็นสิ่งที่เบ็ญอยู่หรือ
กำลังจะเป็น หรือที่เป็นทั้งหมดทั้งมวล (โดยเปิดเผยหรือโดยนัย โดยเปล่งเสียง
ดังหรือด้วยความเงียบ โดยเปิดเผยหรือโดยปิดลับ โดยลึกล้ำหรือโดยสูงล้ำ)
หรือเป็นแสงไฟแห่งแสงไฟทั้งหลาย หรือจะให้ชื่อของเพศชายและเพศหญิง
หรือชื่อที่เป็นกลางก็ตาม ไม่มีใครเลย แม้แต่ครูบาอันศักดิ์สิทธิ์จะได้เคยกล่าว

¹ Prajnopaya-Viniscaya-Siddhi, III 9-11 G.D.S. เล่ม 44, 1929 "แสงแห่งแสงทั้งมวล เป็นที่
กล่าวกันว่าอยู่เหนือความมืดมิดแห่งมายา มันคือความรู้ และเป็นวัตถุแห่งความรู้ และก็เป็นที่สุดคุณค่า
ในการไปถึงด้วยความรู้ มันสถิตอยู่ในใจทุกๆ คน" ดู ภควัตคีตา, x.2.8 ประกอบ "ข้าคือสาเหตุแรก
ในลักษณะต่างๆ ของพระเจ้า รวมทั้งผู้เลี้ยงเห็นอันยิ่งใหญ่ ข้าคือแหล่งกำเนิดของการเกิดทั้งมวล".

² รัตนโคทวิภาคย์, หน้า 72-73 (อภิธรรม มหายานสูตร) ดู Isa-Upanishad, 1.14 ประกอบ "มีบาง
สิ่งบางอย่างที่ไม่มีรูปแต่ก็สมบูรณ์ในตัวของมันเอง ก่อนที่จะเกิดสวรรค์และโลก ไม่มีเสียง ไม่มีสสาร
ไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งใดเลย ไม่เปลี่ยนแปลง คงที่ตลอดเวลา ไม่มีวันล้มเหลว".

อ้างว่าเขารู้ลักษณะอันล้ำค่าของมัน

ดังนั้น สำหรับพระลัทธิตถะแล้ว สิ่งที่มีมนุษย์จินตนาการว่าเป็นพระผู้เป็นเจ้า ห่างไกลจากความเป็นอันสูงสุด¹ เทียบได้กับความห่างไกลระหว่างสิ่งที่ไม่เป็นจริงและความเป็นจริงอันสูงสุดและยังไม่เคยมีครุบาอันศักดิ์สิทธิ์หรืออวตารองค์ใดที่พยายามที่จะบรรยายหรือให้ลักษณะของสิ่งอันสูงสุด นอกจากพระลัทธิตถะที่ได้แสดงออกมาในความคิดของพระองค์เท่านั้น ดังนั้น

“เหล่าตถาคตต่างเจียบบัน”²

¹ ทหารยละเอียดเกี่ยวกับตรรกะของพุทธเกี่ยวกับสิ่งที่สมบูรณ์สูงสุด อ้างถึงบทที่ IV จามเข็ด ฟอสตาร์ พระผู้เป็นเจ้าของพระพุทธเจ้า (สำนักพิมพ์ศยาม, กรุงเทพฯ, 2547).

² *สังกาวตระสูตร* ตถาคต (ดูเชิงอรรถ 7 ประกอบ หน้า 17) ที่กล่าวถึง “ดังนั้นกลายเป็น” เป็นการอุทานของอินดูเก่าแก่ซึ่งแผลงมาเป็นพุทธ “Tat Twam Asi” “ซึ่งพระองค์เป็น” เป็นการพาดพิงถึงสิ่งสมบูรณ์สูงสุดหรือความเป็นจริงอันสูงสุด หากเราคิดแต่เพียงนึก เราจะไม่เห็นความขัดแย้งกันระหว่างการใช้คำของอินดูและพุทธ สิ่งที่ทำให้จำกัดความไม่ได้ สิ่งที่เราเข้าใจไม่ได้ และเข้าถึงไม่ได้ สิ่งสมบูรณ์สูงสุด ซึ่งเป็นผลสะท้อนมาจากองค์ผู้สมบูรณ์ที่สุดทางจิตวิญญาณและจริยธรรม เป็นกระจากงอันสมบูรณ์ ตถาคต ผู้ที่ในขณะที่มนุษย์เข้าถึงได้นั้น ก็เข้าใจได้และให้คำจำกัดความได้แต่เพียงส่วนเดียว.

3

พุทธ-อวตาร

พระองค์ผู้ซึ่งความปรารถนาใดๆ ไม่ว่าจะโยงโยเป็นตาข่ายหรือ
เป็นดั่งพิษร้ายก็ตาม ไม่อาจนำพระองค์ไปสู่ความหายนะได้ ท่านจะ
นำพระองค์ไปในทางใดเล่า พระองค์เป็นผู้รู้ตื่น เป็นผู้รับรู้อย่างไม่มี
ที่สิ้นสุด ผู้ซึ่งไร้ร่องรอย¹

ไม่มีทางใดอื่นที่จะบรรยายปรากฏการณ์ที่ไม่เหมือนใครและลึกลับของ
อวตาร—ผู้ซึ่งสืบเนื่องมาจากสิ่งอันสูงสุดซึ่งไม่แสดงตนมาสู่อาณาจักรแห่ง
ความไม่แน่นอน—นอกจากใช้วิธีเปรียบเทียบกับดวงอาทิตย์ซึ่งมีแสงสาดส่อง
มายังเราและโลกของเรา ลำแสงที่สาดส่องลงมานั้นเราจะรู้สึกได้ก็ต่อเมื่อมี
พลังปลดปล่อยมันออกมาจากต้นกำเนิดของมัน นั่นคือดวงอาทิตย์ และเมื่อเรา
มองมันจากโลกของเรา เราก็เห็นว่ามันเป็นดวงอาทิตย์ และเราจะไม่เห็นความ
แตกต่างอันใดระหว่างลำแสงของดวงอาทิตย์และดวงอาทิตย์ เมื่อแสงเหล่านั้น
นั้นได้สะท้อนกลับไปยังต้นกำเนิด และกลับเข้าไปอยู่ในระบบสุริยะ ในแบบวิถี

¹ ธรรมบท, V. 180.

เดียวกัน อวตารซึ่งในกรอบแห่งความรู้ของเรานั้น เราจะรู้สึกได้ก็ด้วยการมีตัวตนในหมู่เรา และด้วยเหตุนี้เองที่คัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ได้กล่าวไว้ว่าเป็น “ความแตกต่างที่ไม่แตกต่าง”¹ เพื่อจะอธิบายให้แจ่มแจ้งกว่านี้ “ยาน” หรือจิตวิญญาณโดดๆ ซึ่งชี้หน้าโดยกระบวนการอันลึกลับของพระผู้เป็นเจ้า ให้เป็นผู้ได้มาซึ่งปรากฏการณ์อันศักดิ์สิทธิ์ หรือเรียกว่าเป็นความปลื้มปิติของสิ่งอันสูงสุดนั้นก็มิได้มีลักษณะเฉพาะของตัวเองเป็นแน่นอน แต่กระบวนการซึ่งเปลี่ยนแปลงจิตวิญญาณให้เป็นตัวรับแสงอันยิ่งใหญ่ เป็นกฎสากลซึ่งเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่าตลอดระยะเวลาอันยาวนานและคงอยู่เป็นเวลานานในแต่ละช่วงเวลาที่เกิดขึ้น

โดยวิธีเดียวกับที่ลำแสงของดวงอาทิตย์ทำให้เราได้รู้สึกถึงความเป็นจริงแห่งดวงอาทิตย์นั้น ซึ่งหากไม่มีลำแสงออกมาก็จะทำให้เราไม่รู้ถึงดวงอาทิตย์นั้น โดยวิธีเดียวกันนี้เองที่อวตาร² หรือการแสดงตัวตนก็เพื่อให้เรารู้ถึงความเป็นจริงที่อยู่นอกเหนือจักรวาลแห่งสถานที่และเวลาเพื่อที่ว่าเราจะได้เตรียมตัวเข้าสู่

¹ คำที่ใช้ในภาษาสันสกฤตคือ “นาทนะ นาทนะ” ในส่วนนี้ พระพุทธเจ้าบรรยายพระองค์เองว่าเป็น อนุเวท (ที่รู้ไม่ได้) “แม้แต่ที่นี้และเดี๋ยวนี้” *สังยุตตนิคาเย*, 1.23 และ *มัชฌิมนิคาเย*, 1.140.141 *อุคควัตตัตตา*, x.1.6 ประกอบ “ความที่เหมือนดวงอาทิตย์ ชำครอบคลุมโลกทั้งโลกด้วยแสงเรืองรอง และซ้ำคือผู้ทำให้ทุกสรรพสิ่งนั้นยั่งยืนอยู่ได้ และซ้ำจึงได้ชื่อว่า วาสุเทพ”.

² อวตาร หมายถึง “ผู้ตามมา” ความหมายมีขอบข่ายจาก “มาถึง” ซึ่งมีความหมายถึง “การมา” หรือ “การปรากฏ” ของความศักดิ์สิทธิ์จาก “อีกด้านหนึ่ง” “จากปากฝั่งที่ไกลออกไป” เพื่อ “แก้ไขให้สำเร็จ” ซึ่งหมายถึง ผู้ซึ่งทางจิตวิญญาณ ตกาศต หรือ พระพุทธเจ้า คำว่า “ผู้ตามมา” นั้นก็มักจะแสดงออกบ่อยด้วยคำกริยา “อวระรัม” “อวสธก” (ในภาษาอิหร่านใช้คำว่า อาวสธก) “ปฏี” และ “อวรุธก” อันเป็นการกล่าวถึงอวตารของวิษณุอันเก่าแก่ที่สุดที่เราจะหาได้ที่ เตตริยา สัมหิตา (ยชุรเวท) I.7.6.12....” *Punar imam tokani - Pratyavarsha* ในการแสดงความคิดเห็นว่า พระพุทธเจ้าเองก็เป็นอวตารนั้น ใน *อังคุตตรนิคาเย*, (I.3.134 หน้า 286) เราจะเห็นการอ้างถึงการเกิดตกาศต และใน *ธรรมมบท*, (VV.179, 180, 182) ถึงพระพุทธเจ้าต่างๆ เป็นผู้เดินทางที่เราตามรอยไม่ได้ “มาถึง” จากอีกฟากหนึ่งเพื่อทำงานและทำให้โลกมีความสุข *นิทานชาดก*, I.50 ก็ยอมรับพุทธอวตารเมื่อพระองค์เสด็จลงมา (ไอรยะ-อาโรหะ) จากดุสิตสวรรค์—เข้าสู่ครุฑของมหามายา (มารดาของพระองค์) เพื่อประสูติในชมพูทวีป (อินเดีย) การแสดงเหตุการณ์นี้ใน ภาทุต ซึ่งบันทึกไว้ว่า ภคโว อตัมติ (= อวระระมตติ) ดู *ธรรมมบท*, อรรถกถา III.226 ประกอบ ที่ซึ่งพระองค์เสด็จลงมา (atanitro = avatitva) จากดุสิตสวรรค์ที่สังกะสะ.

มิตินั้นอย่างเตรียมพร้อมและสมบูรณ์ นั่นคือมิติแห่งจิตวิญญาณ พระองค์
คือแสงแห่งแสงทั้งหมด และไม่ใช่ แสง “อีก” แสงหนึ่ง พระองค์คือสิ่งอันสูงสุด
เมื่อเทียบกับสิ่งที่เทียบได้ (นั่นคือมนุษยชาติ) และในเวลาเดียวกันก็เปรียบ
ได้หากเราจะเปรียบกับแหล่งกำเนิด นั่นคือสิ่งอันสูงสุด

4

สิทธิ์ตะทะ พระพุทธเจ้า

ผู้ที่ไร้ความเชื่อถือศรัทธาเท่านั้นที่เรียกข้าฯ ว่า โคตมะ แต่เจ้า
เรียกข้าฯ ว่าพุทธ ผู้ได้รับพร ครุบา และนี่คือสิ่งที่ถูกต้อง¹

ไม่มีเวลาที่จะมาล้อเล่นกันและเราจะไม่ทำเช่นนั้น ในหมู่มวลมนุษยชาติ
นั้น เราจะไม่อาจหาสัญลักษณ์ใดมาเปรียบกับปรากฏการณ์ของอวตาร (การ
แสดงออกอันศักดิ์สิทธิ์) หรือพระพุทธเจ้า หรือตถาคต นอกจากอาจจะเปรียบ
ได้กับดวงอาทิตย์² สิ่งที่ดีต่อกว่าไม่อาจอธิบายหรือเข้าใจสิ่งที่ยิ่งใหญ่กว่า และ
มันจะเป็นการไร้ประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง และเข้าขั้นอันตรายทีเดียวหากเราจะ
ประเมินตถาคตด้วยสมองของเรามีจำกัด

ไม่มีเครื่องวัดใดๆ จะวัดพระองค์ได้

ไม่มีคำใดที่จะกล่าวถึงพระองค์ได้

¹ สัตตนิภาย, I. 46 (ดู ภควัตคิตตา) VII. 10 ประกอบ "ข้าคือสติปัญญาของผู้มีสติปัญญา ความเรื่อรอง
และความเรื่อรองทั้งมวล นั้นแหละคือข้า" อยู่ในบทเดียวกัน, X. 36.

² ภควัตคิตตา, X. 21 "ข้าคือ...ดวงอาทิตย์ที่ส่องแสงเจิดจ้าท่ามกลางแสงสว่าง".

ความคิดทุกอย่างถึงจุดจบที่นี้และ

ทุกหนทางที่จะบรรยายด้วยคำพูดก็จบสิ้น¹

ขอให้เราเข้าใจตั้งแต่เบื้องต้นเลยว่า ปราภฏการณแห่งตถาคตนั้นจะไม่สามารถเป็นที่เข้าใจในความหมายทั้งหมดโดยจิตใจที่มีขีดจำกัด โดยทำนองเดียวกับดวงอาทิตย์ในฟากฟ้า ซึ่งเราอาจเข้าใจมันได้ก็เพียงบางส่วนเท่านั้น และที่เข้าใจได้โดยส่วนใหญ่ก็เพราะมันมีผลกระทบต่อทุกแง่มุมของชีวิตของเรากับโลกใบน้อยนิดที่หมุนรอบตัวมันอยู่ในลักษณะเดียวกัน เราจะเข้าใจผลปรากฏของตถาคต หรือพระพุทธเจ้าต่างๆ ก็โดยบางส่วนเท่านั้นเอง ดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณ และดวงอาทิตย์ที่มีตัวตนนั้น มีลักษณะบางอย่างคล้ายกัน อย่างเห็นได้ชัด ลักษณะที่คล้ายกันอย่างแรกและสำคัญที่สุดคือความเป็นจริงของมันนั้น จะเกิดขึ้นช้าแล้วช้าเล่าและโดดเด่นไม่เหมือนใคร ลักษณะที่สองที่เห็นได้ชัดคือ ความสามารถในการก่อให้เกิดสิ่งมีชีวิตได้ ลักษณะที่สามคือ ความที่มนุษย์สามารถมั่นใจได้ว่าจะมีแสงอาทิตย์เกิดขึ้นได้เสมอและจะบอกได้ด้วยว่าเมื่อใดจะเกิดเป็นเวลาแน่นอน ดังเช่นผู้ที่หลงอยู่ในความมืดพยายามเสาะหาหนทางที่จะนำตัวเองไปสู่แสงสว่างที่เขาวาดหวังฉันใด มนุษย์ผู้คล้ำลึกลงอยู่ในความมืดแห่งจุดแห่งความเจ็บปวด และร่ำร้องหาแนวทางสว่างแห่งธรรมะก็สามารถคาดหวังการเกิดขึ้นของพระพุทธเจ้าได้ฉันนั้น

ด้วยเหตุนี้ เราจะตระหนักถึงพระพุทธเจ้าได้อย่างไร เราจะตระหนักถึงดวงอาทิตย์ก็ด้วยดวงอาทิตย์นั่นเอง และการที่ดวงอาทิตย์ปรากฏขึ้นทุกวัน เราย่อมตระหนักและจดจำลักษณะของมันได้จากความจดจำของเราเอง แต่ดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณนั้นเล่า จะปรากฏขึ้นก็หลังจากช่วงเวลาอันยาวนาน²

ดูกร ภิกษุทั้งหลาย ตถาคตจะปรากฏขึ้นบนโลกนี้น้อยครั้งมาก

¹ สุตตนิบาต (ปรยมวารค) ดู ภควัดคีตา, VII. 24 ประกอบ "ข้าพเจ้าเป็นจิตวิญญาณอันสูงสุดอันอยู่เหนือกว่าที่ประสาทและจิตจะสัมผัสได้".

² ลัทธธรรมมุนตริก, XV vv. 268-72.

ยิ่งเราเข้าใจการปรากฏขึ้นน้อยครั้งของตถาคต
เราก็ยิ่งตื่นตะลึงเมื่อตถาคตปรากฏขึ้น
และเสียใจเมื่อพระองค์จากไป และเมื่อเราไม่เห็นตถาคต
เขาจะรำร้องเรียกหาพระองค์

ช่วงระยะเวลาอันยาวนานที่กล่าวข้างต้นนี้จะประมาณได้ว่าเป็นพันปี และ
จะไม่มีมนุษย์คนใดที่อาจจดจำแสงเจิดจ้าของดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณได้
ทั้งสองครั้ง ประวัติศาสตร์ไม่ว่าจะเล่าอย่างกระต่อนกระแท่นเท่าใดก็ตาม ก็เป็น
สิ่งเดียวที่เราได้อยู่ที่พอจะช่วยให้เราคาดคะเนช่วงเวลาและสถานการณ์ในการ
เกิดของพระพุทธเจ้าในเวลานานที่ผ่านมา และผลแห่งพระธรรมคำสั่งสอนของ
พระองค์ที่มีต่อผู้ศรัทธาในพระองค์ พอจะบอกเราได้ว่าแสงเงินแสงทองอันยิ่ง
ใหญ่แห่งธรรม หรือพลังความยิ่งใหญ่ของดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณนั้น—
พระลัทธิตถะ¹ พระพุทธเจ้า นั้น มีมากมายเพียงใด

พระผู้ซึ่งได้ชนะแล้วและไม่มีการชนะอีก และไม่มีใครอาจก้าว
ย่างเข้าไปในโลกแห่งชัยชนะนั้น เจ้าจะนำพระองค์ไปในทิศทางใด
พระองค์ซึ่งเป็นผู้รู้ตื่น ผู้รับรู้อันนิรันดร์ และผู้ที่ไร้ร่องรอย²

หากในบางครั้งพระองค์ใช้คำพูดที่รุนแรง พระองค์ทรงทำเพื่อช่วยมนุษย์-
ชาติ เจกเช่นบิดาจะตำหนิบุตร เพื่อความดีของบุตรนั่นเอง

เจ้าคือบุตรของข้าฯ ข้าฯ คือบิดาของเจ้า หากเจ้าหมดสิ้นซึ่งความ

1 สุตตนิบาต, 560 วินัยปิฎก, ii 155 การพบพระพุทธเจ้าที่จะเกิดขึ้นน้อยครั้งมากนั้น เปรียบได้กับ
ความยากลำบากของเตาเหล็กที่ตามอดที่จะได้พบขอนไม้ที่จะเกาะและลอยไปได้ หรือเตาเตาเดียวที่
จะหาขอนไม้ที่มีรูให้มองผ่านได้ แนวความคิดเดียวกันนี้ก็สถิตอยู่แบบแน่นในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของ
ฮินดู ดู ภควัดคีตา, VII. 3 “ท่ามกลางมนุษย์เป็นพันๆ คนนั้น จะมีเพียงน้อยนิดที่จะไขว่คว้าหาความ
สมบูรณ์พร้อม และในหมู่มนุษย์ที่ไขว่คว้าจนสำเร็จนั้น จะมีเพียงน้อยนิดที่จะได้รู้จักข้าในความเป็น
สังขะ”.

2 พระองค์ประสูติในปี 563 ก่อนคริสตกาล และเสด็จสู่ปรินิพพานในปีที่แปดสิบ นั่นคือในปี 483 ก่อน
คริสตกาล.

3 ธรรมบท, V. 179.

ทุกข์ก็เป็นเพราะข้าฯ ข้าฯ ได้ข้ามพินแม่น้ำไปถึงอีกฝั่งหนึ่งแล้ว และ มาช่วยผู้อื่นให้ก้าวข้ามไปบ้าง

ข้าฯ ผู้ซึ่งได้รับการปลดปล่อยแล้ว ก็จะมาปลดปล่อยผู้อื่น ข้าฯ ได้รับการปลูกปลูกและก็มาปลูกปลูกผู้อื่นและนำเขาไปยังที่ที่ ปลอดภัย ข้าฯ จะนำความบิตติสุขมาสู่ผู้ที่เหนื่อยหน่ายอ่อนล้า ข้าฯ จะ มอบความบิตติสุขแก่ผู้ที่สิ้นหวัง ข้าฯ จะให้ความช่วยเหลือแก่คนเหล่านั้น ให้เขารอดชีวิต ข้าฯ เกิดมาในโลกนี้เพื่อเป็นเจ้าแห่งสัจจะเพื่อ ปลดปล่อยโลกนี้ สิ่งที่ข้าฯ คำนึงถึงตลอดเวลาคือสัจจะ จงดูเถิดข้าฯ ได้กลายเป็นสัจจะ ความคิดคำนึงของข้าฯ ก็คือสัจจะ ผู้ใดก็ตามที่ เข้าใจลึกซึ้งถึงสัจจะจะได้เห็นผู้ที่ได้รับพร เนื่องจากเหตุที่ว่าผู้ที่สอน สัจจะนั้นก็คือผู้ได้รับพร

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องเล่าทุกสิ่งทุกอย่างที่จะเล่าได้ เกี่ยวกับพระพุทธเจ้า พระลิขิตถะโคตมะ โดยอาศัยเครื่องหมายชี้แนะต่างๆ และหลักฐานที่เรายังมีอยู่ อย่างน้อยนี่ก็เป็นสิ่งที่เราจะต้องทำให้เราสามารถ ค้นหาและค้นพบเมตไตรย อันเป็นพระองค์เดียวที่จะทำให้ธรรมะนั้นกระจำง แจ้งใสสะอาดและเปิดเผยธรรมะที่บริสุทธิ์นั้นสู่มนุษยชาติ วันในแต่ละวันจะ ตามกันมาและแสงอาทิตย์พ่นขอบฟ้าทุกวันเมื่อราตรีผ่านไป เพื่อให้ชีวิตใหม่ต่อ สิ่งมีชีวิตบนโลกฉันใด พระพุทธเจ้าก็เกิดขึ้นเพื่อสร้างความเจริญรุ่งเรืองของทุก ชีวิตฉันนั้น

เหล่าพระพุทธเจ้าซึ่งเกิดแล้วและจะเกิดอีก

ข้าฯ คือหนึ่งในพระพุทธเจ้าเหล่านั้น และ

ข้าฯ ก็ทำในสิ่งที่พระพุทธเจ้าเหล่านั้นทำ

1 สัทนิกาย, 1.46 ดู ภควัตตคา, XI. 43 ประกอบ "พระองค์คือบิดา" อยู่ในบทเดียวกัน, IX. 17 และ รามายณะ "แต่เขาผู้ที่แสวงความคุ้มครองจากข้าแม่แต่เพียงครั้งเดียว และขอความช่วยเหลือจากข้า และกล่าวว่า 'ข้าฯ เป็นของพระองค์นั้น' ข้าจะประสิทธิ์ประสาทความไม่หวั่นเกรงจากมนุษย์ทั้งมวล".

2 มหาปรินิพพานสูตร.

ดวงอาทิตย์ของวันวานก็ไม่แตกต่างไปจากดวงอาทิตย์ของวันนี้ ดวงอาทิตย์ก็เหมือนเดิม คือเปล่งแสงเจิดจรัสตลอดกาล สำหรับดวงอาทิตย์แล้ว ไม่มีวันวาน ไม่มีวันนี้ ไม่มีวันพรุ่ง และแม้ว่าส่วนประกอบของดวงอาทิตย์ จะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แต่ในส่วนสำคัญแล้วก็เป็นดวงอาทิตย์ดวงเดิม เพราะฉะนั้น โดยนัยเดียวกัน

ไม่มีความแตกต่างระหว่างพระพุทธเจ้าองค์ใด ในแง่ความงามทางกายภาพ ลักษณะ จริยนิสัย ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความเฉลียวฉลาด อิศรภาพ การรับรู้และสติปัญญา ความมั่นใจสี่ประการ พลังทั้งสิ้นของตถาคต ความรับรู้พิเศษหกประการ ความรับรู้ทั้งสิบสี่แห่งเหล่าพระพุทธเจ้า พุทธะ-ธรรมะทั้งสิบแปด หรือกล่าวเพียงคำเดียวว่า ในธรรมะของพุทธะทั้งหมด เพราะเมื่อกล่าวถึงพุทธะ-ธรรมะแล้ว พระพุทธเจ้าทั้งหมดจะเหมือนกัน¹

แสงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณอันยิ่งใหญ่ก็ไม่แตกต่างจากเหล่าพระพุทธเจ้า เช่นเดียวกับดวงอาทิตย์ของวันวานไม่แตกต่างจากดวงอาทิตย์ของวันพรุ่ง

นอกจากนั้น ถึงแม้ว่าดวงอาทิตย์แห่งวันวาน วันนี้ และวันพรุ่ง จะเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่าในประสาทสัมผัสของเรา และเป็นแหล่งที่มาของแสงและพลังเดียวกัน แต่มันก็ยังมีลักษณะเฉพาะในตัวของมันเอง มันคือลำดับชั้นของดวงอาทิตย์ทั้งหลาย ไม่มีสิ่งใดที่อยู่ในโลกของเรา แม้แต่ระบบสุริยะที่จะเทียบเท่ามันได้ ดวงอาทิตย์คือแหล่งที่มาของชีวิตสำหรับทุกคนในระบบสุริยะ ดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณ นั่นคือพระพุทธเจ้าต่างๆ นั้น ก็มีความสำคัญยิ่งต่อความเป็นผู้ที่สูงส่งกว่ามนุษย์ นั่นคือชีวิตแห่งจิตวิญญาณ

¹ มหาวัตถุ, I. 160 มิตินปัญหา, หน้า 285 ดู ภควัตคิตา, IV. 1 ประกอบ "ข้าสอนโยคะ (ธรรมะ) อันไม่เสื่อมสลายต่อ วิวัควัน : วิวัควัน ได้เล่าแก่มนุ และมนุก็ไปเล่าแก่อิวคช" พระสิทธธตธออ้างว่า พระองค์มาจาก อิวคช (ราม) ทีฆนิกาย, I pp. 103-4.

ดังนั้นเมื่อพระสิทธิตถะกล่าวอ้างถึงความผูกพันเกี่ยวข้องของพระองค์กับพระพุทธเจ้าในอดีตและที่กำลังจะมาอีกในอนาคตนั้น พระองค์ก็ทรงกล่าวตรงถึงสิ่งที่พระองค์ไม่ได้เป็น

ข้าฯ ไม่ใช่พราหมณ์ หรือบุตรของราชา หรือพ่อค้า หรือไม่ได้เป็นอะไรเลย ข้าฯ อยู่ในโลกลี้ดั่งปราชญ์ ดั่งไม่เป็นวัตถุอันใด ไร้บ้าน ไร้ซึ่งความเป็นอัตตา มันเป็นการไม่เหมาะสมที่จะถามวงศ์ตระกูลของข้าฯ พระตถาคตทรงตรัสและทรงลงมือกระทำตามที่ตรัส ขณะที่พระองค์ทรงกระทำพระองค์ทรงตรัส เพราะว่าพระองค์ทรงตรัสในสิ่งที่พระองค์ทรงกระทำ และกระทำตามที่ทรงตรัส พระองค์จึงถูกเรียกว่าเป็นตถาคต¹

ในโลกซึ่งมีเทพ มาร และพราหมณ์ มีสิ่งมีชีวิต มีความสันโดษ และมีพราหมณ์ มีเทพและมนุษยชาตินั้น พระตถาคตเป็นผู้ชนะซึ่งไม่มีใครจะเอาชนะได้ เป็นผู้เห็นอันสูงสุด เป็นผู้มีความควบคุมตนเองด้วย ดังนั้น พระองค์จึงถูกเรียกว่า ตถาคต²

พระตถาคตเป็นผู้เห็นในสิ่งที่ควรเห็น แต่พระองค์ไม่รังเกียจสิ่งที่เห็น สิ่งที่ไม่เห็น สิ่งที่จะเห็นได้ และผู้มองเห็น เช่นเดียวกันพระองค์ไม่รังเกียจสิ่งที่ได้ยิน สิ่งที่อยู่ลึก และสิ่งที่รับรู้ พระองค์คือ “สิ่งนั้น” ยิ่งไปกว่านั้นไม่มีผู้ใดที่จะเป็น “สิ่งนั้น” ได้เทียบพร้อมยิ่งไปกว่าพระองค์³

พระอวตารหรือพระพุทธเจ้าคือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่แสดงตนออกมาในรูปของ

¹ สุตตนิบาต, VV. 455-56 (ทำให้เข้มขัน).

² ทีฆนิกาย, III. 135 ดู ฤคเวท, I ประกอบ "...เรารำร้องสรรเสริญพระองค์ครั้งแล้วครั้งเล่า โอ้ ผู้ครอบครองซึ่งไม่อาจถูกครอบครองได้".

³ อังคุตตนิกาय, II 25 ดู ยสุรเวท, XIII.36 ประกอบ "พระผู้เป็นเจ้าแห่งยุคต่างๆ พระผู้ยิ่งใหญ่กว่าที่ไม่มีผู้ใดได้ถูกทำให้เกิดขึ้น ผู้ที่อยู่ในคราบของการปรากฏ (อวตาร) ก้าวเข้ามา และครอบครองที่อยู่ต่างๆ และให้ความสุขสม พระองค์คือผู้ประสิทธิ์ประสาทความเรืองรองเป็นสามเท่า".

มนุษย์¹ ในขณะที่พระองค์ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ควบคุมความเป็นมนุษย์นั้น พระองค์อยู่เหนือคำ “บรรยายใดๆ” (วิถีชีวิตที่ลึกซึ้งและรับรู้ไม่ได้)² เราจะกล่าวถึงพระองค์ได้ว่า พระองค์เป็นและไม่เป็น ทั้งเป็นและไม่เป็น ไม่ทั้งเป็นและไม่เป็น พระองค์คือการตรัสรู้จากอีกมิติหนึ่งโดยสิ้นเชิง และการกระทำของพระองค์มิได้เกิดจากความปรารถนาอันแรงกล้า หรือเพื่อผลระยะสั้นเฉพาะหน้า แต่เกิดจากปัญญาอันล้ำเลิศ ซึ่งทำให้ความจำเป็นในการต้องมีทางเลือกนั้นกลายเป็นส่วนเกิน และทำให้ความเป็นเหตุและผลใช้การไม่ได้

หากเราจะเปรียบเทียบตัวเองเมื่อเทียบกับดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณแล้ว เรายังเปรียบได้กับแสงเทียนอันริบหรี่ แต่ท่ามกลางความจริงที่เห็นได้กระจ่างชัดนี้ ก็ยังมีผู้ที่ยังเชื่อว่า ในฐานะที่ดวงอาทิตย์และแสงเทียนอันริบหรี่นั้นก็มีตัวร่วมคือไฟ แสงและความร้อน และสามารถเผาผลาญน้ำฝนให้ระเหยหายไปได้ แสงเทียนก็จะบังอาจเป็นเปลวเพลิงแห่งความบริสุทธิ์และเป็นหนึ่งเดียวกับดวงอาทิตย์ได้ จิตใจที่ยังอ่อนหัดทั้งหลายไม่อาจคิดได้เลยว่า น้ำมันและขี้ผึ้งซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของเทียนนั้น แท้จริงแล้วก็คือผลพวงอันน้อยนิดของความเป็นจริงแห่งดวงอาทิตย์ และหากเราจุดเทียนพร้อมกันเป็นล้านๆ

¹ จุดมุ่งหมายของสิ่งนี้คือการนำมนุษย์ (จิตวิญญาณอันมีเหตุผล) ไปในทางที่เขาจะใช้พลังอำนาจเลือกโดยเสรี ผู้มีใจอันบริสุทธิ์และไม่ถูกกีดกันด้วยความหึงผยองและฐานแห่งโลกย่อมมองเห็นคุณธรรมอันแท้จริงในสภาน์ของพระตถาคต และยอมรับปฏิบัติ ดังนั้น เก็บเกี่ยวรางวัลแห่งความดีนั้น ส่วนผู้อื่นที่ลุ่มหลงในอำนาจและอัตตา จะปฏิเสธคุณธรรมและก็จะหลงไปในทางตรงกันข้าม หากพระตถาคตปรากฏองค์ในรูปของสิ่งที่พูดได้ หรืออะไรก็ตามในทำนองนั้น เมื่อนั้น โอกาสและความรับผิดชอบที่เท่าเทียมกันในการมีพลังในการเลือกโดยเสรีจะมลายหายไป และทุกคนนั้นไม่ว่าเขาจะมีความเพียรพยายามเพียงใดก็ตาม ก็จำเป็นต้องยอมรับพระพุทธเจ้าด้วยวิธีอื่น “มหัศจรรย์” และถึงแม้ว่าผู้ติดตามพระองค์ในยุคหลัง และผู้บันทึกคำสอนของพระองค์จะได้บรรยายความมหัศจรรย์อย่างไร เหตุผลเกี่ยวกับพระองค์ในส่วนนี้ก็ตาม พระพุทธเจ้าก็ได้ปฏิเสธการกระทำแบบอิงความมหัศจรรย์ และก็ได้ปฏิบัติหรืออนุญาตให้ผู้เชื่อถือพระองค์ปฏิบัติ หรือสนับสนุนปรากฏการณ์ในทำนองนั้น.

² สุตตนิบาต, 1076 ดู มัชฌิมนิกาย, I. 140 และ วัชรเจดีย์สูตร, ประกอบ.

เล่ม ก็ไม่อาจจะเทียบเคียงดวงอาทิตย์ได้แม้แต่น้อย นี่เป็นเพราะเหตุว่าในขณะที่เปลวเพลิงจากเทียนเผาผลาญแห่งเทียนไขและสิ่งอื่นๆ นั้น ดวงอาทิตย์ก็กลับเผาผลาญเปลวเพลิงและสิ่งอื่นๆ ทุกสิ่ง!

และเราก็ไม่อาจกล่าวได้ว่า การตรัสรู้ของพระสิทธัตถะนั้น (ความเป็นพระพุทธเจ้า) เป็นผลแห่งกระบวนการการลองผิดลองถูกซึ่งมนุษย์มักจะใช้กัน และมีใช้สิ่งที่โดดเด่นเป็นสิ่งเดียว จึงทำให้คิดไปว่าใครก็เป็นพระพุทธเจ้าได้ด้วยการใช้วิธีการเดียวกัน หรือเพียงเพราะพระสิทธัตถะก็เคยเป็นศิษย์ของพรหมณ์สองคนคืออาฬารดาบสและอุทกดาบส โดยเรียนรู้จากการใช้กฎแห่งการวิปัสสนาและการลงโทษตัวเองที่เขาต้องสั่งสอนให้แก่กัน แต่แม้กระนั้น เขาก็ยังไม่พอใจและกลับมาใช้วิธีการปฏิเสธและการระงับตนเอง ซึ่งในที่สุดพระองค์ก็ละความเชื่อถือและปฏิเสธวิธีการนี้ เราได้ยกเอาข้อความจากข้อเขียนต่างๆ ที่เขียนถึงพระสิทธัตถะมามากพอจนเกินกว่าที่จะใช้เนื้อที่และเวลาเพื่อจะให้ความกระจ่างต่อความนึกคิดของผู้ที่ยังวาดภาพนึกฝันเอาว่าพระสิทธัตถะเองก็ได้บรรลุถึงความเป็นพระพุทธเจ้าด้วยครูบาที่เป็นมนุษย์ และด้วยวิธีที่แสนจะธรรมดา ผู้ที่ยังลุ่มหลงอยู่นั้นควรจะหันมาเผชิญหน้ากับความจริงทางประวัติศาสตร์โดยตอบคำถามต่อไปนี้คือ หากการบรรลุถึงซึ่งความเป็นพระพุทธเจ้านั้นต้องเป็นไปโดยอาศัยครูบาที่เป็นมนุษย์และวิธีที่แสนจะธรรมดา มิใช่โดยอาศัยกระบวนการอันศักดิ์สิทธิ์ (“พรจากสิ่งอันสูงสุดต่อบุคคลอันศักดิ์สิทธิ์”) แล้วไซ้ เราจะต้องอธิบายสิ่งที่ปรากฏเป็นคำทำนายของบุคคลอันศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏอยู่ในนิทานชาดกและเป็นที่ยอมรับจากสำนักความเชื่อต่างๆ ทุกสำนัก เมื่อองค์ผู้ศักดิ์สิทธิ์ปรากฏกายขึ้นต่อหน้าพระสิทธัตถะในอุทยานในพระราชวังของพระองค์เพื่อทำนายความเป็นพระพุทธเจ้าของพระองค์ล่วงหน้าได้อย่างไรเล่า

เหตุการณ์อันเกิดขึ้นและเป็นแรงจูงใจของพระองค์ในความสำเร็จที่อาจ

¹ พุทธจริต ของ อัครโกษา VV. 16-21 ดู สุตตนิบาต, ประกอบ.

มีขึ้นได้นั้น เกิดขึ้นมานานก่อนที่พระลัทธิตถะจะได้ออกไปหาสัจจะในป่าเสียอีก มนุษย์เรียนรู้ได้ดีที่สุดหากใช้ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมและไม่ใช้คำพูดลอยๆ บทเรียนจะสั่งสมไว้ได้อย่างลึกซึ้งที่สุด

มนุษย์มิได้เป็นผู้รักษาเชิดชูกฎหมายเพียงเพราะเขาพูดมาก แต่ผู้ซึ่งถึงแม้จะมีความรู้บ้างและรับรู้ถึงกฎหมายได้ทางกายของเขา เขาผู้ซึ่งไม่ละทิ้งกฎหมาย เขาผู้นั้นแหละเป็นผู้รักษาเชิดชูกฎหมาย¹

ณ ที่นี้ พลังแห่งการยกตัวอย่างซึ่งเป็นครูบาที่ดีที่สุดนั้นใช้ให้เป็นผลได้ทั้งสองทาง นั่นคือทางขึ้นเมืองบนและทางลงด้านล่าง ดังนั้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ² อันเป็นสากลของพวกฮินดูในยุคของพระองค์ที่พยายามหาการตรัสรู้จากพวกครูบาที่เป็นพราหมณ์ และพวกบำเพ็ญทุกรกิริยาในถ้ำและในป่าเพียงแค่นี้เป็นรูปแบบและเป็นสิ่งที่ปรากฏให้เห็นแทนที่จะเป็นความปรารถนาอันแท้จริง ในแง่ของความศักดิ์สิทธิ์ที่แท้จริง มันจะไม่ยากนักที่เราจะเข้าใจพระลัทธิตถะนั้น เมื่อได้ทรงตระหนักว่าบรรดาผู้รู้และผู้บำเพ็ญทุกรกิริยาเดินไปในทางที่ผิดโดยสิ้นเชิง และตระหนักถึงความผิดพลาดนั้น แต่ยังไม่อาจแถลงความผิดนั้นด้วยวาจาและคำพูดทำนองวิพากษ์วิจารณ์ในฐานะที่เป็นคนนอก และอยู่ในวาระณะกะตริย์ และเสี่ยงต่อการถูกตำหนิว่าเป็นนักวิพากษ์วิจารณ์วิธีแบบเก่า อันเป็นวิธีที่พระองค์ต้องให้ผู้ติดตามพระองค์นั้นเลิกใช้ พระองค์จึงต้องใช้วิธีที่ดีที่สุด นั่นคือกลายเป็นโยคีแห่งโยคี ผู้บำเพ็ญทุกรกิริยา จนกระทั่งชื่อเสียงของพระองค์ซจรขยายไปทั่วเขตนั้น “ราวกับวาระฉงไปใหญ่สง

¹ ธรรมบท, V. 259.

² เป็นธรรมดาที่เด็กชาวฮินดูส่วนใหญ่จะถูกแยกออกจากบิดามารดาตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อมาใช้ชีวิตเณรที่บาลาฆาภกายได้การควบคุมของครูเป็นเวลาสิบสองปีหรือมากกว่านั้น ก่อนที่กลับไปใช้ชีวิตรับผิดชอบที่บ้านของตน แม้แต่ผู้ใหญ่ (ที่เป็นเจ้าของบ้าน) ก็ยังเข้าป่าเป็นระยะเวลานานเพื่อสำนึกในบาปบุญคุณโทษ และตั้งจิตสมาธิ และก่อนที่จะเริ่มแสวงหาก็ยังได้ปฏิบัติพิธีกรรมที่เป็นสัญลักษณ์ของพิธีกรรมแห่งความตาย.

เสียงดังก้องขึ้นในท้องฟ้า¹ และทำให้เหล่าปราชญ์² และนักบุญ พวกบำเพ็ญ
 ทุกรกิริยา และพวกพราหมณ์ ต้องทั้งนิยมชมชอบและอิจฉาพระองค์ หลังจากนั้นเมื่อพระองค์เป็นผู้กำชัยชนะเหนือผู้อื่นทั้งปวงในแง่ความสำนึกผิดและ
 การหักห้ามกิเลส กล่าวออกมาว่าการกระทำของพวกนั้นไม่มีความหมายและ
 คุณค่าอันใด ก็ย่อมไม่มีใครจะอ้างได้ว่าพระองค์ทรงกล่าวโดยไม่รู้จริง ดังนั้น
 เมื่อพระสิทธิตะได้ทรงปฏิบัติกับพระองค์เองเหมือนศิษย์ของครูบาที่เป็น
 พราหมณ์ และได้ปฏิบัติการหักห้ามกิเลสของร่างกายและประกาศออกมาว่า
 วิธีการบำเพ็ญกุศลของเหล่าครูบาของพระองค์นั้นไม่ใช่หนทางที่ถูกต้อง
 ที่จะนำพาตนไปสู่นิพพานอันบริสุทธิ์ พระองค์ประสงค์ที่จะแสดงให้เห็นว่า
 ธรรมของพระองค์นั้นไม่อาจได้มาโดยตัวตนของมนุษย์ และไม่ได้มาจากผลของ
 การลองผิดลองถูก

เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงความสับสนเกี่ยวกับความเป็นหนึ่งเดียวของพระราม
 และพระกฤษณะข้างหนึ่ง และเหล่าพระพุทธเจ้าซึ่งจะปรากฏองค์แต่ละครั้ง
 ต้องมีระยะเวลาห่างเป็นร้อยๆ ปีนั้น รวมทั้งทำลายล้างข้อกล่าวอ้างและความ
 คิดเห็นของพวกไม่รู้ทั้งหลายที่คิดว่า เขาเองสามารถเป็นพระพุทธเจ้าได้หากได้
 ทำการฝึกฝน หรือหากมีสูตร หรือมีวินัย หรือหากได้รับการศึกษาแบบหนึ่ง หรือ
 แม้แต่หากละเว้นซึ่งสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เราจะได้ยกเอาข้อเขียนย่อมาข้างท้ายนี้ เพื่อ
 จะทำให้เราได้กระจ่างแจ้งว่าสิ่งที่เราคิดดังกล่าวข้างต้นนั้นผิดโดยสิ้นเชิง และจะ
 ชี้ให้เห็นด้วยว่าระหว่างเราผู้ซึ่งเป็นผู้ต้องเกิดแก่เจ็บตาย และบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์
 หรือที่เรียกว่า ศาสตราผู้ศักดิ์สิทธิ์หรือผู้ประกาศศาสนอันศักดิ์สิทธิ์นั้น เราไม่
 ได้กล่าวถึงความแตกต่างเพียงในแง่ระดับที่เทียบกันไม่ได้เท่านั้น แต่เรากำลัง

¹ Bigandet, หน้า 49 (พิมพ์ครั้งแรก) เปรียบเทียบกับชาดก หน้า 67, 27.

² เป็นที่กล่าวกันว่า นามและชื่อเสียงของพระสิทธิตะได้ก่อความริษยาต่อครูบาออกฤทธิชนก นั่นคือ
 ปุราณะ กัสสปะ มิคคสิโคสาละ อชิตะ เกษะกัมพล ปุกุทะ กายณะ นิครนถนาฏบุตร และ ลัญชัย
 เวลัญจบุตร.

กล่าวถึงความแตกต่างในลักษณะด้วย พระคาสตาและผู้ส่งสาสน์อันศักดิ์สิทธิ์ นั้นเป็นสิ่งประดิษฐ์อีกแบบหนึ่ง เป็นเหตุการณ์ที่กำหนดไว้แล้วว่าต้องเกิด เจก เช่นแสงแห่งดวงอาทิตย์¹

“สุภติ เจ้าคิดอย่างไร เจ้าคิดหรือไม่ว่า เมื่อตถาคตอยู่กับพระพุทธ เจ้าที่บังกร² ในครั้งนั้น เจ้าคิดหรือไม่ว่าได้มีธรรมะ (สูตร)³ ที่จะนำไป ถึงซึ่งการบรรลุถึงการตรัสรู้อันเปรียบเทียบมิได้” “ไม่ใช่เช่นนั้นดอก องค์ผู้รับการสรรเสริญในโลก ตามที่ข้าพเจ้าเข้าใจความหมายของ พุทธะนั้น ไม่มีธรรมะอันใดที่จะนำตถาคตไปถึงซึ่งการบรรลุถึงการ ตรัสรู้อันเปรียบเทียบมิได้” พระพุทธเจ้าทรงกล่าวว่า “เจ้าคิดถูกและ พุดถูกแล้ว สุภติ! โดยแท้จริงแล้วไม่ได้มีธรรมะอันใดที่จะนำตถาคต ไปถึงซึ่งการบรรลุถึงการตรัสรู้อันเปรียบเทียบมิได้ สุภติ! หากมี ธรรมะนั้นจริง พระพุทธเจ้าที่บังกรคงไม่ได้ทำนายข้าฯว่า ‘ในยุคของ ตถาคตนั้น เจ้าจะเป็นพระพุทธเจ้าที่เรียกว่า ศากยมนี’ แต่พระพุทธ เจ้าที่บังกรทำนายไว้ดังนั้น เพราะจริงๆ แล้ว ไม่มีธรรมะที่แท้จริงอัน ใดที่จะนำไปสู่การบรรลุถึงซึ่งการตรัสรู้อันเปรียบเทียบมิได้ เหตุผล นี้ก็คือว่า ตถาคตเป็นเครื่องหมายที่แสดงถึงธรรมะทั้งหมด หากมี ใครมากล่าวว่าตถาคตได้บรรลุถึงซึ่งการตรัสรู้อันเปรียบเทียบมิได้ แล้ว ข้าฯ จะบอกเจ้าได้เลยว่า ไม่มีธรรมะอันใดที่พระพุทธเจ้าเข้าถึง

1 รัม กฤษณะ และโคตมะ ล้วนยืนยันว่าราชตระกูลนั้นสืบทอดมาจากดวงอาทิตย์ ซึ่งก็เห็นได้ชัดว่า น่าจะมีความหมายทางจิตวิญญาณว่าหมายถึงแสงสว่าง ความรู้ และชีวิต ต่อประชาชนในยุคของ พระองค์ และต่อพวกเราส่วนใหญ่แม้แต่ในปัจจุบันนี้.

2 พระพุทธก่อนหน้าอันเป็นโคตมะองค์ที่ 24 ก่อนหน้า หากอ้างอิงธรรมบท, V. 236 และอื่นอีกมาก แล้ว เราจะเห็นได้ว่าพระสิทธตตะก็ได้มีชื่อเรียกว่า ที่บังกร นี้ไม่ใช่ชื่อแต่เป็นบรรดาศักดิ์ ซึ่งหมายถึง ผู้ที่ได้ทำให้ตนเองนั้นเป็นโคมไฟ ซึ่งก็หมายถึงผู้รู้แจ้ง คือพระพุทธ และนี่ก็อีกทีเป็นการแสดงให้เห็น ถึงการปรากฏของความจริงแท้ในตัวบุคคลที่แตกต่างกัน.

3 ธรรมะมีความหมายถึงสูตร.

สูญดี! เบื้องฐานของการที่ตัดขาดบรรลุดึงซึ่งการตรัสรู้อันเปรียบ
เทียบมิได้นั้นไกลเกินกว่าที่มนุษย์จะเข้าถึงได้ มันไม่ใช่สัตย์ (ความ
เป็นจริง) หรืออสัตย์ (ความไม่เป็นจริง)”

การที่พระพุทธเจ้าที่ปึงกรได้ทำนายไว้เกี่ยวกับพระพุทธเจ้าในอนาคต ก็
เป็นการแสดงให้เห็นว่า ปรากฏการณ์ (แห่งการเกิดพระพุทธเจ้า) เป็นพรที่มีการ
ประสิทธิ์ประสาทมาจากที่ที่ไกลโพ้นอย่างแท้จริง มันไม่ได้เป็นจริงและมันก็มีได้
ไม่เป็นจริง มันเป็น “บรรทัดฐาน” หรือ “ค่า” ที่อยู่นอกเหนือกฎแห่งความตรงกัน
ข้ามหรือความเกี่ยวข้องกัน ในการบรรลุดึงอภิสัมโพธิ (การบรรลุดึงซึ่งการตรัสรู้
อันเปรียบเทียบมิได้) นั้น พระพุทธเจ้า (ในส่วนที่เกี่ยวกับมัชฌิมนิกาย) ได้
ประกาศอย่างหนักแน่นถึงความยิ่งใหญ่อันไม่มีใครเสมอเหมือนของปรากฏการณ์
อันศักดิ์สิทธิ์ นั่นคือ พระพุทธเจ้า อวตาร ศาสตรา ในขณะที่เป็นโอกาสอื่นๆ นั้น
พระพุทธเจ้าเพียงอ้างว่าพระองค์คือผู้แสดงธรรมกถา¹ และในบทที่จะอ้างอิงต่อ
ไปนี้ พระพุทธเจ้าทรงอ้างว่าพระองค์คือผู้รอบรู้และไร้บาปโดยสิ้นเชิง

ข้าฯ ได้พิชิตทุกสิ่งทุกอย่างแล้ว ปัจจุบันข้าฯ รู้ทุกสิ่งทุกอย่าง ข้าฯ
ไม่ยึดติดกับสิ่งอันใด และจากการที่ข้าฯ ละซึ่งทุกสิ่งทุกอย่างนั้น และ
จากการที่ข้าฯ ได้ทำลายความปรารถนาทั้งปวงนั้น ข้าฯ ก็บรรลุดึงซึ่ง
ความหลุดพ้น เมื่อข้าฯ ได้ซาบซึ้งกับสิ่งนี้ด้วยตัวของข้าฯ เองแล้ว ข้าฯ
จะยกประโยชน์นี้ให้กับผู้ใดเล่า ข้าฯ ไม่มีศัตรู ไม่มีผู้ใดเหมือนข้าฯ ใน
โลกของมนุษย์และเทวดานั้น ไม่มีใครมาหาญแข่งกับข้าฯ ได้ ข้าฯ

¹ วัชรเจตีย์สูตร, XVII (ไม่มีใครที่จะถึงซึ่งปัญญาที่เลิศล้ำเหนือมนุษย์ และ นิทานกถา พระกฤษณะ
ได้สื่อความหมายเดียวกันให้กับอรชุน เพื่อประกาศความเลิศล้ำเหนือธรรมชาติทั้งปวง “ละธรรมชาติ
ทั้งหมดให้กับข้าฯ จงมองหาความปลอดภัยในตัวข้าฯ เท่านั้น เพราะข้าฯจะปลดปล่อยเจ้าจากบาปทั้งปวง
ดูการอรชุน อยาโคกเศร้าไปเลย” (ภควัดคีตา, XVIII. 66).

² ธรรมบท, V. 275 (...ข้าฯได้สอนไปตามเส้นทางนี้ เมื่อข้าฯได้รู้ถึงการถอนเสียหนาม) ดู ธรรมบท, V.
276 ประกอบ (เจ้าเองต้องมานะพยายาม องค์ผู้ได้รับพร [เท่านั้น] ผู้สอน) ดู ภควัดคีตา, VII 24
ประกอบ (“ข้าคือ) กรอบแห่งสังขะ ความรู้และปิติสฺส...”.

ย่อมต้องได้รับเกียรตินี้อย่างแท้จริงแต่ผู้เดียว ข้าฯ เป็นครูซึ่งไม่มีใครจะมาเหนือกว่าได้ ข้าฯ เป็นพระพุทธเจ้าผู้สูงสุดแต่ผู้เดียว ผู้ส่งบรรจบในการสร้างอาณาจักรแห่งความถูกต้องนั้น ข้าฯ จะเข้าไปในเมืองหลวงของกาลี ข้าฯ ตีกลองแห่งอมตภาพภายในโลกซึ่งมีแต่ความมืด¹

และสิ่งนี้พิสูจน์ได้ด้วยสมณนามโบราณของสัมมาสัมพุทธะ ซึ่งแปลว่า ผู้ตรัสรู้โดยสิ้นเชิง ซึ่งได้มีการกล่าวไว้ทุกครั้งที่ในการเริ่มต้นบทของบาลี ซึ่งแสดงถึงพระองค์ในฐานะที่สมรสแล้วและเป็นบิดาของบุตรคนหนึ่ง และเป็นผู้ที่เข้าบำเพ็ญทุกรกิริยาโดยมิได้ขออนุญาตจากบิดาของพระองค์ (ซึ่งผิดกับประเพณีอินเดียเกี่ยวกับหลักกตัญญูทเวทิตา) และในเบื้องต้นที่เข้าสูการบำเพ็ญทุกรกิริยาที่ผิดและที่เกินพอดี และเมื่อได้ค้นพบธรรมะที่แท้จริง หรือเมื่อตอนที่ในเมืองแรกได้ศึกษาธรรมะจากครูบาฝ่ายพราหมณ์ ไม่ว่าจะป็นอาฬาร Kalama และ Udreka Ramputra ทั้งหมดข้างต้นนั้นไม่อาจลดค่าของพระองค์ในความเป็นผู้โดดเด่นอันแท้จริงได้ และสำหรับผู้ซึ่งมีแนวความคิดเกี่ยวกับจิตวิญญาณที่ผิดเพี้ยนไป โดยพยายามไปลดสถานภาพของพระพุทธเจ้า โดยอ้างเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้นว่าไม่เหมาะสมกับความศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์นั้น ขอให้เรารู้ให้เขาเห็นว่าทั้งพระรามและพระกฤษณะ และพระอวตารอื่นดูต่างๆ ล้วนเป็นผู้ได้สมรสและมีบุตรทั้งสิ้น เช่นเดียวกับโมเสส มูฮัมหมัด และผู้อื่น ซึ่งก็ล้วนเป็นผู้มีครอบครัวทั้งสิ้น และพระเยซูคริสต์ก็คงจะได้เป็นผู้ที่มีครอบครัวด้วย หากพระองค์ไม่ได้ถูกประหารชีวิตเสียก่อนในวัยหนุ่มของพระองค์ พระอวตารไม่ได้ถูกจำกัดอยู่ที่ความกตัญญูทเวทิตาเท่านั้น เพราะพระองค์มีภารกิจที่ยิ่งใหญ่กว่ามากมายนัก นั่นคือชักนำมนุษยชาติทั้งหมดไปสู่ความอยู่

¹ อารยปริยเสนาสูตร (มัชฌิมนิกาย) พระองค์เป็นที่รู้จักในนามของ Sarujanwahanse ผู้มีปัญญารอบรู้และน่าเคารพ ดู ฤคเวท, 25.1 ประกอบ "เส้นทางของนาวาในทะเล พระองค์ทราบถึงแรงไพบินของนกอินทรี เส้นทางทหารมณฑลของสายลม และสิ่งที่เคยเป็นและจะเป็น" และ ยชรวาท, 8 และภควัดคีตา, IX 17 "ข้าคือผู้คงและผู้ปกครองจักรวาล บิดา มารดา และ บรรพบุรุษของจักรวาล..."

รอด และในส่วนที่เกี่ยวกับความกตัญญูกตเวทิตานั้น เราเห็นได้จากเรื่องราวการเกิดของพระสิทธิทัตตะว่า พระสุทโธทนะ บิดาของพระองค์ ได้รับทราบถึงดวงชะตาของบุตรพระองค์จาก Kaladeva ซึ่งเป็นปราชญ์ผู้อาวุโสและปราดเปรื่องที่สุดผู้มาร่วมแสดงความยินดีในโอกาสอันน่าชื่นชมยินดี นั่นคือการเกิดของพระสิทธิทัตตะ Kaladeva ผู้มีญาณทรรศนะอันแกร่งกล้า ได้เข้าไปเคารพทูลและกล่าวกับพระสุทโธทนะดังต่อไปนี้

เด็กคนนี้จะเข้าถึงซึ่งการตรัสรู้ขั้นที่สมบูรณ์ที่สุด เขาจะหมั่นกบถอแห่งธรรม เขาจะเป็นผู้ที่เห็นสิ่งที่บริสุทธิ์ยิ่ง (เช่นนิพพาน) เด็กคนนี้จะทำทุกอย่างเพื่อสวัสดิการของคนส่วนใหญ่ และวิถีการดำเนินชีวิตที่ดีพร้อมของเขาจะเป็นที่แพร่หลายจรจายไปทั่ว

ชีวิตของฉันท ฌ ที่นี้ก็ใกล้จะจบลงแล้ว เมื่อเขามาอายุถึงวัยกลางคน เราคงสิ้นอายุไข เราจะไม่ได้สดับธรรมของผู้ซึ่งไม่มีอะไรเปรียบปานได้ ด้วยเหตุนี้ทำให้เรารู้สึกเป็นทุกข์ เศร้าหวั่น และกำลังรู้สึกทรมาน¹

และในเวลาต่อมา พระเจ้าสุทโธทนะได้แสดงความซาบซึ้งในคุณของพระสิทธิทัตตะที่ได้ดำรงตนไปตามลิขิตของชีวิตพระองค์ โดยได้เป็นพระพุทธเจ้าเพื่อความสุขสวัสดิ์ของชาวโลกดังนี้

การกระทำของเจ้านั้นชาญฉลาดและมีประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง แทนที่ข้าฯ จะชื่นชมยินดีต่อทรัพย์ศฤงคารของโลกนี้ซึ่งล้วนนำมาซึ่งความทุกข์ระทม ข้าฯ กลับชื่นชมยินดีที่มีบุตรชายซึ่งทำประโยชน์มากเป็นอย่างยิ่ง เจ้าทำถูกแล้วที่จากไปและละทิ้งบ้านอันโอ้อ่า เจ้าทำถูกแล้วที่ตรากตรำทำงานด้วยความยากลำบาก และในเวลานี้ก็เป็นการสมควรแล้วที่เจ้าจะมีความเมตตาต่อพวกเรา ซึ่งเป็นญาติอันเป็นที่รัก

¹ สุตตนิบาต, VV 693-94 ได้มีบทกล่าวทำนายในทำนองเดียวกัน ที่เกี่ยวกับการกำเนิดของการปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์ และเราก็จะได้เห็นซ้ำอีกในการเกิดของเมตไตรย.

ของเจ้า ผู้ซึ่งมีความรักอย่างสุดซึ้งต่อเจ้า และผู้ที่เจ้าได้ละทิ้งไป เจ้าได้นำโลกที่อยู่ในความสิ้นหวังนี้ไปสู่ถนนหนทางแห่งสัจจะ ซึ่งแม้แต่ปราชญ์ผู้หยั่งรู้ในยุคแห่งอดีต ผู้ซึ่งเคยทรงเป็นพระเจ้าหรือกษัตริย์ก็ค้นไม่พบ หากเจ้าเลือกที่จะเป็นผู้ครองราชย์สากล ข้าฯ ก็จะไม่รู้สึกยินดีเท่ากับที่ข้าฯ กำลังรู้สึกอยู่เดี๋ยวนี้เมื่อได้เห็นจริงถึงพลังอันมหัศจรรย์ และธรรมะอันศักดิ์สิทธิ์ของเจ้า หากเจ้าได้เลือกที่จะผูกมัดตัวเองอยู่กับสิ่งต่างๆ ของโลกนี้ เจ้าก็คงจะปกป้องมนุษยชาติในฐานะที่เป็นผู้ครองราชย์สากลเท่านั้น แต่การที่เจ้าได้เอาชัยชนะต่อโลกแห่งสังขาร ทำให้เจ้าได้กลายเป็นปราชญ์ผู้ประกาศธรรมะเพื่อความสงบสุขของทุกคน พลังอันมหัศจรรย์ของเจ้า ปัญญาอันสูงงามของเจ้า การหลุดพ้นจากภัยแห่งโลกของสังขารโดยสิ้นเชิงของเจ้า ล้วนแล้วแต่ได้ทำให้เจ้าเป็นเจ้าเหนือหัวของโลกอย่างแท้จริง โดยที่ไม่ต้องมีเครื่องแบบของกษัตริย์ เจ้าจะได้บรรลุถึงสิ่งที่ได้กล่าวแล้วในเบื้องต้นมิได้เลย หากเจ้ายังดำรงตนอยู่ในโลกของสรรพสิ่งนี้ และเจ้าก็คงจะไร้ซึ่งพลังโดยสิ้นเชิง ไม่ว่าเจ้าจะได้บรรลุถึงซึ่งความเจริญรุ่งเรืองในฐานะที่เป็นกษัตริย์อย่างไรก็ตาม

พระสิทธิของตนเองนั้น เมื่อได้บรรลุถึงซึ่งความเป็นพระพุทธเจ้า และแจ้งให้พระบิดาทราบถึงการค้นพบสมบัติอันยิ่งใหญ่ที่ซุกซ่อนอยู่ (ธรรมะ) และยืนยันว่า เป็นหน้าที่ของพระองค์ที่จะต้องมอบอัญมณีอันมีค่ายิ่งนี้แก่บิดาของพระองค์เป็นพระองค์แรก จึงได้ใช้โอกาสนี้แสดงธรรมบทสองบทแก่พระบิดาดังต่อไปนี้

จงลุกขึ้น (ปลุกเร้าตัวเองขึ้น) อย่าเป็นคนไร้ซึ่งความนึกคิด จงปฏิบัติตามกฎแห่งความดี ผู้ที่ปฏิบัติแต่ความดีไม่เพียงแต่มีความสุขในโลกนี้เท่านั้น แต่จะมีความสุขในโลกหน้าด้วย จงประพฤติตามกฎแห่งความดี อย่าประพฤติตามกฎแห่งบาป ผู้ซึ่งประพฤติปฏิบัติ

ดีย่อมจะมีชีวิตอย่างมีความสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้า¹

บ่อยครั้งที่พระสิทธิทัตตะเปรียบเทียบพระองค์เองกับดอกบัวซึ่งบาน
งดงามเหนือโคลนตมแห่งโลก

เช่นเดียวกับดอกบัวสีน้ำเงิน แดง หรือขาว ซึ่งจะเกิดขึ้นและโต
ในน้ำ เมื่อมันโตขึ้นมาจนโผล่ “พ้น” ผิวน้ำ มันจะโผล่พ้นความเปียก
ปอนของน้ำ นี่ก็เช่นเดียวกัน พรหมมณฺ์ ถึงแม้ว่าจะเกิดและโตในโลก
และเมื่อเอาชนะโลกได้แล้ว ข้าฯ ก็มีชีวิตอยู่โดยปราศจากความ
เปรอะเปื้อนของโลก ดังนั้น พรหมมณฺ์ จึงยอมรับเถิดว่า ข้าฯ คือ
พระพุทธเจ้า²

นี่คือการให้ภาพของการแสดงออกอันศักดิ์สิทธิ์ที่แหลมคมเป็นอย่างยิ่ง
และเป็นที่ใช้บ่อยครั้งในคำภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของชาวฮินดู และการเปรียบเทียบนี้
เป็นการวาดภาพของพระพุทธเจ้าได้อย่างชัดเจน ในทำนองเดียวกับแสงอาทิตย์
(สิ่งอันสูงสุด) นั้น พระตถาคตก็เทียบได้กับดอกบัว ซึ่งเมื่อกองกามขึ้นเหนือ
ความโลมมของมนุษย์ชาติซึ่งเสียไปแล้ว และกำลังเสียไป ก็มีความบริสุทธิ์
ผุดผ่องไร้ซึ่งมลทินจากสิ่งรอบข้างและเป็นตัวอย่างที่ดีที่สุดของการหลุดพ้น
จากโลกิยะโดยสมบูรณ์ จุดประสงค์ของพระองค์คือ ปลุกมนุษย์ชาติให้ลืมตา
ขึ้นและตระหนักถึงความจริงที่ว่า สิ่งมีชีวิตนั้นมิเกิดและดับทุกผู้ทุกนาม ดังนั้น
พระองค์จึงทรงเตือนให้มนุษย์ละเลิกสิ่งที่ลวงตา และไขว่คว้าหาสิ่งที่ไม่มีวันสูญ
เสีย นั่นคือความเป็นนิรันดร์

จากกระดุกนั้นเมืองถูกสร้างขึ้นและถูกห่อหุ้มด้วยเลือดเนื้อ และ
ภายในเมืองนั้นเต็มไปด้วยความชราภาพและความตาย ความหยิ่ง

1 ธรรมบท, VV 168, 169.

2 อังคุตตรนิกาย, II. 37-39 ดู ธรรมบท, VV 58, 59, 336 และ 401 ประกอบ และภควัดคีตา, V. 10 “พระ
องค์ผู้กระทำ และถวายการกระทำทั้งหมดต่อพระผู้เป็นเจ้า และสลัดสิ่งที่ยึดติดออกไป จึงไม่ถูกต้อง
บาป เช่นเดียวกับใบบัวที่ไม่ยึดเกาะน้ำ”.

ยโสและความทลอกทรวง ราชรถอันสง่างามของพระราชาสักหรือไป
ร่างกายก็ผู้พั่งชราลงไปเช่นเดียวกัน แต่คุณธรรมความดีนั้น ไม่เคย
ชราลง ดังนั้นความดีจึงสอนสั่งซึ่งกันและกัน¹

ไม่ว่าเราผู้เป็นมนุษย์ (ที่เป็นชาวโลก) นี้จะลอยขึ้นไปได้สูงเพียงใดก็ตาม
เราไม่สามารถเข้าไปแตะต้องดวงอาทิตย์ได้ หากเข้าไปใกล้ดวงอาทิตย์ก็เท่า
กับเป็นการถูกกลืนกินไปโดยดวงอาทิตย์ นั่นคือเราจะเสียดความเป็นตัวของ
ตัวเรา ความเป็นพระพุทธเจ้าก็เช่นเดียวกัน นั่นคือเป็นสิ่งที่มีมนุษย์ที่เป็นชาวโลก
จะเข้าถึง หรือเข้าใจได้อย่างแท้จริง

ไม่ใช่ด้วยการประพฤติปฏิบัติอันเคร่งครัดและการอธิษฐานแต่
อย่างเดียว ไม่ใช่ด้วยการเรียนรู้มากหรือการบรรลุถึงความสงบโดย
การทำสมาธิหรือการนอนหลับอย่างโดดเดี่ยวที่ทำให้ข้าฯ บรรลุถึงปิติ
สุข จากความปลดปล่อยอันไม่มีปุณฺชนใดจะเข้าถึง ดูกร ผู้ภิกษวาจาร
อย่าได้ความมั่นใจตราบเท่าที่เจ้ายังไม่บรรลุถึงการดับสูญของมลทิน
ต่าง²

ความศักดิ์สิทธิ์ของพระพุทธเจ้านั้นได้มีการย้ำให้เห็นอย่างไม่มีข้อสงสัย
อันใดใน มหาปทาน สุตตันตะ คำกล่าวในทำนองเดียวกันมีการกล่าวโดยพระราม
และพระกฤษณะ และการแสดงออกอันศักดิ์สิทธิ์อื่นๆ พระลัทธิตถะประมาณ
ความคิดที่ว่าธรรมนั้นเป็นผลของความคิดของพระองค์เองว่าเป็นความคิดที่เลว
ร้าย และทรงเตือนพระสารีบุตร และให้พระสารีบุตรเตือนคนอื่นๆ ว่าอย่ามอง
พระพุทธเจ้าเป็นเพียงบุคคลฉลาดอีกคนหนึ่งซึ่งมาชี้แนะแนวทางการปลดปล่อย
ซึ่งแสดงออกด้วยวิธีการลองผิดลองถูก

สารีบุตร ใครก็ตามที่คิดอย่างนั้นต่อข้าฯ และเห็นว่าเป็นเช่นนั้น
ก็จะพูดว่า “ไม่มีมนุษย์คนใดที่จะอยู่ในสภาพก้าวหน้า ไม่มีการรับรู้

¹ ธรรมบท, VV 150, 151.

² ธรรมบท, VV 271, 272.

อย่างดีเยี่ยมและวิสัยทัศน์ที่จะดีพอเหมาะสำหรับชาวอารยันในองค์
ของโคตมะผู้สันโดษ โคตมะผู้สันโดษสอนธรรมะโดยอาศัยฐานแห่ง
ความนึกคิดเอาเอง การใช้เหตุผลและการตรวจสอบ” สารีบุตร หาก
เขาไม่ถอนความคิดนี้ หากเขาไม่ขจัดทัศนคติแบบนี้ เขาจะต้องตกลง
สู่รอกแห่งนिरยาอันเป็นโทษทัณฑ์ที่เขาควรจะได้รับ สารีบุตร ถึงแม้ว่า
เขาจะเป็นภิกษุสงฆ์อันเต็มไปด้วยพฤติกรรมอันเปี่ยมด้วยศีลธรรม
สมาธิแน่นหนา และภูมิปัญญา ผู้ซึ่งสมควรก้าวไปถึงซึ่งความรอบรู้ ข้าฯ
ก็ยังจะต้องกล่าวว่า: หากเขาไม่ถอนคำพูดนี้ หากเขาไม่ถอนความคิดนี้
หากเขาไม่ขจัดทัศนคติแบบนี้ เขาจะต้องตกลงสู่รอกแห่งนिरยา อัน
เป็นโทษทัณฑ์ที่เขาควรจะได้รับ¹

ไม่ว่าสาธุศิษย์จะขึ้นถึงระดับจิตวิญญาณหรือความรู้อันสูงส่งขนาดไหน
ก็ตาม หากเขาเข้าใจแง่มุมของปรากฏการณ์แห่งความเป็นพระพุทธเจ้า (อวตาร)²
ผิดเสียแล้ว เป็นที่แน่นอนว่าเขาจะต้องตกนรกแห่งนिरยาแน่นอน พระองค์ไม่
เพียงแต่กล่าวถึงสภาพของพระองค์ซึ่งเหนือมนุษย์ (คนต่อๆ ไป) เท่านั้น แต่
พระองค์ยังทรงกล่าวถึงธรรมะเองว่า ไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องแต่อย่างใด
กับระบบที่ได้มาจากการคิดแบบตรรกะหรือการค้นคว้าของมนุษย์ และพระองค์

¹ มัชฌิมนิกาย, I 68, 71-72 ดู ภควัตคีตา, IX, 11, 12 ประกอบ “ผู้ไม่เขลาเห็น ความที่ผู้ไม่ถึงลักษณะ
อันสูงสุดของข้า ก็มองข้าผู้เป็นพระเจ้าแห่งการเกิดของสรรพสิ่ง ผู้ดำรงอยู่ในร่างของมนุษย์ (เป็น
มนุษย์ธรรมดาผู้มีเกิดมีตาย) ในลักษณะที่ต่ำต้อย บุคคลผู้ไร้สติผู้มีความหวังที่เลื่อนลอย มีการ
กระทำที่ไร้ความหมาย และมีความรู้ที่ไม่ก่อประโยชน์อันใดเหล่านั้น ได้ยอมรับธรรมชาติที่โหดเหี้ยม
ชั่วร้าย และหลอกลวง”.

² การที่เรายอมรับอวตาร และไม่ได้อบรมรับความสมบูรณ์แห่งการปฏิเสศตนเอง คือสิ่งที่ชาวฮินดูยอมรับ
รับว่าเป็นความดีอันสูงสุด เพราะเมื่อนั้นเท่านั้นที่เราจะมั่นใจว่า เรามีพระเจ้าเป็นเจ้าที่รู้ผลัดที่จะนำ
เราไปสู่นิพพาน ดังที่ *Brihadaranyaka-Upanishad*, (3, 8, 10) กล่าว ยาจนะวัลละ ผู้เป็นฤาษี
นั้นเองได้กล่าวว่า “ผู้ที่ไม่รู้จักผู้ที่ถูกทำลายไม่ได้นั้น ถึงแม้ว่าในโลกนี้เขาจะได้แจกทานและปฏิบัติ
การลงโทษตนเอง (Tapas Tapyate) เป็นเวลาพันๆ ปี เขาก็จะได้มาซึ่งทุกสิ่งทุกอย่าง ยกเว้นความ
ดีอันยั่งยืน”.

ทรงย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า ปรากฏการณ์แห่งการแสดงออกอย่างศักดิ์สิทธิ์ (อวตาร) พระพุทธเจ้า และศาสน์ของพระองค์ (ธรรมะ) เป็นสิ่งที่เกิดมาจากอาณาจักรของ สิ่งที่อยู่เหนือขึ้นไปโดยแท้จริง เป็นพรจากสิ่งอันสูงสุด

แง่มุมที่ถูกต้องที่สุดที่จะมองพระพุทธเจ้าและคำสั่งสอนของพระองค์ก็ด้วยการแสดงตนอย่างต่อเนื่องเพื่อหาหนทางอันจะนำไปสู่การปลดปล่อยของมนุษย์ นี่เป็นคำพูดของพระองค์เองในฐานะที่เป็นผู้ตรัสรู้อย่างเต็มภาคภูมิ นั่นคือผู้สอน มนุษยชาติที่มีความรอบรู้ยิ่งเต็มที่

อย่าเรียกตถาคตด้วยชื่อของพระองค์ และอย่าเรียกพระองค์ว่า 'เพื่อน' เพราะพระองค์คือพระพุทธเจ้า เป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ พระองค์ทรง มองสิ่งมีชีวิตผู้ทุกนามด้วยพระทัยที่เปี่ยมไปด้วยพระเมตตาอย่าง เท่าเทียมกัน ดังนั้นเราทั้งหมดจึงเรียกพระองค์ว่า 'พ่อ' การไม่เคารพ พ่อ นั่นเป็นความผิด การเหยียดหยามพ่อเป็นความร้ายกาจ¹

เราได้รับการเตือนไม่ให้ตกลงไปในบ่วงของการนำเอาพระองค์ไปสัมพันธ์ กับความเป็นจริงทางวัตถุใดๆ ผู้ที่ด้อยกว่ายอมไม่สามารถให้คำนิยามหรือเข้าใจ ผู้ที่มีสถานะเหนือกว่าได้ และเป็นการเปล่าประโยชน์ที่จะคิดถึงพระพุทธองค์ใน มิติหรือคุณสมบัติตามความคิดของผู้คนทั่วไป พระตถาคตมิได้เป็นสิ่งที่ จะจับฉวยได้ หรือเป็นผู้ที่เราจะตามรอยได้² เราจะพูดได้ก็แต่เพียงว่า "พระองค์ เป็น" และเป็นสิ่งที่ไม่บังควรอย่างยิ่งที่จะแสวงหาพระองค์และตีความถึงพระ องค์ในแง่สถานที่และเวลา

ด้วยพระตถาคตนั้น ถึงแม้จะดำรงอยู่จริงๆ ก็ไม่สามารถเข้าใจได้ มันเป็นการไม่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่งที่จะกล่าวถึงพระองค์ผู้เป็นบุคคล

¹ มหาบรรค, 1.6 ดู กุวัตต์คีตา, XI, 41, 42 ประกอบ "จากการที่เข้าใจถึงความยิ่งใหญ่ของพระองค์ และคิดว่าพระองค์เป็นเพียง 'เพื่อน' นั้น ในวิธีที่เข้าเฝ้าถึงพระองค์อย่างไม่รับผิดชอบนั้น ข้าวิงวอน ขอภัยโทษในการกระทำเช่นนั้นต่อพระองค์ พระองค์ผู้ไม่มีที่สิ้นสุด โอ พระเจ้า ผู้ไร้ความผิดพลาด".

² มัชฌิมนิคาย, 1, 140, 141.

ที่เป็นที่สุด ประเสริฐที่สุด ผู้มีความเลอเลิศและผู้ถึงซึ่งความเลอเลิศว่า
หลังจากที่สิ้นชีพแล้วนั้น พระตถาคตเป็นหรือไม่เป็น ทั้งเป็นและไม่
เป็น หรือไม่ทั้งเป็นและไม่เป็น¹

ข้อความนี้มีการขยายเพิ่มเติมใน อังคุตตร นiryะ²

ครั้งหนึ่งพระเจ้าเดินทางตามถนนระหว่าง อุกกะ และ เซตะพย
นคร พราหมณ์โทนะก็กำลังเดินอยู่บนเส้นทางเดียวกัน พราหมณ์
โทนะเข้าไปใกล้พระพุทธเจ้าและกล่าวว่า “ท่านเป็นทเวหรือไม่” “หา
มิได้พราหมณ์ ข้ามิใช่ทเว” “ถ้าเช่นนั้นท่านเป็นคนธรรพ์หรือไม่” “หา
มิได้พราหมณ์” “ถ้าเช่นนั้นท่านเป็นยักษหรือ” “หามิได้พราหมณ์ ข้า
มิใช่ยักษ” “ถ้าเช่นนั้น ท่านคือมุนษย์หรือไม่” “หามิได้ พราหมณ์ ข้า
มิใช่มุนษย์” “ท่านตอบคำถามของเราว่าไม่อย่างเดียว ถ้าเช่นนั้นท่าน
เป็นใครกันเล่า” “พราหมณ์ สิ่งทีกล่าวมาทั้งหมดนั้น หากมันไม่ได้
ดับสูญไป ข้า ก็อาจเป็นทเว คนธรรพ์ ยักษ หรือมุนษย์ ก็ได้ แต่
สิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ดับสูญสิ้นแล้วในตัวข้าฯ ถอนออกถึงรากถึงโคน
เปรียบได้กับต้นปาล์มที่เหลือแต่ตอ และไม่สามารถงอกเป็นต้นขึ้นมา
ได้อีก และแอกเช่นดอกบัวสีฟ้า สีแดง หรือสีขาว ที่ถึงแม้ว่าจะเกิดใน
น้ำ เติบโตในน้ำ แต่เมื่อมันโผล่พ้นผิวน้ำแล้ว มันก็ปลอดจากการ
แปดเปื้อนของน้ำ ในทำนองเดียวกัน พราหมณ์ ถึงแม้ว่าข้าฯ จะเกิด
มาในโลกนี้และเติบโตในโลกนี้ แต่เมื่อข้าฯ พิชิตโลกนี้ได้แล้ว ข้าฯ ก็ไม่
ถูกแปดเปื้อนโดยโลกนี้เช่นเดียวกัน จงถือว่า ข้าฯ คือพระพุทธเจ้าก็
แล้วกัน พราหมณ์ เช่นเดียวกับดอกบัวใสสะอาดงดงามไม่ถูกแปด
เปื้อนไปด้วยน้ำ ข้าฯ ก็ไม่ถูกแปดเปื้อนไปด้วยโลกนี้ เพราะเหตุนี้เอง
พราหมณ์ ข้าฯ จึงเป็นพระพุทธเจ้า”

1 สังยุตตนิกาย, 111, 118.

2 อังคุตตรนิกาย, 11. 37-39 ดู ธรรมบท, VV. 58, 59 ประกอบ.

“พราหมณ์ เราสามารถเปรียบได้กับแม่ไก่ซึ่งไก่ไขจำนวนแปดหรือสิบ หรือสิบสองใบของมันอย่างดี และทุกใบก็ฟักออกมาเป็นลูกไก่ ที่นี้ลูกไก่ตัวแรกที่เจาะเปลือกไขออกมาโดยปลอดภัยด้วยอุ้งเล็บหรือจะงอยปากของมันนั้น เราจะเรียกมันว่าเป็นตัวโตสุดหรือตัวเล็กสุดเล่า”

“ก็ตัวโตสุดสิ ท่านโคตมะ เพราะมันเป็นตัวโตสุดในบรรดาลูกไก่ทั้งหมด”

“แต่พราหมณ์ ถึงอย่างนั้นก็ตาม ข้าฯ ผู้ซึ่งเจาะเปลือกแห่งความเบาปัญญาออกมาได้เพื่อสัตว์โลกที่ถูกห่อหุ้มไว้ด้วยความเบาปัญญา (ราวกับว่า) เกิดออกมาจากไข่ อย่างไรวางอย่างนั้น ข้าฯ เป็นหนึ่งเดียวในโลกนี้ เป็นผู้ตรัสรู้โดยสิ้นเชิงที่จะไม่มีการตรัสรู้ใดจะเกินไปได้ ข้าฯ เองคือผู้แก่แก่ที่สุดและสูงที่สุด”²

การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องใช้ความพยายามอันใด มันเกิดขึ้นด้วยตัวของมันเอง มันไม่ใช่สิ่งที่จะเรียนรู้กันได้ การตรัสรู้อันสูงส่งของพระองค์เป็นสิ่งที่อยู่ลึกลงไปในตัวพระองค์ ดังนั้น ท่านจะได้รับนามว่า *สยมภู* (ผู้ซึ่งรู้ตัวเอง) คัมภีร์ทางพุทธศาสนันว่า พระพุทธเจ้าคืออรหันต์ผู้ซึ่งปลดปล่อยมวลมนุษยชาติจากปลักแห่งสังขารและดึงเราขึ้นมาสู่ดินแดนแห่งความแน่นอนและปิติสุข จากการที่พระองค์ได้ละทิ้งซึ่งความมืดบอดแห่งภาพลวงโดยสิ้นเชิง พระองค์มีคุณสมบัติมากมาย นั่นคือ ผู้ได้รับความเคารพ (*ภควัต*) ผู้มาถึงแล้ว (*ตถาคต*) ผู้สมควรได้รับการบูชา (*อรหันต์*) ผู้ตรัสรู้แล้วโดยสิ้นเชิงและโดยสมบูรณ์ (*สัมมาสัมพุทธะ*) ผู้ซึ่งซาบซึ้งถึงความรู้และคุณ

¹ “เช่นเดียวกับผู้ที่เกิดในไข่ เรียกว่า เกิดแต่ไข่ มนุษย์ผู้เกิดในเปลือกไขแห่งความโง่เขลาเบาปัญญา ก็เรียกว่าเกิดแต่ไขเช่นเดียวกัน” (*อนาคตวงศ์*, IV 84) ถึงเป็นเช่นนั้นก็ตาม เป็นที่น่าสนใจที่จะตั้งข้อสังเกตว่า แม่ไก่หรือ “ต้นเหตุ” แห่งไข่นั้น ไม่ได้ปรากฏอยู่ในข้อเปรียบเทียบนี้.

² *วินยปิฎก*, III 3-6.

ธรรมอันสมบูรณ์ (วิทยา-ภาวนา-สัมปันนา) ผู้เดินทางในทางที่สมบูรณ์ (สุขตะ) ผู้รู้โลก (โลกวิทย์) ผู้ที่ไม่มีใครอยู่เหนือกว่าได้ (อนุตรา) ผู้ที่เป็นผู้นำของมนุษย์ ซึ่งเปรียบดั่งกระต๊อที่จะต้องทำให้เชื่อง (ปริสสะ ธรรมะ สารถิ) เจ้าแห่งมนุษย์และ ทวยเทพ (คาสตรา ทเว-มนุชยนาม) ผู้รู้ตื่น (พุทธะ)

ในทำนองเดียวกับข้อบัญญัติทางบาลี คัมภีร์มหายานก็ได้กล่าวถึงคุณ สมบัติของพระพุทธเจ้าอย่างสม่ำเสมอ ความรอบรู้ของพระองค์ครอบคลุมทุก สิ่งทุกอย่างในไตรโลก (การสร้าง)

ดังนั้น มีหลายสิ่งหลายอย่างที่ต่อรับรู้ไว้ เช่น การมองโลก แบบที่เคยชินและแบบที่แท้จริงในที่สุด และพระเจ้าก็ทรงเห็นอย่าง ชัดเจนแล้ว ทรงรู้อย่างชัดเจน และทรงรับรู้ได้ในแง่มุมของความว่าง เปล่า นั่นเป็นเหตุผลที่ว่าทำไมเราเรียกพระองค์ว่า “ผู้รอบรู้” ณ ที่นี้ พระเจ้าได้ทรงเห็นโลกแบบที่เคยชินที่มีขอบเขตที่เรามองเห็นได้ แต่ สิ่งที่แท้จริงในที่สุดนั้น สิ่งที่ยรรยายไม่ได้ สิ่งที่ไม่เข้าใจไม่ได้ สิ่งที่ไม่ อาจสังเกตได้ แสดงได้หรือเปิดเผยออกมาได้ มันเป็นสิ่งที่ไม่เคลื่อนไหว มันไม่ใช่สิ่งที่ได้หรือไม่ได้ ไม่ใช่การบรรเทาความทรมาน ไม่ใช่ ชื่อเสียงหรือขาดชื่อเสียง ไม่ใช่มีรูปแบบหรือไม่รูปแบบ¹

ในขณะที่แต่ละสำนักพุทธศึกษาอาจมีความคิด อาจมีแง่มุมเฉพาะ ตัวอย่างละเอียดลอบเกี่ยวกับแนวความคิดที่แท้จริงเกี่ยวกับความรอบรู้ของ พระพุทธเจ้า แต่ทุกคนเห็นด้วยกันว่าความรอบรู้นั้นเป็นบทเปรียบเทียบที่ขาด ไม่ได้ของโพธิ (การตรัสรู้)

ดังนั้น หากเราอ้างอิง (หน้า 51) และบทกล่าวอื่นๆ เราสามารถยุติข้อ ขัดแย้งและแนวความคิดที่คลาดเคลื่อนของบรรดาสำนักรู้เกี่ยวกับความ รอบรู้ของพระพุทธเจ้า ดังคำพูดของพระสิทธัตถะเองที่ว่า “พระองค์มิได้แจ้ง ให้เขาทราบทันที่ถึงความรอบรู้อันเต็มเปี่ยม แต่พระองค์ทรงดูแลสภาพากาย

¹ ปฐมสูตร, ch. XV สิข สุมจจยะ 256, 257 (ปิณฑุตสมาคะมะ).

และใจของสิ่งมีชีวิตต่างๆ¹

ข้อโต้แย้งเหล่านี้มีเช่น (ก) ไม่มีการตั้งกฎของสังขละเสียทีเดียวแต่กลับค่อยๆ ซึมซับคำสอนให้พระสงฆ์ หรือ (ข) การที่พระลัทธิตถะอนุญาตให้พระเทวทัตเข้าร่วมในศรัทธาความเชื่อทั้งที่พระองค์ทราบดี (จากความรอบรู้ของพระองค์เอง) ว่าเทวทัตจะทำให้ศาสนาแตกแยก

คำอธิบายของข้อ (ก) ที่กล่าวถึงข้างต้นนี้ มีเพียงเพื่ออธิบายว่ามารดาพึงเลี้ยงดูทารกเกิดใหม่เท่าที่ทารกสามารถจะรับได้ฉันใด ตถาคตก็เลี้ยงดูหรือให้ความรู้ที่เพียงพอเท่าที่มนุษย์สามารถจะรับได้ฉันนั้น² และในส่วนที่เกี่ยวกับข้อ (ข) เป็นการแสดงให้เห็นว่าธรรมชาติของมนุษย์มีสองลักษณะ คือส่วนที่เต็มไปด้วยความสดใส ความศรัทธา และความอ่อนน้อมถ่อมตน โดยจะเห็นได้ในสานุศิษย์ที่ใกล้ชิดพระองค์ และเป็นญาติของพระองค์ด้วย นั่นคือพระอานนท์ และก็มีส่วนที่มีตบอดนั่นคือ การคำนึงถึงแต่ตนเอง ความเย่อหยิ่ง โดยจะเห็นได้จากตัวของพระเทวทัต ซึ่งเป็นลูกพี่ลูกน้องของพระพุทธเจ้าเช่นเดียวกัน นี่เป็นเหตุผลที่พระพุทธเจ้าอนุญาตให้เข้าสู่ศรัทธาทางศาสนา บทบาทของเขาในฐานะที่เป็นหลักในจิตสำนึกของมนุษย์นั้น เราจะเห็นได้ว่ามีอยู่ในชีวิตของผู้ก่อตั้งศรัทธาที่ยิ่งใหญ่ทั้งหมด และทำให้ความหมายของศาสนาแสดงออกได้เป็นตัวตน และมีความสัมพันธ์ของศาสนากับเสี้ยวภายใน (จิตสำนึก) ของเราแต่ละคน การแสดงออกอันศักดิ์สิทธิ์ของพระพุทธเจ้าเป็นการส่งเสียงประกาศให้เห็นแสงเรืองรองแห่งรุ่งอรุณและปลุกมนุษยชาติให้ตื่นจากความหลับใหลมืดมิดแห่งจิตวิญญาน ที่เหลือก็ขึ้นอยู่กับเราแต่ละคนว่าเราจะใช้ความพยายามหรือไม่ที่จะทำลายล้างอัตตาและความละโมโห และด้วยสองปีกแห่งศรัทธานั้น

¹ สันสกฤต อรรถมบท, V. พระภุชชณะก็ยอมรับแนวหลักเดียวกันนี้ และพระองค์ก็ไม่เปิดเผยองค์ให้ออรุณ ทั้งหมดโดยทันที พระองค์นำอรุณเข้ามาใกล้ทีละน้อยและในที่สุดก็เปิดเผยพระองค์เองในความเรืองรองของพระองค์ทั้งหมด.

² มิลินทปัญญา, หน้า 273.

ยกตัวเองขึ้นไปหาแสงสว่างจากดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณ นั่นคือพระพุทธเจ้า
 ธรรมชาติ (ทางจิต) เป็นผลมาจากความคิดของเรา ถูกชักนำโดย
 ความคิดของเรา หากมนุษย์พูดและทำด้วยจิตอันบริสุทธิ์ ความสุขก็
 จะเกิดขึ้นกับเขา (โดยเป็นผล) ดุจดั่งเราที่ไม่จากเขาไปเลย¹

หรือว่าเราจะยอมให้ความละโมภของเรอาชนะใจของเรา และยอมให้
 ความริษยาในความรุ่งเรืองของพระพุทธเจ้าชักนำเราให้พยายามทำลายล้าง
 แสงอันเรืองรองที่ส่องสว่างในความมืดที่พระองค์มีให้เรตาลอดกาล

ธรรมชาติ (ทางจิต) เป็นผลมาจากความคิดของเรา ถูกชักนำโดย
 ความคิดของเรา หากมนุษย์พูดและทำด้วยจิตอันชั่วร้าย ความเศร้า
 โศกก็จะติดตามเขาไป (โดยเป็นผล) เฉกเช่นงอลลีที่หมุนไปตามผู้ที่ดึง
 งอลลีนั้น²

ในขณะที่ชื่อเสียงของพระตถาคตและธรรมะของพระองค์ซึ่งขึ้นอยู่จุด
 สูงสุดขึ้นเรื่อยๆ ทำให้พระองค์เป็นเป้าหมายของการให้ร้ายของผู้ที่เรียกตนเองว่าเป็น
 ผู้นำแห่งพราหมณ์และพวกปณฺฑิรูปต่างๆ ในยุคของพระองค์ พวกนี้ไม่สามารถ
 เก็บความริษยาของตนได้อีกต่อไป และการกระทำอันเกิดจากความริษยาที่
 ทำร้ายพระองค์มากที่สุดก็มาจากสมาชิกในครอบครัวของพระองค์เอง นั่นคือ
 ลูกพี่ลูกน้องของพระองค์ซึ่งมีตำแหน่งในคณะสงฆ์ด้วย นั่นคือพระเวททัต กล
 โงงของพระเวททัตที่ทำต่อพระสิริตถะที่เกิดขึ้นในปีที่ 37 หลังการตรัสรู้ได้ทำ
 ให้เกิดความร้าวฉานในธรรมะอย่างแท้จริงเป็นครั้งแรกนั้น สมควรที่จะมีการ
 กล่าวถึงอย่างละเอียด เพราะเหตุว่า การทรยศในลักษณะนี้ ดังได้กล่าวมาแล้ว
 ข้างต้น คือแบบของการพิสูจน์ที่เกิดขึ้นกับอวตารทุกพระองค์ และในลักษณะ
 เดียวกันก็จะเกิดขึ้นในชีวิตของพระศรีอริยเมตไตรย ดังนั้น พระเวททัตนั้น
 ทั้งๆ ที่ก็ได้ประกาศตนเองว่าเป็นผู้ติดตามพระสิริตถะนั้น ก็ได้ขออนุญาต

¹ ธรรมบท, V. 2 ดู ภาควัตคิตา, III, 18, 19 กล่าวไว้แล้วในบทเดียวกัน, V. 1. 2.

² ธรรมบท, V. 1 ดู ภาควัตคิตา, XVIII, 35 ประกอบ.

จากพระสิทธัตถะที่จะขอตั้งนิทายอีกนิทายหนึ่งขึ้น โดยให้ตัวเขาเป็นผู้นำของนิทาย และกฎเกณฑ์ในนิทายนี้ก็จะต้องเข้มงวดมากกว่ากฎเกณฑ์ที่พระสิทธัตถะตั้งขึ้น เมื่อพระสิทธัตถะปฏิเสธคำขอนี้ ก็ทำให้พระเวททัตแตกตัวออกจากพระองค์โดยสิ้นเชิง และพยายามว่างและประกาศธรรมของเขาเอง กฎเกณฑ์ที่เข้มงวดที่พระเวททัตวางขึ้นบังคับคณะสงฆ์และที่เขาได้ขออนุญาตต่อพระพุทธเจ้าก็คือ เหล่าภิกขาจารควรมีชีวิตอยู่ตามที่โล่งและไม่ให้เข้ามาอยู่ใกล้ตัวเมือง ต้องห่อหุ้มร่างกายด้วยผ้าสีขาวที่คนเขาทิ้งแล้ว ต้องเที่ยวไปตามบ้านเพื่อขออาหาร (นั่นคือจะต้องไม่รับการเชิญชวนหรือรับอาหารที่ส่งไปตามวิหาร) และไม่ควรถวายบริโภคน้ำเนื้อสัตว์ พระสิทธัตถะทรงตอบว่า คำสอนของพระองค์นั้นปฏิบัติได้ในทุกระดับ พระองค์ไม่ทรงขัดข้องหากเขามีการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดแล้วนั้น แต่ก็ทรงย้ำว่ากฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดเกินไปนั้นไม่มีความจำเป็น และผู้เยาว์และผู้อ่อนแอจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์แบบนี้ไม่ได้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอาหารนั้น สาธุศิษย์สามารถบริโภคน้ำอะไรก็ได้ที่เป็นธรรมนิยมที่จะบริโภคนั้นในที่ที่สาธุศิษย์เหล่านั้นอยู่ ตราบใดที่เขาไม่บริโภคน้ำมันแบบที่นกระหาย การที่จะมีความศักดิ์สิทธิ์นั้น จะอยู่ที่โคนต้นไม้หรือในบ้าน หรือห่อหุ้มร่างกายด้วยผ้าที่เขาทิ้งแล้ว หรือด้วยเสื้อผ้าที่ผู้คนธรรมดาให้มา หรือในขณะที่ละทิ้งการบริโภคน้ำเนื้อสัตว์ หรือไม่ละทิ้งการบริโภคน้ำเนื้อสัตว์ ย่อมเป็นไปได้ทั้งนั้น การตั้งกฎเกณฑ์อันเป็นหนึ่งเดียวจะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อผู้ที่หาหนทางไปสู่นิพพาน และจุดประสงค์ของพระองค์ก็คือการชี้หนทางให้แก่นุชน้อยในการไปสู่นิพพานนั่นเอง เมื่อถูกปฏิเสธโดยพระสิทธัตถะแล้ว พระเวททัตก็กลับไปยังวิหารของตนและไปตั้งคณะใหม่ขึ้นโดยนำเอาพระเจ้าอชาตศัตรูเข้าเป็นสมาชิกด้วย พระเจ้าอชาตศัตรูได้ปลงพระชนม์บิดาของพระองค์เอง นั่นคือพระเจ้าพิมพิสารผู้ครองแคว้นราชคฤห์ โดยมีพระเวททัตเป็นผู้ยุยงการปฏิบัติการณ์ครั้งนี้ และพระเจ้าอชาตศัตรูก็ขึ้นครองแคว้นเสียเอง หลังจากนั้นพระเวททัตและพระเจ้าอชาตศัตรูได้พยายามปลงพระชนม์พระสิทธัตถะสามครั้ง ครั้งแรกด้วยยาพิษครั้งที่สองด้วยก้อนหินที่ตกลงมาจากผา... ในขณะที่พระสิทธัตถะกำลังเทศน์อยู่

หินก้อนนั้นแตกออกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยก่อนจะถึงองค์พระสิริทัตตะ ในที่สุด พระเทวทัตได้เลือกข้างตรงเข้าไปหาพระสิริทัตตะ พระเทวทัตเองก็มีชีวิตอยู่ไม่นานหลังจากที่ได้พยายามก่อกรรมของเขาเอง ถึงแม้ว่าขณะที่เขาตั้งขึ้นจะมีผู้มาเข้าสวามีภักดีบ้างก็ตาม เขาก็ได้เสียชีวิตลงในขณะที่กำลังเข้าถานอย่างบ้าคลั่ง และตามบันทึกนั้นก็ปรากฏว่าบรรดาภคินี ราชบุตร พราหมณ์และปราชญ์ก็ร้องเฝ้าเขาเช่นเดียวกัน

เราไม่สามารถระงับหรือสกัดกั้นดวงอาทิตย์ได้ ความพยายามของเราที่จะลบล้างมันออกไปจากชีวิตของเราจึงแต่จะเป็นภัยกับเรา และชีวิตของเราจะค่อยๆ จมดิ่งลง กลายเป็นสิ่งมีชีวิตที่เต็มไปด้วยความกลัวความมืดมิด และในที่สุดชีวิตเราก็จะมีตบอด และหลุดลอยไปในความหลงลืม โดยที่เราทำตัวของเราเอง อย่างไรก็ตาม ในที่สุดแล้วกฎแห่งกรรม (รางวัลและการลงโทษ) ที่เป็นตัวจักรในการเคลื่อนตัวในจักรวาลก็สามารถทำให้ดวงจิตอันมืดมิดนั้นเผลอฟื้นขึ้นมาสู่แสงเรืองรองของตะวัน ดังที่ได้เกิดสิ่งที่เกิดกับพระเทวทัตที่ได้รับความบริสุทธิ์หลังจากที่ได้รับโทษทัณฑ์ในนรกเนื่องจากความผิดบาปที่ได้กระทำให้พระพุทธเจ้าได้ทำนายถึงการปลดปล่อยครั้งแรกของพระเทวทัตในรูปของปัจเจกะ พุทธะ อธิสโร¹

เหล่าตถาคตกล่าวแก่เราว่า จุดมุ่งหมายของการมีชีวิตอยู่คือการทำให้ภาคเดนในธรรมชาตินมนุษย์นั้นกลายเป็นจิตวิญญาณที่เงางมดังทองคำ

หากบุคคลมีความสำนึกคิด หากเขารู้ตื่น หากเขามีความระมัดระวัง หากการกระทำของเขาบริสุทธิ์ หากเขากระทำการอย่างคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น หากเขารู้จักควบคุมตัวเองและมีชีวิตอยู่โดยเคารพกฎหมายแล้วไซ้ ความยิ่งใหญ่ของเขาก็จะเพิ่มพูนขึ้น²

หากพระพุทธเจ้าเป็นเพียง “ผู้ชาญฉลาดอย่างยิ่ง” และเข้าถึงความฉลาด

¹ มลินทปัญหา, หน้า 111.

² ธรรมบท, V. 24.

ลำนี้โดยกระบวนการแห่งความมานะพยายามและการวิเคราะห์โดยอาศัยประสบการณ์แล้ว เราจะอธิบายได้อย่างไรในส่วนที่เกี่ยวกับความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ของพระองค์ในฉากหนึ่งของประวัติศาสตร์ นอกจากจะอธิบายโดยตัวอย่างของอวตารองค์อื่นๆ เช่น กฤษณะ โมเสส โซโราสเตอร์ พระเยซูคริสต์ และพระมุฮัมหมัด และนอกจากท่านเหล่านั้นแล้วใครที่จะสามารถเอาชนะเหนือจิตใจของมนุษยชาติเป็นเวลาอันยาวนานและทิ้งร่องรอยของชัยชนะนั้นในฉากชีวิตทางประวัติศาสตร์ได้เท่ากับพระพุทธเจ้า และท้ายที่สุดหากว่าจะมีบุคคลสักคนเดียวในโลกที่สามารถก้าวขึ้นสู่ความเป็นพระพุทธเจ้าได้ทุกห้าร้อยปีหรือทุกพันปีด้วยความพยายามในฐานะที่เป็นมนุษย์หรือความพยายามอันเหนือมนุษย์แล้ว เพราะเหตุใดพระพุทธเจ้าจึงไม่กล่าวถึงสิ่งนี้ต่อสานุศิษย์ของพระองค์ในช่วงเวลาที่มีคำอวยพรของพระองค์ก่อนที่พระองค์จะสิ้นพระชนม์และจากพวกเขาไป หรือไม่ได้กล่าวถึงสิ่งนี้แม้ในเวลาอื่นๆ เมื่อเขาได้เฝ้าถามพระองค์ว่าใครจะเป็นผู้สั่งสอนเขาหลังจากที่พระองค์จากไปแล้ว แต่พระองค์กลับชี้หน้าพวกเขาไปในสิ่งที่พวกเขาขาดอยู่ทางจิตวิญญาณด้วยคำสอนของพระองค์ (ธรรมะ)—

ดูกร พี่น้องทั้งหลาย ข้าขออ้อนวอนต่อเจ้าด้วยคำกล่าวที่ว่า
ความเนาเปื่อยนั้นมิอยู่ในสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย จงขยันหมั่นเพียรที่จะ
มุ่งไปสู่ความหลุดพ้นเถิด¹

และได้ทำนายการปรากฏขึ้นของเมตไตรยในอีกประมาณพันปีต่อไป พระ
สิทธิ์ตะทราบดีว่าโลกแห่งพระพุทธเจ้าเป็นโลกอีกโลกหนึ่ง เป็นเหตุการณ์ที่

¹ นี่เป็นคำกล่าวสุดท้ายของตถาคต (“วชิรรมมา สังฆารม อัมมาเทนะ สัมปาเทละ” ซึ่งหมายความว่าสรรพสิ่งล้วนสลายไปกับธรรมชาติ ขอจงมานะพยายามด้วยความขยันขันแข็ง) *ปารชิสกสูตร* วิกังค, I. 1. 4 (*ศีลนิกาย*, ตอน II) *มหาปรินิพพานสูตร* ดู *ภควัตคิตา*, II. 27 ประกอบ “เนื่องด้วยผู้ที่ได้เกิดมานั้น ความตายเป็นสิ่งที่แน่นอน และการเกิดก็เป็นสิ่งที่แน่นอน (ไม่ใช่ทางกายภาพ ดูหน้า 134 เจริงอรรถ 1) สำหรับผู้ที่ตายแล้ว ดังนั้นเจ้าไม่ควรต้องเศร้าโศกเสียใจกับสิ่งที่ห้ามไม่ได้”.

² ข้อเท็จจริงอันกระจางแจ้งซึ่งเกิดจากการศึกษาจากสำนักพุทธอันเป็นที่เชื่อถือ ก็คือว่าปรากฏการณ์ของพุทธะนั้นอยู่นอกเหนือความเป็นมนุษย์ธรรมดา และคัมภีร์ทางบาลีที่บ่งบอกไว้ชัดว่า แม้แต่ผู้มีเหตุผลทางพุทธก็ยังสงสัยในลักษณะอันเหนือมนุษย์ของพระพุทธเจ้า.

กำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว และไม่ใช้ผลของการฝึกฝน ไม่ว่าจะทางกายหรือทางจิตใจ ไม่ว่าจะลำบากลำบากเพียงใดก็ตาม ดังนั้น หากเราจะสรุปความหมายของ ปราภฏการณแห่งพระพุทธเจ้าโดยอาศัยข้อเขียนทางคัมภีร์แห่งพุทธแล้ว จะไม่มีข้อสงสัยอันใดเลยเกี่ยวกับความจริงที่ว่า ชาวพุทธได้ให้ความสำคัญศักดิ์สิทธิ์แก่ พระพุทธเจ้าตั้งแต่ในช่วงแรกๆ ที่มีหลักฐานปรากฏให้เราได้ค้นพบได้ พระ สิทธิตะณะก็เช่นเดียวกัน ดังที่เราได้เห็นแล้ว พระองค์รับว่าตัวตนของพระองค์ นั้นคือการปรากฏขึ้นอย่างศักดิ์สิทธิ์ดังเช่นในอดีตที่ผ่านมา และก็เช่นเดียวกับ ปราภฏการณในอดีตนั้นพระองค์ก็นำถึงความศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์ด้วย¹— นั่นคือความเป็นพุทธะ—ซึ่งพระองค์จะย้ำว่ามันอยู่เหนือความสามารถของ “ชาว โลก” (มนุษย์) ที่จะเข้าถึงได้ แม้แต่ในคัมภีร์ของพุทธยุคแรกๆ เราจะได้เห็นแนว ความคิดที่เน้นย้ำแยกความเป็นรูปแบบทางกายภาพของพระพุทธเจ้า—ซึ่งสลาย ไปได้และถือเป็นเพียงอีกด้านหนึ่งที่เป็นโลกียะ เมื่อเทียบกับความเป็นจริงอัน เป็นนิรันดร์และอยู่ในพระองค์เอง²—ออกจากส่วนที่เป็นกฎเกณฑ์ (ธรรมะ)

ศาสนาพุทธก็เช่นเดียวกับทุกศาสนา ที่เมื่อเวลาผ่านไปก็มีเรื่องราวมากมาย ที่เกิดขึ้นที่แสดงว่า พระสิทธิตะณะมีความยิ่งใหญ่เหนือความมนุษย์ ใน ตำนานของพระสิทธิตะณะนั้นเต็มไปด้วยสิ่งมหัศจรรย์ที่เกิดขึ้น เราจะยกเพียง บางเรื่องมานำเสนอ ณ ที่นี้ อันเป็นเรื่องที่สามารถเชื่อถือได้ในประวัติศาสตร์ และเรื่องอื่นเราจะปล่อยให้อยู่ในวิจรรณญาณของผู้อ่านว่าปราภฏการณเหนือ ธรรมชาติอันใดจะมีความสำคัญโดยเฉพาะ เพราะเหตุที่ว่าสิ่งมหัศจรรย์เหล่านั้นจะนำเชื่อถือที่ต่อผู้ที่ได้พบเห็นสิ่งมหัศจรรย์และในเวลาที่ย่ำกัด พระตถาคต เองก็ทราบสิ่งนี้มากกว่าผู้ใด และพระองค์จึงปฏิเสธที่จะยอมรับกลวงทาง

¹ ในขณะที่พระพุทธเจ้าได้รับเรียกว่า “บุคคลผู้ยิ่งใหญ่” และ “ส่วนใหญ่คือมนุษย์” (มหาปุรุสันตมะ) ทั้งนี้ทั้งนั้นมิได้หมายความว่าท่านเป็น “มนุษย์” เนื่องจากว่ามีกรกล่าวถึงพระผู้เป็นเจ้าของพระองค์สูงสุดในหนังสือของพราหมณ์ที่เก่าแก่ที่สุด.

² ศีลนิกาย, III 84 สังยุตตนิกาย, III 120 (โยโซ รัมมัง ปัสสติ มัง ปัสสติ).

ประสาทสัมผัส และแสดงความรังเกียจการกระทำที่ “เหนือธรรมชาติ” เหล่านั้น ความหมายที่ถูกต้องของพลังของพระพุทธเจ้าและการกระทำของพระองค์ในส่วนที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ดังกล่าว ซึ่งโดยปกติก็จะถือว่า “มหัศจรรย์” นั้นจะเป็นที่เข้าใจได้หากเรายอมรับว่า สิ่งมหัศจรรย์อันเดียวที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าและอวตารองค์อื่นๆ ก็คือพลังลึกลับที่ได้ทำให้เกิดศรัทธาอันเป็นพลังที่อยู่เหนือความต้านทาน และเหนือส่วนประกอบทั้งหมดของจิต เป็นพลังที่ได้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนที่สุดว่ามนุษย์มีความสามารถที่จะเปลี่ยนโลกได้ ในแง่นี้จะมีก็แต่พระอวตาร เหล่าพระพุทธที่เป็นผู้สร้างสิ่งมหัศจรรย์ขึ้น พระองค์ท่านเหล่านั้นเท่านั้นที่ได้ประสบความสำเร็จในการกระทำที่ทลายล้างความสิ้นหวังและความคับแคบอันยิ่งใหญ่ของมวลมนุษย และสร้างสรรค์วัฒนธรรมอันยิ่งใหญ่โดยการทำให้มนุษย์มีอารยธรรมในความหมายที่แท้จริงที่สุด อวตารท่านนั้นจะสามารถประสิทธิ์ประสาทคำสอนพร้อมด้วยพลังแห่งความเป็นตัวอย่างที่ดีอันเพียบพร้อมและเข้าถึงแก่นของจิตมนุษย์อย่างแท้จริง นั่นคือเหตุผลที่ต้องทำความดี อันจะนำมาซึ่งผลพวงอันมีค่าตลอดไป ความสำเร็จอื่นๆ ของมนุษย์ในแง่วิทยาศาสตร์ การค้นพบ หรือวัฒนธรรม ล้วนเป็นผลพวงของและขึ้นอยู่กับพลังแห่งศรัทธาตนเอง ซึ่งถักทอเข้าไปในจิตใจของมนุษย์โดยปรากฏการณ์อันศักดิ์สิทธิ์ นั่นคือ พระอวตาร พระพุทธเจ้า ผู้ที่อ้างตนว่าเป็นสานุศิษย์ที่แท้จริงของพระลัทธิตถะโคตมะต้องจำโอวาทของพระองค์ตลอดไป

ในดวงอาทิตย์ หรือดวงจันทร์ หรือดวงดาว ล้วนมีการขึ้น การตก การทรีแสง การเปล่งแสง... โคตมะผู้สันโดษอยู่เหนือศิลปะอันต่ำต้อยนั้น¹

พระลัทธิตถะผู้อยู่เหนือผู้ใด และเป็นเช่นเดียวกับผู้ที่อยู่ในระดับเดียวกับพระองค์ นั่นคือ พระอวตาร นั้น เห็นอย่างชัดเจนว่า กลางของพวกมายากล และการบิดเบือนปรากฏการณ์ทางกายภาพ ในที่สุดแล้วก็ไม่สามารถมีผลอัน

¹ ศิขณิกาย, ตอน 1 พรหมจรรย์สูตร หน้า 12 ดู เทววิษุวัต (มหาสิล), V. 4.

ยาวนานต่อจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของภารกิจของพระองค์ ซึ่งคือการปลดปล่อยมนุษยชาติ สร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นใหม่ และก่อคุณธรรมในจิตใจมนุษย์อีกครั้งหนึ่ง เพราะเหตุว่าสิ่งทั้งหมดนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยความรัก ความสัตย์ ความยุติธรรม และการมีชีวิตที่แท้จริง การที่พระตถาคตเปลี่ยนแปลงธรรมชาติมนุษย์ดังได้กล่าวนี้ ถือว่าเป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่สุดในประวัติศาสตร์ของมนุษย์ เพราะมันคือต้นเหตุที่แท้จริงของอารยธรรมต่างๆ ที่เบ่งบาน ก่อนที่จะมีการเดินทางไปยังดวงจันทร์ การรักษาโรคเมเร็ง การผ่าตัดเปลี่ยนหัวใจ เป็นต้น และสิ่งเหล่านี้หมดความสำคัญไปในทันที และหากไร้ซึ่งสิ่งมหัศจรรย์ดังได้กล่าวข้างต้นนี้แล้ว การค้นพบพวกนี้ก็จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย การที่พระสิริหัตถะประกาศพลังของพระองค์ทั้งสามก็ถือเป็นสิ่งมหัศจรรย์เช่นเดียวกัน พลังนี้คือ “ฤทธิ” (หรือที่เรียกว่าพลังแห่งการกระทำอันสูงสุด) คือการอ่านความคิดผู้อื่นออก และคือการสอน (อาเทศ-ปาฏิหาริย์ญาณ) อันหลังสำคัญที่สุดและมีประโยชน์มากที่สุด (อภิขันทรง จ ปณิเทพวัง จ)

ข้าฯ มีพลังสามอย่างนี้ (ฤทธิ) นั่นคือการเคลื่อนไหวตามความต้องการ การอ่านใจ และการสอน แต่เราไม่อาจเปรียบสิ่งมหัศจรรย์สองสิ่งแรก (ปาฏิหาริย์) กับสิ่งมหัศจรรย์ที่เหนือกว่า กว้างไกลกว่า และมีประโยชน์มากกว่า นั่นคือสิ่งมหัศจรรย์ที่สาม คือคำสอน¹ ดังนั้นเมื่อเราคำนึงถึงสิ่งที่พระสิริหัตถะรังเกียจอย่างชัดเจน...

ดูกร เกวตตะ! มันเป็นเพราะเราผู้ซึ่งถึงภัยของการปฏิบัติสิ่งลึกลับต่างๆ เราถึงรังเกียจ สะอิดสะเอียน และอับอาย²

ตอนนี้เราควรจะมาดูกันว่า กระแสแห่งความ “มหัศจรรย์” มาเกิดขึ้นในปรากฏการณ์ที่อธิบายไม่ได้ของตถาคต (อวตาร) ได้อย่างไร มันเป็นความผิดพลาดของมนุษย์ที่ว่า เมื่อเราไม่เข้าใจสิ่งใด เราจะเล่าสู่กันฟังโดยคิดหวังว่าการ

¹ อังคุตตรนิกาย, I. 171, 172.

² ทิฆมณีกาย, ตอน 1 เกวตตสูตร, หน้า 245.

จะทำให้เราตระหนักใจน้อยลงนั้น เราต้องเอาสิ่งนั้นไปเทียบกับสิ่งที่ใหญ่กว่า มันเป็นคล้ายกับสัญชาตญาณของสัตว์ที่อยู่กันเป็นฝูง คล้ายๆ แต่ไม่เหมือน

ในเมื่อการค้นพบต่างๆ ของผู้นำที่แสนจะธรรมดากลายเป็นสิ่งที่พูดกันเกินเลย ในขณะที่ตัวตนของผู้นำนั้นค่อยๆ หดหายไปจากผู้ติดตามผู้นำนั้น ความสำคัญของการตรัสรู้ของโลกจะยิ่งใหญ่มากกว่าเพียงใด นั่นคืออวตาร นั่นคือพุทธ! ณ ที่นี้ ทุกสิ่งทุกอย่างดูกว้างขวางใหญ่โต ดังนั้น พระสุโธทนะ โคตมะ ผู้เป็นบิดาของพระสิทธัตถะ ผู้เป็นผู้นำคนเดียวของสาธารณรัฐขุนนาง¹ ได้เป็นกษัตริย์ เป็นที่กล่าวขานสืบมาว่า เมื่อเป็นเด็ก พระสิทธัตถะมีพยาบาล 32 คน และเมื่อเป็นเจ้าชาย มีนางรำถึง 84,000 คนคอยบำเรอพระองค์ เราสามารถอนุมานโดยง่ายดียวว่า คำบรรยายข้างต้นนี้เป็นเพียงการสรวงภาพให้งดงามเพื่อแสดงให้เห็นถึงการละทิ้งบุตร ภรรยา และบ้านอันน่าอยู่ ที่ซึ่งไร้ความขาดแคลนทางโลกเปรียบเหมือนน้ำ² ในมหาสมุทร เหตุการณ์ที่เหนือธรรมชาติอีกเหตุ

¹ วงศ์ศากยที่เล่ากันว่าได้เนรมิตมาจากดินดอนสามเหลี่ยมอินดัสนั้น ได้เข้าเป็นเจ้าของเขตแดนกว้างเป็นสองสามพันตารางไมล์ตามแนวลาดของภูเขาในเนปาล และที่ราบซึ่งอยู่ทางด้านใต้ พวกเขาตั้งเมืองหลวงชื่อว่า กบิลพัสดุ์ ในช่วงชีวิตของพระพุทธเจ้านั้น วงศ์นี้ถูกปกครองโดยโกศกาล ซึ่งเป็นอาณาจักรที่อยู่ข้างเคียง ชาวพุทธในยุคหลังที่ต้องการลี้ภัยจากพหุทมนิกายได้เสกแต่งกษัตริย์ห้าองค์ขึ้นมาจากสายของ วิวัตตากับปะ ซึ่งนำโดย มหาสัมมาพะ องค์สุดท้าย และอิสวัคช ซึ่งปกครองอยู่ที่โปตลา เป็นที่กล่าวกันว่าศากยชนั้นก็เริ่มต้นมาจาก อิสวัคช นั่นเอง โอรสของพระองค์สี่พระองค์ไปปกครองกบิลพัสดุ์ "ศากยมนี่คือหนึ่งในผู้สืบทอดของพระองค์ในชั้นที่เจ็ด" หลังจากนั้น หลังจากทีวิรุณหกได้ทำลายกบิลพัสดุ์ลงแล้ว ผู้รอดชีวิตสี่พระองค์ในครอบครัวได้ตั้งอาณาจักร อุทยาน Bamyam ฮิมมาตลา และ Samhi และหลังจากนั้นก็มีการวรรติ ทำพระองค์ ซึ่งองค์แรกคือ มรุชชชะ หลังจากนั้นกษัตริย์อีกสิบเก้าพระองค์ องค์แรกคือ เจติย และองค์สุดท้ายคือ มหาเทพ และหลังจากนั้นก็มีการวรรคซึ่งมีกษัตริย์ 5,000, 7,000, 8,000, 9,000, 10,000, 15,000 พระองค์ ซึ่งหลังจากนั้น กษัตริย์โคตมะได้สืบสายกษัตริย์จำนวน 1,100 พระองค์! พระกฤษณะก็เช่นเดียวกัน ตามภควัตปุราณะ นั้น เป็นที่เลือกลีว่า พระองค์มีคู่รัก "เด็กเลี้ยงวัว" (เด็กเลี้ยงโค) หนึ่งในหมื่นล้านพระองค์ ตัวเลขพวกนี้จะมีเหตุผลก็หากเรามองให้เป็นตัวแทนโลกทั้งคู่.

² คำเปรียบนี้นักอาจทำให้เกิดความคิดว่า ในขณะที่มหาสมุทรเต็มไปด้วยน้ำนั้น แต่น้ำก็เต็มและไม่สามารถดับกระหายได้ นี่คือจุดมุ่งหมายของคำเปรียบเทียบ เนื่องจากความกระหายของพระสิทธัตถะมีลักษณะเฉพาะ และมหาสมุทรแห่งวัฏสงสาร ไม่มีอะไรที่จะดับกระหายได้ เนื่องจากพระองค์ได้สละหาวยิเศษแห่งความไม่ดับสูญ เพื่อที่ว่าพระองค์จะได้ "นำความสุขมาสู่มนุษย์".

การณ์หนึ่งทีกล่าวไว้ในตำนานของพระสิทธิทัตตะคือ เมื่อพระองค์ปฏิสนธิใน
 โลก همینโลกสว่างไสว คนตามอดกลับมองเห็น คนหูหนวกได้ยินเสียง คนใบ้
 พูดได้ สิ่งทีคดงกลับตรง คนขาเสียดินได้ คนติดคูกได้รับการปลดปล่อย และ
 อื่นๆ อีก—ธรรมชาติทั้งหมดแบ่งบาน สิ่งมีชีวิตทั้งหมดในโลกและในสวรรค์
 เปี่ยมไปด้วยความสุข แม้แต่ไพ่นกยางมอดดับ และการทรมานของผู้ถูกสาป
 ก็บรรเทาเบาบางลง¹—และทุกสิ่งทุกอย่างทีเป็นสิ่งดีทีพอจะจินตนาการได้ก็เกิด
 ขึ้น นอกเหนือจากนั้น เพราะเหตุว่าครรรค์ซึ่งได้โอบอุ้มพระธาตุอันศักดิ์สิทธิ์
 ไม่สามารถทีจะรองรับสิ่งดีทีศักดิ์สิทธิ์น้อยกว่านั้นได้อีก ดังนั้น มารดาของ
 พระองค์จึงโอบอุ้มกุมารอื่นมิได้อีก และเมื่อพระองค์ประสูติได้เจ็ดวัน มารดา
 ของพระองค์จึงสิ้นชีวิตลง เมื่อพระกุมารประสูตินั้น พระองค์ทรงก้าวไปข้าง
 หน้าเจ็ดก้าว และตะโกนด้วยสุรสีหนาทประดุจราชสีห์ว่า “ข้าฯ คือผู้นำแห่งโลก
 นี้อคือการเกิดครั้งสุดท้ายของข้าฯ” และก็อีกครั้งหนึ่งทีสัญลักษณ์แห่งความ
 เบิกบานทั้งสามสิบสองก็ปรากฏขึ้นในโลกและในสวรรค์

ทั้งหมดนี้ก็เพื่อแสดงว่า พระองค์มีความยิ่งใหญ่ท่ามกลางมวลมนุษยผู้
 ต้องอาศัยการปรากฏของพระองค์เพื่อความปลดปล่อยและความสุขของพวกเขา
 ภูเขา ภูมิจาลุตำนานเหล่านี้คือ การตีความและการหมุนเวียนอย่างไม่ทีสิ้นสุด
 เราจะเห็นได้ว่าสิ่งทีได้กล่าวในข้างต้นนั้นเป็นการบรรยายอาการทางกายภาพ
 (เกี่ยวกับความหุพพลภาพ และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ) ทั้งหมดนั้นมีทั้ง
 ส่วนทีเป็นจิตวิญญาณและจิตใจ ดังนั้นทั้งหมดจึงเป็นอุปมาอุปไมย และการที
 จินตนาการทีหมุนเวียนกลับไปกลับมาอย่างไม่ทีสิ้นสุดนั้น สามารถพิสูจน์ได้
 ด้วยการตรวจสอบตำนานทีเกิดขึ้นในช่วงชีวิตของพระกฤษณะ พระราม หรือ
 การปรากฏทีศักดิ์สิทธิ์

ความสำเร็จและคุณสมบัติอื่นของพระสิทธิทัตตะทีน่าประหลาดใจพอๆ กัน
 และในขณะทีคำบอกเล่าบางอันอาจมาจากเรื่องเล่าของผู้ทีมาก่อนพระองค์ เช่น

¹ นิทานชาดก, 51, 52.

อวตาร หรือพุทธะซึ่งเกิดในยุคก่อนๆ นั้น คำบอกเล่าอื่นๆ ก็เป็นอุปมาอุปไมย และสมควรมีการตีความอย่างมีเหตุผล ผู้เขียนจดหมายเหตุเกี่ยวกับความสำเร็จและคุณสมบัติรายงานว่า ในขณะที่พระลัทธิตถะตวัสนั้น โลกทั้งโลกส่ายไปมาเหมือนสตรีที่เมาสุรา รวากับว่าความสมดุลถูกรบกวนกระเทือน ข้อความนี้สามารถตีความได้ว่า ธรรมชาติที่ค้นพบนั้นทำให้โลกเดิมและคุณค่าเดิมนั้นสั่นคลอน นอกจากนั้นก็มีการบรรยายต่อว่า ท้องฟ้าสว่างไสวไปด้วยสิทธารถิ ผู้ปรากฏเป็นกลุ่มอยู่ทุกทิศทุกทาง และเสียงกัมปนาทของท้องฟ้าดังขึ้นมาในอากาศ ลมโซ้ยเย็นระรื่น ผนตกลงมาทั้งที่ท้องฟ้าไร้เมฆฝน ดอกไม้และผลไม้ร่วงหล่นจากต้นต่างๆ ที่ยังไม่ถึงฤดูของมัน และทั้งหมดนี้ก็เป็นความพยายามที่จะแสดงความเคารพต่อพระองค์ ดอกมันดาราวาและดอกบัว ดอกพลับพลึงทำด้วยทองและหยก ร่วงหล่นลงมาจากท้องฟ้าสู่ผืนดิน ประชาญ์ตกยะ ทำให้โลกนี้ดูเหมือนว่าเป็นโลกแห่งพระเจ้า ในขณะที่นั้นไม่มีใครโกรธอยู่ ณ ที่ใดเลย ไม่มีใครป่วยหรือเศร้าใจ ไม่มีผู้ใดประกอบกรรมชั่ว ไม่มีใครเย่อหยิ่ง โลกกลายเป็นที่สงบเงียบ รวากับว่ามันได้มาถึงจุดที่สมบูรณ์ที่สุดแล้ว ความเบิกบานขจรขยายไปทั่วทุกระดับของพระเจ้าผู้ไยหาความปลดปล่อย ความเบิกบานก็ได้ขจรขยายไปทั่วท่ามกลางผู้ที่อยู่ในระดับล่าง ทั่วทุกแห่งความดีมีความแข็งแกร่งขึ้น อิทธิพลของธรรมะเพิ่มขึ้น และโลกก็ลอยขึ้นเหนือความโสมมแห่งแรงปรารถนาและความมีตัวตนเกิดจากความโมดะเขลา ในขณะที่หัวใจของเขาเบิกบานไปด้วยความสุขอันเกิดจากการกระทำของปราชญ์นั้น ผู้พยากรณ์ความเคลื่อนไหวของจักรวาลและที่เคยเป็นผู้ปกป้องมนุษย์ ผู้ซึ่งเคยเป็นผู้พยากรณ์ของกษัตริย์ยืนอยู่ในภคฤหาสน์ของตนในสวรรค์และแสดงความเคารพต่อพระองค์ เราจะได้

1 บุคคลผู้มีความซื่อตรง (ถูกต้องดีงาม) หมายถึงเช่นเดียวกันว่า "บุคคลผู้ถึงซึ่ง หรือจัดการชีวิตโดยวิธีอันบริสุทธิ์" การเปรียบเทียบนี้ ในคัมภีร์ของฮินดูก็ได้มีการบันทึกไว้หลายพันปีก่อนหน้า ดู ภควัดคีตา, XI 36 "อรชุนกล่าวว่า : เป็นการถูกต้องที่จักรวาลเปล่งเสียงแห่งความยินดีปรีดา และเต็มไปด้วยความรัก ด้วยการเปล่งเสียงร้องแห่งนามและความเรืองรองของพระองค์ รากษส (ยักษ์ หรือพลังแห่งความชั่วร้าย) หนีกระจัดกระจายไปทุกทิศทาง และผู้เป็น สิทธา น้อมกายลงต่อพระองค์".

ยินเสียงผู้พยากรณ์ของกษัตริย์ผู้ซึ่งไม่มีร่างกายปรากฏให้เห็น ทำการประกาศเกียรติคุณของพระองค์ สิ่งมีชีวิตทั้งหมดบังเกิดความดีใจและมีความรู้สึกว่าทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นโดยดี¹ ทุกสิ่งทุกอย่างนี้มีความหมายเพียงว่าฤดูใบไม้ผลิแห่งจิตวิญญาณได้เกิดขึ้นแล้ว โดยทำลายล้างความเยือกเย็นแห่งความไม่รู้จักพอในหมู่มนุษย์ หล่อหลอมมนุษย์ให้หลุดพ้นจากความสิ้นหวัง และนำพวกเขาไปสู่รุ่งอรุณของความหวังและยุคใหม่แห่งการปลดปล่อย

ผู้เล่าตำนานคนอื่นๆ กล่าวถึงพละกำลังเหนือมนุษย์ของพระองค์ และจุดแสดงความงามของพระองค์สามสิบสองจุด² กล่าวกันว่าร่างกายของพระสิทธิตะณะมีสีทองอร่าม ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งสัญลักษณ์แสดงความบริสุทธิ์ของพระองค์และคำกล่าวของพระองค์เองว่า รากเหง้า (โคตร) ของพระองค์นั้นมาจากเชื้อชาติแห่งสุริยะ อิศวัคช³ มหาบัจนะ ปริมิตศาสตร์⁴ และ *Ratnolkadhara*⁵ บรรยายไว้อย่างยืดยาวถึงแสงเรืองรองทงสีที่ออกมาจากองค์ของพระสิทธิตะณะ และในขณะที่มีการตีความปรากฏการณ์นี้แบบอื่นๆ อยู่เสมอไปนั้น สัญลักษณ์ที่เราจะนึกถึงก็คือธรรมะซึ่งก่อเกิดมาจากองค์ของพระองค์เอง โดยรับจากความต้องการของโลกทั้งสี่ทิศและขอบเขตอันใน *มหาบัจนะ ปริมิตศาสตร์*⁶ นั้น มีการให้ความสำคัญของรอยพระบาทของพระสิทธิตะณะโดยมีการ

1 ในทำนองเดียวกัน ได้มีการกล่าวถึงการเกิดของพระกฤษณะดังนี้ "ส่วนหนึ่งสี่ส่วนนั้นมีแสงเรืองรองท้อฟ้าสุกใสไปด้วยดาวดวงใหม่ๆ เมื่อและหมู่บ้านเต็มไปด้วยวัตุลิ่งของอันเป็นมงคล แสงน้ำที่พุ่งขึ้นล้นบวราไส ดอกบัวบาน ปาดงกลับมีชีวิตชีวาด้วยเสียงร้องของเหล่าสฤณที่ไผบินไปมาระหว่างหมู่ไม้" *ภควัตปุราณ*.

2 อวตารองค์อื่นๆ ก็มีลักษณะเดียวกัน เช่น ราม และกฤษณะ.

3 *ทีฆนิกาย*, ตอน 1 หน้า 103-104 ในส่วนที่เกี่ยวกับรายละเอียดของการที่พระสิทธิตะณะสืบทอดมาจากพระรามซึ่งเป็นอวตารทางฮินดู ดูหน้า 31-37 จามเซ็ด ฟอสตาร์ *พระผู้เป็นเจ้าของพระพุทธเจ้า* (สำนักพิมพ์ศยาม, กรุงเทพฯ, 2547).

4 *มหาบัจนะปริมิตศาสตร์*, I หน้า 437-452 โดยเฉพาะหน้า 446.

5 *ชานตีเดยา ชิคซา สมุจยยะ*, p. 334.

6 สถานที่ศักดิ์สิทธิ์แห่งรอยพระบาท (บาลี : ปะทะชาตียา) *มหาบัจนะปริมิตศาสตร์*, I หน้า 272.

บรรยายถึงกงล้อที่มีไม้ขัดลือพันเล่ม ซึ่งเป็นที่เด่นชัดว่ามันมีความหมายถึง กงล้อแห่งความยุ่งเหยิงอันนับไม่ถ้วนซึ่งถูกบดขยี้ให้ลื่นไปด้วยพระบาทของผู้ที่ปลดปล่อยแล้วนั่นคือพระตถาคต มหาวิตฏ^๑ บรรยายว่าพระลัทธิตถะมีจักขุห้าแบบ (ที่ถูกควรกล่าวว่ามีทัศนะห้าแบบ) นั่นคือ ทางกายภาพ (มังสาจักขุ) ทางศักดิ์สิทธิ์ (ทิพย) ทางความเฉลียวฉลาด (ปราชญา) ทางธรรม และทางพุทธะ

พลังและคุณสมบัติส่วนใหญ่ (ถ้าไม่ทั้งหมด) ที่ชาวพุทธให้กับพระลัทธิตถะเห็นปรากฏอยู่แล้วในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ทางฮินดูในส่วนที่กล่าวถึงอวตาร และพระผู้เป็นเจ้า นอกจากนี้ผู้ค้นคว้าที่ค้นลึกลงไปจะเห็นว่าลักษณะที่โดดเด่นในแง่มุมต่างๆ ของชีวิตของพระลัทธิตถะนั้น ดังที่ได้บรรยายไว้ในเทพนิยายโบราณนั้น เหมือนกันกับที่ได้บรรยายไว้ในเทพนิยายทางเวทที่กล่าวถึงอัคนี ฤกษุ และอินทราผู้เป็นกษัตริย์ ลักษณะที่ว่าเหมือนกันนั่นคือ ส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกเกิดในเวลาและสถานที่ใดก็ได้ จนถึงการเกิดแบบออกจากกรรมจริงๆ การก้าวเจ็ดก้าว การเดินไปข้างหน้า และการตรัสรู้ได้ต้นโพธิ์ เป็นต้น ในคัมภีร์พระเวทมักกล่าวถึงพระเจ้าสององค์ดังได้กล่าวข้างต้นว่าเป็นอรหันต์ นั่นคือ อัคนีและอินทรา อัคนีจะ “ตั้งขึ้นในเช้าตรู่” (อุษาพุทธ) เช่นเดียวกับพระพุทธรเจ้า อันเป็นสัญลักษณ์ของดวงอาทิตย์ และอินทราเป็น “การตื่นทางจิต” (โพธิ-มันัส)^๓ อัคนีก็ได้รับขนานนามว่าเป็น “ดวงตาแห่งโลก”^๔ เช่นเดียวกับพระพุทธรเจ้า

ชาวพุทธในยุคต้นๆ ซึ่งมาจากฮินดูนั้นรู้ดีถึงลักษณะของตำนานนี้ และสามารถอธิบายความเชื่อที่เหมือนกันระหว่างชาวฮินดูและพวกเขาเองเกี่ยวกับพระลัทธิตถะและผลงานของพระองค์และสิ่งมหัศจรรย์ต่างๆ เช่นการเกิดใหม่

¹ มหาวิตฏ, I หน้า 158.

² “คัมภีร์แห่งความรู้” คัมภีร์ที่เก่าแก่ที่สุดของชาวฮินดูอารยัน พระเวททั้งสิ้นคือ ฤคเวท ยજุรเวท สามเวท และ อรรถเวท คัมภีร์พระเวทแต่ละเล่มประกอบด้วยสองส่วน นั่นคือ สัมหิตะ (บทร้อง) และ พราหมณ์ (คำสอนอันเป็นประเพณี).

³ ฤคเวท, V. 75.5.

⁴ เตตติรียา สัมหิตา, II. 9.3., II. 5.8.2.

ในแง่กฎแห่งกรรมโดยเฉพาะ เพราะเหตุว่าพระสิทธิตถะเองก็ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของพระองค์กับพระเจ้าและวีรบุรุษฮินดูในส่วนตัวในอดีตของพระองค์ ศาสตริกชนชาวฮินดูซึ่งได้กลายมาเป็นพุทธนั้น ตัวของเขาเองก็รับเอาแนวความคิดของกรรมและการเกิดใหม่ซึ่งมักจะเป็นความคิดที่แพร่หลายในหมู่ชาวฮินดูรอบๆ ตัวเขาไปอย่างเต็มที่

5

กรรมและความคิดที่ผิด เกี่ยวกับเรื่องการเกิดใหม่

...เขาผู้ซึ่งรู้ความจริงว่าเป็นความจริง
และรู้ความเท็จว่าเป็นความเท็จ จะได้พบความจริง...¹

มนุษยชาติจำนวนมากมายชอบ “สิ่งมหัศจรรย์” และเมื่อต้องทนทุกข์อยู่กับความลำบากต่างๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันแล้ว ก็เกิดความต้องการอย่างยิ่งยวดที่จะหนีเข้าไปอยู่ในสิ่งที่เหนือธรรมชาติ เราผู้อยู่ในศตวรรษที่ยี่สิบนี้ก็เช่นเดียวกัน แล้วลองคิดดูว่าบรรพบุรุษในอดีตของเราจะมีความคิดแบบนี้มากมายกว่าเราเพียงใด นั่นเป็นความจริงชั้นมูลฐานในประวัติศาสตร์เลยว่า สำนึกิษย์ของอวตารในยุคต้นๆ จะเรียงร้อยถักทอความเป็นเทพนิยายและสิ่งมหัศจรรย์ต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวเนื่องกับสิ่งที่เขาเคารพบูชาได้อย่างรวดเร็ว ผู้เคารพพนบถพระสิทธัตถะ—พระพุทธเจ้า ก็ได้กระทำอย่างเดียวกัน

การที่สำนึกิษย์ของพระสิทธัตถะตั้งแต่ในยุคแรกๆ ได้มอบความเคารพ

¹ ธรรมบท, V. 12.

นบนอบพินอบพิเทาต่อพระองค์นั้น ก็เป็นธรรมดาที่ว่าคนในยุคต่อๆ มาจะสร้างหรือตกแต่งพระพุทธรูปเจ้าที่มีตัวตนแสนง่ายและธรรมดา ด้วยสิ่งที่ลึกลับและมหัศจรรย์ที่เขาจินตนาการขึ้นมาเอง ทำให้เขาเบนออกห่างไกลจากความหมายที่แท้จริงของปรากฏการณ์แห่งตถาคต ในช่วงต้นนั้นมีหลายบทหลายตอนในชีวิตของพระสิทธัตถะที่ไม่ได้เป็นที่น่าสนใจของคนในยุคหลังๆ มากมายนัก หากแต่สิ่งเล็กๆ น้อยๆ และรายละเอียดที่แท้จริงเกี่ยวกับเหตุการณ์เหล่านั้นที่ทำให้บรรดาผู้เขียนจดหมายเหตุและประวัติชีวิตของพระองค์เกิดความเลื่อมใสศรัทธา และตามมาด้วยจินตนาการความเพ้อฝัน บางอย่างก็เอามาจากตำนานความเชื่อเก่าๆ ของชาวฮินดู บางอย่างจินตนาการขึ้นมาเอง สำนักศิษย์คนแรกๆ ของพระองค์ก็ได้เน้นย้ำความพิเศษเหนือธรรมดาของพระพุทธรูปเจ้าอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน คัมภีร์ภาษาบาลีบันทึกไว้ว่า พระองค์ทรงมีความรับรู้ถึงชีวิตก่อนของพระองค์อย่างเต็มที่ แนวความคิดที่นิยมกันได้ปนเปื้อนสิ่งที่พระองค์ทรงกล่าวกับความคิดที่ว่า มีการเกิดใหม่ซ้ำแล้วซ้ำเล่าแบบวัฏสงสารไม่มีที่ใดเลยที่เราจะเห็นข้อเขียนที่ให้ความหมายที่แท้จริงที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับการเกิดใหม่ในความหมายที่ถูกต้อง ในส่วนที่เกี่ยวกับมนุษย์ปุถุชนธรรมดาซึ่งไม่สามารถรับรู้อดีตของตนเองหรือการกระทำของตนเองได้ว่าดีหรือชั่วก็ตามการที่เขาตกลงไปในวังวนของการกลายเป็น การไปและการมานั้น หากเขาคิดว่าการเกิดใหม่เป็นเพียงการเกิดทางกายภาพเท่านั้นแล้ว ความคิดนี้ไม่เพียงแต่ไร้ความหมายเท่านั้น มันเป็นถึงกับเกมเด็กเล่นที่ผิดปรกติเหมือนการเดาสุ่มมันช่างเป็นความจงรักภักดีต่อจิตใจของพระสิทธัตถะอันไม่ควรค่าอันใดเลย อย่างไรก็ตาม เพราะเหตุว่าอิทธิพลที่มองไม่เห็นเกี่ยวกับความเชื่อที่ผิดๆ เกี่ยวกับการเกิดใหม่นั้น ได้แพร่หลายไปในส่วนที่เกี่ยวกับแนวความคิดของพระ

¹ นิทานชาดกบางเรื่องกล่าวถึงขนาดว่า พระพุทธรูปเจ้ารู้ถึงอดีตของพระองค์ออกไปไกลถึง 38,971 ล้านปี ในคัมภีร์ของชาวฮินดูก็มีการกล่าวในลักษณะเดียวกัน ดู *ภควัตคีตา*, X. 33 “เป็นที่จริงแน่นอนอนว่า ข้าคือเวลาอันไม่มีที่สิ้นสุด (ผู้กลืนเวลา พระผู้เป็นเจ้า)” *เศวตวัตร-อุปนิษัท*, VI. 1.2 “พระองค์คือจิตสำนึกอันบริสุทธิ์ เป็นผู้สร้างเวลา มีพลังอันเต็มเปี่ยม เป็นผู้รู้แจ้ง” ดู *ฤคเวท*, 25.1 ประกอบ.

สิทธิ์ตะ และได้ทำให้ความมุ่งมั่นและความหมายของธรรมะของตถาคตผิดเพี้ยนไปมากมาย และนี่ยังไม่ได้กล่าวถึงบทบัญญัติเกี่ยวกับอวตารองค์อื่นๆ เช่น ราม และกฤษณะ เราจึงไม่มีทางเลือกอันใดนอกจากเปิดเผยเสียเลยทีเดียว อย่างเต็มที่ให้เห็นถึงแนวความคิดแบบไร้เดียงสาในช่วงต้นๆ เกี่ยวกับความคิดผิดเรื่องการเกิดใหม่ ว่ามันเกิดขึ้นมาได้อย่างไรและอะไรทำให้แนวความคิดนี้ ยืนยงอยู่ได้ หากเราจะมีความเชื่อสัจย์ต่อความงามและความสมบูรณ์อันเรียบง่ายของธรรมะอันบริสุทธิ์ ซึ่งพระพุทธเจ้าในอดีตและพระศรีอริยเมตไตรยที่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว สั่งสอนมาแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน

ผู้คิดค้นคัมภีร์พระเวทเป็นกลุ่มแรกที่เสนอแนวความคิดของการเกิดใหม่ทางกายภาพ เป็นกลไกที่เขาคิดว่าสำคัญอย่างยิ่งในการบรรลุถึงนิพพาน เพราะเขาไม่อาจจะยอมรับได้ว่า จิตวิญญาณที่มีเหตุมีผลของมนุษย์สามารถไร้ซึ่งบาปและความไม่สมบูรณ์ได้ในช่วงชีวิตเดียว ดังนั้น ชาวฮินดูโบราณจึงคิดทฤษฎีของการเกิดแล้วตายแล้วเกิด เพื่อให้จิตวิญญาณสามารถค่อยๆ ละทิ้งความไม่สมบูรณ์ออกไปเรื่อยๆ จนถึงการปลดปล่อยในที่สุด แต่คำถามหนึ่งที่นักปรัชญาเหล่านี้ รวมทั้งผู้ที่เชื่อความคิดผิดๆ แบบนี้ในยุคหลังๆ ไม่สามารถตอบได้ก็คือ ถ้ามนุษย์ไม่สามารถจะรำลึกได้ว่าในชีวิตก่อนๆ นั้นเขาได้ทำอะไรสำเร็จหรือล้มเหลวมาบ้าง แล้วมนุษย์จะมาแก้ไขสถานการณ์ที่เคยไม่ดีมาในอดีตชาติในชาตินี้ หรือเสริมความดีที่เคยมีมาในอดีตชาติในชาตินี้ เพื่อนำพาไปสู่การปลดปล่อยได้อย่างไร

เราจะเห็นได้ต่อไปว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นมาได้ด้วยการตีความความหมายของเหตุและผล (กฎแห่งกรรม) ในชีวิตมนุษย์ ดังที่ครูบาที่ศักดิ์สิทธิ์ของชาวฮินดูนำเสนอไว้ผิดพลาดไปหมด ความเข้าใจผิดอันนี้จะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม ครอบคลุมขอบเขตที่แคบเล็กจนไปถึงแนวความคิดทั้งทางด้านกายภาพ และในแง่การตีความภาษาเกี่ยวกับจักรวาลและพลังการควบคุมจักรวาลนั้น ที่ตีความไว้โดยนักปรัชญาชาวฮินดู แม้แต่ในยุคของพระสิทธิ์ตะเอง อิทธิพลของนักปรัชญาเหล่านี้มากพอที่จะโน้มนำความคิดของชาวพุทธยุคแรกๆ จนทำให้

ชาวพุทธเหล่านั้นเข้าใจคำอุปมาอุปไมยง่าย ๆ ของพระสิทธัตถะเกี่ยวกับกลไกของกฎแห่งกรรมที่ครอบคลุมทุกๆ ชีวิตผิดไป และเอากลไกที่พระสิทธัตถะอธิบายไว้นี้ไปปนกับแนวความคิดผิดๆ ของการเกิดใหม่ ซึ่งมีกลไกที่ล้าหลังและครอบงำจิตใจของเขาอย่างเต็มที่ กลไกหรือแนวความคิดที่ล้าหลังนี้ก็คือหลังการจบชีวิตลงแล้ววิญญาณของมนุษย์ทุกคน... จะเกิดขึ้นใหม่เป็นบุคคลอีกคนหนึ่งโดยไม่มีข้อยกเว้น และจะเกิดเป็นอะไรนั้นขึ้นอยู่กับการกระทำของบุคคลนั้น ในชีวิตก่อนหน้านั้น (กรรม) และเมื่อขึ้นอยู่กับการกระทำของเขา ผลของการกระทำนั้นก็จะทำให้วิญญาณของเขาตกลงสู่ความตกต่ำหรือก้าวหน้าไปกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เราอาจจะกลับมาสู่โลกนี้ในลักษณะที่ต่ำต้อยลง เช่น เราจะเป็นแมลงหรือสัตว์ หรือถึงเป็นมนุษย์ก็อยู่ในลักษณะที่ต่ำต้อยกว่าในชีวิตก่อน หรือมีเจ้านั้นก็กลับมาเป็นมนุษย์ที่อยู่ในฐานะที่สูงกว่า และหลังจากเกิดแล้วเกิดอีกซ้ำแล้วซ้ำเล่า ก็อาจมีครั้งหนึ่งแต่น้อยมากๆ ที่ในที่สุดมนุษย์ก็ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด และเข้าสู่ภาวะนิพพาน (ความสุขอันเป็นนิรันดร์)

ที่นี้ลองถามคำถามง่ายๆ แก่ตัวเราเองสักหนึ่งข้อก่อน นั่นคือ “ทำไมถึงต้องมีกฎแห่งกรรม” คำตอบก็คือ ความยุติธรรมสากลกำหนดว่าการกระทำที่ชั่วร้ายและการกระทำที่ดีงามต้องได้รับการลงโทษหรือให้รางวัลตามลำดับ

ผู้ก่อกรรมชั่วจะทนทุกข์ในโลกนี้ เขาทนทุกข์ในโลกหน้า เขาทนทุกข์ในทั้งสองโลก เขาทนทุกข์เพราะเขารู้ว่า “เราได้ก่อกรรมชั่ว” เขายังทนทุกข์เมื่อเขาได้ไปในสถานที่แห่งความชั่ว¹ ผู้ประกอบกรรมดีเบิกบานในโลกนี้ เขาเบิกบานในโลกหน้า เขาเบิกบานในทั้งสองโลก เขาเบิกบานเพราะเขารู้ว่า “เราได้ประกอบกรรมดี” เขายังเบิกบานเมื่อ

¹ นรก ถึงแม้ว่า นรกและสวรรค์จะวิเคราะห์ได้ว่าเป็นสภาพทางความนึกคิดจิตวิญญาณ แต่ก็มักจะเอา มาปนกับสภาพทางกายภาพ หากอธิบายได้โดยละเอียดจาก จามเซ็ด ฟอสตาร์, พระผู้เป็นเจ้าของ พระพุทธเจ้า, (สำนักพิมพ์สยาม, กรุงเทพฯ, 2547) หน้า 159-165, 243-245.

เขาได้ไปในสถานที่แห่งความดี¹

กฎแห่งกรรมที่อธิบายได้ง่ายๆ นี้ ไม่ว่ามนุษย์จะมีความคิดโยยไปกว้างขวางในความหมายของมันอย่างไรก็ตาม มันเป็นความจริงที่ว่า ความคิดเกี่ยวกับเรื่องการให้รางวัลและการลงโทษในการกระทำนั้น แทรกซึมเข้าไปในดวงจิตของมนุษย์และได้กลายเป็นลักษณะหลักของการกระทำของมนุษย์ทุกอย่าง ดังนั้นเราจะมิจิตสำนึกที่ว่า “ความดี” คือสิ่งที่เราต้องการและเป็นสิ่งที่ต้องได้รางวัล ในขณะที่ “ความชั่ว” เป็นสิ่งที่เราต้องผลัดไส้ออกไป และโดยเหตุนี้สิ่งที่กฎแห่งกรรมสอนมนุษย์ก็เป็นเพียงว่า การประกอบกรรมดีนั้นจะทำให้มนุษย์ยกจิตวิญญาณของตนให้สูงขึ้นและเข้าถึงความสมบูรณ์ ดังนั้น สิ่งที่กำลังมาข้างต้นนี้ก็เท่ากับเป็นแก่นของเหตุและผลที่เดียว และเป็นสิ่งที่ครูบาผู้ศักดิ์สิทธิ์ได้ประกาศแล้วประกาศเล่า “เจ้าหว่านอะไรไว้ เจ้าก็จะได้ผลตามนั้น” เมื่อความจริงเป็นดังนี้แล้ว อะไรเล่าที่นำไปสู่การบิดเบือนกฎแห่งกรรมที่เป็นแนวความคิดเบื้องต้นและนำไปสู่แนวความคิดที่ไร้เหตุผลและผิดพลาดโดยสิ้นเชิงเกี่ยวกับการเกิดใหม่ ซึ่งโดยปรกติจะเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติ เราจะกล่าวเพิ่มเติมในส่วนนี้อีกครั้ง แต่ตอนนี้เราจะมาดูกันก่อนว่าเหล่าอุบนิษัทกล่าวอย่างไรบ้าง

ใน Brihadaranyaka-Upanishad² เราจะสังเกตได้ว่า

การที่ปฏิภาณนำขึ้นวัตถุจากรูปปั้นออกมาแกะสลักใหม่ให้ดูรูปแบบที่งดงามขึ้นฉันใด วิญญาณนั้นหลังจากที่ได้สละร่างออกมาและละทิ้งซึ่งความโศกเศร้า ก็สร้างรูปแบบที่ใหม่และสมบูรณ์ขึ้นฉันนั้น ไม่ว่าจะเป็แบบของบิดา หรือคนธรรพ์ หรือเทวะแห่งป่าเขาดี หรือ

¹ สวรรค์ ธรรมบท, VV. 17, 18 ดู กวัดคีตา, XVIII 57, 58 ประกอบ “ดังนั้น การที่เจ้ายอมต่อการกระทำทุกอย่างทางจิตวิญญาณต่อข้า และการที่ข้านั้นคือหลักยึดของเจ้าเป็นอย่างเดียว การที่จิตใจของเจ้ามุ่งมั่นอยู่ที่ข้าเพียงอย่างเดียว การที่เจ้าตั้งจิตสมาธิและอยู่ในความสงบ เจ้าจะก้าวพ้นความยากลำบากทั้งปวง โดยพรของข้า และหากด้วยความเยอหยิ่งจองทอง เจ้าไม่ยอมฟังข้า เจ้าก็จะถูกทำลายโดยสิ้นเชิง”.

² Brihadaranyaka-Upanishad, IV. 4.4.

พรหมณ์ หรือสิ่งมีชีวิตอื่นๆ

นี้แสดงว่า เมื่อวิญญูณได้ละทิ้งความโหดเขลา (หรือได้ตรัสรู้) แล้ว ก็สามารถใช้พลังสร้างรูปแบบที่ใหม่กว่าดีกว่า หากข้อความนั้นหมายความว่า ในชีวิตนี้เอง เมื่อจิตวิญญูณได้เลือกที่จะทำความดี (โดยละทิ้งความโหดเขลา อันนำไปสู่ความชั่วร้าย) ก็ได้สร้างสรรค์สิ่งที่ดีกว่าให้แก่ตนเองในช่วงชีวิตเดียวแล้ว แนวความคิดนี้จะเป็นแนวความคิดเดียวกันกับคำสอนของพระลัทธิตถะ โดยที่ไม่มีใครจะมาโต้แย้งได้

ผู้ประกอบกรรมดีย่อมมีความเบิกบานในโลกนี้ เขาเบิกบานในโลกหน้า เขาเบิกบานในทั้งสองโลก เขาเบิกบานและยินดีที่จะได้เห็นความบริสุทธิ์จากการกระทำของเขา¹

ในบทกล่าวต่างๆ ข้างต้นนี้ ไม่มีที่ใดที่จะบอกว่า มีการกลับมาในโลกแห่งกายภาพนี้โดยชีวิตร่างกายใหม่ และคำบรรยายทุกคำในคัมภีร์อุปนิษัทที่เกี่ยวข้องกับ “รูปแบบที่งดงามกว่า” พูดถึงความเป็นอยู่ทางจิตวิญญูณอย่างชัดเจน นอกจากนั้นตามที่ทางคัมภีร์อุปนิษัทได้กล่าวไว้ หาก “ความโหดเขลา” ได้ถูกละทิ้งไปหมดแล้วโดยจิตวิญญูณ ก็จะต้องหมายความว่า จิตวิญญูณได้มีการรับรู้อย่างแท้จริง แต่ไม่มีใครในโลกนี้จะรับรู้ได้ถึงความเป็นอยู่ในอดีต ดังนั้น ความเป็นอยู่ที่ทางคัมภีร์อุปนิษัทว่าไว้ อันเป็นความเป็นอยู่ซึ่งมีความรู้อย่างเต็มเปี่ยมโดยมีการได้ละทิ้งความโหดเขลาออกไปอย่างสิ้นเชิง และที่มีการยืนยันโดยพระลัทธิตถะเอง (หน้า 104-105) ที่กล่าวว่า “รู้ถึงความชั่ว... รู้ว่าชั่ว ประกอบกรรมดี” นั้นจะเป็นความเป็นอยู่บนโลกนี้ไม่ได้แน่นอน และไม่ใช่อการเกิดใหม่ทางกายภาพสู่โลกมนุษย์ที่ซึ่งเราไม่มีทางรู้ถึงประสบการณ์ในอดีตของเราได้เลย คัมภีร์อุปนิษัทได้กล่าวไว้ในอีกที่หนึ่งเกี่ยวกับการเดินทางของจิตวิญญูณจากชีวิตทางกายภาพดังต่อไปนี้ :-

ในทำนองเดียวกับที่ตัวหนอนได้ขี้นมาบนยอดหญ้า และเคลื่อน

¹ ธรรมบท, V. 16 ดู ธรรมบท, VV. 86. 177 ประกอบ.

ตัวของมันเองไปสู่ใบหญ้าใบใหม่นั้น มนุษย์ก็ละทิ้งสังขารของตนเองแล้ว และเคลื่อนที่ไปสู่ความเป็นรูปแบบใหม่ ในขณะที่จิตวิญญาณเคลื่อนตัวออกไปนั้น ชีวิตก็เคลื่อนตามไปด้วย และในขณะที่ชีวิตเคลื่อนที่ไปนั้น อากาศธาตุที่จำเป็นก็เคลื่อนตัวตามไปด้วย สิ่งก็ตามเขาไปก็คือ ความรู้ ผลงาน และจิตสำนึกเดิมของเขา

ดังนั้นก็เช่นกันที่จิตสำนึกคือส่วนประกอบที่เป็นหนึ่งเดียวของวิญญาณที่กอปรไปด้วยเหตุผล และหากเราเข้าใจในคำกล่าวข้างต้นชัดเจนแล้ว เราจะเห็นว่า “ความเป็นอยู่ใหม่” ที่วรรณข้างต้นกล่าวถึง มิได้มีความหมายแบบความเป็นอยู่ทางกายภาพในโลกนี้อีกครั้ง ดังนั้น ถึงแม้ว่าคำเปรียบเทียบกับจะดูง่ายและอาจนำไปให้ผู้ไม่รู้ยอมรับความคิดเกี่ยวกับการเกิดใหม่ทางกายภาพในโลกนี้ ซึ่งรับรู้ได้ง่ายกว่า แต่อย่างไรก็ตาม คำหลักที่คัมภีร์อุปนิษัตย์ถึงนั่นคือ “จิตสำนึกแต่ดั้งเดิม” เพราะหากไม่มีคำนี้แล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างก็หลงหายไปและไร้ความหมาย และจุดมุ่งหมายของกระบวนการทั้งหมดนี้จะเป็นโมฆะไปเสีย เช่นเดียวกับการเกิดใหม่ทางกายภาพ เพราะเหตุว่าไม่มีใครพิสูจน์ได้ว่า เรา “รับรู้จิตสำนึกดั้งเดิม” เงื่อนไขสำคัญของ “จิตสำนึกอันดั้งเดิม” คือ การรับรู้ และความจำที่จิตวิญญาณต้องมีเพื่อทำให้ตัวเองบริสุทธิ์นั้น แสดงออกอย่างชัดเจนว่ากระบวนการ “เกิดใหม่” ที่แท้จริง (จิตวิญญาณ) เกิดนอกเหนือจากความ เป็นอยู่ทางกายภาพ มันเกิดขึ้นในแดนของปรัชญาเมธีและจิตวิญญาณ ลองยกข้อ

1 *Brihadaranyaka-Upanishad*, IV. 4.3 และตามที่พระกฤษณะประกาศว่า “เขาจะไม่มีความตกต่ำไม่ว่าในวันหรือในวันหน้า เพราะไม่มีผู้ใดที่กระทำการไปเพื่อปลดปล่อยตนเอง จะพบกับจุดจบที่ชั่วร้าย” *ภควัดคีตา*, VI. 40 และผู้อ่านคงเห็นด้วยว่านี่หมายถึงมนุษย์ทุกคน เพราะไม่มีใครที่จะขัดข้องกับการช่วยเหลือตนเอง ดังนั้น คำบรรยายต่างๆ เกี่ยวกับจิตวิญญาณของบุคคลหนึ่ง หลังจากที่ได้ละสังขารไปแล้ว และกระบวนการต่างๆ หลังจากนั้น (*บรรยายไว้แล้วในบทเดียวกัน*, VV. 41-45) เป็นเพียงเพื่ออธิบายถึงสภาพทางจิตวิญญาณ ด้วยสภาพทางกายภาพ และเราเห็นสิ่งนี้ได้โดยง่าย โดยศึกษาข้อความที่ 43 “อรชุน ที่นั้นเขาครอบครองจิตสำนึกของการเกิดในครั้งก่อน” (อันเป็นสิ่งที่เราไม่มีในชีวิตความเป็นอยู่ก่อนหน้านั้น).

ความอีกตอนหนึ่งของคัมภีร์อุปนิษत्¹ ซึ่งหากดูผิวเผินแล้วอาจดูเหมือนจะแย้งกับทฤษฎีของเราที่ว่าไว้ว่า ในทุกขณะจิตนั้นการเกิดใหม่ที่กล่าวถึงกันนั้นคือการเกิดใหม่ของจิตวิญญาณเท่านั้นที่มีการรับรู้อย่างเต็มที่และมีการระลึกถึงอดีตเป็นการเข้าไปสู่แดนแห่งจิตวิญญาณมิใช่กลับไปสู่กายภาพ ซึ่งคือโลกของเรา

จิตวิญญาณบางดวงเข้าไปสู่กรรมเพื่อการแสดงออกให้เห็น บางดวงเข้าไปสู่วัตถุที่อยู่หนึ่งโดยขึ้นอยู่กับการกระทำของเขาและความคิดคำนึงของเขา บุคคลคนนั้นตั้งอยู่ในบุคคลที่หลับไหล ก่อความปรารถนาขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่าซึ่งแท้จริงแล้วก็คือความบริสุทธิ์ นั่นคือพรหม คือความเป็นนิรันดร์ โลกทุกโลกอยู่ในความสงบภายในสิ่งนี้และไม่ไปไกลเกินกว่านี้ นี่คือความจริงแท้แน่นอน

หากเราจะมองหลักการนี้เพื่อให้เข้าใจง่ายๆ เราสามารถเปรียบเทียบ “กรรมมารดา” กับที่อยู่แห่งแรกของตัวอ่อน “การแสดงออก” กับการปรากฏเป็นรูปร่าง “วัตถุที่อยู่หนึ่ง” กับสารที่เป็นของแข็ง เช่น ดิน ไม้ หิน เป็นต้น เช่นเดียวกับที่ชนหมู่มากที่ไร้เดียงสาในยุคเก่าก่อนนั้นมักจะทำกันแทบจะทั้งหมดโดยไม่มีข้อยกเว้น และแม้แต่ในยุคนี้ก็ยังคงคิดอยู่แบบนั้น เพียงเพราะเหตุว่าแนวความคิดของเขาเกี่ยวกับจักรวาลอันกว้างใหญ่มีอยู่อย่างจำกัด แต่บัดนี้เรารู้ว่าเขาคิดผิดเพราะมีการใช้อธิบายอย่างง่าย ๆ นี้ และเราจะคิดผิดด้วยอีกถ้าเรายอมรับคำอธิบายอย่างง่าย ๆ นั้น แนวความคิดที่ลิดความหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏการณ์ทางกายภาพลงอย่างสิ้นเชิงเหล่านี้ จะดูมีเหตุผลก็เพียงหากว่าแนวความคิดนั้นไม่พยายามนำเอาจิตวิญญาณอันมีเหตุผล (การรับรู้และจิตใจ) เข้ามาเกี่ยวข้อง และจำกัดตัวเองอยู่ที่รูปแบบ และปรากฏการณ์ทางกายภาพ เช่น สัตว์ พืช ผัก หรือแร่ธาตุ เพราะดังที่เราได้อธิบาย (ในหน้า 30-32) ไว้แล้วนั้น แนวความคิดนี้ปราศจากจิตสำนึกที่มีเหตุผลโดยสิ้นเชิง ดังนั้น เราจะไม่สามารถพิสูจน์ความถูกต้องของปรากฏการณ์ของสิ่งที่เหมือนกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง

¹ คาทา อุปนิษत्, II. 2.7, 8.

คือการกลับมาของคุณสมบัติและลักษณะจำเพาะแบบเดียวกันในรูปแบบชีวิตที่ไร้เหตุผลได้ ความยุ่งยากนี้จะไม่เกิดขึ้นหากเราพยายามที่จะปรับใช้ทฤษฎีของการคิดใหม่ของมนุษย์ (จิตวิญญาณที่มีเหตุผล) เพราะเหตุว่ามนุษย์รู้ตัวของเขาเอง คัมภีร์อุปนิษत्พิสูจน์สิ่งนี้โดยย้ำว่าในชีวิตของเขานั้น มนุษย์มีจิตสำนึกต่อสิ่งที่เขากระทำไปในขณะที่อยู่บนโลกนี้ ดังนั้น หากเราไม่อาจรับรู้ชีวิตในอดีตชาติได้ และไม่สามารถจดจำการกระทำของเราไม่ว่าดีหรือเลวได้ (และเราสามารถกล่าวได้อย่างแน่นอนว่า ไม่มีใครทำได้ เพราะเราไม่เคยอยู่ที่นั่นมาก่อน และเราก็จะไม่กลับมาที่นี่ใหม่อีก) แล้วเราจะพิสูจน์การกลับชาติมาเกิดใหม่ได้อย่างไร เพราะเหตุใดเราจึงจำเป็นต้องมาเกิดใหม่ทางกายภาพ เพราะเหตุที่กระบวนการของความทุกข์ทั้งหมดตั้งที่พระลิขิตตะและคัมภีร์อุปนิษत्กล่าวถึงนั้น ก็เป็นเพียงคำสอนง่ายๆ เพื่อช่วยให้เราเรียนรู้ที่จะปลดปล่อยตัวเราเองจากสิ่งที่ในโลกก็ยะทั้งหมด และเนื่องจากพระลิขิตตะและคัมภีร์อุปนิษत्กล่าวย้ำด้วยว่า เราเป็นเพียงจิตวิญญาณ¹ และไม่มีความเป็นอันใดที่แท้จริงยิ่งไปกว่าความเป็นจริงทางจิต เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว เราจะเกิดมาใหม่ทางกายภาพเพื่อจุดประสงค์อันใด หากสิ่งที่จำเป็นก็คือการทำจิตให้บริสุทธิ์และปลดปล่อยจิตนั้นจากสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ เราจะไม่คิดบ้างหรือว่า จิตวิญญาณ (ตัวตนที่แท้จริงของเรา) น่าจะสามารถเข้าถึงอิสรภาพจากความยุ่งเหยิงในโลกนี้ได้ไปสู่โลกหน้าในลักษณะทางอภิปรชญา หรือในมิติทางจิตวิญญาณและไกลจากโลกนี้ นรก สวรรค์ และนิพพานเล่า มันไม่ใช่สภาพที่จิตวิญญาณรู้สึกได้หรือ แล้วเพราะเหตุใดเราจึงหมกมุ่นอยู่กับการเสกสรรปั้นแต่งการเปรียบเทียบที่น่าขบขันต่างๆ นานาเพื่อจะพิสูจน์ย้ำถึงการเกิดใหม่ทางกายภาพ และแล้วการกลับชาติมาเกิดของสิ่งอันใดเล่า ก็ไม่ใช่ของสิ่งอันใดเลย เพราะนั่นคือสิ่งที่ เป็นสาระ : ไม่มีอะไรเลย หรือว่าสวรรค์ของพรหมนั้นเล็กและแคบเสียจนมีคนไม่กี่คนเท่านั้นจะเข้าไปได้ในขณะที่คนมากมายมหาศาลต้องคล่าทางดั่งคนตาบอดในโลกนี้

¹ ศิขนิทาย, II. 157.

เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วพรหมเป็นผู้ผิดหรือไม่ที่ทำให้เกิดความเศร้าโศกนี้ ชาวพุทธในยุคแรกๆ นั้นเมื่อเขากล่าวโทษพรหมนั้นเขาพูดถูกหรือไม่ เขากล่าวโทษพรหมว่า

ผู้ที่มีสายตาย่อมเห็นภาพที่น่าเกลียดน่าชัง

เพราะเหตุใดพรหมจึงไม่ทำให้สัตว์โลกมีความสุข

คำตอบของคำถามทั้งสามนี้คือ ไม่ เหตุผลของความผิดพลาดที่อยู่ที่อื่น และเกี่ยวเนื่องกับแนวความคิดของจักรวาลอันยิ่งใหญ่ที่คับแคบที่มีกันในหมู่ชาวฮินดูและชาวพุทธในยุคโบราณ ในความคิดของเขาตั้งที่เราได้แสดงให้เห็นแล้ว (ในหน้า 44-50) นั้น พรหมก็คือมนุษย์ผู้หนึ่งและเพราะเหตุนี้พรหมโลก (โลกแห่งพรหม) ก็ย่อมมีความเป็นกายภาพเป็นอย่างยิ่ง ด้วยแนวความคิดแบบนี้ (ซึ่งมีใช้ความผิดของพรหม) และเพื่อจะผ่อนคลายความปรารถนาอันแรงกล้าที่จะมีความเป็นอมตะ ในขณะเดียวกันกับที่ต้องการพิสูจน์แนวความคิดเกี่ยวกับกฎแห่งกรรม เขาก็ได้สร้างสรรค์คำอธิบายต่างๆ นานาที่นำมาสู่ความผิดพลาดของการเกิดใหม่

เป็นเวลานานแล้ว และจนถึงประมาณ 500 ปีที่แล้วมานั้น มวลมนุษย์มากมายมองโลกว่าเป็นการเกิดของทุกสิ่งทุกอย่าง¹ โดยมีทั้งหลังคา (ท้องฟ้า) ที่มีแสงไฟน้อยใหญ่สว่างไสวห้อยลงมา (ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดาวน้อยใหญ่) อะไรก็ตามที่นอกเหนือไปจากสิ่งนี้จะจะเป็นไปไม่ได้เลยสำหรับเขา เพราะนี่คือหลักฐานที่เห็นได้ด้วยประสาทสัมผัสทางตาของเขา

จากการที่เขาถูกจองจำอยู่ในขอบเขตของกรอบแห่งจักรวาลอันคับแคบที่ง่าย ๆ นี้เอง ทำให้จิตใจของเขาไม่อาจรับทราบ “ระบบ” อะไรก็ตามที่อยู่นอก

¹ จากที่ได้มีการบันทึกไว้เพียงเล็กน้อยในคัมภีร์พระเวทนั้น จะเห็นได้ว่าผู้แต่งมองโลกว่าเป็น “สิ่งที่ขยายออก กว้างขวางไร้พรมแดน มีรูปร่างเหมือนงกล้อ” เขาไม่ได้กล่าวถึงมหาสมุทรที่ล้อมรอบทฤษฎีอันเก่าแก่ที่สุดของเขาเกี่ยวกับจุดกำเนิดแห่งสรรพสิ่งทั้งปวง บ่งชี้ว่า จักรวาลนั้นประกอบด้วยโลกและท้องฟ้า.

เหนือสิ่งที่รับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัส และเพราะเหตุที่เขาคิดว่าโลกคือการสรรค์สร้างทุกสิ่งทุกอย่าง เขาจึงคิดว่าความก้าวหน้าหรือความลดลงของมนุษย์จะไม่มีทางเป็นอย่างอื่นไปได้ นอกจากวัฏจักรของการมาและการไปในรูปร่างรูปทรงทางกายภาพซึ่งหลากหลายไร้ขอบเขต เช่น แมลง สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์ และมนุษย์ ความที่เขาไม่ได้รับทราบถึงมิติของจิตวิญญาณที่เป็นลักษณะเฉพาะของมนุษย์ เขาก็มองไม่ออกเลยว่าการสลับเปลี่ยนทางกายภาพระหว่างสัตว์และมนุษย์นั้นมันขัดแย้งกันอย่างไร

ความที่เขาไร้ซึ่งแนวความคิดทางอภิปรายที่เพียงพอ ทำให้เขาเข้าใจว่าการหลุดพ้นจากวงจรกรรมกบฏเวียนไปสู่ความสมบูรณ์อันสูงสุดที่เรียกว่านิพพาน หรือความปิติอันสูงสุดนั้น เป็นเพียงการไม่รู้สึกรู้สีกตัวตนที่อธิบายไม่ได้ หรือเป็นเพียงความสงบทางหลุมศพ นั่นคือการดับสูญไปโดยสิ้นเชิง

ความที่เขาไม่รู้ถึงธรรมชาติที่แท้จริงของมนุษย์ (จิตวิญญาณที่กอบรูปไปด้วยเหตุและผล) และความที่เขาไม่ทันรับรู้ว่า ความแตกต่างระหว่างตัวเขากับสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ทั้งหมดนั้น ไม่ได้อยู่ในลักษณะระดับ แต่อยู่ในลักษณะประเภท เมื่อเป็นเช่นนั้น มนุษย์ในยุคแรกๆ ก็สร้างจักรวาลของตนขึ้น เพื่อให้จินตนาการอันคับแคบของเขามีคำตอบของคำว่า "ทำไม" และ "จากที่ใด" ของชีวิตความเป็นอยู่ของเขาและสิ่งที่แวดล้อมตัวเขา แล้วมันจึงเป็นการง่ายสำหรับเขาที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงของลักษณะแห่งตัวตนของมนุษย์ไปสู่สัตว์ หรือสิ่งที่อยู่เหนือมนุษย์ และจะเปลี่ยนไปเช่นไร ก็จะขึ้นอยู่กับสิ่งที่มนุษย์ได้กระทำในชีวิตก่อนหน้านั้น เขาเข้าใจว่านี่คือสิ่งที่ เป็นปรกติ เขาไม่สามารถเข้าใจสาเหตุแห่งโรค และผลที่โรคนี้มีต่อตัวอ่อน เขาจึงเข้าใจว่าโรคที่ทำให้ทารกพิการหรือตาบอดนั้นคือการพิสูจน์ความเข้าใจของเขาเกี่ยวกับกฎแห่งกรรม กล่าวโดยย่อ วิสัยทัศน์ที่คับแคบของเขาทำให้เขาเข้าใจโลกอย่างคับแคบ เพื่อความพึงพอใจสำหรับจิตใจที่คับแคบของเขา แต่เมื่อเวลาผ่านไป การคิดค้นและความรู้ต่างๆ อันมากมายที่เกิดขึ้น ทำให้วิสัยทัศน์ที่คับแคบของมนุษย์ยุคแรกๆ สั่นคลอนอย่างน่ากลัว ความรู้ทางดาราศาสตร์ที่เกิดขึ้นมากมายและรวดเร็ว ทำให้ความเข้าใจของ

มนุษย์ว่าโลกเป็นศูนย์กลางของทุกสิ่งทุกอย่างนั้นแตกสลายลง และได้เปิดใจของมนุษย์ให้ยอมรับว่าจักรวาลนั้นกว้างใหญ่ไม่มีที่สิ้นสุด และโลกที่มนุษย์อาศัยอยู่นั้นเปรียบได้เพียงเม็ดทรายหนึ่งเม็ดบนหาดทรายเท่านั้น การค้นพบทางด้านกายภาพ ชีววิทยา และทางเคมี ชี้ให้มนุษย์เห็นว่า มีใช้การกระทำในชีวิตแต่หนึ่ง หากแต่เป็นกฎของเหตุและผลที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไปมาก ที่ทำให้เกิดเหตุภยันตรายต่อทารกแรกเกิด และเหตุภยันตรายนี้ก็แก้และกำจัดออกไปได้ด้วยความสามารถของมนุษย์ที่จะควบคุมและกำจัดโรคนี้ให้หมดไป

ดังนั้นทุกสิ่งทุกอย่างที่กล่าวไว้ในบทย่อที่ยกมาจากคาถาอุปนิษัตินั้น เมื่อเราเข้าใจปัจจัยที่สำคัญยิ่งของ “จิตสำนึก” นั้นจะเป็นที่ชัดเจน สมด้วยเหตุผลทางตรรกะและสำคัญเท่าๆ กับแนวความคิดด้านอภิปรัชญา “ครรรณ์มารดา”¹ อาจเป็นหนทางที่แท้จริงอันก่อปรด้วยเหตุผลของเรานั้นจะเข้าสู่ความเป็นอยู่อย่างใหม่ ตามการเข้าไปสู่สภาพทางจิตวิญญาณหรือการรับรู้ถึง “สวรรค์” หรือ “นรก” โดยขึ้นอยู่กับกระทำของเราในอดีต “ฐานานุรูป” มีความหมายเพียงการที่เราสร้างกายห่อหุ้มตัวเรา โดยไม่จำเป็นว่าต้องเป็นร่างกายทางกายภาพ แต่เป็นรูปร่างทางจิตวิญญาณมากกว่า “สิ่งที่อยู่คงที่” คือสิ่งที่ปราศจากอิสรภาพ อย่างที่สิ่งเคลื่อนไหวจะพึงมี มันผูกติดอยู่กับพื้นดิน จินตนาการที่คับแคบของเราทำให้เรามองตัวเราเองว่ามีรูปแบบอย่างอื่น เช่น เป็นสัตว์ หรือมี “รูปแบบที่อยู่คงที่” เช่นต้นไม้หรือหิน และนี่คือสิ่งที่เราจะเป็น (นั่นคือเป็นสัตว์หรือวัตถุที่อยู่กับที่) ทางจิตวิญญาณ เนื่องมาจากการกระทำอันโหดเหี้ยมของเราที่กิดเราลง และทำให้เรา “อยู่หนึ่ง” ไปถึงรากเหง้าของความโหดเหี้ยมของเรา และในที่สุด

¹ สามารถที่จะเป็นสภาพใดก็ได้ในมิติทางจิตวิญญาณ ซึ่งเราอยู่ในสภาพที่ถูกลิม ไม่รู้ถึงศักยภาพทางจิตวิญญาณ (อาทิ แข็งขา ดวงตา ประสาทสัมผัสทางจิตวิญญาณ เป็นต้น) และรอคอยให้มีการพัฒนาคุณลักษณะเหล่านี้ต่อไป เนื่องจากเราได้พัฒนาคุณลักษณะเหล่านี้ในช่วงชีวิตทางกายภาพของเรา ในทำนองเดียวกับเด็กน้อยที่ต้องพัฒนาคุณลักษณะทางกายภาพในโลกแห่งกายภาพ.

คัมภีร์อุปนิษัทกล่าวว่า ความบริสุทธิ์ที่สูงสุดก็ต้องได้รับสิ่งที่สูงที่สุด นั่นคือโลกแห่งพรหม ในตอนนี้เราจะได้เห็นความเหมือนอันน่าอัศจรรย์ในแง่คำกล่าวและความหมายระหว่างคัมภีร์อุปนิษัท และคำสอนของพระสิทธัตถะเกี่ยวกับการก้าวไปของจิตวิญญาณหลังความตาย

บ้างก็เข้าไปสู่สวรรค์ ผู้ก่อบาปก็จะลงนรก ผู้ก่อบุญก็จะไปสวรรค์
ผู้ที่หลุดพ้นจากความปรารถนาแห่งโลก ก็จะเข้าสู่นิพพาน¹

และเราก็จะตกลงไปสู่สิ่งที่ล่อหลอกยั่วใจเรา นั่นคือการตีความการเปรียบเทียบอย่างง่าย ๆ ว่าเป็นความหมายทางกายภาพ เป็นการเกิดใหม่ทางกายภาพในโลกนี้ โดยที่เราไม่มีทางรับรู้อดีตของเรา ไม่รู้ว่าเราได้ก่อบาปอะไรไว้บ้าง เมื่อเป็นเช่นนี้เราจะให้คำอธิบายเกี่ยวกับสิ่งที่พระสิทธัตถะได้กล่าวว่า เราทราบดีถึงบาปที่เราก่อไว้ และเราเห็นว่าเราได้ทำอะไรไว้แล้วบ้าง

ผู้ก่อบาปจะทุกข์ในโลกนี้ เขาจะทุกข์ในโลกหน้า เขาจะทุกข์ใน
ทั้งสองโลก เขาทุกข์ เขามจมอยู่ในความทุกข์ เมื่อเขามองเห็นบาปที่
เขาได้ก่อขึ้นแล้ว²

และในที่สุด “โลกนี้” ดังได้กล่าวข้างต้น มีความเหมือนกับ “โลกหน้า” ในข้อความเดียวกันหรือไม่ หรือว่า พระสิทธัตถะกำลังสับสน หากพระสิทธัตถะพูดถูก เราก็จะไม่ข้อสงสัยอันใดเลย และเราก็ต้องเลิกที่จะเอาความคิดทั้งหมดนี้ไปเทียบกับสิ่งอันเป็นกายภาพต่างๆ เราต้อง “ทำลายภาพลวงและการที่เราเข้าไปสัมผัสกับสิ่งที่มันเป็นสิ่งของ จะทำให้เราหยุดที่จะเกิดแนวความคิดแบบผิดๆ”³ ดังที่พระสิทธัตถะแนะนำเรา พระองค์ทรงกล่าวว่า “มิฉะนั้น ผู้ซึ่งจินตนาการความจริงในความไม่จริง และมองเห็นความไม่จริงในความจริง ไม่เคยพบกับความจริง แต่กลับตามจินตนาการที่ไม่ก่อให้เกิดผลดีอันใด”⁴

¹ ธรรมบท, V. 126.

² ธรรมบท, V. 15.

³ มทวารโรค, 1.6 (19-28).

⁴ ธรรมบท, V. 11.

การค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับธรรมชาติแห่งรูปแบบของพฤติกรรม จากสัญชาตญาณในสัตว์ พิสูจน์ได้ว่า ความคิดที่สร้างสรรค์และมีเหตุผลเป็นลักษณะพิเศษของมนุษย์เท่านั้น และความจริงอันนี้ก็ทำให้แนวความคิดที่ว่า มนุษย์สามารถก้าวผ่านลักษณะของมนุษย์ไปสู่ลักษณะของสัตว์ หรือในทางกลับกันนั้น ยึดถือเป็นสรณะไม่ได้เลย การค้นพบแง่มุมทางจิตวิญญาณและผลของมันต่อสิ่งของทางกายภาพ รวมทั้งความก้าวหน้าในการใช้แนวความคิดทางคณิตศาสตร์เพื่อกำหนดและควบคุมปรากฏการณ์ทางกายภาพในระยะที่ห่างไกลมากๆ ได้เปิดทรวงทางจิตวิญญาณของเราให้กว้างขึ้น และทำให้เรายอมรับความเป็นจริงทางกายภาพ และทำให้เป็นไปได้ที่ว่า ตัวตนที่สำคัญของเราขึ้นอยู่กับจิตวิญญาณมากกว่าวัตถุ

เรากำลังเริ่มที่จะค้นพบว่า ระเบียบและจุดมุ่งหมายสะท้อนอยู่ในปรากฏการณ์ทางกายภาพทั้งหมดที่เราศึกษา และการเกิดของสรรพสิ่งทั้งหมดนั้นเปรียบเสมือนจักรกลอันมหึมาอันเดียว ซึ่งทรงตัวอยู่ได้เพราะมีกฎอันเป็นนิรันดร์ อันเป็นกฎซึ่งมีเพียงเรา (และสิ่งมีชีวิตที่เหมือนกับเราคือคิดอย่างมีเหตุผลได้ในโลกอื่นๆ) สามารถค้นพบได้ เข้าใจได้ และใช้ประโยชน์จากกฎนี้ได้ โดยทั้งหมดนี้ผ่านทางพลังทางจิตนั่นเอง หากจะเปรียบเทียบการค้นหากฎนี้ของมนุษย์ เราอาจเปรียบได้กับเด็กเล็กที่ใช้สติปัญญาน้อยๆ พัฒนาตัวเองเพื่อให้เข้าใจการกระทำและจุดประสงค์ของบิดาของเขา เราจะเห็นสายสัมพันธ์นั้นอย่างชัดเจน นั่นคือสติปัญญา หาทนทางที่จะเข้าใจสิ่งแวดล้อมของตัว และค้นพบว่า คุณสมบัติของความมีเหตุผลที่มีอยู่ในตัวนั้น มิได้เป็นเพียงเครื่องมือที่ดีที่สุดในการเข้าใจการสร้างสรรค์อันยิ่งใหญ่ แต่เป็นเครื่องช่วยการสร้างสรรค์เครื่องมือในการคาดหมายปฏิบัติการที่น่ากลัวของมนุษย์ด้วย และพร้อมกันนั้นก็สามารถใช้พลังแห่งสติปัญญานั้นเพื่อประโยชน์สำหรับมนุษย์

ดังนั้น สติปัญญาของมนุษย์ก็ค่อยๆ เข้าเชื่อมต่อกับพลังความสามารถของสติปัญญาอันยิ่งใหญ่และไม่มีที่สิ้นสุด และที่ละเล็กทีละน้อยเขาก็เริ่มคิดว่า สติปัญญาอันเป็นคุณสมบัติที่ลึกลับซึ่งในบรรดาชีวิตต่างๆ ในโลกนี้มีแต่เขา

เท่านั้นที่มี น้ำมันไม่ใช่สิ่งที่เป็นความบังเอิญที่เกิดขึ้นมาในสังสารวัฏเท่านั้น ตรงกันข้าม สติปัญญา (อันยิ่งใหญ่สูงสุด) เป็นต้นเหตุแห่งพลังในการสรรค์สร้างจักรวาลทั้งหมด และในขณะที่มันอยู่เหนือพลังความสามารถของประสาทสัมผัสของเรา หรืออยู่เหนือเครื่องมือเครื่องมือของเราที่มีอยู่นั้น พลังแห่งสติปัญญานี้ก็ปรากฏผลให้เห็นภายในทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเรา และที่เราเป็นส่วนอยู่นั้น และเรายังค้นพบอีกว่า ยิ่งเรามีความก้าวหน้าและเข้าใจสิ่งที่เกิดอยู่ในโลกนี้มากเท่าใด พลังแห่งสติปัญญาอันสูงสุดก็ยิ่งแสดงตนให้เห็นได้มากขึ้น ด้วยกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสติปัญญานั้น

กฎซึ่งควบคุมสภาพทุกๆ สภาพ

กฎซึ่งเก่าแก่และสูงงาม และ

เป็นสิ่งที่จริงแท้แจ่มเช่นดวงชะตา

ในทำนองเดียวกับที่เราจะไม่คาดว่า สิ่งที่เกิดอยู่ซึ่งต่ำต่อยกว่าจิตใจของเรา เช่น แก้อ้อหรือโต๊ะ จะมีความสามารถในการเคลื่อนไหว และมีพลังขึ้นมาได้ มีความเร็วได้ ที่เราสร้างและปั้นมันขึ้นมาให้เป็นสิ่งที่ก้าวหน้า เช่น รถยนต์หรือเครื่องบินนั้น ในทำนองเดียวกันมันก็เป็น การตกลงขบขันอย่างเห็นได้ชัดที่จะไปคาดว่า สติปัญญาที่ก้าวหน้าและมีเหตุผลกว่านั้น จะมาเล่นเกมซึ่งไร้เหตุผล นั่นคือ ทำลายคุณสมบัติที่สูงส่ง เช่นความคิดที่มีเหตุผล การรับรู้ และความจำ (หรือที่รวมเรียกเป็นคำเดียวว่า จิตสำนึก) ของการสรรค์สร้างที่สูงที่สุด นั่นคือมนุษย์ แล้วบีบความเป็นมนุษย์หรือสิ่งอะไรก็ตามที่หลุดจากความเป็นมนุษย์นั้นลงไปสู่วิถีแบบทางกายภาพและทางจิตใจของสิ่งมีชีวิตอื่นๆ เช่น แมลง สัตว์เลื้อยคลาน และสัตว์ต่างๆ ที่ไร้ซึ่งการรับรู้และความคิดที่มีเหตุผลอย่างสิ้นเชิง ดังนั้นเราจึงไม่มีโอกาสจำความผิดพลาดแต่เก่าก่อนของเรา หรือจะรู้ว่า ความประพฤติที่ดีของเราในอนาคตจะเป็นเช่นไร การกระทำที่ซึ่งไร้เหตุผลและอยู่ดีธรรมที่ลากตัวเราลงไปสู่ความต่ำต่อยคือความเป็นสัตว์นั้น สามารถเปรียบได้กับนักออกแบบเครื่องบิน ที่รำคาญเครื่องบินเสียจนหักปีก ตัดใบพัด ออก ดึงล้อทิ้งไป ถอดเครื่องยนต์ออก แล้วเอาตัวลำอันว่างเปล่าผูกติดกับโต๊ะ

หรือชั้น เพื่อที่ว่ามันจะอยู่หนึ่งเหมือนโตะและชั้น และไม่สามารถทำให้คนออกแบบเกิดความรำคาญกับมันได้ เราเห็นด้วยว่าการกระทำแบบนี้ไร้เหตุผลเป็นอย่างยิ่ง และก่อให้เกิดความเสียเวลาเป็นอย่างมาก และยังเสียความรักต่อสิ่งที่นักออกแบบนั้นได้สร้างขึ้น วิธีเดียวที่จะทำให้เครื่องบินนั้นดีขึ้นก็คือแก้ไขสิ่งบกพร่องของมัน และปล่อยให้มันได้ทำในสิ่งที่มันถูกสร้างมาให้ทำ¹ ในทำนองเดียวกัน มันจะเป็นการไร้เหตุผลเช่นไรหากจะมีครูสักคนหนึ่งที่อยู่ลิเกวาคาญนักเรียนที่มีข้อบกพร่องต่างๆ แล้วก็ตีศิระเด็กคนนั้น ซึ่งการกระทำนั้นอาจจะทำให้เขาเสียความจำ หรือทำให้เขาตาบอด หรือทำให้เขาหูหนวก หรือครูคนนั้นอาจลงโทษเด็กที่น่าสงสารด้วยการบังคับให้เด็กกลดลานและให้ทำเสียเท่าเหมือนสุนัข ด้วยการลงโทษแบบนี้ ครูซึ่งคาดหวังที่จะทำให้เด็กฉลาดขึ้น ด้วยการกระทำของเขา กลับออกห่างจากจุดมุ่งหวังของตนโดยสิ้นเชิง (ถึงแม้ว่าเขาจะเียงพอที่จะเกิดความพึงพอใจว่า เขาได้ทำลายนักเรียนคนนั้นไปเสียแล้ว)

อย่างไรก็ตาม ครูคนเดียวกันจะไม่มีวันใช้วิธีลงโทษแบบที่กล่าวแล้วข้างต้นกับบุตรชายของเขาเอง เพราะเหตุว่าเขาจะเกิดความผูกพันกับบุตรในฐานะที่เขาเป็นบิดาที่รักบุตรผู้นั้น และความต้องการของเขาในอันที่จะให้สิ่งที่เขารักและผูกพันนั้นก้าวไปข้างหน้าอย่างไม่มีการสิ้นสุด และความรู้อันนั้นก็ทำให้เขามีจิตใจเยือกเย็นอดทนกับบุตรชายของเขา ถึงขนาดว่าเขาสามารถสละทรัพย์สินถาวรและแม้แต่ชีวิตเพื่อบุตรชายของเขาได้ ทีนี้เราจะสามารถพูดได้หรือไม่ว่า การคิดอย่างมีเหตุผลคือการคิดว่าพลังสติปัญญาที่สมบูรณ์อย่างไม่มีที่สิ้นสุดนั้น ไม่เพียงแต่ทำให้ตัวตนที่มีเหตุผลเกิดขึ้นมาเท่านั้น แต่ได้ให้พลังที่ทำให้เรามีชีวิตรอดมาได้เป็นเวลาล้านๆ ปี จนถึงขั้นที่ว่าเราขึ้นไปเล่นกับดวงดาวได้แล้วนั้น เรากลับทำลายพลังแห่งสติปัญญานั้นด้วยความคิดที่จะทำลายสติปัญญาของเรา จิตใจของเรา ความจดจำและความคิดของเรา (จิต

¹ นักคิดทางอุปนิษัทุกคนเห็นด้วยกับสิ่งนี้ ดู *จันโดภยา อุปนิษั*, III. 14.1 และ III. 1, 10 และ *Brihadaranyaka-Upanishad*, III. 2. 13.

สำนึกของเรา) โดยการกดตัวของเราเองไปเปรียบกับสภาพของสัตว์ มาถึงขั้นนี้บางคนอาจพูดว่า การที่เรากล่าวว่สัตว์นั้นไร้ซึ่งความคิดอย่างมีเหตุผลและการรับรู้ ก็เป็นเพราะว่าเราเองไร้ความสามารถที่จะติดต่อสัมพันธ์กับสัตว์ด้วยภาษาของมันได้ ดังนั้นเราจึงไม่อาจพิสูจน์ได้ว่า การข้ามจากสภาพและจิตสำนึกของความเป็นมนุษย์เข้าไปสู่ความเป็นสัตว์ เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เราสามารถจะบอกคนเหล่านี้ได้ว่า เขาไม่ได้ต้องเวียนว่ายอยู่ในความไม่แน่ใจอีกต่อไป หากเขาเพียงจะคิดกลับกันเหมือนกลับเหรียญขึ้น นั่นคือ คิดจาก ก. ความเป็นสัตว์เข้าไปสู่ความเป็นมนุษย์ หรือ ข. คิดในทำนองที่ความเปลี่ยนแปลงจากสภาพของมนุษย์ที่สูงกว่าในชีวิตก่อนมาสู่สภาพของความเป็นมนุษย์ที่ต่ำกว่าในชีวิตปัจจุบัน หรือ ค. อาจเป็นในทำนองตรงกันข้าม ที่นี้ผลของความคิดทั้งสามแบบคือ ก. ข. และ ค. ก็คือมนุษย์ที่มีความสามารถในการคิด พุด และสามารถมีความจำได้ ที่นี้ลองพูดกับเขาดูซิ ลองพูดกับมนุษย์คนใดก็ตาม ถามเขาหรือเธอว่า เขาหรือเธอรู้บ้างหรือไม่ว่า ในอดีตกาลนั้นเขาหรือเธอทำอะไรได้บ้าง เขาหรือเธอจำได้หรือไม่ว่าในอดีตกาลนั้นได้เคยประกอบกรรมดีหรือกรรมชั่วอันใดบ้างในแทบจะทุกโอกาส เราจะได้อำตอบว่า “ไม่เลย”

หากผู้พิพากษาในศาลของเราจะโยนผู้ผิดเข้าไปในคุก หรือจับเขาไปทรมาน หรือประหารชีวิตเขา โดยไม่บอกกล่าวให้เขาฟังถึงกรรมชั่วที่เขาได้กระทำนั้น มันจะเป็นการอยู่ดีธรรมและไร้เหตุผลเพียงใด และหากเป็นเช่นนั้นแล้ว ผู้ผิดจะรู้ได้อย่างไรว่าเขาได้ทำความผิดอะไร เขาจะต้องชดใช้ความผิดนั้นอย่างไร และเขาจะทำอย่างไรเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความผิดอย่างเดียวกันอีกในอนาคต หากผู้ผิดไม่ได้รู้ถึงความผิดของเขาเลย การไปลงโทษเขาก็เท่ากับเป็นการหนีห่างจุดมุ่งหมายของความยุติธรรม เพราะเหตุว่าการกระทำนั้นปราศจากเหตุผล ในทำนองเดียวกัน การให้รางวัลในการประกอบกรรมดี ก็ไร้ความหมายโดยสิ้นเชิง หากเราไม่แจ้งให้ผู้ได้รับรางวัลนั้นว่ากรรมดีของเขาคืออะไร และเราก็จะสรุปได้ว่า พลังสติปัญญาอันสุดยอดก็จะต้องทำสิ่งที่ถูกต้องดังได้กล่าวมาแล้ว เมื่อพระองค์มีความต้องการปรับปรุง แก่ไข และทำ

ให้สิ่งมีชีวิตที่พระองค์ทรงรักใคร่และมีความอดทนต่อฉัน มีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้าขึ้น พระองค์จะไม่ใช้ทางให้เราเดินแบบไม่ระมัดระวังและไปในทางที่ไร้ความหมาย โดยไปสู่ความเป็นสัตว์ และทำให้เราไม่ทราบถึงความเป็นอยู่ในชาติก่อนของเรา อันทำให้เราไม่อาจกระทำสิ่งที่ถูกต้องในอนาคตได้ โดยเรียนรู้จากความผิดพลาดของเราในอดีต และทำให้เราต้องคลำทางไปอย่างลึนหวัง อันเป็นประจักษ์พยานที่มีต่อบอดต่อความไร้สติของผู้ที่สร้างเราขึ้นมา นี่ไม่ใช่สภาพที่เกิดขึ้นแน่นอน ในฐานะที่บรรพบุรุษของเราแต่ปางก่อนนั้น ความที่เขาไม่ได้รู้ถึงธรรมชาติของความเป็นมนุษย์และความแตกต่างที่แท้จริงระหว่างตัวเขาและสัตว์ ทำให้เราอาจให้อภัยเขาได้ในการที่เขาสรุปเอาว่า มนุษย์สามารถเปลี่ยนแปลงเป็นสัตว์ได้ และสัตว์ก็สามารถเปลี่ยนแปลงเป็นมนุษย์ได้ ในความเข้าใจอันน้อยนิดของเขาเกี่ยวกับเรื่องกฎแห่งกรรม แต่เราผู้ซึ่งก้าวหน้ามากและมีทัศนคติที่กว้างขวางมากขึ้นนั้น จะเห็นได้ง่ายดายทีเดียวว่า ไม่เพียงแต่จุดมุ่งหมายแต่ขั้นต้นของกฎแห่งกรรมนั้นจะล่องลอยไม่ได้เท่านั้น แต่การปฏิบัติตามกฎแห่งกรรมมีความหมายอย่างแท้จริง หากเราจะมองความหมายของมันให้ลึกซึ้ง และก้าวให้ข้ามพ้นจากบุคลิกภาพและความล้าแก่ของความเป็นมนุษย์เข้าสู่อาณาจักรของอภิปรินิพพาน

หากเราจะคิดถึงเรื่องนี้ให้ลึกซึ้งลงไปอีกนิด เราจะเห็นได้ว่าเพราะเหตุใดกฎที่พลิกผันไม่ได้ของผู้สร้างที่สมบูรณ์นั้น ไม่อาจทดแทนการกระทำอันไร้ความคิดของผู้ปกครอง อันเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดโรคติดต่อกันในทารกผู้บริสุทธิ์ของเขา อย่างไรก็ตามเมื่อเรามองเหตุการณ์นี้จากทัศนคติของผู้เป็นอยู่ อันเป็นนิรันดร์ ซึ่งเป็นสิทธิอันชอบธรรมแต่กำเนิดของสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผล ทุกผู้ทุกนาม เราจะเห็นได้ว่า พลังสติปัญญาอันสูงสุดน่าจะได้คิดค้นกลไกที่สมบูรณ์ที่สุดเพื่อทดแทนพวกเขาบางคนซึ่งไม่ได้มีโอกาสที่จะมีความเป็นอยู่ที่สูงส่ง ทั้งที่ไม่ใช่ความผิดของเราเลย สิ่งทดแทนนี้จะดำรงอยู่ในความเป็นอยู่ทางจิตวิญญาณ

เป็นที่เห็นเด่นชัดมากขึ้นไปอีกว่า แม้แต่บนโลกนี้เอง พระองค์ได้ประทาน

พลังทางจิตวิญญาณแก่เรา ที่จะค้นหาและทำลายล้างโรคภัยต่างๆ และความทุกข์ทั้งมวล ไม่เพียงแต่ทารกที่ยังไม่เกิดเท่านั้น แต่ทำให้กับสิ่งมีชีวิตทุกผู้ทุกนาม¹ เพียงแต่ว่าเราต้องพัฒนาความสามารถนี้ไปในทางเดียวกัน และร่วมมือกันในหมู่มนุษย์

ตอนนี้เราจะเห็นได้แล้วว่ากฎแห่งกรรมนั้นมีความสมบูรณ์และแผ่คลุมไปทั่ว² เพราะมีฉะนั้นแล้ว ผู้ยิ่งใหญ่ เช่น ผู้รู้อันศักดิ์สิทธิ์ พระราม พระกฤษณะ พระพุทธ โซโรอัสเตอร์ และผู้อื่น ที่ปกป้องความคิดที่ว่ากฎแห่งกรรมเป็นสิ่งอันเป็นนิรันดร์นั้น จะสนับสนุนสิ่งซึ่งต้อยกว่ากฎที่ยุติธรรมและมีเหตุผลได้อย่างไร เขาเหล่านั้นเท่านั้นที่ได้ประกาศแนวความคิดที่ถูกต้องอันเดียวของกฎนี้ ซึ่งเปรียบได้อย่างชัดเจนกับความต่อเนื่องแห่งบุคลิกภาพของแต่ละคนอันเต็มไปด้วยจิตสำนึก ซึ่งเป็นแนวความคิดที่แยกออกจากรูปแบบของการมาและการไปแบบไร้ความหมาย และเป็นแนวความคิดที่ชี้ทางไปสู่ความก้าวหน้าอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ขึ้นไปสู่จิตสำนึกที่สูงขึ้น โดยค่อยๆ แสดงศักยภาพอันเต็มเปี่ยมและเข้าไปสู่ระดับของอิสรภาพที่กว้างขวางขึ้น ในมิติแห่งจิตวิญญาณที่เขาเหล่านั้นเสียดสละโดยออกมาอยู่ในรูปลักษณะของความเป็นอยู่ทางกายภาพ และก็เป็นส่วนที่เกี่ยวกับแนวความคิดทางด้านจิตสำนึกทางจิตวิญญาณนี้เอง ที่เราซาบซึ้งถึงผลของการกระทำเหล่านั้นที่เราได้กระทำในโลกนี้ ซึ่งส่งเสริมหรือทำลายบุคลิกภาพด้านจิตวิญญาณอันจำเป็นในการก้าวไปในมิติแห่งจิตวิญญาณที่สมบูรณ์ ไม่ว่าจะไปอย่างเชื่องช้าหรือรวดเร็วหรือเจ็บปวดก็ตาม พระลิขิตถดถะ

1 วิศวกรรมทางพันธุกรรมเกี่ยวกับรหัสดีเอ็นเอในยุคของเราที่สามารถดัดแปลงแก้ไขข้อผิดพลาดในตัวอ่อน และยังสามารถทำให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์เพียบพร้อม เพื่อรองรับแนวโน้มที่ผิดปกติที่จะทำให้เกิดโรคต่างๆ ในอนาคต โดยผลที่เกิดขึ้นคือเราจะได้เด็กที่สมบูรณ์แข็งแรง หากมองจากแง่มุมของ "ความเข้าใจผิดด้านการเกิดใหม่" การปฏิบัติของแพทย์ในปัจจุบันย่อมเป็นการยกให้เขาเป็น "ผู้กตปราบกรรม" เป็น "ผู้มีอำนาจดังพระผู้เป็นเจ้า" หรือมีฉะนั้นก็ราวเด็กเหล่านั้นทุกคนได้ประกอบแต่กรรมดีในชาติปางก่อน! หากเป็นเช่นนั้น เพราะเหตุใดเล่า (และก็อีกโดยปราศจากความจำ) จึงจะต้องกลับมาใหม่ แทนที่จะอยู่ในสวรรค์ต่อไป.

2 สังยุตตนิกาย, 12 : 20.30. "กฎแห่งกรรม (เหตุและผล) มีความเหมือนทั่วและไม่มีข้อยกเว้น".

ก็ได้ประกาศถึงโลกแห่งจิตวิญญาณเช่นเดียวกัน ดังที่เราจะได้เห็นต่อไป และก็ได้เตือนสาวกของพระองค์ไม่ให้ดูหมิ่นดูแคลนสภาพนั้น

ผู้ใดฝ่าฝืนกฎอันเป็นหนึ่งในเดียว (ธรรมะ)

ผู้กล่าววาจาเท็จ หรือเยาะเย้ยโลกอื่นแล้ว

จะไม่มีชีวิตชั่วร้ายอันใดที่เขาจะไม่ทำ¹

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับความเข้าใจผิดในกฎแห่งการเกิดใหม่นี้ ผู้อ่านจะเห็นได้ในตอนนี้ว่า มีปัจจัยสองปัจจัยที่จะช่วยให้เราได้เข้าใจหลักการและการปฏิบัติของกฎแห่งกรรมที่มีอยู่โดยทั่ว² ผลแรกที่ได้จากทฤษฎีของเราคือความเข้าใจอย่างใหม่ในอุปมาอุปไมยที่พระราม พระกฤษณะ และครุบาทักดีลัทธิท่านอื่นๆ ที่สอนเรา และที่ได้ให้ความหมายอันสูงส่งกว่าเกี่ยวกับการที่จิตวิญญาณเคลื่อนเข้าสู่ความเป็นนิรันดร์ และความจริงที่ว่าอุปมาอุปไมยนี้ถูกพวกภูมิจิตเปลี่ยนแปลงไปเป็นรูปแบบในทางรูปธรรมในวังวนของโลกทัศน์ที่คับแคบของเขา เพื่อให้เขาจะได้เข้าใจแนวความคิดของ “สิ่งที่อธิบายได้” นั่นคือเหตุและผล ซึ่งความเข้าใจอันนี้ง่ายจริงแต่ผิดพลาดโดยสิ้นเชิง และถึงแม้ว่าความเข้าใจผิดพลาดนี้จะยังมีอยู่จนถึงทุกวันนี้ โดยเฉพาะทำให้เกิดสิ่งที่น่าเศร้าใจ นั่นคือการเกิดขึ้นนวรรณะขึ้นในดินแดนที่ปรัชญาที่เกิดขึ้น และซ้ำเติมด้วยความรู้อันเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับบทบาทที่พัวพันกันของพลังต่างๆ (เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น) ที่แทรกซึมเข้ามาในสังคมนั้น รวมทั้งการพัฒนาแนวความคิดเพื่อเข้าใจโลกและจักรวาลและสติปัญญาของมนุษย์และพลังที่แฝงอยู่ ความไร้เหตุผลของการเกิดใหม่ทางกายภาพ หรือการกลายตัวของจิตมนุษย์เข้าไปสู่

¹ ธรรมบท, V. 176 ดู ภควัดคีตา, XVI. 8.9 ประกอบ “เขากล่าวว่า โลกไม่มีฐานรากใดๆ และเป็นสิ่งจอมปลอม ไม่มีพระเจ้าเป็นเจ้าและเกิดขึ้นก็เพราะแรงปรารถนา จะอะไรเสียอีกเล่า? จากความคิดเช่นนี้ บรรดาคนมนุษย์ผู้หลงทางที่มีความเข้าใจอันน้อยนิด ดำรงตนไม่เหมาะสมและมุ่งมั่นในการกระทำอันชั่วร้าย ส่วนเกิดมาเพื่อทำลายโลก”.

² จามเซ็ด ฟอสตาร์, พระผู้เป็นเจ้าของพระพุทธรเจ้า (สำนักพิมพ์ศยาม, กรุงเทพฯ, 2547) หน้า 234-237.

รูปแบบทางกายภาพอื่นๆ หรือที่เรียกว่าการเกิดใหม่นั้น มีที่ไปอยู่ที่เดียวเหมือนความเข้าใจผิดอื่นๆ นั่นคือ กองขยะในจิตใจ

ที่นี้เมื่อเราได้ตามความเข้าใจผิดไปจนถึงสุดขั้วของจุดแรกเริ่ม, นั่นคือแนวความคิดทางโลกและจักรวาลทางฮินดูของอินเดียบราहณ์แล้ว เราก็จำเป็นที่จะต้องทำลายมัน และให้มันนอนสงบนิ่งตลอดกาลในส่วนที่เป็นพุทธะ-ธรรมะด้วย

เมื่อเราได้ศึกษาคำกล่าวของพระสิทธัตถะในเรื่องนี้อย่างถ่องแท้แล้ว ก็ดูเหมือนว่าในหมู่ผู้เลื่อมใสพระองค์ในยุคแรกๆ นั้น ก็มีความต้องการอย่างยิ่งยวดที่จะดึงเอาความคิดอันสูงส่งลงมาสู่ระดับที่ต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้ นั่นคือรูปแบบปฏิบัติที่ง่ายตายที่สุด และในกรณีของชาวพุทธยุคแรกๆ ซึ่งสร้างคุณค่าใหม่ขึ้นมาท่ามกลางว่างของแนวความคิดแบบฮินดูนั้น แนวความคิดแบบง่าย ๆ ที่นำไปสู่ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการเกิดใหม่ได้นำพาความคิดและคำกล่าวเกี่ยวกับความหมายของวิธีการและขั้นตอนของการเดินทางของจิตวิญญาณเข้าสู่นิพพาน ไปเป็นแบบเดียวกับที่พวกฮินดูนำเสนอไว้ แต่มีข้อยกเว้นอยู่อันหนึ่ง นั่นคือ ชาวพุทธในยุคต้นๆ ซึ่งเชื่อในทฤษฎีของการเกิดใหม่และกฎแห่งกรรม ได้พลิกผันแนวความคิดนี้ไปในทางศีลธรรม และคิดไปในแง่แตกต่างจากความเชื่อทางปรัชญาของชาวฮินดู นั่นคือชาวพุทธเชื่อว่า เราจะไปสู่สวรรค์ได้ไม่ใช่ด้วยวิธีปฏิบัติ การบุญชดด้วยสัตว์ หรือการลงโทษทำร้ายตัวเอง แต่เราจะไปสู่สวรรค์ได้ด้วยคุณความดี¹ ที่พระสิทธัตถะเน้นย้ำไว้ นั่นคือ การให้ทาน ความ

¹ แน่นนอนคัมภีร์ของฮินดูก็ยึดถือคุณงามความดีในทำนองเดียวกันที่ธรรมราชาประกาศอยู่บ่อยๆ (ที่ชายคนโตของตระกูล บัณฑะ) Maatruvatparadaaraanscha, Paradravyamiloshteva อัมมวัต-สรวภูตัง

Yahpasyati Sapasyati. “ผู้ใดยกย่องภรรยาของผู้อื่นดังมารดาของตน ผู้ใดมองเงินทองของผู้อื่นดังอันดิน และผู้ใดปฏิบัติต่อผู้อื่นเหมือนที่ปฏิบัติต่อตนเอง ผู้นั้นคือผู้เห็นแจ้ง เขากลายเป็นผู้เห็นพรหม” (มหาภารตะ) แต่กว่าจะถึงยุคของพระสิทธัตถะ จิตสำนึกอันสูงส่งส่วนใหญ่ได้ถูกแทนที่โดยพิธีกรรมต่างๆ ดังนั้น จุดมุ่งหมายของพระสิทธัตถะจึงเป็นการฟื้นฟูจิตสำนึกอันสูงส่งเหล่านี้ ด้วยคำสอนของพระองค์.

ชื่อสัตย์ การให้อภัยศัตรู อย่างไรก็ตาม แนวความคิดด้านการเกิดใหม่ซึ่งไปปรากฏอย่างเด่นชัดใน *อวธานะ สัตตะกถา*¹ นั้น ไม่ใช่ตัวหลักในคำสอนของพระสิทธัตถะที่มีจุดหมายเด่นอยู่ที่การเข้าสู่ความรู้แจ้งหรือโพธิ หรือที่เรียกว่า การตรัสรู้ ซึ่งจุดหมายนี้ก็ต้องเป็นของเราด้วยเช่นกัน เพราะฉะนั้นจากนี้ไปขอให้เราได้นำทางเข้าไปสู่ความรู้แจ้งว่า ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการเกิดใหม่มีรากเหง้ามาเช่นใด อันเป็นความเข้าใจผิดของชาวพุทธทั้งหลายที่ได้ตีความคำสอนและอุปมาอุปไมยของพระสิทธัตถะในความหมายของสาสน์ของพระองค์อย่างตรงทื่อและผิดพลาดไปหมด

ณ ที่นี้ เราจะได้ให้ตัวอย่างบางตัวอย่างจากข้อเขียนอันศักดิ์สิทธิ์ทางพุทธศาสนา ในการอภิปรายของพระสิทธัตถะเกี่ยวกับเรื่องนี้ และจะให้ผู้อ่านเป็นผู้ตัดสินข้อวิจารณ์ของเราได้ดีที่สุด

วิธีเดียวที่เราจะแน่ใจในสิ่งจะที่ว่าความสุขและความเจ็บปวดของแต่ละคนล้วนเป็นผลของการกระทำของเรานั้น ก็คือความรู้ที่ว่าในชาติก่อนนั้นบุคคลผู้นี้ได้ทำอะไรไว้ นั่นก็เป็นเพราะเหตุว่าความสุขและความเจ็บปวดในชีวิตนี้ก็เป็นเพราะการกระทำในชาติก่อนนั่นเอง พระสิทธัตถะได้ทรงถามสานุศิษย์ของมหาวิระ² “ท่านทราบจริง ๆ หรือไม่ว่า ท่านในฐานะที่เป็นบุคคลในปัจจุบันนี้ ได้เคยมีชีวิตอยู่ในอดีต หรือว่าท่านได้ประกอบกรรมทั้งดีและชั่วอย่างไบบ้าง” เมื่อพระองค์ได้รับคำตอบว่าเขาไม่ทราบนั้น พระองค์จึงถามเขาว่า เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว เขาจะยืนยันได้อย่างไรรว่า ความสุขและความทุกข์ของบุคคลหนึ่งเกี่ยวเนื่อง

¹ ผลงานทางพุทธในยุคหลัง เป็นการรวมเรื่องราวร้อยเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในปัจจุบันและอดีตของบุคคลต่างๆ และผลของการกระทำต่างๆ อันเกิดขึ้นกับเขา และทั้งหมดรวมคำสอนเดียวกัน นั่นคือ “กรรมดีก่อให้เกิดผลดี และกรรมชั่วก่อให้เกิดผลชั่ว”.

² ในขณะนี้เป็นที่เชื่อแล้วว่า นิครณนาฏบุตร เป็นบุคคลเดียวกับมหาวิระ ผู้เป็นครูบาอันน่าเคารพนับถือแห่งศาสนาเซน และเป็นผู้ที่อยู่ในยุคเดียวกับพระสิทธัตถะ ในบทประพันธ์ทางศาสนาพุทธดูเหมือนว่า มหาวิระเสียชีวิตลงสองสามปีหรืออาจเป็นห้าปีก่อนที่พระสิทธัตถะจะเสียชีวิต คำว่า นิครณท์ หมายถึง “เป็นอิสระจากบ่วงหรือพันธนาการ” ผู้นับถือมหาวิระนั้นเป็นผู้รู้กันในหมู่ชาวพุทธว่าเป็น นิครณท์.

กับการกระทำของเขาเองไม่ว่าจะได้เป็นการกระทำในชีวิตนี้หรือในชีวิตก่อน¹ นี่เป็นการที่พระสิทธัตถะปฏิเสธทฤษฎีของพวกเขาอย่างชัดเจน ดูเหมือนว่าพระพุทธเจ้าจะได้ถือว่ามหาวิระนั้นยึดมั่นในรูปแบบของลัทธิปัจเจกชนอย่างสุดขั้ว ในขณะที่ผู้อื่นที่เชื่อในชะตากรรมหรือดวงชะตามีความเห็นว่าการกระทำและความหายนะของแต่ละบุคคลนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกโดยสิ้นเชิง มหาวิระพลิกไปอีกสุดขั้วหนึ่ง และเชื่อว่าประสบการณ์ที่น่าพึงพอใจและไม่น่าพึงพอใจนั้นขึ้นอยู่กับตัวของเราเอง ความเห็นของมหาวิระปรากฏอยู่ในผลงานของเซนชื่อว่า สูตร-คิรตังคะ ว่า

เมื่อฉันทนทุกข์ทรมาน โศกเศร้า ลำบากผิด อ่อนแอ ได้รับหรือรับรู้ความเจ็บปวด ฉันเป็นผู้สร้างมันขึ้นมาเอง... ความริ้นรมย์ และความสนุกสนานช่วยฉันหรือทำให้ฉันหลุดพ้นไม่ได้เลย มันเป็นสิ่งหนึ่งและฉันเป็นอีกสิ่งหนึ่ง มันแปลกแยกไปจากตัวตนที่แท้จริงของฉัน แม้แต่มิตรและญาติพี่น้องซึ่งใกล้ชิดสนิทสนมกับฉัน ก็ไม่อาจรู้ได้และไม่อาจที่จะรับรู้สัมผัสในสิ่งที่ฉันกำลังเผชิญอยู่ นี่เท่ากับเป็นการกล่าวว่า บุคคลผู้หนึ่งในฐานะที่เป็นตัวของเขาเองนั้น จะเกิดมาและสิ้นชีพิตักษัยด้วยความเป็นปัจเจกชนนั่นเอง และด้วยความเป็นปัจเจกบุคคลนั่นเอง ที่เขาหลุดจากความเป็นอยู่แบบหนึ่งและไปเกิดใหม่ในความเป็นอยู่อีกแบบหนึ่ง ดังนั้น แรงปรารถนา จิตสำนึก และปัญญาการรับรู้ และความรูสึกของเขาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นของเขาเองเท่านั้น²

ในอีกโอกาสหนึ่งได้มีผู้ที่น่านิยมเลื่อมใสท่านหนึ่งชื่อว่า ทิมบาร์กุก เข้ามาหาพระสิทธัตถะและถามพระองค์ว่า “อันความสุขและความทุกข์ทรมานนั้น เกิดขึ้นโดยตัวของมันเองหรือไม่ หรือเกิดขึ้นโดยผู้อื่นหรือไม่ หรือว่ามันไม่ได้เกิด

1 เทวทาสุตตร, มัชฌิมนิกาย.

2 ตรงนี้ก็เช่นเดียวกัน ไม่มีสิ่งใดแสดงถึงการเกิดใหม่ทางกายภาพ.

ทั้งโดยตนเองหรือโดยผู้อื่น” เราได้รับทราบว่ พระลัทธิตถะตอบทั้งสองคำถามนี้ด้วยการปฏิเสธซึ่งเป็นการแสดงว่าความสุขและความทุกข์ทรมาณนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยซึ่งขึ้นกับตัวเราและไม่ขึ้นกับตัวเรา พระองค์ชี้แจงเพิ่มเติมว่า

มีความทุกข์ทรมาณบางประเภทที่เกิดขึ้นจากความเฉื่อยชา จากสลายลม จากสภาพารมณืหลายๆ อย่างรวมกัน จากการเปลี่ยนแปลงทางฤดูกาล จากความเครียดที่เกิดจากสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นจากการทำร้ายจากภายนอกและจากกรรมของเราเอง¹

และเพื่อที่จะไม่ให้เราเข้าใจข้อความนี้ผิดและไปคิดว่ามันหมายความว่า การละเมิดกฏของพลังแห่งเจตนาารมณื ซึ่งทุกๆ คนย่อมมีอยู่ ซึ่งไม่มีใครที่จะละเว้นในการปฏิบัติตาม พระลัทธิตถะกล่าวอย่างชัดเจนว่า

โดยตนเองแน่แล้วที่มีการปฏิบัติชั่ว และก็โดยตนเองที่มีการละเว้นการปฏิบัติชั่ว และก็โดยตนเองที่จะบริสุทธิ์ขึ้นมาได้ ความบริสุทธิ์และมลทินเป็นของตัวตนแต่ละคน ไม่มีใครจะไปทำให้อีกผู้หนึ่งบริสุทธิ์ได้²

และในอีกโอกาสหนึ่งที่พระลัทธิตถะได้พูดคุยกับพราหมณ์หนุ่ม³ เราจะเห็นได้ว่า เพียงคำถามของพระองค์ ก็เพียงพอที่จะแสดงถึงการที่พระองค์รังเกียจความชั่วของการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพหรือการเกิดใหม่ :

พระลัทธิตถะ: ท่านทราบหรือไม่ว่ามีการเกิดขึ้นในครรรค์มารดา

พราหมณ์: ข้าแต่ท่าน เราทราบว่าต้องมีการร่วมประเวณีของบิดามารดา ต้องเป็นฤดูกาลของมารดา และคนธรรพ์ต้องอยู่ด้วย หากมีทั้งสามสิ่งนี้ ก็จะมีการเกิดในครรรค์

¹ สังยุตตนิกาย, เล่ม IV บทที่ 36 สماعคมข้อเขียนทางบาลี [Pali Text Society] หน้า 155 เกิดขึ้นจากลักษณะของเรที่มีอารมณ์ปรารถนาอันแรงกล้า.

² ธรรมบท, V. 165 ดู ภควัตตคิตา, XVIII. 16 ประกอบ "ถึงกระนั้นก็ตาม ผู้ที่มีความคิดอันไม่บริสุทธิ์และมองผู้สูงส่งว่าเป็นผู้กระทำนั้น ย่อมมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน และไม่ให้เห็นสิ่งใด".

³ มัชฌิมนิกาย, II. 156-157.

พระลิขิตตะ : ท่านทราบหรือไม่ว่าคนธรรมดาเป็นนักรบผู้กล้า หรือ เป็นพราหมณ์ หรือเป็นพ่อค้า หรือเป็นกุลีที่เกิดใน ตระกูลต่ำ

พราหมณ์ : เรื่องนั้นเราไม่ทราบดอกท่าน

ความคิดที่ว่าร่างกายเป็นส่วนสำคัญของจิตวิญญาณ (วิจนะ) ที่จะคงอยู่ และพัฒนาอยู่บนฐานของแนวความคิดที่คับแคบและไม่พัฒนาของจักรวาลที่ คับแคบมากๆ ร่างกายไม่มีความจำเป็นสำหรับจิตวิญญาณ เจกเช่นดวงตา สำหรับความเป็นอยู่ของแสง และหูสำหรับเสียง นี่เป็นเพียงเครื่องมือเพื่อให้ สิ่งเหล่านั้นได้แสดงออก และในขณะที่สิ่งเหล่านี้ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและ กัน เช่น ร่างกาย ดวงตา หู เป็นต้นนั้น สิ่งสำคัญต่างๆ เหล่านี้อยู่และแสดง ตัวของมันได้โดยอิสระจากเครื่องมือเหล่านั้นทีเดียว ในขณะที่คัมภีร์อันศักดิ์ สิทธิ์ทางพุทธศาสนากล่าวถึงระดับหรือประเภทของการเกิดใหม่สี่อย่าง (การมา และการไป) นั่นคือ โสตาบัน คือผู้ที่ก้าวไปในแม่น้ำและอาจเกิดอีกเจ็ดครั้งกว่า ที่เขาจะไปถึงฝั่งตรงข้าม นั่นคือนิพพาน หรือ Sakradagamin คือผู้ที่กลับมา ใหม่ครั้งเดียว หรือ อนาคามี คือผู้ที่ไม่กลับ และ อรหัต คือผู้ที่สมบูรณ์พร้อม และไปสู่นิพพานได้ แต่อย่างไรก็ตามหลายๆ ครั้งที่พระลิขิตตะเทียบสิ่งเหล่านี้ กับการคิดคำนึงสี่ระดับ (ฉาน) หรือเส้นทางสู่อานาจ (อุททิบาท)¹ ซึ่งคล้ายกับ “แนวทางของอารยัน” ซึ่งเป็นวิถีทางแห่งความรอบรู้ การรู้ที่เต็มที และนิพพาน นักปรัชญาชาวฮินดูก็ได้ยอมรับสี่ระดับนี้ คือเป็นระดับของความปรารถนา (กามา) ความตั้งใจ (กัตต) และการกระทำ (กัญญา) และท้ายที่สุดคือ ความ เปลี่ยนแปลงชั่ววินาทีที่เกิดขึ้นในส่วนประกอบและลักษณะของบุคคล (กรรม)² ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดคือขั้นตอนของความตั้งใจและเจตนา และถึงแม้ว่าหลังจากนั้น หากไม่ได้เกิดการกระทำเพราะมีเหตุขัดข้องที่มองไม่เห็น แต่

¹ สังยุตตนิกาย, II. 212 f และ อังคุตตรนิกาย, I, 170, I, 254F เป็นต้น.

² Brihadaranyaka-Upanishad, IV. 5.5.

ผลของความตั้งใจและลักษณะก็ยังคงอยู่ “บุคคลจะดีได้ก็ด้วยความดีที่เขากระทำ และเลวด้วยความชั่วที่เขากระทำ” นี่คือนิพพานที่คัมภีร์อุปนิษัตยคแรกกล่าวไว้¹

ดังนั้น ขั้นตอนหรือระดับของ “การมาและการไป” เมื่อเราวิเคราะห์ให้ดี แล้วก็กลายเป็นเพียงสภาพจิตใจจิตวิญญาณของเรา เช่นเดียวกับขั้นตอนสุดท้ายของความสมบูรณ์ นั่นคือนิพพาน และไม่มีที่ใดที่จะเป็นเงื่อนไขกำหนดไว้ว่า จะต้องมีการกายทางกายภาพก่อนที่จิตวิญญาณจะผ่านขั้นตอนแต่ละขั้นตอนดังได้กล่าวมาแล้ว หรือกำหนดว่าจะต้องมีสถานที่ทางกายภาพเพื่อที่จะรับรู้ขั้นตอนเหล่านี้ เพราะเหตุว่า ดังที่เราจะเห็นต่อไปนั้น เราสามารถจะรับรู้ นรก สวรรค์ และแม้แต่นิพพาน ในชีวิตนี้เอง หรือในอาณาเขตหน้าของจิตสำนึกทางจิตวิญญาณ โดยขึ้นอยู่กับการพัฒนาทางจริยธรรมของเราเอง

สถานที่ที่นักบุญอาศัยอยู่ข้างรัชมัย ไม่ว่าจะอยู่ในหมู่บ้าน หรือป่าเขา ในน้ำลึก หรือบนผืนดินแห้ง และนิพพานก็เช่นเดียวกัน²

ชีวิตทางศาสนา (ธรรมะ) ถูกฝังอยู่ในนิพพาน จุดมุ่งหมายของมันคือนิพพาน ความสมบูรณ์ของมันคือนิพพาน เราสามารถทำให้ความเจ็บปวดหมดสิ้นไปในชีวิตนี้³

สำหรับผู้ที่อยู่ใต้น้ำตาย ท่ามกลางอุทกภัย ตรงกลางทาง สำหรับผู้ที่เดินทางต่อไปเรื่อยๆ โดยแกตัวลงและกำลังจะสิ้นชีวิต ข้าฯ ขอประกาศให้ทราบถึงเกาะที่ไม่มีสิ่งใด ไม่มีการไขว่คว้าสิ่งใด นี่คือนิพพานที่ไม่มีกาลข้างหน้า ข้าฯ เรียกมันว่า นิพพาน นั่นคือการดับสูญของการแก่ชราและการสิ้นชีวิต⁴

เราสามารถเข้าถึงมันได้ในชีวิตนี้เอง นิพพานอยู่ภายในตัวเรา

¹ Brihadaranyaka-Upanishad, III, 2, 13 ดู จันโดกยา อุปนิษัต, III, 14.1 ประกอบ เป็นต้น.

² สำหรับแนวความคิดโดยละเอียดเกี่ยวกับนิพพาน ดูบทที่ 3 จามเช็ด ฟอสตาร์, พระผู้เป็นเจ้าของพระพุทธเจ้า. (สำนักพิมพ์คยาม, กรุงเทพฯ, 2547).

³ มัชฌิมนิกาย, i, 304.

⁴ สุตตนิบาต, VV, 1093-94.

ผู้ฉลาดเหล่านี้ที่ทำสมาธิ ยืนหยัด ที่ไม่ละความพยายาม ก็จะได้ถึงนิพพาน ซึ่งเป็นอิสระภาพและความสุขสูงสุด¹

ภิกษุผู้หนึ่งผู้มีปัญญา ไร้ซึ่งความปรารถนาและความโลภ จะถึงซึ่งความไม่รู้จักตาย ความสงบ ซึ่งคือสภาพคงที่ของนิพพาน² ผู้ที่มีจิตใจยึดมั่นอยู่กับปัจจัยของการรู้ตื่น ผู้ไม่ยึดติดกับสิ่งใด จะมีความสุขในอิสระภาพ เป็นอิสระจากความยึดมั่น ผู้เอาชนะความหิวโหย ผู้ที่เต็มไปด้วยแสงสว่าง จะได้พบนิพพานในโลกนี้³

นิพพานนั้นมิได้เป็นสิ่งที่พิสูจน์กันได้ทางประสบการณ์ แต่มันเป็นสิ่งที่เรียกได้ว่า ความรับรู้ตัวเอง เป็นการรับรู้ว่าจิตวิญญาณเท่านั้นที่เป็นอยู่⁴ นั่นคือความสำนึกแห่งตนเอง

ก่อนที่เราจะกล่าวต่อไป ขอให้เราได้ชี้แจงคำกล่าวที่มีชื่อเสียง⁵ ของพระสิทธัตถะที่ได้กล่าวไว้กับสาวกศิษย์ผู้ใกล้ชิดพระองค์มากที่สุด นั่นคือพระอานนท์ ซึ่งหากไม่ได้ชี้แจงให้เข้าใจถ่องแท้แล้ว อาจพาไปให้มีความเห็นที่ผิดพลาดเกี่ยวกับลักษณะทางธรรมชาติและความเป็นอยู่ของจิตวิญญาณ (วิจนะ) (จิตวิญญาณ) ในส่วนที่สัมพันธ์กับร่างกายทางกายภาพ เมื่อเราพูดถึงวิญญาณ (วิจนะ) เราหมายความว่าจิตวิญญาณหรือจิตใจ นั่นคือ “ตัวตนที่แท้จริง” อันเป็นศัพท์ที่พระสิทธัตถะใช้ในหลายโอกาส

พระสิทธัตถะ : อานนท์ สัจจะนี้ที่สถิตอยู่ในร่างกายในรูปของจิตสำนึกนั้น เราจะต้องเข้าใจมันในแบบนี้ นั่นคือ อานนท์ สมมุติว่าจิตสำนึกไม่ได้ผ่านเข้าสู่กรรมมารดาแล้ว สิ่งมีชีวิตที่มีรูปร่างจะรวมเข้าไปอยู่ในกรรมมารดาได้

1 ธรรมบท, V. 23.

2 สุตตนิบาต, V. 204.

3 ธรรมบท, V. 89.

4 ทิสมนิกาย, 11. 157.

5 สังยุตตนิกาย, II. 13-16.

หรือไม่

อานนท์ : ไม่ได้แน่นอน ท่านผู้ได้รับการเคารพ

นี่ก็หมายถึงว่า หากไม่มีปรากฏการณ์ของการรับรู้ของมนุษย์ซึ่งมีการเชื่อมต่อกับจิตวิญญาณอันมีเหตุผล (จิตวิญญาณ-จิตใจ) กับร่างกายในส่วนต่างๆ (องค์ประกอบทางร่างกายและเซลล์) อันสิ่งนี้แตกต่างจากสัตว์ หากไม่มีการเชื่อมต่อนี้ เซลล์ย่อมจะไม่เข้าไปเชื่อมต่อกับตัวอ่อนที่มีลักษณะทางชีวภาพ และเมื่อเป็นดังนั้น การเป็นอยู่ของมนุษย์โดยแท้จริงก็ย่อมไม่เกิดขึ้น

ลัทธิตถะ : อานนท์ สมมุติว่า หากจิตสำนึก เมื่อเข้ามาสถิตย์อยู่ในครรภ์มารดาแล้วกลับออกไปอีก¹ เจ้าคิดว่าส่วนต่างๆ ของชีวิตจะเกิดมาในโลกนี้ได้หรือไม่

อานนท์ : ไม่ใช่แน่นอน ท่านผู้ได้รับการเคารพ

นี่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า หากจิตวิญญาณที่มีเหตุผลที่ผืนึกแน่นกับตัวร่างทางอินทรีย์ภาพ ได้แยกตัวของมันเองออกจากร่างนั้นแล้ว ด้วยเหตุผลกลใดก็ตาม อินทรีย์ภาพนั้นก็ดับสูญ และไม่ออกมาจากครรภ์มารดาในรูปร่างของร่างที่มีชีวิตและมีคุณค่า

พระลัทธิตถะ : อานนท์ สมมุติว่าจิตสำนึกถูกตัดออกจากร่างกายของเด็ก ไม่ว่าจะชายหรือหญิง ของจงตอบเถิดว่า ร่างกายนั้นจะเติบโตขึ้นได้หรือไม่ จะพัฒนาต่อไปได้หรือไม่

อานนท์ : ไม่ได้แน่นอน ท่านผู้ได้รับการเคารพ

¹ กรณีนี้ได้มีการกล่าวไว้โดยละเอียด ในการสนทนาระหว่างพระกฤษณะและพราหมณ์โสมหัตต์ ผู้ซึ่งภรรยา มีลูกซึ่งเสียชีวิตแต่แรกเกิดถึงสิบคน โสมหัตต์สรุปเอาว่านี่คือกรรมของเขาที่ตกมาสู่บุตรของเขา และถามพระกฤษณะว่า "เพราะเหตุใดเด็กทารกผู้บริสุทธิ์ต้องมารับความทุกข์ทรมาน" "เขาไม่ได้ทุกข์ทรมานดอก เจ้านั่นแหละเป็นผู้ทุกข์ทรมาน และถ่ายทอดความรู้สึกของเจ้าไปยังพวกเขา เปรียบเสมือนการที่เจ้ากล่าวถึงหนามที่อยู่ในโลกทั้งหมด หนึ่งๆ ที่หนามนั้นทิ่มตำเท้าของเจ้าอยู่" ต่อจากนั้นพระกฤษณะก็ได้แสดงให้เห็นว่า เด็กที่เสียชีวิตตั้งแต่ในครรภ์นั้นเป็นเพียงการเปลี่ยนสถานภาพไปสู่โลกที่ยิ่งใหญ่กว่า อันเป็นที่ที่เขาจะก้าวต่อไปข้างหน้าอย่างไม่มีที่สิ้นสุด และเขาย่อมไม่ยอมกลับมาใหม่จากโลกนั้น ณ ที่นี้ก็อีก ที่ไม่มีการกล่าวถึงการเกิดใหม่.

นี่ก็เป็นเรื่องเดียวกันกับช่วงที่กล่าวถึงในช่วงแรกนั่นคือการที่จิตสำนึกถูกตัดขาดจากอินทรีชาติ เพียงแต่ในกรณีนี้การตัดขาดเกิดขึ้นนอกกรรมมารดา นั่นคือเมื่อตัวอ่อนเกิดขึ้นและได้รับรูสของชีวิตแล้ว หากจะพูดให้ง่ายเข้าก็พูดได้ว่า หากร่างกายซึ่งเปรียบเสมือนยานทางชีวภาพประสบกับเหตุที่ทำให้การดำเนินชีวิตขาดสะบั้นลง ซึ่งทำให้จิตวิญญาณแยกออกจากร่างกายชีวภาพแล้ว ร่างนั้นก็จะไม่เติบโตและไม่พัฒนา นั่นเป็นเพราะว่ามันตายลงเสียแล้ว โปรดสังเกตด้วยว่า เรากล่าวถึงจิตวิญญาณที่ถึงที่สุดนี้ได้ก็เพียงเพื่อจะกล่าวว่า มันหลุดและแยกตัวออกมา

พระสิทธัตถะ : อานนท์ ดังนั้นจิตสำนึกของเราจึงมีอินทรีชาติหรือร่างกายอาศัยอยู่

ข้าฯ ได้กล่าวมาแล้วว่า จิตสำนึกต้องพึ่งอินทรีชาติ เราจะต้องเข้าใจสิ่งนี้จะโดยวิธีนี้ อานนท์ สมมุติว่า จิตวิญญาณไร้ซึ่งจุดยึดเหนี่ยวในอินทรีร่างนี้ ของตอบเถิดว่า ในอนาคตนั้นจะมีการเกิด การแก่ การตาย และการกลับเป็นอยู่ หรือการเกิดใหม่ในร่างอันทุกข์ทรมานนั้นได้หรือไม่

อานนท์ : ไม่ได้แน่นอน ท่านผู้ได้รับการเคารพ

กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า หากจิตวิญญาณอันก่อปรด้วยเหตุผลไม่สามารถที่จะยึดตัวของมันเองกับสิ่งที่กำลังจะเป็นตัวอ่อน เพราะเกิดความล้มเหลวขึ้นในปรากฏการณ์ในการปฏิสนธิทางชีวภาพแล้ว แนนอนก็จะไม่มีตัวอ่อน และไม่มีการออกจากกรรมมารดามาสู่ชีวิตนี้ นั่นคือการเกิด และไม่มีการพัฒนาในอนาคตไปสู่วัยชรา และความตาย และสังขาร (การกระทำของคนเราใน gamut แห่งชีวิต) นี่คือนี่สิ่งที่ตรงที่สุด และมีเหตุผลที่สุด นั่นคือจิตวิญญาณที่เป็นหน่วย

¹ ณ ที่นี้เป็นที่น่าสนใจที่จะสังเกตว่า พุทธศาสนาก็มีแนวคิดเช่นเดียวกับศาสนาที่ยิ่งใหญ่อื่นๆ ที่ว่าจิตสำนึก (จิตวิญญาณที่มีเหตุผล หรือบุคคลิกภาพส่วนตัว) นั้นเกิดขึ้นในวันที่แรกที่มีการปฏิสนธิ.

หลัก ซึ่งหากไม่ยึดติดกับชีวิตที่กำลังจะเกิดเป็นตัวอ่อน ไม่ว่าด้วยเหตุผลกลใดก็ตามแล้ว ตัวอ่อนก็จะไม่มีการพัฒนาต่อไป และการปฏิสนธิก็ไม่เกิดขึ้นที่จะทำให้พัฒนาขึ้นเป็นตัวอ่อน ดังนั้น หน่วยอันสำคัญนี้หรือที่เรียกว่า จิต วิญญาณอันมีเหตุผล (จิตสำนึก) ก็จะไม่สามารถมีบทบาทในการควบคุมและชี้นำร่างกายทางชีวภาพได้อีกต่อไป (ตัวอ่อน) และในที่สุดแล้วก็ไม่สามารถแสดงตัวของมันออกมาในการเป็นอยู่ทางกายภาพแบบที่มันจะทำได้ ในรูปแบบของสิ่งมีชีวิตที่คิดได้ หากกระบวนการปฏิสนธิการพัฒนาเป็นตัวอ่อน เป็นทารก การเกิด การเติบโตเป็นผู้ใหญ่ มีได้ดำเนินไปโดยปกติธรรมดา นี่เป็นทางเดียวที่จะทำให้เราเข้าใจข้อความท้ายที่สุดของพระสิทธัตถะกับพระอานนท์ และจะได้เข้าใจคำพูดทั้งหมดของพระองค์ :

พระสิทธัตถะ : อานนท์ โดยวิธีนี้เท่ากับว่าในอินทรียชาติร่างหนึ่งจะมี
เหตุผล วิธีการ การเริ่มต้น และปรากฏการณ์แห่งจิต
สำนึก

กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เพื่อที่ว่ากลไกอันลึกลับที่จุดประกาย “การมา” ของจิตวิญญาณอันมีเหตุผลเข้าสู่ร่างกายทางกายภาพเพื่อเดินทางไปสู่นิรันดร์และอมตะ ขั้นตอนแรกสุดก็คือ อินทรียชาติ นั่นเอง เปรียบได้กับลำเรือซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนแรกในการไปสู่มหาสมุทร และเมื่อไปถึงฝั่งตรงข้ามแล้ว เรือจะถูกทิ้งไว้ที่นั่น และจิตวิญญาณอันมีเหตุผลปฏิบัติหน้าที่อื่นต่อไปเพื่อความก้าวหน้า แต่เราจะกล่าวถึงเรื่องนี้ในภายหลัง

มาถึงจุดนี้ อาจจะมีการถามว่า พระสิทธัตถะเชื่อในเรื่องจิตวิญญาณอันเป็นอมตะหรือ และคำตอบจะชัดเจนเลยว่า “ใช่” เราเพียงแต่ศึกษาคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ รวมทั้งข้อบัญญัติทางบาลี เราจะได้เห็นชัดว่า พระสิทธัตถะย้ำอย่างชัดเจนว่า พระองค์มาเพื่อสอนชีวิตอันมากมายของจิตวิญญาณอันอมตะ

ดูกร ลีลา (สีห) การเอาขณะตนนั้น ไม่ได้หมายความว่า เป็นการ
ทำลายจิตวิญญาณของมนุษย์ แต่กลับเป็นการรักษาจิตวิญญาณนั้น
เมื่อเขาเข้าใจว่า การลงโทษจะทำให้จิตใจของเขาบริสุทธิ์ เขาก็จะไม่

พร่ำเป็นทุกข์กับดวงชะตาของเขา แต่จะกลับยินดีเสียอีก¹

เราจะเห็นได้ว่าในขณะที่พระสิทธัตถะใช้คำว่า “จิตใจ” เมื่อพระองค์แปลความหมายของ “จิตวิญญาน” อยู่บ่อยๆ และคำว่า พุทธิ (ซึ่งนำมาสู่คำว่า พุทธะ) เมื่อแปลความจากสันสกฤตตรงๆ แล้ว จะแปลว่า “จิตวิญญาน” โดยเน้นย้ำที่ความจริงที่ว่า จิตวิญญานไม่ได้ช่วยให้คนรู้ แต่ทำให้คนมีพลัง ด้วยมันควบคุมจิตใจและเป็นมากกว่าการรับรู้ จิต หรือปัญญา อย่างไรก็ตาม การสนทนากันกับอานนท์ กัสสปะ และผู้อื่นเกี่ยวกับ “ความเป็นนิรันดร์” ของจิตวิญญาน ไปถูกตีความแบบเข้าใจผิดจนกลายเป็นแปลว่า “ความไม่เป็นอมตะ”

อานนท์ ผู้ที่เน้นย้ำตัวเอง จะมีความเชื่ออย่างสูงสุดถึงความเป็นนิรันดร์ ผู้ที่ปฏิเสธมันจะตกลงไปอยู่ในความเชื่ออย่างสุดกู่ถึงการทำลายล้างในที่ลึกลับ²

และสรุปลงท้ายว่า “นิพพานไม่ได้แปลว่าการทำลายล้างจนสิ้นซาก”³

เราจะเห็นได้จากความหมายของมันเองว่า คำว่านิรันดร์นั้นไม่มีการเริ่มต้น ไม่มีการลงท้าย และจิตวิญญานนั้น เราก็ได้เห็นจากคำสนทนาของพระสิทธัตถะกับพระอานนท์ในเมืองต้นแล้วว่า มันมีการเริ่มต้น นั่นคือเมื่อเกิดการปฏิสนธิ ดังนั้นก็จะเป็นนิรันดร์ คือไม่ได้มีอยู่ก่อนเหตุการณ์นั้น—นั่นคือการปฏิสนธิ นี่เป็นการปฏิเสธความมีอยู่ของจิตวิญญานของแต่ละคนก่อนวินาทีนั้น พระสิทธัตถะทรงย้ำเพิ่มเติมอย่างชัดเจนว่า จิตสำนึกของมนุษย์ในชีวิตก่อนนั้นไม่มี (โดยไม่ลืมน่าพระองค์กล่าวถึงการทนทุกข์ทรมาน)

ผู้ใดพูดว่า “ผู้ใดกระทำ (การกระทำ) คือผู้ได้รับประสบการณ์ (ผลของการกระทำ)” เป็นการพูดว่า ผู้นั้นนำความทุกข์มาเองตั้งแต่ต้น (นั่นคือ ในการเป็นตัวของเขาเอง)—นี่เท่ากับเป็นการแสดงความเห็น

¹ มทวารวด, VI. 31; อ้างไว้ในเล่มเดียวกัน. (อารยปริยเสนะสูตร) ชักก้าวไปในเมืองหลวงของกรุงกาสี (พาราณสีในพาราณสีใหม่) โดยลั่นกลองและความเป็นนิรันดร์.

² วัตรโคตรสูตร.

³ ลังกาวัตระสูตร, XVIII. 2.

เกี่ยวกับความเป็นนิรันดร์¹

บทที่คัดย่อมานี้แสดงเพียงว่า มีความทุกข์ทรมานบางอย่างที่อยู่นอกเหนือการกระทำของเรา และมีได้มีต้นเหตุมาจากเรา เช่น (ดูหน้า 125-126) “เกิดมาจากความเดือดร้อน จากสลายลม จากสภาพอารมณ์หลายๆ อย่างรวมกัน จากการเปลี่ยนแปลงทางฤดูกาล จากความเครียดที่เกิดจากสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นจากการทำร้าย เป็นต้น” ซึ่งหากเราเข้าใจมันแล้ว มันก็เป็นการอธิบายถึงปัจจัยต่างๆ ทางชีวภาพ และปัจจัยภายนอกต่างๆ ที่เป็นผลกระทบต่อเรา เช่น โรคภัยไข้เจ็บ ความพิการ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทั้งหมดทำให้เราเกิดความรันทดท้อใจ และเจ็บปวด ทั้งเมื่อเราเป็นตัวอ่อนที่กำลังพัฒนา และเมื่อเป็นเด็ก หรือเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้น ความเป็นนิรันดร์ไม่ควรถูกปิดไปเป็นเรื่องของจิตวิญญาณ (จิตวิญญาณที่มีเหตุผล) เพราะเหตุว่าพระสิทธัตถะทรงย้ำอย่างชัดเจนว่า จิตวิญญาณนั้นมีจุดเริ่มต้น แต่เมื่อก้าวในส่วนที่สองซึ่งก็มีความชัดเจนอยู่แล้วนั้น อุตตาหรือจิตวิญญาณของเรา—ตัว “ฉัน” เองที่แท้จริงนั้น—ไม่มีการจบสิ้นมันเป็นอมตะ “ผู้ซึ่งปฏิเสธสิ่งนี้—ตัว “ฉัน” เองที่แท้จริง—จะตกลงไปสู่ห้วงเวทแห่งความเชื่อในเรื่องการทำลายล้างในที่สุด” พระสิทธัตถะได้อธิบายสิ่งนี้เพิ่มเติมอีกให้กัสสปะ ดังนี้ :

ผู้ที่กล่าวว่า “ผู้หนึ่งกระทำ (การใดการหนึ่ง) และอีกผู้หนึ่งรับทราบในการกระทำการนั้น (ผลของการกระทำ)” ผู้นั้นกำลังพูดว่า เมื่อสิ่งมีชีวิตถูกความทุกข์ทรมานโจมตี อันเป็นความทุกข์ทรมานที่เกิดมาแต่ผู้อื่น นี่เท่ากับเป็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการทำลายล้าง²

ตัวฉันที่แท้จริง—อุตตาของเรา—นั้นเป็นนิรันดร์ มันจะไม่ถูกทำลายล้าง และผลของการกระทำของเราไม่ได้แพร่กระจายไปตั้งเชื้อโรคและไปเกาะติดผู้อื่น

¹ สังยุตตนิกาย, II, 19, 20.

² สังยุตตนิกาย, II, 21 ดู จามเชต พอสดาร์, พระผู้เป็นเจ้าของพระพุทธเจ้า. (สำนักพิมพ์สยาม, กรุงเทพฯ, 2547) หน้า 129-152 ประกอบ.

และไปทำให้ผู้อื่นนั้นทนทุกข์ทรมานไปด้วย มันเป็นผลที่ตัวเรานั้นจะเก็บเกี่ยวเอง เพราะตัวเราเองเท่านั้นที่ได้หว่านมันลงไป

นอกจากนั้น เราทราบว่าพระลัทธิตถะวิจารณ์ทฤษฎีการทำลายล้างของ อจิตตะ เกษกรรมบาลี (Ajita Keskamali) อย่างรุนแรงและเรียกผู้เชื่อในทฤษฎีนี้ว่า เป็น “ผู้ทำลายล้าง” ซึ่งพวกนี้เชื่อว่า ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดมาจากการรวมตัวกันของปัจจัยทางวัตถุสี่อย่าง และจิตวิญญาณก็ไม่ได้มีตัวตนแยกออกจากปัจจัยเหล่านั้น เกษกรรมบาลีอ้างว่า มัน (จิตวิญญาณ) นั้น เกิดมากับร่างกายและตายไปพร้อมกับความตายของร่างกาย พระลัทธิตถะทรงถือว่าทฤษฎีนี้ไม่เพียงแต่ไร้เหตุผลเท่านั้น แต่เป็นถึงความมิดเพี้ยนทางศีลธรรม เพราะความคิดแบบนี้จะทำให้มนุษย์กระทำการอย่างไร้ความรับผิดชอบ เหมือนสัตว์ป่า โดยไม่คำนึงถึงผลดีหรือผลร้ายของการกระทำนั้น

ข้าฯ กล่าวกับเจ้าโดยแท้จริงว่า : มิใช่ในสวรรค์ มิใช่ท่ามกลางมหาสมุทร มิใช่เมื่อเจ้าไปหลบอยู่ในรอยแยกของภูเขา เพราะมันจะไม่ได้ทำให้เจ้าหลบหนีจากผลของการกระทำอันชั่วร้ายของเจ้าได้ ในเวลาเดียวกัน เป็นที่แน่นอนว่าเจ้าจะได้รับผลดีจากการกระทำของเจ้า ผู้ที่เดินทางไกลและกลับมาได้อย่างปลอดภัยนั้น จะได้รับการต้อนรับอย่างดีจากครอบครัว เพื่อนฝูงและบุคคลที่รู้จัก ดังนั้น สิ่งที่ต้องรับเขาก็คือ ผลดีของการกระทำดีนั่นเอง เขาผู้ซึ่งเดินไปในทางของความถูกต้อง เมื่อเขาก้าวผ่านชีวิตนี้ไปสู่ชีวิตหน้า¹

ณ ที่นี้ พระลัทธิตถะย้ำต่อไปว่า “จิตสำนึก” หรือ “ตัวฉัน” ทราบดีถึงการกระทำในขณะที่มีชีวิตอยู่ เพราะเหตุว่า การกระทำที่ดีหรือชั่วยังเกาะติดอยู่กับตัวหลังความตาย และไม่มีหนทางใดที่เราจะหลบหนีไปจากผลของการ

¹ ธรรมบท, VV. 127, 219, 220 ดู กวตัตติตตา, II. 13 ประกอบ “ในทำนองเดียวกับที่ความเป็นเด็ก ความ เป็นหนุ่มสาว และความชรา นั้น เป็นเรื่องของจิตวิญญาณที่ผ่านทางร่างกายนี้ แต่ถึงกระนั้น จิตก็ถึง อีกร่างหนึ่งด้วย ผู้ฉลาดจะไม่หลงประเด็นนี้” อ้างไว้ในเล่มเดียวกัน, XVI. 23.

กระทำของเรา ดังนั้น หากเราคิดสักนิด เราจะทราบเลยว่า หากเราไม่รับทราบ หากเราไม่มีความจำว่าเราได้ทำอะไรมาแล้วบ้างในอดีต ไม่ว่าดีหรือชั่วก็ตาม ก็แสดงว่า เราได้ “หนี” มันพ้นแล้ว และพระสิทธัตถะกล่าวผิดพลาด หรือมี ฉะนั้นก็แสดงว่า สิ่งที่พระองค์กล่าวมาข้างต้นนั้นเห็นได้ชัดว่าถูกต้อง พระสิทธัตถะจะไม่วันผิดพลาด เพราะพระองค์เป็นผู้รอบรู้ และเราไม่ได้รับทราบ ความเป็นอยู่ของเราในอดีตเพียงเพราะมันไม่มี นอกจากนั้น หากจุดประสงค์ของรางวัลหรือการลงโทษในการกระทำในอดีตของเรานั้นคือ เพื่อให้จิตใจของเรามีความบริสุทธิ์ซึ่งจะนำมาสู่ความสมบูรณ์ในที่ที่สุด นั่นคือนิพพาน เพราะเรา รับทราบถึงปรากฏการณ์นี้อย่างเต็มที่ (เพราะจิตใจของเราเท่านั้นที่จะรับทราบ) แล้ว มีความจำเป็นอันใดเล่าที่เราจะเฝ้าเวียนสะดุดอย่างมีตบอดโดยการ “เกิดใหม่” ในความเป็นกายภาพ—นั่นคือการกลับมาสู่โลกนี้—โดยแยกตนเองออกจากจุดที่สำคัญที่สุด (จิตใจ) ที่เป็นตัวจักรที่ทำให้มีการพูดถึงกลไกของการเกิดใหม่ แน่นอนจิตใจของเราซึ่งรับรู้การกระทำของตนหลังความตาย ดังที่พระสิทธัตถะได้กล่าวไว้ นั่น สามารถก้าวไปข้างหน้าอย่างถูกต้องชัดเจน ในมิติของ อภิปรัชญาและจิตวิญญาณ และ ณ ที่นั่นเขาก็จะได้รับรู้ถึงความทุกข์ทรมาน และความปีติสุข ว่าหากไม่เป็นความห่อเหี่ยวทางจิตวิญญาณ ก็เป็นองค์รวมที่ สมบูรณ์ที่สุด คือเป็น “ผัก” ทางจิตวิญญาณ หรือเป็นแมลง หรือเป็นสัตว์ หรือ เป็นทเวะ (พระเจ้าหรือผู้ให้แสงสว่าง) แต่ก็นั่นแหละ พุดโดยธรรมก็คือว่า จิตใจ นั้นเป็นตัวกำหนดสภาวะความสุขและความทุกข์ทรมานและไม่มีใครจะสงสัย ได้เลยว่าแม้แต่นโลกใบนี้เอง จิตวิญญาณก็สามารถกำหนดให้เรากระทำการ อย่างสัตว์ป่าหรืออย่างนักบุญ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณค่าที่เราเชื่อถือ หรือพูดอีกนัย หนึ่งคือมาตรฐานทางจริยธรรมนั่นเอง

พระสิทธัตถะยอมรับโดยชัดเจนเกี่ยวกับ “ตัวฉัน” หรือ “อัตตา” คือตัวตน ที่แท้จริงของเรา ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด และอาจเป็นสิ่งเดียวที่ทำให้เรามีจุด มุ่งหมายแห่งการมีชีวิตอยู่บนโลกนี้ ในคราวหนึ่งมีพราหมณ์หนุ่มจำนวนหนึ่ง ทหารยาของตนและเข้ามาหาพระสิทธัตถะและถามว่า ท่านบังเอิญได้พบเห็น

สตรีที่หนีพวกเขาไปหรือไม่ พระองค์ตอบโดยโยนคำถามกลับไปว่า อะไรสำคัญกว่าสำหรับเจ้าเล่า การหาสตรีหรือการหา “ตัวฉัน” ของเจ้า? อย่างไรก็ตาม วิธีการของพระสิทธัตถะในการค้นหา “ตัวฉัน” แตกต่างกันเล็กน้อยกับวิธีการของนักปรัชญาชาวฮินดูโบราณ โดยที่พระสิทธัตถะใช้วิธีการแบบเดียวกับที่ใช้อธิบายความสมบูรณ์สูงสุด ที่ว่าไม่อยู่ในข่ายของปรากฏการณ์ธรรมดาสามัญ และพระสิทธัตถะได้มาซึ่งความเป็นจริงแห่งตนเอง หรือที่เรียกว่า “ตัวฉัน” โดยการขจัดสิ่งที่ไม่ใช่ “ตัวฉัน” ออกไป

“สานุศิษย์ทั้งหลาย ขจัดสิ่งที่ไม่ใช่ของเจ้าออกไปเสีย ขจัดมันออกไปเสียให้หมด หากมนุษย์เราตัดกิ่งและใบออกจากต้นเจตะ ท่านจะนึกพูดหรือไม่ว่า มนุษย์กำลังพาเราออกไป กำลังเผาไหม้เรา หรือเอาเราไปใช้ตามความต้องการ”

“ไม่แน่นอน องค์ท่าน”

“และเพราะเหตุใดเล่าที่ว่าไม่”

“องค์ท่าน ก็เพราะเหตุว่า มันไม่ใช่ตัวเราหรืออะไรก็ตามที่เป็นตัวเรา”

“ถ้าเช่นนั้น เหล่าสานุศิษย์ ในทำนองเดียวกัน เจ้าก็จงขจัดองค์ประกอบ (ขันหะ) หรือที่เรียกว่า สิ่งที่มีใช้ตัวตนออกไป”²

ในบทสนทนาต่อไปนี้ซึ่งมีขึ้นระหว่าง ยมก และพระสารีบุตร ซึ่งเป็นสานุศิษย์ที่ยิ่งใหญ่ของพระสิทธัตถะ จะขจัดความเข้าใจผิดทั้งหมดเกี่ยวกับความคิดเห็นของพระสิทธัตถะเรื่องตัวตนที่แท้จริงหรือ “ตัวฉัน” ของบุคคล

¹ มหาวรรค, I. 14 ดู วิสุทธิมรรค, บทที่ I ประกอบ “หญิงหรือชายหนอที่ผ่านนางหนึ่ง ข้าบอกไม่ถูกหรอก แต่สิ่งหนึ่งที่ข้ารู้จักคือ มีโครงกระดูกหนึ่งชุดที่เดินทางอยู่บนถนนสายนี้”.

² มัชฌิมนิกาย, 22 ดู ภควัตคัตตา, II. 14, 15 ประกอบ “ดูกร บุตรแห่งกุนตี (อรชุน) การเชื่อมต่อระหว่างประสาทสัมผัส และสรรพสิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกแห่งความร้อนและความหนาว ความสุขสบายและความเจ็บปวด จะผ่านมากและผ่านไปและมีความเป็นชั่วคราวช่วยยาม ดังนั้น จงอย่าได้ใส่ใจมันเลย อรชุน ผู้ฉลาดซึ่งรับรู้ว่าความเจ็บปวดและความสุขสบายคือสิ่งเดียวกัน และไม่รู้สึกทนทุกข์ทรมานเมื่อต้องกระทบความรู้สึกนั้น ก็สามารถก้าวไปสู่ความจริงยั่งยืนได้”.

ยมกเชื่อว่าในแง่คิดของพระสิทธัตถะนั้น พระภิกษุผู้บรรลุแล้วจะหมดสิ้นทุกสิ่งทุกอย่าง หลังจากที่ยังงมงายของเขาเน่าเปื่อยสลายไป ซึ่งเป็นความเห็นที่พระสิทธัตถะกล่าวโทษไว้อย่างชัดเจน แต่น่าเสียดายที่ความเห็นนี้ยังยืนยงคงอยู่แม้จนปัจจุบันนี้ เพราะเหตุว่ามีนักคิดชาวพุทธหลายต่อหลายคนที่ดีความทฤษฎีของพระสิทธัตถะ เมื่อภิกษุรูปอื่นๆ พยายามทำให้ยมกออกจากตำแหน่งไม่สำเร็จ เขาจึงขอให้พระสารีบุตรผู้เฒ่าเคารพ “แก้ไขเปลี่ยนแปลง” ความเห็นที่นอกกรีตของยมก ด้วยเหตุนี้ พระสารีบุตรจึงเข้าไปหายมกถึงในกุฏิและตั้งคำถามว่า “ท่านพี่ยมก ตามที่มีรายงานมาว่า มีความเห็นที่โหดเหี้ยมเกิดขึ้นในจิตใจของท่านนั้นเป็นความจริงหรือไม่ แสดงว่าข้าฯ เข้าใจทฤษฎีที่พระองค์ผู้ซึ่งได้รับพรได้สอนไว้ นั่นคือ เมื่อร่างกายสลายลงไปแล้ว ภิกษุผู้หลุดพ้นจากอิทธิพลทั้งหลายก็จะถูกทำลายไปจนสิ้นสลายไป และไม่มีตัวตนอีกต่อไปหลังความตาย” ยมกกล่าวว่า “น้องท่าน ข้าฯ ก็เข้าใจอย่างนั้นเช่นเดียวกัน” หลังจากนั้นมีการถกเถียงกันเป็นเวลานาน เมื่อคุยกันจบแล้ว ยมกยอมรับว่า เขาผิดพลาดไปในการเชื่อว่า หลังจากที่ร่างกายสูญสลายไปแล้ว จิตวิญญาณที่ถูกปลดปล่อยก็มลายหายไป

ไม่มีที่ใดในบทสนทนาต่างๆ ของพระสิทธัตถะที่มีนัยแห่งการปฏิเสธตัวตนที่แท้จริง ในขณะที่มีหลายโอกาสที่พระองค์แยกตัวตนที่แท้จริงออกจากตัวตนที่ไม่ยั่งยืนยาวและจอมปลอมที่ประกอบด้วยความรู้สึกต่างๆ เป็นต้น พระองค์ยืนหยัดในความเป็นนิรันดร์ของตัวตนที่แท้จริง หรือจิตวิญญาณ และจะโต้กลับถึงสิ่งนี้อยู่บ่อยๆ และอย่างชัดเจนในสูตรที่ว่า นม โส อตตะตา “นั่นไม่ใช่ตัวตนของฉัน” ในคัมภีร์อุปนิษัทที่เก่าแก่ที่มีวิธีการอ้างถึงความเป็นอยู่ของสิ่งที่แท้จริง และปฏิเสธสิ่งที่ไม่แน่นอน ดังนั้น เราจะได้เห็นพระสิทธัตถะโหม่นนำสานุศิษย์ของพระองค์เกี่ยวกับความจริงที่แน่นอนที่ลึกๆ ที่ถูกทำลายไม่ได้ และเป็นนิรันดร์

จงปลุกตัวของท่านเองด้วยตัวตนของท่าน สืบราวตัวของท่าน
ด้วยตัวตนของท่าน ดังนั้น เมื่อท่านได้รับการปกป้องโดยตัวตนของ

ท่าน และเมื่อท่านได้มีความระมัดระวังแล้ว ท่านผู้ซึ่งเป็นภิกษุอาจารย์จะมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข เพราะเหตุว่าตัวตนที่แท้จริงคือเจ้าแห่งตัวตัวตนที่แท้จริงคือที่หลบภัยของตัว ดังนั้น ค้อมตัวของเจ้าลงในทำนองเดียวกับที่พ่อค้าค้อมตัวลงต่อหน้าม้ารูปร่างงามและแข็งแรง

นี่เป็นการย้ายเดือนแบบเดียวกับที่ได้กล่าวไว้โดยครูบาอัคคีสิทธิ์ในทศยุคทุกสมัย นั่นคือ “รู้ตัวของตนเอง” ซึ่งเป็นเนื้อหาสำคัญของจุดประสงค์ของจิตวิญญานที่ดำรงอยู่ และเป็นการจบสิ้นการเดินทางไปสู่จุดมุ่งหมายของความสมบูรณ์ แต่ตัวตนที่แท้จริงนี้ อันเป็นความไม่ใช่ตัวเอง ไม่ได้วิเคราะห์กันได้ง่าย ดังที่พระสิทธัตถะกล่าวว่า “โดยแท้จริงแล้ว สิ่งที่ยากแก่การมองเห็นก็คือความไม่ใช่ตัวเอง”² เราทราบกันว่าแม้แต่ “มาร อันเป็นเทพแห่งค้นหาและความตายก็ไม่อาจพบวิจนะ ของพระโคตมิกะ และวัคคิ หลังจากที่ภิกษุเหล่านั้นมรณาพลง ถึงแม้เขาจะได้เสาะหาไปทั่ว นั่นเป็นเพราะเขาได้เข้าไปสู่นิพพาน”³ และเราไม่ควรสรุปเอาจากทั้งหมดนี้ว่าตัวตนที่แท้จริงนั้น ไม่ขณะที่มันไม่ตายนั้น มันก็ไม่เปลี่ยนแปลง⁴ และไม่เปลี่ยนแปลง นี่เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพราะจุดมุ่งหมายของตัวตนที่แท้จริงนั่นคือ การก้าวเข้าไปสู่ความสมบูรณ์ขึ้นเรื่อยๆ นั้นเข้าไปสู่นาคต และไปสู่นิพพาน และนั่นแหละคือความเปลี่ยนแปลง

ดังนั้น เมื่อเราเข้าใจดีแล้วว่า ในขณะที่จิตวิญญาน-จิตใจ (วิจนะ) หรือ “ตัวฉัน” (ตัวตนที่แท้จริง) เป็นนิรันดร์ (คือไม่มีจุดจบนั้น)

จิตใจจะเข้าครอบครองทุกสิ่งทุกอย่างไม่เพียงแต่บนโลกเท่านั้น

¹ ธรรมบท, VV. 379, 380 ดู กควัตตคา, III. 17 ประกอบ “อย่างไรก็ตาม ผู้ซึ่งมีความสุขอยู่กับตัวตนเท่านั้น และมีความภาคภูมิใจอยู่กับตัวตนนั้น และพึงพอใจอยู่กับตัวตนนั้น ผู้นั้นก็ไม่มีหน้าที่ยื่นใด”.

² อุทานะ, VIII. 3 และใน ศิขนิทาย, IV พระสิทธัตถะให้ความหมายของจิตสำนึก (วิจนะ) หรือ วิญญาน ว่าเป็นมิติที่มองไม่เห็น ไม่มีขอบเขต เจาะลึกเข้าไปทั้งหมด และเป็นฐานแห่งรูป (ร่างดั้งเดิม) เวทนา (ประสาทสัมผัส) สัญญา (การรับรู้) สังขาร (เจตนากรรม) ดู ศิขนิทาย, II. 63, 2 ประกอบ.

³ สังยุตตนิกาย, I. 122. 10.

⁴ ธรรมบท, V. 277 “ทุกสิ่งทุกอย่างที่สร้างขึ้นมานั้นไม่จีรัง”.

แต่บนสวรรค์ด้วย และความเป็นนิรันดร์คือสมบัติที่จริงแท้แน่นอน
และล้ำค่าที่ได้มีการค้นพบ”¹

มันก็ได้มีการเริ่มต้น และโดยนัยแห่งความหมายของมันแล้ว ดังที่พระ
ลิขิตตะได้เคยสอนไว้ เราจะเรียกว่ามันเป็นอมตะไม่ได้ (ไม่มีการเริ่มต้นและ
การจบสิ้น) และเนื่องจากที่มันต้องมีการเปลี่ยนแปลง ต้องเติบโต ต้องบรรลุถึง
ซึ่งความสมบูรณ์ในขอบข่ายที่เป็นไปได้ ดังนั้นมันก็ต้องเปลี่ยนแปลงได้ พระ
องค์ย้ำว่า “ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นอยู่นั้นต้องมีการผันแปรและเปลี่ยนแปลง” ทุก
สิ่งทุกอย่างยกเว้นความสมบูรณ์อันสูงสุด²

ดังนั้น หลังจากที่เรารู้ได้บรรยายมาแล้ว เกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติและความ
ก้าวหน้าของจิตวิญญาณ-จิตใจ (จิตสำนึก) และความผิดพลาดที่หลีกเลี่ยงไม่ได้
เกี่ยวกับการเกิดใหม่ที่เราเห็นตอนนี้แล้ว ก็เป็นที่หวังว่า ผู้ศึกษาที่ขยันขันแข็ง
จะได้ยอมรับว่าแนวความคิดของวิวัฒนาการที่ก้าวหน้าไปเรื่อยๆ แห่งจิตสำนึก
นั้น (วิจนะ) จิตวิญญาณ-จิตใจ (ตัวฉันที่แท้จริง) ในความเป็นอยู่แบบอื่นๆ ซึ่ง
สามารถรับรู้และจดจำการกระทำแต่หนหลัง และด้วยเหตุนี้จึงรับรู้ถึงหนทางที่
เขาจะต้องเลือกเดินเพื่อพาตัวเองไปสู่การปลดปล่อยโดยสิ้นเชิง (นิพพาน) ก็คือ
การยึดถือตามคำกล่าวของพระลิขิตตะในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ
กฎแห่งกรรมที่เราต้องยึดถือทั้งในขณะนี้และในภายหน้า

ผู้ที่กล่าวสิ่งที่ไม่เหมาะสมไม่ควรจะลงนรก และผู้ที่ได้กระทำการ
อันหนึ่งอันใดและบอกว่าไม่ได้ทำ เมื่อทั้งสองเสียชีวิตไปแล้ว เขาจะ
มีสถานะเท่ากัน นั่นคือเป็นคนประกอบกรรมชั่ว ในชีวิตหน้า³

หากที่มือของเขาไม่มีบาดแผล เขาก็สัมผัสยาพิษได้ โดยที่มัน
จะไม่ทำอันตรายแก่เขา ยาพิษจะไม่ทำร้ายผู้ที่ไม่มีบาดแผล ไม่มีผล

1 พุทธกถิณะ (อนาถบิณฑิกเขตวัน).

2 อุทนะ, V. 81 “ที่ซึ่งไม่มีการดับสูญ หรือการเกิดใหม่”.

3 ธรรมบท, V. 306 ดู ภควัตคิตา, V. 22 อ้างไว้ในเล่มเดียวกัน, XVIII. 38.

แห่งความชั่วใจจะตกแก่ผู้ที่มีได้ประกอบกรรมชั่ว¹

ในทำนองเดียวกับที่พระสิทธัตถะได้ตัดเดือนเหล่าพราหมณ์ที่พยายาม
ค้นหาสตรี (หน้า 135-137) แทนที่จะค้นหา “ตัวฉัน” ในตัวของเขา หรืออีกนัย
หนึ่งคือสัจจะอันล้ำลึกในตัวเขานั้น แนวคิดของพระองค์ในทุกๆ ส่วนที่เกี่ยวกับ
สัจจะอันทำลายลงไม่ได้นี้ นั่นคือตัวของเราที่แท้จริง และจิตวิญญานและ
จิตใจของเราที่แท้จริงก็มุ่งไปสู่ความก้าวหน้า “การไปและการมา” ของมัน หรือ
“การเกิดและการตาย” นั่นคือการก้าวหน้า เป็นขั้นตอนจากระดับหนึ่งไปสู่อีก
ระดับหนึ่ง ในระดับของความเป็นอยู่ นั่นคือ ความเป็นจิตวิญญานโดยทั้งสิ้น
ส่วนที่เป็นร่างกายภาพและสลายลงได้นั้น ไม่มีค่าใดๆ ทั้งสิ้น

โออีกไม่นานนัก ร่างนี้ก็จะฝังอยู่ใต้ดิน ไร้ผู้สนใจ ไร้จิตสำนึกใดๆ

ไร้ประโยชน์ใดๆ รวากับว่าเป็นมัดพินที่มอดไหม้หมดแล้ว²

และ “ความดี” และ “การรู้แจ้ง” จะต้องเป็นผู้ที่นำพาให้เราก้าวไปบนเส้นทาง
แห่งความเป็นนิรันดร์ สู่นิพพาน และสานุศิษย์ของพระองค์ที่เข้าใจและ
ปฏิบัติตามคำสอนของพระองค์ จะทำนุบำรุงคุณสมบัติอันล้ำค่าทั้งสองนี้ และ
อาศัยมันเพื่อไปสู่การปลดปล่อย

ผู้ใดจะเอาชนะโลกนี้ได้และโลกแห่งพระยม³ (พระเจ้าแห่งการ
จากพราก) พร้อมด้วยพระเจ้าในโลกนั้น? ผู้ใดจะค้นพบหนทางที่ถูก
ต้องแห่งความดี เจกเช่นผู้ชำนาญที่ค้นพบดอกไม้ที่ถูกต้อง?

สานุศิษย์จะเอาชนะโลกนี้และโลกแห่งพระยมพร้อมด้วยพระ
เจ้าในโลกนั้น สานุศิษย์จะค้นพบหนทางที่ถูกต้องแห่งความดี เจกเช่น

¹ ธรรมบท, V. 124 ดู Brihadaranyaka-Upanishad, (วิษณุสามิตรี XX50) ประกอบ “ในทำนองเดียวกับ
กับที่มุนีธรรมสวเลื้อยผ้าชุดใหม่ในโลกนี้ และสลัดชุดที่เขาเคยใส่ทิ้งไป จิตวิญญานของมุนีธรรมก็เข้า
ครองร่างใหม่ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับการกระทำของเขาในชีวิตก่อนหน้านี้” และภควัดศิวา, II. 22.

² ธรรมบท, V. 41

³ เทพตามตำนานแห่งโลกอันมืดม่น เช่นเดียวกับมาร ตัวตนแห่งความโง่เขลา และความปรารถนาที่
ผิดพลาด.

ผู้ชำนาญที่ค้นพบดอกไม้ที่ถูกตัด เมื่อเขาทราบว่ารังนั้นเหมือนกับ
ความพ้อฝัน เมื่อเขาทราบว่าลักษณะทางธรรมชาติของมันเหมือนกับ
ภาพลวงตา และเมื่อเขาทำลายดอกดาบอันแสนหวานแห่งมารแล้ว
เขาจะไปในที่ซึ่งพระเจ้าแห่งความตายมองไม่เห็น¹

ดังนั้น การเกิดทางกายภาพอย่างซ้ำซากโดยไร้จิตสำนึกในอดีต ก็ไม่มี
ประโยชน์อันใดกับพระสิริทศตะไนอันที่จะปลดปล่อยความเป็น “ตัวฉัน” ที่แท้
จริง (จิตวิญญาณ-จิตใจ) เช่นเดียวกับที่มีดฟันที่มอดไหม้หมดแล้วไม่สามารถ
ลุกโชนขึ้นมาได้อีก หรือภาพลวงแห่งสายธารก็ไม่สามารถดับกระหายได้ สิ่ง
ที่พระองค์กล่าวถึงเกี่ยวกับ “การมาและการไป” และ “การเกิดและการตาย” นั้น
เกี่ยวเนื่องกับจิตวิญญาณและจิตใจของเรา หรือสัจจะของเราเท่านั้น และไม่มี
ความเกี่ยวเนื่องอันใดกับสิ่งที่พระองค์เปรียบว่าเป็นมีดฟันที่มอดไหม้และไร้
ประโยชน์ หรือเป็นภาพลวง นั่นคือร่างทางกายภาพของเรา และสิ่งที่จะกล่าว
ต่อไปนี้จะทำให้ความหมายของสิ่งที่พระองค์กล่าวถึงนั้นชัดเจนทีเดียว

ความไม่ประมาทเป็นที่พักของชีวิตอันเป็นนิรันดร์ การไร้ซึ่งความ
คิดคือที่อยู่ของความตาย ผู้ซึ่งมีความไม่ประมาท (ผู้ที่มีความคิด
สำนึก) จะไม่ตาย ผู้ที่ไร้ความคิดสำนึกก็เหมือนกับตายไปแล้ว²

ไม่มีที่ใดในคำกล่าวของพระสิริทศตะไนที่เราจะเห็นว่า การเกิดทางกายภาพ
จะเทียบได้กับหรือเรียกได้ว่าเป็นเงื่อนไขอันเด็ดขาดของสัจจะแห่งจิตวิญญาณ
หลังจากชีวิตของมันบนโลกนี้ หรือไม่มีคัมภีร์อุปนิษัทคัมภีร์โอดีซึ่งเมื่ออ่านด้วย
ใจอันกว้างแล้ว จะตีความว่าสนับสนุนความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการเกิดใหม่ ซึ่ง
เราก็ได้ทำการพิสูจน์ให้เห็นด้วยตรรกะและข้อบ่งชี้ต่างๆ มากมาย

¹ ธรรมบท, VV 44, 45, 46.

² ธรรมบท, V. 21 ดู คาถา อุปนิษัท, 2.6 “สิ่งที่อยู่เหนือชีวิตขึ้นไป ไม่ได้ฉายแสงให้แก่ผู้มีความเป็น
เด็ก มีความประมาทและลุ่มหลงอยู่ในห้วงพิศดาร นี่เป็นโลกๆ เดียว ไม่มีโลกอื่นใด เขากล่าว
เช่นนั้น และเขาก็ไปจากความตายไปสู่ความตาย”.

ยิ่งไปกว่านั้น หากกฎแห่งกรรมมีสมมุติฐานอยู่บนความจริงที่ว่าจิตวิญญาณ (ตัวเรา) อันกอปรไปด้วยเหตุผลนั้นเมื่อสรีรภาพแห่งเจตนาธรรมณ์ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ความเป็นอยู่อันมีขอบเขตที่ไร้ซึ่งความจดจำในอดีตจะเทียบได้ อย่างไรก็ตามกับกฎแห่งกรรมที่เน้นย้ำถึงความก้าวหน้า และที่มีรากฐานอยู่บนนิสรีรภาพแห่งเจตนาธรรมณ์ ซึ่งมีทั้งการรับรู้และความจำ เราย่อมจะเหมือนนกที่บินไปมาอยู่ในกรงซึ่งเราไม่เคยได้สร้างขึ้นมาเลย เราจะกำหนดชะตากรรมของเราไม่ได้ และไม่อาจทราบได้ว่าความลำบากยากแค้นของเรานั้นมาจากไหนและเกิดขึ้นได้อย่างไร เราจะหลุดเข้าไปในโลกแห่งความไม่แน่นอนโดยสิ้นเชิง และจะตกเป็นเหยื่อของการเชื่อโชคลางและความกลัวได้อย่างง่ายดาย

อย่างไรก็ตาม สำหรับตอนนี้เมื่อเราได้ละทิ้งทะเลทรายอันว่างเปล่าแห่งความเข้าใจผิดเรื่องการเกิดใหม่มาแล้ว เราจะมาดูกันว่ามืออะไรหลงเหลือในจิตใจของเราในขณะที่มันโยนหาความหมายของสิ่งต่างๆ และเหนือสิ่งอื่นใดนั่นคือความหมายของตัวตน ในทำนองเดียวกับที่เราได้ชูคอเอาส่วนเกินต่างๆ ที่คนโบราณได้สร้างไว้ด้วยจินตนาการอันคับแคบของเราที่ต้องการความเป็นนิรันดร์ และคำอธิบายในปรากฏการณ์นั้น และสิ่งที่สร้างนั้นก็คือปีศาจแห่งการเกิดใหม่ แต่ในที่สุดก็ค้นพบว่ามันไม่มีแก่นสารอันใดเลย เราเองจึงต้องละทิ้งความหมายทางกายภาพ และการที่มนุษย์เปลี่ยนแปลงรูปแบบเพื่อที่จะอธิบายตัวตนของเราแก่ตัวของเราเอง การที่จะ “รู้ตัวตนของเรา” ดังเช่นที่อวตารและพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ได้สอนเรานั้น เราจะต้องมีเจตนาธรรมณ์อันหนึ่งเดียว และแน่วแน่ที่จะก้าวต่อไปเรื่อยๆ ในหนทางสู่ความบริสุทธิ์ผุดผ่องของตนเอง อันเป็นโชคชะตาที่แท้จริงของเรา มันจะเป็นเจตนาธรรมณ์เดียวของเรา จนกระทั่งในที่สุดเมื่อเราได้รู้จักตัวตนของเราที่แท้จริงแล้ว อันเป็นความเป็นจริงอันเดียวนั้น เราจะได้เป็นอิสระอย่างแท้จริง และได้พบนิพพาน

เมื่อนั้นขอให้เรามีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข เราผู้ซึ่งไม่เป็นเจ้าของสิ่งใดเลย

ขอให้เรามีชีวิตอยู่โดยเก็บเกี่ยวเอาแต่ความสุข เจกเช่นพระผู้

เป็นเจ้าของผู้ทรงไว้ซึ่งความสว่าง¹

คัมภีร์อุปนิษัทได้กล่าวไว้ว่า เช่นเดียวกับบุคคลผู้ได้เฝ้าผลาญโชติตรวน
หยาบที่ห่อหุ้มตัวตนอยู่ให้หมดใหม่ไป และมีชีวิตใหม่ เจกเช่นทองคำบริสุทธิ์

จากการเสียดสละความเป็นตัวตน ตัวเราจะได้เห็นแสงสว่างและ
ก้าวขึ้นสูง เนื่องจากเขาได้รับความบริสุทธิ์ด้วยการปฏิบัติทางจิต
วิญญาณตั้งแต่การปฏิสนธิไปจนถึงการฌานภิกขุ²

ดังนั้นในขณะที่ทั้งพระลัทธิตถะและคัมภีร์อุปนิษัทกล่าวอยู่บ่อยๆ ว่า
สภาพความเป็นนิพพานของตัวตนในฐานะที่เป็นแสงแห่งสวรรค์นั้นเป็นเพียง
อุปมาอุปไมย ซึ่งไม่เพียงพอในการสื่อถึงแนวคิดที่เต็มไปด้วยความหมายแห่ง
สิ่งเจ้านั้น เจกเช่นการที่ตัวอ่อนในครรภ์มารดาพยายามที่จะติดต่อกับคูแฝด
ของตนเพื่อจะนึกภาพของโลกที่รอคอยเขาอยู่ภายนอก เรารู้ดีว่าความพยายาม
นี้ไร้ผลโดยสิ้นเชิง ตัวอ่อนอยู่ในครรภ์ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่ผิดไปจากโลก
ภายนอกอย่างสิ้นเชิง เพราะฉะนั้นจึงจะไม่มีโอกาสทราบถึงประโยชน์ในการมี
ประสาทสัมผัสต่างๆ เพื่อการมอง การได้กลิ่น การได้ยิน และแม้กระทั่งหัวใจ
อันเป็นเครื่องมือที่จะทำให้เขามีชีวิตอยู่ได้นอกครรภ์มารดา สำหรับตัวอ่อนใน
ครรภ์มารดานั้น ประสาทสัมผัสเหล่านี้จะไม่มีประโยชน์อันใดแก่เขาเลย เพราะ
หากจะเทียบกับโลกภายนอกแล้วเขาก็เหมือนไม่ได้มีชีวิตและความที่เขาไม่เคย
ได้รับรู้ถึงโลกอันมหัศจรรย์ข้างนอก เขาจึงร้องไห้จ้าเมื่อได้สัมผัสกับโลกภาย
นอก หลังจากหลุดออกจากครรภ์มารดาโดยฉับพลัน ทั้งนี้เนื่องจากเขาไม่เคย
มีประสบการณ์แห่งการเกิดมาก่อน (หรือเรียกได้ว่าความเข้าใจผิดพลาดเรื่อง
การเกิดใหม่) อย่างไรก็ตาม เมื่อเขาได้ลิ้มรสชาติอันหวานหอมแห่งชีวิตนอก

¹ ธรรมบท, V. 200 ดู ธรรมบท, V. 304 ประกอบ จิตสำนึกอันสูงส่งนี้ไม่ว่ามันจะอยู่เหนือการวิเศษ
ในแง่ของโลกที่เรารู้จักเพียงใดก็ตาม ก็ยังมีความเป็นจริงและสุขสม และต้องไม่เอาไปกับความ
ไม่มีจิตสำนึก.

² *Brihadaranyaka-upanishad*, VI 2.14 จงสังเกต ณ ที่นี้ด้วยว่า ไม่มีกรกล่าวถึงวัฏจักรอันชั่วร้าย
การเผาผลาญ การปฏิสนธิ เป็นต้น ในมิติแห่งกายภาพนั้นมีความเป็นอยู่อย่างเดียว.

กรรมมารดาแล้ว ไม่มีใครก็ตาม ไม่ว่าจะเกิดและโตในสภาพใดในสังคม จะเลือก (หากเลือกได้) ที่จะคงชีวิตอยู่ในกรรมมารดาตลอด ไม่ว่าจะเป็นคนพิการ ขาเสียหรือตาบอด หรือเป็นนางพญา ก็จะปฏิเสธทางเลือกที่มีชีวิตต่อไปในกรรมมารดา เพราะว่าในโลกภายนอกนั้นอย่างน้อยเขาก็จะสามารถดมกลิ่นดอกไม้ ได้ยินเสียงดนตรี รับรู้รสชาติของอาหาร รู้จักความรัก ใช่ *รับรู้!* นั่นคือจุดหลักของทุกสิ่งทุกอย่าง การมีชีวิตคือการรับรู้และเมื่อเราจะเปรียบเทียบแล้วเราก็จะเห็นว่ากรรมมารดาคือความตายที่มีตมณที่สุด

ในทำนองเดียวกัน เราซึ่งมีชีวิตอยู่ในกรรมของกายภาพนี้ ก็หวาดเกรงการผ่านเข้าไปในมิติแห่งการไม่รู้ แบบไม่รู้จริงและนี่ก็หวาดภาพไม่ออกจริงๆ ความที่เราไม่เคยไปถึงจุดๆ นั้น หรือความที่เราไม่เคยรับรู้อิสรภาพนั้นเลย เราจึงไม่มีโอกาสรับรู้ถึงสัมผัสแห่งจิตวิญญาณซึ่งสงบนิ่งอยู่ในตัวเรา และที่เราจะต้องพัฒนามันเพื่อให้จิตวิญญาณของเราสามารถอยู่ได้ในโลกที่อยู่นอกเหนือความเป็นอยู่ทางร่างกาย นั่นคือโลกหน้า อย่างไรก็ตาม ในขณะที่ตัวอ่อนอะไรซึ่งพลังอันอิสระโดยสิ้นเชิง ไม่สามารถป้องกันตัวเอง แต่ได้รับทดแทนด้วยการเติบโตอย่างปรกติ และการพัฒนาไปสู่ชีวิตที่เต็มเปี่ยมตามกฎอันสมบูรณ์¹ แห่งพระเจ้าอันมหัศจรรย์และยิ่งใหญ่ นั่นตัวเราซึ่งได้รับพรเดียวกันนั้นคือ พลังแห่งปัญญาและเจตนาธรรมณ์ ไม่สามารถที่จะเรียกร้องเอาการทดแทนจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้เราสลัดหลุดพ้นซึ่งความเกียจคร้าน ความงโง่เขลาเบาปัญญา ความละโมภและ ความไม่รู้สึกลึกลับดิ้นรนร้าย และนำพาเราไปสู่ชีวิตแห่งจิตวิญญาณอันเต็มเปี่ยม

¹ กฎอันสมบูรณ์เหล่านี้ ซึ่งเคลื่อนไหวอยู่ในมิติแห่งชีว-กายภาพ จะถูกทำให้สมบูรณ์ขึ้นอีกเป็นทำตัวโดยกฎในมิติแห่งจิตวิญญาณ อันก่อปรด้วยเหตุผล—คำสอน (ธรรมะ) ของตถาคต *ธรรมบท*, V. 354 “รางวัลแห่งกฎนี้ล้ำหน้าไปกว่ารางวัลทั้งปวง รสชาติของกฎหอมหวานกว่ารสชาติทั้งปวง ความสุขสมในกฎล้ำไปกว่าความสุขทั้งปวง อำนาจทำลายล้างจากความอยาก เอาชนะความเศร้าโศกทั้งปวง” ดังนั้น เราสามารถจะเข้าใจได้โดยง่ายจากสิ่งนี้ว่า กฎแห่งกรรมนั้นยืนยัน เพราะกฎนี้ใช้ได้ทั้งในมิติแห่งกายภาพและมิติแห่งอภิปรัชญา.

เพื่อที่จะช่วยให้เราไปได้ไปถึงซึ่งเมตตากรมอันยิ่งใหญ่ นั่นคือพรแห่งสติปัญญาและเจตนาธรรมอันประมาณค่ามิได้ซึ่งเข้ามาสู่จิตวิญญาณอันก่อปรด้วยเหตุและผลของเรา (ตัวตน) องค์กรวาทหรือตถาคตก็ได้มาถึงพร้อมด้วยศาสน์อันเป็นหนึ่งเดียว (“นี่คือหนทางเดียว ไม่มีหนทางอื่นใดที่จะนำไปสู่การชะล้างสติปัญญาให้บริสุทธิ์”)¹ ซึ่งสามารถให้หนทางแก่จิตวิญญาณของเรา (กฎ) ในการพัฒนาสัมผัสแห่งจิตวิญญาณเพื่อชีวิตและการเบ่งบานในโลกหน้า มันเป็นหนทางง่ายๆ สำหรับทุกๆ คนที่ต้องการ “ก้าวไปจากความลุ่มหลงไปสู่สัจจะ จากความมืดไปหาความสว่าง จากความตายสู่ความเป็นอมตะ”² มันคือหนทางอันมีมาแต่โบราณที่ครูบาศักดิ์สิทธิ์ทุกคนได้ใช้ มันคือเสียงเรียกแห่งความรักของความเป็นนิรันดร์เพื่อความเป็นอมตะ

“ทุกครั้งที่เขาเข้าใจจุดกำเนิดและการสลายไปของส่วนต่างๆ ของร่างกาย เราจะได้รับความสุข ซึ่งนั่นก็คือ ชีวิตอันนิรันดร์สำหรับคนที่รู้จักมัน สำหรับผู้ภิกษุที่เฉลียวฉลาด นี่คือจุดเริ่มต้น นั่นคือการควบคุมสติ ความพึงพอใจ การละเว้นตามกฎหมาย สนับสนุนเพื่อน ผู้เป็นกัลยาณมิตร ผู้มีชีวิตอันบริสุทธิ์และมีพลังกำลังและไม่เฉื่อยชา ขอให้ชีวิตที่มีมิตรภาพ ขอให้เขามีความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ และเมื่อนั้น เมื่อเขามีความสุขอย่างเปี่ยมล้นแล้ว ความทุกข์ทรมานของเขาก็จะหมดไป ดังเช่นต้นวาสิกาพลัดดอกที่ร่วงโรยไป ดูกร ผู้ภิกษุ ในทำนองเดียวกันนี้เจ้าควรละทิ้งความปรารถนาและความเกลียดชัง ผู้ภิกษุจะมีความสงบระงับ หากเขาสามารถสงบระงับทางกายกรรม วจีกรรม และมโนกรรม เขาคือผู้ที่ยืนหยัดแล้วอย่างแท้จริง เขาคือผู้ที่ละทิ้งเหยื่อล่อต่างๆ ในโลก ผู้ภิกษุที่เปี่ยมด้วยปิติ

1 ธรรมบท, V. 274.

2 *Brihadaranyaka-upanishad*, I. 3. 28 (Asato ma sad gamaya, tamaso majyotir gamaya, mrityar ma amartam gamaya).

สุขและมีความสุข (ด้วยศรัทธา) ภายใต้แนวคิดของพระพุทธเจ้า จะ
ถึงซึ่งสภาวะอันสงบระงับอย่างแน่นอน นั่นคือ การละเลิกชีวิตและ
ความสุขตามธรรมชาติ¹

สิ่งที่หนทางนี้ให้ก็คือชีวิตอันสมบูรณ์พูนสุข—ความเป็นนิรันดร์—และ
ไม่ใช่เพียงสภาพการมีชีวิตอยู่อย่างชั่วคราว—นั่นคือความเจ็บปวดและความ
ทุกข์ระทมเพียงไม่กี่ทศวรรษ—ซึ่งหากจะเปรียบแล้วก็เหมือนความตายเลยทีเดียว
ข้าพเจ้ากล่าวกับเจ้าโดยแท้จริงว่า องค์ผู้ได้รับพรมิได้มาสอนให้
รู้จักความตาย แต่มาสอนให้รู้จักชีวิต และเจ้าก็จะแยกไม่ออก
ระหว่างธรรมชาติของการมีชีวิตอยู่และความตาย²

แต่อธิบาย เราเองก็เหมือนกับตัวอ่อนในครรภ์มารดาซึ่งคุ้นเคยกับการมี
ชีวิตอยู่ในครรภ์และไม่เข้าใจ อีกทั้งกริ่งเกรงที่จะออกมาสู่โลกภายนอกอันกว้าง
ใหญ่ นั่นคือ เราขาดที่จะได้พบกับสิ่งที่เรายังยังไม่ได้ที่คอยเราอยู่บนเส้นทาง
แห่งการรับรู้ทางกาย และคิดคำนึงอยู่ตลอดเวลาว่า สิ่งที่เราไม่อาจทราบได้
นั้นมันเป็นอย่างไร และชะตาของตัวเราเองในที่นั้นจะเป็นอย่างไร

ทัศนคติที่เหยียดหยามและเยิ่นชาของเราส่วนใหญ่ได้ทำลายความ
มั่นใจของเราเกี่ยวกับความสะดวกสบายของชีวิตใหม่ที่จะมาถึงในโลกหน้า จาก
การไร้ซึ่งความคิดและความเสเพลนั้น เราได้เอาจิตวิญญาณอันอมตะและ
บริสุทธิ์เข้าไปเกี่ยวพันในบ่วงของชีวิตในโลกนี้มากเสียจน เมื่อเรามีทางเลือก
และเมื่อเรากลับชะตากรรมที่ไม่แน่นอนในอาณาจักรที่ไม่รู้ไม่เห็น เราจึงเลือก
ที่จะกลับเข้าไปสู่ครรภ์และยอมเสี่ยงมีชีวิตอยู่บนโลกที่เราคุ้นเคย โดยไม่คำนึง
ถึงวิธีคิดแบบตัวอ่อนในครรภ์นั้น ถึงตอนนี้เราควรจะคิดได้แล้วว่า ผู้มีปัญญา

¹ ธรรมบท, VV. 374, 375, 376, 377, 378, 381 ดู ภาควัตถุศาสตร์, II. 29 ประกอบ.

² มิลินทปัญหตา. กล่าวแก่ อนาถบิณฑิกเศรษฐี แห่งสาวัตถี (เมืองหลวงของโกศกาลา) ระหว่างที่เขาอยู่ที่
ราชคฤห์ ดู ภาควัตถุศาสตร์, II. 24 ประกอบ "วิญญาณนี้... ยั่งยืน ... ไม่ปรากฏให้เห็น; เข้าใจไม่ได้—ดังนั้น
เมื่อรู้เช่นนั้นแล้ว เจ้าก็ไม่ควรเศร้าโศกเสียใจ".

อันสูงส่งและมีพลังอันกว้างใหญ่ไพศาล ผู้ที่ได้ให้การก่อกำเนิดที่สมบูรณ์นั้น จะไม่มีวันคิดถึงสิ่งที่ไร้เหตุผล เช่นการเกิดใหม่ทางกายภาพหรือการกลับชาติมาเกิด หรือมีการขาดกระบวนการอันยิ่งใหญ่ขึ้นที่จะทำให้จิตวิญญาณ—จิตใจอันเป็นลัจจะสูงสุดนั้นเติบโตขยายใหญ่ขึ้น ซึ่งจิตวิญญาณ—จิตใจก็หมายถึงเราทั้งหมดนั่นเอง แต่การที่เราจะเห็น “สวรรค์ แห่งความจริงแท้แน่นอน” นี้ และก้าวไปหามันอย่างมั่นคงนั้น เราต้องพัฒนาตัวเองให้มีสายตามองเห็นในทางจิต ดังเช่นที่พระสิทธัตถะได้กล่าวไว้ว่า

โลกนี้มีมืดบอด มีไม่กี่คนที่มองเห็น
เช่นเดียวกับนกที่หนีออกจากตาข่ายนั้น
ไม่กี่ตัวที่จะไปถึงสวรรค์¹

ดังนั้น สำหรับเรา “ชาวโลก” เราเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสภาวะของ “การแก่และการตาย”² สำหรับพระองค์ เป็นการเพรียกเป็นนิจลินีให้ไปสู่สวรรค์ และไม่มีใครอีกแล้ว นอกจากพระผู้เป็นพหูสูต นั่นคือพระตถาคตสิทธัตถะที่จะรับทราบความงามและความยิ่งใหญ่แห่งสำนักอันสูงส่ง และแก่นแท้แห่งความต้องการอันลึกล้ำของเราที่จะก้าวไปสู่จุดมุ่งหมายด้วยการกระทำเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายนั้น เสียงเพรียกของพระองค์เป็นเสียงอันเปี่ยมด้วยความสุขของพ่อผู้เป็นสากล³ ซึ่งเรียกลูกทั้งหมดของพระองค์ ทั้งอ่อนวัยและสูงวัย แต่เราจะต้องไม่เกิดความเข้าใจผิดว่า พระองค์นั้นเรียกแต่เพียงผู้ที่พร้อมที่จะมอบกายอันเหี่ยวเฉาต่อพระองค์ เนื่องด้วยเขาเหล่านั้นเห็นว่าร่างกายและกำลังวังชาของตนเริ่มถดถอย และจะไม่สามารถเสพลุสทางกายได้แล้ว โดยที่เชื่ออย่างอ่อนหัดว่า โทษหัตถ์และการสวดมนต์ภาวนาจะลบล้างชีวิตที่ไร้ค่าในแง่ของกฎแห่ง

¹ ธรรมบท, V, 174 ดู คาถา อุปนิษत्, 2.5 ประกอบ “การที่มีชีวิตอยู่ท่ามกลางความโง่เขลา การคิดว่าตนเองนั้นฉลาดและรอบรู้ คนที่โง่เขลาจึงเดินทางไปมาอย่างไร้จุดหมาย ดังเช่นคนตาบอดนำพาคนตาบอด”.

² สุตตนิบาต, V 1093.

³ ธรรมนิทาย, I, 46.

กรรม หากแต่ว่าเสียงเพรียกของพระองค์นั้นกลับแน่นอย่างเร่งด่วนไปที่หนุ่มสาว เพื่อให้เขาเหล่านั้นลุกขึ้นและไขว่คว้าความงามอันไม่มีสูญสิ้น และให้ได้ลิ้มรสแห่งความหนุ่มความสาวอันเป็นนิรันดร์ ดังเช่นกวีชาวฮินดูโบราณผู้หนึ่งกล่าวว่า

เขาเป็นนักบุญแห่งลัจจะ

เมื่อเขายังเยาว์วัย

ผู้ที่ไม่ใช่ในนักบุญ

คือผู้ที่กำลังโรยรา

และเช่นเดียวกับที่พระลัทธิตตะได้กล่าวไว้ว่า

ผู้ภิกขุอาจารย์ถึงแม้จะยังเยาว์วัยแต่หากเขาปฏิบัติตามหลักการ
ของพระพุทธเจ้าแล้ว

เขาจะสว่างไสวขึ้นมาในโลกนี้ ดังเช่นดวงจันทร์เคลื่อนพ้นก้อน
เมฆ¹

ความเยาว์วัยที่แท้จริงคือจิตวิญญาณอันเป็นอมตะ มันคือความเยาว์วัยเดียวที่คุ้มค่าในการไฝ่ฝันหา เนื่องจากทุกสิ่งทุกอย่างที่นอกเหนือไปจากนั้นจะมีการเนาเปื่อย กลายเป็นอาหารของหนอน หรือกลายเป็นเถาเถา เหล่าอวดตาร และพุทธคือความเยาว์วัยอย่างแท้จริง เป็นผู้ที่ปฏิบัติสิ่งที่เลิศหรูแต่ไร้แก่นสาร และปฏิเสธบ่วงของความสุขทางกายต่างๆ และยังยอมทนทุกข์ทรมานแสนสาหัส เพื่อเป็นเครื่องหมายแห่งความรักอันยิ่งใหญ่ของพระองค์ต่อเรา พระองค์เท่านั้นที่เป็นผู้นำของเราบนหนทางนี้อย่างแท้จริง โดยไม่มีการหันหลังกลับ หรือการย้อนกลับเข้าไปอยู่ในครรภ์ หรือการกลับชาติมาเกิด แต่เป็นการก้าวไปข้างหน้าและก้าวไปสู่ขึ้น จากอสิรภาพไปสู่อิสรภาพ ไปสู่ความเยียมสุขนิรันดร์—นั่นคือนิพพาน อย่างไรก็ตาม ความพยายามและความสำเร็จที่ตามมา (สวรรค์) หรือความล้มเหลว (นรก) จะเป็นของเราแต่ผู้เดียว “เจ้าเองที่ต้องพยายาม พระ

¹ ธรรมบท, V. 382.

องค์เป็นเพียงผู้สอนเท่านั้น”¹

ดังนั้น เมื่อเราได้สยบปีศาจแห่งความเข้าใจผิดพลาด และข้อผิดพลาดต่างๆ ที่มาดบังความจริงแห่งการเดินทางจากโลกนี้ไปสู่ความเป็นอยู่ที่ยิ่งใหญ่กว่าแล้ว นับแต่นั้นเราก็ต้องทำลายสิ่งแรกที่เดียวอาจดูเหมือนว่าเป็นปีศาจที่ยิ่งใหญ่กว่า นั่นคือการเน้นย้ำถึงชีวิตในอดีตของอวตารหรือตถาคต เราจะอธิบายได้อย่างไรถึงสิ่งที่พระองค์เล่ามาในส่วนของที่เกี่ยวกับประสบการณ์ในอดีตที่ห่างกันเป็นพันปี พระองค์ไม่ได้พูดความจริงดোকหรือ หรือพระองค์เพียงแต่จินตนาการ เป็นไปไม่ได้

คำตอบนั้นง่ายมาก และอยู่ในคำๆ เดียว นั่นคือความเป็น พหุสูต “ข้าคือผู้รอบรู้ทั้งหมด”² ในขณะที่ร่างที่เป็นมนุษย์ของพระลัทธิตถะโคตมะย่าทำไปในโลกนี้ และประกาศคำสอนของพระองค์ในอาณาเขตที่เป็นอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงระหว่าง 2,558 และ 2,478 ปีที่แล้วมานั้น จะไม่ได้มีการบันทึกถึงผลสำเร็จอันสูงสุดของพระองค์ และรอยประทับอันถาวรในเรื่องราวแห่งมนุษยอันยาวนาน สิ่งที่มีขึ้นก็คือ ปรากฏการณ์แห่งความเป็นจริงของพระองค์ซึ่งจะอธิบายไม่ได้ เพราะเหตุว่าพระองค์คือพุทธะ³ ผู้ตรัสรู้ ผู้เป็นพหุสูต ผู้เป็นกฎเกณฑ์อันศักดิ์สิทธิ์เป็นรูปแบบดั้งเดิมที่แสดงตนออกมาในมิติของความเป็นมนุษย์ ในช่วงระยะเวลาต่างๆ กัน ในรูปแบบของบุคคลที่แตกต่างกัน และในฐานะที่ความเป็นพหุสูตไม่สามารถเป็นอย่างอื่นได้ นอกจากจะอันสูงสุด

¹ ธรรมบท, V. 276.

² มัชฌิมนิกาย. (อรขปริยสนะสูตร) นี่เป็นสิ่งที่พระกษณะเน้นย้ำเช่นเดียวกัน ดู *ภควัตคีตา*, VII 26 “อรขุน ข้ารู้จักมนุษย์ทุกคน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน และแม้แต่ผู้ที่ยังต้องมาปรากฏ แต่ไม่มีใครรู้จักข้า”.

³ สำนักพุทธทุกสำนัก เชื่อว่า การปรากฏขึ้นของพระพุทธเจ้าอันเป็นประวัติศาสตร์ที่สำคัญนั้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์ทางพุทธหลายๆ ปรากฏการณ์ ซึ่งในแง่ของแก่นแท้แล้ว ต้องถือว่าเป็นสิ่งสูงสุด และดังนั้นจึงเป็นศักดิ์สิทธิ์ พระกษณะได้ยืนยันสิ่งเดียวกัน “ในการปกป้องผู้ทำดี ในการทำลายล้างผู้ประกอบกรชั่วร้าย และในการเสริมสร้างธรรมะ ข้าเกิดขึ้นจากยุคสู่ยุค” (*ภควัตคีตา*, IV. 8).

ดังนั้น ความเป็นพุทธุตม์เองที่เป็นลักษณะเดียวกับพระตถาคต และที่ทำได้เปรียบพระองค์ได้กับสิ่งอันสูงสุด หรือโดยถือว่าเป็นการแสดงออกซึ่งความเป็นสูงสุด

จากมุมมองในส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะที่หลากหลายของพุทธ-อวตาร เราสามารถจะเห็นได้แล้วว่า ด้วยความเป็นพุทธุตม์ทำให้พระพุทธเจ้าไม่เหมือนกับปุถุชนและสามารถรับรู้ถึงอดีตและอนาคต

การรับรู้และวิสัยทัศน์ของพระองค์เกี่ยวกับช่วงเวลาในอดีตนั้น เป็นไปอย่างอิสระและไม่มีสิ่งใดขวางกั้น การรับรู้และวิสัยทัศน์ของพระองค์เกี่ยวกับช่วงเวลาในอนาคตเป็นไปอย่างอิสระและไม่มีสิ่งใดขวางกั้น การรับรู้และวิสัยทัศน์ของพระองค์เกี่ยวกับช่วงเวลาในปัจจุบันเป็นไปอย่างอิสระและไม่มีสิ่งใดขวางกั้น¹

ทั้งในแง่เหตุการณ์สำคัญๆ ที่เคยกำหนดและจะกำหนดชะตากรรมของมนุษย์ รวมทั้งเหตุการณ์ย่อยๆ ที่ได้ใช้เป็นบทเรียนสำหรับมนุษยชาติ โดยบอกเล่าต่อๆ กันมาตั้งแต่อดีตกาลและที่มนุษย์คุ้นเคยกับการรับบทเรียนเหล่านั้น โดยได้มาจากการบอกต่อๆ กันมาว่ามนุษย์คุ้นเคยกับการได้รับบทเรียนเหล่านั้น พระองค์เป็นชีวิตและตัวอย่างของสิ่งที่สูงยิ่งที่เขาเคารพนบนอบอยู่แล้ว รวมทั้งเรื่องราวต่างๆ ที่อยู่รอบเหตุการณ์เหล่านั้น เราจะเริ่มด้วยเหตุการณ์ย่อยๆ ก่อน นั่นคือเรื่องราวในนิทานชาดก² เกี่ยวกับชีวิตที่ผ่านมาของพระสิทธัตถะ ซึ่งพระสิทธัตถะได้เล่าไว้เองในพงศาวดารของพุทธชนนั้นเอง ในขณะที่เรายกเอาเหตุการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับชีวิตของพระสิทธัตถะในอดีตนั้น ผู้อ่านต้องคำนึงอยู่เสมอว่า สิ่งที่พระสิทธัตถะต้องการคือสื่อถึงคุณสมบัติบางอย่างที่พระองค์ต้องการให้

¹ สตสทสริกะ, IX. 1449-50 (ธรรมะพิเศษ 18 บทของพระพุทธเจ้า).

² นิทานชาดกเป็นเรื่องเล่าหลายต่อหลายเรื่องเกี่ยวกับการเกิดของพระพุทธเจ้า เรื่องเล่าขานเหล่านี้กล่าวถึงการกระทำดีต่างๆ ของพระสิทธัตถะในอดีตชาติของพระองค์ เรื่องเล่าตามนิทานชาดกเกิดขึ้นในตอนที่สองของคัมภีร์บาลีที่มีสามตอน และในการรวบรวมคำเล่าขานต่างๆ (พุทธทศนิทก) ในส่วนนี้.

เกิดขึ้นกับсанุศิษย์ของพระองค์ หมายความว่าในความรักและเคารพพระองค์นั้น พวกเขาต้องพยายามสร้างคุณสมบัติเหล่านั้นให้เกิดขึ้นในตัวเขา นั่นคือเรื่องราวต่างๆ เหล่านั้นไม่ได้เป็นสิ่งที่พูดถึงใครสักคนหนึ่งที่ไม่เป็นที่รู้จักและสลักสำคัญ ซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับคนๆ นั้นจะเป็นที่น่าสงสัยตั้งแต่ต้น และก่อให้เกิดความอิจฉาริษยาและการต่อต้าน และเมื่อเป็นเช่นนั้นก็เท่ากับเป็นการปล้ำจุดมุ่งหมายของพระสิทธัตถะในการฝึกฝนсанุศิษย์ของพระองค์ และในที่สุดเมื่อพวกเขาคาดหวังที่จะเห็นอิทธิฤทธิ์อำนาจเหนือธรรมชาติที่กล่าวถึงไว้ในพงศาวดารที่เขียนถึงอวตารและพระพุทเจ้าองค์ก่อนๆ ซานุศิษย์เหล่านี้ก็คาดหวังว่าครุบาอันศักดิ์สิทธิ์ของเขาเองจะต้องมีอิทธิฤทธิ์แบบเดียวกัน และเมื่อเวลาผ่านไป เขาก็ได้เพิ่มเติมและเสกสรรปั้นแต่งพงศาวดารขึ้นมาอีก เพื่อเพิ่มเติมความมีอิทธิฤทธิ์ให้แก่ผู้นำของแต่ละกลุ่ม

ในขณะที่เล่าเหตุการณ์เหล่านั้น เราก็มักจะพยายามให้ความเห็นเกี่ยวกับคำสอนที่เห็นได้ชัดเจนในเรื่องราวเหล่านั้น ดังนั้น ขอให้เราได้เริ่มเดินทางเพื่อค้นหาจุดมุ่งหมายของสิ่งที่เราอุปมาอุปไมยว่าเป็นความเป็นอยู่ของพระสิทธัตถะ

นิทานชาดกเรื่อง มิวระชาดก เล่าเรื่องพระโพธิสัตว์¹ เมื่อพระองค์เป็นจำพวกงวาง ซึ่งได้ช่วยชีวิตพ่อค้าหนุ่มคนหนึ่งซึ่งกำลังจะจมน้ำตายในแม่น้ำคงคา พ่อค้าหนุ่มคนนั้นในที่สุดได้กระทำการทรมานและได้ไปแจ้งแก่พระเจ้ากรุงพาราณสีว่ามีฝูงงวางอยู่ใกล้ๆ พระเจ้ากรุงพาราณสีเมื่อได้ยินดังนั้นก็ออกเดินทางเพื่อล่างวางโดยทันที ด้วยความกล้าหาญ พระโพธิสัตว์ปรากฏกายขึ้นต่อหน้าพระเจ้ากรุงพาราณสี และได้สอนธรรมะแก่พระองค์ จากเรื่องนี้санุศิษย์สามารถเรียนรู้ได้ว่า การสอนธรรมะนั้นเป็นหนทางที่ดีที่สุด เพราะนั่นทำให้ภัยอันตรายถึงชีวิตมลายหายไป หากความกล้าหาญแสดงออกเพียงแต่การปรากฏกายขึ้นต่อหน้าพระพักตร์ของกษัตริย์เท่านั้น อาจไม่สามารถยับยั้งหัตถ์ของพระองค์ที่จะทรงลงมือทำร้ายงวางนั้นได้ แต่การสอนธรรมะต่างหากที่ทำให้พระโพธิสัตว์รอดพ้น

¹ ผู้มุ่งหวังในความเป็นพุทธะ ผู้ที่จะเป็นพระพุทเจ้า.

จากอันตราয়¹

ส่วนเวสสันดรชาดกนั้น เล่าถึงชีวิตหนึ่งของพระโพธิสัตว์ในฐานะที่เป็น เจ้าชายเวสสันดร ซึ่งเป็นชีวิตก่อนชีวิตสุดท้าย ก่อนที่พระองค์จะได้เป็นพระพุทธเจ้า ในฐานะที่เป็นพระเวสสันดร พระองค์ประกอบกรรมดีคือมีแต่การให้ พระองค์ได้ทรงให้สิ่งต่างๆ ที่ละอย่างสองอย่างจนสมบัติของพระองค์นั้นหมดไป บิดาของพระองค์ทรงไล่พระองค์ออกไปด้วยความโกรธแค้นในเมตตาคารมนี้ เมื่อพระองค์ออกไปใช้ชีวิตข้างนอกนั้น พระองค์ยังได้ทรงมอบภรรยาและบุตร (พระองค์ได้ครอบครองกลับคืนมาด้วยความช่วยเหลือของพระอินทร์) บทเรียนในชาดกนี้คือ การให้ทานที่แท้จริงคือการเสียสละโดยไม่คิดคำนวณใดๆ ทั้งสิ้น นี่คือจุดวัดที่แท้จริงที่จะวัดศรัทธาที่ไร้ขอบเขตที่เราพึงมีต่ออุดมคติที่เราเชื่อถือ และเมื่อเรามีแรงกระตุ้นที่จะประกอบกรรมแห่งการให้ทานจนถึงที่สุดแล้ว ผลที่เราได้รับนั้นน่าชื่นชมเป็นอย่างยิ่ง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เราต้องยึดมั่นต่อแนวทางที่ถูกตั้งไว้ว่าเราจะต้องเสี่ยงต่อสิ่งใดก็ตามและชัยชนะก็เป็นของเราอย่างแน่นอน

ในนิทานชาดกเรื่อง มหาภิชาดก² พระโพธิสัตว์เกิดเป็นหัวหน้าฝูงลิงซึ่งอาศัยอยู่ชายฝั่งแม่น้ำคงคา ใกล้ๆ บริเวณนั้นมีต้นมะม่วงหนึ่งต้นออกผลที่มีรสชาติเอร็ดอร่อยมาก และเป็นธรรมเนียมของลิงทุกตัวที่ต้องกินมะม่วงจากต้นนี้ เมื่อพระเจ้าพาราณสีทราบเรื่องก็ให้ทหารมาเผ่าต้นมะม่วง เหล่าทหารก็ได้อ้อมต้นมะม่วงไว้ พระโพธิสัตว์ต้องการช่วยเหลือฝูงลิงให้หนีจากการโอบล้อมของทหาร จึงได้ทำสะพานขึ้นด้วยไม้ไผ่ ปรากฏว่าสะพานนั้นสั้นเกินไป พระองค์จึงเอาตัวเองผูกกับสะพาน ทำให้สะพานยาวขึ้นและทำให้ลิงหนีไปได้หมด พระเจ้ากรุงพาราณสีประทับใจในความเสียสละของพระยวานร และได้ทำความเคารพและกล่าวว่า “การที่ท่านสร้างทางขึ้นมา ทำให้ลิงทั้งหมดได้รับอิสรภาพและความปลอดภัย ดังนั้น ท่านเป็นสิ่งที่ได้สำหรับเขา และเขาเป็นสิ่งที่ได้

¹ แน่นอน—จะมีกษัตริย์องค์ใดที่จะลงมือฆ่าทางที่พูดได้!

² มหาภิชาตวรรคชาดก, 407.

สำหรับท่านเล่า วานรผู้ยิ่งใหญ่¹

เรื่องเล่านี้ก็เช่นกันที่เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความกล้าหาญอย่างไร้ขอบเขต และความเสียสละอย่างสูงสุดของบิดาที่แท้จริง นั่นคือ พุทธะ เราจะต้องไม่ลืมว่า ตัวอย่างของพระพุทธรูปเจ้าในอนาคตในรูปของสัตว์วิเศษเหล่านั้น ทำให้ยิ่งเกิดประทับใจมากขึ้น เพราะหากแม่แต่สัตว์ยังแสดงคุณธรรมเหล่านี้ได้ มันจะยิ่งไม่มีความจำเป็นยิ่งสำหรับมนุษย์ที่จะต้องทำเช่นเดียวกันหรือ เรื่องเล่าเหล่านี้เป็นสัญลักษณ์ของภารกิจของตถาคตเองว่า เมื่อพระองค์ถึงซึ่งความรู้ทั้งหมดแล้ว พระองค์จะช่วยมวลมนุษย์ทั้งปวงให้ข้ามพ้นไป² นอกจากนี้ไม่ว่า นักศึกษากาพย์รามายณะของฮินดูคนใดจะรู้ดีว่า หนุมาน ซึ่งเป็นลิงยักษ์นั้น เมื่อได้ช่วยเหลือพระรามซึ่งเป็นอวตารโดยไม่นึกถึงตัวเอง ในการต่อสู้กับ Ravan ซึ่งเป็นตัวแทนของความชั่ว ก็เป็นที่แน่นอนว่าหนุมานต้องกลายเป็นอวตาร (พุทธ) ในยุคสมัยของอนาคต เรื่องเล่าข้างต้นนี้เป็นการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างตำนานและความคาดหวังต่างๆ ในศาสนาฮินดูและศาสนาพุทธ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า พระลัทธิตะกัก็ได้เน้นย้ำความใกล้ชิดระหว่างพระองค์และพระราม³ เช่นเดียวกับพระกฤษณะ⁴ ซึ่งนำ

¹ นิทานชาดก, III 370-73 หมายเลข 407.

² นิทานชาดก, I 12-14.

³ ในเรื่อง*ทศรชาดก*, 472 (รามและสีดา) และใน*ทีฆนิกาย*, ตอน 1 หน้า 103-104 (Bombay Univ. cd. 1942) เราจะเห็นได้ว่าพระพุทธรูปเจ้าคือว่าพระองค์สืบทอดมาจากราม ชาวฮินดูถือว่า ราม กฤษณะ และพระพุทธรูปเจ้า เป็นการปรากฏที่เจ็ด แปด และเก้า ของผู้สูงสุด (วิษณุ) และเราคอยอวตารองค์ที่สิบ นั่นคือ กัลกั ตู *ภควัดคีตา*, X.21, 22 ประกอบ "ข้าคือวิษณุ... ในหมู่เทพ ข้าคือ พระอินทร์" และ*ภควัดคีตา*, X. 31 "... ข้าคือราม" อวตารของวิษณุมีมากมาย แต่สิบองค์ถือว่าสำคัญที่สุด นั่นคือ มัสยา หรือปลา กุมาร หรือ เต่า วราหะ หรือหมีป่า นรสิงห์ หรือคน-สิงโต วามานะ หรือคนแคระ ปรสูธามะ ราม (เช่น รามจันทนะ) พระกฤษณะ พระพุทธรูปเจ้า และ กัลกั ซึ่งยังต้องปรากฏ ในทั้งหมดนี้ หัวองค์แรกถือว่า ได้เกิดขึ้นในโลกที่ไม่ใช่ของเรา และในอีกสี่ พระวิษณุอยู่ในโลกนี้ในฐานะมนุษย์ และ กัลกั (ผู้หยดยุค จากคำว่า กาล หรือ กาละ ซึ่งหมายถึง เวลา หรือ ยุค) ผู้ซึ่งจะต้องปรากฏในตอนสุดท้ายแห่งยุค.

⁴ ผู้ซึ่งทั้งชีวิตมีลักษณะที่เด่นชัดอันเกี่ยวเนื่องในเรื่องของทาสทั้งสิบพี่น้องในนิทานชาดก *คาถาชาดก*,

หน้าพระพุทธเจ้า และตามหลังพระราม ในความต่อเนื่องแห่งการมีอวตารในหมู่ชาวอารยัน ซึ่งเราจะต้องรวมเอาศาสนาโซโรอัสเตอร์เข้ามาด้วย ด้วยพระองค์นั้นปรากฏกายขึ้นในหมู่ชาวอารยันที่เป็นชาวอิหร่าน นอกจากนั้น ในโกวินทะชาตานั้น ได้มีการกล่าวไว้ว่า พระสิทธัตถะก็เป็นพรหมณ์โกวินทะเช่นเดียวกัน และพรหมณ์โกวินทะนั้นเป็นรัฐมนตรีของกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่พระองค์หนึ่ง และเมื่อกษัตริย์พระองค์นั้นเสด็จสวรรคต พรหมณ์ก็ได้แบ่งสรรอาณาจักรของกษัตริย์ให้แก่พระบรมวงศานุวงศ์อย่างเป็นทางการ ซาดกนี้สำคัญมากเพราะนอกจากจะเป็นการแสดงบทเรียนแห่งความซื่อสัตย์ต่อผู้ที่ไว้วางใจเราแล้ว มันยังเป็นการเน้นย้ำความสำคัญและความสัมพันธ์ของพระพุทธเจ้าต่อพระกฤษณะ เพราะชาวฮินดูทุกคน (และทุกคนที่ได้อ่านมหากาพย์มหาภารตยุทธ) ทราบดีว่า โกวินทะก็คืออีกตำแหน่งหนึ่งหรืออีกชื่อหนึ่งของกฤษณะ² และเรื่องเล่านี้ก็เป็นเพียงเรื่องเล่าของกฤษณะและเจ้าชายแห่งบังนทะ และอาณาจักรของพระองค์

ในฉัตรทัณฑ์ซาดก³ นั้น พระโพธิสัตว์เกิดเป็นช่างหลวงที่มีภรรยาสององค์

454 ดู ซาดก, 530 ประกอบ ซึ่งกล่าวถึงนักปราชญ์ คันทะปิยานะ เรียกในภาษาบาลีว่ากฤษณะกานาเย (สันสกฤต) ชาวพุทธรุ่นแรกยอมรับความศักดิ์สิทธิ์ของกฤษณะ ดังที่ได้กล่าวไว้โดย ปานินี-สูต (Patanjali's Mahabhasya) "ขอให้พลังของพระกฤษณะโดยหนูนึงด้วย สิ่งระสานะ (อรชุน) เพิ่มพูนขึ้น" และ ปานินี, IV. 3, 98 คำต่อท้ายว่า "วัน" มีความหมายในทำนอง "นี่คืออวัตุแห่งการเคารพบูชา" หลังคำว่า ว่าสุเทพ (กฤษณะ) และ อรชุน (ปานินี 400 ปีก่อนคริสตกาล).

¹ ในขณะที่พระกฤษณะอยู่ในชั้น Kshaitrya (เจ้าชายหรือนักรบ) แต่เราต้องไม่ลืมว่า สำหรับพระสิทธัตถะนั้น "พรหมณ์" ก็คือ ผู้มีชีวิตอยู่ในศีลธรรม และไม่ได้ถือว่าเป็นชนชั้นที่พิเศษแต่อย่างใด (ดู ธรรมบท, VV. 393, 396, 407, 408, 410, 419 เป็นอาทิ).

² "กฤษณะ ข้าไม่ได้ปรารถนาช่วยชนะ หรืออาณาจักร หรือความสุขสำราญ โกวินทะ (กฤษณะ) อาณาจักร ความหรรษา หรือแม้แต่ชีวิตจะมีความหมายอันใดต่อเรา" ภควัตคีตา, I. 32 "โควินทะ" และ "โคปาละ" คือชื่อของกฤษณะ ซึ่งบ่งชี้ต้นกำเนิดของพระองค์ในฐานะที่เป็นพระผู้เป็นเจ้าแห่งฝูงแกะและฝูงวัว และมีความหมายชัดเจนทางจิตวิญญาณ อันหมายถึงผู้เฝ้าฝูงแกะและฝูงวัวแห่งมนุษยชาติ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คืออวตารนั่นเอง.

³ ฉัตรทัณฑ์ซาดก, 514.

ในขณะที่พระองค์กำลังเขย่าต้นไม้อยู่นั้น ปรากฏว่าบรรดาดอกไม้ตกลงมาบนเศียรของภรรยาองค์แรก และไปไม้แห่งกลับตกลงมาบนเศียรของภรรยาองค์ที่สอง ด้วยเหตุนี้ภรรยาองค์ที่สองก็เก็บความขมขื่นใจในพระโพธิสัตว์ไว้ในใจ เมื่อภรรยาองค์ที่สองสิ้นชีวิตลงพระองค์ไปเกิดใหม่เป็นองค์ราชินีของพระเจ้ากรุงพาราณสี พระนางแก้มิ่งทำเป็นป่วยและกล่าวแก่กษัตริย์ว่า งามของข้างหลวงหงาเท่านั้นที่เมื่อพระนางได้มาเป็นของตนแล้ว จะทำให้พระนางหายจากความเจ็บป่วยนั้น กษัตริย์จึงส่งบรรดาพราหมณ์ออกไปฆ่าข้างนั้นและนำงากลับมา พระโพธิสัตว์ห่มอบลงต่อหน้าเหล่าพราหมณ์ และยอมให้เขาเลื่อยงาออกโดยดี เมื่อพราหมณ์นำงากลับมาให้ราชินีแห่งกรุงพาราณสี พระนางกลับเกิดความสุขใจทุกอย่างมหันต์ และสิ้นชีวิตลงด้วยหัวใจอันแตกสลาย นี่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า “ผู้ใดทำความชั่วย่อมได้รับความชั่ว” และเมื่อเราเผชิญกับความชั่วร้ายต่างๆ ในโลก และเราปฏิบัติตนตามกฎของการละเว้นและการให้ทานแล้ว เราจะไม่ประสบภัยอันใดเลย ในขณะที่ผู้เข้าไปทำภัยอันตรายก็จะได้รับผลร้ายแห่งการกระทำของตน

ตำนานเหล่านี้บางตำนานกล่าวถึงพระอานนท์ซึ่งเป็นสานุศิษย์ของพระสิทธัตถะ ซึ่งตามเรื่องเล่าเหล่านี้มีชีวิตอยู่กับพระองค์ในอดีต และได้ประกอบกรรมต่างๆ

ในขณะนั้นพระอานนท์เป็นกษัตริย์และข้าฯ เป็นนักษัตรของ¹

แต่เราได้รับการบอกเล่าว่า อานนท์ไม่ได้ทราบถึงความเป็นอยู่ในอดีตแม้แต่น้อย และไม่ได้รู้สึกถึงชีวิตในอดีต และทั้งนี้ก็เนื่องจากว่าอานนท์ไม่เคยมีชีวิตมาก่อน ดังนั้นมันจึงไม่น่าเป็นการยากที่จะเข้าใจได้ว่า การที่พระตถาคตได้กล่าวถึงชีวิตในอดีตของพระอานนท์นั้น ไม่ได้หมายถึงการเกิดใหม่ของพระอานนท์ หรือบุคลิกภาพโดยส่วนตัวของพระอานนท์เอง ไม่ว่าจะเป็นในแง่กายภาพหรือในแง่สติปัญญา แต่เป็นเพียงหลักเกณฑ์ที่เกิดขึ้นเป็นระยะของสิ่งศักดิ์สิทธิ์อันสูงสุด ที่แสดงออกในระยะเวลาของประวัติศาสตร์ และผลของการ

¹ ชาตก, II 33-38.

เกิดขึ้นก็คือ หลักเกณฑ์ที่ประกอบขึ้นเป็นลักษณะของมนุษย์อย่างแรก นั่นคือ ความซื่อสัตย์ ซึ่งแสดงให้เห็นได้ในตัวของพระอานนท์ (หรือ อรชุน¹ ในกรณีของ พระกษณะซึ่งเป็นอวตารทางฮินดู) และอย่างที่สองที่เป็นตรงกันข้าม นั่นคือ การทรยศซึ่งแสดงออกในตัวของเวทหัต ซึ่งเราได้เคยกล่าวถึงแล้ว การแสดง ออกหรือพระตถาคตรู้ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นช้าแล้วช้าเล่า เพราะพระองค์เป็นผู้รู้ แจ้ง แต่สานุศิษย์ของพระองค์ไม่รู้ พระองค์ย้ำเช่นนั้น

สารีบุตร ข้าฯ ขอกล่าวอีกว่า พระตถาคตจะจำที่อยู่เก่าๆ ได้ ดังนั้น พระองค์จึงจดจำที่อยู่เก่าๆ ในอดีตในทุกรูปแบบและในรายละเอียด ทุกอย่าง²

สิ่งที่เราย้ำเกี่ยวกับความหมายที่แท้จริงและจุดมุ่งหมายของเรื่องเล่าเหล่านี้ และเรื่องเล่าอื่นๆ โดยครุบาอันศักดิ์สิทธิ์ผู้มีความรู้แจ้ง นั่นคือ พระตถาคตผู้ ตรัสรู้ทุกขณะนั้น ยิ่งเห็นได้ชัดเข้าไปอีก หากเราอ่านพบว่า พระสิทธัตถะกล่าวว่า เคยเป็นครุของพระโพธิสัตว์จำนวนนับไม่ถ้วน ในอดีตอันไกลโพ้น³ จะมีใคร เล่านอกจากพระพุทธเจ้าหรือพระตถาคตที่จะเป็นครุของพระโพธิสัตว์ได้ ดัง นั้นพระสิทธัตถะเล่า หากพระองค์เองเป็นพระโพธิสัตว์ผู้มีความมุ่งมั่นในชีวิต ก่อนๆ แล้ว พระองค์จะเป็นครุของพระโพธิสัตว์อื่นๆ ที่มีระดับเท่าเทียมกับ พระองค์ได้อย่างไร และยิ่งหากพระองค์เป็นพระตถาคต (ในชีวิตในอดีต) ซึ่ง ถือว่าเป็นพระพุทธเจ้าผู้ตรัสรู้โดยสมบูรณ์แล้ว พระองค์จะกล่าวได้อย่างไรว่า พระองค์ก้าวขึ้นสู่ความเป็นพระพุทธเจ้าในชีวิตสุดท้ายเท่านั้น นั่นคือราว 25 ศตวรรษที่แล้ว ความขัดแย้งเหล่านี้ทำให้เห็นว่าแนวความคิดของการเกิดและการตายหลายๆ ครั้งทางกายภาพของบุคคลหนึ่ง—ในกรณีนี้คือพระสิทธัตถะ

1 ภควตคีตา, IV. 5 "อรชุน เจ้าและข้าได้ผ่านการเกิดมามากมาย ข้ารู้จักการเกิดนั้นทั้งหมด แต่เจ้าไม่รู้".

2 มัชฌิมนิคาय, I 69-71.

3 สัทธรรมมุนทรก, XV. 1 ดู ภควตคีตา, X. 6 ประกอบ "ผู้เล็งเห็นผู้ยิ่งใหญ่ทั้งเจ็ด (มหาฤๅษี และอื่นๆ) ผู้แก้แค้นทั้งสี่ (สามักกะ และอื่นๆ) และมनुทั้งสิบสี่ (ต้นกำเนิดแห่งมนุษย์) ผู้ทุ่มเทต่อข้าทั้งหมด เกิด ขึ้นจากเจตนารมณ์ของข้า สัตว์โลกทั้งหมดเกิดขึ้นมาจากคนเหล่านี้".

นั้น เป็นไปไม่ได้ แต่จะเข้าใจได้ก็แต่ในลักษณะที่ว่าเป็นการแสดงออกอย่าง คักดีสิทธิ์ ซึ่งมีความเป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง และสามารถเทียบได้กับการ แสดงออกอย่างคักดีสิทธิ์ในลักษณะเดียวกันในอดีต เพราะมีคุณสมบัติแห่ง ความรู้แจ้ง และที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นคือ สามารถบอกได้ล่วงหน้าถึงเวลาและ สถานการณ์ที่จะเกิดการแสดงออกอย่างคักดีสิทธิ์ในอนาคต...นี่อีกเช่นกัน ที่ เป็นสิ่งที่พระพุทธรเจ้ากระทำ ดังที่เราจะเห็นได้ในบทต่อไป

เรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตในอดีตของพระพุทธรเจ้ามีอีกมากเช่นการเผชิญ หน้ากับเสือตัวเมียที่หิวโซ ซึ่งแสดงออกถึงความรักอันเปี่ยมล้น ความกรุณา และการให้ทาน แต่เราจะยกเอาเรื่องในทำนองนี้มาอีกเรื่องเดียว และจะนำมา เทียบกับตำนานที่เกี่ยวข้องกับคุณูปการของตัวเอกในเรื่องของฮินดู นั่นคือ มหาภารตะ นั่นก็จะเป็นการสรุปรวมสิ่งที่เราอธิบายเกี่ยวกับเรื่องที่เราได้เล่ามา ทั้งหมด และให้ผู้อ่านสรุปเอาเอง

นี่เป็นเรื่องเล่าที่ชื่อว่า สิวชาดก¹ ซึ่งเป็นการเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตของ พระโพธิสัตว์ในครั้งที่เกิดเป็นกษัตริย์สิวิ ซึ่งเป็นที่ขนานนามว่าเป็นผู้มีใจเมตตา กรุณา และได้เฉือนเนื้อของตัวเองให้แก่กพิราบ ต่อไปนี้คือข้อความที่ยกมา จากมหาภารตะเกี่ยวกับกษัตริย์ฮินดูผู้เป็นวีรบุรุษ²

โอ้ บุตรผู้ยิ่งใหญ่แห่ง Kunti กษัตริย์ผู้มีใจเมตตาอย่างสูง ได้
เฉือนเนื้อของตัวเองและเอาขึ้นตาชั่ง ซึ่งอีกข้างหนึ่งมีนกพิราบนั่งอยู่
เมื่อพระองค์เห็นว่า นกพิราบยังมีน้ำหนักมากกว่าเนื้อที่พระองค์เฉือน
ไว้ นั้น พระองค์ก็เฉือนเนื้อของพระองค์เองเพิ่มขึ้นอีก เอาขึ้นรวมกับ

1 สิวชาดก, 499.

2 มหาภารตะ, อรรถกถาปาวา บทที่ 131 VV. 25-27 เป็นที่พิสูจน์ได้ชัดเจนว่า บรรดาเรื่องทั้งหมด ซึ่ง ประกอบเป็นชาดกเหล่านี้อยู่ในยุคก่อนพระพุทธรเจ้า และเป็นกรณำเอาเรื่องเล่าของฮินดูมาปรับใช้ นิทานชาดกส่วนใหญ่มีอายุราวๆ ศตวรรษที่สี่ก่อนคริสตศักราช หรือหนึ่งศตวรรษก่อนยุคของ พระเจ้าอโศก อย่างไรก็ตาม เรื่องเล่าของฮินดูและนิทานต่างๆ ที่นำมาประกอบเป็นนิทานชาดกนั้น เก้าแฉกกว่ามาก.

ขึ้นแรก แต่ไม่ว่าจะเดือนเพิ่มขึ้นอีกกี่ครั้ง น้ำหนักของนกพิราบก็ยังมากกว่าน้ำหนักของเนื้อของพระองค์ และเมื่อพระองค์ไม่มีเนื้อเหลือที่จะเดือนอีกต่อไปแล้ว พระองค์ก็ขึ้นไปนั่งบนตาชั่งต่างๆ ที่บนพระวรกายของพระองค์ไม่มีเนื้อเหลืออยู่อีกเลย

ผู้อ่านน่าจะทราบต่อไปว่า กษัตริย์สี่วิได้ปฏิบัติแบบเดียวกัน เพื่อได้ถอนนกพิราบตัวหนึ่งจากเหยี่ยว เหยี่ยว (ซึ่งแท้จริงแล้วคือ เทพ¹ แปลงตัวเป็นเหยี่ยว) ต้องการพิสูจน์ความจริงใจของกษัตริย์สี่วิ จึงกล่าวว่า เหยี่ยวจะปล่อยนกพิราบไปหากษัตริย์สี่วิยอมสละเนื้อของตนเอง โดยให้น้ำหนักเท่ากับน้ำหนักของนกพิราบ กษัตริย์สี่วิตกลง และเรื่องราวที่ตามมาก็คือเรื่องเดียวกัน จากเรื่องนี้เราจะเห็นได้ว่า ศาสนาพุทธได้ลอกเอาเรื่องเล่านี้มาจากพวกฮินดู หรือไม่ก็ทั้งชาวฮินดูและชาวพุทธลอกเอาเรื่องนี้มาจากแหล่งที่เก่าไปกว่านั้นอีก

ข้อความที่จะยกต่อไปนี้จาก *สัทธรรมบุดนทริก*² จะช่วยให้เราเข้าใจความเกี่ยวเนื่องกับความเป็นอยู่ในอดีตและพระพุทธเจ้าในอดีต และชี้แจงให้เราเกิดความชัดเจนเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและจุดประสงค์ของதாகต ซึ่งในบางขณะของเวลา มนุษย์สามารถมองเห็นและสัมผัสได้นั้น โดยธรรมชาติที่แท้จริง แล้วกลับสอดคล้องกับเวลา มันคือหลักการที่เป็นนิรันดร์ เป็นปรากฏการณ์จากวิญญานที่จะเกิดขึ้นได้ซ้ำแล้วซ้ำเล่า เจกเช่นดวงอาทิตย์ในโลกแห่งกายภาพ ดังที่เราได้กล่าวมาแล้ว

พระผู้เป็นเจ้าทรงกล่าวว่า :

จากผลแห่งพลังของข้าฯ ที่มีอยู่ตลอดนั้น โลกที่มีพระเจ้าและอสูรก็เกิดความคิดที่ว่า เมื่อเร็วๆ นี้ พระศากยมุนี หลังจากที่พระองค์ได้

1 คำว่า "เทพ" ในที่นี้ เราต้องเข้าใจว่าเป็นการทดสอบในรูปแบบของมนุษย์ หรือความทุกข์ทรมานชนิดหนึ่ง และไม่ใช่ว่า "ภูตผี" หรือร่างปรากฏที่ "เกิดขึ้นมาใหม่".

2 *สัทธรรมบุดนทริก*, XV. 1 (268-72) ดู *ภควัตคิตา*, IX. 6 ประกอบ "ถึงแม้ว่าจะไม่มีการเกิด และเป็นอนิจจัง และเป็นพระผู้เป็นเจ้าให้สรรพสิ่ง ข้าก็แสดงตนด้วยพลังของข้า..." และได้อ้างไว้ในเล่มเดียวกัน, IV. 4.

จากบ้านและเหล่าคากยะนั้น ได้มีการตรัสรู้บนหนทางแห่งการตรัสรู้ที่เมืองคยา แต่เราไม่ควรมองภาพนี้ในลักษณะเท่าที่รับทราบและมองเห็นนะ เหล่าบุตรในครอบครัวที่ดีทั้งหลาย โดยแท้จริงแล้ว ข้าฯ ได้ตรัสรู้มาเป็นเวลานานนับเป็นจำนวนโกฏิปีที่นับไม่ถ้วน... ตั้งแต่บัดนั้นมาและตลอดระยะเวลาอัน ข้าฯ ได้แสดงธรรมะแก่สิ่งมีชีวิตทั้งหลายในระบบของโลกแบบสหะ¹ และตลอดเวลาเป็นเวลาร้อยๆ ของพันๆ ของนิยุตะของโกฏิในระบบโลกอื่นๆ แต่เมื่อข้าฯ ได้พุดถึงตถาคตอื่นๆ แล้ว โดยเริ่มต้นจากตถาคต ที่บึงกร และนิพพานของตถาคตเหล่านั้น เป็นเพียงการที่ข้าฯ ได้ยกขึ้นมาเอง เพื่อแสดงถึงความสามารถของข้าฯ ในการใช้เรื่องราวเหล่านี้มาสอนธรรมะ

1 นี้ก็อ้างอิงถึง พระภมณีสัทหมบตี ผู้เป็นพระพรหม ที่เล่ากันว่าได้พลังอันยิ่งใหญ่ในจักรวาลในยุคของพระพุทเจ้า พระพรหมผู้เดียวกันนี้ในยุคที่กัสสปะเป็นพระพุทเจ้านั้น เป็นพระสงฆ์ชื่อว่า สหกะ (สังยุตตนิกาย, 48, 57, V. หน้า 233) คำว่าพระพรหมนั้น หากเข้าใจถูกต้อง และเมื่ออ้างอิง อุปนิษัท มีความหมายว่าเป็นหลักเกณฑ์อันเป็นกลางซึ่งอยู่ในรูปของมนุษย์และใช้พลังปกครองในโลกที่ไม่แน่นอน และมีลักษณะเป็นช่วงระยะเวลาหรือมีธรรมชาติที่สะท้อน และช่วงเวลานั้นก็เป็นอสงไขย หากเราจะเปรียบเทียบให้ดี เราต้องเปรียบเทียบจันทระของแรงแม่เหล็กไฟฟ้า รวมทั้งลำแสงซึ่งส่องมาจากการหมุนของสุริยะ และปกครองสิ่งมีชีวิตทั้งมวลในทุกๆ แบบ ที่จะเข้าใจถึงโดยผ่านกฎเกณฑ์ต่างๆ เช่น แรงดึงดูด แรงผลัก ความร้อน เป็นต้น การหมุนของสุริยะในที่นี้ ในอุปนิษัทมองได้ว่าเป็นพลังสูงสุด นั่นคือสิ่งที่เข้าใจไม่ได้ และเป็นพระผู้เป็นเจ้าที่เราไม่รู้ได้ พระกฤษณะเองก็ยอมรับแนวความคิดนี้ และพระองค์อธิบายให้แก่อรชุน ว่า "...ณ บัดนี้ ข้าฯจะเปิดเผยความรู้ของพระพรหมเนรคุณ พร้อมกับความรู้ของพระพรหม ลักการะ (ซึ่งทั้ง สหกะ และ ลักกะ ล้วนเป็นนามของพระอินทร์ทั้งสิ้น ผู้ที่ให้ภาพว่าเป็นผู้อยู่เหนือพระพรหม) และเมื่อเจ้าได้ทราบแล้ว เจ้าก็จะเป็นอิสระจากความชั่วร้ายแห่งชีวิตแห่งโลก" (ภควัดคีตา, IX 1.2) และในทางเดียวกับสิ่งที่พระองค์กล่าวอ้างว่าเป็นผู้สูงสุด ได้ยอมรับการน้อมรับของ อรชุน "ดูกร ดวงวิญญาณอันสูงส่ง เพราะเหตุใดเขาจึงจะไม่ค่อมศีรษะให้กับเจ้าผู้เป็นต้นกำเนิดของพระพรหมเองและมีความยิ่งใหญ่ยิ่งกว่าความยิ่งใหญ่ เจ้าคือพระผู้เป็นเจ้า เป็นผู้สร้างสรรพสิ่ง นั่นคือบิดาแห่งพระพรหมนั้นเอง" (ภควัดคีตา, XI 37, 39) ตามตำนานของทั้งฮินดูและพุทธ พระกฤษณะและพระพุทเจ้านั้น ในหลายโอกาสถือว่ามีความเห็นอกว่าพระพรหมและพระอินทร์.

นอกจากนั้น พระตถาคตศึกษาความหลากหลายในความสามารถ และเรี่ยวแรงในตัวมนุษย์นั้นหลายต่อหลายชั่วคน ในช่วงเวลาของแต่ละชั่วคน พระองค์จะให้ชื่อของพระองค์เอง พระองค์จะประกาศว่า พระองค์ได้บริณิพพานและนำความสงบสุขมาสู่มนุษย์โดยการกล่าวธรรมะ พระองค์ก็กล่าวต่อมนุษย์ผู้ต่ำต้อย ผู้มีความดีน้อย และความชั่วมากกว่า “ข้าพเจ้ามีอายุน้อย ภิกษุทั้งหลาย ข้าพเจ้า ได้จากบ้านจากครอบครัว และเมื่อเร็วๆ นี้เท่านั้น ที่ข้าพเจ้า ได้พบการตรัสรู้อย่างสมบูรณ์” แต่เมื่อพระตถาคตกล่าวว่า พระองค์ได้ตรัสรู้มาไม่นานนี้ทั้งๆ ที่พระองค์ตรัสรู้มานานแล้ว ถ้าเช่นนั้น ธรรมะต่างๆ ที่พระองค์ทรงให้แก่มนุษย์ ก็มีเพียงเพื่อทำให้มนุษย์มีความสุขงาม และช่วยเหลือมนุษย์เหล่านั้น ดังนั้น คำกล่าวเกี่ยวกับธรรมะก็คือการที่พระตถาคตทรงสอนมนุษย์ให้มีวินัย

และไม่ว่าพระตถาคตจะกล่าวอย่างไรก็ตามในการสอนมนุษย์ และไม่ว่าพระตถาคตจะเอ่ยคำใดออกมากก็ตาม ไม่ว่าจะพระองค์จะปรากฏกายเป็นพระองค์เอง หรือเป็นอย่างอื่น ไม่ว่าจะพระองค์จะปรากฏกายด้วยพลังของพระองค์เอง หรือด้วยพลังอื่นใด ธรรมะทุกบทที่พระองค์กล่าวนั้นเป็นธรรมะที่พระตถาคตสอนที่แท้จริง และไม่มีคำกล่าวใดของพระตถาคตที่จะเป็นคำกล่าวจอมปลอม เพราะเหตุว่าพระตถาคตได้เห็นโลกทั้งสามดังที่มันเป็นจริง : คือมันไม่ได้เกิด มันไม่ได้ตาย มันไม่มีการลดลง หรือการเกิดใหม่ ไม่มีสังสาร หรือนิพพาน มันไม่ได้เป็นจริง มันไม่ได้เป็นสิ่งไม่จริง มันไม่ได้มีอยู่ หรือไม่ได้ไม่มีอยู่ มันไม่ได้เป็นดังนั้น หรือเป็นอย่างอื่น มันไม่ได้เป็นสิ่งจอมปลอม หรือไม่ได้เป็นสิ่งที่ไม่จอมปลอม พระตถาคตไม่เห็นโลกทั้งสามแบบที่คนธรรมดาที่โง่งมจะมองเห็น พระตถาคตได้เผชิญหน้ากับความ

เป็นจริงแห่งธรรมะ¹ ดังนั้น พระองค์จะไม่มี ความหลงผิดเกี่ยวกับ ธรรมะนั้น ไม่ว่าพระตถาคตจะเอ่ยเอื้อนคำใดก็ตามเกี่ยวกับธรรมะ คำที่เอ่ยเอื้อนนั้นจะเป็นความจริง ไม่จอมปลอม ไม่เป็นสิ่งอื่นใด อย่างไรก็ตาม พระองค์กล่าวเกี่ยวกับธรรมะที่แตกต่างกัน ความแตก ต่างนี้อยู่ที่รากฐานของจุดมุ่งหมาย กล่าวให้แตกต่างเพื่อมนุษย์ที่มีความแตกต่างในการดำรงชีวิตและจุดมุ่งหมายในชีวิต เพื่อมนุษย์ที่ ท่องไปท่ามกลางความแตกแยกและการรับรู้ที่แตกต่างกัน เพื่อที่จะ กระตุ้นรากเหง้าของความดีที่ซุกซ่อนอยู่ในตัวมนุษย์ พระตถาคต ปฏิบัติภารกิจเพื่อความเป็นตถาคต ความที่พระตถาคตได้ตรัสรู้มา เป็นเวลานานมากมายนี้เอง ทำให้พระตถาคตมีวงชีวิตที่กว้างขวาง พระองค์อยู่ชั่ววัฏจักร ถึงแม้ว่าพระตถาคตจะไม่ถึงปรินิพพาน พระ องค์ได้แสดงให้เห็นว่า เข้าสู่สภาวะปรินิพพานเพียงเพื่อผู้ที่ต้องได้รับ การเรียนรู้ และแม้กระทั่งในวันนี้ แนวทางที่มีมาแต่ดั้งเดิมของข้าฯ ในฐานะที่เป็นพระโพธิสัตว์ก็จะยังไม่ครบถ้วนบริบูรณ์ และวงชีวิต ของข้าฯ ก็ยังไม่จบลง จากวันนี้เป็นต้นไปยังจะต้องใช้เวลาอีกสองเท่า ของหลายร้อยของหลายพันของนิตยตะของหลายโกฏิจของยุคจะต้อง ผ่านไปก่อนที่วงชีวิตของข้าฯ จะครบถ้วนบริบูรณ์ ดังนั้น ถึงแม้ว่าใน ปัจจุบันนี้ ข้าฯ จะยังไม่ถึงปรินิพพาน ข้าฯ ก็จะกล่าวถึงการปรินิพพาน อยู่นั่นเอง เพราะโดยวิธีนี้เท่านั้นที่ข้าฯ จะนำพามนุษย์มาสู่ความสุก งาม เพราะหากว่า ข้าฯ จะอยู่ที่นั่นนานเกินไป และปรากฏกายให้เห็น บ่อยเกินไปแล้ว มนุษย์ผู้ไม่เคยประกอบกรรมดี ผู้ไม่มีบุญ ผู้มี ความต่ำต้อย ผู้ไม่หาความสนุกทางกาย ผู้มีติดบอด และถูกห่อหุ้ม ด้วยวงแห่งความคิดเห็นอันจอมปลอม จะเกิดความคิดว่า ชีวิตก็ คือการกีฬาชนิดหนึ่ง เพราะเขาทราบว่พระตถาคตปรากฏอยู่ (ที่นี่

¹ ทรงกลมที่เป็นเหตุ.

ตลอดเวลา) และไม่อาจจะคิดได้ว่า (การมองเห็น) พระตถาคตนั้น ยากเย็นนัก หากมนุษย์แน่ใจว่า จะมีพระตถาคตอยู่ใกล้มือตลอดเวลาแล้ว พวกเขาก็จะไม่ใช้ความพยายามในการหลุดพ้นจากโลกทั้งสาม และพวกเขาก็จะไม่รับรู้ว่าจะพระตถาคตนั้น ยากเย็นที่จะได้มา

ดังนั้น พระตถาคตผู้มีศักยภาพและวิธีการได้กล่าวแก่มวลมนุษย์ทั้งปวงว่า “ภิกษุทั้งหลาย พระตถาคตจะปรากฏกายขึ้นในโลกนี้น้อยครั้งมาก” เพราะในช่วงของหลายร้อยของหลายพันของมนุษย์ของหลายโกฏิกของยุค มนุษย์เหล่านั้นอาจได้เห็นตถาคตองค์ใดองค์หนึ่ง หรือเขาอาจจะไม่ได้เห็นเลย และดังนั้น การที่ข้าฯ กล่าวโดยอาศัยข้อเท็จจริงนี้ ข้าฯ จึงกล่าวว่า “ภิกษุทั้งหลาย พระตถาคตจะปรากฏกายขึ้นในโลกนี้น้อยครั้งมาก” กล่าวจนกระทั่งว่าเขาจะเข้าใจความน้อยครั้งที่พระตถาคตจะปรากฏกาย กล่าวจนกระทั่งว่าเขาจะหงนสนเห่หัวใจ (ในการปรากฏกายของพระองค์) และจะเศร้าโศกเสียใจ (ในการจากไปของพระองค์) และเมื่อเขาไม่ได้เห็นพระตถาคต เขาจะโหยหาที่จะได้เห็นพระองค์ รากเหง้าที่สมบูรณ์ซึ่งมาจากการที่เขามุ่งความสนใจมาสู่พระตถาคต ดังเช่น การมุ่งไปสู่จุดหมายอันเด่นชัด รากเหง้านี้จะพื้นฐานของความรุ่งเรืองผลประโยชน์และความสุขจากความจริงข้อนี้ พระตถาคตเอง ถึงแม้ว่าพระองค์จะไม่ได้ไปสู่นิพพานจริงๆ แต่ก็ได้ประกาศการเข้าสู่นิพพานของพระองค์ เพียงเพื่อผู้ที่ต้องการได้รับการหล่อหลอม และนี่ก็คือ คำกล่าวของพระตถาคตด้วยพระองค์เอง เมื่อพระองค์ได้กล่าวสิ่งนี้ออกมาแล้ว สิ่งนี้จะไม่มีความจอมปลอมอันใด

ความสามารถของพระตถาคตในการใช้เหตุการณ์เล็กๆ น้อยๆ กระตุ้นความสนใจของเราในการศึกษาทางจิตวิญญาณ เช่นการเล่าเรื่องต่างๆ ในอดีตนั้น เท่ากับเป็นการให้เราทราบว่า ในอดีตนั้น สภาพอากาศเป็นเช่นไรในวันใดวันหนึ่งนานมาแล้ว ว่าวันนั้นมีเมฆหมอก มีฝนหรือท้องฟ้าแจ่มใส อากาศอบอุ่น

หรือหนาวเย็น มีลมพายุหรือลมสงบ¹ และในสภาพที่เงื่อนไขและเหตุการณ์ต่างๆ เปลี่ยนแปลงนั้น สาธุศิษย์ที่ฉลาดเฉลียวของตถาคตจะก้าวไปข้างหน้าในหนทางแห่งธรรมะที่แท้จริงได้อย่างไร และเหตุการณ์สำคัญต่างๆ เล่ามันคืออะไร มันจะสื่อความหมายอะไร มันบอกถึงดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณ บอกถึงว่ามันขึ้นเมื่อใดและอย่างไร บอกถึงว่าเราจะเห็นมันหรือไม่ บอกถึงความกว้างใหญ่ไพศาลแห่งพลังของมัน และประสิทธิภาพของมันในยุคมีต บอกถึงธรรมชาติของศาสตร์ของมัน วิธีการวางตำแหน่ง และที่สำคัญที่สุดในยุคของเรา นั่นคือ เมื่อใดและที่ใดมันจะเกิดขึ้นมาใหม่

พระสิทธัตถะเน้นย้ำการเชื่อมต่อของพระองค์กับการเกิดของพระพุทธเจ้าในยุคก่อนๆ เช่นเดียวกับดวงอาทิตย์ที่เอ๋ยถึงวันวานในโลกของเรา พระองค์ยังประกาศให้ทราบถึงผู้ที่เกิดหลังพระองค์ได้อย่างแม่นยำ ในการนี้ พระสิทธัตถะให้ความมั่นใจกับเราว่า ไม่มีข้อกังขาใดๆ เกี่ยวกับการเกิดของดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณ นั่นคือ พระพุทธเจ้า พระองค์คือการแสดงออกอย่างศักดิ์สิทธิ์ที่มีจุดมุ่งหมายในการปรากฏท่ามกลางมวลมนุษยชาติโดยมีช่วงระยะเวลาห่างกันเพื่อความก้าวหน้าและชีวิตที่ดีที่เป็นหนึ่งเดียว

ในห้วงเวลาอสงไขยอันเป็นมงคลนี้

ได้มีผู้นำมาแล้วสามคน

กกุลันธะ Kanagamana

และ กัสสปะ เช่นเดียวกัน

บัดนี้ข้าฯ คือพุทธที่สมบุรณ์

¹ จากที่ได้กล่าวมาก่อนหน้านี้ เป็นที่เห็นเด่นชัดว่า ความไม่รู้ถึงชีวิตก่อนหน้านี้ (ดีหรือชั่ว) เพราะเหตุว่าไม่มีใครจะจำชีวิตในอดีตใดๆ ได้ จึงเป็นที่ชัดเจนว่าความไม่รู้นี้ไร้ความหมายโดยสิ้นเชิงในการมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน และดังนั้นจึงเป็นไปได้ตามเหตุผลภายใต้กฎแห่งกรรม และสำหรับพุทธ-อวตาร (การปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์) นั้น ความเป็นผู้รอบรู้ทำให้ไม่จำเป็นที่จะต้องมีการเกิดใหม่ เพราะความรู้ของพระองค์นั้นทำให้พระองค์ (อวตาร) สามารถเชื่อมต่อกับอดีตและอนาคตได้ตามความต้องการ.

และก็จะเมตไตรยด้วย

ก่อนที่ห้วงเวลาอสงไขยอันเป็นมงคลนี้

จะมาถึงที่สิ้นสุด¹

พระองค์กล่าวนามของบุคคลทั้งสามที่ได้ปรากฏมาแล้วก่อนหน้าพระองค์ และได้ทำนายล่วงหน้าอย่างชัดเจนว่า ก่อนที่ห้วงเวลาอสงไขยอันเดียวกันนี้จะสิ้นสุดลง (รอบ)² จะยังมีอีกบุคคลหนึ่ง นั่นคือ เมตไตรย นี่คือการเกิดของเมตไตรยตามที่ได้เคยมีการทำนายไว้ในคำที่กล่าวถึงพระสิทธัตถะ และเป็นสิ่งที่หนังสือเล่มนี้แสวงหา แต่การที่จะได้รู้จักพระองค์อันเป็นตถาคตอันสูงสุดนั้น และค้นหาความหมายและจุดมุ่งมั่นของศาสนของพระองค์ต่อโลกนี้ เราต้องตั้งใจค้นหา และในทำนองเดียวกับที่เราได้ทำมาแล้วในกรณีของพระสิทธัตถะ เราจะต้องแยกแยะสัญลักษณ์ที่เป็นแต่เพียงเปลือกนอก ซึ่งเกิดมาจากจินตนาการของมนุษย์และรูปลักษณ์ที่เขาสรรค์สร้างขึ้นมาจากความเป็นจริงแห่งเมตไตรยและความหมายที่แท้จริงของการปรากฏองค์ของท่านต่อมนุษยชาติ เราจะเข้าถึงจุดมุ่งหมายแห่งการค้นหาของเราหากเราจะแยกแยะระหว่างการเชื่อถือโศกลางและการเชื่อถือลัทธิจะ ระหว่างความเชื่ออันงมงายและศรัทธา

¹ มโนระกะปฺราณี, 87-90 (สุดตปิฎก) อุณาตตวงศ์, หน้า 34 (ชื่อทางบาลีของ ธรรมะจันทะ กัณณะมนี กัสสปะ และเมตไตรย) ประกอบ ตามหลักฐานอันน้อยนิดที่มีอยู่เกี่ยวกับการปรากฏตามประวัติศาสตร์นั้น เราจะเห็นว่า กัสสปะ (หรือ กัสปะ และ เกสวะ—ซึ่งน่าจะเป็นพระกษณะในประวัติศาสตร์) เข้ามาใกล้ถึง 2,300 ปีก่อนพุทธกาล (2,850 ปีก่อนคริสตกาล) ภควัดิตา, X.14 “ดูกร เกสวะ ข้าถือว่าเป็นสิ่งที่เข้าหูต่อข้าอันเป็นความจริง” อ้างไว้แล้วในฉบับก่อน, III, I โคนาคมะ (หรือ กัณณะมนี—ซึ่งน่าจะเป็นมณูแห่งประวัติศาสตร์) ราวประมาณ 8,500 ปีก่อนพุทธกาล และ กกุสันธะ (หรือ ธรรมะจันทะ)—ซึ่งดูลักษณะน่าจะเป็น รามจันทะ หรือรามแห่งประวัติศาสตร์ ในระยะเวลาประมาณ 5,900 ปีก่อนพุทธกาล.

² “กัปปะ” (เป็นคำบาลีของคำสันสกฤตว่า “กัลป์” หรือ “มหายุค”) สำหรับชาวฮินดูและชาวพุทธนั้น ยุค (กัปปะ หรือ กัลป์) แบ่งออกเป็นสี่ตอน ในบทต่อไปเราจะได้กล่าวถึงเรื่องนี้โดยละเอียด.

และปัญญา ระหว่างสถาบันพุทธในปัจจุบันที่เสื่อมโทรม (และเหตุผลที่มันเสื่อมโทรม) และเนื้อหาสาระแห่งสังฆะในยุคแรกๆ และระหว่างคำกล่าวที่มนุษย์แต่งขึ้นมาและศาสนา (ธรรมะอันเป็นนิรันดร์)

6

พุทธ-ธรรมะ

มีมนุษย์ซึ่งดวงตาพรางไปด้วยม่านฝุ่น หากเขาไม่ได้ยินเสียงแห่งธรรมะ
เขาจะค่อยๆ เน่าเปื่อย แต่หากเขาได้รู้ธรรมะ เขาจะเติบโตขึ้น¹

ประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติไม่ได้สั้นเพียงแค่ 60 หรือ 70 ศตวรรษเท่านั้น แต่มันเปรียบเสมือนแม่น้ำที่เก่าแก่ยาวนานอันมีต้นน้ำอยู่ในความเงียบของนิรันดร์ และชาติหลายเผ่าพันธุ์ผ่านแม่น้ำสายนี้และได้ทิ้งร่องรอยเอาไว้ ไม่ว่าเราจะพยายามค้นคว้าหาร่องรอยของกระบวนการอันใหญ่ยิ่งที่ทำให้ได้เห็นจิตวิญญาณอันมีเหตุผล (จิตใจ) ในเวทีของการดำรงชีวิตนี้ ไม่ว่าเราจะเปิดม่านของกาลเวลาไปยาวไกลเพื่อค้นพบวัฒนธรรม และมนุษย์ไม่ว่าเป็นชาวซูเมเรียนหรืออินเดีย เปอร์เซียหรือจีน อาหรับหรือยิว ตะวันตกหรือตะวันออก เราจะได้พบความเป็นจริงอันหนึ่ง นั่นคือ ชีวิตมนุษย์ทุกผู้ทุกนามที่เดินทางมาไกลแสนไกล

¹ วินัยปิฎก, I. 21 ดู เตตติยะ อุปนิษัต, I. 1 "ข้าจะกล่าวคำแห่งสัจจะ และคำแห่งกฎอันศักดิ์สิทธิ์ (ธรรมะ) จะอยู่ที่ริมฝีปากของข้า".

ด้วยยานต่างๆ กันนั้น ล้วนมีฐานของโครงสร้างทางจริยธรรมที่เกิดจากศรัทธาอันยิ่งใหญ่ที่อวดสารหรือพระพุทธรเจ้าหรือครูบาอันศักดิ์สิทธิ์ที่ได้วางรากฐานเอาไว้พลังเบื้องหลังที่เป็นตัวจักรขับเคลื่อนมนุษยชาติ ประวัติศาสตร์แล้วประวัติศาสตร์เล่าบนเส้นทางแห่งชีวิตคือศรัทธาอันไม่อาจอธิบายได้ ซึ่งอยู่ในกรอบของมหาสมบัติแห่งศาสนา¹ และสิ่งที่นำพาเขาไปบนเส้นทางนี้ก็คือ ความปรารถนาในความเป็นนิรันดร์ เขาต้องการไปสู่ความไม่ตาย

เมื่อเขาได้ห้าหั้นสายธารแห่งวิญสงสาร เมื่อเขาได้กำจัดลักษณะ
ทั้งสามให้สิ้นซาก²

เมื่อเขาก้าวขึ้นสู่ยานแห่งธรรมะ ข้าจะช่วยให้ (โลก) เทวะผ่านข้าม
สายธารนั้นไป³

ธรรมะที่พระลิขิตตะประกาศานั้น คือกฎแห่งการเกิดอันเป็นนิรันดร์ที่ไม่มีขีดเพี้ยน อันเป็นกฎที่ตายตัวอยู่แล้วในจักรวาล และไม่ใช่สิ่งที่พระองค์เสกสรรปั้นแต่งขึ้น ไม่ใช่สิ่งที่พระองค์คิดขึ้นหรือกำหนดขึ้น

ไม่ว่าตถาคตจะเกิดขึ้นหรือไม่ก็ตาม กฎอันเบื้องต้นก็ยังมีอยู่
(ธาตุ-กฎ)

กฎเกณฑ์นี้ (ธรรมะตถตา) ความจำเป็นอันเป็นกฎ (ธรรมนิยาม)⁴

ถึงแม้ว่าเราจะศึกษาธรรมะอย่างผิวเผิน และพิจารณาคำสอนของอวดสารทั้งหมด เราจะเห็นว่าแท้จริงแล้ว ศาสนานั้นมีหนึ่งเดียว “ลัทธิคือหนึ่งเดียว ไม่มี

¹ สุตตังปิฎก, V. 1146 “ด้วยศรัทธา เจ้าจะเป็นอิสระและก้าวพ้นมิติแห่งความตาย” อ้างแล้วในเล่มเดียวกัน, VV. 182, 184 “ศรัทธาคือความมั่งคั่งที่ดีที่สุดสำหรับมนุษย์—ด้วยศรัทธาอันเอง เราจะก้าวข้ามพ้นอุทกภัยไปได้” ดู *สังยุตตนิกาย, (มิลินทปัญหา, 35-36)* ประกอบ.

² ดู *ภควัตคีตา, XIV. 20* “กุณฺส ทั้งสาม : ความโศกเศร้า ความชรา และความตาย”.

³ *ชาดก, I, 12-14* (ย่อ).

⁴ *อังกุตตรนิกาย, 1.3* ชาวฮินดูมีความเชื่อแบบเดียวกัน นั่นคือธรรมะ ไม่มีผู้แต่ง และแม้แต่ “พระพรหมผู้มีสิทธิ์ก็ยังทำได้” เช่นเดียวกัน มนุษย์เองก็กล่าวถึงกฎนี้ในช่วงแต่ละกาลปี กฎของมนุษย์มีความน่าเชื่อถือใน *Kritayuga*. (ภารต มานะวะ ธรรมะ ...) ดู *Brihadaranyaka-Upanishad. i. 4.13* “ไม่มีสิ่งใด สูงส่งกว่าธรรมะ”.

ลัจจะอื่นใดอีก”¹ และครูบาผู้ศักดิ์สิทธิ์ทุกพระองค์ก็ได้ประกาศความจริงข้อนี้
 ดังนั้น พระองค์จะประกาศเสมอว่า พระองค์นำหลักธรรมเดิมเข้ามาสอนอีกครั้ง
 หนึ่ง พระองค์มิได้นำหลักธรรมใหม่เข้ามาสอน อวตารทุกพระองค์เน้นย้ำว่า
 หลักเกณฑ์ทองก็ยังมีหลักเกณฑ์เดิม แต่ต้องมีการปรับใช้กับสังคมที่ขยาย
 ใหญ่ขึ้นมากมาย ครูบาผู้ศักดิ์สิทธิ์แต่ละพระองค์ก็เป็นสิ่งนี้ และนำเสนอความ
 หมายและมิติของลัจจะในวิธีที่จะเหมาะสมกับความต้องการของมนุษยชาติที่
 เปลี่ยนแปลง พระพุทธเจ้าก็ทรงเน้นย้ำสิ่งนี้ :-

ปัจจัยของความเป็นอยู่ที่มีเงื่อนไข จะต้องมีความทรนทาน ธรรมะ
 ทั้งหมด (เช่น สังฆารอันมีเงื่อนไข) และธรรมะอันปราศจากเงื่อนไข (นั่น
 คือ นิพพาน) ไร้ตัวตน (ไร้สาระที่คงทนถาวร หรืออนัตตา) นี่คือนิพพาน
 ตถาคตรับรู้ และเมื่อพระองค์รับรู้และรู้จักมันแล้ว พระองค์ก็สอนแสดง
 เปิดเผย ดีแม่ อธิบาย เทศนา วิจารณ์ และประกาศซึ่งหลักธรรมข้อนี้²

จุดมุ่งหมายของพระลิขิตตะถะในยุคของพระองค์นั้นก็คือ การลบล้าง
 มลทินของการนึกคิดที่ไร้ประโยชน์ และพิธีกรรมที่ไร้เหตุผล ที่ได้แปดเปื้อน
 ธรรมะอันบริสุทธิ์ และเพื่อทรงมอบโอสภที่ให้อชีวิต (ธรรมะ) ที่บริสุทธิ์สะอาด
 และวิญญานของมนุษย์ที่โยกหา เพื่อที่ว่านิพพานที่เขาแสวงหาจะเป็นจริง

หลังจากที่พระองค์เองได้เข้าถึงซึ่งเหตุแห่งการไม่ดับสูญ ซึ่งไม่มี
 “รากฐาน” โดยการทำให้ “รากฐาน” นั้นหมดสิ้นไป พระพุทธเจ้าที่
 สมบูรณ์ สอนสภาวะไร้ทุกข์และปราศจากมลทิน³

¹ สุตตนิบาต, 884 (ดู Brihadaranyaka-Upanishad, i.4.14 ไม่มีอะไรที่จะเห็นอกว่ากฎนี้ ลัจจะนี้ ประกอบ).

² อังคุดตตริภิกาย, I. 134.

³ อิติวุตตะกะ, หน้า 62 ดู คาถา อุปนิษัท, 2.6 “มีน้อยคนที่จะได้รู้จักพระองค์ และในบรรดาผู้ที่รู้จัก พระองค์ก็มีน้อยคนที่จะเข้าถึงพระองค์ ผู้ที่ยิ่งใหญ่คือผู้ที่สอนเกี่ยวกับพระองค์ได้ และผู้ที่ฉลาดคือ ผู้ที่เรียนรู้สิ่งนี้ได้ และผู้ที่ยิ่งใหญ่คือผู้ที่รู้จักพระองค์เมื่อได้รับคำสอน”.

และสาระที่ลึกล้ำของพลังธรรมะซึ่งเกิดขึ้นจากศรัทธาที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์อีกครั้งหนึ่งนั้น ก็คือการมั่นใจในความเป็นอมตะ มีความถาวรแทนที่จะเป็นความไม่ถาวร

หากการละทิ้งความสุขอันไร้ค่า ทำให้เราเห็นความสุขที่ยิ่งใหญ่กว่า ผู้ฉลาดจะละทิ้งความสุขอันไร้ค่านั้น เพื่อแสวงหาความสุขที่ยิ่งใหญ่กว่า¹

- โดยการยึดถือกฎที่ง่ายและเป็นอมตะที่เป็นของศาสนาทั้งหมด

ความสุขคือกรรมดีที่ติดตัวไปจนแก่เฒ่า ความสุขคือศรัทธาที่ลงหลักปักกรากอย่างเหนียวแน่น ความสุขคือการได้มาซึ่งความมีเหตุผล ความสุขคือการละเว้นบาป²

และโดยวิธีที่ง่ายตาย พระสิทธัตถะเตือนผู้ที่จะเดินไปในทางตรงกันข้ามกับกฎเกณฑ์อันมีพลังสูงสุด และเป็นอมตะนั้น พระองค์กล่าวว่า

ดูกร มนุษย์ทั้งหลาย ขอจงรู้ว่าเกิดว่าผู้ที่ขาดการยับยั้ง จะได้รับ
สิ่งอันชั่วร้าย

ขออย่าให้ความละโมภและกรรมชั่วนำความทุกข์ระทมมาสู่เจ้าเป็น
เวลาอีกนานแสนนาน³

ในคำสอนของการแสดงออกที่ศักดิ์สิทธิ์ หรืออวตาร หรือพุทธะ แนวคิดที่โดดเด่นที่สุดเหนือแนวคิดอื่นๆ และที่เป็นฐานของคำสอนทั้งหมด นั่นก็คือการ

¹ ธรรมบท, V. 290 ดู คาถา อุปนิษัต, I. 29 ประกอบ "เมื่อผู้ที่ต้องตาย ณ โลกนี้ รู้สึกถึงความไม่ตายของเขาเองเท่านั้น ที่เขาจะหวังพบกับชีวิตอันยาวนานที่เต็มไปด้วยความสุขสม และหวังพบใคร่อยากในความงามที่ห่อกลวง?...".

² ธรรมบท, V. 333.

³ ธรรมบท, V. 248 ดู กาควัตตีตา, XVI. 23 ประกอบ "เขาผู้ซึ่งผลักใส่คำสั่งสอนแห่งคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ และกระทำการไปตามเจตนาของตนอันหอมหวานของตนเองจะไม่ถึงซึ่งความสมบูรณ์อันสูงสุด หรือเป้าหมายอันสูงสุดหรือแม้แต่ความสุข".

ปลดปล่อยอันเป็นสากล¹ จุดประสงค์อันสุดยอดของศาสนา (ธรรมะ) นี้เองที่เป็นคำสอนที่ชัดเจนและเป็นที่ยืนยันอยู่เสมอโดยตถาคตว่า มนุษยชาติทั้งมวลเป็นหนึ่งเดียว และหลักการนี้ทำให้องค์ผู้ยิ่งใหญ่เน้นย้ำต่อสถานูศิษย์ของพระองค์ให้เผยแผ่ธรรมะ ซึ่งเป็นคำสอนที่ทำให้ชีวิตและการปลดปล่อยแก่มนุษยชาติจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ภายใต้ความสามารถของแต่ละคน

เหล่าสงฆ์ทั้งหลาย ข้าฯ ได้หลุดพ้นจากหลุมพรางทั้งของทเวะ (พระเจ้าต่างๆ) และของมนุษย์ จึงเดินเกิด เหล่าสงฆ์ เพื่อให้พรต่อมนุษย์หลายผู้หลายนาม เพื่อความสุขของมนุษย์หลายผู้หลายนาม ด้วยความเมตตาเพื่อโลก เพื่อสวัสดิการ เพื่อพร เพื่อความสุขของทเวะ (พระเจ้าต่างๆ) และเพื่อมนุษย์ ท่านทั้งสองจงอย่าเดินไปในทางเดียวกัน เหล่าสงฆ์ จงสอนธรรมะที่มีความงดงามในเบื้องต้น มีความงดงามในเบื้องกลาง และมีความงดงามในเบื้องท้าย จงอธิบายด้วยจิตวิญญาน และตามคำสั่งสอนของพรหมที่มีความเต็มเปี่ยมและเปี่ยมไปด้วยความบริสุทธิ์ มีมนุษย์ซึ่งมีผู้มองปกคลุมม่านตา ซึ่งหากเขาไม่ได้ยินเสียงแห่งธรรมะ เขาจะนำเบี่ยงลง แต่หากเขาจะได้เรียนรู้ธรรมะ เขาจะเติบโตใหญ่ขึ้น และข้าฯ เองจะเดินไปตามทางอรุเวลา ในชุมชนที่ตั้งอยู่เพื่อสอนธรรมะ²

เขาสอนเราว่าการที่มนุษยชาติจะได้รับการปลดปล่อยหรือการล้มเหลวจะเป็นไปโดยหนึ่งเดียว และความสำเร็จของแต่ละคนนั้นจะเป็นสิ่งที่แยกออกจากชะตาของมนุษย์ และมีผลระยะสั้นมาก และจะแยกเป็นอิสระหรือเป็น

¹ "ณ บัดนี้ ข้าต้องการหมั่นงล้อแห่งกฎอันสูงสุด ด้วยเหตุผลนี้ ข้ากำลังจะไปกรุงพาราณสี เพื่อ นำแสงสว่างไปให้แก่ผู้ที่ถูกความมืดปกคลุม และจะเปิดประตูแห่งอนิจจังแก่มนุษย์" มัชฌิมนิกาย, V. 26.

² วินัยปิฎก, I 20-21 ดู ภควัตคัตตา, XVIII 68, 69 ประกอบ "ผู้ซึ่งแสดงความรักอันสูงสุดต่อข้าฯ จะได้ส่งผ่านคำสอนอันเป็นความลับสุดยอดของข้าฯ ไปสู่ผู้ที่ยอมอ่อนน้อมรับข้าฯ เขาจะเข้าใจข้าฯ ไม่มีข้อสงสัยใดเลย ในท่ามกลางมนุษย์นั้น ไม่มีผู้ใดจะช่วยเหลือข้าฯ ด้วยความรักได้มากเท่ากับเขา และไม่มีใครที่จะเป็นที่รักของข้าฯ ได้มากกว่าเขาในโลกนี้"

คนละจังหวะกับ “สวัสดิภาพของโลก” หรือดังที่กวีท่านหนึ่งกล่าวว่า

ข้ามองหาพระผู้เป็นเจ้าของข้า และพระผู้เป็นเจ้าของข้าก็หลบข้าไป
ข้ามองหาวิญญูณของข้า แต่ข้าก็ไม่พบวิญญูณของข้า
ข้ามองหาพี่น้องของข้า และข้ากลับได้พบทั้งสามอย่าง

การแสดงออกอันศักดิ์สิทธิ์สอนเราว่า การปลดปล่อยมนุษยชาติโดยรวมเท่านั้นที่จะรับประกันว่า เราเองก็จะได้รับการปลดปล่อย พระลิขิตตนเองยอมรับว่า การสอน¹(ธรรมะ) เป็นพลังที่สำคัญ และมีประสิทธิภาพที่สุดในกระบวนการทั้งหมดของพระองค์ มิฉะนั้นพระองค์คงไม่แสดงให้เห็นชัดเจนว่าการตัดชีวิตใดชีวิตหนึ่งออกจากโลก ดังเช่นที่พวกเขาเพิกขมกิริยานิยมทำกันเพื่อให้ได้มาซึ่งความปลดปล่อยนั้นไร้ค่าเพียงใด หรือมิฉะนั้นพระองค์ก็คงไม่แสดงความไม่เห็นด้วยกับความสำเร็จของพวกเขา

มนุษย์ เมื่อเกิดความกลัวก็จะหาที่หลบซ่อนที่ปลอดภัย เขาอาจเข้าไปในภูเขา เข้าไปในป่า เข้าไปหาต้นไม้ที่ศักดิ์สิทธิ์ และเข้าไปในศาลเจ้า จริงๆ แล้วนั่นไม่ใช่ที่หลบซ่อนที่ปลอดภัย มันไม่ใช่ที่หลบซ่อนที่ดีที่สุด เมื่อเขาเข้าไปสู่ที่หลบซ่อนเหล่านั้นแล้ว เขายังทุกข์และเจ็บปวดอยู่ แต่ผู้ใดที่เข้าไปหาที่หลบซ่อนในพุทธะ อันเป็นกฎและระเบียบ เขาจะรับรู้ได้ด้วยสติปัญญาของเขาว่า มีสิ่งสูงส่งอยู่สูงส่งที่นั่นแหละ คือที่หลบซ่อนที่ปลอดภัยอย่างแท้จริง นั่นคือที่หลบซ่อนที่ดีที่สุด หลังจากที่ได้เข้าถึงที่หลบซ่อนนี้แล้ว มนุษย์จะไม่มี ความเจ็บปวดหลงเหลืออยู่เลย²

¹ อังคุดตวันนิยาย, I 171, 172 (ในอำนาจทั้งสามนั้น การจัดการเกิด การอ่านความคิดของคนอื่น และการสอน [อาเทส ปาฏิหาริย์] อันสุดท้ายนั้นถือว่ามากมายและมีประโยชน์ที่สุด [อภิขันทจริง จ ปณิทธจริง จ]).

² ธรรมบท, vv 188, 189, 190, 192 ดู ภควัตคิตา, XVIII.71 “ผู้ซึ่งฟัง (ธรรมะ) ด้วยศรัทธาอันเต็มเปี่ยม และด้วยจิตวิญญูณอันแน่วแน่ และเป็นอิสระจากความชั่วร้าย แม้แต่เขาก็จะถึงซึ่งโลกแห่งคุณธรรมอันเป็นสุข

ธรรมะเป็นสิ่งที่ต้องแบ่งปัน เราจะได้เห็นความกระตือรือร้นของชาวพุทธทุกสำนักที่ออกไปประกาศบทบัญญัติไปทั่วทวีปเอเชีย และได้เห็นคุณสมบัติของเขา ด้วยตัวอย่างในเรื่องของ ปุรณะ ซึ่งเป็นผู้เผยแพร่ธรรมะรุ่นแรกๆ ผู้ได้ขออนุญาตพระสิทธัตถะเพื่อไปประกาศหลักธรรมในเมืองที่ป่าเถื่อนที่มีชื่อว่า สุนาปรีนตะ พระสิทธัตถะจะพิสูจน์ความจริงใจของปุรณะ และเราขอยกตัวอย่างบทสนทนาของทั้งสองดังนี้

พระสิทธัตถะ : ชาวเมืองสุนาปรีนตะ ดุร้าย รุนแรง และโหดเหี้ยม เขาเคยชินที่จะทำร้าย ต่ำประจาน และก่อความรำคาญให้กับผู้อื่น หากเขาทำร้าย ต่ำประจาน และก่อความรำคาญแก่เจ้า ด้วยคำพูดที่ชั่วร้าย กระด้าง และจอมปลอม เจ้าจะว่อย่างไร

ปุรณะ : ถ้าอย่างนั้นข้าฯ ก็จะคิดว่าชาวเมืองสุนาปรีนตะ นั้นช่างดี และอ่อนโยน เพราะเขาไม่ทำร้ายข้าฯ ด้วยมือของเขาหรือก้อนหิน

พระสิทธัตถะ : แต่หากเขาทำร้ายเจ้าด้วยมือหรือก้อนหินเล่า เจ้าจะว่อย่างไร

ปุรณะ : ถ้าอย่างนั้น ข้าฯ ก็จะคิดว่า เขานั้นช่างดีและอ่อนโยน เพราะเขาไม่ทำร้ายข้าฯ ด้วยกระบองหรืออาวุธ

พระสิทธัตถะ : แต่หากเขาทำร้ายเจ้าด้วยกระบองหรืออาวุธเล่า เจ้าจะว่อย่างไร

ปุรณะ : ถ้าอย่างนั้น ข้าฯ ก็จะคิดว่า เขานั้นช่างดีและอ่อนโยน เพราะเขาไม่เอาชีวิตของข้าฯ

พระสิทธัตถะ : แต่ ปุรณะ หากเขาเอาชีวิตเจ้าเล่า เจ้าจะว่อย่างไร

ปุรณะ : ถ้าอย่างนั้น ข้าฯ ก็ยังคิดว่าเขานั้นช่างดีและอ่อนโยน เพราะเขาได้ปลดเปลื้องข้าฯ ออกจากซากร่างอันเน่าเปื่อยของข้าฯ ได้โดยไม่ยากนัก ข้าฯ ทราบดีว่า มีพระ

สงฆ์ที่อับอายในร่างของตนเอง และทำร้ายตนเองให้
สิ้นไปด้วยอาวุธ ยาพิษ ขวานคอดด้วยเชือก หรือ
กระโจนลงเหว

พระสิทธัตถะ : ปุระณะ เจ้าได้รับพรของความอ่อนโยนและความอดทน
ที่ยอดเยี่ยม เจ้าสามารถใช้ชีวิตในเมืองสุนาปวันตะ
ไปเถิด ไปสอนเขาว่า เขามีอิสระได้อย่างไร เช่น
เดียวกับเจ้าที่มีอิสระแล้ว

พระสิทธัตถะพำสอนสานุศิษย์ของพระองค์และผู้ที่ไม่ใช่สานุศิษย์ของ
พระองค์ว่า ธรรมะไม่ใช่หนึ่งในหลายๆ หนทางที่ในตอนนั้นมีอยู่เพื่อไปสู่การ
ปลดปล่อย แต่ธรรมะคือหนทางเดียวเท่านั้น

นี่คือหนทางเดียว ไม่มีหนทางอื่นที่จะนำไปสู่สติปัญญาอันลึกซึ้ง
และบริสุทธิ์ ขอให้เดินไปตามทางนี้เถิด และข้าจะทำให้มาร (ความ
ตาย) ต้องถอยร่น การเดินไปตามทางนี้จะทำให้ความทุกข์ทรมานของ
เจ้าสิ้นสุดลง ข้าฯ ได้ประกาศสอนถึงหนทางนี้ เมื่อข้าฯ ได้เข้าถึงวิธีที่
จะถอนเสี้ยนหนาม (เลือดเนื้อ)¹

ไม่มีหนทางอยู่ในท้องฟ้า ไม่มีความสันโดษอยู่ภายนอก มนุษย-
ชาติมีความสุขอยู่ในโลกียะ เหล่าพุทธะเป็นอิสระแล้วจากโลกียะ²

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่ผู้เดินไปตามทางแห่งการปลดปล่อยจะได้พบหนทาง
แห่งธรรมะอันมีหนึ่งเดียวและเป็นเส้นตรงเปรียบประดุจคมของใบมีดโกนนั้น
เขาจะต้องได้รู้จักผู้นำของเขาก่อน นั่นคือ ตถาคต หรือพระพุทธเจ้า เขาจะ
ต้องเข้าใจความหมายแห่งสภาพความเป็นอยู่โดยแท้จริงของพระองค์และจุด

¹ ธรรมบท, vv 274, 275 ดู ภควัดคีต, III 32 ประกอบ "อย่างไรก็ตาม ผู้ที่หาข้อผิดพลาดในกฎเกณฑ์
ของข้าฯ หรือไม่ปฏิบัติตาม ขอให้รู้ไว้เถิดว่าเขาจะหลุดหายไปจากความรู้ทั้งปวง เขาจะปราศจากสติ
และหลงทางไปโดยสิ้นเชิง".

² ธรรมบท, V. 254 ดู ธรรมบท, VV. 248 และ 255 ประกอบ.

ประสงค์ของการปรากฏองค์ของพระองค์ท่ามกลางมนุษยชาติ

ข้าจะนำความสุขมาสู่มนุษย์ผู้อ่อนล้า

ข้าจะให้ความช่วยเหลือแก่เขาและปลดปล่อยเขา ข้าเกิดมาในโลกนี้ในฐานะที่เป็นกษัตริย์แห่งสัจจะเพื่อปลดปล่อยโลกนี้¹

เหล่าอวตารและตถาคตทั้งหมด ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนและชัดแจ้งแล้วข้าเล่าว่า จุดประสงค์หลักในการปรากฏกายมาในท่ามกลางมนุษย์ในขณะที่ยังมีความต้องการมากที่สุดนั้นคืออะไร และพระองค์ก็ได้เชิญชวนมนุษย์ทุกผู้ทุกนามร่วมประกอบภารกิจที่ยิ่งใหญ่ที่สุดนั้นคือการปลดปล่อยมนุษยชาติทั้งหมด พระลัทธิตถะก็เช่นกัน เราได้เห็นแล้วว่าพระองค์สอนธรรมของพระองค์ซึ่งพระองค์กล่าวอย่างอาจหาญว่าเป็นหนทางเดียวไปสู่ความปลดปล่อยและเป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งของทุกๆ คนที่เรียกตัวเองว่า สาธุศิษย์ของพระองค์ที่จะต้องปฏิบัติ

สุภุตติ หากมีใครสักคนหนึ่งที่เสียสละทรัพย์ศฤงคารเจ็ดประการ ซึ่งใหญ่ยิ่งเท่าเทียมกับเขาพระสุเมรุทุกๆ เขา ที่จะมียอยู่ในระบบจักรวาลสามพันระบบ และหากมีอีกคนหนึ่งที่เลือกเอาเฉพาะสี่บรรทัดจากคำกล่าวที่เกี่ยวกับความสมบูรณ์เพียบพร้อมของปัญญาที่มีอยู่ต่อเนื่อง โดยที่รับมันและรักษามันและประกาศให้แก่ผู้อื่นได้ทราบอย่างละเอียดลออแล้ว ความดีที่คนหลังจะยิ่งใหญ่กว่าคนแรกมากมายเสียจนจะเปรียบเทียบกันไม่ได้เลย³

พระองค์ทราบดีดังที่เรา ก็ทราบดีด้วยว่า การที่เราสร้างศรัทธาอันแท้จริงให้เกิดแก่ผู้อื่น ก็เท่ากับเป็นการเสริมสร้างศรัทธาของเราเองมากขึ้นด้วย ใน

¹ ศิษนิทาย, I. 46 ดู อรรถาธิบาย, IV 30-5 ประกอบ "ข้าสร้างความสุขเพื่อประชาชน ข้าก้าวเข้าไปสู่อสวรรค์และโลกด้วยชัยชนะ ห่อหุ้มร่างกายด้วยการปรากฏอันยิ่งใหญ่ (อวตาร)".

² นี่ก็เช่นเดียวกับเมรุ "เปรียบได้กับเขาโอลิมปัสแห่งเทพนิยายกรีก" เป็นการกล่าวถึงภูเขาซึ่งปัจจุบันเรียกว่า ภูเขาหิมาลัย และมีความหมายว่า "สูง".

³ วัชรสูตร, XXIV (ความดีในคำสอนของพระองค์ที่เปรียบเทียบไม่ได้).

ทำนองเดียวกับผู้ที่เวียนว่ายอยู่ในวัฏสงสารจะออกจากวัฏสงสารนี้ได้ ก็เป็นเพราะเราทุกคนมีเบื้องต้นแห่งศรัทธาเดียวกัน โดยมีตัวจักรที่ก่อกำเนิดการเข้าถึงศรัทธาอันตัวเดียวกัน นั่นก็คือ วัฏสงสาร

ในขณะที่ผลสำเร็จอันแท้จริงของพระสิทธัตถะคือการทำให้คำสั่งสอนของพระองค์เป็นไปได้อันเป็นการทำให้สังคมาภินิหารในอินเดียในยุคหนึ่งของพระองค์บริสุทธิ โดยการปลดปล่อยมันออกมาจากวังวนของการบุญชั่วตถุและการฆ่าสัตว์เพื่อบูชายัญ ที่พวกนั้นเข้าไปพัวพันอย่างหนาแน่น และที่สามัญชนทุกคนกลับเชื่อว่ามันคือศาสนา

เจ้าและหัวใจของเจ้าซึ่งเปี่ยมไปด้วยเมตตาได้กล่าวโทษคัมภีร์พระเวทส่วนที่เกี่ยวเนื่องกับการบูชายัญด้วยการฆ่าสัตว์ ดูกร เจ้าเกสวะ¹ ผู้ที่มีร่างเป็นพระพุทธรูป เจ้าได้รับชัยชนะ ฮารี เจ้าแห่งโลก

หากแต่ธรรมะของพระองค์ อันเป็นธรรมะแห่งการปลดปล่อยทางจิตวิญญาณ ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับศรัทธาอื่นๆ ก็ให้ดอกผลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโลกด้วย ซึ่งแม้แต่หลังจากที่พระสิทธัตถะสิ้นชีวิตไปนานแสนนานแล้ว ก็ยังได้ให้วิถีการดำเนินชีวิตแก่ผู้ที่ยึดในหลักการดำเนินชีวิตนั้น เหมือนกับผู้โชคดีที่ได้ใช้ร่มเงาแห่งต้นไม้ใหญ่

ธรรมะอันเป็นนิรันดร์อันประกอบไปด้วยความคิดอันเป็นสากลที่พระสิทธัตถะมอบให้ นั้น มีองค์ประกอบที่เห็นเด่นชัดมากในบทกล่าวต่างๆ ที่ยกขึ้นมา ความคิดนั้นก็คือ—ความรัก—อันเป็นองค์ประกอบอันยิ่งใหญ่ในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ของมนุษย์ และเป็นองค์ประกอบที่ยังไม่มีอะไรมาทดแทนมันได้ ในส่วนที่เกี่ยวกับความงามและความหมาย ตั้งแต่ที่พระองค์กล่าวถึงมันเมื่อเริ่มแรกเป็นเวลายาวนานถึง 25 ศตวรรษที่ผ่านมาแล้ว

แม่ย่อมปกป้องรักษาลูกคนเดียวของเธออย่างชีพตัวเอง ไม่ให้ลูก

¹ คีตโกวินท์, I. 9 นี่เป็นการอ้างพระกฤษณะ (เกสวะ) ผู้ซึ่งชาวฮินดูเชื่อว่าได้เกิดใหม่เป็นพระพุทธรูปเจ้า เพื่อมาทำให้ศาสนาบริสุทธิ์อีกครั้งหนึ่ง (ธรรมะ).

ต้องได้รับความเจ็บปวด ขอความคิดอันเป็นหนึ่งเดียวของการมีชีวิต
 อยู่ นั้นเป็นของเจ้า นั่นคือความรักอันเป็นหนึ่งเดียวและเป็นสากล เป็น
 ความรักอันยิ่งใหญ่ไพศาล และแทรกซึมไปทุกอนุภาค ความลึก
 ความกว้าง เป็นความรักที่ไม่มีขีดจำกัด ปราศจากความรู้สึกเกลียด
 ชังแฝงอยู่ และไม่กระตุ้นให้เกิดความเป็นศัตรู

ดังนั้น เราจึงไม่ต้องสงสัยเลยว่า คำสอนที่เกี่ยวกับความปลดเปลื้องและ
 ความรักของพระองค์นั้น ได้ทำให้เกิดอารยธรรมอันยิ่งใหญ่และมีมนุษยธรรม
 โดยที่มีทั้งลักษณะทางกายภาพและความยิ่งใหญ่ทางศิลปะของตนเอง แรกสุด
 ในดินแดนที่พระองค์ประสูติ และต่อมาในดินแดนส่วนใหญ่ของทวีปเอเชีย
 พระองค์ได้ให้ความรู้สึกทางด้านศีลธรรมในชีวิตที่ไม่เคยมีศีลธรรมมาก่อนและ
 ได้ให้ความรู้สึกแห่งความเป็นมนุษยชาติที่กว้างใหญ่ขึ้น แก่ผู้ที่ได้มีชาติแล้ว ซึ่ง
 เท่ากับทำให้มนุษยชาติถึงหนึ่งในห้าของโลกตกอยู่ใต้อิทธิพลของศรัทธาของ
 พระองค์

เราโชคดีที่มีประวัติเล่าถึงความสำเร็จของธรรมะของพระพุทธเจ้าในดิน
 แดนที่พระองค์ประสูติ ประวัตินี้อยู่ในเรื่องเล่าของภิกษุชาวจีนและผู้ยิ่งใหญ่
 กรีก ที่ได้เดินทางไปยังพระราชวังของกษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ชาวอินเดียที่นำเอาคำ
 สอนของพระพุทธเจ้ามาปฏิบัติ และเรื่องเล่าทั้งหมดนี้ถึงแม้จะไม่ละเอียดลออ

1 สุตตนิบาต, VV. 149-150 ดู ปราคณะ อุปนิษัต, 2.13 "เราได้รับความคุ้มครองดุจดั่งมารดาคุ้มครอง
 บุตร โอ ชีวิตนี้ โปรดให้ความเรื่องรองและปัญญาแก่เรา และ อรุณ เวช, 3.27 "ด้วยความเป็นอิสระ
 จากความเกลียดชัง ชำนำเอาความสมานฉันท์มาสู่เจ้า จงมีความรักซึ่งกันแล้วดุจดั่งแม่ใคร่รักลูก
 อ่อนของมัน" และ ฤคเวท, VIII. 7 "ในทานองเดียวกับผู้ที่พบแสงสว่างทางปัญญาในอดีตนั้น ผู้ซึ่ง
 ได้รับส่วนแบ่งแห่งเอกภาพ ขอให้เจ้ามีชีวิตอยู่อย่างเอกภาพซึ่งกันและกัน จงร่วมกันรับความหอม
 หวานจากความรักกับทุก ๆ คน ขอให้เป็นหนึ่งในความคิดและความรู้ ขอให้บัญญัติอันศักดิ์สิทธิ์ที่
 ปกป้องจิตนั้นมีความเท่าเทียมกันแก่ทุกคน ข้าขอส่งให้เจ้ามีความเท่าเทียมกันภายใต้บัญญัติอัน
 ศักดิ์สิทธิ์อันเป็นหนึ่งเดียว ขอให้หัวใจของเจ้าทั้งหลายหลอหลอมเป็นหัวใจเดียวกัน จิตใจของเจ้าทั้ง
 หลายหลอหลอมเป็นจิตใจเดียวกัน เพื่อที่กิจการของเจ้าทั้งหลายจะได้ดำเนินไปด้วยความร่วมมือที่ดี
 และการจัดการที่ดี.

นักก็จะได้ทำให้เราเข้าใจได้ว่า หนทางอันบริสุทธิ์ในยุคนั้นช่างยิ่งใหญ่และไม่หยุดนิ่งเพียงใด และเมื่อหันมาดูสภาพปัจจุบัน เราจะได้เห็นว่า มันกลายเป็นความมืดมิดและไม่มีใครใส่ใจเท่าใด มีแต่การหลงทางและรอคอยการเกิดขึ้นใหม่ของพุทธะ เพื่อจะนำทางอันเรืองรองนั้นขึ้นมาใหม่

เราจะเริ่มต้นด้วยอโศก¹ ผู้เป็นกษัตริย์ที่อยู่ในแนวหน้าและยิ่งใหญ่ ผู้รับเอาหลักคำสอนของพระสิทธัตถะมาปฏิบัติและเผยแผ่คำสอนนั้นไปตลอดทั่วประเทศอินเดีย และขยายไปจนถึงประเทศศรีลังกา กรีก อียิปต์ เปอร์เซีย และโรม อโศกผู้เดียวกับผู้ที่ได้เคยฆ่าคนมานับหมื่นยามเมื่อพระองค์กระหายในอำนาจและจักรวรรดิ เมื่อพระองค์ยอมรับและจงรักภักดีต่อตถาคต พระองค์กลายเป็นบุคคลที่เปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์เราจะไม่ได้เห็นกษัตริย์องค์ใด หรือคนธรรมดาคนใด ที่จะได้รับความสำเร็จในการเผยแผ่พระธรรมและความมีศีลธรรมเท่าอโศก และเราจะต้องไม่ลืมว่าเรื่องนี้เกิดขึ้นกว่าสองพันปีมาแล้ว อิทธิพลแห่งการเผยแผ่ธรรมะของพระองค์ถือว่าเป็นปัจจัยแห่งอารยธรรมอันยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ของโลก คำสอนเผยแผ่เหล่านี้เข้าไปในดินแดนที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นอนารยชนและนับถือโซคลาง ธรรมะที่เผยแผ่ไปทำให้พวกนี้เกิดมีจิตวิญญาณ ดังนั้น เราสามารถวัดได้ถึงอิทธิพลของธรรมะของพระสิทธัตถะที่ได้พลิกผันจิตใจของผู้พิชิตที่ยิ่งใหญ่นี้ จากคำประกาศซึ่งอโศกได้แกะสลักลงในหินเพื่อให้ประชาชนของพระองค์ได้รับทราบบทเรียนแห่งธรรมะ :

*เทวามปิ² ต้องการสิ่งนี้จากมนุษย์ทั้งหลาย : ละเว้นการก่อความ
เจ็บปวด*

*ประพุดิตินอย่างมีการระงับใจ ปฏิบัติตนให้เท่าเทียมกับตนเอง
และด้วยความอ่อนโยน*

¹ เรียกว่า "มหาราช" (274-232 ก่อนคริสตกาล).

² ความพึงพอใจของเหล่าเทพ (หนึ่งในยศของพระเจ้าอโศก).

การเอาชนะนี้ถือว่าเป็นหลักของเทวานัมปิ หรือที่เรียกว่า ชนะ
ด้วยธรรม

และเทวานัมปิก็เป็นแบบนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ทั้งที่นี้และข้ามพันพรม
แดน

การเอาชนะเช่นนี้ เอาชนะในทุกหนทุกแห่ง และเอาชนะซ้ำแล้วซ้ำ
เล่า ทำให้เกิดความรู้สึกแห่งความพึงพอใจ¹

และอโศกองค์เดียวกันนี้เอง ก่อนที่จะพลิกผันพระองค์เองมาสู่ศาสนา
พุทธ ก็ได้ใช้ชีวิตอยู่ในแวดล้อมของความโอ้อ่าหรรหฺรในเมืองซูซา²อย่างหาที่
เปรียบไม่ได้ หรือแม้แต่ความรุ่งเรืองแห่งเอ็คบาตานา เมืองหลวงของพระเจ้า
อเล็กซานเดอร์ผู้ยิ่งใหญ่ก็ไม่อาจเทียบได้ และหลังจากนั้นก็เปลี่ยนการปกครอง
ของพระองค์จากการทำลายมาเป็นการสร้าง จากความตายมาสู่การมีชีวิต บันทึก
ภาษากรีกในจักรวรรดิของพระองค์กล่าวว่า ความหิวโหยและการขาดแคลน
แทบไม่หลงเหลืออยู่เลย การชลประทานได้รับการดูแลเป็นพิเศษ พื้นที่ส่วน
ใหญ่ของประเทศมีการชลประทานและได้พืชผลสองครั้งต่อปี มีการขุดทะเล
สาบและสร้างเขื่อนในทุกๆ ที่ที่เป็นไปได้ การค้ารุ่งเรือง บรรดาพ่อค้าหลายชาติ
หลายภาษาจากดินแดนหลายแห่งในอาฟริกา กรีก และเอเชีย เข้ามาในตลาด
ในเมืองหลวงของอโศกที่ชื่อ ปาตาลีปุตรา สินค้าจากอินเดียทางใต้ นั่นคือ
Chersonese สีทอง หรือจัน หรือเมโสโปเตเมีย และเมืองกรีกต่างๆ ในเอเชีย
น้อย มีแสดงอยู่ตามร้านค้า ระบบการซื้อขายสินค้าต่างๆ เหล่านี้ทั้งหมดใน
จักรวรรดิจะมีการควบคุมอย่างใกล้ชิด พ่อค้าในจักรวรรดิของพระองค์จะค้า
ขายผ้าไหม ผ้าป่านฝัสลิน ผ้าคุณภาพชั้นเยี่ยม เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร และกระ
ผ้าดิน ผ้าปัก และพรม น้ำหอม และยา งาม้างและผลิตภัณฑ์จากงาม้าง เพชร
นิลจินดาและทอง (เงินมีน้อย) นี่เป็นผลิตภัณฑ์หลักที่พ่อค้าในจักรวรรดิของ

¹ บัญญัติแห่งศิวาของพระเจ้าอโศก, หมายเลข XIII ชาร์บาศการี และ กินรา.

² เมืองหลวงของอิหร่านโบราณ (เปอร์เซีย).

พระองค์ทำการค้าขาย นักเดินทางชาวเปอร์เซียที่เข้าไปเยี่ยมชมจักรวรรดิของพระองค์ ได้เล่าถึงความมั่งคั่งของจักรวรรดินี้ กฎอัครศาสตร์¹ กล่าวถึงการเดินเรืออย่างชัดเจน การค้าขายตามเมืองท่ามีมากมาย เรือสินค้าของอินเดียล่องข้ามมหาสมุทรอินเดียสู่ปากแม่น้ำไทกริสมาสู่เมืองเอเดน ประชาชนในจักรวรรดิของพระเจ้าอโคกนั้นเล่าก็มีความเชี่ยวชาญในด้านการค้าและมีความสัมพันธ์กันในสังคมเป็นอย่างดี ความจริงใจเป็นลักษณะเด่นของชาวอินเดียในยุคนี้ นักเดินทางชาวกรีกได้พูดถึงเรื่องนี้ว่า “ไม่มีชาวอินเดียคนใดถูกกล่าวหาว่าพูดปด” ในการเซ็นสัญญา²นั้น พยานและตราประทับถือว่าเป็นสิ่งไม่จำเป็น บ้านเรือนไม่ต้องมีคนเฝ้า สตรีได้รับการปฏิบัติอย่างถูกต้อง ภรรยาถือว่าสินสอดเป็นสมบัติส่วนตัว สามัญกลิงโทษได้หากเขาทารุณโหดร้าย และการล่วงละเมิดสตรีเพศจะถูกลงโทษอย่างหนัก ไม่มีการค้าทาส

หลังจากที่พระเจ้าอโคกเปลี่ยนศาสนามาเป็นศาสนาพุทธ โดยอุปคุตต์² แห่งมฤคชนกนั้น พระองค์ได้สถาปนาสงครามและปกครองจักรวรรดิด้วยกฎเดียว นั่นคือกฎแห่งกรรม หรือกฎแห่งความศรัทธาที่พระลัทธิตะกำหนดไว้ “เสียงกลองแห่งสงครามได้กลายเป็นเสียงกลองแห่งกฎหมาย” “ชัยชนะที่ได้มาจากรกฎแห่งความศรัทธา” พระองค์ได้ตัดเตือนบุตรและหลานของพระองค์ให้ตระหนกอยู่เสมอหากเขาเกิดกระหายใคร่ได้จักรวรรดิขึ้นมาว่า การได้มาด้วยพละกำลังนั้นไร้ค่า³ พระองค์เน้นย้ำกับเขาเหล่านั้นว่า “การชิงชัยจากรกฎเป็นการชิงชัยที่เต็มไปด้วยความพึงพอใจ” ยิ่งเวลาผ่านไปพระเจ้าอโคกก็ยิ่งเคร่งในศาสนามากขึ้นเรื่อยๆ พระองค์ได้เข้านับถือศาสนาพุทธอย่างคนธรรมดา และพระองค์ก็บวชเป็นพระ และมุ่งมั่นที่จะใช้หน่วยงานต่างๆ ที่บิดาของพระ

1 ตำราการพาณิชย์ (อรรถ มีนัยแห่งความมั่งคั่ง).

2 พระองค์ในวรรณคดี (วรรณคดี) และเข้าสู่ชีวิตแห่งบรรพชิตเมื่อมีอายุได้ 17 ปี พระองค์ได้รับการเคารพยกย่องในยุคสมัยของพระเจ้าอโคก และได้รับขนานนามว่าเป็นหัวหน้าคณะสงฆ์.

3 ธรรมบท, V. 201 ชัยชนะก่อให้เกิดความเกลียดชัง ผู้แพ้ย่อมมีชีวิตอยู่ในความเศร้าโศก ผู้ที่เลืกราทิ้งชัยชนะและความพ่ายแพ้ย่อมมีความสุขสงบ และมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข.

องค์ก่อตั้งขึ้นเป็นเครื่องมือในการเผยแผ่กฎแห่งธรรมะไปทั่วอาณาจักรของพระองค์

ข้าราชการของข้าฯ จะเข้าไปสั่งสอนศีลธรรมพร้อมๆ กับประกอบภารกิจอย่างอื่นในทุกๆ ที่ที่เขาเข้าไป คุณูปการคือการเคารพนบนาบบุพการี คุณูปการคือเสรีภาพต่อมิตร คนรู้จัก และญาติมิตร และต่อพราหมณ์ และผู้ถือสันโดษ คุณูปการคือการละเว้นการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต คุณูปการคือการใช้จ่ายเพียงน้อยนิด และการสะสมเพียงน้อยนิด¹

เพื่อที่จะให้ประชาชนได้เข้าใจอย่างถ่องแท้ว่า เขาควรจะปฏิบัติตนอย่างไร นั่น ก็ได้มีการจารึกกฎเกณฑ์ลงไปในแผ่นหินและเสาซึ่งตั้งไว้ในสถานที่ซึ่งผู้สัญจรไปมาจะเห็นได้ง่าย จารึกเหล่านี้ได้ถูกนำไปตั้งขึ้นในที่ห่างไกลกัน เช่น เปทวาร กาเทียวาร พรมแดนเนปาล โอริสสา และไมซอร์ “ในทุกๆ ที่ที่มีแผ่นหินและเสาหิน ต้องมีการจารึกกฎเพื่อความคงทนถาวร พระเจ้าอโศกอธิบายกฎเพื่อให้อธิบายได้โดยง่าย และให้ประชาชนเข้าใจได้ง่าย ไม่มีการกล่าวถึงความซับซ้อนด้านอภิปรัชญา กฎประกอบด้วยความเมตตา เสรีภาพ สัจจะ ความบริสุทธิ์ ความอ่อนโยน และชีวิตอันเปรียบดั่งนักบุญ “รับฟังผู้สูงอายุ เคารพผู้ชรา และปฏิบัติอย่างเหมาะสมแก่พราหมณ์และผู้ถือสันโดษ ผู้ยากไร้และผู้นำสงสาร และแม้แต่คนรับใช้” จารึกของพระเจ้าอโศกกล่าวว่า คุณธรรมเหล่านี้จะเป็นบ่อเกิดแห่งความสุขอันแท้จริง “ในโลกนี้และในโลกหน้า” แรกสุดพระเจ้าอโศกนึกถึงความสุขของประชาชนของพระองค์ บนถนนสายสำคัญได้มีการปลูกต้นไม้ที่ให้ร่มเงา มีการสร้างโรงพยาบาลให้คนและสัตว์ การศึกษาขยายวงกว้างโดยวัดตั้งขึ้นในประเทศที่เป็นพุทธส่วนใหญ่ เพราะมีฉันทน์แล้ว คำจารึกก็จะไม่มี ความหมายอันใด ในวันฉลองการขึ้นครองราชย์ของจักรพรรดิก็ได้มีการเปิดคุก นักโทษประหารชีวิตได้รับโอกาสที่จะอุทธรณ์ และได้รับการ

1 บัญญัติแห่งศิลาของพระเจ้าอโศก, หมายเลข III กิหรา.

เยี่ยมเยียนจากผู้บริสุทธ์เพื่อช่วยเตรียมวิญญาณของเขา¹ ผู้ว่าการได้รับอำนาจในการให้อภัยโทษ การปฏิรูปหลักอันหนึ่งของพระเจ้าอโศกคือปฏิบัติตามหลักของพระสิทธัตถะในเรื่องอหิงสานั้นคือความกรุณาต่อสิ่งมีชีวิตทั้งหมด พระองค์ค่อยๆ ยกเลิกการฆ่าสัตว์โดยกระทำพระองค์เองให้เป็นตัวอย่าง การล่าสัตว์ถูกยกเลิก มีการลดการเอาสัตว์ไปฆ่าเพื่อทำอาหารในโรงครัวของกษัตริย์ มีการห้ามใช้สัตว์บุชายัญ และให้ช่วงเวลาที่ไม่มีมีการยุ่งกับความสงบของสัตว์ป่าและนก

สิ่งหนึ่งที่พระเจ้าจักรพรรดิกังวลถึงเป็นพิเศษคือการยอมรับศาสนาทุกศาสนา ในจักรวรรดิของพระองค์จะต้องไม่มีสงครามศาสนา พระองค์ทรงเตือนประชาชนของพระองค์ถึงภัยอันร้ายกาจของความแตกร้าง และทรงเหยียดหยามนิสัยที่ชอบชมคนอื่นด้วยความเห็นของคนที่คิดว่าถูกต้อง ถึงแม้พระองค์จะเป็นพุทธศาสนิกชนที่เชื่อมั่น แต่พระองค์ก็ทรงอุปถัมภ์พวกพราหมณ์ พวกเซน และลัทธิศาสนาอื่นๆ ด้วยความยุติธรรมอย่างยิ่ง สิ่งที่พระองค์ได้ทรงกระทำที่เป็นการสำคัญอย่างยิ่งคือการสร้างถ้ำด้วยจำนวนเงินมหาศาลที่บาราบาร์ ให้กับผู้ถือสันโดษเปลือยกายในนิกายอชีวิกะ ตั้งขึ้นโดยโกศกาลที่เป็นคู่แข่งกับมหาวิระ

ความเติบโตแห่งรากฐานและความสำคัญของธรรมะเกิดขึ้นได้หลายวิธี แต่รากฐานเบื้องต้นนั้นก็คือการระมัดระวังคำพูด ซึ่งหมายความว่าไม่มีการสรรเสริญเยินยอนิกายของตนเอง และการเหยียดหยามดูถูกนิกายอื่นๆ ในโอกาสที่ไม่เหมาะสม และการยกย่องหรือดูถูกนั้นควรเป็นไปอย่างบันยะบันยัง แม้แต่ในโอกาสที่เหมาะสม ในทางตรงกันข้าม นิกายอื่นๆ ควรได้รับการยกย่องในทุกๆ ทางและในทุกๆ โอกาส

หากบุคคลใดประพุดตังนี้แล้ว ไม่เพียงแต่เขาจะได้ส่งเสริม นิกายของเขาเองแล้ว แต่เขายังจะได้ให้ประโยชน์ต่อนิกายอื่นๆ ด้วย

¹ สิ่งนี้จะมีความหมายเพียงเล็กน้อย หากไม่มีการยอมรับความเป็นอมตะของจิตวิญญาณ.

แต่บุคคลใดปฏิบัติเป็นอย่างอื่น เขาจะไม่เพียงแต่ทำร้ายนิกายของเขาเอง แต่เขากลับจะทำอันตรายต่อนิกายอื่นด้วย แน่แน่นอนหากบุคคลใดสรรเสริญเยินยอนิกายของตนเองและเหยียดหยามดูถูกนิกายอื่นด้วยจุดประสงค์ที่จะสวดดีนิกายของเขา เพียงเพราะเขายึดเหนี่ยวอยู่กับนิกายนั้น เขากำลังทำร้ายนิกายของเขาเองอย่างรุนแรงในการปฏิบัติ ดังนั้น เพราะฉะนั้น การยับยั้งคำพูดจึงเป็นที่แนะนำเป็นอย่างยิ่ง¹

ไม่มีใครจะขัดแย้งกับข้อคิดอันล้ำค่าของกษัตริย์เก่าแก่อันเปรียบดั่งนักบุญนี้ได้ หรือไม่มีใครที่อาจปฏิเสธความจำเป็นที่จะต้องรับเอาความคิดนี้มาปฏิบัติในชีวิตจริงของตนเอง แม้ในจุดที่ถือว่าสว่างไสวทางสติปัญญา

อโศกมีความต้องการอย่างลึกลับที่จะให้รัฐบาลของพระองค์มีฐานรากที่อยู่บนความรักและความเชื่อฟังโดยไม่ต้องบังคับของประชาชนของพระองค์ พระองค์หวังที่จะเป็นบิดาของประชาชนของพระองค์ “เฉกเช่นบุคคลหนึ่งหมอบความไว้วางใจแก่พยาบาลผู้เก่งกล้าให้ดูแลลูกของเขา ต้องมีความมั่นใจและกล่าวกับตนเองว่า ผู้พยาบาลผู้เก่งกล้ามีความกระตือรือร้นที่จะดูแลทุกข์สุขของลูกฉันฉันใด ผู้ว่าราชการของฉันก็ได้ถูกสร้างขึ้นมาจากสวรรค์และการและความสุขของประเทศของฉันฉันนั้น” พระองค์มีความเมตตากรุณาเป็นพิเศษต่อชาวป่า ผู้นำสงสาร ผู้ถูกตัดออกจากสังคมฮินดู พระองค์ได้ใช้ความพยายามอย่างยิ่งยวดที่จะทำให้เขารู้สึกมั่นใจ และป้องกันไม่给他เหล่านั้นถูกกดขี่ “รากเหง้าของประเด็นนี้แท้จริงแล้วก็คือความยึดมั่นและความอดทน”

พระจักรพรรดิทรงตั้งมาตรฐานอันสูงยิ่งสำหรับข้าราชการของพระองค์ และพระองค์ทรงปฏิบัติเป็นตัวอย่างด้วย พระองค์ไม่ทรงมีวันหยุดให้แก่พระองค์เอง “ในทุกๆ เวลาในขณะที่ข้าฯ กำลังสวด หรืออยู่ในห้องของสตรี หรือในห้องส่วนตัว หรืออยู่ในคอกม้า หรือในขณะที่เดินทาง หรืออยู่ในสวนสนุก ในทุกๆ ที่นี้ ที่ผู้มีหน้าที่ให้ข้อมูลจะต้องให้ข้อมูลแก่ข้าฯ เกี่ยวกับเรื่องราวของ

¹ บัญญัติแห่งคิลาของพระเจ้าอโศก, หมายเลข XII กิณรา.

ประชาชน ข้าฯ ไม่เคยรู้สึกพึงพอใจในการกระทำ และธุรกิจของข้าฯ ข้าฯ จะต้องทำงานเพื่อประโยชน์สุขของผู้คน” หนึ่งในหลายกิจกรรมที่พระองค์ทรงประกอบก็คือการไปแสวงบุญในศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาพุทธ และการตั้งเสาในที่ซึ่งพระลัทธิตถะทรงประสูติ ทรงแสดงปฐมเทศนา และเสด็จดับขันธปรินิพพาน

เมื่อกษัตริย์ *Devenampriya Priyadarsin* ทรงได้รับการเฉลิมเป็นเวลา 20 ปี พระองค์ได้มาบูชา (สถานที่นี้) ด้วยพระองค์เอง เพราะพระพุทธรูปที่ประสูติที่นี่ พระองค์ได้สั่งให้มีการสลักหินเป็นรูปม้าและตั้งเสาขึ้น (เพื่อแสดงว่า) ผู้ได้รับพรประสูติขึ้นที่นี่

(พระองค์) ทำให้หมู่บ้านลุมพินีปลอดภาษี และให้ได้รับส่วนแบ่งผลผลิตส่วนที่แปด (ของกษัตริย์)¹

พระเจ้าอโศกทรงปฏิบัติมากกว่านี้ในการเผยแผ่ศาสนาพุทธ ในบรรดาข้อเขียนของพระองค์ พระองค์ได้เน้นข้อความเด่นๆ ที่พระองค์ชอบมากจากคัมภีร์และแนะนำว่าเหมาะสมมากที่จะนำมาศึกษา ได้มีการประชุมสมานพันธ์ชาวพุทธนำโดยอุปัชฌ์ และภายใต้ความอุปถัมภ์ของกษัตริย์ที่ปาดลีปุตราเมื่อ 240 ปีก่อนพุทธกาล และประชุมอยู่เก้าเดือน ในการประชุมนี้ได้มีการตกลงกันเกี่ยวกับการแตกแยกของนิกายต่างๆ และการสังคายนาพระไตรปิฎกจบลง² พระเจ้าอโศกทรงเก็บองค์มากขึ้น และในที่สุดก็ได้มอบจักรวรรดิให้แก่โอรสของพระองค์ พระเจ้าอโศกขึ้นครองราชย์อยู่สี่สิบปี จาก 272 ปีก่อนพุทธกาลจนถึง 232 ปีก่อนพุทธกาล พระองค์เป็นผู้กำหนดว่า ธรรมะคือกฎที่พึงปฏิบัติในจักรวรรดิของพระองค์ ไม่มีกษัตริย์องค์ใดทั้งก่อนหน้าและยุคหลังของพระองค์ที่จะได้ประกาศกฎแห่งความอดทนได้อย่างเปิดเผยและกล้าหาญ และทรงปฏิบัติตามกฎนั้นอย่างแข็งขันเท่าพระองค์

¹ รุมีนได บิลลาร์, จารึกของพระเจ้าอโศก.

² อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าหนังสือคัมภีร์จะได้ร่างเสร็จในช่วงการสังคายนาครั้งที่สาม แต่กว่าที่คัมภีร์เถรวาทจะได้รับการเขียนขึ้นก็เป็นในปี 29 ก่อนคริสตกาล ในรัชสมัยของกษัตริย์วตคามินี แห่งศรีลังกา นั่นคือกว่าสี่ศตวรรษหลังจากที่พระลัทธิตถะทรงดับขันธปรินิพพาน.

หากมนุษย์ผู้ใดทำให้เกิดความเจ็บปวด พระองค์กล่าวว่าเราต้อง
ทนต่อความเจ็บปวดนั้น เท่าที่ความสามารถของเราจะทนได้

ดังที่เราทราบดีอยู่แล้วว่า กฎนี้เป็นกฎเดียวกับที่พระลัทธิตถะเคยสั่งสอน
ไว้ และแม้แต่ในปัจจุบันเมื่อเวลาได้ผ่านมาแล้ว 2,500 ปี หลังจากที่ได้มีการ
ประกาศไว้เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ กฎนี้ก็ยังคงเป็นกฎที่ดีที่สุดในการปฏิบัติ
ตนของมนุษย์ต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน จากการนำเอาพลังคำสั่งสอนของพระ
ลัทธิตถะมาปรับใช้ ทำให้พระเจ้าอโศกได้รับการกล่าวขานว่าเป็น “กษัตริย์นัก
ปรัชญา” ที่แท้จริงที่สุดในหมู่กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ลำดับต่างๆ กัน

เจ็ดศตวรรษต่อมา ฝ่ายเขียนซึ่งเป็นนักแสงบุญผู้ยิ่งใหญ่ของจีน ได้มาที่
เมืองหลวงของพระเจ้าอโศก นั่นคือ ปาตลีปุตรา¹ และพระราชวังอันยิ่งใหญ่ของ
พระองค์ และได้กล่าวว่า พระราชวังนี้ถูกสร้างขึ้นด้วย “มื่ออันเป็นอมตะ” เขา
มั่นใจว่าไม่มีมนุษย์คนใดจะสามารถสร้างกำแพงและประตูอันยิ่งใหญ่ นำหินมา
กองรวมกันและประดับประดาด้วยการแกะสลักอย่างละเอียดลออนี้ได้ เสาหิน
ของพระองค์มีความเหนือชั้นโดยตัวของมันเอง มันถูกสร้างขึ้นมาโดยคนงาน
ของกษัตริย์ และพระเจ้าอโศกเองก็มีความพึงพอใจเป็นพิเศษที่ได้ทรงเห็น
เสาเหล่านี้ตั้งขึ้นในจุดที่พระองค์ทรงต้องการเฉลิมฉลอง เสาพวกนี้เป็นหินทราย
ก้อนใหญ่มหึมาสูงเกือบห้าสิบกฟุตและหนักอย่างน้อยห้าสิบล้าน เราจะนึกภาพ
ออกได้บ้างในส่วนของทักษะของวิศวกรของพระเจ้าอโศกในการเคลื่อนย้าย
แท่งหินมหึมาจากจุดย่อยในที่ขุนาร์มาสู่จุดหมาย เมื่อเราได้อ่านเรื่องเกี่ยวกับ
ความพยายามเหน็ดเหนื่อยในการเคลื่อนย้ายแท่งหินไปถึงกรุงเดลฮี และยกขึ้น
ตั้งที่นั่นอีกห้าน้ำพันปีต่อมา มีการใช้คนงานเป็นพันๆ คน มีการสร้างรถเข็น
เร็ว และเครื่องมือในการยก ผิวของเสาพวกนี้จะถูกขัดมันจนผิวมีลักษณะ

¹ ดู *ธรรมบท*, V. 5 “ไม่มีคราใดที่ความเป็นศัตรูจะดับลงได้ด้วยความเป็นศัตรู แต่ความเป็นศัตรูจะ
ดับลงได้ก็ด้วยความเป็นมิตร นี่คือนิยามอันเป็นนิรันดร์”

² ปัตนาสมัยใหม่

เหมือนแก้วจนผู้สัญจรเดินทางเมื่อมองดูจะเห็นราวกับว่าเป็นเสาเหล็ก บนยอดของเสานี้จะมีระฆัง ลูกคิดและรูปสัญลักษณ์—มักจะเป็นสิงโต ยอดที่โดดเด่นที่สุดเป็นยอดที่พบที่สารนาถ นั่นคือเป็นรูปสิงโตใหญ่สี่ตัวส่งงามชูธรรมจักร หรือ “กงล้อแห่งกฎหมาย” ซึ่งได้มีการหมุนกงล้อนี้ครั้งแรกที่จุดนี้เองโดยพระตถาคต รอยแกะสลักสวยงามอย่างไม่มีที่ใดเปรียบได้ แต่ ณ จุดนี้ หลังจากที่เรารู้สึกถึงความเคารพนบถนอบต่อความยิ่งใหญ่และความเป็นอัจฉริยะของพระเจ้าอโศกผู้ได้รับจุดประกายและได้รับการนำโดยหลักธรรม มันย่อมเป็นการยุติธรรมที่จะกล่าวว่าไม่ว่าอนุสาวรีย์และความสำเร็จของพระองค์จะยิ่งใหญ่เพียงใด มันก็ไม่ใช่ของแท้ ชาวเมารยันและชาวอินเดียนอื่นๆ มองดูตัวอย่างของอารยธรรมอิหร่านและผู้อยู่ใกล้เคียง เราจะเห็นอิทธิพลของเปอร์เซีย¹ได้อย่างชัดเจนในเมืองหลวงของพระเจ้าอโศก พระเจ้าจันทรคุปต์ผู้ก่อตั้งราชวงศ์เมารยัน และเป็นปู่ของพระเจ้าอโศก ได้ไปเยี่ยมชมตักศิลาซึ่งเป็นเมืองหลวงของเปอร์เซีย และได้ออกแบบพระราชวังของพระองค์แบบเปอร์เซีย หากพระเจ้าอโศกมีต้นแบบที่พระองค์อยากเทียบเท่า ต้นแบบนั้นก็คือดารีอุส ผู้เป็นต้นกำเนิดของสายเลือดกษัตริย์² ผู้ที่ดำรงตำแหน่งกษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคือไซรัส (กูรุช) ผู้เป็นผู้ก่อตั้งราชวงศ์อาร์คีมีเนียและจักรวรรดิอิหร่าน ดารีอุสผู้หนึ่งที่เชื่อมั่นต่อไซโรอัสเตอร์³ มาสามศตวรรษก่อนอโศก ไชโรอัสเตอร์ถือกำเนิดขึ้นในอิหร่านเกือบหนึ่งศตวรรษก่อนยุคของพระสิทธัตถะ และได้เปิดเผยธรรมะต่อราชาคณะชาวอารยันในอิหร่านตามความต้องการของเขา และที่เปอร์เซียนี้เองที่อโศกได้ขอยืมบทเทศน์ที่สลักไว้ในก้อนหิน บทเทศน์นี้มี

¹ เปอร์เซียและอิหร่านหมายถึงชาติเดียวกัน ในการศึกษาถึงอิทธิพลเปอร์เซียเกี่ยวกับวัฒนธรรมเมารยัน ดู D.B. Spooner, *The Zoroastrian Period of Indian History*, J. R. A. S. 1915.

² อยู่ในยุคสมัยเดียวกับพระสิทธัตถะ พระเจ้า ดารีอุส ที่ 1 ปกครองอิหร่านตั้งแต่พุทธศักราช 12-36 (522-486 ปีก่อนคริสตกาล) มีบรรดาศักดิ์เป็นมหาราช.

³ ไชโรอัสเตอร์ 101-24 ปีก่อนพุทธกาล เป็นผู้ก่อตั้งศาสนาประจำชาติของอิหร่าน จากช่วงเวลาของจักรวรรดิอาร์คีมีเนีย ถึงปลายยุคซาสซานิด ดูคำอธิบายศัพท์

ลักษณะคล้ายคลึงกับบทอ้อนวอนและบทเคารพ อสุรา มาสตา ซึ่งเป็นองค์สูงสุดแห่งศาสนาโซโรอัสเตเรียน โดยสลักไว้ในหินที่นาทชี-รูสตาม เป็นเวลาหลายศตวรรษก่อนยุคของพระเจ้าอโศก และหอรระฉังแสดงให้เห็นชัดเจนถึงต้นกำเนิดทางเปอร์เซีย¹ แนวความคิดของการสร้างวิหารโดยเจาะเข้าไปในแนวทิวเขามาจากความคิดในการเจาะหินเพื่อทำหลุมศพในยุคของกษัตริย์อาร์คีมีเนียในอิหร่าน

นี่เป็นสิ่งที่ย่อมเกิดขึ้นได้เป็นธรรมดา เพราะชาวอินโด-อารยัน จริงๆ แล้วก็เป็นเชื้อสายเดียวกัน และมีรากของภาษา² เทพนิยาย และตำนานที่เกี่ยวกับพระเจ้าและความเชื่ออันเดียวกัน คำว่าอาร์คีมีเนียเองเป็นคำกรีกที่แผลงออก

1 ลวดลายเดียวกันที่กษัตริย์อาร์คีมีเนียแห่งอิหร่านผู้สร้างเปอร์ซิโปลิส.

2 ในช่วงโบราณนั้น ชาวอารยันมีการสื่อสารติดต่อกันด้วยความง่ายดาย ดังนั้น ตำนานและเทพต่างๆ ก็มีความคล้ายคลึงกัน ตารางที่จะแสดงต่อไปนี้จะทำให้เห็นความคล้ายคลึงกันระหว่างภาษาสันสกฤตและภาษาอิหร่านโบราณ รวมทั้งเวสตัน ซึ่งเป็นภาษาในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์โซโรอัสเตเรียน

ฮินดู

ภาษาโบราณของอิหร่าน

สันสกฤต	อาเวสตัน	ภาษาเปอร์เซียเก่า	ภาษาเปอร์เซียสมัยใหม่
สินธุ (อินดัส)	ฮินดู	ฮินดู	ฮินด์
พุทธิ (การรับรู้)	เบาดัส		
อสุมา เมตัส	อหุก มาสตา	อหุก มาสตา	เฮอร์มาซด์
การ์มา (ความปรารถนาอันแรงกล้า)	คแมร์		
ภูมี (แผ่นดิน)	ภูมี	ภูมี	ภูมี
มนัส (จิตใจ)	มนัส		
กระทุ (ความรู้ลึกซึ้ง)	ชราทุ		ชีราด
ฮาสตา (มือ)	ชาสตา	ดาสกา	ดาสต์
อัควะ (ม้า)	อัคปะ	อัคปะ	อัคป์
เทวะ ("พระเจ้า")	ไทวะ		

ในทำนองเดียวกัน พระสิทธัตถะผู้สอนเป็นภาษามาคะทา ปรากฏ (อันเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารในรัฐมะคะทา) ก็รู้จักภาษาสันสกฤตเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามดูเหมือนที่แน่นอนว่า พระองค์ไม่พูดภาษาบาลี ซึ่งได้มีการเริ่มใช้เป็นเวลาหนึ่งศตวรรษหลังยุคของพระสิทธัตถะ และซึ่งเกิดจากการรวมเอาสำเนียงต่างๆ ที่บรรดาสงฆ์ที่เดินทางไปตามที่ต่างๆ ใช้ในการนำคำสอนของพระสิทธัตถะไปสอน.

มาจากคำอ่านที่ถูกต้องของชื่อของบิดาของไซปรัส ซึ่งมีนามว่า ฮาคามานูช¹ (สันสกฤต : คักกะมานุสยะ) ซึ่งถ้าเราสังเกตดูจะเห็นได้ว่า คำนี้อาจแปลได้ว่า “ชาวคักกะ” (หรือพวกคากยะ) ซึ่งพระลัทธิตถะมีเชื้อสายของกลุ่มนี้ ทั้งชาวคักกะ และฮาคามานูชยัตถิอ กายุมาร์ ซึ่งเป็นกษัตริย์องค์แรกของราชวงศ์เพชดาเดียน (สันสกฤต : พาราดาตา) ซึ่งครองประเทศอิหร่านอยู่สามสิบปี ว่าเป็นบรรพบุรุษคนแรกของเขา กษัตริย์องค์ต่อมาคือ ฮูซาง (สันสกฤต : โฮโวชยาดา) และองค์ต่อมาคือ วิวาวันต์ (สันสกฤต : วิวักวัน)² ผู้ซึ่งให้กำเนิดมนู ผู้ซึ่งให้กำเนิดอิศวักขุ (ราม) และชื่อ อิศวักขุ เป็นชื่อเรียกในภาษาสันสกฤต ซึ่งในภาษาบาลีเรียกว่า โอักกะ (ซึ่งเป็นเจ้าผู้ครองราชวงศ์สุริยะ) และพระลัทธิตถะก็ถือว่า พระองค์สืบเชื้อสายมาจากพระองค์นี้

นานมาแล้ว... กษัตริย์โอักกะ³ ต้องการให้บุตรที่เกิดจากพระราชินีที่พระองค์ทรงโปรดเป็นพิเศษ⁴ ได้สืบราชสมบัติ จึงได้ทอดทิ้งบุตรคนอื่น ๆ ของพระองค์⁵ และเมื่อได้ถูกทอดทิ้งดังนั้นแล้ว เขาจึงไปอาศัยอยู่บนเชิงเขาที่มัลลย์ รอบทะเลสาบ บริเวณที่มีต้นโอักข์ขึ้นอยู่มากมาย กษัตริย์โอักกะอุทานออกมาด้วยความนิยมนับถือว่า “หัวใจของโอักข์นั่นก็คือบรรดาชายหนุ่มเหล่านี้! เขาเป็นตัวของเขาเองอย่างแท้

1 “ฮักย์” หมายถึง “แข็งแรง” ในความหมายของความถูกต้อง และ “มนุษย์มีความหมายว่า “มนุษย์” ในภาษาสันสกฤต “คักกะ” ก็มีความหมายเช่นเดียวกัน และ “หัวใจตั้งต้นโอักข์” หรือ “หัวใจอันแข็งแรง” และอีก “มนุษย์” หมายถึงความว่า “มนุษย์”.

2 ดู *ภควัดคีตา*, IV. 1 “ข้าได้สอนโยคะอันยืนยงแก่วิวักวัน : วิวักวันบอกมนู และมนูบอก อิศวักขุ “มนู” ที่กล่าวถึงในที่นี้ในบริบทของกัลป์ของเราโดยเฉพาะ (ยุคคอสสมิก หรือ ยุคอันศักดิ์สิทธิ์) เรียกว่า สัตยาวราตตะ พระองค์คือมนูองค์ที่เจ็ด ตามตำนานนั้นองค์อื่นๆ ที่ตามมาจากมนูองค์แรกคือ สวียมภู สวริจิตา อุตมี โทมะสา เรวัตตะ และองค์ที่หก จักษุ.

3 ทศรถ (กล่าวไว้ใน *รามายณะ* ในฐานะที่เป็นบิดาของพระราม และพี่ชายน้อยของพระองค์ นั่นคือ พระลักษณ์ ภารตะ และ สตรุคานะ).

4 โกลยเกย์ มารดาของภารตะ

5 พระรามและพระลักษณ์ และนางสีตา ภรรยาของพระราม ก็ไปกับพระราม

จริง! นี่คือเหตุผลที่เขาเป็นที่รู้จักในความเป็นศากยะ เป็นของแท้แน่นอนว่า เขาเป็นต้นกำเนิดของวงศ์ศากยะ¹

ดังนั้น ถึงแม้ว่าจะมีลักษณะคล้ายคลึงกันระหว่างพระเจ้าอโศกและกษัตริย์ก่อนหน้าพระองค์ และจักรพรรดิเมารยัน และชาวกรีกที่อยู่ในยุคเดียวกัน (ผู้เป็นบรรดานายพล ซึ่งอยู่มาตั้งแต่สมัยที่พระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราชโจมตีเปอร์เซีย อินเดีย และเอเชียย่อย) แต่เราก็จะไม่ได้เห็นอิทธิพลของกรีกในศิลปะและวัฒนธรรมของพวกเขา เพราะอย่างไรก็ตาม ชาวกรีกก็ถือว่าเป็นชาวต่างชาติซึ่งไม่ได้มีส่วนร่วมในศรัทธาเดียวกันหรือมีต้นกำเนิดเดียวกันทางเชื้อชาติหรือภาษา จุดเชื่อมต่ออันเดียวคืออิหร่าน นั่นคืออีกดินแดนหนึ่งของชาวอารยัน และพระพุทธเจ้าก็ได้เห็นล่วงหน้าอย่างชัดเจนว่า จะมีจุดเชื่อมต่อทางธรรมะของพระองค์ที่อิหร่าน

ดังนั้น การที่พระลัทธิตถะเน้นความเกี่ยวเนื่องระหว่างชาวอารยัน และทำนายความยิ่งใหญ่ในอนาคตของปาตลีปุตรา³ ซึ่งจะเป็นเมืองหลวงของจักรวรรดิของราชวงศ์พุทธราชวงศ์แรก ซึ่งมีความยิ่งใหญ่ถึงสามศตวรรษก่อนยุคของพระเจ้าอโศกนั้น จึงมีนัยยะที่สำคัญมากทีเดียว

อานนท์เอ๋ย เท่าที่ชาวอารยันจะแยกตัวเองออกเป็นหมวดหมู่ และเท่าที่พ่อค้าจะเดินทาง ปาตลีปุตราจะเป็นเมืองหลัก และจะเป็นศูนย์กลางของการแลกเปลี่ยนสินค้าและผลิตภัณฑ์ แต่จะมีอันตรายสามอย่างที่将会เกิดขึ้นกับเมืองปาตลีปุตรา นั่นคือ อัคคีภัย อุทกภัย และความแตกแยกระหว่างญาติมิตร⁴

¹ ศัพทนิยาย, ตอน 1 หน้า 103-4 Bombay University edition 1942.

² ได้รับขนานนามว่า "มหาราช" (356-323 ปีก่อนคริสตกาล) ได้พิชิตอาณาจักรเปอร์เซีย เมื่อ 330 ปีก่อนคริสตกาล และบางส่วนของอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ (327-325 ปีก่อนคริสตกาล).

³ สุตตนิบาต, 977 ถึงแม้ว่าพระลัทธิตถะจะช่วยให้ชื่อแก่เมืองอื่นๆ อีกหกเมืองใหญ่ (สาวัตถี, สาเกต, โกสัมพี, กาสี [พาราณสีในปัจจุบัน] ราชคฤห์ และ จัมปา) ถึงกระนั้น ปาตลีปุระ เท่านั้นที่โดดเด่นในแง่การทำงานและได้รับความสำคัญอย่างยิ่งยวด.

⁴ มหาปรินิพพานสูตร, (คัมภีร์แห่งการเสียชีวิตอันยิ่งใหญ่) I. 16.

นั่นเป็นเพราะเหตุว่า ปาตลีปุตราถูกกำหนดให้เป็นเพียงจุดเชื่อมต่อทางกายภาพจุดเดียวระหว่างวันที่ตะวันทางจิตวิญญาณจะฉายขึ้นสองครั้ง¹ เพราะในแง่หนึ่ง ปาตลีปุตราซึ่งเป็นเมืองที่ยิ่งใหญ่และดีที่สุดในขณะเดียวกันก็เป็นเมืองหลวงแห่งแรกของรัฐพุทธ ซึ่งแสดงออกด้วยสถาปัตยกรรมถึงขั้นบุญคุณที่ผู้ก่อตั้งเมืองมีต่ออิหร่านในแง่ของแรงบันดาลใจนั้น จะเป็นเสมือนเข็มทิศที่จะพาผู้ที่มาดูให้เห็นความสำเร็จของธรรมะในอดีตที่ยิ่งใหญ่และมีเกียรติมาสู่อิหร่านอันเดิม อันเป็นขอบเขตฝั่งตะวันตกสุด (ฝั่งตะวันตกสุดเป็นที่ตั้งของพระสิทธัตถะเอง) ที่ซึ่ง “ชาวอารยันรวมกลุ่มกัน” เป็นประชาชนเผ่าพันธุ์เดียวกัน เป็นชาติเดียวกัน แม้กระทั่งในปัจจุบันนี้ เช่นเดียวกับในยุคของพระสิทธัตถะ เพื่อปลุกความยิ่งใหญ่ของธรรมะ และเพื่อต่อยอดแห่งพันธุ์ไม้ทางจิตวิญญาณของพระสิทธัตถะ และทำให้มันมีผลเกิดขึ้น ซึ่งผลนั้นก็คือ การมาของพระศรีอริยเมตไตรย

หลังจากยุคของพระเจ้าอโศก ก็มีกษัตริย์องค์อื่นๆ โดยเฉพาะ กนิษกะ รับเอาธรรมะเข้าปฏิบัติ และพระองค์ปฏิบัติแบบเดียวกับพระเจ้าอโศก ถึงแม้เวลาจะได้ผ่านมาเกือบสามศตวรรษ พระองค์ได้จัดการประชุมเพื่อถอดถอนความยุ่งยากที่เกิดขึ้นกับพระสงฆ์ตั้งแต่ยุคของพระเจ้าอโศก การประชุมครั้งที่สี่และครั้งสุดท้ายนี้มีระยะเวลาถึงหกเดือน โดยมีภิกษุสงฆ์เข้าประชุม 500 รูป ผู้นำการประชุมคือ วาสุมิตร² และผู้ร่วมประชุมก็มีนักการศึกษาที่มีชื่อเสียง เช่น อัครโกษา และ นาครทูน ที่ได้เข้าร่วมในการปรึกษาหารือ ได้มีการร่างคำวิจารณ์พระคัมภีร์ขึ้น และสารานุกรมของพุทธชื่อว่า *มหาวิภาส* ได้ถูกจัดทำขึ้น นักเดินทางชาวจีนชื่อ เหียนซาง เล่าว่า “พระราชากนิษกะสั่งให้จารึกคำกล่าว

¹ ไม่มีเมืองหลวงใดในอาณาจักรพุทธที่ตามมานี้จะเทียบได้กับปาตลีปุระ หรือได้รับอิทธิพลจากอิหร่านในแง่สถาปัตยกรรมหรือรูปแบบ ปาตลีปุระซึ่งเป็นผลแห่งการทำนายของพระสิทธัตถะ เป็นตัวอย่างเดียวเหมือนกับจะกล่าวหาว่า ความเป็นหนึ่งเดี่ยวนั้นจะเป็นผลแห่งการทำนายอย่างสูงสุด.

² วาสุมิตร ผู้มีถิ่นกำเนิดในอินเดียตอนเหนือ ได้กลับใจจากการใช้ชีวิตอย่างไซกโซนจาก มิลละเซ เขายึดถือแนวความคิดของสำนัก สรวรลิตะ เขาคือเจ้าคณะที่เจ็ดและเขียน อภิธรรมปกรณัม.

ต่างๆ ในที่ประชุมลงไปบนแผ่นทองแดง พระองค์ได้เก็บแผ่นทองแดงทั้งหมดใส่ในอ่างหินแล้วปิดสนิท พระองค์ได้สร้างเจดีย์ครอบอ่างหินนั้น” ไม่เป็นที่ทราบแน่ชัดแล้วว่า แผ่นทองแดงเหล่านั้นอยู่ที่ใดแล้วบ้าง

อาณาจักรของกนิษกะร่ำรวยอย่างไม่เคยได้ยินมาก่อน ด้วยการค้าขายกับยุโรปและเอเชีย พระองค์ทรงสนับสนุนศิลปะ เมืองหลวงของพระองค์ที่เปซทาร์จันดามไปด้วยอาคารต่างๆ โดยเฉพาะหอคอยไม้ซึ่งสูงถึงหกร้อยฟุต ซึ่งไว้เป็นที่บรรจุสารวิริกาตุของพระพุทธเจ้า หอคอยนี้มีลิบลิ้นและตรงยอดประกอบด้วยโลหะชุบทองแดง รอบข้างของหอคอยประกอบด้วยภาพปั้นพระพุทธเจ้าซึ่งมีการบูรณะหลายต่อหลายครั้ง หอคอยนี้ยังตั้งอยู่จนหลังศตวรรษที่หกหลังคริสตกาล และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ไปเที่ยวอินเดียกล่าวว่า หอคอยนี้ถือเป็นหนึ่งในสิ่งมหัศจรรย์ในโลกทีเดียว เป็นสิ่งก่อสร้างที่สูงสุดที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น ได้มีการขุดบริเวณนี้ขึ้นมาในปี พ.ศ. 2451 และภายในได้พบผอบที่มีแผ่นทองแดงมีลวดลายแบบกรีก บนฝาผอบมีรูปพระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์สองพระองค์ นั่นคือ พระศรีอริยเมตไตรย และอวโลกิเตศวร¹ กษัตริย์องค์อื่นๆ เช่น จันทรคุปต์ที่สอง และฮาร์ชา แห่งราชวงศ์คานาฮ ยังคงได้ประกาศเกียรติคุณของธรรมะในเวลาต่อมาจากศตวรรษที่ห้าจนศตวรรษที่เจ็ดหลังคริสตกาล ผู้ที่บรรยายถึงความสำเร็จในการโน้มน้าวประชาชนของกษัตริย์ทั้งสองพระองค์นี้คือ พระภิกษุจีนฝ่าเหียนผู้อยู่ที่อินเดีย ตั้งแต่ปี ค.ศ. 401 หลังคริสตกาล รวมทั้งเหียนซางผู้รู้แจ้ง ผู้เข้ามาที่อินเดียในปี ค.ศ. 630 หลังคริสตกาล และอยู่ในอินเดียถึง 15 ปี ฝ่าเหียนกล่าวว่า

บรรดาผู้สูงศักดิ์และเจ้าของบ้านได้สร้างโรงพยาบาลภายในเมือง และคนจนในทุกประเทศ ผู้ยากไร้ ผู้ทุพพลภาพ และผู้เจ็บป่วย

¹ ผู้อ่านจะได้เห็นความสำคัญของโพธิสัตว์ทั้งสอง นั่นคือ เมตไตรย และอวโลกิเตศวร ดังได้กล่าวไว้พร้อมๆ กันในช่วงแรกและในตอนอื่นๆ เพราะว่าเราได้พบพระองค์ทั้งสองอีก ด้วยความสำคัญที่มากขึ้นไปอีกและพร้อมๆ กัน.

สามารถรักษาตัวได้ เขาจะได้รับความช่วยเหลือที่จำเป็นอย่างไม่มีมูลค่า บรรดาหมอจะตรวจโรคของเขา และส่งอาหารและเครื่องดื่มยาและยาหม้อต่างๆ หรืออะไรก็ตามที่จะทำให้เขาหายจากความเจ็บป่วย เมื่อหายแล้ว พวกนี้ก็จากไปได้ยามที่เขาต้องการ

เขากล่าวชมเชยในความยุติธรรม ความกรุณา และประสิทธิภาพของรัฐบาล เขากล่าวว่า ประชาชนอยู่ดีกินดีและมีความสุข ไม่มีการประหารชีวิต ไม่มีการเฆมาเหล่า นอกจากนี้เขายังกล่าวอีกว่า

พระภิกษุที่อยู่ประจำและมีกุฏิในวิหาร จะมีเตียง เสื้อ อาหาร และเครื่องดื่มที่มีผู้นำมาให้ เขาใช้เวลาให้ผ่านไปด้วยการประกอบกรรมที่ก่อปรไปด้วยเมตตา และการทอ่งคัมภีร์... เมื่อพระสงฆ์ได้รับสิ่งที่พระองค์ควรจะได้รับแล้ว พวกเจ้าของบ้านและพราหมณ์จะถวายผ้าไตรและสิ่งจำเป็นต่างๆ และแม้แต่พระสงฆ์เองก็มอบสิ่งของนี้ให้ซึ่งกันและกัน ดังนั้น ตั้งแต่ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ละทิ้งโลกนี้ไปแล้ว หลักเกณฑ์ความประพฤติของสงฆ์ก็ได้มีการสืบทอดกันมาอย่างไม่ขาดตอน

ต่อจากนั้นมาถึงสองร้อยปี คำบรรยายของเทียนชางในช่วงสมัยของกษัตริย์ฮาร์ชาก็น่าประทับใจพอๆ กัน

ประชาชนทั่วไปนั้น ถึงแม้ว่าเขาจะมีความรู้น้อย แต่เขาก็มีความซื่อตรงและมีเกียรติ เขาจะขยาตวิถึความเป็นอยู่แบบอื่น และทำชีวิตที่มีอยู่ในโลกนี้ให้ดีที่สุด กฎเกณฑ์ของรัฐบาลเต็มไปด้วยความซื่อตรง ในขณะที่ความประพฤตินั้นเต็มไปด้วยความอ่อนโยนและอ่อนหวาน

เนื่องจากการบริหารงานของรัฐบาลตั้งอยู่บนรากฐานของกฎเกณฑ์ที่ไม่ซับซ้อน การดูแลการบริหารจึงง่าย และประชาชนก็ไม่ถูกบังคับให้ทำงาน ทรัพย์สินของพระมหากษัตริย์ถูกแบ่งออกเป็นสี่ส่วน ส่วนแรกใช้สำหรับปฏิบัติราชการของรัฐ ส่วนที่สองเพื่อแจกจ่ายแก่ข้าราชการของพระมหากษัตริย์ ส่วนที่สามเพื่อให้เป็นรางวัลแก่ผู้มี

ความสามารถยอดเยี่ยม ส่วนที่สี่เพื่อให้เป็นทานต่อชุมชนทางศาสนา ประชาชนถูกเก็บภาษีแต่น้อย และเขาไม่ต้องทำงานมากเกินไป ทุกคนเก็บข้าวของของตนได้อย่างสงบ และทุกคนมีชีวิตอยู่ได้ด้วยการ เกษตรกรรม หากมีงานพิเศษที่ประชาชนต้องทำ ก็จะมีแรงงานพร้อม ที่จะทำ พร้อมได้ค่าตอบแทน ค่าแรงนั้นก็ได้สัดส่วนสมดุลกับงานที่ ได้ลงแรงไป

พระเจ้าฮาร์ซาเองก็เป็นกษัตริย์ที่ยุติธรรมและมีความสามารถเช่นเดียวกับกษัตริย์องค์อื่นๆ ก่อนหน้าพระองค์ พระองค์ให้ทานอย่างไม่มีจำกัด เห็น- ชางบรรยายไว้ว่า

ตลอดแนวถนนผ่านเมืองและหมู่บ้านในอินเดีย พระองค์ได้สร้าง สถานพยาบาล ให้อาหารและเครื่องดื่ม และให้มีแพทย์ประจำพร้อมยา เพื่อบริการแก่ผู้เดินทางและผู้ยากไร้ทั่วไป โดยไม่หวงแหนเสียดาย

เห็นชางกล่าวอย่างนิยมชมชอบถึงความสำคัญที่อินเดียให้กับการเรียนรู้ คบหาดีหลายคนสละเวลาทั้งหมดของตนเพื่อการศึกษาอันยาวนาน โดยล้วน ปฏิเสธค่าเชิฐเข้าไปในราชฐาน หรือลาภยศศตถ์การทั้งปวง แต่ที่น่าสนใจที่สุด ก็คือ สิ่งที่ผู้แสวงบุญเล่าถึงวิทยาลัยนาลานดา¹ (ในรัฐวิหาร) อันมีชื่อเสียงที่เขา ได้ไปเยี่ยมชมมา วิทยาลัยนี้ตั้งอยู่ห่างออกไปทางเหนือของราชจิริเป็นระยะทาง สิบสองกิโลเมตร เขาอยู่ที่นั่นเป็นเวลาห้าปี นักเรียนจากภาคตะวันออกล้วนไป ที่นั่น เมื่อเขาไปถึง เขาได้รับการต้อนรับตั้งแขกผู้มาเยือน และเมื่อผ่านการ ทดสอบแล้ว เขาก็ได้รับตำแหน่งหน้าที่ประจำในวัด เมื่อเขาได้พิสูจน์ความ สามารถของเขาแล้ว เขาจึงได้รับยกเว้นงานทำนองคนรับใช้ มีการปฏิบัติตาม วินัยตามคัมภีร์พุทธอย่างเคร่งครัด และหากมีการฝ่าฝืนก็จะมีกรลงโทษอย่าง รุนแรง

หลักสูตรโดยปรกติจะประกอบไปด้วย ไวยากรณ์ เครื่องกล การแพทย์

1 สร้างโดยกษัตริย์ Sakraditya.

ตรรกวิทยา และอภิปรัชญา ได้มีการขัดแย้งอย่างเห็นได้ชัดระหว่างผู้นิยมนิยาย มหายานและหินยาน

หากเราถือว่าพุทธคยาเป็นจุดเริ่มต้น เราต้องถือว่า นาลานดาคือความต่อเนื่อง และเป็นจุดสำคัญที่สุดของศาสนาพุทธ มีภิกษุและนักศึกษาถึงหมื่นคน ที่อาศัยอยู่ที่อารามอันใหญ่โตนั้น และมีอาจารย์หลายคนที่เป็นที่รู้จักดีในโลก ตะวันออก ครูชาวจีนและเกาหลีและนักเรียนหลายต่อหลายคนพักอยู่ที่นี้ กุมาร-ชีวะซึ่งเป็นนักศึกษาที่นาลานดา ใช้เวลาทั้งชีวิตในการแปลข้อความทางพุทธเป็น ภาษาจีน มหาวิทยาลัยที่มีการศึกษาทางโลกและทางศาสนาเกิดขึ้นมากมายที่ นาลานดาและตามศูนย์การศึกษาอื่นๆ มีการศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ อย่างกว้างขวาง และตำราทางการแพทย์สันสกฤตได้กลายเป็นฐานของการ ศึกษาในอาหรับและในสมัยกลางได้แผ่ขยายเข้าไปในยุโรป มีการผ่าตัดแยกชิ้น ส่วน และนักศึกษาได้รับการสอนให้ “ถือเข็มฉีดยา ผ่าตัด ทำเครื่องหมาย และ แหวงเข็ม ถอนลูกดอก ทำความสะอาดแผล ทำแผลให้แห้ง ทายา และดูแลการ ให้ยาแรงอาเจียน ยาถ่าย และสวนทวารด้วยน้ำมัน” นักดาราศาสตร์ชาวฮินดูนั้น พบว่า หน่วยต่างๆ ในท้องฟ้านั้นเป็นรูปทรงกลม และสะท้อนแสงออกมาได้ เขา รู้ถึงการเคลื่อนไหวทุกๆ วันของโลกรอบแกนโลก และได้วัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ของโลกด้วย พราหมณ์คูปตะ (ในปี 628 หลังคริสตกาล) ได้กล่าวไว้แล้วก่อน หน้านิวตันว่า “ทุกสิ่งทุกอย่างจะตกลงบนโลก เพราะเป็นกฎของธรรมชาติ เพราะนี่คือธรรมชาติของโลกที่จะดึงดูดสิ่งของและเก็บสิ่งของนั้นไว้” นักฟิสิกส์ จากสำนักไวยเซซิกา ได้นำเสนอทฤษฎีอะตอมในส่วนที่เกี่ยวกับคณิตศาสตร์ ได้ มีการทำความเข้าใจกับทฤษฎีของพีทาโกรัส และได้หาค่าของ “pi” ได้ถูกต้อง นี่แหละคือนาลานดา ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นสถานศึกษาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลกใน เวลานั้น และเปรียบเสมือนพลอยอันมีค่าซึ่งธรรมะได้สร้างขึ้น หลายทศวรรษ ต่อมาเมื่อผู้รุกรานทางเหนือเข้ามาและเข้าใจว่าสถานที่นี้เป็นบ่อมปรการ จึงได้เผา มหาวิทยาลัยนี้จนราบเป็นหน้ากลอง รวมทั้งข้อเขียนในพระคัมภีร์อันมีค่า ใน ช่วงเวลานี้เช่นเดียวกันที่ความปราดปรองทางด้านศิลปะของอินเดียโดดเด่น

เห็นได้ชัด

สถานภาพของสตรีอินเดียในยุคนี้ก็เป็นที่น่าสนใจเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากการที่พี่สาวที่เป็นหม้ายของฮาร์ชาสามารถนั่งบนบัลลังก์เคียงข้างน้องชาย และร่วมในการพิจารณาข้อราชการอย่างแข็งขัน ครั้งหนึ่งเมื่อมีการประชุม เพื่อฟังเหียนซางกล่าวเกี่ยวกับธรรมะนั้น พระภิกษุหนึ่งหมื่นรูปได้รับเหรียญทองร้อยเหรียญ ไข่มุก เลื้อผ้าฝ้าย อาหาร เครื่องดื่ม และเครื่องหอม เหตุการณ์เป็นอย่างนี้ไปทุกวันจนเมื่อถึงสิ้นเดือน ข้าวของที่ได้เก็บไว้ถึงห้าปีก็หมด คลังสมบัติหมดสิ้น “ไม่มีอะไรเหลืออยู่อีกเลย ยกเว้น ม้า ช้าง และอาวุธ ยุทธโปกรณ์ ที่จำเป็นเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยและรักษาเขตแดน กษัตริย์ผู้ซึ่งได้ขอคิดจากเวสสันดรชาดกที่เล่าเรื่องเจ้าชายใจดี ได้ละทิ้งซึ่งเพชรนิลจินดา เครื่องประดับ และแม้แต่แพรพรรณของพระองค์เสียสิ้น และต้องขอเสื้อผ้าเก่าจากราชาครีซึ่งเป็นที่สาวของพระองค์ เมื่อพระองค์สวมใส่เสื้อผ้าเก่านั้นแล้ว พระองค์ก็ได้ทำความเคารพต่อพุทธะในสิบาณาเขต เมื่อเหียนซางตัดสินใจที่จะกลับประเทศจีนนั้น ฮาร์ชาพยายามยึดเยียดของขวัญให้มากมาย ซึ่งเขาได้ปฏิเสธที่จะรับ โดยเอาไปเพียงข้อเขียน 657 ชิ้น และของที่ระลึก ฮาร์ชาช่างเป็นผลผลิตที่เยี่ยมยอดยิ่งแห่งศาสนาพุทธ

แม้ว่าศาสนาพุทธจะไม่ได้เป็นศาสนาหลักในแผ่นดินเกิดเอง ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตามตั้งแต่พันปีมาแล้ว แต่อิทธิพลของศาสนาพุทธที่มีต่อความคิดและกิจกรรมในปรัชญาของฮินดูก็ยังมีมากมายเหลือคณานับ ลัทธิของฮินดูถูกหล่อหลอมด้วยกฎเกณฑ์ที่ง่ายตายของพระสิทธัตถะ นักปฏิรูปที่ยิ่งใหญ่ของลัทธิฮินดู^๑ ที่ปรากฏขึ้นตั้งดวงดาวอันระยิบระยับในขณะเป็นหลักคำสอนของพระสิทธัตถะกำลังจางหายไปตั้งอาทิตย์อัสดงนั้น ได้รับความยิ่งใหญ่ขึ้นก็จากร่องรอยที่เหลืออยู่ของพุทธศาสนานั้นเอง ไม่ว่าเขาจะยอมรับหรือไม่ก็ตาม เพราะ

1 หนึ่งในชีวิตในอดีตของพระสิทธัตถะ นั่นคือ เวสสันดร.

2 สังฆราชาธิบดี งามนุชา คุรุนานัก และอื่นๆ.

พวกเขาจำเป็นต้องช่วยเหลือประชาชนชาวฮินดูมากมาย ผู้ไม่สามารถยอมรับดวงอาทิตย์ทางจิตวิญญาณอื่นได้ เช่น พระเยซูหรือมุฮัมหมัด ซึ่งมีคำสั่งสอน¹ ที่เริ่มแตกแยก² และสิ้นความศักดิ์สิทธิ์ และความหวังที่จะนำไปสู่การปลดปล่อยก็น้อยลง และพวกเขาก็เปรียบได้กับผู้ช่วยเหลือพวกนี้ในระหว่างที่พวกเขาอวตาร (กาลกิ) องค์กรใหม่ หรือการเกิดใหม่ทางพุทธ นั่นคือพระศรีอริยเมตไตรย

อย่างไรก็ตาม เปรียบดวงอาทิตย์ซึ่งอัสดงในที่หนึ่ง เพื่อไปฉายแสงอรุณในอีกที่หนึ่งฉันใด แสงแห่งธรรมะอันสว่างไสวก็น่าได้ฉายไปในที่อื่นๆ เช่นเดียวกัน คนหลายต่อหลายคนและดินแดนหลายดินแดนได้รับผลดีแห่งธรรมะของพระสิทธัตถะ ดังได้กล่าวแล้วว่า พระเจ้าอโศกได้ส่งคณะเผยแผ่ศาสนาพุทธไปยังรอบๆ ดินแดนที่เป็นที่ประสูติของพระพุทธเจ้า พระองค์ส่งราชโอรสมหินธาและราชธิดาสังฆมิตตาไปศรีลังกา เจ้าชายเจ้าหญิงทั้งสองได้นำกิ่งต้นโพธิ์อันศักดิ์สิทธิ์ไปปลูกไว้ในเมืองหลวงชื่อ อนุราชปุระ ซึ่งอยู่ใจกลางเกาะ และต้นโพธิ์นี้ยังประดิษฐานอยู่ต่อมาถึงยี่สิบสองศตวรรษ ช่างฝีมือชาวฮินดูหลายคนร่วมเดินทางไปยังศรีลังกากับเจ้าชายมหินธา และได้นำเอาศิลปะการแกะสลักหินและการชลประทานเข้าไปเผยแผ่ กษัตริย์ชาวสิงหลทรงพระนามว่า ทิชชา และข้าราชการสำนักทุกคน ได้เปลี่ยนศาสนาไปในทางพุทธะ-ธรรมะ และคำสั่งสอนของพระสิทธัตถะได้กลายเป็นศาสนาแห่งรัฐศรีลังกา ที่ศรีลังกาขึ้นอยู่กับที่วินัยของศาสนาพุทธได้มีการจารึกขึ้นในรัชสมัยของกษัตริย์สิงหล วิตคามินี ในปีที่ 29 ก่อนคริสตกาล นั่นคือเกือบ 450 ปีหลังจากที่พระสิทธัตถะได้สิ้น

1 พระสิทธัตถะไม่ได้กล่าวถึงการมาของพระคริสต์หรือมุฮัมหมัด นั่นเป็นเพราะเหตุว่าพระองค์ทราบดีว่าศาสนาอันยิ่งใหญ่ของพระองค์ทั้งสอง เมื่อมากระทบกับคำสั่งสอนของพระองค์ก็จะแตกสลายไป ซึ่งดังนั้นก็จะไม่มีอะไรที่จะให้ต่อชาวพุทธ และในเวลานั้น พวกเขาจะบังเกิดความต้องการผู้ที่จะมาตามสัญญา ซึ่งก็เลิกเช่นเดียวกับชาวพุทธ.

2 ลัทธิมุฮัมหมัดและคริสต์.

พระชนม์¹ นั้นเป็นสิ่งที่พิเศษเป็นอย่างมากที่ประเทศศรีลังกาเปิดตัวรับธรรมะได้อย่างรวดเร็วในประวัติศาสตร์ของประเทศ และเมื่อได้รับธรรมะแล้ว เจ็ดศตวรรษต่อมา นักการศึกษาชาวสิงหลชื่อ พุทธโฆชะ ได้นำธรรมะนี้เข้าไปเผยแผ่ในพม่า และนำคำสอนของพระสิทธัตถะเข้าไปในประเทศนั้นด้วย หลังจากนั้นมาสามศตวรรษ ธรรมะนี้ก็ได้อำนาจสู่ประเทศไทยและเขมร และสร้างผลต่อจิตวิญญาณของประชาชนในดินแดนเหล่านั้น ในเขตแดนเหนือของดินแดนเหล่านั้น นักสอนศาสนาชาวพุทธได้ไปถึงประเทศจีนในศตวรรษที่ห้าหลังคริสตกาล ชื่อของคุณะวามัน (ภิกษุเจ้าชายชาวแคชเมียร์) ผู้ไปจากประเทศศรีลังกาถึงประเทศจีนได้รับการกล่าวขวัญถึงเป็นอย่างมาก คุณะวามันได้ตั้งกลุ่มที่พุทธเป็นครั้งแรก (424 ปีหลังคริสตกาล) ในประเทศจีน ก่อนที่จะออกเดินทางไปประเทศจีนนั้น คุณะวามันได้สอนศาสนาพุทธในประเทศอินโดนีเซีย และเล่ากันว่าพระองค์ทำให้ราชสำนักชาวทั้งหมดเปลี่ยนศาสนาเป็นพุทธ กษัตริย์ชาวองค์หนึ่งได้สร้างวิหารโบโรบูดูรที่งดงามอันเป็นอนุสาวรีย์พุทธที่สวยงามที่สุดที่ตั้งของวิหารอยู่ในที่ที่เหมาะสมที่สุด เพราะมองไปจะเห็นหุบเขาเวตู และอยู่ท่ามกลางน้ำข้าวเขียวชลิ ต้นไม้และต้นปาล์ม ห่างออกไปเป็นภูเขาไฟ เหล่าสถาปนิกได้ออกแบบให้วิหารอยู่รอบเขาสูงแหลมเป็นรูปโค่น และที่ยอดได้สร้างเจดีย์ไว้ตรงกลางและล้อมรอบด้วยเจดีย์เล็กๆ ด้านข้างของภูเขาสร้างเป็นหน้ามุขหินเจ็ดอันซึ่งนำขึ้นไปสู่วิหารกลางตรงยอด ทำให้เกิดเป็นทางเดินของขบวนแห่ได้บนกำแพงของหน้ามุขเหล่านี้ประดับประดาไปด้วยภาพแกะสลักประวัติชีวิตของพระพุทธเจ้าในช่วงต่างๆ จากนิทานชาดก และตำนานต่างๆ ดังที่เล่าไว้ในลิลิตะวัสตาระ และคัมภีร์อื่นๆ หรือหน้ามุขทำเป็นช่องบรรจุพระพุทธรูปที่มอง

¹ (มหาวงศ์, XXXIII) พวกเถรวาทที่มีความคิดแบบที่ยึดถือกันโดยทั่วไปมีความไม่ถูกต้อง ในกรณีที่กล่าวว่าคัมภีร์ทางบาลีมีการกำหนดขึ้นในการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่หนึ่ง โดยไม่ได้มีการจารึกลงไปโดยทันทีหลังจากที่พระสิทธัตถะเสด็จดับขันธปรินิพพาน คัมภีร์ทางพุทธ รวมทั้งทางบาลี เป็นการรวบรวมเอาข้อเขียนจากหลายๆ คนจากยุคต่างๆ.

ลงไปสู่ทัศนียภาพเบื้องล่างด้วยความสงบและศักดิ์ศรีอันยิ่งใหญ่

จากประเทศจีน ศาสนาพุทธได้แผ่ขยายเข้าไปถึงประเทศเกาหลีและประเทศญี่ปุ่น ในช่วงต้นของศตวรรษที่สิบสี่แห่งพุทธศักราช ลัทธิเซน (ซึ่งตั้งต้นมาจากคำในภาษาสันสกฤตที่ว่า “หยัน” ซึ่งหมายถึงการตั้งสมาธิ) มีรากฐานอยู่ที่อิทธิพลของโพธิธรรมะ (ปีที่ 520 หลังคริสตกาล) ผู้เป็นผู้สอนศาสนาที่ยิ่งใหญ่อีกคนหนึ่ง

นอกจากประเทศจีน¹ ซึ่งมีอารยธรรมเก่าแก่โบราณแล้ว ประชาชนในดินแดนอื่นๆ ไม่เคยมีประวัติศาสตร์จนกระทั่งพวกเขาเข้าสู่ยุคที่ศาสนาพุทธย่างกรายเข้าไปและสร้างอารยธรรมในชีวิตของเขา ดินแดนเหล่านั้นกลายเป็นเสมือนดินแดนใหม่ มีระเบียบปฏิบัติที่ดีโดยผู้นำของเขา เพื่อความผาสุกของประชาชน ดินแดนเหล่านั้นกลายเป็นศูนย์กลางการค้าและการศึกษาที่ยิ่งใหญ่จากที่เคยป่าเถื่อนและธรรมะได้แทรกเข้าไปในจิตใจของเขาประดุจเส้นเอ็นที่ร้อยไข่มุกตรงใจกลาง คุณค่าที่เกิดขึ้นเป็นคุณค่าที่มีมนุษยธรรมและยุติธรรม วัฒนธรรมที่เบ่งบานเหล่านั้นเกิดขึ้นกว่าพันปีมาแล้ว และแม้ว่าส่วนหนึ่งจะถูกทำลายด้วยการแผ่อำนาจทางการทหารและภัยธรรมชาติ และอิทธิพลของอารยธรรมยิ่งใหญ่อื่นๆ แต่ลัญญณ์ของอารยธรรมอันยิ่งใหญ่ที่เคยปรากฏซึ่งสร้างขึ้นมาจากธรรมะก็ยังหลงเหลืออยู่ โดยเห็นได้จากอารามใหญ่ๆ และแนวทางการดำเนินชีวิตทางสังคมของประชาชนในดินแดนเหล่านั้น อย่างไรก็ตามสิ่งที่เหือดหายไปหมดสิ้นก็คือจิตวิญญาณที่ได้ก่อกำเนิดความยิ่งใหญ่เหล่านั้น ธรรมะอันบริสุทธิ์ถูกบดบังด้วยความละโมภ ความลำเอียง กลโกง ความเห็นแก่

¹ อย่างไรก็ตาม แม้แต่ในประเทศจีน คำสอนทางศาสนาพุทธที่ไม่ให้ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต มีผลทางมนุษยธรรมเป็นอย่างมาก เนื่องจากในยุคนั้นมีการฆ่าสัตว์เป็นพันๆ ตัว เพื่อบูชายัญเพื่อสนองความเชื่อเกี่ยวกับบรรพบุรุษ (ในการพิสูจน์ความเชื่อผิดๆ นี้ ดูจามเซ็ด ฟอสตาร์, *The Fallacy of Ancestor Worship* (บอมเบย์ 1965 Lib of U.S. Congress, Cat Card No. SA [66.7067]) เมื่อจำนวนชาวพุทธเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก การบูชายัญเหล่านั้นก็เปลี่ยนไปเป็นการเผากระดาษ (มันตระ ทางพุทธ) และการจุดประทัด.

ตนเอง ความไม่ไว้ใจ และความเหยียดหยาม สิ่งเหล่านี้เกิดผลร้ายกับผู้นับถือ พระสิทธัตถะอย่างรุนแรงพอๆ กับที่ได้เกิดผลร้ายกับผู้นับถือพระกฤษณะ โมเสส โซโรอัสเตอร์ พระเยซู หรือมุฮัมหมัด และชนทุกผู้ทุกนามเหล่านี้ก็ กำลังรอคอย ผู้ที่จะกลับมาใหม่¹ เช่นเดียวกับที่ชาวพุทธกำลังรอคอย

ที่นี้คำถามต่างๆ ที่ตามมาก็คือ ธรรมะอันเป็นนิรันดร์หายไปได้อย่างไร ทำไมต้องมีการย้ายสัจจะเป็นระยะๆ ในยามที่มีมนุษย์ต้องตรากตรำและอยู่ใน ความหิวแค้นนี้ ศาสนาอยู่ที่ไหน เกิดอะไรขึ้นกับประสิทธิผลอันมีมาแต่ ดั้งเดิมของศาสนา อวตารและพระสิทธัตถะให้คำตอบแก่เราว่า นี่คือ “ช่วง ระยะเวลาอันยาวนาน”² เพราะระยะเวลาอันยาวนานนี้เอง ที่ทำให้มนุษย์สมัย ใหม่ไม่ยอมถูกรอบงำด้วยลัทธิอันเก่าแก่และใช้ประโยชน์ไม่ได้แล้ว ที่ให้คำ สอนเราในภาษาที่ไม่มีการใช้อีกแล้ว และพยายามแก้ไขปัญหามากมาย ซึ่งปัจจุบัน นี้ซับซ้อนเกินกว่าที่จะได้รู้จักกันในอดีตกาล หากจะใช้ธรรมะตอบรับความต้องการ ของโลกสมัยใหม่แล้ว มันก็เป็นที่ยืนยันว่า สาสน์แห่งธรรมะนี้ต้องการ

¹ สมมุติฐานในแง่เวลาอันศักดิ์สิทธิ์ (รอบแห่งจักรวาล) และรอบแห่งเหตุการณ์ ทำให้ชาวฮินดูและชาว พุทธ และพี่น้องชาวอารยันอื่นๆ คือ ชาวโซโรอัสเตเรียน สามารถมั่นใจในการมาถึงของผู้ปลดปล่อย ในอนาคต “Raja Suryavanshi Maru” (อวตาร ภัลลิก) และ “จันทรวงส์เทิวา” ซึ่งชาวฮินดูรอคอย และ เมตไตรย และอวโลกิตศรที่ชาวพุทธรอคอย ซาห์ บารห์รัม วาร์ชวัน และ ฮอชิดาร์ โมมีต ซึ่งชาว โซโรอัสเตเรียนรอคอย เราจะพบความเชื่อแบบเดียวกันในลัทธิความเชื่อของชาวยิว ชาวคริสเตียน และชาวมุฮัมหมัด ซึ่งล้วนสำแดงการรอคอยของตนด้วยกระบวนการแห่งโลกกระบวนการเดียว และ ในทำนองเดียวกับความเชื่อของชาวอารยันนั้น เขาก็ล้วนรอคอยการมาของผู้หยุดยุดทั้งสอง (ผู้ปลด ปลดปล่อยโลก) ผู้ที่จะต้องมาปรากฏในยุคสมัยเดียวกัน ชาวยิวคาดหวังถึงผู้มาตามสัญญาอันคือ โมเสส และ อารอน ชาวคริสเตียนคาดหวังการกลับมาของพระคริสต์ และ เอลิจาห์ ชาวมุฮัมหมัดรอคอย การกลับมาของพระคริสต์และกาอิม (อิหม่าม มาดี) การที่ตามคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์นั้น เราจำเป็นต้อง กล่าวไว้ว่า พระสิทธัตถะ พระกฤษณะ พระราม มนุ และแม่แต่โซโรอัสเตอร์ โมเสส พระคริสต์ และ มุฮัมหมัด ล้วนแล้วแต่มีที่มาที่ไปเดียวกัน (อวตาร) ผู้มีการเกิดอันนิรันดร์ ดังนั้นจึงต้องสรุปได้ว่า บรรดาชื่อต่างๆ ของผู้ปลดปล่อยทั้งสองที่ต้องมาในสมัยเดียวกันตามศาสนายิ่งใหญ่อื่นๆ นั้น จึงเป็น ปาฏิหาริย์คู่เดียวกันที่พระสิทธัตถะได้ทำนายไว้ (หน้า 279-280).

² สุตตนิบาต, 284 ดู กวัดคีต, IV 2 ประกอบ “...ในเวลาที่ห่างไปอีกยาวนาน ธรรมะนี้ก็ถูกโลกลืม”.

เรียบเรียงขึ้นใหม่เพื่อรองรับมนุษยชาติทั้งมวล เนื่องจากมนุษยชาติในวันนี้ไม่ได้เพียงต้องการการเข้าถึงกฎเกณฑ์อันสูงส่งของธรรมะเท่านั้น แต่สิ่งที่เร่งด่วนกว่านั้น คือการที่ธรรมะได้มีส่วนร่วมในการชี้แนะหนทางและให้โอกาสในการแก้ไขปัญหายุ่งใหญ่ที่ทำให้สังคมยุ่งเหยิง ในยุคที่อันตรายมีอยู่รอบด้านภารกิจของธรรมะในเวลานี้ก็คือ การจุดดิ่งมนุษย์ออกมาจากความสิ้นหวังและความร้อนรนเข้าไปสู่รุ่งอรุณแห่งวันใหม่ที่เต็มไปด้วยความสุข ภารกิจนี้เองที่จำเป็นที่สุดหากธรรมะจะตอบสนองความท้าทายในการโบกกระพือเปลวเพลิงแห่งศรัทธาที่กำลังมอดไหม้ ท่ามกลางความสิ้นหวังและการเหยียดหยามของมนุษย์ให้คุโชนขึ้นมามีอีกครั้งหนึ่ง และเปลวเพลิงแห่งศรัทธานี้ก็จะเผาไหม้ความเย็นชา เทินท่าง และความอาฆาตมาดร้าย ให้มอดไหม้เป็นจุณไป และนำมาซึ่งความเชื่อถ้อยดีมั่นในศรัทธาให้เข้าไปเปี่ยมอยู่ในใจของแต่ละบุคคล จนทำให้โลกนี้เป็นสวรรค์วิมานได้

แต่ในการที่จะถึงซึ่งจุดมุ่งหมายอันสูงส่งของการปลุกฝังธรรมะเข้าไปบนฐานเดิมแห่งการสร้างพลังแก่มนุษยชาตินั้น ก่อนอื่นเราจะต้องเรียกศรัทธาของมนุษยชาติ ในกระบวนการแห่งการปลดปล่อยกลับคืนมาก่อน ศรัทธานี้ พระลัทธิตถะและอวตารทุกพระองค์ได้ประกาศไว้อย่างไม่มีเงื่อนไขข้อสงสัยใดๆ นั่นคือกฎเกณฑ์อันถาวรแห่งการปรากฏขึ้นเป็นลำดับไปเรื่อยๆ

จากพุทธที่เคยเป็นมาและจะเป็นไป

ข้าฯ คือเขาเหล่านั้น และสิ่งที่เขาทำ ฉันก็ทำ...¹

และ

พุทธะทุกพระองค์ก็เหมือนกัน

ในส่วนที่เกี่ยวกับพุทธะ-ธรรมะ²

คำกล่าวข้างต้นทำให้เห็นว่า พระลัทธิตถะเน้นย้ำถึงความต่อเนื่องของ

¹ ที่มณีกาย, I, หน้า 103-104.

² มหาวัตถุ, I. 160.

ศาสนา และแน่นำด้วยว่า ในสาระที่แท้จริงแล้วนั้น รุ่งอรุณทางจิตวิญญาณที่เกิดขึ้นเป็นระยะๆ นั้น คือเหตุการณ์เดียวกัน อย่างไรก็ตาม ในขณะที่สาระแห่งธรรมะนั้นเป็นนิรันดร์และไม่เปลี่ยนแปลง แต่ปรากฏการณ์และการดำเนินไปของธรรมะในโลกที่เต็มไปด้วยปรากฏการณ์ต่างๆ นั้นกลับผูกอยู่กับกฎตายตัวของการเปลี่ยนแปลง “ไม่มีสิ่งใดเป็นนิรันดร์ในโลกที่เต็มไปด้วยปรากฏการณ์ต่างๆ”¹ แม้แต่เกียรติภูมิแห่งธรรมะที่ดับมืดไปจากมนุษย์ ในขณะที่เราเดินทางออกจากธรรมะนี้ไปด้วยความโลภและการกระทำความผิดนั้น ธรรมะอันบริสุทธิ์ที่มนุษย์มองไม่เห็นแล้วก็ต้องรอคอยการมาของตถาคตองค์ใหม่ นั่นคือเมตไตรย เพื่อปลุกฟื้นธรรมะนั้น และเมื่อได้ทำลายล้างภาพลวงและปฏิบัติการณ์อันผิดพลาดของมนุษย์ไปแล้ว ก็จะได้พลิกฟื้นธรรมะนี้ขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง ทำให้ธรรมะบริสุทธิ์สะอาดปราศจากมลทิน และถึงซึ่งเกียรติยศชื่อเสียงที่เคยมีมาแต่เก่าก่อน เพื่ออาศัยธรรมะเหมือนไฟส่องทาง เพื่อทำให้เรือแห่งมนุษยชาติที่ล่มลงเพราะพายุ ได้พบกับที่หลบภัยอีกครั้งหนึ่ง

เป็นความจริงแท้แน่นอนว่า นั่นคือที่หลบภัย และคือที่หลบภัยที่ดีที่สุด เมื่อมาถึงที่หลบภัยนี้แล้ว มนุษย์จะได้รับการปลดปล่อยจากความเจ็บปวดทั้งหมด²

กฎเกณฑ์ทางจิตวิญญาณที่จริงแท้แน่นอนก็คือ ศาสนาต่างๆ มีความต่อเนื่องกัน มีความเชื่อมต่อกัน และจำเป็นต้องเกิดขึ้นเป็นระยะๆ และศาสนาเดิมจะเก่าและใช้การไม่ได้ต่อไป และเปิดทางให้แก่ศาสนาใหม่ นั่นคือกฎเกณฑ์ทางจิตวิญญาณที่จริงแท้แน่นอน ไม่มีสาวกที่ใจเปิดกว้างของพระสิทธัตถะคนใดจะปฏิเสธได้ว่า วัตถุประสงค์อันใหญ่โตและพระพุทธรูปที่ทำด้วยปูนไม่ได้เป็นตัวแทนของครุบาที่แท้จริง นอกจากนั้นรูปปั้นต่างๆ ประเพณีจารีต และคำพูดที่ว่างเปล่า ก็ไม่อาจเป็นตัวแทนของสาระอันลึกลับของธรรมะที่จะเอาชนะ

¹ ธรรมบท, V. 255.

² ธรรมบท, V. 192.

ความยุ่งเหยิงของยุคสมัยที่มีแต่ความมืดมน ดังที่พระลัทธิตถะได้ทำนายไว้
 อย่างถูกต้อง และได้กล่าวไว้กับพระสารีบุตร รวมทั้งได้กล่าวไว้ว่า จะมีการเกิด
 ดวงตะวันทางจิตวิญญาณที่จะจัดความมืดมัวทางจิตวิญญาณที่ครอบคลุม
 มนุษยชาติ “ในเวลาที่มีการลืมนึกและเลิกคิดถึงพุทธะอันสมบูรณ์นั้น อภินิหาร¹
 จะเกิดขึ้นและจะสอนธรรมะ”² เป็นที่เห็นได้ชัดว่า กฎแห่งทางเดินแปดทางที่ยิ่ง
 ใหญ่ซึ่งได้ทำให้มนุษย์ส่วนใหญ่ในอดีตบังเกิดความบริสุทธิ์ ปัจจุบันนี้มันถูก
 บดบังด้วยพิธีกรรมของการเชื่อโชคลาง ความเคารพที่ผิวเผิน ความเกลียดชัง
 และความโลภ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นความโง่เขลาเบาปัญญาในสิ่งที่เกี่ยวกับจุด
 มุ่งหมายอันแท้จริงของธรรมะ ตถาคตเท่านั้นที่สามารถรู้ที่ในธรรมะอัน
 นิรันดร์ได้ใหม่ในปัจจุบัน และเมื่อเกิดความบริสุทธิ์ผุดผ่องขึ้นแล้ว มนุษยชาติ
 จะได้ค้นพบหนทางแห่งการปลดปล่อย ตถาคตเท่านั้นที่จะสร้างความแข็งแกร่ง
 ให้แก่ธรรมะดังที่เป็นมาแต่เก่าก่อน และขยายขอบข่ายของธรรมะ เพื่อให้ได้เป็น
 ที่จุดประกายความหวังและความมุ่งมั่นแก่ทุกผู้ทุกนาม โดยไม่ต้องมีคำหนึ่งถึง
 สິฬว วรรณะ หรือความเชื่อ

ข้าสอนธรรมะโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างสาวกของข้า
 หรือ ผู้ที่ข้า ไม่รู้จักคุ้นเคย นั่นเป็นเพราะว่าตถาคตไม่ได้มีความเข้ม
 งวดดังครุ ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพจิตใจ³

¹ อวโลกิตศวรและเมตไตรย.

² *อนาคตวงศ์*, ข้อวิจารณ์เกี่ยวกับ *อังคุตตรนิกาย*, (มโนระถะปุราณี) I. 90 ชาวฮินดูก็รอคอย “ปฎิหาริย
 คู” บางครั้งก็เรียกว่า “หมอที่ศักดิ์สิทธิ์ซึ่งมาเป็นคู่” (อัครินทั้งสอง) ซึ่งมีข่าว ดู *ภควัดศิตา*, XI. 6 ใน
 ภาษาสันสกฤตและภาษาอิหร่านโบราณนั้น ศัพท์ทั้งสองมีที่มาเดียวกันในแง่ภาษาและวัฒนธรรม
 “อัคระ” มีความหมายถึงสิ่งสูงจะ หรือกฎอันศักดิ์สิทธิ์ (ธรรมะ) หรือความถูกต้อง และอัคริน (ภาษา
 อิหร่านโบราณ) หรือ อัคริน (ภาษาสันสกฤต) หมายถึงผู้ยึดถือ หรือผู้นับถือความจริง หรือธรรมะ (ใน
 ภาษาสันสกฤตนั้น คำว่ามักจะเรียกว่า “อัคร” และในภาษาอิหร่านโบราณเรียกว่า อัครปะ).

³ *ศีลนิกาย*, 11.100 ดู *ภควัดศิตา*, VII 2 ประกอบ “ข้าจะเปิดเผยต่อเจ้าโดยไม่ปิดบังใดๆ ทั้งสิ้นซึ่ง
 ปัญญาพร้อมทั้งความรู้ที่แท้จริงในส่วนที่เกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏชัด ซึ่งเมื่อได้รับทราบแล้ว
 ก็ไม่มีสิ่งใดต้องรับทราบอีกแล้วในโลกนี้” และ *จันโดกยา อุปนิษัต*, (IV 4.9) บอกเราว่า “สิ่งที่บอกแก่

ดังที่เราจะเห็นได้นั้น ธรรมะอันบริสุทธิ์ไม่ได้มีหลงเหลืออีกแล้วในชีวิตของมนุษยชาติ สิ่งเดียวที่เหลืออยู่คือรูปแบบอันว่างเปล่า แต่อะไรเล่าคือธรรมะอันบริสุทธิ์ อะไรคือ “ประตูลู่ความเป็นนิรันดร์”¹ ที่จะต้องสร้างขึ้นใหม่เป็นระยะๆ ต้องย้ายอยู่เรื่อยๆ และต้องให้แตกต่าได้ปรับใช้ใหม่ ก่อนที่เราจะตอบคำถามนี้ เราจะต้องใช้วิธีเดียวกับพระสิทธัตถะในการรับมือกับคำถามทำนองนี้ และสำรวจว่าธรรมะได้กลายเป็นอะไรไปแล้ว หลังจากใช้เวลาได้ผ่านไปเนิ่นนาน และเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

เมื่อพระสิทธัตถะได้สิ้นพระชนม์ไปเกือบ 2,478 ปีมาแล้ว ในอินเดียทางเหนือก็มีสาวกผู้เชื่อในธรรมะของพระองค์ตั้งถิ่นฐานอยู่บ้าง พระองค์ไม่ได้แต่งตั้งผู้ที่จะดำรงตำแหน่งแทนพระองค์ เพราะพระองค์เองก็ไม่เห็นด้วยกับระบบผู้นำในลัทธิฮินดูและเซนในยุคสมัยของพระองค์เอง ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์เราพบว่า ธรรมะของพระองค์เท่านั้นที่จะเป็นสิ่งที่นำผู้ติดตามพระองค์ ซึ่งรวมทั้งพระและฆราวาส และธรรมะนี้ก็กลับอยู่ในความทรงจำของพระภิกษุเท่านั้น เราทราบกันว่า หากชุมชนชาวพุทธต้องการทราบข้อความใดข้อความหนึ่ง เขาก็จะนิมนต์พระภิกษุมากล่าวเรื่องเหล่านั้นให้เราฟัง เพราะพระภิกษุนั้นจะจดจำเรื่องไว้ได้อย่างแม่นยำ ประดุจเราไปยืมหนังสือจากห้องสมุดฉันใดฉันนั้น โดยลักษณะเดียวกับพวกพราหมณ์นั้น พระภิกษุในศาสนาพุทธก็เกรงว่าพวกที่ขยันขันแข็งน้อยกว่าจะมาแปดเปื้อนธรรมะ และเกรงอย่างยิ่งว่าฆราวาสจะทำให้ภิกษุหลงทางได้ จึงคัดค้านการเขียนธรรมะของพระสิทธัตถะ จนสามศตวรรษต่อมาที่การคัดค้านนี้อ่อนลง อันเกิดจากความสำคัญของการที่พระเจ้าอโศก

สตัฏกามะนั้นครบถ้วน ไม่มีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง อันสตัฏกามะเป็นผู้ซึ่งไม่สามารถพิสูจน์เด็กเถาเหล่ากอบรรพบุรุษได้ แต่เขาได้รับเรียกว่าพราหมณ์ก็เนื่องด้วยการกล่าววาจาสัตย์นั่นเอง” และใน *สตปปะ พราหมณะ*, (XII. 6.1.41) เราจะเห็นว่า “ไม่มีความลับใดๆ ต่อไป และบัดนี้ใครก็ตามที่เป็นผู้เข้าใจได้นั้นสามารถเรียกได้ว่าเป็นพราหมณ์”.

¹ วินยปิฎก, i.5.

เอาธรรมเข้ามา และอิทธิพลของการที่พระองค์อุปถัมภ์ศาสนาและเผยแผ่ศาสนาออกไป เมื่อนั้นเองที่มีการจารึกปิฎกและคัมภีร์อื่นๆ

การที่ไม่ยอมให้มีการเขียนคำสอนของพระลัทธิตถะลงเป็นประวัตินั้น นอกจากจะทำให้เราไม่ได้รับรู้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่แวดล้อมชีวิตและคำสอนของพระลัทธิตถะ ยังได้ทำให้เกิดตำนานเล่าขานและประเพณีต่างๆ แทรกเข้าไปในประวัติเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตและกิจกรรมของพระลัทธิตถะ และที่ร้ายยิ่งไปกว่านั้นก็คือ ได้มีการตีความคำสอนโดยอาศัยอิทธิพลของคุณค่าที่แตกต่างกัน ภาษาที่แตกต่างกัน และชุมชนที่แตกต่างกัน และมันยังได้กลายเป็นการเบี่ยงเบนแนวความคิดหลักในลัทธิตถะของพระองค์ (ธรรมะ) โดยเฉพาะเมื่อคำสอนของพระองค์ได้แผ่ขยายออกไปยังดินแดนที่ไกลจากสถานที่ประสูติของพระองค์ อิทธิพลของสิ่งที่เข้ามาแทรกแซงคำสอนในการตีความต่างๆ นั้น เพราะเหตุที่ไม่เคยได้มีการบันทึกคำสอนของพระลัทธิตถะ มันช่างยิ่งใหญ่เสียจน แม้แต่เมื่อมีการชุมนุมคณะสงฆ์เพียง 100 วันหลังจากที่พระลัทธิตถะสิ้นพระชนม์ลง พระอรหันต์ 500 รูปที่ได้มารวมตัวกัน และท่องพระคัมภีร์ตามความจำของพระอรหันต์ ก็มีพระภิกษุที่คัดค้านชื่อว่า อุปาสี¹ ผู้กล่าวว่า คำกล่าวของพระลัทธิตถะตามที่ท่านจำได้นั้นแตกต่างกัน และก็ไม่ได้มีใครโต้แย้ง

ที่นี่ ในขณะที่จุดยืนของพระอรหันต์ในส่วนที่เกี่ยวกับพระคัมภีร์ยังไม่ชัดเจน และถึงแม้ว่าเขาจะเป็นผู้นำในหมู่ของสาวกพระลัทธิตถะ แต่เขาก็ไม่อาจทำตัวให้ยอมรับแนวความคิดของผู้อื่นในส่วนที่เกี่ยวกับความเป็นจริงของพระพุทธรูปที่แตกต่างไปจากองค์ของพระพุทธรูป และดังที่เป็นที่รู้จักกันว่า พวก

1 สาวกที่สมบูรณ์ คือผู้ที่ได้ทำลายซากแหลมคมที่เข้าไปขัดอยู่ในงวงล้อแห่งชีวิต (ฮาตา).

2 ช่วงต้นคัมภีร์วรรณะศูทร ผู้ได้กลายมาเป็นสาวกของศากยมุนี และได้เป็นหนึ่งในสามลัทธิตถะ แห่งการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งแรก และมีชื่อเสียงว่าเป็นผู้รวบรวมพระวินัย ดังนั้น จึงได้รับขนานนามว่า "ผู้รักรักษา".

นี้รักพระพุทธเจ้าในฐานะที่เป็นมนุษย์¹ และนอกจากนั้นก็ไม่มีหนทางใดที่จะพิสูจน์ว่าความเห็นของพระอานนท์ที่ว่า พระสิทธัตถะได้ขึ้นไปสู่สวรรค์แห่งพรหม (ดุสิต) เพราะเหตุว่าพระองค์จุติมาจากที่นั่น มันนอกคอกและผิดทำนองคลองธรรมหรือไม่ เมื่อคำนึงถึงว่าพระสิทธัตถะเองก็กล่าวว่าพระองค์ผู้ซึ่งถึงพรหมที่ไม่แสดงตน และการได้กลายเป็นพรหม²

และในขณะที่พระสิทธัตถะสั่งว่า

จงเป็นตัวของตัวเอง โดยมีตัวตน (อัตตมัน) เป็นโคมส่องทางของเจ้า
มีเพียงตัวต่อนที่จะเป็นที่หลบภัย และมีกฎเกณฑ์เป็นโคมส่องทาง
และที่หลบภัยของเจ้า³

หากเราตีความข้อความเบื้องต้นผิดพลาด ดังที่เกิดขึ้นกับชาวพุทธส่วนใหญ่ อาจจะถูกเหมือนขัดกับการกระทำของพระอานนท์ อย่างไรก็ตาม คำสอนทุกคำสอนของพระสิทธัตถะ ทำให้เราต้องเห็นในแนวเดียวกับพระอานนท์ว่า ความที่จิตวิญญาณของพระสิทธัตถะมีความเป็นอมตะโดยธรรมชาติ ย่อมอยู่เหนือการบอบสลายของร่างกายภาพของพระพุทธเจ้า⁴ ความเห็นนี้ได้มาจากคำที่พระพุทธเจ้ากล่าวบ่อยๆ เช่น

จงเป็นอย่างผู้ที่มีตัวตน เป็นเช่นแสงไฟ จงเป็นอย่างผู้ที่มีตัวตน
เป็นที่หลบภัย ไม่ต้องแสวงหาที่หลบภัยภายนอก จงยึดมั่นสัจจะดังที่

1 และเป็นสิ่งที่ไม่แปรเปลี่ยนเมื่อเราพบว่าพระพุทธเจ้าได้กล่าวไว้ในบทที่เก่าแก่ถึงขั้น มัชฌิมนิกาย, 1.22 ว่า ถึงแม้ว่าผู้ที่ยังไม่ได้เข้าสู่หนทาง “เขามั่นใจในการขึ้นสู่สวรรค์แน่ หากเขามีความรักและศรัทธาในตัวข้า” ซึ่งก็เหมือนกับคำของพระกษณะเตอรชุน “จากการไว้วางใจในตัวข้า จากการที่เจ้าหาที่หลบภัยในตัวข้า ข้าจะปลดปล่อยเจ้าจากบาปทั้งหมด จงอย่าได้โศกเศร้าไปเลย” ภควัดคีตา, XVIII. 66.

2 ศีลนิกาย, III. 84.

3 ได้อ้างมาแล้วก่อนหน้านี้, II. 101 “อรรณานิปะ วิหารณะ อรรตสระนะ ชระมะชิปะ ชระมสระนะ” ดู สุตตนิบาต, 501 ประกอบ “เย อัตถะ ทีปะ วิจันติ โลก อภินจนะ สัพพาหิ วิปมุตตา” และธรรมบท, vv 146, 232.

4 อังคุตตรนิกาย, (IV. 36) กล่าวว่า “พระพุทธเจ้าคือวิญญาณที่ปลดปล่อยแล้ว ไม่ถูกผูกมัดโดยพันธนาการใดๆ”.

หลภักย์¹

ถึงแม้จะเปรียบเทียบสองคำกล่าวข้างต้นอย่างหยาบๆ มันก็ยังแสดงว่า พระสิทธัตถะให้ตัวตนที่แท้จริง นั่นคือตัวตนทางจิตวิญญาณ โดยถือว่าเป็นสิ่งเดียวกับสัจจะ และสัจจะที่แท้จริงนั่นเอง ซึ่งปราศจากการทับถมกันของสิ่งที่หลอกลวงต่างๆ ในโลก เป็นสัจจะที่นิรันดร์ “จงทำให้ตนเองเป็นที่หลภักย์”² พระสิทธัตถะจะได้สั่งไว้ ดังเช่นที่พระองค์ก็ได้ปฏิบัติเอง “ข้าฯ ได้ทำให้ตัวของข้าฯ เองเป็นที่หลภักย์” (กตัง เม สรณัง อตตโน)³ และอีกข้อความหนึ่งดังต่อไปนี้ :-

อย่างไรก็ตาม สัจจะนั้นกว้างขวางและยิ่งใหญ่พอที่จะรองรับความต้องการและความคาดหวังของทุกตัวตน และเมื่อทุกตัวตนแตกออกดังฟองสบู่ เนื้อในของมันจะถูกเก็บรักษาไว้ และในสัจจะนั้นเขาจะได้ใช้ชีวิตที่เป็นนิรันดร์...⁴

เป็นเพียงอีกวิธีหนึ่งที่จะชี้ให้เห็นว่า เมื่อฟองสบู่แห่งความโง่เขลาเบาปัญญาและความอยากแตกออกไปแล้ว ตัวตนที่แท้จริงของเราจะปรากฏออกมาสู่สภาพแห่งความเป็นจริง และเข้ามีส่วนร่วมในชีวิตที่เป็นนิรันดร์

คำสอนต่างๆ เหล่านี้ ในขณะที่มันเน้นย้ำถึงความเป็นนิรันดร์ของตัวตนที่แท้จริงของเรา มันก็เป็นการเตือนให้เราฟังตัวตนที่แท้จริงของเราเสมอ ด้วยวิธีนี้ พระสิทธัตถะพยายามจะบอกเราว่า ความบริสุทธิ์ของตัวตนของเรานั้นได้มาจาก

¹ มหาปรินิพพานสูตร, VV. 33.35 ดู *ภควัดคีตา*, VI 5, 6 “เราต้องยกตนเองให้สูงขึ้นด้วยความพยายามของตนเอง และต้องไม่ทำให้ตนเองตกต่ำลง เนื่องจากตัวตนของตนนั้นแหละคือมิตรของตน และตัวตนของตนเองนั้นก็ศัตรูของตนด้วย ตัวตนของตนเองนั้น คือมิตรของจิตวิญญาณ ซึ่งเอาชนะตัวตนที่ต่ำกว่า (ซึ่งหมายถึง จิตใจ ประสาทสัมผัส และร่างกาย) ในทางตรงกันข้าม ตัวตนที่แท้จริงของเขานั้นหากไม่ได้เอาชนะตัวตนที่ต่ำกว่าแล้วละก็ เขายอมปฏิบัติตนในทางที่เป็นนัย ราวกับเขาเป็นศัตรูกับตัวตนของเขาเอง”.

² *สังยุตตนิกาย*, III. 14 W “การยะ สรณัตตโน”.

³ *ศีลนิกาย*, II. 120.

⁴ *มหาวรรค* (คำถามของ สีห เกี่ยวกับการทำลายล้างให้สิ้นไป) ดู *ธรรมบท*, VV. 160, 161, 379, 380 ประกอบ.

ตัวตนของเราเท่านั้น และไม่ใช้ได้มาจากการพึ่งพาพระเจ้า เทวรูป หรือภุมตพีปิตกาล เป็นร้อยเป็นหมื่น ซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาชนผู้หลงทางในยุคของพระองค์เชื่อถือและพึ่งพา ความเกลียดชังวิธีการแบบนี้ของพระองค์เห็นได้ชัด หากเราอ่านใน ลลิตะวัสตาระ

ข้าเกิดในชมพูทวีป¹ ท่ามกลางผู้ที่ไม่มีหนทางที่จะได้รับการปลดปล่อยทางปัญญา เป็นสถานที่ที่รกร้างไปด้วย ตริทิกะ หรือผู้เปิดเผยความจริง พร้อมด้วยแรงปรารถนาที่หลากหลาย แม้ในยามที่จิตสำนึกของเขาดันรนอยู่ในปากของจระเข้แห่งความปรารถนา ผู้ที่โง่เขลาเหล่านี้พยายามที่จะทำตนให้บริสุทธิ์ด้วยการขาดแคลน² และการลงโทษต่างๆ และบอกเล่าให้ผู้อื่นทำสิ่งเดียวกัน บางคนไม่สามารถท่องมนต์ได้ถูกต้อง บางคนท่องไปเสียมือไป บางคนไม่มีมนต์แม้แต่หน่อย บางคนเดินท่องไปตามแม่น้ำลำธาร บางคนบูชาวัว กวาง ม้า หมู ลิง หรือช้าง บางคนพยายามทำตนให้ยิ่งใหญ่ด้วยการนั่งอยู่ที่เดียวเงียบๆ โดยเอาขาสอดไว้ใต้ตัว บางคนลงโทษตัวเองด้วยการสูดดมควันหรือเปลวไฟ หรือจ้องมองไปที่ดวงอาทิตย์ หรือยืนขาเดียวหรือยกแขนข้างเดียวขึ้นตลอด หรือเดินเข้า บางคนสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ตนเองด้วยการทำความเคารพพระพรหม พระอินทร์ พระรุตรา พระวิษณุ พระเทวี พระกุมาร ฯลฯ

พระลลิตะตะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับพวก “ผู้เปิดเผยความจริง” ในการไปถกเถียงทางอภิปรัชญาที่ยาวนานและไร้ประโยชน์ หรือตามแก้ไขความคิดซึ่ง

¹ ชื่อเดิมของทวีปตามตำนาน (คาดว่า เป็นอินเดีย) ตั้งอยู่ที่ศูนย์กลางของโลก และมีรูปร่างสามเหลี่ยม ดู มหภารตะ (อัสวเมธา III. 24) “ประเทศในชมพูทวีปร่วมกันทั้งยังใหญ่ที่สุดและเล็กน้อยที่สุด” ดู สังยุตตนิกาย, i. 168 ประกอบ.

² ธรรมบท, V. 141 “ไม่ใช้การเปลือยกาย ไม่ใช้การถักผมเปีย ไม่ใช้ความสกปรก ไม่ใช้การอดอาหาร ไม่ใช้การนอนลงไปกับพื้น ไม่ใช้การถูกับเถา ไม่ใช้การที่จะนั่งอยู่โดยไม่เคลื่อนไหว จะทำให้มนุษย์คนหนึ่งที่ถูกเป็นทาสของความกังวลจะปลดตัวเองออกเป็นอิสระได้.

เป็นการไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อันใด สิ่งทีพระองค์ต้องการทำก็คือทำให้มนุษย์นั้นซึมซับธรรมะ อันเป็นสิ่งที่เดียวที่จะสร้างความเมตตาขึ้นในใจและทำให้มนุษย์มีความรักซึ่งกันและกัน และนี่ก็คือเนื้อแท้แห่งศรัทธาทั้งหมดที่อวตารทุกพระองค์ได้สอนไว้

ชาวพุทธในยุคต้นๆ ทราบดีถึงความจำเป็นอันเร่งด่วนที่จะต้องเก็บรักษาคำสอนของพระสิทธัตถะให้บริสุทธิ์ ก่อนที่วันเวลาอันยาวนานจะทำให้ผู้ได้สดับตรับฟังคำสอนนั้นลืมคำสอนไป หรือจดจำได้แบบไม่สมบูรณ์ แต่สิ่งที่พูดได้ง่ายกว่าการทำ จนทำให้เมื่ออีกศตวรรษหนึ่งผ่านไป คือการประชุมครั้งที่สองที่เวสาลี (376 ปีก่อนคริสตกาล) ได้มีการผิดพลาดที่ร้ายแรงขึ้นอีก ณ ที่ประชุมนั้น ภิกษุอนุกริติกกลุ่มหนึ่งไม่พอใจความง่ายของกฎเกณฑ์ต่างๆ และร้องขอการผ่อนผันหรือยินยอมในบางกรณี ดังจะเห็นได้จากคำบรรยายดังต่อไปนี้ :

เขาทำลายคัมภีร์ฉบับเก่าและสังคายนาคัมภีร์ใหม่ ให้ความหมายใหม่กับคำใหม่ราวกับว่าเป็นคำที่พระพุทธเจ้าได้กล่าวไว้ และได้ทำลายจิตวิญญาณของคัมภีร์ โดยบิดเบือนสิ่งที่ได้พูดไว้ให้เกิดความคลุมเครือ...

และในขณะที่การประชุมครั้งแรก เป็นที่รวมของสาวกที่ยิ่งใหญ่รุ่นแรกๆ อันทำให้เกิดแรงต้านความแตกแยกต่างๆ นั้น สิ่งนี้ขาดไปในการประชุมครั้งที่สอง และความแตกแยกไม่ได้รับการสมานเลย ดังนี้ ทำให้เราได้เห็นข้อเสียของการไร้ซึ่งการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรที่จะเท่ากับเป็นเกาะกำบังข้อต่อของมนุษย์ นั่นคือการสูญเสียความทรงจำ และการที่มนุษย์มีรักและการศึกษาที่แตกต่างกัน ทำให้มนุษย์ไม่สามารถร่วมกันถ่ายทอดแนวความคิดที่มาจากเดิมที่ครูบาต้องการถ่ายทอด และบ่อยครั้งที่เราก็เห็นว่า แม้แต่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรก็ไม่อาจรับประกันความถูกต้องของการตีความลัทธิหรือแนวความคิดที่เป็นลัทธิจะเมื่อวันเวลาผ่านไป อย่างนี้แล้วเราจะเอาอะไรกับเพียงความทรงจำ! เวลาสามารถลบความทรงจำของมนุษย์ได้ง่ายดายนัก และความหมายของลัทธิของพระสิทธัตถะก็ถูกบิดเบือนไปโดยไม่ได้ตั้งใจหรือโดยตั้งใจโดยผู้

ติดตามพระองค์ เมื่อเขาเหล่านั้นถูกทำลายด้วยสังคมที่เคลื่อนไหวโดยไม่หยุด
 ั้ง

คำสอนแต่ดั้งเดิมของอวตารทุกพระองค์ ของพระพุทธเจ้า และครูบา
 อันศักดิ์สิทธิ์นั้น ถึงแม้ว่าผู้สอนจะได้บันทึกไว้เองก็ยังคงบิดเบือนไปจากการ
 ตีความของมนุษย์ จากการที่ขาดระบบหรือกลไกในการตีความคำสอนให้ไม่
 ผิดพลาด ซึ่งอาจเป็นระบบที่ตั้งขึ้นโดยผู้เริ่มต้นเองและเป็นที่ยอมรับโดยผู้ติดตาม
 ตามว่า ผิดพลาดไม่ได้ ทำให้ความแตกแยกและความแตกต่างนั้นเป็นที่หลีกเลี่ยง
 ไม่ได้ ดังที่เราได้เห็นแล้วว่า ลัทธิของพระสิทธัตถะเองก็บริสุทธิ์ผุดผ่องไม่
 แปรเป็นเป็นระยะเวลาไม่นานในสถานการณ์แวดล้อมนั้น หลังจากที่พระองค์
 ลี้ลับพระชนม์ได้ไม่นาน ความแตกแยกก็เกิดขึ้นมากมาย และเมื่อหนึ่งศตวรรษ
 ผ่านไป ความหมายและจุดหมายของลัทธิของพระสิทธัตถะ (ธรรมะ) ก็แตก
 ออกเป็นสิบสี่สำนักและหลังจากนั้นไม่นานก็มีจำนวนสำนักเพิ่มขึ้นไปอีก

ดังนั้น ผู้ที่ต้องการค้นหาว่าลัทธิของพระสิทธัตถะคืออะไร จะพบว่า
 ตนเองเผชิญกับผลงานเป็นร้อย ซึ่งล้วนแล้วแต่อ้างว่าเป็นผลงานที่ถูกต้องตาม
 คำสอนของพระสิทธัตถะ แต่ในแต่ละผลงานกลับมีเนื้อความที่หลากหลายแตก
 ต่างกัน และขัดแย้งกันในคำสอนและแนวความคิด ไม่มีหนทางใดเลยที่จะทำให้
 เราพิสูจน์ได้ว่า จริงๆ แล้วพระสิทธัตถะได้กล่าวไว้อย่างไร ความเป็นจริงก็คือว่า
 เราจะเข้าถึงซึ่งคัมภีร์ในระดับที่เก่าแก่ที่สุดได้ก็ด้วยการคาดคะเนและการเดา ซึ่ง
 ไม่ได้ผลที่จริงแท้แน่นอน ปัจจัยร่วมอันเดียวที่มีอยู่ในความพยายามยุคหลังๆ
 ในการรวบรวมสาสน์แรกเริ่มของพระสิทธัตถะก็คือ การยอมรับว่าลัทธิของพระ
 สิทธัตถะไม่ใช่สิ่งที่ชาวพุทธในปัจจุบันรับรู้ แต่ละฝ่ายที่ตีความคำสอนของพระ
 สิทธัตถะก็ให้แนวคิดที่แตกต่างกัน และต่างก็อ้างว่านั่นคือสิ่งที่ถูกต้องสมบูรณ์
 บ้างก็อ้างว่าพระองค์สอนให้บูชาพระองค์เพื่อเป็นทางไปสู่การปลดปล่อย บ้างก็
 เปรียบคำสอนเป็นสิ่งที่ไม่อาจรู้ได้ และลดมันลงไปเป็นทฤษฎีแห่งเหตุผล โดย
 กำจัดทุกปัจจัยที่เหนือธรรมชาติ และบ้างก็อ้างว่าทฤษฎีนั้นตรงกันข้ามกับความ
 เชื่อในเรื่องการเกิดใหม่ ความที่คำสอนถ่ายทอดกันมานับศตวรรษโดยการเล่า

ขานโดยพระภิกษุและครูผู้เดินทางไปตามที่ต่างๆ (สันยาสี) ทำให้การค้นหาความถูกต้องหรือการพิสูจน์ศาสตร์ของพระองค์และความหมายของมันจากโฆษกชาวพุทธเหล่านี้ ซึ่งกล่าวขึ้นมาซ้ำนานหลังจากที่พระสิทธัตถะมีชีวิตอยู่และก่อนมนุษย์ในโลกนี้ นั่น เป็นไปไม่ได้เลยที่จะสำเร็จ และจะจบลงด้วยความไร้สาระ ความห่างไกลอันเดียวกันนี้เองที่ทำให้เป็นการยากเหลือแสนที่คาดเดาเกี่ยวกับความเก่าแก่ของคัมภีร์แห่งธรรมะ และการคาดเดานี้ก็อยู่เป็นฐานของภาษาและความสัมพันธ์ทางภูมิศาสตร์ ในสถานการณ์แบบนี้ เรามักจะพบว่าการคำนวณอายุของคัมภีร์นั้นผิดพลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเราตีความความหมายของคำสอนของพระสิทธัตถะอย่างพลการ แต่วิธีการนี้ก็น่าพึงพอใจเพียงส่วนเดียว เพราะเหตุว่าการรวบรวมผลงานเกี่ยวกับธรรมะใช้เวลายาวนานมาก เป็นศตวรรษที่เดียว ผลงานเช่น มหาวัตถุ และ ลลิตะวัสตาระ ยังประกอบด้วยข้อมูลซึ่งได้มารวมแล้วแปดศตวรรษ (200 ปีก่อนคริสตกาลถึง 600 ปีหลังคริสตกาล) ในทำนองเดียวกันในเรื่อง “ดอกบัวและกฎหมายที่ดี” หรือ “ความฉลาดอันสมบูรณ์ 8,000 บรรทัด” บทท้ายๆ ห่างจากบทแรกถึงห้าศตวรรษ!¹ นี่คือปัญหาที่พบได้ในความพยายามตีความคัมภีร์ซึ่งต่างก็อ้างว่าเป็นการตีความที่ถูกต้องที่สุด

คำถามที่ยังค้างคาอยู่ นั่นคือ ข้อบัญญัติทางบาลี หรือข้อความบางข้อความที่ปรากฏอยู่ในวินัยปิฎก หรือสูตรตันตปิฎก ในคัมภีร์ของเถรวาทนั้น จะสามารถรับได้หรือไม่ว่าเป็นตัวแทนของประเพณีพุทธอันเก่าแก่ที่สุดที่เข้าถึงชีวิตและยุคสมัยของพระสิทธัตถะได้ใกล้เคียงที่สุด หรือว่าเราต้องอนุมานเอาว่าภาพที่ถูกต้องและกว้างขวางของพระสิทธัตถะและศาสตร์ของพระองค์นั้นต้องอ้างอิงได้จากคัมภีร์ของสำนักอื่นรวมทั้งของมหายานด้วย ต่อคำถามนี้เราตอบได้เพียง

¹ คำแปลคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์เป็นภาษาจีนจะมีประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวันที่ เนื่องจากวันนั้นได้มีการบันทึกไว้โดยละเอียดแม่นยำ และทำให้ยืนยันได้ว่า คัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ที่กล่าวถึงอาจได้เขียนไว้ในอินเดียก่อนวันนั้นนั้น อย่างไรก็ตาม มีวัตถุพยานในภาษาบาลีและสันสกฤตว่าปัญหาในการบันทึกวันนั้นนั้นได้เกิดขึ้น และไม่สามารถลดความเข้มข้นลงได้ด้วยการอ้างคำแปลในภาษาจีน ชาวจีนเป็นผู้รวบรวมพระไตรปิฎก (นั่นคือคำสอนทั้งหมดของศาสนาพุทธ) ในปี 581 หลังคริสตกาล.

แต่ว่า เมื่อคำหนึ่งถึงสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วกับคัมภีร์ของพุทธแล้ว เราไม่มีทางที่จะให้คำตอบที่เป็นทวิสัยต่อคำถามนี้ได้ นักปราชญ์ที่มีใจเป็นธรรมทุกคนจะต้องคิดได้ว่าคุณค่าข้อบัญญัติทางบาลี ซึ่งเป็นผลงานของลัทธิหนึ่ง นั่นคือเถรวาท และในยุคนี้ก็มีหลายลัทธิอื่น ไม่ได้อิงอยู่กับความจริงแท้แน่นอนในการเล่าขานหรือความคิดที่เป็นเอกลักษณ์ หากแต่เป็นเพียงเพราะข้อบัญญัติที่กล่าวนั้นเป็นข้อเขียนของพุทธที่ครบครันในยุคที่ยังหลงเหลืออยู่ในยุคหินยาน ถึงแม้ว่าข้อเขียนนั้นจะเขียนขึ้นแบบง่ายๆ ก็ตาม ดังนั้น เราควรให้ความระมัดระวังในการยอมรับข้อบัญญัติของบาลีว่าเป็นข้อบัญญัติที่โดดเด่นที่สุดในคัมภีร์ต่างๆ ในลัทธิพุทธที่หลากหลาย เพียงเพราะคำกล่าวอ้างของข้อบัญญัติบาลีว่าสมบุรณ เพราะเหตุว่าบ่อยครั้งเหลือเกินที่ในกระบวนการของการค้นหาต่างๆ นั้น เราจะค้นพบว่า ท่ามกลางความเป็นจริงหลายๆ อย่างที่ระจัดกระจายอยู่นั้น จะมีรากเหง้าของสิ่งที่จะที่ถูกบดบังและบิดเบือนอยู่ในเทฤษฏีที่ยิ่งใหญ่ต่างๆ

ถึงแม้ว่าภายในจิตใจของมนุษย์นั้นจะขาดหายไปซึ่งธรรมะ แต่เราก็น่าจะเข้าใจได้โดยแจ่มแจ้งแล้ว จากผลงานที่เหนือมนุษย์ได้ว่า ธรรมะมิได้เป็นเพียงการนำกฎต่างๆ มารวบรวมเข้าไว้โดยเข้าใจได้ด้วยควมมีเหตุผลของมนุษย์ และโดยอาศัยการลองผิดลองถูก ไม่ว่าจะมนุษย์ผู้นั้นจะเก่งกาจจากจักรวรรจอย่างไรก็ตาม แต่มันคือกฎอันเป็นนิรันดร์¹ พระลัทธิตถะได้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ต้นกำเนิดของธรรมะนั้นแยกออกเป็นอิสระ² จากพุทธะต่างๆ ซึ่งแต่ละองค์มีหน้าที่เพียงเปิดเผยธรรมะนี้ต่อมนุษยชาติ และพระองค์ก็ยิ่งได้ย้ำว่า กลไกของการเปิดเผยกฎอันเป็นสากลต่อมนุษยชาติโดยอาศัยตัวกลางคือพุทธะต่างๆ นั้นเป็นการสรรเสริญผู้สูงสุด

ธรรมะนี้ซึ่งพระตถาคตได้รับรู้เต็มทีหรือได้แสดงอย่างเต็มที่ ไม่

¹ ใน *สังยุตตนิกาย*, เราจะเห็นได้ว่า ธรรมะนั้นเป็นกฎอันถาวรแห่งเหตุและผล (กรรม) และการยอมรับกฎนี้เป็นอันยอมถือนี่ค้ำยั้ง (รัตน) แห่งความรู้.

² *อังคตตรนิกาย*, 3,134, I หน้า 286.

สามารถไขว่คว้าได้ ไม่สามารถพุดถึงได้ มันไม่ได้เป็นธรรมะ หรือไม่ได้เป็นอธรรมะ และทำไม่เล่า ก็เพราะผู้สูงสุดหนึ่งเดียวสรรเสริญผู้ศักดิ์สิทธิ์¹

มันคือการมอบความปีติยินดีโดยผู้ที่ไร้สภาพ เจกเช่นดวงอาทิตย์ฉายแสงแก่ดวงจันทร์ เพื่อให้ชาวโลกได้มองเห็น และเป็นประทีปส่องทางท่ามกลางคืนอันมืดมิดทางจิตวิญญาณ แต่การที่เรายอมรับคำสอนของพระองค์ว่าถูกต้อง ไม่ผิดเพี้ยนและสมบูรณ์ในที่สุด ก็จะขึ้นอยู่กับว่า พระสิทธิ์ตะถะมีความหมายต่อเราอย่างไร เราจะคิดว่าพระองค์เป็น “ชาวโลกที่ฉลาดอีกคนหนึ่ง” หรือตถาคตผู้เป็นครูบาอันศักดิ์สิทธิ์ นั่นคือ พระพุทธเจ้า

ดังนั้น หากว่าหลังจากที่เราได้สัมผัสกับพุทธะ-ธรรมะแล้ว เรายังเห็นว่า พระสิทธิ์ตะถะนั้นแท้จริงคือมนุษย์ผู้ฉลาดอีกคนหนึ่ง ผู้ละทิ้งความยุ่งเหยิงทางโลก และนำทางไปสู่การพ้นความทุกข์ทรมาน และเกี่ยวเนื่องกับความมีอายุขัยแล้ว เราจะไม่ได้เห็นพระพุทธเจ้าเลย แต่สิ่งที่เราเห็นกลับเป็นผู้บำเพ็ญกุศกริยาและสมณะเป็นร้อยเป็นพันสุดคณานับ เพราะเหตุว่าเราไม่มีทางที่จะแยกแยะ พระสิทธิ์ตะถะออกจากบุคคลเหล่านั้นได้เลย หากเราเพียงคิดว่า นั่นคือสิ่งที่พระองค์ได้ทำจนสำเร็จ เมื่อเป็นเช่นนั้น เราจะอธิบายได้อย่างไรที่พระองค์กล่าวเตือนพระสารีบุตรว่า ผู้ที่คิดว่าพระองค์เป็นมนุษย์นั้น และคิดว่าคำสอนของพระองค์นั้น เป็นผลงานของมนุษย์ จะต้องตกนรก ไม่ว่าเขาผู้นั้นจะมีจิตวิญญาณและปัญญาอันสูงส่งเพียงใดก็ตาม และเราก็มองไม่เห็นอีกว่า นิพพานไม่ใช่จุดมุ่งหมายอันใดของพระองค์ ถึงแม้ว่าในองค์ของพระองค์เองนั้นได้บรรลุถึงนิพพานอันสุดยอดก็ตาม หากคัมภีร์ใดๆ ของสำนักพุทธใดๆ ยังตีความโดยวิธีนี้แล้ว ไชร์ คัมภีร์นั้นก็จะเปรียบได้กับแผนที่ทางเดินอันเก่าแก่และนิรันดร์ ซึ่งนำไปสู่ที่หลบภัยที่ปลอดภัยที่สุด ได้ตกไปอยู่ในมือของผู้อาศัยอยู่ตามต้นไม้และ

¹ วัชรเจตีย์, 176, 11a.

² มัชฌิมนิกาย, I 71-72 (หน้า 61-62).

ในถ้า ผู้ไม่มีความรู้อันใดเกี่ยวกับความหมายที่แท้จริง จุดมุ่งหมายของแผนที่นี่ และมองมันเป็นเพียงหนทางที่สำเร็จที่สุดที่จะขึ้นไปสู่ยอดไม้หรือจุดลึกสุดในถ้ำ

ผู้คนที่สามารถอ่านแผนที่หนทางนี้และมองเห็นความหมายที่แท้จริงของแผนที่นี้ และมองเห็นความเป็นอวตาร (ราม กฤษณะ เป็นต้น) และความเป็นตถาคต (กัสสปะ สิทธัตถะ และเมตไตรยที่กำลังปรากฏ) ที่เป็นผู้ยิ่งใหญ่ เป็นดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณ และผลัดกันเป็นผู้ส่องทาง (ไปสู่ธรรมะอันเป็นนิรันดร์) นั้น เท่ากับเป็นคนของอนาคต เพราะเหตุว่า เขาอยู่ในทางเดียวกับความต้องการของมนุษย์ในปัจจุบัน นั่นคือ การปลดปล่อย อันเป็นจุดประสงค์เดียวที่พระพุทธเจ้าต่างๆ เกิดขึ้น ไม่ว่าชื่อจะแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเรียกว่า สิทธัตถะ หรือกัสสปะ หรือเมตไตรย หรืออมิตาภา หรืออวโลกิตศวรร ก็ไม่สามารถบิดเบือนความสำคัญของความจริงที่เกี่ยวกับความหมายที่แท้จริง และจุดมุ่งหมายของพุทธะ-ธรรมะ ในบทต่อๆ ไปเราจะให้ความกระจ่างเกี่ยวกับชื่อต่างๆ เหล่านี้ และอธิบายให้ชัดเจนถึงชื่อและตำแหน่งของพระพุทธเจ้าเหล่านี้ ทั้งที่เป็นความหมายตามตัวอักษร และที่เป็นความหมายที่เป็นอุปมาอุปไมย แต่ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะไม่มีใครเลือกที่จะหลบเข้าไปหา “ความมั่นคง” ในจุดลึกของถ้ำ หรือบนยอดต้นไม้สัก เพียงเพราะการก้าวไปหาสิ่งสูงส่งนั้นเป็นก้าวที่ยากลำบาก และบรรยากาศรอบตัวที่จะพาเราไปสู่ท้องฟ้าอันมีน้อย เพราะพระสิทธัตถะได้เตือนเราไว้แล้วว่า “ความมั่นคง” ดังกล่าวไม่ใช่ “ที่หลบภัย” ที่ปลอดภัยจริงๆ¹

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เราได้ให้มาตรฐานที่ผู้แสวงหาที่บริสุทธิ์สามารถวัดความถูกต้องและประโยชน์ของแนวความคิด รวมทั้งคัมภีร์ต่างๆ ในสำนักความคิดทางพุทธ แต่จุดมุ่งหมายของเราไม่ใช่การเข้าไปในรายละเอียดของข้อขัดแย้งที่เก่าแก่มนานของสำนักเหล่านี้ ซึ่งยังคงมีอยู่จนปัจจุบันนี้ และที่ยังมีอยู่ต่อไป

¹ ธรรมบท, V. 188.

คนๆ หนึ่งไม่ได้เป็นผู้อาวุโสเพียงเพราะผมของเขาคือสีเทา หรือ เพราะอายุของเขามากขึ้น เพราะเพียงเท่านั้นเราจะเรียกเขาว่าเขาแก่ตัว โดยไร้ประโยชน์ แต่บุคคลผู้มุ่งมั่นในสัจจะ ความดี ความสงบ ความ ยับยั้ง และการควบคุม บุคคลผู้ซึ่งเป็นอิสระจากมลทินทั้งหมด และ เป็นผู้ฉลาดเฉลียว บุคคลผู้นี้แหละที่สมควรได้รับขนานนามว่าเป็น ผู้อาวุโส¹

ภารกิจของเราคือการหาผู้นำทาง อันเป็นผู้เดียวที่จะสามารถจัดความ รกรุงรังออกไป และฟื้นฟูแก่นของสิ่งซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นหนทางที่เห็นเด่นชัด หนทางอันบริสุทธิ์ และมั่นคง ซึ่งนำไปสู่การปลดปล่อย

เมื่อคำนึงถึงสิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เราจะเห็นได้ว่าไม่มีสำนักแห่ง ความคิดอันใด ไม่ว่าจะเป็นที่นิยาน หรือมหายาน หรือมหาสังฆิกะ หรือสำนักใด ก็ตามที่จะอ้างว่ารู้แจ้งเห็นจริงแต่ผู้เดียวในความถูกต้องแท้จริงของแนวความคิด หรือจะอ้างสิทธิในการตีความปรากฏการณ์ของพุทธะ-ธรรมะก็ได้ไม่ ดังนั้น ประโยชน์ของข้อบัญญัติทางบาลี รวมทั้งคัมภีร์ของสำนักนิยานอื่นๆ ซึ่งเขียน บันทึกลงไว้เป็นภาษาสันสกฤต และบางส่วนเป็นภาษาจีนนั้น และรวมทั้งผลงาน และจดหมายเหตุในภาษาสันสกฤต อีกทั้งผลงานทางมหายาน ก็มีเพียงเพื่อเป็น การรักษาแนวความคิดอันบริสุทธิ์ของพระตถาคต พระลัทธิตถะ และพระพุทธ เจ้า เพราะเหตุว่าสำนักชาวพุทธทุกสำนักล้วนเห็นด้วยว่า พระองค์คือบุคคลผู้มีความเพียบพร้อมสมบูรณ์ ถึงแม้ว่าจะมีบางคนที่จะเอาเรื่องราวเหลือเชื่อเกี่ยวกับการประสูติที่เต็มไปด้วยอภินิหารของพระองค์ และเรื่องราวอื่นๆ ในทำนอง เดียวกันกับสัจจะแห่งความเป็นอยู่จริงของพระองค์อันศักดิ์สิทธิ์มาปะปนกัน²

¹ ธรรมบท, VV. 260, 261.

² ในมหาพทาน สุตตะ, นั้น มีการยืนยันความศักดิ์สิทธิ์ของพระลัทธิตถะอย่างไม่มีข้อเคลือบแคลง สงสัย มิฉะนั้นปัญหา กล่าวหาว่า "ความดีงามของพระพุทธเจ้าอันยิ่งใหญ่ในโลกไม่สามารถสร้าง บุคคลแบบนี้มาได้มากกว่าหนึ่ง... การที่มีพระพุทธเจ้าปรากฏขึ้นพร้อมกันสององค์จะทำให้เกิดความ มึนงง".

แต่ก็ไม่มีข้อสงสัยอันใดในแง่ความเป็นหนึ่งเดียวของพระองค์ในท่ามกลางพระพุทธเจ้าต่างๆ ซึ่งพระลัทธิตะเองก็ได้เน้นย้ำความจริงอันนี้แล้ว

ข้อเสนอของผู้ศรัทธาในข้อบัญญัติทางบาลีบางคนที่ว่า ภาพของพระลัทธิตะที่ข้อบัญญัตินี้แสดงออกมานั้น โดยทั่วไปแล้วเป็นไปในแนวเดียวกับภาพทางเซนของตริตันการะ อาจกลายเป็นดาบสองคม ซึ่งอาจถูกตีความได้ว่าเป็นความพยายามของสิ่งที่เหลืออยู่ของชนชั้นชาวพุทธที่จะบิดเบือนภาพต่างๆ ที่เป็นเบื้องต้นของศาสนของผู้เริ่มต้นเพื่อให้นำเข้าไปให้คล้ายคลึงกับลัทธิเซนจนทำให้ลัทธิและผู้นับถือลัทธิมีความเป็นพุทธมากขึ้น ถึงแม้จะได้มีการตรวจสอบข้อเสนอนี้อย่างหยาบๆ นั่นคือการนำเอาพระลัทธิตะไปเทียบเท่ากับพวกตริตันการะ ก็จะเห็นว่าเทียบกันไม่ได้เลย หากเราคำนึงถึงความแตกต่างที่มีอยู่เป็นเบื้องต้น นั่นคือพวกเซนนั้น ถือว่าตนเองเป็นนิกายของฮินดูที่ได้รับการปฏิรูปมาแล้ว แต่ลัทธิของลัทธิตะดังที่พระองค์ได้กล่าวไว้เองนั้นมีความเป็นสากล (ไม่อิงกับลัทธิใด) และไม่ได้มีความคล้ายคลึงกับปรัชญาของพวกเซน ในขณะลัทธิเซนมีสาวกอยู่แต่ในอินเดียประมาณ 3,300,000 คน (จากการสำรวจประชากรในปี ค.ศ. 1951) ซึ่งเท่ากับร้อยละ 0.5 ของประชากรอินเดียในปัจจุบันนี้นั้น ศาสนาพุทธสามารถแผ่เพียงในเบื้องต้น ก็สามารถับผู้สันทนุได้เป็นร้อยละ ล้านทั่วโลก เทียบเท่ากับจำนวนประชากรในอินเดียทั้งหมด แต่กระจายอยู่ในชาติภูมิทุกชาติในอินเดีย รวมทั้งบางชาติภูมิในทวีปต่างๆ ในโลกอีกทั้งสี่ทวีป ผู้ที่เป็นพวกที่เห็นด้วยกับลัทธิตะเหล่านี้อ้างว่า “ภาพ” ของลัทธิตะโดยทั่วไปแล้วอยู่ในแนวเดียวกับพวกตริตันการะ ภาพอะไรเล่า แน่นอนไม่ใช่ภาพทางกายภาพ และดังที่พระลัทธิตะได้กล่าวไว้แล้วนั้น หากไม่ใช่มีธรรมะ พระองค์ก็ไม่ใช่เป็นอะไรเลย และเราจะเข้าใจพระองค์ในทางอื่นใดไม่ได้

1 อภิธรรมโกษา, หน้า 172; มลินทปัญญา, หน้า 237; พรหมจรรย์สูตร: ชีวิตประวัติของพระพุทธเจ้า ประพันธ์โดย อัสวโกษา และพระสูตร 42 ตอน.

เลย “ผู้ที่เห็นข้า ก็เห็นธรรมะ”¹ และ

ผู้ที่เห็นข้าพเจ้าในรูปแบบใดๆ ก็ตาม หรือคิดถึงข้า ในแง่คำพูด
วิธีคิดแบบนี้ผิดพลาด แสดงว่าเขาไม่ได้เห็นข้า เลย เราจะเห็นผู้มี
กุศลกรรมก็ต้องเห็นกฎ (ธรรมะ) องค์ของท่านก็คือธรรมะ เราจะต้อง
เข้าใจพระพุทธเจ้าว่าเป็นหนึ่งเดียวกับกฎนี้ เราจะเข้าใจพระองค์ในรูป
แบบอื่นมิได้เลย²

ดังนั้น เราจะต้องมาสืบทราบกันว่า พวกที่สนับสนุนข้ออ้างที่ได้กล่าวไว้
เบื้องต้นจะมีปฏิกริยาอย่างไรต่อการกล่าวโจมตีของพระสิทธัตถะเอง (หน้า 203-
204) ต่อพวกตริตันการะ เหล่านี้ (หรือผู้ “เปิดเผย” สัจจะ-ตริทิกะ) และข้อโต้
แย้งโดยสิ้นเชิงของพระองค์ (หน้า 123-124) ต่อคำสอนของนิครนถนาฎบุตร
(ตริตันการะ ชาวเซนในยุคของพระองค์) เกี่ยวกับแนวความคิดของนิครนถ์
เกี่ยวกับกฎแห่งกรรม ซึ่งเป็นกฎที่เป็นเบื้องต้นที่สุดของลัทธิของเขา และ
นิครนถ์เองก็ไม่ขัดข้องประการใด ที่จะห้ามปรามผู้ติดตามคนสำคัญคนหนึ่ง
ของเขา นั่นคือ สิห³ ที่จะเข้าไปใกล้พระสิทธัตถะเพื่อฟังธรรมะของพระองค์

ในขณะนั้น มีประชากรผู้มีเกียรติหลายคนนั่งรวมกันอยู่ในหอ
ประชุม และได้พร้อมใจกันกล่าวสรรเสริญพระพุทธ พระธรรม พระ
สงฆ์ ในหลายแบบหลายวิธี สิห ผู้บัญชาการและสาวกคนสำคัญของ
นิกายนิครนถ์ ก็นั่งอยู่ ณ ที่นั่นด้วย สิหคิดว่า “แน่นอน ผู้ที่ได้รับพร
จะต้องเป็นพระพุทธเจ้า เป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ ฉันจะไปเยี่ยมเขา” และนาย
พลสิหก็ไปพบนาฎบุตร ผู้เป็นหัวหน้าของนิกายนิครนถ์ ณ ที่ที่
เขาอยู่ และเมื่อได้เข้าไปใกล้เขาแล้ว สิหก็กล่าวว่า “ข้าแต่ท่าน ข้า
มีความประสงค์ที่จะไปเยี่ยมค่านับท่านสมณโคตมะ” นาฎบุตร

1 มัชฌิมนิกาย. และ อิติวุตตะก. หน้า 97.

2 วัชรเจตีย์สูตร, XXVI หน้า 38.

3 มหาวรรค, XI. 3.

กล่าวว่า “สีห ทำไมเจ้าผู้มีความเชื่อในผลของการกระทำที่เกี่ยวกับศีลธรรมความดีนั้น จึงจะต้องไปเยี่ยมคำนับสมณโคตมะ ผู้ปฏิเสธผลของการกระทำต่างๆ พระองค์สอนลัทธิการไม่กระทำการใดๆ และพระองค์ก็สอนสาวกของพระองค์ให้เชื่อในลัทธินี้” เมื่อนั้นความกระหายใคร่อยากของสีหที่จะไปเยี่ยมคำนับผู้ได้รับพรก็ถูกขจัดออกไป เมื่อเขาได้ยินการสรรเสริญเยินยอพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์อีกครั้งหนึ่ง สีหก็ได้ไปขอต่อหัวหน้าของนิครนถ์เป็นครั้งที่สอง และก็เป็นอีกครั้งหนึ่งที่นาฏบุตรยับยั้งสีหไม่ให้ไป เมื่อสีหได้ยินคนมีเกียรติบางคนสรรเสริญเยินยอความดีของพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นครั้งที่สาม นายพลก็คิดว่า “แน่นอนแล้ว ที่สมณโคตมะต้องเป็นพระพุทธเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์แน่นอน แล้วพวกนิครนถ์เป็นอะไรสำหรับฉันแล้ว ที่จะมาให้หรือไม่ให้อนุญาตฉัน ฉันจะไม่ขออนุญาตแล้ว และจะไปเยี่ยมคำนับผู้ได้รับพร พระพุทธเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์”

ตามที่ได้มีบันทึกไว้เราจะได้เห็นว่ามีสีหก็ได้กลายเป็นผู้นับถือพุทธะ-ธรรมะ ดังนั้น เราจะได้อีกว่า คำสอนของสองลัทธิ นั้นคือแบบพุทธและแบบเซน ผิดแผกแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง โดยนับได้จากผู้ก่อตั้งนั่นเอง เราทราบดีว่าลัทธิเซนนั้นเป็นอเนกนิยาม แต่เมื่อมาถึงขั้นนี้แล้ว ผู้อ่านจะเห็นว่าในคำกล่าวของพระสิทธัตถะนั้น เราจะไม่ได้ยินสิ่งเหล่านี้เลย แต่เรากลับเห็นว่า สิ่งที่ตรงกันข้ามได้รับการพิสูจน์ ดังนั้น ความพยายามที่จะกล่าวว่า ลัทธิของพระสิทธัตถะเป็นอเนกนิยามนั้น หากเขาไม่ได้กำลังแสดงความโง่เขลาบาปญญาต่อคำกล่าวทั้งหมดของการแสดงออกอันศักดิ์สิทธิ์ ในส่วนที่เกี่ยวกับเป็นผู้สมบุรณ์ เขาก็กำลังแสดงความเป็นมนุษย์ที่เป็นแบบง่ายๆ ของเขาเองต่อเรื่องนั้น เพราะความเป็นผู้สมบุรณ์ของพระสิทธัตถะก็ไม่แตกต่างกัน

คนอื่นๆ ย้ำว่า เป็นเพราะพระสิทธัตถะเกิดในบริเวณที่มีอิทธิพลของสำนักความคิดสงฆ์ พระองค์จึงเป็นผลผลิตของความคิดแบบสงฆ์ ซึ่งคาดว่า จะเป็นความคิดที่เรียบเรียงโดยนักปราชญ์ที่มีนามว่า กบิล ซึ่งได้กลายเป็นชื่อ

ของสถานที่เกิดและเติบโตของพระสิทธัตถะ นั่นคือ กบิลพัสดุ์¹ ความคิดของสงฆ์แสดงให้เห็นถึงสองสิ่งที่ควบคู่กัน นั่นคือความเป็นจริงอันเป็นนิรันดร์ของจิตวิญญาน (บุรุษ) และธรรมชาติ (ประภคติ) และนอกจากนั้นก็ยังได้พูดถึงความหลากหลายของจิตวิญญานด้วย ธรรมชาตินั้นมีส่วนประกอบสามสิ่ง นั่นคือ ความดี (สัตว์) ความปรารถนา (ราชา) และความเหี้ยม (ตามัส) นั้น ในขณะที่ไม่มีอะไรที่จะผิดทั้งหมดหรือถูกทั้งหมดในปรัชญาและลัทธิต่างๆ ที่มีมนุษย์คิดขึ้นมาในยุคสมัยของการเกิดของพุทธ จะเป็นการผิดพลาดแน่นอนหากเราจะคิดว่า ธรรมะอันบริบูรณ์ที่สุดที่พระสิทธัตถะเปิดเผยนั้นเป็นระบบหนึ่ง ซึ่งพระองค์คิดขึ้นเอง โดยใช้เหตุผลประกอบซึ่งได้มาจากการสำรวจตรวจสอบต่างๆ และดังนั้นก็เป็นผลผลิตในยุคของพระองค์และสิ่งแวดล้อมในยุคนั้นของพระองค์ และพระสิทธัตถะก็ได้เตือนพระสาวิกบุตรไม่ให้คิดเช่นนั้นด้วย (หน้า 81-84) และเราก็ต้องไม่คิดว่าลัทธิของพระสิทธัตถะนั้นเป็นลัทธิที่แปลกแยกจากลัทธิอื่น เช่น ปรัชญา พระเวท อุปนิษัท สงฆ์ หรือโยคะ ซึ่งได้มีปรากฏอยู่ในยุคของพระองค์ เพราะเหตุว่า โดยนัยเดียวกันและดังที่เราได้กล่าวไว้แล้วว่า ลัทธิเหล่านี้ก็วิจิตรวิจิตรแล้วที่ตั้งอยู่บนหลักของความจริง ซึ่งได้ถูกบดบังและเกิดความลึกลับแล้วในปัจจุบันนี้ แต่ครั้งหนึ่งก็เคยรุ่งเรืองอย่างเต็มที่และมีความสมบูรณ์อันเกิดจากดวงอาทิตย์ทางจิตวิญญาน ซึ่งได้อสดงไปเป็นเวลานานแล้ว ไม่มีทางใดเลยที่จะทราบว่ ปราชญ์โบราณผู้มีนามว่า กบิล ได้ให้คำสอนที่แท้

¹ ณ ที่นี้เช่นเดียวกัน ข้อพิสูจน์ทางด้านโบราณคดีก็แตกต่างกันไป ดู A. Fuhrer, *Antiquities of the Buddha's Birth Place in the Nepalese Tarai*, เล่ม VI, 1896 : "เพียงนามของกบิลพัสดุ์ก็มีความหมายอย่างชัดเจนว่าเป็น เมืองที่มีสี่เหลี่ยมมุมๆ ตั้งอยู่ที่โรหนิ (แม่น้ำยมุนายุคใหม่) แม่น้ำแดง และน่าจะได้มีการกล่าวถึงในที่นี้ว่าเป็นเรื่องแปลกที่พื้นผิวดินทั้งหมดที่ล้อมรอบซากปรักหักพังของเมืองเก่าแก่โบราณนี้ไม่มีสีออกเหลืองแดง ซึ่งเกิดจากการสะสมของธาตุคาร์บอนของเหล็กในระดับพื้นผิว ดังนั้น ในแง่การผันแปรทางรากลศัพท์ เราจะไม่ได้ว่านี่คือเมืองของฤษิ (ปราชญ์) กบิล ผู้มีชื่อเสียงที่ก่อตั้งปรัชญาสงฆ์ ซึ่งนอกจากนั้นคือ กบิลัสสนา ผู้เป็น Hardwar แห่งคงคา" นอกจากนั้น สถานที่เกิดที่แน่นอนของพระสิทธัตถะคือลุมพินีวัน ซึ่งมีระยะทางไกลออกไปจากกบิลพัสดุ์.

จริงอย่างไรบ้าง และที่นามนี้ได้ถูกใช้เป็นที่ชื่อของกรุงกบิลพัสดุ์อันเป็นที่ที่พระ
 สิทธัตถะใช้ชีวิตในเยาว์วัย ไม่ก็ไม่มีทางใดอีกที่จะพิสูจน์ว่าท่านนั้นเป็นเจ้าของ
 ลัทธินิสงฆ์ เพราะเหตุว่าโดยความเป็นไปได้แล้ว สงฆ์ เป็นปรีชาญาณที่อยู่ในยุค
 หลังๆ ห่างไกลจากยุคของกบิล และผู้ที่ได้เชิดชูลัทธินี้ได้ยกให้เป็นของท่าน เพื่อ
 ที่ว่าจะให้ได้เห็นว่าปรีชาญาณนี้มีพลังเช่นเดียวกับความพยายามของผู้ที่เขียนภาพย์
*มหาภารตะ*¹ ที่นำเราเข้าไปสู่ตำนานของกฤษณะ ผู้ซึ่งอยู่ห่างไกลจากมหากาพย์
 นั้นเป็นพันปี เพียงเพื่อสานเอาชนชาติต่างๆ ของอินเดียในยุคนั้นเข้าด้วยกัน
 โดยอาศัยพระกฤษณะเป็นตัวประสาน อย่างไรก็ตาม มีข้อเขียนที่เขียนโดยพระ
 กฤษณะเอง ซึ่งฉายแสงในความมีเดมนที่ยาวนานเป็นพันปีราวกับแสงอสูรบาต
 อันเป็นความมืดซึ่งถักทอด้วยเวลาที่ผ่านไปอย่างไม่หวนกลับคืนมาได้ นั่นคือ
 “ข้าคือปราชญ์กบิล ท่ามกลางลัทธินี้”² นี่เป็นการแสดงให้เห็นถึงการแสดงออก
 ก่อนๆ ของท่าน ซึ่งทำให้เราได้ทราบถึงความเก่าแก่มากๆ (มากกว่า 2,300 ปี
 ก่อนยุคของพระสิทธัตถะ) ของปราชญ์กบิล และกระนั้นก็แสดงความเป็นไป
 ได้ว่า การควบคุมต่างๆ ที่นำอัครจริยในลัทธินิสงฆ์ในยุคของพระสิทธัตถะนั้น
 เป็นการปรับแต่งที่เคยเป็นปรีชาญาณอันบริสุทธิ์ของปราชญ์กบิล การปรับแต่งนี้
 เกิดขึ้นจากการตีความที่ผิดพลาดและเป็นความตั้งใจของผู้เห็นด้วยกับลัทธินี้ใน
 ยุคหลังๆ พระกฤษณะได้กล่าวว่าปราชญ์กบิลเองก็เป็นองค์ผู้ดำรงความถูกต้อง
 (ลัทธินิสงฆ์) ผู้มีประกายอันศักดิ์สิทธิ์ และคงจะไม่มีอะไรในลัทธินิสงฆ์ที่จะขัด
 แย้งคำกล่าวดังกล่าวของพระกฤษณะเองดังต่อไปนี้ :-

ดิน น้ำ ไฟ อากาศ สารเคมี จิตวิญญาณ เหตุผล และอัตตา ล้วน

1 ตำนาน *มหาภารตะ* เล่าถึงสังคมถูกนำในเมืองต้นโดยกฎแห่งการลงโทษ และชี้ให้เห็นถึงความไร้
 ประโยชน์ของความรุนแรง สงครามแห่ง*มหาภารตะ*ทำให้สังคมของอินดูนั้นยุ่งเหยิง และทำให้จิตใจ
 ของมนุษย์นั้นลึกลับ สิ่งนี้นำไปสู่ความต้องการเคารพต่อคุณค่าแห่งชีวิตที่อุปนิสัยค้นหา และ
 พระพุทธเจ้าจัดขึ้น และทำให้ง่ายขึ้น.

2 *ภควัดคีตา*, X. 26 (ดูเชิงอรรถ 1 หน้า 98) นามของพระสิทธัตถะเอง หมายถึง “ผู้มีความถูกต้อง” เห็น
 ได้ชัดในคำว่า สิทธา.

เป็นส่วนประกอบของ ประกฤติ ของข้า (ธรรมชาติ) ซึ่งแบ่งออกเป็น
 แปรส่วน นี่คือนิยามส่วนล่างของข้า (ถาวร-นิจจัง) แต่ที่นอกเหนือ
 ไปจากนี้ อันเป็นที่ซึ่งจักรวาลทั้งหมดดำรงอยู่ได้ ขอให้รู้เถิดว่า นี่คือนิยาม
 ลักษณะที่สูงกว่าของข้า (สรรพสัตว์) ในรูปแบบของชีวะ (บุรุษ หรือ
 กฎเกณฑ์ของชีวิต นั่นคือจิตวิญญาณ) อรชุน ขอให้รู้ว่า สิ่งมีชีวิต
 ทั้งหมดพัฒนามาจาก ประกฤติ สองรูปแบบ (ลักษณะหรือธรรมชาติ)
 และข้าคือต้นแบบของการสรรค์สร้างทั้งหมด และเมื่อมันสลายไป มัน
 ก็สลายไปในตัวตนของข้า¹

และจะไม่มีอะไรที่จะปฏิเสธคำกล่าวของภพขณะชัดเจนไม่เป็นที่เคลือบ
 แคลงสงสัยว่า “อรชุน นอกจากข้าแล้วไม่มีอะไรเลย”² และดังที่เราได้เห็นแล้ว
 (หน้า 38-39 และ 48-50) สิ่งที่จะนำไปสู่แรงบันดาลใจที่ทำให้พระสิทธัตถะ
 ยอมรับผู้เป็นหนึ่งเดียว หรือเหตุซึ่งไม่มีเหตุ นั่นคือความบริสุทธิ์บริบูรณ์
 “ดูกร สงฆ์ทั้งหลาย มีผู้ไม่เกิด ไม่มีจุดเริ่มต้น ไม่ได้ถูกสร้าง ไม่มีรูปแบบ” และ
 “เช่นเดียวกับความจริงที่ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างมีจุดเริ่มต้นมาจากแก่นสารเดียว ทุก
 สิ่งทุกอย่างนั้นก็พัฒนาไปโดยอาศัยกฎๆ เดียว” เพราะเหตุว่า พระสิทธัตถะนั้น
 ด้วยพลังของพระองค์เองในการเจาะลึกและการดำรงความรอบรู้ ผู้ที่สามารถ
 ทำความความเป็นมาของพระองค์ได้จากที่เก่ากว่า โอ๊กกะ (อิสิวัชช หรือรวม
 หน้า 152-153, 187) ทำให้พระองค์ต้องรู้ถึงรากเหง้าทางจิตวิญญาณของพระ
 องค์เอง ซึ่งมาจากแหล่งกำเนิดเดียวกับภพ และกบิล ในเมืองซึ่งใช้ชื่อ
 ของกบิลและก็เป็นเมืองของพระองค์เองด้วย ดังนั้นเมื่อ “ปราชญ์” ต่างๆ
 พยายามค้นหา “ความรู้ใหม่ๆ” เพื่อนำพระพุทธเจ้าให้เข้าไปในกรอบของลัทธิ
 ต่างๆ ที่มีมนุษย์คิดค้นขึ้นมา นั่นเป็นความพยายามที่มักเกิดกับศาสนาใหญ่ๆ
 และผู้ก่อตั้งศาสนานั้น และที่บ่อยที่สุดคือที่เกิดกับพระสิทธัตถะ และธรรมะ

¹ ภควัตคีตา, VII, 4, 5, 6.

² ได้อ้างไว้แล้วก่อนหน้านี้, VII, 2.

ของพระองค์ อย่างไรก็ตาม ความพยายามดังกล่าวจะล้มเหลวลงโดยสิ้นเชิง เมื่อเราได้พบกับการยืนยันอย่างไม่มีข้อเคลือบแคลงของพระองค์เกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์ การเปิดเผยอันศักดิ์สิทธิ์ และธรรมะอันไร้มลทินของพระองค์

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าเสียดายว่า ความเป็นจริงแห่งพุทธะ-ธรรมะ ไม่ได้มีบทบาทในชีวิตของเรามากแล้ว และได้แทนที่ด้วยการปฏิบัติต่างๆ ที่ไร้ความหมาย และประเพณีที่อยู่บนฐานแห่งการเชื่อโง่กลาง นั่นคือการประกอบประเพณีต่อหน้าเทวรูป ดิน หิน เงิน และทอง ที่สร้างขึ้นด้วยฝีมือมนุษย์ ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อการพาณิชย์ และนี่เป็นสิ่งที่พระลัทธิตถะได้เคยห้ามปรามไว้อย่างมั่นคงแข็งขัน

พิธีกรรมต่างๆ ไม่ได้ให้ผลประโยชน์อันใด การสวดมนต์เป็นเพียงการพูดซ้ำซากที่ไม่ได้ก่อผลประโยชน์อันใด คาถาเวทมนต์ไม่อาจช่วยอะไรได้ หากแต่ว่าการละเว้นซึ่งความละโมภและการปลดปล่อยตนเองออกจากแรงปรารถนาอันชั่วร้ายทั้งปวง และละเลิกความเกลียดชังและความประสงค์ร้ายเท่านั้น เป็นการเสียสละที่ถูกต้อง และเป็นการเคารพบูชาที่แท้จริง¹

วิถีทางของพระองค์เป็นวิถีทางแห่งการดำรงชีวิต ไม่ใช่วิถีทางที่แสดงออกให้ปรากฏอย่างที่เห็นอยู่ และการพูดจาที่ไร้ความหมายวิถีทางแห่งการดำรงชีวิตดังกล่าวนี้ จะทำให้เราได้เข้าไปอยู่ภายในแนวป้องกัน ไม่ให้เรามากเกินไปบนหนทางอันนำไปสู่ความเสื่อมทรามทางศีลธรรม

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะได้มีแนวความคิดต่างๆ แตกออกจากคำสอนของพระลัทธิตถะอย่างมากมาย โดยเฉพาะในสำนักอันหลากหลายแห่งทฤษฎีทางพุทธนั้น เรายังกล่าวได้ว่า บางส่วนของธรรมะของพระองค์ยังได้รับความเชื่อถือ

¹ มิลินทปัญหา, หน้า 111 ดู ธรรมบท, VV. 19, 20.

จากชาวพุทธทุกคน โดยนัยสำคัญนี้คือ เบื้องฐานแห่งชีวิตอันบริสุทธิ์ซึ่งปรากฏ อยู่ในสังขะทั้งสี่¹ และหนทางแปดหนทาง² สังขะทั้งสี่คือ ทุกข์ (ความทุกข์) สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์) นิโรธ (การบำบัดทุกข์) และมรรค (หนทางแห่งการบำบัดทุกข์) หนทางแปดหนทางเป็นการสรุปลัทธิของพระลัทธิตถะในการได้มาซึ่งนิพพาน สองส่วนแรกครอบคลุมถึงทัศนคติที่ถูกต้อง นั่นคือความเห็นที่ถูกต้อง และความมุ่งหวังที่ถูกต้อง อีกสามส่วนกล่าวถึงข้อเรียกร้องทางศีลธรรม และสังคมที่ต้องปฏิบัติ นั่นคือวาทาที่ถูกต้อง การกระทำที่ถูกต้อง และการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง สามส่วนสุดท้ายเกี่ยวเนื่องกับวินัยทางความคิดและจิตวิญญาณที่จำเป็น นั่นคือ ความตั้งใจถูกต้อง ความระมัดระวังที่ถูกต้อง และความคิดคำนึงที่ถูกต้อง

ถึงแม้ว่าคำสอนในลัทธิของพระลัทธิตถะอันเป็นเบื้องฐานนั้นแสนที่จะง่ายต่อการคิดปฏิบัติ แต่คนเราจะยังรู้สึกว่าเป็นการง่ายกว่าที่จะเคารพบูชาเทวรูปต่างๆ ของเขาแทนที่จะปฏิบัติตามคำสอนดังกล่าวในชีวิตประจำวัน ดังนั้น พระพุทธเจ้าเฝ้าเตือนสาวกของพระองค์ว่า ธรรมะเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เป็นการปฏิบัติหน้าที่ต่อสัตว์โลก และไม่ได้เป็นเพียงการร้องขอความกรุณา ในการที่จะให้สาวกของพระองค์มีความระแวดระวังภัยจากการหันเหออกจากคำสอนของพระองค์นั้น พระองค์ได้ขอให้เขาเตือนตัวเองบ่อยๆ ถึงศรัทธาและการจดจำรัตนตรัย³

ข้าหาที่หลบภัยได้ในพุทธะ

ข้าหาที่หลบภัยได้ในธรรมะ

ข้าหาที่หลบภัยได้ในสังขะ

¹ ตามมหาภารตะนั้น ชาวฮินดูก็ซึ่มซัปลังจะอันสูงส่งเป็นที่ประการ และให้ความหมายในลักษณะดังต่อไปนี้คือ "สังขะคือมารดา ความรู้คือบิดา ความกรุณาคือภรรยา และความเมตตาคือบุตร".

² ชาวฮินดูซึ่มสิ่งนี้โดยถือว่าแทนที่โดยลักษณะแห่งพระเจ้าแปดลักษณะ โดยมีสัญลักษณ์ในภควัดคีตา, XI, 6 ว่า "วสุทั้งแปด".

³ พุทฺธัง สรณัง คัจฉามิ! ธรรมัง สรณัง คัจฉามิ! สังฆัง สรณัง คัจฉามิ!

ข้ากล่าวข้าเป็นครั้งที่สองว่า ข้าหาที่หลบภัยได้ในพุทธะ
ข้ากล่าวข้าเป็นครั้งที่สองว่า ข้าหาที่หลบภัยได้ในธรรมะ
ข้ากล่าวข้าเป็นครั้งที่สองว่า ข้าหาที่หลบภัยได้ในสังฆะ
ข้ากล่าวข้าเป็นครั้งที่สามว่า ข้าหาที่หลบภัยได้ในพุทธะ
ข้ากล่าวข้าเป็นครั้งที่สามว่า ข้าหาที่หลบภัยได้ในธรรมะ
ข้ากล่าวข้าเป็นครั้งที่สามว่า ข้าหาที่หลบภัยได้ในสังฆะ

นี่เป็นข้อบัญญัติของศาสนาที่ยิ่งใหญ่ทั้งหมดถึงแม้ว่ารูปแบบจะผิดเพี้ยนไปบ้าง ในที่นี้มันเป็นการแสดงถึงปรากฏการณ์ทางศาสนาที่เป็นที่ยอมรับไปทั่ว นั่นคือ การแสดงออกอย่างศักดิ์สิทธิ์ หรือพระพุทธเจ้า นั่นคือการค้นพบและการประกาศธรรมะอันเป็นนิรันดร์อีกครั้งหนึ่ง และมอบหมายให้พระสงฆ์ทำนุดูแลเลี้ยงดูให้เจริญเติบโต เพื่อให้เป็นที่หลบอันปลอดภัยสำหรับมนุษยชาติในยุคนี้

เป็นที่น่าเสียดายว่า ในขณะที่สงฆ์ผู้ครองผ้าเหลืองสวดมนต์ภาวนาโดยไร้ความหมายใดๆ แล้ว จิตวิญญาณได้หดหายไป ธรรมะไม่อาจกระตุ้นจังหวะของหัวใจเรา หรือแรงสั่นสะเทือนของจิตใจเราได้ต่อไป พวกเราส่วนใหญ่ไม่เชื่อฟังพระองค์เสียแล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วเราจะหวังที่จะรู้แจ้งได้อย่างไร ธรรมะอันบริสุทธิ์และไม่สลดทอนในชีวิตในการกระทำของเราต่อเพื่อนร่วมโลกของเรา แต่ดำรงอยู่เพียงเทียบได้กับสูตรที่เฉื่อยชา ซึ่งเขียนบนทึ๊กไว้บนหน้าหนังสืออย่างไร้ความหมาย หรือในวัดที่ก่ออิฐถือปูนที่เย็นเยือก ในหมื่นคนจะมีสักคนหนึ่งคนใหม่ที่จะระลึกถึงคำสอนของพระลัทธิตถะ และพยายามเข้าถึงจุดมุ่งหมายของพระองค์ต่อพวกเรา น้อยคนเข้าไปอีกที่จะพยายามยึดถือมรรคแปด

ศาสนาทุกศาสนาที่สมควรเรียกว่าเป็นศาสนา จะเริ่มต้นด้วยการรู้แจ้งทางจิตวิญญาณ เจกเช่นแสงเงินแสงทองที่ส่องท้องฟ้าที่มีมิติยามค่ำคืน พอได้เวลาเที่ยงวันแสงนี้จะส่องสว่างจ้า และในที่สุดก็อัสดง และค่ำคืนอันมืดมิดแห่งจิตวิญญาณก็รอคอยดวงดาวองค์ใหม่ หรือพระพุทธเจ้าองค์ใหม่ ที่จะส่องแสง

เงินแสงทองเพื่อปลุกความหวังอันใหม่ การเชื่อมต่อโดยตรงที่เกิดขึ้นในตอนแรก และความเชื่อถือในศาสนาทุกศาสนา จะนำไปสู่การเชื่อมต่อโดยอ้อมและอย่างหละหลวม โดยผ่านตัวกลางต่างๆ (สงฆ์ พระ ฯลฯ) ซึ่งแม้ตัวกลางเหล่านี้เองก็ออกห่างมาจากแหล่งกำเนิดด้วย ศรัทธาที่มีชีวิตชีวาที่เกิดจากการสอบถามอย่างกระตือรือร้นถูกแทนที่ด้วยความพึงพอใจและผลประโยชน์ต่างๆ ที่รับประกันการปลดปล่อยด้วยการปฏิบัติพิธีกรรมต่างๆ เช่น อาบน้ำในแม่น้ำที่ศักดิ์สิทธิ์ หรือการถวายข้าวของในวัดที่มีชื่อเสียง หรือการบูชาฟันหรือต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์ที่ขุดเดินทางมาตามทางซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นทางของนักแสวงบุญผู้มีศรัทธาแก่กล้า และสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์เหล่านั้นก็ได้กลายเป็นสถานที่ค้าขายให้กับนักผจญภัยผู้คอยจ้องจับผู้ถูกหลอกลงได้ง่ายและผู้ถือโชคดีกลาง คนส่วนใหญ่ที่ไม่ยอมละเลิกชีวิตแบบง่ายๆ ก็ตกเป็นเหยื่อล่อของผู้ที่ยกตนว่าเป็นผู้ปกป้องวิญญาณของมนุษย์ (ภิกษุ ผู้เฒ่า ผู้ภิกษาจารย์ อาจารย์ ฯลฯ) ซึ่งเป็นผู้ก่อปรไปด้วยความทะเยอทะยานแสวงหาอำนาจและความยิ่งใหญ่ และผู้ดำรงชีวิตและเบิกบานอยู่ได้ด้วยเหยื่อผู้ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ซึ่งเป็นการล้อมกรอบจิตและรัดตรึงวิญญาณของมนุษย์จนขาดใจ จนกระทั่งแสงเงินแสงทองอันศักดิ์สิทธิ์จะได้ส่องสว่างขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อขับไล่ความมืดมนทางจิตวิญญาณและให้ความสว่างต่อสัตว์โลกผู้ดำรงอยู่ในคำคืนอันมืดมิดและทำให้จิตวิญญาณของมนุษย์ได้มีโอกาสสุดลมหายใจแห่งอิสรภาพ นี่คือเรื่องของมนุษย์และศาสนาซึ่งต้องอยู่คู่กัน โดยสิ่งหนึ่งจะอยู่โดยปราศจากอีกสิ่งหนึ่งไม่ได้ ดังนั้น มันเป็นการกิจของเราทุกคนในปัจจุบันที่เราจะต้องสำรวจสภาพของตัวเอง ไม่ว่าเราจะเชื่อในศาสนาหรือในศรัทธาใดก็ตาม

หลังจากที่ได้ลบหลู่คำสอนแห่งธรรมะอย่างสิ้นเชิง ในทุกแง่ทุกมุมด้วยการกระทำของเราเองต่อเพื่อนร่วมโลกของเรา เราพยายามที่จะกล่อมเกล้าทั้งตถาคตและมาร¹ โดยการเสียสละสิ่งของซึ่งไร้ค่าเป็นครั้งคราว ในขณะที่เรารู้ดี

¹ รูปบุคคลแห่งความโง่เขลา และผลแห่งความโง่เขลานั้น.

อยู่ว่าการเสียสละที่แท้จริงเพื่อการไปสู่นิพพาน ไม่ได้มาจากสิ่งของเล็กๆ น้อยๆ หรือการประกอบพิธีกรรมตามฤดูกาลที่กำหนดไว้แน่นอน แต่หากเป็นการปฏิบัติตนทุกขณะจิตที่เปี่ยมไปด้วยความบริสุทธิ์ เพื่อที่จะยอมรับความหนักหนาสาครรจ์ของความทุกข์ยากของเรานั้น เราเพียงต้องถามตัวของเราเองว่า หากมีอะไรหลงเหลืออยู่ในพระรัตนตรัยเล่า พุทธะ ธรรมะ สังฆะ ไซ้ และสังฆะ เล่า

7 สังฆะ

“ดูกร ผู้ภิกษุขจร อย่าสะเพร่า อย่าให้ความคิดของเจ้าหมกมุ่น
อยู่กับความบันเทิงทางเพศ และเจ้าจะต้องไม่กรี๊ดร้องในยามที่ถูกเผาไหม้
นี่คือความทุกข์ธรรมดา!”¹

แล้วสังฆะเล่าเป็นอย่างไร สังฆะได้กลายเป็นอะไรไปแล้วในปัจจุบันนี้ มัน
เป็นสิ่งที่น่าพิศวงว่าความเกี่ยวพันระหว่างคณะสงฆ์และชีวิตของกลุ่มคนในเมือง
มากาหาในช่วงศตวรรษต้นๆ ของศาสนาพุทธนั้นลึกล้ำเพียงใด พระภิกษุที่รวม
ตัวกันเป็นคณะสงฆ์นั้น สำหรับพระลัทธิตถะถือเป็นเรื่องมีอง่ายๆ ที่เป็น
ธรรมชาติที่พระองค์สร้างขึ้นมาในประเทศอินเดียในยุคหนึ่ง เพื่อให้เป็นพีที่ใหญ่
สำหรับบุคคลธรรมดาด้วยความทุ่มเท การเสียดสละ และความขยันของคณะ
สงฆ์นั้น ภารกิจของสงฆ์ก็คือการเน้นย้ำความก้าวหน้าทางจิตวิญญาณของสังฆะ
เอง และเพื่อความรุ่งเรืองของฆราวาส เพื่อให้ฆราวาสได้ตั้งใจปฏิบัติตนตาม

¹ ธรรมบท, V. 371.

ธรรมะเพื่อให้ถึงซึ่งนิพพาน เป็นที่น่าเสียดายว่าข้อกำหนดต่างๆ ของพระพุทธเจ้าทำข้อ ๑ นั่นคือ

- 1) ละเว้นการคว่ำชีวิตในทุกกรณี
- 2) ละเว้นการได้มาซึ่งสิ่งที่คุณอื่นไม่ได้ให้ และการฉ้อฉล
- 3) ละเว้นการประพฤติดีเกี่ยวกับความสุขทางโลกีย์
- 4) ละเว้นการกล่าวเท็จ
- 5) ละเว้นจากสิ่งเสพติดให้โทษ เพราะมันมีแนวโน้มที่ทำให้จิตใจเสื่อม

ถอย

ซึ่งความหมายของมันนั้น พระลัทธิตถะได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนกับทุกๆ คน เพื่อให้เป็นการรักษายึดถือความบริสุทธิ์เริ่มลทินมาเป็นเวลาสามศตวรรษแรก หลังจากที่คิดค้นขึ้นมา ต้องตกต่ำลงทีละน้อยมาตลอดหลังการอุปถัมภ์ของพระเจ้าอโศก การที่ทางพระคลังได้รับที่จะบูรณะรักษาวัดวาอารามและสถานที่บูชาต่างๆ และการบำรุงเลี้ยงดูพระสงฆ์ สิ่งนี้ได้ทำให้เกิดการหละหลวมหรืออาจเรียกว่าการตัดขาดการติดต่อรหว่างฆราวาสตามชนบทกับสังฆะของการที่มีการอุปถัมภ์จากกษัตริย์ได้ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างถาวรในลักษณะและขอบเขตของสังฆะจากหน่วยซึ่งประกอบด้วยผู้ขยันขันแข็งที่สุดและผู้ที่ยุ่มเห่ที่สุด มารวมเอาผู้คนเป็นพันๆ คนที่เข้ามาในลัทธินี้โดยที่ไม่มีจิตวิญญาณใดๆ แต่เข้ามาเพียงเพื่อรับสิ่งที่กษัตริย์อุปถัมภ์อยู่นั้นจะมอบให้ในรูปแบบของทรัพย์สินคงการและสิทธิประโยชน์อื่นๆ เท่ากับพวกเขาได้มีความเป็นอยู่ที่ง่ายตายและทรูหรา ความเรียบง่ายในช่วงแรกและความบริสุทธิ์ของชีวิตสงฆ์หายไปหมดในส่วนใหญ่ พระภิกษุแห่งคณะสงฆ์ไม่พึงพอใจในจิวรเก่าๆ อีกต่อไป แต่กลับรอคอยตามลัทธิของตนที่จะได้รับจิวรใหม่สวยงามที่พระคลังของกษัตริย์แจกให้เป็นเวลาอันยาวนานถึงพันปี ในการอุปถัมภ์ศาสนาตั้งแต่สมัยพระเจ้าอโศกมาจนถึงพระเจ้าฮาร์ชาในอินเดีย และจนมาถึงปัจจุบันนี้ในประเทศ

1 สัทธันงคสูตร, หน้า 266 ดู ภาควัดศีตา, XVII, (1-28) ประกอบ.

ที่เป็นพุทธหลายประเทศ พระภิกษุหลายรูปเลิกออกบิณฑบาตเพราะมีอาหารที่ประกอบเพียบพร้อมในวัดด้วยการอุปถัมภ์จากสถาบันกษัตริย์ ในไม่ช้าบรรดาพระภิกษุจำนวนมากขึ้นก็หลุดเข้าไปในบ่วงของความมั่งคั่งทางโลกซึ่งต้องอาศัยการสนับสนุนจากภายนอก คุณสมบัตินี้เป็นหลักสำคัญในการดำรงความบริสุทธิ์และการละทิ้งกฏลัมป์ไปสิ้น และถูกแทนที่ด้วยสิ่งตอบแทนทางโลกต่างๆ แรงกระตุ้นเดิมของสังฆะหายไปหมด เหลือเพียงรูปแบบภายนอกที่เห็นอยู่แม้กระทั่งปัจจุบันนี้ และแม้แต่รูปแบบนี้เองก็ดำรงอยู่ได้ในประเทศที่รัฐให้การอุปถัมภ์เท่านั้น

จากการที่สังฆะไม่สามารถเรียกหาพลังที่เคยมีมาแต่ดั้งเดิม และความเคารพนับถือจากฆราวาส และจากการที่เห็นรูปแบบขององค์กรที่ประกอบไปด้วยสมาชิกที่เห็นแก่ความสะดวกสบายถ่ายเดียว และจากการที่ต้องเผชิญกับการจับสั่นแห่งการอุปถัมภ์จากสถาบันกษัตริย์ และการก้าวขึ้นสู่อำนาจของกษัตริย์ฮินดูที่ไม่เป็นมิตรกับธรรมะ สิ่งเหล่านี้ทำให้สังฆะต้องเปลี่ยนการเข้าถึงเรื่องธรรมะจากการเพียรพยายามของตนเองเพื่อเข้าสู่นิพพาน ไปสู่การนับถือลัทธิที่ผิดๆ ของการเกิดใหม่และชะตากรรมที่กำหนดไว้แล้วล่วงหน้า โดยอาศัยทฤษฎีที่เลื่อนลอยเกี่ยวกับกรรมซึ่งตั้งอยู่ได้ด้วยอิทธิพลต่างๆ ภายนอก และการตีความของสงฆ์เอง จากจุดนี้ก็เป็นการง่ายดายที่จะก้าวเข้าไปสู่ความไร้สาระทั้งหมดที่ล้อมกรอบศาสนาพุทธอยู่ในขณะนี้ คำเตือนที่ชัดเจนของพระสิทธัตถะถูกลืมนำไปโดยสิ้นเชิง

ดูกร ภิกษุ ข้าขอห้ามไม่ให้เจ้าใช้เวทมนต์ หรือการสวดร้องขอ เพราะเหตุว่าสิ่งนี้ไร้ประโยชน์และกฎแห่งกรรมเท่านั้น ที่กำหนดทุกสิ่ง ผู้ที่พยายามสร้างปาฏิหาริย์ไม่ได้เข้าใจหลักการของตถาคต¹

¹ มหาปรินิพพานสูตร มีการเหยียดหยามอภินิหารอยู่ในคัมภีร์คักคัลลิต์ของฮินดูเช่นเดียวกัน :

"เพราะเหตุใดเล่าต้องทำให้เปลวเพลิงนั้นเย็นลง โยคี

เพราะเหตุใดเล่าต้องทำให้ลำธารนั้นหยุดไหล

โดยวิธีการที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นนั้น สังฆะสามารถรวบรวมสมาชิกผู้ยึดมั่นในคณะสงฆ์และขยายฐานสมาชิกไว้ได้โดยไม่ได้ใส่ใจกับศรัทธาความเชื่อที่แท้จริง และฐานสมาชิกเองที่เป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนสังฆะ ซึ่งเต็มไปด้วยภิกษุที่บวชเพื่อแสวงหาชีวิตที่สบายๆ ความ “สำเร็จ” นี้ หากเราจะเรียกว่าความสำเร็จก็ถูกคัดค้านด้วยราคาแพง เพราะไม่นานหลังจากนั้น เกิดขบวนการปฏิรูปขึ้นภายในศาสนาฮินดูเพื่อต่อต้านการอกเวยขึ้นมาของการเชื่อถือโซคกลางและการประกอบบอภินิหารต่างๆ ภายในสังฆะ-ธรรมะ และได้คืนมาซึ่งชาวพุทธในอินเดียที่เพิ่งจะได้ยอมรับเปลี่ยนศรัทธาไปได้ไม่นาน ช่างน่าขันว่าขบวนการปฏิรูปซึ่งเกิดขึ้นภายในศาสนาฮินดูนั้น ได้รับแรงกระตุ้นอย่างมากจากคำสอนและแบบอย่างของพระสิทธัตถะ และความห่มเทและศักดิ์ศรีของสังฆะที่ไร้ซึ่งพลังที่มีมาแต่ดั้งเดิมนั้น ไม่อาจปกป้องธรรมะจากการถูกทำลายและถูกโจมตี การที่ธรรมะหลุดออกไปจากดินแดนอันเป็นที่กำเนิดก็เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

หากยังมีผู้อาวุโสหน้าเคารพผู้ใดสงสัยในความตกต่ำของสังฆะในปัจจุบันนี้ ก็ขอให้เขาได้ไปศึกษาคำตอบของพระสิทธัตถะต่อพราหมณ์ ภารตกวาง เมื่อพระองค์ถูกถามเกี่ยวกับประโยชน์ของพระองค์ต่อสังคม

ศรัทธาคือเมล็ดที่ข้าหว่าน ความห่มเทคือฝ่น ความถ่อมตนคือคันไถ จิตใจคือแอก ความระมัดระวังคือผลไม้และปลูก เรียวแรงคือพวงของข้าวและวัว ซึ่งนำไปสู่ความปลอดภัยและรุดหน้าไปสู่ที่ปราศจากความเศร้าโดยไม่มีกลิ่นไธลไปข้างหลัง

เพราะเหตุใดเล่าเจ้าจึงเดินสูงขึ้นไปในท้องฟ้า

เพราะเหตุใดเล่าเจ้าจึงรีดนมจากวัวตัวผู้

เพราะเหตุใดเล่าเจ้าจึงมีสุนัขนิมิตที่อัศจรรย์

เพราะเหตุใดเจ้าจึงพยายามกระทำอย่างนัภมายากผู้แสดงกลอันต่ำต้อย

ดู *ภควัดคีตา*, VI. 47 ประกอบ.

ที่นี้ก็ลองมาตรวจสอบดูว่า ความประพฤติของพระองค์เองนั้นได้รับการประเมินอย่างไรบนมาตรฐานดังกล่าวข้างต้น

เวลาและเงื่อนไขที่แตกต่างกันในดินแดนที่แตกต่างกัน วัฒนธรรมและความเชื่อที่แตกต่าง นำความหายนะมาเพิ่มขึ้น และเราต้องยอมรับว่า สังฆะได้หันเหออกไปแสนไกลจากตัวอย่างของพระสิทธัตถะ และแก่นสารของธรรมะของพระองค์ และดังนั้นก็ได้ประสบกับความตกต่ำที่แสนสาหัสในเกียรติยศศักดิ์ศรีมากเสียจนเกินกว่าที่จะฟื้นฟูตัวเอง ไม่ว่าจะด้วยความพยายามใดๆ ที่เกิดขึ้นท่ามกลางฝักฝ่ายที่แตกแยกทะเลาะเบาะแว้งกัน ไม่ว่าจะเป็นโดยเดี่ยวหรือโดยผ่านทางกรกระทำเป็นหมู่คณะที่สำเร็จได้โดยปาฏิหาริย์ ให้มีลักษณะใกล้เคียงกับความรุ่งเรืองเก่าๆ ของเขาเอง

ลัทธิทางศาสนาพุทธต่างๆ ไม่สามารถที่จะให้วิสัยทัศน์หรือคำแนะนำหรือสร้างพลังที่สร้างสรรค์ได้อีกต่อไป แต่กลับมัวแต่่วนวายอยู่กับการรักษาตำแหน่งเล็กๆ น้อยๆ ภายในการแบ่งชั้นวรรณะที่เสื่อมโทรมไปแล้ว และอิงอยู่กับสังคมที่กำลังสั่นคลอน โดยที่จิตวิญญาณได้โยยบินออกไปนานแล้ว เขาไม่สามารถจะวินิจฉัยได้ว่า ปัญหาต่างๆ ในยุคของเรามีรูปแบบใหม่ๆ และดังนั้นจึงมองไม่ออกว่า หากธรรมะสามารถผ่อนคลายความทุกข์ยากเบื้องต้นของสังคม เมื่อนั้นธรรมะจึงจะดึงดูดหัวใจและจิตวิญญาณของมนุษยชาติที่ผันสลายไปหมดแล้วโดยสิ้นเชิง

แทนที่จะก้าวข้ามข้อจำกัดของความเป็นชาติ สังฆะในหลายประเทศหรืออาจจะทุกประเทศที่เป็นพุทธ กลับไปจำกัดประโยชน์ของมนุษยชาติ และนำไปอยู่ภายใต้ความทะเยอทะยานอันคับแคบของผู้ผู้นำในชาติ และหากเราได้ศึกษาประวัติศาสตร์ เราจะได้เห็นการเข้าไปมีส่วนร่วมในจักรวรรดิและความขัดแย้งต่างๆ เช่นเดียวกับการกระทำของพวกบาทหลวงในศาสนาโบราณอื่นๆ อันเป็นการกระทำที่ขัดแย้งกับคำสอนทุกคำสอนของพระสิทธัตถะ ดังนั้น สังฆะก็ได้สูญเสียความหมอบนอบของมนุษย์ธรรมดา รวมทั้งความเคารพจากผู้นำของประ-

เทศ ผู้มองสังฆะว่าอ่อนแอ ฉวยโอกาส และไร้หลักการ ยุคแห่งธรรมะอันเรือง
 ร่องได้ดับสลายไปเช่นเดียวกับในศาสนาโบราณอื่นๆ เจกเช่นความอบอุ่นในฤดู
 ร้อนดับวูบไป ความเนาเบื่อยและเล่ห์กระเท่ห์ได้กวาดเอารากฐานแห่งธรรมะทิ้ง
 ไป ความแตกแยกและความเหี้ยมชาได้กัดกินเข้าไปในธรรมะ ไม่สามารถตอบ
 สมองความต้องการอันรีบด่วนของเราในยุคนี้ นั่นคือ เอกภาพของโลก ไม่มี
 อะไรนอกจากเมตไตรยที่จะกวาดล้างคราบแห่งความละโมภและความโง่เขลา
 เบบัญญวาทออกไปจากธรรมะ พระองค์เท่านั้นที่จะสามารถสร้างสรรค์แนวความ
 คิดเกี่ยวกับสังฆะขึ้นมาใหม่ และโดยธรรมะของพระองค์ พระองค์จะได้สร้าง
 ที่ที่ปลอดภัยสำหรับมวลมนุษยชาติ

1 แต่ไม่ได้เป็นการตั้งข้อกังขาแต่อย่างใดต่อความจริงใจและความบริสุทธิ์ของภิกษุบางรูป ซึ่งยังคง
 ฝ่าเดินตามทางแปดประการอันสูงส่งด้วยใจสัตย์ซื่อ หรือลดละต่อความสูงส่งในตัวบุคคลของภิกษุ
 เอง การอ้างอิงนั้นอ้างอิงสถาบันซึ่งป่วยหนักและใกล้ตาย ไม่สามารถสร้างประโยชน์ใดๆ อีกต่อไปได้
 และไม่สามารถก้าวไปถึงจุดมุ่งหมายสูงสุดได้ ซึ่งนี้ก็เหมือนอีกหลายสถาบันในศาสนาโบราณอื่นๆ.

8

พุทธะ เมตไตรย-อมิตาภา ได้ปรากฏองค์แล้ว

“ดูกร ผู้ทรงได้รับพร นาที่แห่งความเป็นพุทธะของพระองค์ได้มาถึงแล้ว
เวลาของพระองค์ผู้ได้รับพรมาถึงแล้ว”¹

ในช่วงประวัติศาสตร์ของมนุษย์ มีหลายครั้งที่ความก้าวหน้ายุคหนึ่ง ทำให้เกิดสภาพของความมีเหงาหงอยสับสน ในช่วงเวลาร้อยปีที่ผ่านก็อยู่ในสภาพเช่นนั้น มันเป็นเวลาที่น่าการเมืองและผู้นำของรัฐบาล ผู้หลงทางอยู่ในยุคสมัยสอง ยุคสมัย นั่นคือ ยุคที่ดับสูญไปแล้ว และอีกยุคหนึ่งซึ่งพยายามที่จะเกิดขึ้น นักการเมืองและผู้นำของรัฐบาลเหล่านั้นช่วยเหลือตนเองไม่ได้ และอยู่ในสภาพที่ย่ำแย่ภายใต้พัฒนาการของโลกที่เป็นไปด้วยความรวดเร็วรุนแรง และสิ่งที่เราจะต้องทำภายใต้พัฒนาการนี้ ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อแบบนี้เองที่อวตารจะปรากฏองค์ขึ้นเพื่อยกระดับของมวลมนุษยชาติขึ้นสู่จิตสำนึกใหม่

¹ นิตานกถา, หน้า 62 (Bombay Univ. Ed. 1953) ดู อังคุดตตนิทาย, ii. 39 สุตตนิบาต, 559; วินัย-ปิฎก, i.6, มัชฌิมนิทาย, i. 169.

หลายคนกล่าวว่าเงื่อนไขเป็นตัวสร้างบุคคลและก่อให้เกิดเหตุการณ์ต่างๆ ในกรณีของมนุษย์และผลสำเร็จของเขานั้น สมมุติฐานนี้อาจถูกต้อง แต่สิ่งที่เรากำลังค้นคว้าไขว่หาอยู่นั้นไม่ได้เป็นเพียงปรากฏการณ์ของมนุษย์เท่านั้น เปรียบดังดวงอาทิตย์ซึ่งก่อกำเนิดมวลสารรอบๆ ดวงอาทิตย์นั้น และไม่ขึ้นอยู่กับการเกิดใดๆ ที่อยู่ในระบบสุริยจักรวาลนั้น อวตารก็เป็นเหตุและไม่ได้เป็นผลผลิตของอภิปไตยและความก้าวหน้าของมนุษย์

ด้วยความโดดเด่นและโดยไร้ความช่วยเหลือ และถูกขัดแย้ง และตามล่าโดยผู้นำศาสนาและผู้นำรัฐบาลนั้น ในที่สุดอวตารก็ได้รับชัยชนะเหนือโลกและยุคสมัย กระบวนการของพระองค์ในการได้มาซึ่งชัยชนะในประวัติศาสตร์นั้นเป็นปริศนาและอธิบายไม่ได้ เช่นเดียวกับที่เราจะกล่าวถึงความสำเร็จของพระองค์นั้นเป็นที่ปฏิเสธไม่ได้เสีย

ไม่มีการทำนายทายทักใดๆ ที่จะมากมายเท่ากับการกล่าวถึงการมาถึงซึ่งผู้ปลดปล่อยมนุษยชาติที่ทุกคนเฝ้าคอยมาเป็นเวลานาน ศาสนาทุกศาสนาได้ทำนายเกี่ยวกับการปรากฏขึ้นของผู้หยุดกาลเวลา ในส่วนที่เกี่ยวกับ “เวลา” และ “สถานที่” ในการที่พระองค์จะปรากฏขึ้น แต่ไม่มีศาสนาใดที่จะได้กล่าวถึงรายละเอียดเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่ของเมตไตรย-อมิตาภา หรือผู้ติดตามของพระองค์ หรือความสำเร็จซึ่งจะเป็นของพระองค์เมื่อพระองค์ปรากฏขึ้น ได้มากเท่ากับคำกล่าวต่างๆ ที่ได้กล่าวไว้ในบริบทต่างๆ ที่กล่าวถึงพระสิทธิตถะ นอกเหนือจากบริบทเหล่านี้ เราจะได้เห็นเพียงการกล่าวอ้างเท่านั้น

หากแม้ว่าคำบรรยายโดยละเอียดของพระสิทธิตถะที่เกี่ยวกับแง่มุมต่างๆ ของการมาถึงซึ่งโลกใหม่ ไม่ได้เป็นหลักที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายสูงสุดของเราแล้ว นั่นคือการค้นพบ เมตไตรย-อมิตาภา บนโลกนี้แล้วไซ้ โครงสร้างการบรรยายโดยละเอียดดังกล่าวก็จะไร้จุดหมายโดยสิ้นเชิง และจะเป็นการเสียเวลาทั้งของพระสิทธิตถะและของเรา ซึ่งเราจะให้เป็นเช่นนั้นไม่ได้ ดังนั้นเราจึงต้องค้นหาพระองค์ ซึ่งเราจะได้ค้นพบแน่นอนหากเราค้นหาพระองค์ด้วยจิตใจที่เปิดกว้าง และด้วยหัวใจอันบริสุทธิ์ และให้พระสิทธิตถะเป็นผู้นำของเรา

ถึงตอนนี้เราต้องเข้าใจแล้วว่า เราจะไม่สามารถเห็นเมตไตรยจากภาพที่เราเห็นได้ด้วยตาของเรา เพราะแม้แต่ภาพของพระสิทธัตถะเองก็ไม่ตรงตามความเป็นจริง เพราะเป็นภาพที่สร้างขึ้นมาจากจินตนาการของผู้คนเป็นเวลาร้อยๆ ปี ต่อมา เป็นจินตนาการของผู้คนซึ่งไม่เคยเห็นพระสิทธัตถะแต่อย่างใด แม้แต่เราเอง ถึงแม้ว่าเราจะย้อนเวลากลับไปในจุดนั้น และไปยืนเบื้องหน้าพระพักตร์ของพระองค์ในขณะที่พระองค์ก้าวอย่างอยู่ในโลกนั้นนั้น เราก็ไม่อาจเข้าใจความเป็นจริงของพระองค์ได้เพียงด้วยการมองพระองค์ด้วยตาของเรา เพราะมีฉะนั้นคนตาบอดที่ไม่อาจใช้สายตามองเห็นได้ก็คงไม่ได้รู้จักตาเถา แต่เรารู้ดีว่าคนตาบอดหลายต่อหลายคนสามารถจำตาเถาได้ ทั้งๆ ที่คนตาดีหลายต่อหลายคนที่ได้เห็นพระองค์ด้วยตาของตนเองนั้น มีเพียงไม่กี่คนที่เชื่อ หูเราก็เช่นกัน หากหูไม่เชื่อว้ายวะที่นำไปสู่จิตใจที่เปิดกว้างและหัวใจอันบริสุทธิ์แล้ว ก็ไร้ประโยชน์สิ้นเชิงในการค้นหาี้ ดังเช่นหูของคนเป็นพนัก ที่ได้ยินคำสั่งสอนของพระองค์ และไม่อาจสรุปได้ว่า คำสอนเหล่านี้คือธรรมะอันบริสุทธิ์ เราทราบดีว่าในยุคของพระสิทธัตถะ ในขณะที่คนหลายต่อหลายคนที่รับทราบและได้ยินได้ฟังคำกล่าวของพระสิทธัตถะในเรื่องการปลดปล่อยนั้น มีเพียงน้อยคนที่เข้าใจความหมายที่แท้จริง และน้อยลงไปอีกที่ยอมรับว่า นี่คือหนทางที่จะนำไปสู่นิพพาน¹

พระสิทธัตถะ พระตถาคต พระพุทธเจ้าที่แท้จริงนั้น ไม่ใช่ปรากฏการณ์ทางกายภาพ

จงมองดูภาพวาดนี้เถิด เจ้าจะเห็นร่างกายที่เต็มไปด้วยรอยแผล
เอามารวมกัน เต็มไปด้วยโรคภัย และเต็มไปด้วยความคิดคำนึง ซึ่ง
ไม่มีทั้งความจริงยั่งยืนและความมั่นคง²

¹ พวกพราหมณ์ก็เช่นเดียวกัน ในยุคแห่งพระสิทธัตถะก็ท่งบ่นพระเวท อุบนิษั และคีตา พวกเขาท่งบ่นกันทั้งวันและคืนโดยไม่มีการหยุด แต่พวกเขากลับไม่ได้แก่นแท้แห่งความหมายของสิ่งที่เขาท่งบ่น หากเขาได้เข้าใจจุดหมายที่แท้จริงของคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์เหล่านั้นได้ถูกต้องแล้ว เขาก็จะเป็นผู้ยึดถือธรรมะอย่างแท้จริง.

² ธรรมบท, V. 147.

ดังนั้นเราจะไม่อาจรู้จักพระองค์ได้โดยอาศัยประสาทสัมผัสทางการมองเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การจับต้อง หรือการรับรู้ เพราะมีฉะนั้น ผู้พิการและทุพพลภาย่อมเข้าถึงธรรมชาติของพระองค์ไม่ได้ พระองค์เหมือนดวงอาทิตย์ที่ส่องสว่าง ซึ่งแม้คนตาบอดและหูหนวก ผู้พิการ และธรรมชาติทั้งมวลในโลก ซึ่งต้องรับแสงและรับชีวิตจากดวงอาทิตย์นี้ ล้วนรับทราบถึงแสงสว่างนั้น พระตถาคตเป็นความหมายที่ทำได้ยากและมีอยู่หนึ่งเดียวโดยเฉพาะ และพระสิทธิตถะก็ได้กล่าวให้เราทราบว่า เราจะรู้จักพระองค์ได้ก็ด้วยประสาทสัมผัสทางจิตของเราเท่านั้น

เป็นการโง่เขลาบาปบุญญาเช่นเดียวกันสำหรับผู้ที่ยึดติดอยู่กับตถาคต โดยอาศัยเพียงรูปแบบและเสียง และอาศัยครลองเดียวกันในการคำนึงถึงการมาและการไปของตถาคต เนื่องด้วยความเป็นตถาคตนั้นไม่สามารถเห็นได้จากรูปทรงทางกาย องค์แห่งธรรมชาติต่างหากที่เป็นตถาคต¹

วัคกาลี มีอะไรในการมองเห็นร่างกายอันชั่วร้ายนี้ ใครก็ตามที่เห็นธรรมชาติจะเห็นข้าฯ ใครก็ตามที่เห็นข้าฯ จะเห็นธรรมชาติ วัคกาลี การเห็นธรรมะนั้นแหละคือการเห็นข้าฯ การเห็นข้าฯ คือการเห็นธรรมะ² ดังนั้น ถึงแม้ว่าเราจะทำสิ่งที่มีหัตถ์จรรยได้จนสำเร็จ และย้อนเวลากลับไปสู่ยุคของพระสิทธิตถะเพื่อจะได้เห็นลักษณะทางกายภาพของพระองค์ด้วยตาของเราเอง เราก็จะไม่อาจจะเนและเข้าใจปราภองการอันโดดเด่นของตถาคตได้ ดังนั้น ด้วยข้อเท็จจริงอันนี้และโดยอาศัยพระสิทธิตถะที่แท้จริงในฐานะที่เป็นผู้นำทางของเรา ขอให้เราได้มองเห็นดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณเป็นครั้งสุดท้าย

¹ ชัมมกตา อรรถสทลลิกา, XXXI 512-13 และปราภองการ วิวัคค์, 1 (เพราะเหตุนี้เองที่ในช่วงแรกแห่งการเคารพบูชา พระองค์จึงได้รับการบูชา ไม่ใช่ในรูปของมนุษย์ แต่ในรูปของสัญลักษณ์ เช่น "กงล้อแห่งกฎเกณฑ์" ซึ่งพระองค์เป็นผู้เคลื่อนอันถาวร เช่นเดียวกับอวตารองค์อื่นๆ).

² สังยุตตนิกาย, 22, 87, 13, III, หน้า 120 ดู มหาการตะ. ประกอบ ("ที่ที่พระกฤษณะสถิตอยู่ย่อมเป็นที่แห่งชัยชนะ ที่ที่มีธรรมชาติ ที่นั้นย่อมมีพระกฤษณะ ที่ที่มีธรรมชาติ ที่นั้นย่อมมีชัยชนะ").

ท้าย ในขณะที่พระองค์กำลังอำลาผู้ใกล้ชิดที่ล้อมรอบที่บรรทมของพระองค์ ที่มาฟังคำสอนสุดท้ายจากครูบาของตน เช่น ชาวมัลละแห่งกุสินารายณ์ และสาวกคนใกล้ชิดอื่นๆ เช่น นักปรัชญาผู้เป็นพรหมณ์ชื่อ สุภัทร และญาติแสนรัก และสาวกเอกของพระสิทธัตถะนั่นคือ พระอานนท์ ในการปลอบโยนพวกมาลาสให้บรรเทาความเศร้าในการเน่าเปื่อยไปของร่างกายอย่างห้ามไม่ได้นั้น พระองค์กล่าวแก่เขาว่า

มันเป็นความจริงที่ว่า การปลดปล่อยที่แท้จริงจะเกิดขึ้นไม่ได้เพียงแต่การมองเห็นซ้ำๆ จริงๆ แล้วมันอยู่ที่ความพยายามอย่างขยันขันแข็งในการปฏิบัติธรรม แต่หากมีใครที่จะได้เข้าใจธรรมชาติของซ้ำๆ อย่างถ่องแท้แล้ว เขาจะได้รับการปลดปล่อยจากบ่วงใยของความทุกข์ทรมาน แม้ว่าเขาจะไม่เคยได้ขายตามาเห็นซ้ำๆ สักครั้งหนึ่งก็ตาม ผู้ป่วยจะหายได้ก็ต้องบริโภคยา การแค่มองเห็นแพทย์นั้นไม่พอเพียง เช่นเดียวกับการมองเห็นซ้ำๆ อย่างเดียว ไม่ได้ช่วยให้ใครหลุดพ้นจากความทุกข์ทรมาน เขาจะต้องคิดคำนึงด้วยตัวเองถึงการรู้แจ้งซึ่งซ้ำๆ ได้อธิบายเอาไว้ หากมนุษย์มีการควบคุมตัวเองได้แล้ว เขาสามารถมีชีวิตอยู่ไกลจากซ้ำๆ ได้มากมาย แต่หากเขาได้เห็นธรรมชาติ นั่นก็หมายถึงว่าเขาได้เห็นตัวซ้ำๆ ด้วย แต่หากเขาละเลยที่จะใช้ความพยายามด้วยสมาธิอันสงบนิ่งเพื่อยกระดับตนเองให้สูงขึ้น แม้ว่าเขาจะมีชีวิตอยู่ใกล้ๆ กับซ้ำๆ เขาก็เหมือนอยู่ห่างไกลซ้ำๆ ดังนั้น ขอให้พวกเขาเข้มแข็ง ยืนหยัด และพยายามควบคุมจิตใจตนเอง ขอให้ปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ชอบ และพยายามให้ได้มาซึ่งสติ เพราะเหตุที่ชีวิตจะถูกกระทบกระเทือนด้วยความทุกข์ทรมานต่างๆ ตลอดเวลา เหมือนกับลมที่พัดเปลวไฟจากตะเกียง¹

ถึงแม้จะได้รับคำพูดที่ให้สติเหล่านี้ พวกมาลาสก็ยังคงหัวใจแตกสลายที่

¹ อังคโกษา. พุทธจริต, XXV, 33-4, 54-60.

จะต้องประสบกับการจากไปอย่างห้ามไม่ได้ของผู้เป็นที่รักเป็นที่สุด และเขาไม่สามารถเก็บความเศร้าโศกไว้ได้ ในช่วงคืนนั้น หลังจากที่พวกเขาလာสกลับออกไปพร้อมน้ำตาแล้ว นักปรัชญาผู้เป็นพรหมณ์ชื่อ สุภัทร แห่งกุสินารายณ์ ได้เข้ามาถามไถ่ถึงพระสิทธัตถะ พระอานนทน์นั้นด้วยความกลัวว่าการพูดคุยจะยาวนานไปอีก และพระสิทธัตถะผู้ป่วยอยู่จะทนไม่ไหว จึงไม่ให้สุภัทรเข้าไป แต่พระสิทธัตถะได้ยื่นและถามว่า ผู้มาเยือนต้องการพูดคุยด้วยสิ่งใด และให้พระอานนทน์อนุญาตให้สุภัทรเข้าไป สุภัทรเริ่มต้นด้วยการถามว่า ครูบาผู้ยิ่งใหญ่ทั้งหก! รู้แจ้งในสิ่งที่เขาบอกว่าเขารู้หรือไม่ หรือเขารู้เพียงบางข้อ หรือไม่รู้เลย แม้แต่ข้อเดียว พระสิทธัตถะตอบว่า นี่ไม่ใช่เวลาที่จะคุยด้วยเรื่องนี้ “คอยฟังสิ และข้าฯ จะสอนกฎของข้าฯ ให้แก่เจ้า” และพระสิทธัตถะก็ประกาศแก่สุภัทรดังที่พระองค์ประกาศอยู่บ่อยๆ ว่า “ไม่มีการปลดปล่อยใดจะได้มาจากในระบบใดที่ละเลยชีวิตอันดงาม นั่นคือหนทางแห่งความศักดิ์สิทธิ์แปดหนทาง”² ซึ่งเริ่มต้นด้วยความบริสุทธิ์และลงท้ายด้วยความรัก ด้วยคำพูดนี้ สุภัทรได้รับเอาธรรมะมาเป็นสรณะ เมื่อนั้นพระสิทธัตถะจึงหันไปหาบรรดาสาวกของพระองค์ และกล่าวแก่ทุกคนว่า :

ทุกสิ่งทุกอย่างต้องมาถึงจุดจบ ไม่ว่ามันจะยาวนานเป็นอสงไขยก็ตาม ช่วงเวลาแห่งการจากพวาก็ต้องมาถึงได้ในที่สุด บัดนี้ ข้าฯ ได้ทำสิ่งที่ต้องทำแล้ว ทั้งแก่ตัวข้าฯ เอง และแก่ผู้อื่น การที่จะดำรงตนอยู่ต่อไปจะเท่ากับไร้จุดหมายเสียแล้ว ดูกร สงฆ์ทั้งหลาย นับแต่นี้ต่อไป ธรรมะของข้าฯ จะสถิตอยู่ในใจมนุษย์นานนับชั่วคน³ ดังนั้น ขอให้พวกเจ้าได้พบกับธรรมชาติที่แท้จริงของโลกที่เราเป็นอยู่นี้เถิด และอย่าเป็นกังวลไปเลย เพราะเราจะห้ามความจากพวกาไม่ได้

¹ ปุราณะ กัลปะ มิคคลีโคสสาละ อธิตะ เกษะกัมพล ปุกทะ กายายนะ นิครนถนฏนุตร สัญชัย เวลัญฐนุตร ได้เอาชนะและทำให้พวกเขาพ่ายแพ้.

² ธรรมบท, VV. 273, 274.

³ ธรรมะคือประตูลู่ความเป็นนิรันดร์ (วินัยปิฎก, i. 5).

หลังจากนั้นพระองค์ได้เรียกให้พระอานนท์เข้ามาใกล้ และกล่าวว่า

อานนท์ เจ้าอาจะคิดว่าโลกนี้จบสิ้นลงแล้ว ครุบาของเราได้จากไปแล้ว แต่เจ้าจะต้องไม่คิดเช่นนั้น หลังจากที่ข้าฯ มรณภาพไปแล้ว ขอให้กฎเกณฑ์และกฎระเบียบต่างๆ ที่ข้าฯ ได้สอนไป เป็นครุบาของเจ้าต่อไป...

ทำไมข้าฯ จึงจะต้องเก็บรักษาว่างที่เป็นเลือดเนื้อนี้ไว้ เมื่อองค์แห่งกฎเกณฑ์ที่ดีที่สุดจะคงทนสืบไป ข้าฯ ได้แก้ไขปัญหาทั้งหมดแล้ว เมื่อข้าฯ ได้ทำตามจุดประสงค์และปฏิบัติงานตามที่ข้าฯ ต้องปฏิบัติแล้ว ข้าฯ ต้องการพักผ่อน¹

เมื่อئั้น อานนท์ซึ่งถอยไปฟังประตุมิวหารตรงทางเข้า ยังคงร่ำไห้ในการที่พระสิทธัตถะจะจากไปในเวลาไม่ช้า และถามตัวเองว่าใครจะสอนเขาต่อไปนี้ เพราะเขาถือว่าตัวเองยังต้องเรียนรู้และหาหนทางแห่งการปลดปล่อย ในขณะที่พระสิทธัตถะก็ได้เรียกอานนท์อีกครั้งหนึ่ง อานนท์เข้ามาคุกเข่าหน้าตั้งของพระสิทธัตถะด้วยความเคารพอย่างสูงยิ่ง และ ณ ที่นั้น พระสิทธัตถะได้กล่าวว่า

ดูกร อานนท์ จงอย่าห่วงใยไปเลย จงอย่าร่ำไห้ ข้าฯ ไม่ได้บอกเจ้าหรือว่า การจากพรากจากสิ่งที่เรายึดเหนี่ยวรักใคร่ต้องมาถึง ไม่มีมนุษย์คนใดที่เกิดมาแล้ว จะหลุดรอดจากกฎนี้ นี่เป็นเงื่อนไขเดียวที่มีอยู่ อานนท์ เป็นเวลานานมาแล้วที่เจ้าอยู่ใกล้จิตใจของข้าฯ โดยความเมตตาของเจ้าทั้งในคำพูดและการกระทำ และการกระทำแห่งความรักนี้ช่างยิ่งใหญ่หนักจนประมาณไม่ได้ เจ้าได้กระทำดีมาตลอด จงกระทำต่อไปเถิดแล้วเจ้าจะเป็นอิสระจากความหิวกระหายในชีวิต และห่วงโซ่ของความโง่เขลาเบาปัญญา²

¹ ศิขณิกาย, II, 124-126 ดู ธรรมบท, V, 273 ประกอบ ในทางต่างๆ นั้น ทนทางทั้งแปดนั้นดีที่สุด และในบรรดาสิ่งจาง คำกล่าวทั้งสี่นั้นดีที่สุดในความดีนั้น เสรีภาพจากการยึดมั่นนั้นดีที่สุดในบรรดา มนุษย์ ผู้ที่มีความคิดภายในย่อมดีที่สุด.

² อัศวโกษา, พุทธจริต, XXV, 33-4, 54-60, 62-4 ดู ศิขณิกาย, มหาปรินิพพานสูตรประกอบ.

พระลัทธิตถะทราบดีว่าการจากไปของพระองค์จะทำให้เกิดผลในทางลบกับสาวกของพระองค์เพียงใด พระองค์จึงกล่าวแก่พวกเขาอีกครั้งหนึ่งถึงกฎอันเป็นนิรันดร์ของการเกิดพระพุทธเจ้าใหม่ขึ้น และเมื่อพระอานนท์ถามพระองค์อีกว่า “ใครจะสอนเราต่อไปอีกเล่าเมื่อพระองค์จากไป และพระลัทธิตถะตอบว่า

ดูกร สงฆ์ ในเวลาที่เหมาะสมจะมีผู้ยิ่งใหญ่เกิดขึ้นมาใหม่ ชื่อว่า เมตยา อันจะเป็นผู้ที่เปี่ยมล้นไปด้วยปัญญา เป็นผู้ตื่นแล้วอย่างสมบูรณ์ และจะเป็นผู้นำที่ดีที่สุดของเรา เพราะเหตุว่าพระองค์ก็จะได้เดินทางพันผ้าอุปสรรคแล้วจนถึงที่สุด พระองค์รู้แจ้งในโลก เป็นผู้สอนที่ไม่มีมีใครจะเทียบเท่า เป็นครูบาของพระเจ้าและมนุษย์ พระองค์เป็นพระพุทธเจ้าที่รู้แจ้ง ดังเช่นที่ข้าฯ กำลังเป็นอยู่นี้ทุกประการ จากการศึกษาที่พระองค์เข้าใจและซึมซับความรู้แจ้งนี้ พระองค์จะประกาศธรรมชาติของจักรวาลนี้พร้อมด้วยพระเจ้าต่างๆ มาร และพระเจ้าแห่งโลกพรหมณ์ ทั้งพระเจ้าและมนุษย์ ดังที่ข้าฯ ประกาศอยู่แล้ว จากความเข้าใจและซึมซับในความรู้แจ้งแบบเดียวกัน และพระองค์ก็จะประกาศคำสอนที่งดงามในจุดเริ่มต้น งดงามในความก้าวหน้าแห่งคำสอนนั้น และงดงามเมื่อมีการปฏิบัติตามคำสอนนั้น พระองค์จะประกาศคำสอนทั้งในรูปลักษณะภายนอกและในสาระภายใน พระองค์จะยกระดับของชีวิตอย่างเต็มเปี่ยมและบริสุทธิ์ ดังเช่นนี้ ข้าฯ ได้ทำมาแล้ว พระองค์จะได้นำคณะสงฆ์ ในทำนองเดียวกับในปัจจุบัน ซึ่งข้าฯ ก็นำคณะสงฆ์เป็นร้อยละ

พระอานนท์ถามว่า “แล้วเราจะรู้จักพระองค์โดยวิธีใดเล่า” พระลัทธิตถะตอบว่า “พระองค์มีนามว่า เมตยา ซึ่งแปลว่า ผู้มีชื่อซึ่งแปลว่า ความเมตตา”¹ ในที่สุดพระลัทธิตถะได้กล่าวยกย่องพระอานนท์แก่พระสาวกองค์อื่นๆ ว่า พระ

¹ ทิฆนิกาย, IV. 26. 25 (มหาปรินิพพานสูตรต้นตะ) (บาลี) เมตตยะ = เมตไตรย (สันสกฤต).

อาหนักข้างมีปัญญาล้าลึกและมีความเมตตากรุณา และเมื่อนั้นพระองค์ก็ได้กล่าวคำพูดสุดท้ายว่า

ชิ้นส่วนของมนุษย์ และอำนาจของมนุษย์ต้องสลายไป
 จงมุ่งมั่นต่อไปที่จะมาถึงซึ่งการปลดปล่อย¹

เท่าที่สติปัญญาของมนุษย์จะเข้าใจได้นั้น นี่คือดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณที่ได้ส่องฉายมาที่มนุษยชาติเมื่อ 2,500 ปีมาแล้ว

เราจะเห็นได้โดยง่าย เพราะในระบบการเรียนการสอนที่เราคิดขึ้นมาเองก็เป็นเช่นเดียวกัน นั่นคือ ครูคนใหม่ก็ต้องฟังครูที่มาก่อนเขา และปรากฏการณ์แห่งการยึดถือจุดยืนของตนเองโดยอาศัยผู้มาก่อนเรานั้นสำคัญเป็นอย่างยิ่งในแง่ของศาสนา (ครูบาผู้ศักดิ์สิทธิ์และสิ่งที่พระองค์ได้ประกาศ) โดยที่การปรากฏขึ้นขององค์อวตารแต่ละองค์นั้นเป็นเวลาห่างกันเป็นศตวรรษ ยิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่อวตารหรือพุทธะที่เกิดขึ้นใหม่ต้องยืนยันคำสอนของพระองค์ต่อสาวกของผู้ศักดิ์สิทธิ์ที่มาก่อนพระองค์ ในส่วนของกรกล่าวถึงการมาของพระองค์ตั้งแต่ในอดีต พระสิทธัตถะเองก็ได้ปฏิบัติตามกฎเดียวกันนี้ คือการกล่าวถึงผู้สืบทอดของพระองค์ ดังเราจะเห็นได้แล้ว (หน้า 152-155) ว่าพระสิทธัตถะได้ยอมรับว่า ใน "ชีวิตในอดีต" ของพระองค์นั้น พระองค์คืออราม และต่อมาหลังจากนั้นคือพระกฤษณะ ซึ่งมีชื่อหลายชื่อ มีลักษณะหลายลักษณะ เช่น Black Kanaya (หรือเรียกตรงๆว่า กฤษณะกานายะ)² วาสูเทพ กัสสปะ และทั้งหมด

¹ ดูอัศวโกษา, พุทธจริต, XXV, 62-4, 67-81 ชาวฮินดูก็ใช้คำกล่าวแบบเดียวกัน "อวชุน ชีวิตทุกชีวิต จะไม่ได้ปรากฏก่อนที่เขาจะเกิด และก็จะไม่ปรากฏอีกเมื่อเขาตาย เขาจะปรากฏก็เฉพาะในช่วงกลาง ดังนั้น เราจะมาเศร้าโศกเสียใจอยู่ทำไมกัน?" ภควัตคีตา, II, 28 ดู คาถา อุปนิษัต, III, 9 ประกอบ.

² กฤษณะมีความหมายว่าดำหรือมืด นอกจากนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างตำนานทางพุทธ และเรื่องเล่าแบบเดียวกันของฮินดู จะเห็นได้ชัดเจนขึ้นเมื่อเราได้อ่านชื่อของพุทธะที่มาก่อนพระสิทธัตถะยี่สิบสี่พระองค์ ซึ่งได้รวบรวมไว้ในการสังคายนาพระไตรปิฎกที่สาม ซึ่งมีขึ้นหลังจากที่พระสิทธัตถะเสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว 240 ปี ภายใต้การดูแลของพระเจ้าอโศก ในเมืองหลวงชื่อปาดลีปุตร (ดูเชิงอรอด 2 หน้า 187) ซึ่งชาวฮินดูยอมรับ เป็นที่เด่นชัดจากรายการพุทธะที่ยี่สิบสี่ที่ให้ไว้ใน พุทธวงศ์ (ประวัติของพุทธะ) ในหนังสือเล่มสุดท้ายของ ขุททกนิกาย (ปิฎกที่สอง) ว่าเป็นเพียงการ

นี้ได้เขียนไว้ใน คาถา ชาดก ชื่อ “ทาสทั้งสิบ” (“The Ten Slave Brethren”) ซึ่งได้มีการกล่าวถึงตำนานของพระกฤษณะไว้อย่างย่อๆ รวมทั้งเมืองของพระองค์ นั่นคือ ดวารกะ และชื่อของน้องของพระองค์ นั่นคือ บาลาราม เป็นการแปลกอยู่มีใช้น้อยที่พระลัทธิตะไม่ได้เน้นย้ำความสัมพันธ์ระหว่างพระพุทธเจ้าทั้งสาม (โคណาคมนะ กกุสันธะ และ กัสสปะ) ผู้มาก่อนพระองค์เช่นเดียวกัน ในการบรรยายถึงความสัมพันธ์ของพระองค์กับพระรามดังที่ได้เล่าไว้ในนิทานชาดก ทศรถ พระองค์ได้ให้ชื่อของบุพการีของพระรามอย่างชัดเจน รวมทั้งชื่อของคู่สมรสของพระองค์ พี่ชายคือ ภารตะ และรายละเอียดปลีกย่อยอื่นๆ ซึ่งจะนำไปให้ผู้อื่นได้เชื่อว่า นี่คือตัวตนที่แท้จริงของพระองค์ในอดีตและถือว่าเป็นพุทธะที่แท้จริง (การแสดงออก) ผู้ซึ่งพระองค์เรียกเป็นชื่อซึ่งมีความคล้ายเคียงกับยศของเขา (หน้า 162-163)—รามจันทนะ ว่า กกุสันธะ กัสสปะ ว่า กัสสปะ และ มนุ ว่า โคណาคมนะ

แต่เหนือสิ่งอื่นใด ผู้ค้นหาจุดมุ่งหมายสุดยอดที่แท้จริง ซึ่งคือการค้นพบการแสดงออกที่ศักดิ์สิทธิ์ หรือเมตไตรย จะต้องเข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนว่าปรากฏการณ์ของอวตารนั้นไม่อาจเข้าถึงได้ด้วยการค้นหาแบบไม่ตั้งใจและด้วยความง่ายตาย เพราะมีฉะนั้นแล้วไม่ว่าใครก็ตามที่ไม่ได้ใส่ใจที่จะค้นหาอย่างแท้จริงอาจพบเข้าโดยบังเอิญ และความที่ไม่ได้เล็งเห็นความสำคัญของสิ่งนี้ เขาจะเมินเฉยต่อความหมายที่สุดยอดต่อมนุษยชาติ ดังที่พระลัทธิตะได้กล่าวไว้ (หน้า 67-68) นี่เป็นปรากฏการณ์ที่เห็นได้ยากที่สุดในประวัติศาสตร์มนุษย์ “ดูกรภิกษุทั้งหลาย ตถาคตจะปรากฏขึ้นในโลกน้อยครั้งมาก...” และได้รับทราบโดยผู้คนอันน้อยนิดที่ค้นค้นหาความบริสุทธิ์สุดยอดและเฝ้ารอคอยการมาซึ่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยแยกตัวเองให้หลุดพ้นจากสิ่งทั้งหลายทั้งปวง

ในทำนองเดียวกับที่เรากำหนดเวลาและจุดที่ดวงอาทิตย์ดำรงอยู่ได้อย่าง

เลียนแบบในช่วงหลังของการรวบรวมอวตารของฮินดู และก็ได้รวมเอานามซึ่งพวกพราหมณ์เฝ้าให้ความเคารพอย่างสูงที่สุด ดังที่เราได้เห็นแล้ว.

แน่นอน เพราะเราเฝ้าสำรวจดวงอาทิตย์บ่อยๆ นั้น เราก็สามารถรู้ถึงการส่องฉายของดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณของเมตไตรย ทั้งในแง่สถานที่และเวลา จากการตรวจสอบการส่องฉายของดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณที่ผ่านมาได้เช่นเดียวกัน เนื่องเพราะเหตุว่า ดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณทุกดวง ประกอบเป็นห่วงที่สมบูรณ์ที่สุดที่ประกอบเป็นโซ่ของการปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่มีที่สิ้นสุด ทั้งในแง่ของจุดมุ่งหมายและจุดขึ้น ไม่มีผู้ใดเลยที่เมื่อเดินมาตามทางแห่งการค้นหาไกลถึงเพียงนี้แล้ว จะพิจารณาความเป็นจริงของปรากฏการณ์แห่งพระสิทธิ์ตะและพระพุทเจ้า เพียงเป็นเหตุการณ์ที่เป็นเอกเทศโดดๆ ท่ามกลางห่วงโซ่แห่งการเกิดดับของดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณ ความเป็นเอกลักษณ์ของพระองค์อยู่ในคำกล่าวของพระองค์เองว่า พระองค์อยู่ในชั้นของอวตารของพุทธะ “พุทธะที่เป็นแล้วและจะเป็น ทั้งหมดนี้คือข้าฯ” และดังที่พระองค์ประกาศว่า “สิ่งที่เขาได้ทำมาแล้ว ข้ากำลังทำ”¹ ในขั้นตอนแรกของการค้นหาของเรา เราจึงมาดูกันซิว่า ณ เวลานี้หรือ ไม่ใช่เป็นเวลาที่เราจะกล่าวไว้ถึงการปรากฏองค์ของเมตไตรย

นักปรัชญาฮินดูโบราณเป็นพวกแรกที่คิดได้ถึงปรากฏการณ์ที่หมุนเวียนกลับของเวลาแห่งความศักดิ์สิทธิ์ (หรือจักรวาล) และได้คำนวณอย่างละเอียดลออเกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของมนุษยชาติ ซึ่งที่สำคัญที่สุดก็คือการเวียนกลับมาขององค์อวตาร (ปรากฏการณ์อันศักดิ์สิทธิ์) เอง พระสิทธิ์ตะเองทราบดีถึงมรดกทางฮินดูของพระองค์ ทั้งในแง่จิตวิญญาณและความหมายแห่งคำทำนาย และดังที่เราได้เห็นแล้วว่าพระองค์ยึดถือสิ่งนี้ในคำสอนของพระองค์ และกล่าวขวัญถึงสิ่งนี้เพื่อเนื่องหนุนการมาของพระองค์ใหม่ฮินดู ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าพระองค์คือชาติที่เก่าของพระวิษณุ (ผู้สูงสุด) ในยุคที่กล่าวถึงนี้ (มหายุค หรือ กัลป์ หรือเรียกในภาษาบาลีว่า กัปป์) พระองค์เป็นมनु และราม และกฤษณะ ซึ่งเป็นพระพุทเจ้า และผู้ซึ่งจะปรากฏองค์ใหม่

¹ ดูหน้า 69-70.

ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เช่นเดียวกับ กัลกิ อวตาร (ผู้ปรากฏภายในยุคนั้น) เพื่อความเป็นจริงแห่งคำทำนายที่เกี่ยวกับพระองค์ และนำมาซึ่ง สัตตยุค ที่ได้สัญญาไว้ (พันปีแห่งสังฆธรรม) และจากการเล่าเรื่องทำนองเปรียบเทียบเรื่องการเกิดใหม่ของพระองค์ในนิทานชาดกนั้น พระสิทธัตถะได้เน้นย้ำถึงเอกลักษณ์ของพระองค์เองกับอวตารในยุคของฮินดู¹ และเน้นย้ำต่อสานุศิษย์ของพระองค์ถึงคำทำนายถึงการมาของเมตไตรย ผู้เป็น “ผู้หยุดยุคสมัย” ของ “ยุคสมัยอันเป็นมงคลนี้”²

โดยการคำนึงถึงประเด็นเหล่านี้ พร้อมทั้งข้อเสนอของเราก่อนหน้านี้ว่า เพื่อเป็นการได้มาซึ่งความแม่นยำในการค้นหาเมตไตรย เราต้องทำการตรวจสอบให้กว้างไกลถึงการกลับมาของอวตาร การเกิดของพระพุทธเจ้า เท่าที่ความสามารถของเราจะทำได้ เพื่อสำรวจให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างชัดเจนระหว่างคำยืนยันของพวกฮินดูเกี่ยวกับอวตาร (มनु ราม รวมทั้งพระสิทธัตถะ และอวตาร กัลกิ ที่ยังจะต้องปรากฏ) และคำพูดของพระสิทธัตถะที่พูดถึงพระพุทธเจ้าในอดีต (โคณาคมนะ กกุสันธะ และ กัสสปะ) ตัวพระองค์เอง และเมตไตรยอันเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต จากการตรวจสอบนี้เราต้องกำหนดรูปแบบของการกำเนิดของพุทธอย่างชัดเจนแม่นยำ รูปแบบที่ว่านี้เราสามารถกำหนดได้โดยอาศัยข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่มีอยู่แล้วเกี่ยวกับการปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์ของครุฑาทางศาสนายิ่งใหญ่ทั้งสอง นั่นคือ ฮินดูและพุทธ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดในส่วนที่เกี่ยวกับพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และครุฑาความเชื่อ ซึ่งแม้ผู้ที่สำรวจข้อมูลนี้อย่างผิวเผินก็สามารถเห็นได้ ถึงแม้จะไม่ครบถ้วนก็ตาม นี่เป็นหนทางที่สมเหตุสมผลหนทางเดียวสำหรับเราที่จะเดินหน้าไปสู่จุดมุ่งหมายสูงสุดได้ และจุดสำคัญที่เห็นได้ตั้งแต่ช่วงนี้ก็เกิดขึ้น

¹ ทศรถชาดก, 472 (และ สิมหนักาย) (ตอน 1 Bombay Univ.) และ คาถา ชาดก (454) ชาดก 530 และ โควินทะ ชาดก. ดูหน้า 152-155 และเชิงอรรถ 4 หน้า 153 และเชิงอรรถ 1, 2 หน้า 154.

² ชาวพุทธเรียกว่า ภุทธกัลป์ หมายถึง “ยุคอารยัน”.

แล้วจากการที่พระสิทธัตถะได้กล่าวถึงพระพุทธเจ้าห้าพระองค์ผู้ล้วนเป็นส่วนประกอบของ “ยุคสมัยอันเป็นมงคล” และอวตารห้าพระองค์ที่ชาวฮินดูยอมรับในช่วงของยุคสมัยเดียวกัน นั่นคืออวตาร กัลกิ (“ผู้หยุดยุคสมัย”) ที่ชาวฮินดูรอคอย จะไม่ใช่ใครอื่นใดนอกจากผู้ที่พระสิทธัตถะได้กล่าวขวัญถึง นั่นคือเมตไตรย นั่นเอง และเราจะเห็นสิ่งนี้ได้โดยง่าย เนื่องจากอำนาจจากคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของทั้งฮินดูและพุทธล้วนกล่าวถึงยุคสมัยเดียวกัน ซึ่งทั้งสองศาสนาทำได้ นั่นคือยุคสมัยในปัจจุบันของเราเอง ดังนั้น เพื่อความถูกต้องทางประวัติศาสตร์ เราต้องยอมรับว่า เราต้องอ้างอิงศาสนาฮินดูโบราณ ซึ่งก็เกี่ยวเนื่องอย่างใกล้ชิดกับการปรากฏขึ้นของพระพุทธเจ้า เพื่อให้ได้มาซึ่งภาพรวมของการเกิดดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณเป็นระยะ และจากการคำนวณอยู่ในช่วงกรอบเวลาอันศักดิ์สิทธิ์ของฮินดู ซึ่งทั้งชาวฮินดูและชาวพุทธก็เห็นพ้องต้องกันนั้น เราต้องสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างอวตาร กัลกิ และเมตไตรย และตรวจค้นว่านี่คือปรากฏการณ์อันเดียวกันหรือไม่ และดูว่าชื่อสองชื่อนี้เป็นการอ้างอิงถึงครุบัศักดิ์สิทธิ์ที่ทั้งสองศาสนาเฝ้าคอยอยู่หรือไม่

ดังนั้น ณ บัดนี้ขอให้เราเริ่มต้นการค้นคว้าตรวจสอบเข้าไปในมิติสามมิติที่เราต้องตรวจสอบ นั่นคือ เวลา สถานที่ และตัวบุคคล

9 เวลา

ปรัชญาของฮินดูให้ความละเอียดลอออย่างมากในเรื่องช่วงสมัยของจักรวาล และมองเห็นเวลาอันศักดิ์สิทธิ์ว่าเป็นลักษณะรอบโดยประกอบด้วยระยะเวลาที่เห็นได้ชัดเจนเรียกว่า ยุค (หรือสมัย) ในทำนองเดียวกับโลก เมื่อโลกหมุนได้รอบเด็วยกั้ยังเกิดระยะเวลาสี่ระยะเวลาเท่าๆ กันนั้น รอบของเวลาอันศักดิ์สิทธิ์อันเรียกว่า มหายุค¹ (หรือยุคใหญ่) ก็ประกอบด้วยสี่จุด ซึ่งถึงแม้ว่าจะไม่ได้เท่าๆ กันทั้งสี่จุด แต่ก็มีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนต่อช่วงเวลาอันสว่างไสวและมีตมิตของโลก

ศาสนาพุทธเลือกที่จะใช้ชื่อที่แตกต่างกันสำหรับแนวความคิดแบบเดียวกัน เช่น คำว่า ยุค มีความหมายว่า “คำนวณไม่ได้” (บาลี : อสงไขย) และอสงไขยสี่อสงไขย² เป็นหนึ่งเวลาที่นับไม่ได้หรือกับปะ (ในภาษาบาลี หากเป็นภาษาสัน-

¹ เป็นที่รู้จักในนามของกาลป (สันสกฤต) หรือรอบ หรือยุค ชาวพุทธก็ยอมรับการแบ่งวันออกเป็นสี่ส่วน (อัครโกษา. พุทธจริต, XIV, 1-9, 47-52, 83-108).

² แหล่งข้อมูลทางเดรวาทัมกกล่าวถึงสี่อสงไขย (ดูชาติก I.2) ในขณะที่วรรณคดีมหายานนั้นมักกล่าวถึงเพียง 3 และมากถึง 33 (อภิธรรมโกษา, III หน้า 188-189 และ มหัจฉนปรมิตศาสตร์).

สกฤตจะเรียกว่า กัลป์) นอกจากนั้น ในศาสนาพุทธเช่นเดียวกับในศาสนาฮินดู¹ นั้น ยุคหรืออสงไขยจะมีสัญลักษณ์แสดงเป็นวงล้ออันประกอบด้วย 12 ชื่อ² ซึ่งมีความหมายถึงการแยกส่วนเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของการที่โลกมีการโคจร และส่วนแบ่งที่เท่าเทียมกันที่ส่วนอันเรียกว่าเป็นฤดูสี่ฤดูซึ่งปรากฏในแต่ละส่วนของโลก เลขที่มีความหมายมากมายในการเรียงลำดับและการผสมผสานระบบตัวเลขและการทำนายของฮินดูและพุทธ และดูเหมือนว่าจะมีรากฐานอันแข็งแกร่งอยู่บนการแบ่งแยกและการหมุนของโลก และเสาหลักแห่งจิตวิญญาณซึ่งเรียกว่า พระเวท ทั้งสี่³ ที่ชาวอินโด-อารยัน และรวมทั้งพระสิทธัตถะและสาวกของพระองค์ได้รับรู้ เลขสี่ยังเป็นเลขแห่งลัจจะอันสูงส่งที่พระสิทธัตถะสั่งสอน ซึ่งพระองค์ได้เคยเรียกว่า ลัจจะแห่งอารยันทั้งสี่⁴

มหายุคเดียว หรือรอบ หรือกัปปะ หรือกัลป์ ที่วิชาเกี่ยวกับตัวเลขของฮินดูและพุทธจะให้ความรู้ที่แท้จริงเกี่ยวกับเวลาทางประวัติศาสตร์ ก็คือกัปปะในปัจจุบันซึ่งมีช่วงระยะเวลา 12,000 ปี⁵ และซึ่งในภาษาสันสกฤตเรียกว่า เทวานังจตุรยุค⁶ (เรียกว่า “ยุคแห่งการตรัสรู้อันศักดิ์สิทธิ์” ซึ่งรู้จักกันในชื่อว่า

¹ ฤคเวท, I. 164. 115 เป็นต้น ดู อรรถวาท, X 8.4 ประกอบ.

² เป็นเวลานานก่อนยุคของพระกษัตริย์นั้น ชาวฮินดูเชื่อเกี่ยวกับเรื่องปีที่มี 12 เดือน โดยแสดงออกทางสัญลักษณ์แห่งบุตรชายทั้ง 12 ของอาทิตย์ ดู ภควัดคีตา, XI. 6 และ ภควัดคีตา, X. 35 ประกอบ “ในท่ามกลางสิบสองเดือนแห่งปฏิทินนั้น ข้าคือ มาคะสิระ (15 พย.-15 ธค.) และท่ามกลางฤดูนั้นคือ ฤดูเหล็ก”.

³ ดูเชิงอรรถ 2 หน้า 100 คัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ที่สุดของชาวอินโด-อารยัน เป็นที่กล่าวกันว่า พระสิทธัตถะเป็นผู้รู้พระเวท หรือ เวทันตะ (สังยุตตะ, i. 168; สุตตนิบาต, 463) พระองค์กล่าวว่า ‘มีลัจจะแห่งพราหมณ์สี่อย่างนี้ ซึ่งข้าเป็นผู้ทำให้เกิดขึ้นและทำให้เป็นที่รู้จักด้วยความรู้ที่สูงขึ้นของข้าเอง (อังคุตตร, IV. 185, สังยุตตะ, XXII 90).

⁴ (อริยสังจาณี) : มีความรุกราน (ทุกข์) มีเหตุแห่งทุกข์ (สมุทัย) มีหนทางดับทุกข์ (นิโรธ) และมีวิธีที่จะนำไปสู่การดับทุกข์นั้น (มรรค) ‘หนทาง’.

⁵ มนุ, I. 69 ดู กัลป์ปุราณะ, 3.5.12 “Dwadshabd Sahshren Devenam Chaturyugam” หมายถึงว่า 12,000 ปี คือยุคสี่ยุคของเทพเจ้า.

⁶ มหาวาการตะ, III. 12. 826.

“ยุคแห่งการรับรู้อันสูงส่ง” เช่นเดียวกัน) และจากแหล่งข้อมูลเดียวกัน เราทราบว่ามี การประกอบด้วยสี่ยุค (หรือสองไขย) เรียกว่า เกรตะ (หรือสัตตะ) เทรตะ ดวาปาร์ และ กาลี ซึ่งถือว่าเป็นยุคปัจจุบัน

ในตำนานของชาวอารยันอื่นๆ นั่นคือชาวอิหร่าน ก็มีการสนับสนุนแนวคิดที่เป็นลักษณะการทำนาย ที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของชาวฮินดู เช่นเดียวกับชาวฮินดูนั้น ชาวอิหร่านโบราณก็ยอมรับยุคสี่ยุคในจักรวาล ซึ่งประกอบแล้วรวมเป็นหนึ่งกลับหรือมหายุคและกล่าวถึงสี่ยุคนี้โดยใช้สัญลักษณ์ของโลหะที่รู้จักกันตามสมัยนั้น (นั่นคือ ทอง เงิน เหล็ก และโลหะผสม)² และเขาก็ยอมรับด้วยว่า หนึ่งรอบจักรวาลเป็นช่วงเวลา 12,000 ปี ชาวอารยันที่เป็นอิหร่านและเหล่าสาวกของโซโรอัสเตอร์ (อวตารอีกพระองค์หนึ่งที่เป็นชาวอารยัน)⁴ ได้กล่าวถึงต้นไม้แห่งเวลาอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งมีกิ่งก้านสาขาเจ็ดกิ่งก้านสาขา และใช้สัญลักษณ์ของโลหะเป็นชื่อ นั่นคือ ทอง เงิน บรอนซ์ ทองแดง สังกะสี เหล็ก และโลหะผสม⁶ ซึ่งทั้งเจ็ดนี้ตรงกับแนวความคิดของปัญญาทั้งเจ็ด⁷

1 สุตทรรณน (เดนคาร์ท, IX. 8).

2 โลหะเดียวกันนี้ก็ได้มีการกล่าวถึงเช่นเดียวกันใน *บาร്മาน-ยาล์ต*, I. 3.

3 *บรรณฮิซิม*, Ch. I กล่าวไว้แล้วในเล่มเดียวกัน, XXX. 18.

4 ชื่อโซโรอัสเตอร์หรือออกเสียงในภาษาอิหร่านโบราณว่า ซาร์โทสตรา แปลว่า ดวงดาวอันเป็นนรินทร์หรือ แสงอันเป็นนรินทร์ (จากคำว่า “ซาร์” ความเป็นนรินทร์ และ “ออสตรา” หรือ “อัส ตรา” หมายถึงดาว หรือแสง) สิ่งนี้ใกล้เคียงกับ ที่ปังกร (ดูหน้า 75-78) อันเป็นฐานันดรหนึ่งของพระพุทธเจ้า

5 *บาร്മาน-ยาล์ต*, II. 14.

6 โลหะสุดท้ายนี้ “แร่เหล็ก” (เหล็ก) ซึ่งกล่าวไว้ในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของอารยัน ชาวอิหร่านว่าเป็นโลหะแห่งยุคสุดท้ายของสี่ยุค และเป็นโลหะแห่งสาขาสุดท้ายของเจ็ดสาขาแห่งต้นไม้แห่งจักรวาลและมีความหมายที่พิเศษ มันคือส่วนผสมของเอกภาพที่มีความหมาย.

7 เกสวะ หรือขอบเขตทั้งเจ็ดที่เป็นจุดแบ่งของโลก เช่นทิศทั้ง 4 (ตะวันออก ตะวันตก เหนือ และใต้) สองจุดที่อยู่ตรงข้ามกัน และจุดหนึ่งอยู่ตรงกลาง เป็นที่รู้จักกันในชื่อว่า ผู้อยู่ยงคงกระพันทั้งเจ็ดใน *Fravandin Yast*, XXII 82-3 จำนวนเจ็ด มีความหมายอย่างลึกกลับในทุกๆ ศาสนา เช่น “สวรรค์ชั้นเจ็ด” เป็นต้น และเลขนี้ยังเป็นสัญลักษณ์ในมิติของกายภาพ เช่น ชั้นตอนพื้นฐานทั้งเจ็ดของอัญมณีแห่งธรรมชาติที่ทำให้เกิดสีในแถบสี และเมื่อแถบสีทุกแถบถูกจับวางทับกันแล้วก็จะเกิดแสงสีสว่างอันเจิดจ้าที่สุด.

ซึ่งมีการได้กล่าวถึงทั้งในศาสนาฮินดูและศาสนาพุทธ ตามประเพณีของอิหร่านโบราณและศาสนาโซราสเตรียนนั้น ยุคที่มีความยาวถึง 12,000 ปี ถูกแบ่งออกเป็นสี่ช่วงเวลา ซึ่งประกอบด้วย 3,000 ปีต่อช่วงเวลา ในช่วงเวลา 3,000 ปีแรกนั้นถือเป็นช่วงเวลาของการสร้าง 3,000 ปีที่สองคือยุคแห่งการปกครองอันศักดิ์สิทธิ์ 3,000 ปีที่สามถือว่าเป็นช่วงระยะเวลาที่เจตนารมณ์ของมนุษย์ ซึ่งแสดงด้วยความโง่เขลาบาปบุญญา และความชั่วร้ายที่เกิดตามมา จะขัดแย้งกับเจตนารมณ์อันศักดิ์สิทธิ์ และ 3,000 ปีสุดท้ายคือช่วงเวลาแห่งการต่อสู้ ซึ่งเจตนารมณ์ของมนุษย์จะเปลี่ยนเป็นปัญญาซึ่งอยู่ในแนวเดียวกับเจตนารมณ์อันศักดิ์สิทธิ์ ที่นี้เราสามารถเห็นความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างชาวอินโด-อารยันและเครือญาติชาวอิหร่าน ในขณะที่เราเรียนรู้ว่า ไม่เพียงแต่ว่าช่วงเวลาแห่งยุคประกอบด้วยเวลา 12,000 ปี เช่นเดียวกันสำหรับพวกเขาทั้งหมด และก็มีกรแบ่งออกเป็นสี่ยุค ความสำคัญและความหมายของแต่ละช่วงเวลาจะอยู่ที่มันเกี่ยวเนื่องกับหรือแสดงถึงการปรากฏขึ้นของพระผู้ศักดิ์สิทธิ์

ดังนั้น ในศาสนาโซราสเตรียน เช่นเดียวกับในศาสนาฮินดูและพุทธ ได้มีการอ้างถึงผู้ปลดปล่อยทางจิตวิญญาณท่านอื่นอย่างชัดเจน¹ รวมทั้งได้มีการทำนายช่วงเวลาและสถานที่ ในช่วงสมัย 3,000 ปีนั้น ชาวศาสนาโซราสเตรียนรอคอยผู้มาโปรดสามพระองค์ พระองค์หนึ่งปรากฏขึ้นหนึ่งพันปีหลังไซโรอาส-เตอร์ และอีกสองพระองค์ซึ่งชื่อว่า โฮซิดาร์ โบमित² และ ซาห์ บาราม วาร์จา-

¹ เสวยันต์ หมายถึง "ผู้ทำความดี" ในชุมชน.

² โฮซิดาร์ : ฮอช หมายถึง การรับรู้ การรู้แจ้ง ความถูกต้อง หรือความรู้ ในขณะที่ "ดาร์" หมายถึง ทางเข้าหรือประตู และมีนัยว่า "ผู้เป็นเจ้าของ" ดังนั้น โฮซิดาร์ จึงหมายถึง ประตูแห่งความรู้หรือผู้เป็นเจ้าของความถูกต้อง หรือการรู้แจ้ง เช่น พระพุทธเจ้า บุม คือชื่ออิหร่านโบราณและสันสกฤต ซึ่งหมายถึงดินแดน (แผ่นดินหรือผืนดิน) และตัว "อิตี" หรือ "i" (อ่านออกเสียง "อี") หมายถึง "ของ" ดังนั้น "บุมมิต" จึงหมายถึง "ของดินแดนนี้" ซึ่งในกรณีนี้คือ อิหร่าน ดังนั้นเป็นการชี้ให้เห็นว่าผู้ปลดปล่อยผู้นี้ (โฮซิดาร์ โบमित) ประตูแห่งความถูกต้องหรือการรู้แจ้งของอิหร่าน) ต้องปรากฏในอิหร่าน

วันต์ ผู้เหมือนดัง “สิ่งมหัศจรรย์ทั้งสอง” ที่ชาวพุทธรอคอย หรืออัศวินทั้งสอง ที่ชาวฮินดูรอคอย เพื่อการปรากฏตัวในยุคสมัยเดียวกัน

แต่เราจะจัดการกับ “ความคาดหวังรอคอย” นี้ในภายหลัง โดยให้เกี่ยวเนื่องกับการปรากฏตัวตามที่มีการทำนายไว้ในศาสนาฮินดูและศาสนาพุทธ ถึงแม้ว่าเมื่อมาถึงตอนนั้นแล้ว ผู้อ่านน่าจะได้เห็นอย่างแจ่มแจ้งว่าตำนานและชื่อต่างๆ ของบุคคลชาวอารยันมีความคล้ายคลึงกันมาก และความละม้ายคล้ายคลึงกันนี้เองควรจะได้เป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดสำหรับเรา ผู้ออกมาห่างจากกาลเวลามากมาย เพื่อที่จะวินิจฉัยข้อมูลจากข้อเขียนอันศักดิ์สิทธิ์ที่ได้ทำนายการมาถึงผู้กำหนดยุค นั่นคือเมตไตรย ได้อย่างแม่นยำ ในส่วนที่เกี่ยวกับเวลาแห่งการปรากฏของพระองค์ สถานที่ และภูมิหลังของพระองค์

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่เราจะสำรวจกับปะซึ่งเป็นที่ปะเดียวกับที่เกี่ยวเนื่องกับประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติในยุคปัจจุบัน ขอให้เราได้ออกนอกเรื่องไปเพียง

1 ขาห์ หมายถึง พระผู้เป็นเจ้า มีการใช้ในความหมายของพระผู้เป็นเจ้าสูงสุดในภาษาอิหร่านโบราณ และแผลงมาจากภาษาสันสกฤต “อาชา” ส่วน “ภา” หมายถึงความรุ่งเรืองหรือเรืองรอง (สันสกฤต : “บารฺ” อารบิก : “บาชา”) และ “ราม” ในภาษาฮินโด-อารยัน ก็เป็นการกล่าวถึงผู้รู้แจ้งอันสูงสุด วัจจะ (ภาษาสันสกฤต : Varsh) หมายถึงแหล่งกำเนิดในความหมายของการสืบทอด หรือชาติ หรือชาติพันธุ์ และดังนั้นก็มีความหมายในการ “ครอบคลุมรวมทั้งหมด” หรือ สากล การแผลงคำของ วัจจะ คือ วัชระ ซึ่งในภาษาสันสกฤต หมายถึง ซึมซับไม่ได้ หรือเพชร คำนี้ใช้ในฐานะที่เป็น “สิ่งที่หักห้ามไม่ได้” อันเป็นสัญลักษณ์ของคุณสมบัติแห่งการตัดของเพชร “วันต์” หรือ “Avand” (สันสกฤต : วัน หรือ Van) หมายถึง ผู้นำมา หรือผู้ถือมา และใช้ในความหมายของผู้สนับสนุน หรือผู้เป็นเจ้าของ ดังนั้น ขาห์ บาห์รัม วาร์ชวัน จึงหมายถึง ความเรืองรองอันสูงสุดแห่งผู้มีอำนาจทั้งหมด หรือ “ความเรืองรองแห่งพระผู้เป็นเจ้า”.

2 คาตา โคลงเวสตัน สันสกฤต : คีตา หมายถึง “เพลง” แต่งขึ้นในรูปแบบตามธรรมเนียมปฏิบัติ ซึ่งมีความหมายคล้ายกับพระเวทของฮินดู นอกจากนี้ ในทำนองเดียวกับ วรุณ ซึ่งเป็นพระผู้เป็นเจ้า กฎหมายนั้น อหุรา คือพระผู้เป็นเจ้าแห่งเก้า (กฎหมาย) ในทำนองเดียวกับที่ วรุณ มีความใกล้ชิดกับมิตร อหุรา ก็มีความใกล้ชิดกับ Mitura พระผู้เป็นเจ้าแห่งดวงอาทิตย์ สิ่งเหล่านี้ นอกจากสิ่งอื่นๆ อีกมากมาย (หน้า 185-187) ซึ่งให้เห็นถึงศาสนาที่มีอยู่ในยุคของอินโดอารยัน และอิหร่านที่ยังไม่ได้แยกออก และผู้อ่านความใกล้ชิดระหว่างอินเดียของพระเจ้าอโศกและอิหร่าน.

เล็กน้อย เพื่อสร้างความเข้าใจในอนาคต และลบล้างวันที่และช่วงเวลาที่ไม่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการอ้างถึงบุคคลที่เป็นลักษณะจินตนาการที่ได้มีการกล่าวไว้ใน คัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ และถูกต้องความแบบผิดๆ โดยสำนักพุทธ ว่าเป็นเงื่อนไข และสัญญาณที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปตามคำทำนายเกี่ยวกับการมาถึงของ เมตไตรย ขอให้เราได้ดูตัวอย่างที่เห็นชัดที่สุดและดูเอาเองว่า การที่เราจะมาสู่ การเปรียบเทียบที่มีความหมายกับกับปะปัจจุบัน และช่วงเวลาของมันนั้นจะ เหลวไหลเพียงใด

ในช่วงเวลาของพระพุทธเจ้าวิปาสีองค์แรก ผู้ได้ปรากฏองค์เมื่อ 91 กัปก่อนหน้านั้น ช่วงชีวิตของมนุษย์นั้นคือ 80,000 ปี และช่วงเวลาของพระพุทธเจ้าลิกขี (31 กัปก่อนหน้านั้น) ช่วงชีวิตคือ 70,000 ปี และเรื่อยมาจนถึงการปรากฏองค์ของพระพุทธเจ้าองค์ที่เจ็ด นั่นคือ พระสิทธัตถโคตมะ ช่วงเวลานี้เองที่ช่วงชีวิตของมนุษย์เท่ากับเพียง 100 ปี¹

ดังนั้น ในขณะที่ข้อความข้างต้นเน้นให้เห็นชัดเจนถึงแนวความคิดทาง ศาสนาฮินดูและพุทธ เกี่ยวกับเวลาว่าเป็นปรากฏการณ์อันไร้ขอบเขตนั้น ด้วย ความง่ายตาย เราสามารถเห็นได้ว่าข้อความที่ว่านี้ไม่สามารถให้ภาพที่สอดคล้อง และมีเหตุผลอันใดได้เลยเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นใน ส่วนของเวลาหรือบุคคล เหตุผลง่ายๆ ก็คือ ช่วงของเวลา “ปี” (80,000 และ 70,000) รวมทั้งจำนวนกัปปะ (91 และ 31 โดยลำดับ) นั้น ทำให้เหตุการณ์ และปรากฏการณ์อยู่นอกกับปะปัจจุบันโดยสิ้นเชิง เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเมื่อ กัปปะที่ 91 และ 31! การที่เราจะเทียบการคำนวณของเราในปัจจุบันกับขนาด ของเวลาอันเป็นอดีตกาลที่เนิ่นนานจนไม่สามารถคาดถึงได้ และที่เราไม่อาจ ทราบได้เลยถึงเงื่อนไข มาตรฐานการวัด การสื่อสารกันนั้น ก็เหมือนกับว่าเราเอา จรวดที่บินเหนือเสียงไปเทียบกับเกวียน หรือไม่ก็เหมือนเอานาฬิกาปรมาณูไป

¹ ศิขณิกาย, II, 2-7.

เทียบกับการคำนวณเวลาโดยมนุษย์เมื่อล้านปีที่ผ่านมา เราไม่มีทางรู้ได้เลยว่าบรรพบุรุษที่ดีก่อบรรพ์ของเราเข้าใจความหมายของเวลาว่าอย่างไร เราไม่มีทางรู้ว่ามนุษย์ในยุคแรกๆ คำนวณเวลาไปตามการหมุนของโลกต่อหนึ่งวันหรือไม่ และเราไม่มีทางรู้ว่าหากเขาไม่มีความรู้เกี่ยวกับจุดศตนิยม เขาจะวัดหน่วยที่มากกว่าสิบได้อย่างไร เราจะไม่มีทางรู้ได้เลย หากแม้ว่าเราจะมีความใจกว้างและยอมที่จะรับว่า บรรพบุรุษที่ดีก่อบรรพ์ของเราคำนวณเวลาของเราได้เป็นวัน ซึ่งสำหรับจะหมายถึงปี ดังนั้น 80,000 ปีอาจหมายถึง 80,000 วันหารด้วย 365 ซึ่งก็จะเท่ากับประมาณ 220 ปี แต่ถึงกระนั้นมันก็ยังเป็นความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลอย่างใดเลย ที่จะอนุมานเอาแบบนั้นได้ เพราะดังที่เราได้กล่าวแล้วว่า มนุษย์ในยุคอดีตที่ห่างไกลจะรู้จักรักษาสภาพของความต่อเนื่องแห่งกาลเวลาได้อย่างไร ในเมื่อแนวความคิดของตัวเลขเหล่านั้นยังทำให้เราคาดการณ์ผิดเพี้ยนไปได้ ถึงแม้ว่าจะได้มีความก้าวหน้าสมัยใหม่ และความถูกต้องแม่นยำและการเก็บบันทึกหลักฐาน เช่น ไมโครฟิล์ม หรือโหม่งดิน เป็นต้น

ดังนั้น ด้วยความเคารพต่อหลักการของรอบของเวลา และต่อความเชื่ออันมั่นคงว่าจิตวิญญาณที่มีเหตุผล โฮโมเซเปียน นั้น มีประวัติศาสตร์อันยาวนานบนโลกใบนี้ และมีอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่ที่เกิดขึ้นมาและแตกดับไปเป็นพันๆ ศตวรรษมาแล้ว และถูกกลืนหายเข้าไปในกาลเวลา เราจะต้องได้เห็นจากที่ได้กล่าวมาแล้วในเบื้องต้นว่า ไม่มีความสัมพันธ์ที่มีความหมายอันใดที่เราจะได้มาจากตัวเลขตามข้อความที่ได้กล่าวไว้แล้ว จาก*ศิฆนิกาย* ยกเว้นเพียงว่าเมื่อใช้มันเป็นอุปมาอุปไมยถึงการบรรยายช่วงเวลาของฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน ฤดูใบไม้ร่วง และฤดูหนาว ในแต่ละกับปะ เช่น พระพุทธเจ้าวิปาสี้อาจปรากฏองค์ขึ้นในอสังขย (ยุค) แรกของช่วงกับปะของพระองค์ (91 ช่วงเวลาอันยาวนานก่อนหน้า) และพระพุทธเจ้าสิขิอาจได้เกิดขึ้นในอสังขยที่สอง กับปะอีกกับปะหนึ่งของพระองค์เอง โดยที่ห่างจากยุคของพระพุทธเจ้าวิปาสี้ออกไป 60 ช่วงเวลาอันยาวนาน และห่างจากยุคปัจจุบันของเราเป็นเวลา 31 ช่วงเวลาอันยาวนาน และถึงแม้ว่าข้อความใน*ศิฆนิกาย* จะกล่าวว่า พระพุทธเจ้าวิปาสี้เป็นพระพุทธเจ้า

พระองค์แรก และพระพุทธเจ้าลิกขิเป็นพระพุทธเจ้าพระองค์ที่สอง และพระพุทธเจ้าลัทธิตถะ โคตมะ เป็นพระพุทธเจ้าพระองค์ที่เจ็ดก็ตาม มันก็ควรเป็นที่ชัดเจนว่า เราจะถือว่าพระองค์หนึ่งจะตามอีกพระองค์หนึ่งเรียงกันมาได้ แต่เราจะต้องถือว่า การปรากฏองค์ขึ้นของพระพุทธเจ้าทั้งหมดยุคอยู่ในเวลาของตนเอง ไม่ได้เรียงตามกัน และอยู่ในกับปะของตนเอง ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรียงตามลำดับกัน และแต่ละพระองค์ก็ปรากฏขึ้นห่างกันเป็นเวลาหมื่นๆ ปี และแม้แต่ตัวเลขที่แท้จริงของพระพุทธเจ้าในกับปะของพระพุทธเจ้าวิปาสี หรือพระพุทธเจ้าลิกขิเราก็ไม่มีทางทราบได้เลย¹ นี่เป็นวิธีเดียวที่จะทำให้เข้าใจข้อความที่กล่าวถึงบ่อยๆ แต่เป็นข้อความที่ถูกเขียนขึ้นด้วยความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน และเป็นข้อความที่ไร้ประโยชน์โดยสิ้นเชิง เมื่อเราคำนึงถึงจุดประสงค์ของการกำหนดระยะเวลาในการปรากฏองค์ของเมตไตรย มิฉะนั้นก็จะมีคำถามหนึ่งซึ่งจะไร้คำตอบอยู่เช่นนั้นเอง คำถามนั้นคือ “พระพุทธเจ้าลัทธิตถะ โคตมะ มีชีวิตอยู่ในกับปะใด”

พระพุทธเจ้าลัทธิตถะ โคตมะ ได้ให้คำตอบที่ชัดเจนต่อคำถามนี้แล้ว (หน้า 162-163) ในส่วนที่เกี่ยวกับยุคสมัยของพระองค์เอง² ซึ่งก็คือกับปะของเราเองด้วย (ยุค) และหากเราจะซื้อสัตย์ต่อคำกล่าวของพระองค์แล้ว สิ่งเดียวที่เราจะทำได้ก็คือยอมรับคำกล่าวนั้น

1 เพื่อที่จะให้เห็นภาพของความไร้ประโยชน์ในการพยายามยึดติดกับยุคปัจจุบันของเรา (กับปะ) ซึ่งเป็นช่วงเวลาต่างๆ ซึ่งไม่สามารถจะจินตนาการได้และไร้ความต่อเนื่องโดยสิ้นเชิงนั้น เราเพียงแต่ต้องนึกถึงการกล่าวอ้างของพระลัทธิตถะเองที่ว่าพระองค์ได้ทราบชีวิตในอดีตของพระองค์มาถึง 91 ยุค (มัชฌิมนิกาย [ชาดก 483]) ซึ่งถอยหลังไป 38,971 ล้านปี! ดังนั้นระยะของยุคหนึ่งโดยเฉลี่ย (กับปะ) ก็คือ 38,971 ล้านปีหารด้วย 91 ยุค หรือ 428 ล้านปีโดยประมาณ ซึ่งเป็นตัวเลขที่ไร้ความหมาย ยกเว้นแต่เพียงว่า มันเป็นตัวบ่งชี้ความสามารถของชาวอินโด-อารยัน ที่จะเอาตัวเลขต่างๆ มาทับกัน.

2 ดู *ภควัตคีตา*, IX, 7 : ประกอบ “อรชุน, ในหลายกัลป์ทุกกัลป์ (วันแห่งพรหม) มนุษย์ทั้งหลายเข้าสู่ประภคตของตน (ธรรมชาติ) และในตอนต้นของทุกกัลป์ ข้าก็นำมันกลับมาใหม่อีก” ซึ่งเป็นารชี้ให้เห็นถึงลักษณะของความเป็นรอบของการเกิดในแต่ละช่วงแห่งยุค.

ดังที่ผู้อ่านจะได้เห็นโดยทันทีก็คือ “ยุคแห่งความเป็นมงคล” (กับปะหรือ กัสป) ในปัจจุบันของเรา จะมีพระพุทธเจ้าเพียงห้าพระองค์ และชื่อของพระองค์ ทั้งห้าก็ได้มีไว้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการยืนยันคำกล่าวของเราก่อนหน้านี้เกี่ยวกับ การอ้างอิงถึงพระพุทธเจ้าต่างๆ ในยุคก่อนๆ ที่ยาวไกลในอดีตอย่างไร้ความหมาย¹ ในข้อความข้างต้นไม่ได้มีการกล่าวถึงพระพุทธเจ้าวิปาสีหรือพระพุทธ เจ้าสิทธี หรือแม้แต่พระพุทธเจ้าสิทธัตถะ โคตมะ ก็ไม่ได้ถูกกล่าวไว้ว่าเป็นพระ พุทธเจ้าองค์ที่เจ็ดในกับปะปัจจุบันของเรา แต่เป็นเพียงพระพุทธเจ้าองค์ที่สี่ ใน ขณะที่พระพุทธเจ้าองค์ที่ห้าและองค์สุดท้ายผู้ทรงเป็น “ผู้หยุดยุคสมัย” ก็คือ เมตไตรย

ดังที่เราได้กล่าวไว้แล้ว (หน้า 162-163) ตามคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ซึ่งโบราณที่สุด นั้น² พระพุทธเจ้าได้ทรงเอ่ยนามของพระพุทธเจ้าสามพระองค์³ ผู้ได้ทรงปรากฏ ขึ้นก่อนพระองค์เองใน “ยุคแห่งความเป็นมงคล” และชื่อนั้นๆ ก็คือ กกุสันธะ โคณาคนะ และ กัสสปะ ในขณะที่ในคัมภีร์ทางพุทธอื่นๆ นั้นมีการเอ่ยนาม ของพระพุทธเจ้าอีกหลายพระองค์ ในบางกรณีเป็นร้อยๆ บางก็มีชื่อ แต่บางก็ เป็นเพียงเครื่องหมาย อย่างไรก็ตาม การที่เราไม่สามารถหยั่งรู้ได้ ไม่สามารถ คำนวณช่วงเวลาก่อนกับปะของเรา หรือยุคของเรา เราย่อมไม่มีทางรู้ถึงพระ พุทธเจ้าร้อยๆ องค์เหล่านั้นเลย ไม่ว่าจะมิชื่อหรือไม่ก็ตาม ที่อยู่นอกเหนือกับปะ ปัจจุบัน ดังนั้น มันจึงเป็นการไร้ประโยชน์และชวนให้จงหนายเป็นอย่างยิ่งที่ จะมาค้นหาเวลาซึ่งอยู่ไกลออกไปจากกับปะปัจจุบันไปมากมาย ซึ่งไม่ว่าจะเป็น ต้นกำเนิดหรือเงื่อนไขใดๆ ก็ได้หลงหายไปในเวลาอันเนิ่นนานหมดสิ้นแล้ว เรา สามารถและต้องพึงความสนใจไปที่กับปะของเราเอง หรือที่เรียกว่า เทวาทัง-

¹ หน้า 247-249 เกี่ยวเนื่องกับบทย่อจาก *ศิขนิภาย*, II 2-7.

² สุตตปิฎก (มีในระตะปุราณี, 87-90) ดู *ศิขนิภาย*, 14.4. II หน้า 2 และ *สังยุตตนิกาย*, 12, 2, II หน้า 5-9.

³ ดูหน้า 162-165 และเชิงอรรถ 1 หน้า 164.

⁴ *อนาคตวงศ์ ลลิตะวัสตาระ มหาวัตถุ และ อภิศรรรมโกษา*.

จตุรยุค อันเป็นยุคแห่งการตรัสรู้อันศักดิ์สิทธิ์ของชาวฮินดู หรือที่เรียกว่า “กัปปะอันเป็นมงคล” ซึ่งพระสิทธัตถะได้ทรงเฝ้าถึงดังที่ได้กล่าวแล้วนั้น เราไม่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องแม้กระทั่งกับพระพุทธเจ้าสามพระองค์ (กกุสันธะ โคนาคมนะ และ กัสสปะ) ซึ่งพระพุทธเจ้าสิทธัตถะได้เฝ้าถึงว่า ได้ปรากฏองค์ก่อนหน้าพระองค์ในกัปปะนี้ และแม้แต่บันทึกคำสอนหรือผู้ยึดมั่นในกัสสปะ ซึ่งเป็นพระพุทธเจ้าองค์สุดท้ายก่อนพระพุทธเจ้าสิทธัตถะ ก็ไม่มีแล้วในปัจจุบันนี้ เราจะไม่ประจบผลอันใดเลยหากเราพยายามสืบความใดๆ ก็ตามเกี่ยวกับพระพุทธเจ้าที่มาก่อนพระองค์ เช่น โคนาคมนะ และ กกุสันธะ อันทำให้เราอาจต้องสรุปเอาว่า (1) พระพุทธเจ้าทั้งสามพระองค์นี้มีชีวิตอยู่ในเวลาอันเนิ่นนานเป็นอสงไขย (ซึ่งไม่น่าเป็นไปได้ เพราะมีการกล่าวไว้ว่า พระองค์มีชีวิตอยู่ในกัปปะของ 12,000 ปี) (2) บันทึกคำสอนของพระองค์สูญหายไปหมดแล้ว (ซึ่งก็ไม่น่าเป็นไปได้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกัสสปะ เพราะบันทึกประวัติศาสตร์อื่นๆ ซึ่งเก่าแก่พอกันแต่ไม่สำคัญเท่ายังมีการเก็บอยู่ และยังให้เราค้นคว้าได้ และ (3) พระพุทธเจ้าสามพระองค์นี้คืออวตารชาวฮินดู ซึ่งเป็นที่รู้จักของชาวพุทธในชื่ออื่นๆ ผู้ซึ่งเมื่อนับรวมพระสิทธัตถะและเมตไตรย (“กัลกิ” สำหรับชาวฮินดู) ที่ยังต้องมาถึงแล้ว ก็คือห้าพระองค์ผู้เป็นส่วนประกอบของยุคนี้ที่ชาวฮินดูก็รับรู้และยอมรับ ข้อสรุปอันสุดท้ายนี้เองที่จะเชื่อได้มากที่สุดเมื่อคำนึงถึงเงื่อนไขทั้งหมด เนื่องจากว่าหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของอวตารฮินดูทั้งสามพระองค์ (มनु ราม และกฤษณะ) และคำสอนของพระองค์และผู้ยึดมั่นในพระองค์ยังหลงเหลืออยู่ เช่นเดียวกับช่วงเวลาการปรากฏองค์ที่บันทึกไว้ในตำนานเรื่องเล่าต่างๆ ซึ่งเขียนไว้ชัดเจนในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของฮินดู อันเป็นคัมภีร์ซึ่งประกอบด้วยคำทำนายเกี่ยวกับการปรากฏองค์ของสิทธัตถะ ก่อนที่พระองค์จะได้ปรากฏองค์เองด้วยซ้ำ ข้อเท็จจริงที่เห็นเด่นชัดที่จะสนับสนุนสมมุติฐานที่สามอันเป็นสมมุติฐานที่น่าเชื่อถือที่สุด คือ ช่วงเวลาสถานที่ และบุคคล ที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเฝ้าถึงและยอมรับพระสิทธัตถะผู้ทรงเป็นพระพุทธเจ้าในฐานะที่เป็นอวตารองค์ที่สี่แห่งยุคนี้ ซึ่ง

สามารถตรวจสอบถึงความเป็นจริงของประวัติศาสตร์ในยุคนี้ได้ โดยเทียบกับ
 อวตารองค์อื่นๆ (มनु ราม และกฤษณะ) ทั้งที่ไม่มีข้อพิสูจน์ทางประวัติศาสตร์
 อันใดเกี่ยวกับชื่อของ (โคนาคมนะ¹ กฤษณะ² และ กัสสปะ³) ซึ่งพระสิทธัตถะ
 ได้ทรงกล่าวไว้ว่าเป็นผู้ที่มาก่อนพระองค์ และการที่ไม่มีจุดเชื่อมต่อของเหตุ
 การณ์และความสัมพันธ์ในส่วนที่เกี่ยวกับพระองค์เหล่านั้น

นอกจากนั้น ในฐานะที่ตำนานของศาสนาพุทธอ้างว่า ผู้มาก่อนพระสิทธ-
 ตถะให้คำสอนเช่นเดียวกับสิทธัตถะ—และเราทราบว่าก่อนยุคของพระสิทธัตถะ
 นั้น ไม่มีผู้ใดที่ชื่อ “พุทธ” หรือชื่อใดๆ ที่จะมียากัดพหุนี้ ที่เกี่ยวเนื่องกับ
 ตำแหน่งหรือชื่อของผู้มาก่อนสิทธัตถะทั้งสามพระองค์—ข้อสรุปที่จะเหลืออยู่
 ให้เราก็คือ พระพุทธเจ้าทั้งสามพระองค์นี้ไม่ใช่บุคคลทางประวัติศาสตร์ และดัง
 นั้น ความพยายามที่จะรวมเอาชื่อทั้งสามนั้นเข้าไปอยู่ในบทบัญญัติแห่งคำสอน
 ของพระสิทธัตถะ หรือดังที่เราได้กล่าวไว้แล้วว่า ผู้ซึ่งมีคำสอนในยุคนี้ พระองค์
 ทั้งสามจริงๆ แล้วคืออวตารของฮินดูแต่ยุคโบราณกาล ผู้ซึ่งมีคำสอนในยุคนี้
 ที่บริสุทธิ์พอๆ กับคำสอนของพระสิทธัตถะ แต่เมื่อมาถึงยุคของสิทธัตถะ คำ
 สอนเหล่านั้นก็ผิดเพี้ยนไปจนจำไม่ได้อีกแล้ว นอกจากนั้น ยังไม่มีทางใดที่เราจะ

1 หมายถึง “พระองค์ผู้เรืองรองดุจดั่งคำ” นักปราชญ์บางคนเช่น A. Fuhrer, Archaeologic Survey of Northern India เล่ม XXVI, 1896 อ้างว่าได้ขุดพบเจดีย์ของโคนาคมนะ กฤษณะ และ กัสสปะ ทั้งทั้งบริเวณกรุงกบิลพัสดุ์ ซึ่งเป็นที่ประสูติของพระสิทธัตถะเอง แต่ก็เป็นสมมุติฐานโดยแท้ และผู้อื่นก็ปฏิเสธข้ออ้างนี้ เช่น P. C Mukherji เขียนไว้ในรายงานของเขาชื่อ A Report on a Tour of Exploration of the Antiquities in the Tarai, Nepal, the Region of Kapilavastu, 1906 แต่ความที่ตำนานของพุทธนั้นเก่าแก่โบราณมากเสียจนเราไม่สามารถให้ความเชื่อถือกับรายงานของนักแสงบุญชาวจีน เขียนชาง ผู้ได้ไปที่ประเทศอินเดีย ในปี 630 หลังคริสตกาล (กว่า 1,200 ปี หลังยุคของพระสิทธัตถะ) และเชื่อกันว่าได้เห็นซากของเจดีย์ของพระพุทธเจ้าที่มาก่อนพระสิทธัตถะ และได้รับการบอกเล่าถึงสถานที่เกิดของพระองค์เหล่านั้น.

2 หมายถึง “พระองค์ผู้ให้ความกระจ่างต่อข้อสงสัยทั้งปวง” ซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่าเป็นบุตรชายของพราหมณ์ผู้มีนามว่า อคินิทะ และเกิดที่ Kshemavati.

3 หมายถึง “ผู้สิ้นพระเพลิง” ซึ่งเป็นตำแหน่งหนึ่งของพระกฤษณะ.

ได้รู้ถึงความหมายที่ชัดเจนกว่านี้จากชื่อของพระพุทธเจ้าสามพระองค์นี้ ผู้เป็น
ผู้มาก่อนพระสิทธัตถะ ในส่วนที่เกี่ยวกับองค์ประกอบทางประวัติศาสตร์ของ
พระองค์ เพราะชื่อเหล่านี้อาจเป็นตำแหน่งที่ใช้เรียกในประวัติศาสตร์ เช่น “พุทธ”
หรือ “ที่ปึงกร” และชื่อจริงนั้นๆ เราหลงลืมไปหมดแล้ว มิฉะนั้นก็อาจเป็นชื่อ
จริงๆ ของบุคคลซึ่งเพี้ยนมาจากภาษาสันสกฤต และออกเสียงไปอีกแบบหนึ่งใน
ภาษาบาลี แต่ก็อีก เราไม่เหตุผลพอที่จะพิสูจน์เปรียบเทียบกับอวตารฮินดูองค์
อื่นๆ ที่เกิดขึ้นก่อนพระสิทธัตถะ ภายใต้เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ด้วยชื่อ
ของพระเจ้าองค์สุดท้าย หรือที่เรียกว่า กัสสปะ ผู้มาก่อนยุคของพระพุทธเจ้า
และ กัสสปะ¹ ที่เรียกว่ากฤษณะ ผู้เป็นอวตารองค์สุดท้ายของศาสนาฮินดู ผู้ที่
นำหน้าพระพุทธเจ้าที่ใกล้ชิดที่สุด และเป็นผู้ที่ถูกกล่าวขวัญถึงในวรรณกรรม
ภควัดคีตา หากเรามาพิจารณาจากคำกล่าวขำของพระสิทธัตถะว่า “ในชีวิตก่อน”
ของพระองค์นั้น พระองค์คือ โควินทะ (ซึ่งเป็นตำแหน่งของกฤษณะ และหมายถึง
ถึง “คนเลี้ยงสัตว์”) ผู้ปฏิบัติภารกิจด้วยความซื่อสัตย์ยุติธรรม ในการแบ่ง
อาณาจักรโดยเท่าเทียมกันให้แก่เจ้าชายทั้งห้าพระองค์ ซึ่งแน่นอนก็คือพวก
บัณฑิต² ในกาพย์ *มหาภารตะ* มันก็เป็นไปได้อย่างยิ่งว่า กัสสปะ และ กัสสปะ
(กฤษณะ) คือบุคคลคนเดียวกัน นอกจากนั้น ปฏิบัติการที่เป็นตำนานของพระ
พุทธเจ้า กัสสปะ ในการปล่อยน้ำออกจากหุบเขาแคชเมียร์เพื่อช่วยเหลือประ-
ชาชนจากอุทกภัย ก็เป็น “อภินิหาร” หนึ่งในตำนาน³ของกฤษณะ ในทำนองเดียว

¹ *ภควัดคีตา*, : III. 1 “กฤษณะ หากเจ้าถือว่าความรู้นั้นอยู่เหนือการกระทำแล้วละก็ เพราะเหตุอันใด
เจ้าจึงกระตุนให้ข้าไปสู่การกระทำอันน่ากลัวนี้เล่า ดูกร กัสสปะ?” ดู *ภควัดคีตา*, X. 14 ประกอบ.

² *ลิตตะวัสตาระ* กล่าวถึงพระองค์ว่า เหมือนบัณฑิต.

³ ชื่อของ ปุรณกัสสปะ (แปลมาจากภาษาสันสกฤต “กัสสปะ” หรือภาษาบาลี “กัสสปะ”) ปรากฏอยู่
ในตำนานอิหร่านอย่างชัดเจนพอสมควร พระองค์คือวีรุซุช พระองค์คือวีรุซุชหนุ่มผู้มีปณมด้าน
ข้าง (พระกฤษณะได้รับการกล่าวถึงในทำนองเดียวกันในตำนานของฮินดู) และถือกระบองวิเศษ
พระองค์ไม่ถือว่าเป็นพระเจ้า แต่เป็นผู้ช่วยเหลือผู้ที่ถูกกดขี่ และตามเทพปกรณัมของอิหร่านนั้น
พระองค์จะปรากฏองค์ขึ้นใหม่ในปลายยุคเพื่อทำลายยักษ์ตามตำนาน ผู้มีนามว่า ทหะ ผู้จะได้
ทำลายมนุษย์ไปแล้วเป็นจำนวนหนึ่งในสามก่อนที่จะถูกทำลายไป ตามเรื่องเล่าเหล่านั้น ผู้สร้างจะทำ

กัน การออกเสียงชื่อ “กัสสปะ” ซึ่งมีความหมายว่า “ผู้กลืนไฟ” มีความเหมือนกับการออกเสียงแบบสันสกฤต “กัสสปะ” ซึ่งมีความหมายเดียวกัน และเป็นตำแหน่งของกษณะ โดยอนุมานมาจากตำนาน (ภควัตปุราณะ) ซึ่งพระองค์ได้ต่อสู้กับอัคินิ ผู้เป็นพระเจ้าแห่งไฟ และผู้พ่ายแพ้ต่อกษณะ ในลักษณะนี้ พระกษณะได้แสดงอำนาจของพระองค์ด้วยการกลืนไฟทั้งหมดเท่าที่อัคินิจะสร้างขึ้นมาก็ได้ ซึ่งทำให้อัคินิหมดแรงและไร้สมรรถภาพ

ความโหม่งส่ำของพระเจ้าสุทโธทนะ ผู้เป็นพระราชบิดาของพระสิทธัตถะ เมื่อเทียบกับความเศร้าโศกของพระวิวัตวัน² ผู้เป็นบิดาของมनुและของทศรถ ผู้เป็นบิดาของพระราม เมื่อบรรดาราชาโอรสทั้งหมดละทิ้งชีวิตทางโลกและปลีกตัวไปไกลแสนไกลนั้น เป็นจุดสำคัญที่ควรพิจารณาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากว่ามีความละม้ายคล้ายคลึงกับสิ่งที่พระสิทธัตถะโยทยา และแสดงให้เห็นชัดเจนถึงความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างครอบครัวของพระสิทธัตถะและบรรพบุรุษที่ยิ่งใหญ่ของพระองค์ รวมทั้งการที่พระองค์และครอบครัวของพระองค์รู้ดีถึงความพยายามและความสำเร็จของผู้มาก่อนพระองค์ที่รุ่งโรจน์เกรียงไกร เหตุการณ์นี้และเหตุการณ์อื่นๆ เช่นการที่พระสิทธัตถะอ้างว่า พระองค์เคยเป็น

ให้ปุรณกัสสปะเกิดขึ้นมาเพื่อทำลายยักษ์นั้น และช่วยเหลือมนุษยชาติ ตำนานนี้อาจเกี่ยวข้องกับพระกษณะผู้ที่อาจได้เข้าไปในดินแดนของอารยันชาวอิหร่าน และสร้างภาพนี้ไว้กับผู้ที่เขาไปเยือน ทั้งนี้หากปฏิบัติภารกิจของพระองค์ในหุบเขาแคชเมียร์เป็นที่เชื่อถือได้ และชาวอิหร่านนั้นได้เสกานสืบต่อมาในตำนานดังที่เราได้เห็นแล้ว (หน้า 187) ชาวอารยันโบราณนั้นไม่มีข้อขัดข้องอันใดที่จะยอมรับวีรบุรุษของญาติมิตรของตนในเขตแดนใกล้เคียง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับพระพักตร์ของพระกษณะ ซึ่งอยู่ภายในกรอบของปอยผมด้านข้างอันดำขลับ ขามิมังสะ ภาสขของฮินดูได้กำหนดวิธีการไว้ผมที่พระสงฆ์สืบแบบได้ยึดถือ นั่นคือ พวกวาสิทระมีปอยผมอยู่ด้านขวาเท่านั้น พวกกัสสปะ ข้างละหนึ่งปอย พวกอังกิรสสะ มีห้าปอย พวกภิกษุ ไม่มีปอยผมแต่อย่างใด ทั้งหมดนี้ถือเป็นเพียงประเพณี ไม่ได้ถือว่าเป็นความเหนือกว่าหรือด้อยกว่า.

¹ อวัโกษา. พุทธจรีต, VIII 75-81.

² วิวัตวัน “ผู้ปลั่งแสงอันกว้างขวาง” คือดวงตะวันหรือท้องฟ้าอันเจิดจ้า สำหรับชาวอิหร่าน พระองค์คือ อาเวสตะ และสำหรับชาวฮินดู พระองค์คือ ฤคเวท.

พระรามในชีวิตก่อนๆ รวมทั้งการที่พระองค์สืบทอดมาจากพระราม ในการปรากฏองค์ครั้งล่าสุดของพระองค์ ทำให้เราเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การปรากฏองค์ของอวตารแล้วอวตารเล่า (มनु ราม และกฤษณะ) ของศาสนฮินดูนั้น เป็นเหตุการณ์เดียวกันกับการปรากฏองค์ของพระพุทธเจ้าทั้งสามพระองค์ในกัปปะเตียวที่ทั้งชาวฮินดูและชาวพุทธยอมรับ (“ยุคอันเป็นมงคลนี้” หรือที่เรียกว่า เทวานังจตุรยุค) นอกจากนี้ มุขต่างๆ ที่เห็นได้ในนิทานชาดกส่วนใหญ่ หากไม่ใช่ทั้งหมดนี้ รวมทั้งในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์เกี่ยวกับกิจกรรมของพระสิทธัตถะนั้น เราจะเห็นได้ในตำนานที่เกี่ยวกับปฏิบัติการของเหล่าอวตาร เช่น ราม หรือ กฤษณะ ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ก่อนหน้านั้นเช่นเดียวกัน และก็ยังเห็นได้อีกในเรื่องเล่าเกี่ยวกับเทพเจ้าฮินดู เช่น พรหม อินทร์ อัคนี ปชชาติ เป็นต้น แต่แม้แต่ในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของฮินดูนั้น ข้อมูลทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับสถานที่และเวลา ก็ถูกจำกัดอยู่ที่อวตารของฮินดูเท่านั้น เช่น มनु ราม และกฤษณะ และข้อมูลที่จะมีมากที่สุดก็เป็นข้อมูลที่หาได้ในส่วนที่เกี่ยวกับอวตารที่กล่าวถึงเป็นองค์สุดท้าย

ดังนั้น เพื่อให้การคำนวณนั้นถูกต้องตรงที่สุด เราต้องเริ่มคำนวณเพื่อให้ได้เวลาของการปรากฏองค์ของเมตไตรย โดยอ้างอิงจากหลักคณิตศาสตร์ของฮินดูเกี่ยวกับเวลาแห่งจักรวาล เพราะเหตุนี้เองที่การกลับมาใหม่ซ้ำแล้วซ้ำเล่า—การมาถึงของอวตาร รวมทั้งการปรากฏองค์ของพระสิทธัตถะเองตามประวัติศาสตร์—ได้ถูกกำหนดขึ้น ศาสตร์แห่งการคำนวณตัวเลขของฮินดูที่เก่าแก่เท่ากับพระเวท¹ อธิบายอย่างแจ่มชัดถึงจังหวะที่กำหนดระยะเวลาแห่งจักรวาลศาสตร์นี้ไม่เพียงแต่อ้างอิงถึงความเชื่อโดยทั่วไปในรอบระยะเวลาของจุดและส่วนประกอบ (ยุคหรือกัปปะ) แต่ยังสามารถบรรยายถึงรายละเอียดในส่วนที่เกี่ยวข้อง “ช่วงรอยต่อ” ระหว่างยุค (กาลป์) ซึ่งเป็นจุดเริ่มและจุดต่อของแต่ละยุค เจกเช่น ฟ่ำสางและแสงสายัณห์ ในทำนองเดียวกับพระอาทิตย์ขึ้นและตกในระบบสุริย-

¹ อรรถาเวท, X. 8. 39-40, ปุราณะ และภควัดคีตา.

จักรวาลของเรา และอาศัยเป็นช่วงเวลาการต่อเนื่องจากยุคหนึ่ง (อสงไขย) มาสู่อีกยุคหนึ่ง ซึ่งผู้อ่านจะอนุมานได้ว่าเป็นยุคที่มีพระพุทธเจ้าปรากฏองค์ขึ้น

ความต่อเนื่องนี้เองที่แน่นอนแฝงไปด้วยความไม่แน่นอนเป็นอย่างยิ่ง และเต็มไปด้วยลางสังหรณ์เช่นเดียวกับความหวัง และผู้ที่มีความเชื่อว่า พวกเขานี้เองที่มีชีวิตอยู่ในช่วงเวลาต่อเนื่อง อันเป็นช่วงเวลาที่มืดมนอนธกาลที่สุดของยามค่ำคืนก่อนตะวันจะรุ่ง รู้ลึกว่าพวกเขาจะต้องรู้สึกถึงความทุกข์ระทมอย่างห้ามไม่ได้เลย แต่ถึงแม้ว่าเหตุการณ์จะเป็นเช่นนี้ ควบคู่ไปกับหายนะที่กล่าวถึงแล้วก็ตาม ก็ยังมาสู่ช่วงของชัยชนะของเขาได้ และหากมนุษยชาติจะสลัดตัวเองให้หลุดจากบ่วงของหายนะและความสยดสยองที่เขาสร้างขึ้นมาเอง แล้วปีนป่ายขึ้นไปสู่ยอดเขาเพื่อค้นหา “แสงเงินแสงทองแห่งรุ่งอรุณ” แห่งเมตไตรยแล้ว ความมืดมนอนธกาลที่ห่อหุ้มมนุษยชาติอยู่ก็จะมลายหายไปด้วยความรวดเร็ว และความทุกข์ระทมที่ครอบคลุมนจิตใจของมนุษยชาติก็จะเปลี่ยนไปเป็นชัยชนะอันสากล ด้วยการรวมตัวกันของมนุษยชาติ นั่นคือการมาถึงของช่วงพันปีซึ่งอวตารทุกพระองค์ได้กล่าวทำนายไว้ นั่นคือแสงเงินแสงทองแห่งยุคสัตตตะ¹

ในความคิดของชาวอินเดียนั้น แนวความคิดของยุคสี่ยุค (กัปปะ) มีความสำคัญเหนือสิ่งที่เป็นเหตุการณ์ที่เป็นเหตุเป็นผลแก่กัน ที่เกิดขึ้นในจักรวาลสำหรับชาวอินเดียนั้น แรงผลักดันเกี่ยวกับเวลาที่มีความเร่งด่วนและเป็นสิ่งที่ไม่หยอหยางเห็นได้ชัด เพราะว่ามันเกี่ยวเนื่องกับการอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ซึ่งมีผลต่อชีวิต และเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับมนุษยชาติทั้งในแง่ภัยพิบัติต่างๆ และการก้าวไปข้างหน้าจนถึงจุดสูงสุด และอิสรภาพจากบ่วงเวลาและแอกทั้งหมด ซึ่งเหตุการณ์ทั้งสองแ่งนั้นก็เป็นวัฏจักรของการมีชีวิตอยู่ในในทำนองเดียวกับที่แสงสว่างและความมืดเป็นส่วนเดียวกันของวันๆ หนึ่ง และในซีกโลกนั้น ในทุกๆ วันอันประกอบรวมเป็นสี่ภาคในหนึ่งปีที่โลกโคจรไปนั้น

¹ “ยุคแห่งความถูกต้อง” หรือ “ยุคทอง”.

ส่วนแบ่งของช่วงเวลาระหว่างความสว่างและความมืดนั้นมีความเท่าเทียมกัน คนโบราณก็ได้มองวันในจักรวาลด้วยแนวความคิดนี้¹ (กาลป์ ยุค) พวกเขาเชื่อว่ากาลป์เป็นจุดเริ่มต้น เช่นเดียวกับวันที่มีแสงสว่างอันเป็นสัญลักษณ์ของความดีและความถูกต้อง (สัตตะ) โดยถือว่าเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับความมืด ดังนั้น เทวานั่งจตุรยุค หรือที่เรียกว่า “ยุคแห่งความเป็นมงคล” อันมีแสงสว่างทั้งห้า นั้น เริ่มต้นที่แสงเงินแสงทอง (เกรตะ)² ในชื่อที่รู้จักกันว่า สัตตะ ด้วยการปรากฏองค์ของ มนุ³ ผู้นำมาซึ่งกฎหลักอันศักดิ์สิทธิ์แก่ชาวฮินดูมานานกว่าหนึ่งหมื่นสองพันปีในระบบสุริยคติที่แล้มาแล้ว อีกสามยุคที่มาถึงหลังเกรตะนั้นมีชื่อว่า “เทระตะ” “ควาปารี” และ “กาลี”

อย่างไรก็ตาม หากมีการตีความอย่างไม่ถูกต้องแล้ว คัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของชาวฮินดู ซึ่งอ้างอิงเวลาในจักรวาลที่คำนวณโดยหลักคณิตศาสตร์ จะมีแนวโน้มที่จะไร้ความหมายและขัดแย้งกันเอง ดังนั้น ขอให้เราได้ยกเอาข้ออ้างที่เป็นที่นิยมกันมากเรื่องกับปะ และยุค ดังที่ปรากฏในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์⁴

1 คำว่า “วัน (day)” เองก็แผลงมาจากคำในภาษาสันสกฤต “ตไว” อันหมายถึงแสงของดวงอาทิตย์ และต้องไม่ปนกับคำว่า “เทวะ (deva)” ซึ่งมีความหมายถึง “เทพ” (ผู้เป็นหนึ่งใน “เทพ” ของฮินดู และบัดนี้คือเหล่าเทพของพุทธ).

2 *วิษณุปุราณะ*, 6.17 เช่นเดียวกัน ปุราณะ ก็คือคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของฮินดูโบราณ ซึ่งอยู่ในยุคสมัยเดียวกับพระเวท แต่เป็นการกล่าวถึงกิจกรรมของผู้สถิตในสวรรค์ ปุราณะทั้งสิบแปด แบ่งออกเป็นสามกลุ่ม แต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยหก ปุราณะ และเกี่ยวเนื่องกับบรรทัดฐานของฮินดู ใน ปุราณะ ทั้งหมดนั้น วิษณุปุราณะ เป็นที่พอใจมากที่สุด ชื่อของช่วงเวลาสี่ช่วงเวลาที่อยู่ในยุคของเราคือ “สัตตะ” (ความถูกต้อง) หรือ “เกรตะ” (เป็นสีทอง) “เทระตะ” (เป็นสีเงิน) “ควาปารี” (เป็นสีทองแดง) และ “กาลี” (สีดำ หรือมืด).

3 มนุ, I. 7. 88-91 คำว่า “มนุ” แผลงมาจากคำในภาษาสันสกฤตคือ “มนุษย์” หรือ “จิตสำนึก” และมีความหมายว่า “เติมไปด้วยจิตสำนึก” กล่าวอีกนัยหนึ่งคือมนุษย์นั่นเอง มันคือความหมายเดียวกันของคำว่า “บุคคล” ซึ่งมักจะใช้ในคัมภีร์เพื่อแสดงให้เห็นถึงอวตาร ตามคัมภีร์ฮินดูนั้น มนุผู้ที่ถือว่าได้ปรากฏขึ้นในช่วงต้นของยุคปัจจุบัน เมื่อเกือบ 12,000 ปีมาแล้ว เป็นที่รู้จักกันในนามของมนุ “สัตตะ-วระตะ” (กฎหมายอันถูกต้อง).

4 *กาลีปุราณะ*, 3, 5, 12.

ทิวัดชาบด ^๑	ชาร์เร็น	ทเวะนัม	จตุรยุค
สิบสอง	พัน	ยุคแห่งพระผู้เป็นเจ้า	สี่ยุค (แบ่งให้ได้สี่)
ฉัตราวารี	ไทรนิ	ดไว	เซกัม
สี่	สาม	สอง	หนึ่ง
ชาร์สรา	คินิชฐะ	มาตา	
พัน	(ตาม)	(แห่ง) มารดา	
	หลักคณิตศาสตร์	หรือ "ดั้งเดิม"	

โดยสาระสำคัญแล้ว นี่หมายความว่า ยุคแห่งความศักดิ์สิทธิ์ยุคหนึ่ง หรือ ยุคแห่งจักรวาล ประกอบด้วยระยะเวลาหนึ่งหมื่นสองพันปี (ในระบบสุริยคติ) และถูกแบ่งออกเป็นสี่ส่วน (สมัย หรือยุค) ซึ่งเป็นระยะเวลาสี่พัน สามพัน สองพัน และหนึ่งพัน (ปี) ตามหลักคณิตศาสตร์โบราณ ดังนั้น จึงเป็นที่ชัดเจนว่า เมื่อทำการบวกรวมกันแล้ว ตัวเลขที่ได้คือ 10,000 ไม่ใช่ 12,000 และนี่ก็นำมาสู่อีกบท^๑ หนึ่งในคัมภีร์เดียวกัน และช่วงเวลาเชื่อมต่อระหว่างแสงเงินแสงทอง และแสงอัสตง ซึ่งได้กล่าวมาแล้วก่อนหน้านี้

ดาวชาตานิ ฉัตราวารี ไทรนิ ดไว เซกเมว โย

สันทยะกรามเน เตชันตุ สันทยนช้อป ตถาวีธี

ซึ่งเมื่อแปลง่ายๆ แล้วมีความหมายว่า "มีช่วงเวลาเชื่อมต่อเดียวกัน^๒ ใน ทั้งสองยุค ซึ่งมีความยาวนานเป็นตัวเลข ได้เท่ากัน ทั้งที่เป็นหลักร้อย (ปี) และ พัน (ปี) ในส่วนที่เกี่ยวกับยุค" ในตารางต่อไปนี้ (ตารางที่ 1) เราจะเห็นความหมายได้ชัดเจนดังต่อไปนี้ :

¹ กัลกิบุราณะ, 3, 5, 13.

² เราจะใช้ศัพท์เรียกว่า "ช่วงเวลาต่อเนื่อง" แทนที่ใช้คำว่า "รุ่งอรุณ" และ "แสงส้ายันต์" เนื่องจากผู้อ่าน จะเห็นได้ว่า ในขณะที่ "แสงส้ายันต์" ของยุคหนึ่งผ่านเข้าสู่ "รุ่งอรุณ" ของยุคถัดไป อาจเกิดความ สับสนได้หากใช้ศัพท์สองตัวนี้ ("รุ่งอรุณ" และ "แสงส้ายันต์").

ตารางที่ 1
เทวาทันจตุรยุค “ยุคอันเป็นมงคลนี้”

ชื่อของยุค (กับปะ หรือกัลป์)	ช่วงเวลาเชื่อมต่อ (รุ่งอรุณ หรือการเริ่มต้น)	ช่วงเวลาทั้งหมด ของยุค	ช่วงเวลาเชื่อมต่อ (อัสดงหรือจุดจบ)	ระยะเวลารวม
ยุคเกรตะ (ยุคทอง)	400	4,000	400	4,800
ยุคเทรตะ (ยุคเงิน)	300	3,000	300	3,600
ยุคตวาปารี (ยุคทองแดง)	200	2,000	200	2,400
ยุคกาลี (ยุคดำ หรือยุคเหล็ก)	100	1,000	100	1,200

ดังนั้น ช่วงเวลาแห่ง “ยุคอันเป็นมงคล” นี้คือ 12,000 ปี อย่างไรก็ตาม นักปราชญ์บางคนได้โต้แย้งช่วงเวลารวมแห่งยุคที่แบ่งเป็นสิ่งซึ่งนี้ และได้เปรียบเทียบความหมายของคำสันสกฤต “ดไว” (สุริยคติ) และ “Deva” (พระผู้เป็นเจ้า) ให้เป็นความหมายเดียวกันและการกระทำนั้นก็ทำให้เขาเปลี่ยนช่วงเวลาที่ปกติของเราซึ่งวัดได้ด้วยปี ดไว (สุริยคติ) เป็นตัวเลขใหญ่ๆ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับ ยุค หรือ ปี แห่ง “เทวะ” หรือ “พระผู้เป็นเจ้า” เพราะเหตุที่เขาเข้าใจผิดในประเด็นที่สำคัญนี้ ทำให้พวกนักปราชญ์สรุปได้ตัวเลขที่มหึมาถึง 4,320,000 ปีแสง ซึ่งเขาได้มาจาก การเทียบว่า หนึ่งวันแห่งเทวะ (พระผู้เป็นเจ้า) เท่ากับหนึ่งปีในระบบสุริยคติ

ดังนั้น หนึ่งปีแห่งทเวจจึงกลายเป็น 360 ปีแสง¹ ดังนั้น ช่วงเวลา 12,000 ปีนั้น เมื่อตีความอย่างผิดๆ ไปเป็นปี “ทเวจ” (คักดีลิต์ทึ) แทนที่จะเป็นปี ดไว (แสง) จึงกลายเป็น (12,000 x 360) 4,320,000 ปีในระบบสุริยคติ จึงเป็นระยะเวลาที่กว้างขวางเกินขอบเขตแห่งเหตุผลและไร้ความหมายที่จะนำมาคำนวณระยะเวลาของยุค และช่วงระยะเวลาสี่ช่วง เพื่อที่จะให้มาสู่เวลาและเงื่อนไขในการเป็นไปตามคำทำนายการปรากฏองค์ของอวตาร กัลกิ

ที่นี้ นอกเหนือไปจากความจริงที่ว่าไม่มีผู้ที่มีเหตุผลผู้ใด ยิ่งผู้ที่ตรัสรู้ด้วยแล้ว (อวตารหรือพระพุทธเจ้า) ที่จะคาดหวังให้มนุษย์ผู้อ่อนด้อย ตามนับช่วงเวลาที่ยาวนานมากมายมหาศาล และสามารถจดจำแม้แต่น้อยได้ถึงเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นเป็นล้านๆ ปีในอดีต และคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอดีตอีกล้านๆ ปีในอนาคต ความที่เราไม่สามารถตรวจสอบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่กว้างใหญ่มหาศาลนั้น ทำให้กระบวนการทำนายโดยองค์ผู้คักดีลิต์ทึที่ปรากฏขึ้น ไร้ความหมายโดยสิ้นเชิง จนกลายเป็นว่าจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ การย้ำเตือนและเตรียมมนุษย์ให้คาดหวัง ค้นพบ และยอมรับอวตารการปรากฏของพระพุทธเจ้า คัมภีร์คักดีลิต์ทึของฮินดูนั้นเมื่ออ่านดีๆ แล้ว จะเห็นได้ชัดว่าเราไม่อาจตีความได้ว่าเป็นช่วงเวลาอันยาวนานตามหลักดาราศาสตร์ เพราะตัวเลขที่เกินความจริงนี้จะไร้ประโยชน์ในการได้มาซึ่งแนวความคิดที่สมเหตุสมผลเกี่ยวกับการปรากฏองค์ขึ้นเป็นระยะๆ อันเป็นจุดประสงค์หลักของผู้เขียนคัมภีร์อันคักดีลิต์ทึนั่นเอง² ในทำนองเดียวกัน ข้อความบางข้อความที่

¹ ปรัชญาเมธีชาวฮินดูโบราณยังไม่ได้กำหนดระยะเวลาของปีสุริยไว้อย่างแน่นอน ดังนั้นจึงได้ใช้ตัวเลข 360 วันแทนที่จะเป็น 365 วันดังที่เรารู้จักกันในปัจจุบัน พวกเขาเหล่านั้นไม่รู้ดีถึงช่วงแห่งเวลาเดือนสุริยคติและจันทรคติ และได้ใช้ปฏิทินจันทรคติและสุริยคติรวมกัน.

² ปีที่กล่าวถึงเป็นปีทางสุริยคติ กล่าวคือ “ที่บูชาที่จุดไฟไว้นั้นก็คือปี คำคินก็คือหินที่กองอยู่โดยรอบและกองหินนี้มีจำนวนสามร้อยหกสิบ เพราะเหตุว่าในปีหนึ่งมีสามร้อยหกสิบคืน เพราะเหตุว่าในปีหนึ่งมีสามร้อยหกสิบวัน” สตปทปะ พราหมณะ, X. 5. 4. 10 สิ่งเดียวกันนี้ได้มีการยืนยันโดย ฤคเวท, I. 16. 3. 10 ซึ่งกล่าวว่า ปีสุริยคตินั้นมี 360 วัน และกล่าวแล้วในหนังสือเล่มเดียวกัน 16.4.46 ฤคเวท, 13.1; ใถการยะ พราหมณะ, VII. 7. 2 และ สตปทปะ พราหมณะ, X. 4.3.1.

เกี่ยวกับการบรรยายกับปะโดยนักเขียนชาวพุทธยุคหลังๆ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับพระ
สิทธิ์ตตะนั้น ก็มีลักษณะเกินความจริงอย่างเห็นได้ชัด เราลองยกข้อความหนึ่ง
มาเป็นตัวอย่าง และดูซิว่า พระสิทธิ์ตตะจะได้กล่าวถึงนี้ได้หรือไม่

สมมุติว่ามีก้อนหินที่แข็งแกร่งใหญ่โตสูงสิบหกไมล์ กว้างสิบหก
ไมล์ และยาวสิบหกไมล์ และมันถูกหลบลึ่ดด้วยฝ่ามือๆ หนึ่งร้อยปี
ต่อหนึ่งครั้ง เวลาที่จะต้องใช้ในการทำให้ก้อนหินนี้สึกหรือลงไป เท่า
กับสันนิตเดียว เมื่อเทียบกับยุคต่างๆ ที่ประกอบเป็นกับปะ

นักปราชญ์ชาวพุทธสามารถมองเห็นได้โดยง่ายว่าอุปมาอุปไมยข้างต้นเป็น
การบรรยายถึงสองไชยแห่งเวลา ซึ่งเหมือนกับอุปมาอุปไมยอื่นในคัมภีร์ศักดิ์
สิทธิ์ของฮินดู ในส่วนที่กล่าวถึงจำนวน (16 x 16 x 16 และ 100) ที่ใช้ในการสื่อ
ถึงความหมายแห่งความเป็นนิรันดร์ เลขสิบหกเป็นเลขที่ทั้งชาวฮินดูโบราณ
และชาวพุทธนิยมใช้เพื่อการสื่อความหมายของความเลิศล้ำที่สุด¹ และยังมีคำ
กล่าวอีกหลายคำกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับความมหัศจรรย์ในลักษณะเดียวกันนี้
(ดูหน้า 157-158) นั่นคือคำกล่าวจาก *ลัทธรรมบุนทรวิภาสูต* ซึ่งกล่าวถึงพระ
สิทธิ์ตตะในส่วนที่เกี่ยวกับช่วงเวลาเป็นแสนๆ โภกวิ² (รอบของโลก) ที่แล้ว เมื่อ
พระองค์ได้ตรัสรู้เป็นครั้งแรก และช่วงเวลาอันกว้างใหญ่มหาศาลก็ไม่อาจนำมา
เปรียบให้เท่ากับอีกช่วงเวลาหนึ่งที่กล่าวถึง (หน้า 247-250) นั่นคือกว้างใหญ่
ไพศาลเช่นเดียวกัน แต่ไม่เลิศล้ำเกินไป นั่นคือ 39,971,000,000 ปี ซึ่งใช้
เวลาที่อ้างอิงถึงพระพุทธเจ้าวิปัสสิ! ดังนั้น มันจึงเป็นสิ่งเหลือเชื่อที่พระสิทธิ์ตตะ
ซึ่งมีศาสน์ที่อ้างอิงถึงชีวิตที่แท้จริงอันศักดิ์สิทธิ์นั้น จะเข้าไปเกี่ยวพันกับสิ่ง

1 กล่าวคือ ใน *มหาภารตะ* (สันติปาว่า, 6503) “ไม่ว่าความสุขสมแห่งความพึงพอใจอย่างใดจะมีในโลก
ก็ตาม ไม่ว่าความสุขสมอันยิ่งใหญ่ในสวรรค์จะเป็นอย่างไรก็ตาม มันไม่อาจเปรียบได้แม้เพียงหนึ่งใน
สิบหกของความยินดีที่ได้ละแล้วซึ่งกิเลส (นิพพาน หรือ โมกษะ หรือชีวิตนฤกต)” ในทำนองเดียวกัน
นี่ก็คือคำพูดของพระสิทธิ์ตตะเองต่อพราหมณ์โกตาทัตต์ “ไม่ว่างานอันดีงานใดก็ตามก็ไม่อาจเปรียบ
ได้แม้เพียงในสิบหกของความรักที่ทำให้หัวใจนั้นมีอิสระเสรี ความรักที่ทำให้หัวใจเป็นอิสระนั้นประ
กอบเป็นความสุขนี้เอง”.

2 โภกวิไม่มีจำนวนที่ชัดเจน และอธิบายได้ด้วยตัวเลขรวมจาก 100,000 ถึง 100,000,000.

มหัศจรรย์ซึ่งปราศจากความหมายและจุดมุ่งหมายใดๆ

เมื่อเราได้ค้นพบว่า ชาวฮินดูโบราณและชาวพุทธในยุคแรกมีหน่วยวัดที่ไร้เหตุผลปานใดแล้ว เราจะพอนึกออกว่าพวกนี้คำนวณเวลาและสถานที่ที่แปลกประหลาดมหัศจรรย์ได้เพียงใด จนถึงกับทำให้ความคิดของเขาและของเราเองนั้นสับสนไปหมด เมื่อเขากล่าวถึงแนวความคิดของพวกเขาเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติและเวลาในจักรวาล ตัวอย่างเช่น หน่วยวัด "โกระษะ" ซึ่งเป็นหน่วยวัด "เบื้องต้น" ของระยะทางหรือความยาว ซึ่งใช้เป็นส่วนประกอบของหน่วยวัดอื่นๆ ซึ่งไร้สาระนั้น หมายถึง ระยะทางที่พอจะยังได้ยินเสียงว้าวร้องหรือเสียงตีกลอง แน่نون เราสามารถนำปัจจัยอื่นๆ มาวัดได้ด้วย โดยไม่ต้องใช้ความพยายามแม้แต่น้อย ดังนี้ สภาพอุณหภูมิในอากาศ เสียงพุ่มไม้ในขณะมีลม แสงสะท้อนของท้องฟ้า สภาพลำคอของวัวและสภาพอารมณ์ของมัน (โกรธ ถูกปลุกเร้าทางเพศ กลัว ท้องอืด ท้องหิว) สภาพของหนังที่เอามาทำกลอง ความสามารถในการได้ยินของผู้ฟัง เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้จะทำให้ระยะทางของโกระษะไม่เท่าเทียมกันเลย และยิ่งเมื่อยืดออกไปเป็นหลายเท่าตัวแล้ว เพื่อไปเทียบกับหน่วยวัดอื่นๆ แล้ว จะทำให้การวัดนั้นไร้ความหมายและหามาตรฐานไม่ได้เลย เพราะเหตุนี้เองเราถึงไม่ต้องสงสัยเลยว่า หนึ่งโกฏิ (เชิงอรรถ 2 หน้า 263) ซึ่งคลาดเคลื่อนได้จาก 100,000 ถึง 100,000,000! ในลักษณะแบบเดียวกันนี้ เราอาจพบตัวเลขที่มหัศจรรย์พันลึก เช่น 80,000 ปี เป็นต้น (ดูหน้า 249 เมื่ออ้างอิงถึง *ทีฆนิกาย*) ในส่วนที่เกี่ยวกับช่วงเวลาของชีวิตคนเมื่อ 91 กัปก่อนหน้านั้น รวมทั้งความรู้สึกระที่ปรากฏอยู่ในแหล่งอ้างอิงเดียวกันที่ว่า เมตไตรยจะปรากฏขึ้นเมื่อชีวิตของมนุษย์มากกว่า 10 ปี และน้อยกว่า 80,000 ปี ซึ่งก็หมายถึงเวลาใดก็ได้ รวมทั้งเวลาปัจจุบันที่อายุเฉลี่ยของคนเท่ากับ 60 ปี¹ ดังนั้น

1 และก็อีกที่คัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของฮินดูให้ความแม่นยำและเหตุผลในตัวเลขเหล่านี้ เพราะเราสามารถเห็นได้จาก *วิษณุปุราณะ*, 4.24 วายูเฉลี่ยของมนุษย์ในกาลสุกคือ 75 ปี และดังที่ผู้อ่านจะต้องเห็นว่า ตัวเลขนี้สามารถเป็นที่คาดเดาได้และยอมรับได้.

การที่เราจะกล่าวถึงคำกล่าวของพระสิทธัตถะที่พิสูจนีได้นั้น เราจะเอาสิ่งไรสาระ
นี้มาเป็นข้ออ้างอิงไม่ได้เลย

ดังที่เราจะเห็นได้ในหน้าต่อๆ ไป พระสิทธัตถะกล่าวถึงพระองค์เองโดย
อาศัยวันที่และจำนวนปีที่สมเหตุสมผลมากกว่า ดังนั้น หากเรายังต้องการค้น
พบสิ่งที่มีความหมาย เราต้องเลิกหลุดลอยไปกับความเพ้อฝัน เราต้องหุบปีก
แห่งจินตนาการที่โฉบพัดมาจากนกเกินการ และลงมานบนพื้นโลกแห่งความเป็น
จริง เพื่อมาเผชิญกับสิ่งที่มีความหมายในส่วนที่เกี่ยวกับ “ยุคแห่งความเป็น
มงคล” และจากความเป็นจริงนี้เปิดเผยปริศนาแห่งการปรากฏองค์ของเมตไตรย
ซึ่งจะต้องเกิดขึ้นก่อนที่ยุคนี้ “จะมาถึงช่วงแห่งการจบสิ้น” ดังที่พระสิทธัตถะ
ได้สัญญาเอาไว้

ดังนั้น ขอให้เราได้กลับเข้าสู่ “ยุคอันเป็นมงคล” ของเรา ซึ่งก็คือยุค
ปัจจุบัน นั่นคือ เทวนางจตุรยุค และตรวจสอบโครงสร้างของเวลา และราย
ละเอียดของส่วนประกอบอื่นๆ นั่นคือยุคสี่ยุค: เกรตะ เทรตะ ดวาปาร์ และกาลี
ในการทดสอบนี้ เช่นเดียวกับในการค้นหาทุกสิ่งทุกอย่างนั้น จะมีสองด้าน สอง
สำนักความคิด ที่เกี่ยวเนื่องกับลำดับเวลาที่คำนวณตามหลักของคณิตศาสตร์
ฮินดูโบราณ เพื่อเชื่อมต่อกับจำนวนปีมาจนถึงยุคสี่ยุคของเรา เราจะเรียกสำนัก
ความคิดทั้งสองว่า “พวกเอาตามตัวหนังสือ (Literalists)” และ “พวกตีความ
(Interpretists)” พวกแรกยอมรับการเรียงลำดับ (ดูหน้า 261) ที่กล่าวถึง 4,000,
3,000, 2,000 และ 1,000 ปี เมื่อก้าวถึงยุคเกรตะ ยุคเทรตะ ยุคดวาปาร์
และยุคกาลี ตรงตามที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของฮินดู ในขณะที่พวก
“Interpretists” ยืนยันว่าลำดับที่ถอยหลังนี้ดังที่ตั้งใจกำหนดไว้ ดังนั้น ใน
คัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้ทุกคนที่หาความหมายของมัน ได้ตรวจสอบอย่างถึงแก่น
เท่านั้น ต้องกลับตำแหน่งใหม่ดังที่มันควรจะเป็น (นั่นคือ 1,000, 2,000, 3,000
และ 4,000 ปี) หากเราต้องการให้มันสื่อความหมายให้มีความสัมพันธ์ และมี
ความหมายในบริบทดังที่เป็นที่รู้จักกันในประวัติศาสตร์ของอวตาร มนุ ราม
กฤษณะ และสิทธัตถะ เอง ดังนั้น เพื่อให้เกิดความยุติธรรมต่อทั้งสองฝ่าย เรา

จงมาดูสิ่งที่พวก "Literalists" เสนอก่อนและดูว่าแนวความคิดของเขาเป็นเหตุเป็นผลหรือไม่ โดยอาศัยความรู้ที่เรามีอยู่แล้ว พวก "Literalists" อ้างว่า ยุคเกรตตะ (ลัตตะ) เทรตะ และ ดวาปาร์ มีความยาวนานถึง 4,800, 3,600 และ 2,400 ปี ตามลำดับ โดยคำนวณช่วงเวลาต่อเนื่องเข้าไปด้วย และเราจะเห็นได้ว่าตามแนวของพวก "Literalists" นั้น ยุคกาลีต้องมีความยาวนานเพียง 1,200 ปีเท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น เราขอบรรยายแนวความคิดของพวก "Literalists" ในลักษณะตาราง

ตารางที่ 2

ชื่อยุค	ช่วงเวลาทั้งหมดรวมช่วงเวลาเชื่อมต่อ
ยุคลัตตะ หรือ เกรตตะ	4,800
ยุคเตรตะ	3,600
ยุคดวาปาร์	2,400
ยุคกาลี	1,200
รวมช่วงเวลาของยุคปัจจุบันทั้งหมด	12,000 ปี

ที่นี่ขอให้เราได้มาตรวจสอบสิ่งที่เรารู้กันในอดีต ในส่วนที่เกี่ยวกับเวลาและการปรากฏขึ้นของการแสดงตนอันศักดิ์สิทธิ์ ดังที่ได้ปรากฏอยู่ในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์

เราได้เห็นแล้วว่า ตามคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์นั้น (มนู 1.7 fn 3 หน้า 259) มนุ (ลัตตะวระตะ) ปรากฏขึ้นในยุคลัตตะ (หรือยุคเกรตตะ) นอกจากนั้น ในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของสันสกฤตส่วนใหญ่¹ ได้บันทึกไว้ว่า กฤษณะ² ปรากฏขึ้นในโลก

¹ กัลกิปราณะ, ศรี มัต ภักวาท, มัคคินธิยะปราณะ.

² คำว่ากฤษณะแผลงมาจาก krs ซึ่งหมายถึง "ชืด" กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ พระองค์ชืดหรือขจัดออกไปซึ่งบาปหรือความชั่วร้ายทั้งหมดออกไปจากผู้เคารพนบพระองค์.

ในช่วงเวลาเชื่อมต่อกันสุดท้ายของยุคดวาปาร์ และเมื่อพระองค์สวรรคต ยุคของดวาปาร์ก็จบสิ้นลงโดยทันที และยุคกาลิก็เริ่มต้นขึ้น คัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ทางฮินดูฉบับเดียวกันนี้¹ ได้ทำนายการมาถึงของพระพุทธรเจ้าสิทธิ์ตะทะ จากมคธ ในช่วงกลางของยุคกาลิ ที่นี้ในแง่ของประวัติศาสตร์ที่เป็นที่รู้จักนั้น หากพวก "Literalists" มีความถูกต้อง ก็แสดงว่าช่วงเวลาของยุคกาลิ (1,200 ปี) รวมช่วงเวลาเชื่อมต่อกันทั้งสองช่วง ก็สั้นเกินไปที่จะรวมเอาการมาของพระสิทธิ์ตะทะ และเวลาแห่งชีวิตของพระองค์ตามที่ประวัติศาสตร์มีการพิสูจน์ได้ เราทราบว่พระสิทธิ์ตะทะดำรงชีวิตอยู่เมื่อ 2,500 ปีมาแล้ว (563-483 ปีก่อนคริสตกาล) ที่นี้หากช่วงเวลาทั้งหมดของยุคกาลิ ตามที่พวก "Literalists" ได้เสนอเอาไว้เท่ากับ 1,200 ปีเท่านั้น และถึงแม้ว่าเราจะอนุมานเอาว่า เราผู้อยู่ในยุคปัจจุบันนี้ยังอยู่ในยุคกาลิ และพระสิทธิ์ตะทะปรากฏขึ้นในต้นยุคกาลิ ไม่ใช่กลางยุคดังที่บันทึกไว้ในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้น หากคำนวณทางคณิตศาสตร์ง่ายๆ ด้วยการเอาปีปัจจุบัน 1995 ลบด้วย 1,200 เราก็ได้ผลลัพธ์ว่ายุคกาลินั้นเริ่มต้นเมื่อ 970 ปีหลังคริสตกาล และพระสิทธิ์ตะทะน่าจะยังมีชีวิตอยู่ต่อมาหลังช่วงนั้น แต่หลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ชี้ชัดว่า เหตุการณ์ไม่ได้เป็นเช่นนั้น แม้แต่ในส่วนที่เกี่ยวกับเวลาของกฤษณะ ความเห็นของพวกเขา "Literalists" ก็ไม่ถูกต้อง เพราะหากอ้างอิงถึงคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ที่กล่าวว่ายุคกาลิ เชื่อมต่อทันทีหลังการสวรรคตของพระกฤษณะ ดังนั้น พระองค์ก็น่าจะมีชีวิตอยู่บนโลกในช่วงประมาณ 700 ปีหลังคริสตกาล ซึ่งไร้สาระโดยสิ้นเชิง และในขณะที่เราทำได้เพียงอ้างอิงเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะทำให้เราทราบได้ว่า ช่วงเวลาของพระกฤษณะคือช่วงไหน เราก็ไม่มีข้อสงสัยใดๆ ในการกล่าวว่า พระองค์อยู่ในประวัติศาสตร์ที่ยาวกว่านั้น มากมายนัก กฤษณะมีประวัติในสาขา Vesni หรือ สัตว์แห่งตระกูลยาตุ ซึ่งมีนิวาสถานอยู่ในละแวกของมธุระ ซึ่งชื่อนี้มีความเกี่ยวข้องกับชื่อของกฤษณะตามประวัติศาสตร์และประเพณีชื่อของกฤษณะ—ซึ่งเราคิดว่าเป็นบุคคลคนเดียว

1 อิศวัคชุปราถณะ.

กัน—ได้มีการกล่าวถึงในพระเวท¹ ที่เก่าแก่ที่สุด ซึ่งมีการกล่าวว่า มีอสูรตนหนึ่ง² ชื่อ กฤษณะ รอคอยอยู่ที่ริมฝั่งแม่น้ำอังสุมาตี พร้อมด้วยทหารอีก 10,000 คน เพื่อจะรบกับพระอินทร์ นี้อาจเป็นภาพสัญลักษณ์ที่แสดงถึงเหตุการณ์ในยุคโบราณนั้น เนื่องจากเรารู้ว่ากฤษณะต่อต้านระบบแบ่งชั้นในศาสนา เกี่ยวกับพระเวท และผู้เขียนคัมภีร์พระเวทถือว่า พระองค์คือ “อสูร” และเป็นศัตรูกับพระอินทร์ ผู้เป็นพระเจ้าองค์สำคัญในบรรดาเทพเจ้าทั้งหมดเกี่ยวกับพระเวท การที่กฤษณะต่อต้านลัทธิเกี่ยวกับพระเวทนั้น เราจะเห็นได้ชัดในข้อความที่เกี่ยวข้องกับการที่พระองค์แข่งขันกับพระอินทร์ ผู้ซึ่งเมื่อแพ้พระกฤษณะแล้วก็ได้ลดตัวลงให้ต่ำกว่าพระกฤษณะตามที่ได้มีการเล่าไว้โดย คัมภีร์คักดีลีทรีของอินดู (4004 ff) “ข้าคือพระอินทร์แห่งเทวะทั้งหลาย แต่ท่านได้ครองอำนาจของพระอินทร์ต่อโคทั้งหลาย เช่นเดียวกับโควินทะ (ผู้เลี้ยงสัตว์) ประชาชนจะยกย่องท่านตลอดไป” เป็นไปได้ว่าผู้เขียนฤคเวท ในขณะที่ต่อต้านคำสอนของกฤษณะ เพราะเขายึดถือหลักการ Sacerdotal นั้น แต่ก็ได้อ้างอิงคำสอนของพระองค์ลงไปด้วย ดังที่พระองค์ได้รับขนานนามว่า กฤษณะ อังกิสระ ใน โฆษิตพราหมณ์ (XXX.9) นอกจากนี้ในบทเพลงร้องบทที่ 74 ในบทย่อยที่แปด ใน ฤคเวท ได้มีการกล่าวว่า พระกฤษณะเป็นผู้ประพันธ์³ ตามยมุนาจารย์ ใน อคมบัญญัติ ของพระองค์นั้น คำสอนของพระองค์ก็คือการบูชาพระผู้เป็นเจ้าในความบริสุทธิ์แห่งจิตวิญญาณ สวากของพระองค์จึงได้รับขนานนามว่า ภกวตา (ผู้บูชาพระผู้เป็นเจ้า) หรือ สัตว์ (ผู้บูชาสัจจะ) ใน จันโดภยาอุปนิษัท (III.17.18.6) ก็ได้กล่าวถึงพระกฤษณะและพระมารดาของพระองค์ซึ่งชื่อว่า เทวาก็ รวมทั้งครูผู้สอนพระองค์ในวัยเด็กซึ่งมีนามว่า โกระ อังกิสระ⁴ ดัง

1 ฤคเวท, VII 96. 13-15.

2 รวณ และเทพอื่นๆ ก่อนพระเวท ที่ถูกปลดออกจากตำแหน่งที่นำเคารพนับถือ โดยพวกเกี่ยวกับพระเวท อารยันและถูกกดลงไปสู่สถานะของยักษ์ (อสูร หมายถึง “ผู้มีคัมภีร์”).

3 ฤคเวท, VIII. 74.

4 ฤคเวท, III 17 ดู โฆษิตพราหมณ์, XXX.9. Painini, IV.I.96.

นั้น ในขณะที่นามของพระกฤษณะถูกกล่าวถึงทั้งใน Veda และ อุปนิษัท และ เพราะเหตุที่ว่า ในทั้งสองคัมภีร์นั้นไม่ได้มีการอธิบายถึงมหาภารตะหรือมหากาพย์ใดๆ ในทำนองเดียวกัน เราจำเป็นต้องสรุปว่า การอ้างถึงพระกฤษณะและ คำสอนของพระองค์ โดยฤษีเวียงผู้รวบรวมภควัดคีตา ที่ว่าเป็นคัมภีร์เล่มที่หก ของมหากาพย์ มหาภารตะ และการที่ในบทประพันธ์นั้น พระกฤษณะได้ยอมรับ พระเวท และพระผู้เป็นเจ้าของพระเวท ก็เท่ากับเป็นความพยายามในยุคหลัง ที่จะใช้ตำนานและคำสอนของพระกฤษณะ ในการกำหนดเวลาของคนต่างๆ ใน ยุคนั้น อย่างไรก็ตาม ไม่มีข้อสงสัยอันใดว่าทฤษฎีหลักของความศรัทธาต่อพระ ผู้สูงสุด และการแสดงศรัทธานั้นโดยการกระทำความดี โดยที่พระกฤษณะได้ ประกาศคำกล่าวของพระองค์กับอรชุน ในภควัดคีตา ทำให้มั่นใจได้อย่าง ชัดเจนถึงคำสอนของพระกฤษณะ ดังที่ได้มีการเปรียบเทียบกับแหล่งอ้างอิง อื่น จากเวลาของ Veda ต้นๆ ถึงช่วงเวลาแห่งอุปนิษัทนั้น มีการอ้างอิงถึง กฤษณะว่าเป็นนักคิดผู้ยิ่งใหญ่ พร้อมกันนั้น สิ่งที่เราเรียกว่า “มืด” หรือ “ดำ” นั้น เราจะเปรียบกับกฤษณะโดยปรกติ (เช่นเดียวกับใน นิทานชาดก) ดังนั้น จึงสามารถอนุมานเอาได้ว่า พระองค์คือพวกเลี้ยงสัตว์มืดก่อนชาวเผ่าอารยัน และก็เท่ากับเผยให้เห็นความเก่าแก่โบราณของพระองค์ ซึ่งในปุราณะก็ยืนยัน เช่นนั้น ความขัดแย้งนี้ รวมทั้งอื่นๆ พิสูจน์ให้เห็นได้ชัดว่าพวก “Literalists” นั้น มีความเห็นที่ผิดพลาดในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียงร้อยเวลาของยุคสี่ยุคนี้ ดังนั้น สิ่งที่ถูกยอมเป็นตรงกันข้าม ช่วงเวลาของสี่ยุคนี้ (เกรตะ เทรตะ ดวapar และ กาลี) ต้องให้กลับกัน และให้เป็นที่ยอมรับตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 3

ชื่อยุค	ช่วงเวลาดังหมดรวมช่วงเวลาเชื่อมต่อ
ยุค ลัทธิอะ หรือ เกรตะ	1,200
ยุค เทรตะ	2,400
ยุค ดวาปาร์	3,600
ยุค กาลี	4,800
รวมช่วงเวลาของยุคปัจจุบันทั้งหมด	12,000 ปี

ดังนั้น ยุคของภพขณะจึงแตกต่างกันออกไปพอควร เมื่อเราเรียงยุคใหม่ในสี่ยุคนี้ และทำให้ทราบว่าพระองค์มีชีวิตอยู่บนโลกนี้ประมาณ 4,820 ปีมาแล้ว เนื่องจากว่าคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ได้ค้นพบพระองค์ในช่วงปลายยุคดวาปาร์ตอนปลายทีเดียว และจากตารางข้างต้นนี้จะทำให้เห็นว่า ไม่มีข้อขัดแย้งอันใดในส่วนที่เกี่ยวกับช่วงเวลา (2,478 ปีมาแล้ว) ของการปรินิพพานของพระสิทธัตถะไปจากโลกนี้ มีข้อเท็จจริงอยู่สองข้อเท็จจริงที่จะสนับสนุนข้อสรุปนี้ นั่นคือคำทำนายซึ่งมีมาก่อนช่วงเวลาของสิทธัตถะมาเป็นเวลานาน ซึ่งแสดงให้เห็นพระวิษณุ ผู้เป็นสิทธัตถะในอวตารที่เก้า (ที่สี่ในอัลบีนี้) ตามคำกล่าวของพวกเขาฮินดู และเป็นการบรรยายถึงอวตารทั้งห้าของพระองค์ใน “ยุคแห่งความเป็นมงคล”

¹ นามของอวตารทั้งห้าของวิษณุเหล่านี้ จริงๆ แล้วคือการตีความซึ่งผู้คนโบราณเกี่ยวกับอวตารในอนาคตของวิษณุใน “ยุคอันนำยินดียิ่งนี้” พระสิทธัตถะเองก็ถือว่าเป็นพระพุทธเจ้าในเก้ายุคที่แล้ว ถึงแม้ว่าพระองค์และเมตไตรยอาจได้เริ่มต้นพร้อมกัน นี่คือการตรวจสอบในตำนานของชาวพุทธเกี่ยวกับลำดับของอวตารลำดับเดียวกันซึ่งชาวฮินดูยอมรับ.

“ข้าฯ คือ มนุ ข้าฯ คือ สุรยา¹ ข้าฯ คือปราชญ์ผู้มีนามว่า กักชีวัน² ข้าฯ ได้ให้พรต่อปราชญ์ กุราชา³ ผู้เป็นบุตรชายของ อัญชุนี ข้าฯ คือ อุษณา ผู้ชาญฉลาด⁴ ดูข้าฯ⁵ และยิ่งไปกว่านั้น ช่วงเวลาแห่งสิทธิ์ตนเอง ซึ่งอยู่ในช่วงกลางของยุคกาลี (ยุคปัจจุบันของเรา) และเป็นช่วงเวลาดังที่กล่าวไว้ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ และเราจะเห็นได้ด้วยว่า อวตารของวิษณุ⁵นั้นมีเพียงห้าพระองค์ที่อยู่ในยุคของเรา (อีกสี่พระองค์อยู่ก่อนยุคนี้ และดูเหมือนว่าจะได้เกิดขึ้นในระบบโลกอื่น!) ในทำนองเดียวกับพระพุทธเจ้าทั้งห้าใน “ยุคแห่งความเป็นมงคลนี้” ดังที่พระสิทธิ์ตะได้กล่าวไว้ นี่เป็นการยืนยันสมมุติฐานของเราว่ารายชื่อของอวตารทั้งห้าและพระพุทธเจ้าทั้งห้า ถึงแม้จะเรียกกันในชื่อที่แตกต่างกัน แต่การที่อยู่ในจุดเดียวกัน ก็ถือว่าเป็นห้าบุคคลเดียวกัน ขอให้พิจารณาคำทำนายต่อไปนี้ในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของฮินดู (*อิสวัคชุปุราณะ*) “ในรัฐมคธ ที่บ้านของอัญชุนีนั้น พระวิษณุจะปรากฏองค์มาเป็นพระพุทธเจ้าเพื่อเผยแผ่ธรรมะ”

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เราจะเห็นได้ว่า กาลียุค เป็นยุคที่มีช่วงเวลายาวนานที่สุดในสี่ยุค และมีจำนวนเวลาคิดเป็นร้อยละสี่สิบในช่วงเวลาแห่งยุคทั้งหมด นี่ถือเป็นธรรมดาไม่แปลกอะไร เพราะเหตุว่าชาวฮินดูโบราณได้บรรยายถึงแนวความคิดของเขาเกี่ยวกับวันแห่งจักรวาล (ยุค) โดยอาศัยหลักการหมุนของโลก นั่นคือช่วงเวลาแห่งความสว่างและความมืด ซึ่งมีความคล้ายกับรูปแบบของวันแห่งจักรวาลเป็นอย่างยิ่ง ช่วงเวลาแห่งความมืดมีความยาวเกือบเท่ากับช่วงเวลาของความสว่าง ในทำนองเดียวกับที่เราพูดถึงความยาวของกาลียุค เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาทั้งหมดของยุค ดังนั้น เราจึงไม่มีความ

¹ รามผู้มาจาก อิสวัคชุ อันเป็นจักรวรรดิทางสุริยคติ (สุริยะ).

² กฤษณะ (เป็นที่รู้จักในฐานะที่เป็นปราชญ์ของยาดวัส).

³ สิทธิตะ (ศากยมุนี หมายถึง ปราชญ์ชาวศากยะ).

⁴ อุษณะ จากอุษา ซึ่งแปลว่า “รุ่งอรุณ” อันเป็นสัญลักษณ์ของ ซึ่งสร้างอรุณ ซึ่งเป็นตำนานอีกตำนานหนึ่งของ กัลกี ผู้เป็นผู้หยุดยุค-เมตไตรย.

⁵ ฤคเวท, IV. 26.

จำเป็นใดๆ ที่จะต้องพิสูจน์สมมุติฐานของเราเกี่ยวกับช่วงเวลาของยุคทั้งสี่ยุค
 อย่างไรก็ตาม บางคนอาจตั้งปัญหาว่า หากในหนึ่งปีมีสี่ฤดู หนึ่งวันประกอบด้วย
 สี่ภาคของเวลา และในกับปะ (ยุคอันเป็นมงคลนี้) มีสี่ยุคแล้ว เพราะเหตุใดชาว
 ฮินดูจึงกล่าวถึงอวตารถึงห้าพระองค์ เพราะเหตุที่แม้แต่พระสิทธัตถะเองก็ได้
 ทรงกล่าวถึงชื่อของพระพุทธเจ้าห้าพระองค์ รวมทั้งเมตไตรย ที่จะอยู่ใน “ยุค
 แห่งความเป็นมงคลนี้” ตามคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของฮินดูนั้น คำตอบก็คือ ความที่
 กาลียุคมีความยาวนาน (เกือบ 5,000 ปี) โดยมีความห่างของยุคแห่งภฤชณะ
 และการปรากฏองค์ของกัลกิ ดังนั้น ในช่วงกลางๆ พระพุทธเจ้าสิทธัตถะจึง
 ต้องปรากฏองค์ขึ้นเพื่อจะมากำหนดธรรมะที่สูญหายไป และป่าวประกาศธรรมะ
 นั้นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อกระตุ้นความสดชื่นให้เกิดแก่นุชชชาติในยุคของพระองค์
 เราจะได้เห็นต่อไปอีกว่า พระสิทธัตถะเองก็ยืนยันแนวความคิดของทั้งช่วงเวลา
 5,000 ปี ของกาลียุค และการแบ่งช่วงเวลานั้นออกเป็นสอง และเนื่องจากว่าคำ
 ทำนายของพระสิทธัตถะ และความหมายของคำทำนายนั้นเกี่ยวกับเวลาและ
 สถานที่ที่จะทำให้คำทำนายนั้นเป็นจริง เพื่อการค้นพบเมตไตรย จะเป็นเงื่อนไข
 แรกที่ทำให้เราได้ไปสู่จุดมุ่งหมายของเรา เมื่อเราย่ำเตือนตัวเราถึงเบื้องต้นของ
 แนวความคิดของชาวฮินดูโบราณและชาวพุทธ เกี่ยวกับเวลา สมัย และยุค ซึ่ง
 พระสิทธัตถะก็กล่าวถึง ขอให้เราได้ศึกษาข้อความที่ครบถ้วนและมีชื่อเสียงที่สุด
 ที่กล่าวถึงพระสิทธัตถะเกี่ยวกับการทำนายอนาคต อันเป็นข้อความที่อ้างอิงถึง
 การปรากฏองค์ของพระศรีอริยเมตไตรย และขั้นตอนต่างๆ ในคำสอนของ
 พระสิทธัตถะเอง ก่อนที่จะต้องอาศัยพลังกระตุ้นความสดชื่นของเมตไตรย รวม
 ทั้งเงื่อนไขและช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ เราอ้างอิงบทสนทนาของพระ
 สิทธัตถะกับพระสารีบุตร¹ ซึ่งได้มีการอ้างอิงไว้ใน อนาคตวงศ์ ของชาวพุทธ
 ลัทธิเถรวาท และเราขอให้ผู้อ่านยอมรับสภาพที่มีการกล่าวบางตอนซึ่งได้เคย
 กล่าวไว้แล้ว มากล่าวซ้ำ ณ ที่นี้

¹ ในวัดไทรบนฝั่งแม่น้ำโรฮานี ใกล้กรุงกบิลพัสดุ์.

เรื่องบรรยายที่มีชื่อเสียงดังว่านี่เริ่มด้วยคำถามของพระสารีบุตร

วิรูปุฑฐที่จะตามรอยของพระองค์
ผู้เป็นพระพุทธรูปเจ้านั้น เขาจะเป็นคนแบบใด
ข้าฯ อยากูรูเรื่องของเขาโดยละเอียด
ขอให้ผู้รู้แจ้งได้บรรยายลักษณะของเขาด้วย
พระสิทธัตถะตอบว่า

สารีบุตร ข้าฯ จะบอกเจ้า
ขอให้ฟังสิ่งที่ข้าฯ พูด
ในยุคแห่งความเป็นมงคลนี้
ได้มีผู้นำมาแล้วสามคน
กกุสันธะ, โคณาคมนะ
และผู้นำที่ชื่อว่า กัสสปะ ด้วย
บัดนี้ ข้าฯ คือพระพุทธรูปเจ้าผู้สมบูรณ์แบบที่สุด
และจะยังมีเมตไตรยด้วย
ก่อนที่ยุคอันเป็นมงคลเดียวกันนี้
จะถึงแก่กาลสิ้นสุด
เมตไตรยผู้เป็นพระพุทธรูปเจ้าที่สมบูรณ์
ซึ่งแม้เพียงชื่อก็แสดงถึง ผู้สูงสุดในหมู่คนทั้งหลาย

จากนั้นพระสิทธัตถะได้บรรยายอย่างยืดยาวถึงการกระทำและความ
สำเร็จต่างๆ ของเมตไตรยตามที่มีการเล่าขาน ในชีวิตก่อนๆ ของพระองค์ และ
ให้ความกระจ่างต่อพระสารีบุตรในคำถามของพระองค์เกี่ยวกับเวลาและเงื่อนไข
ของการปรากฏองค์ของเมตไตรย

พระสารีบุตร : แล้วมันจะเกิดขึ้นได้อย่างไร

พระสิทธัตถะ : หลังจากที่ยุค สิ้นชีพไปแล้ว ยังต้องมีการดับสูญ

อีกทำอย่าง¹

พระสารีบุตร : และทั้งทำอย่างนี้คืออะไร

พระลัทธิตถะ : การดับสูญของการบรรลุถึงความรู้² (ในศาสนา) การดับสูญของการประพฤติชอบ³ การดับสูญของการฝึกศึกษา⁴ การดับสูญของรูปลักษณะภายนอก การดับสูญของวัตถุบูชา นี่คือการดับสูญทั้งห้า

ในที่นี้ การบรรลุถึงความรู้ หมายถึงว่า หลังจากที่พระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานไปเป็นเวลาพันปีแล้วเท่านั้น ที่เหล่าภิกษุจะสามารถฝึกปฏิบัติปัญญาเชิงวิเคราะหฺ์ เมื่อเวลาผ่านไปเรื่อยๆ เหล่าสาวกของข้าฯ มีทั้งที่ไม่กลับมา มีทั้งที่เคยกลับมาครั้งหนึ่ง และมีทั้งผู้เอาชนะได้ สำหรับพวกนี้จะไม่มีการดับสูญของการบรรลุถึงความรู้ แต่เมื่อผู้เอาชนะได้คนสุดท้ายดับชีวิตลงแล้ว การ

1 ได้มีการกล่าวไว้ใน *อังคุตตรนิกาย*, i. 87 เช่นเดียวกัน คัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของฮินดู ซึ่งในที่นี้ใช้กล่าวอ้างเป็นส่วนใหญ่ ก็ได้กล่าวถึงกระบวนการแห่งการเน่เยื้อย โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับยุคกาลี อันเป็นยุคสุดท้ายของระยะของเรา ดังที่ ฤชิวาส ผู้ประพันธ์*ภควัดศิตตา* ได้เขียนเอาไว้ใน*ศรีมัธ-ภควัด* : “ในยุคกาลี ผู้คนจะต่อต้านพระเวท และจะหลงลืมการบูชาพระผู้เป็นเจ้า องค์ผู้แม่แต่พรหมก็ให้ การเคารพบูชา” “ในปีที่จะมาถึงนั้น ยุคกาลีหรือช่วงเวลาแห่งการต่อสู้ขัดแย้งจะมีความแข็งแกร่งขึ้น และศาสนา ลัทธิจะ ความปรานี ความกรุณา ความสงสาร ความยั่งยืน และความทรงจำ จะลดลงทุกเมื่อเชื่อวัน” ดู *มนุ*, ประกอบ “ในยุคเกรตตะ ความสำนึกผิดเป็นหนทางสู่การปลดปล่อย และในยุคเทรตตะ เป็นความรู้ ในยุคดาวปาร์ คือการลิมและการเสียดสละ ในยุคกาลี คือของรางวัลเท่านั้น (Tapa : param Kritayug, Tretayam jnamamuchyate, Dwapare Yajurinevahurdanamekam Kalau Yuge).

2 *มิลินทปัญหา*, 133-134, 162-164 การบรรลุ (อดิคมะ) อธิบายไว้ว่าเป็นหนทางสี่ทาง เป็นผลสี่ผล เป็นปัญญาในการวิเคราะห์ปัญญา เป็นความรู้สามความรู้ เป็นความรู้อันยิ่งใหญ่หกความรู้ ดู *มโนระกะปุราณะ*, ประกอบ.

3 *สัมมาหะวิโนธรรม*, 431-432 กล่าวถึง “การมลายหายไป” ทั้งสาม : (1) ปริญฺตติ หมายถึงปฏิภทั้งสาม (2) ปฏิเวธ หมายถึงการเข้าถึงสังขะ (ปัญญาอันล้ำลึก) (3) ปฏิบัติ หมายถึงการปฏิบัติ ปฏิปทา (หนทาง) ดู *ปปัญจสุตฺถ*, IV. 115 และ*มิลินทปัญหา*, 133-134 ประกอบ.

4 ในส่วนที่เกี่ยวกับ *สัมมาหะวิโนธรรม*, 432 นั้น ศาสนาเป็นสิ่งที่คงที่ในขณะที่การเรียนรู้ก็ยังดำรงอยู่ต่อไป.

บรรลุถึงความรู้ก็จะดับสูญไปด้วย สาธุบุตรเอ๋ย นี่แหละคือการดับสูญของการบรรลุถึงความรู้

การดับสูญของการประพาศชอบหมายถึงว่า ความที่ไม่สามารถปฏิบัติฉฉาน ปัญญา หนทางและผลได้ พวกเขาก็ไม่อาจรักษาความบริสุทธิ์ทั้งสี่แห่งการปฏิบัติศีลธรรมได้¹ เมื่อเวลาผ่านไปเรื่อยๆ เขาก็จะเพียงรักษาการปฏิบัติไม่ชอบทั้งสี่ที่นำมาสู่ความพ่ายแพ้²

ช่วงเวลาหนึ่งหลังจากที่พระพุทธเจ้าได้ปรินิพพานนี้ เป็นสิ่งพิเศษที่เกิดขึ้นในธรรมะ ในช่วงนี้เองที่มีการบัญญัติธรรมะขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร และได้มีการวิพากษ์วิจารณ์ความถูกต้องของหลักเบื้องสูงหลังช่วงเวลานั้น และดังที่พระสิทธัตถะได้ทำนายไว้ ความตกต่ำเริ่มเกิดขึ้น และคณะสงฆ์ก็พอใจที่จะยึดถือแนวที่ขัดแย้งกับพวกปฏิรูปชาวฮินดู และยึดติดกับสิ่งที่เขาเคยได้รับมาในอดีต

มันเป็นสิ่งธรรมดาและเป็นธรรมชาติที่พระสิทธัตถะผู้ยึดถือหลักแห่งความไม่แน่นอนของสรรพสิ่งในโลก จะได้รับรู้ซึ่งถึงความเสื่อมโทรมในคำสอนของพระองค์เองอย่างห้ามไม่ได้ ดังที่พระองค์ได้กล่าวไว้ว่า ธรรมะอันบริสุทธิ์นั้นก็จะต้องเสื่อมโทรมไปและสลายไปจากชีวิตมนุษย์ และแก่นแท้ของธรรมะก็จะมลายหายไปในที่สุด จนกว่าที่พระศรีอริยเมตไตรยจะได้ปรากฏองค์ขึ้นเพื่อป่าวประกาศถึงธรรมะนั้นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เกิดพลังขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ในขณะที่

1 ความบริสุทธิ์ทั้งสี่นี้มีความเกี่ยวข้องกับศีลธรรมซึ่งประกอบด้วย (1) การยับยั้งและควบคุมในส่วนที่เกี่ยวกับ ปาฏิโมกข์ (กฎแห่งการปฏิบัติสำหรับพระสงฆ์และชี); (2) การยับยั้งและควบคุมอวัยวะที่เป็นประสาทสัมผัส (3) ความบริสุทธิ์แห่งการมีชีวิต (4) ศีลธรรมในส่วนที่เกี่ยวกับปัจจัยสี่ (เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค).

2 การกระทำผิดเหล่านี้ (ปราชิก) ซึ่งมีตัวอย่างสำหรับพระสงฆ์และแปดอย่างสำหรับชี ประกอบเป็นกลุ่มของความผิดอย่างแรกและสำคัญที่สุด สำหรับพระสงฆ์ ความผิดนี้เกี่ยวกับความบริสุทธิ์ การลักขโมย การฆ่าสัตว์ตัดชีวิตและการพูดปด ซึ่งเกี่ยวเนื่องเกี่ยวพันลงอำนาจทางปัญญาและทางจิตวิญญาณ บทลงโทษสำหรับความผิดเหล่านี้ก็คือการขับออกจากความเป็นพระสงฆ์และหากไม่สามารถกลับเข้าไปได้ใหม่.

ที่มีนักปราชญ์ขัดแย้งกันในความเชื่อเกี่ยวกับระยะเวลาของกฎ และ “การดับสูญทั้งห้าประการ” นั้น หลังจากที่เรารู้ได้ศึกษาอย่างละเอียดลออเกี่ยวกับ “การดับสูญทั้งห้าประการ” ที่พระลัทธิตถะได้บรรยายไว้เป็นคำตอบให้กับคำถามของพระสารีบุตรนั้น เราจะนำเอาหลักเกณฑ์เหล่านี้ที่เป็นต้นตอของความขัดแย้งขึ้นมาศึกษา เพื่อให้เรารู้ว่า จริงแล้วไม่ได้มีอะไรขัดแย้งกันเลย พระตถาคตจะถูกต้องเสมอ และเราจะเห็นว่านักปราชญ์เหล่านี้ประนีประนอมกันได้แน่นอน

ดังนั้น ขอให้เราได้อ่านต่อไป

พระลัทธิตถะ : ในขณะที่มีพระสงฆ์เป็นร้อยหรือเป็นพัน ที่รู้ซึ่งถึงการล่วงละเมิดสี่ประการที่ทำให้เกิดความพ่ายแพ้ นั้น แต่แม้กระนั้นความประพฤติชอบก็มีได้ดับสูญไป แต่หากพระสงฆ์รูปสุดท้ายละเลิกอุปนิสัยที่ดีเกี่ยวกับศีลธรรม หรือหากชีวิตของพระสงฆ์รูปนั้นดับสูญไปแล้ว เมื่อนั้นความประพฤติชอบก็จะดับสูญไป¹

สารีบุตรเอ๋ย นี่คือการดับสูญของความประพฤติชอบ ความดับสูญของการเรียนรู้ หมายความว่า ตราบใดที่พบบัญญัติและคำอธิบายเกี่ยวกับพบบัญญัติที่พระพุทธเจ้าได้กล่าวไว้ในพระไตรปิฎกยังยืนหยัดมั่นคงอยู่นั้น ตราบนั้นก็จะไม่มีการดับสูญของ

¹ และอีก ลองดูเองเถิดว่าสิ่งนี้เข้ากับคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของฮินดู ศรีมัท ภควัด ได้ขนาดไหน เพียงแค่เอาคำว่า “ผู้คน” มาแทนคำว่า “พระสงฆ์” ผู้คนจะลิ้มความรักและจะกลายเป็นศัตรูกันได้เพียงเพื่อจำนวนเงินอันเล็กน้อย เขาจะพยายามทำร้ายแม้กับคนที่ใกล้ชิดเขาและรักเขา เพียงเพื่อเงิน คนจะละทิ้งแม้กระทั่งบุพการีและบุตรหลาน เพียงเพื่อบริโภครทรัพย์ และความปรารถนาทางโลก พ่อค้าจะทำการค้าด้วยความไม่ซื่อสัตย์ คนจะเชื่อถือในการดำเนินชีวิตด้วยวิธีการอันไม่ซื่อสัตย์ แม้นว่าชีวิตของเขาไม่มีปัญหา ในกาลิยกนั้น เงินจะเป็นตัวจักรคุมการเกิด ความประพฤติและคุณภาพที่ดีของมนุษย์ เงินจะเป็นข้อพิสูจน์ความยุติธรรม เพราะความยุติธรรมจะซื้อขายกันได้.

การเรียนรู้ แต่เมื่อเวลาผ่านไป จะมีกษัตริย์ที่เกิดมา แต่มีความต่ำต้อย ไม่ใช่মনุषย์แห่งธรรมะ บรรดา คณะมนตรีของพระองค์ก็จะไม่ใช่มนุषย์แห่งธรรมะ และเพราะเหตุนั้น บรรดาประชาชนในราชอาณาจักร ก็จะล้วนไม่ใช่มนุषย์แห่งธรรมะ เนื่องจากที่เขาไม่ใช่ มนุषย์แห่งธรรมะ ก็จะทำให้ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล และจะทำให้พืชพันธุ์ธัญญาหารไม่ออกงาม และ ผลที่เกิดขึ้นก็คือ บรรดาผู้ให้ทานแก่สิ่งที่มีภิกษุสงฆ์ จำเป็นต้องใช้ ก็จะไม่สามารถให้ทานนั้นได้ เมื่อภิกษุสงฆ์ไม่ได้รับทาน ภิกษุสงฆ์ก็จะไม่ได้รับผู้มาเรียนรู้ ศึกษา เมื่อเวลาผ่านไป การศึกษาเรียนรู้ก็จะเสื่อม ไทรมลง ในความเสื่อมโทรมนี้ ปัญญา อันยิ่งใหญ่ จะเสื่อมโทรมก่อน ในความเสื่อมโทรมนี้จะรวมเอา ความเสื่อมโทรมของยมก กถาวัตถุ บุคคลบัญญัติ ชาติตุกกา วิภังค์ และธัมมสังฆณี เมื่ออภิธรรม- ปิฎกเสื่อมโทรมลง สุตตันตปิฎกก็เสื่อมโทรมลงไปด้วย เมื่อสุตตันตปิฎกเสื่อมโทรมลง อังคุตตรจะเสื่อมโทรมลงก่อน เมื่ออังคุตตรเสื่อมโทรมลง สังยุตต- นิกาย มัชฌิมนิกาย ทีฆนิกาย และขุททกนิกาย ก็ จะเสื่อมโทรมลง พวกเขาจะเพียงระลึกได้ถึงนิทาน ชาดก รวมทั้งวินัยปิฎก แต่ก็จะมีแต่เพียง (ภิกษุ) ผู้ ขยันขันแข็งและรับผิดชอบเท่านั้นที่จะจำวินัยปิฎกได้ เมื่อเวลาผ่านไป เมื่อแม่แต่นิทานชาดก ก็จะจำกันไม่ได้แล้ว เมื่อนั้น เวลสันดรชาดกจะเสื่อมโทรมลงก่อน เมื่อเวลสันดรชาดกเสื่อมโทรมไปแล้ว Apannaka ชาดกจะเสื่อมโทรมตามไป เมื่อชาดกทั้งหมดเสื่อม

โทรมลงไปแล้ว เขาก็จะจำได้เพียงวินัยปิฎก เมื่อเวลาผ่านไป วินัยปิฎกจะเสื่อมโทรมลง เมื่อบริบททั้งสี่บรรทัดจะยังคงอยู่ท่ามกลางมนุษย์ การดับสูญของการเรียนรู้จะไม่เกิดขึ้น เมื่อกษัตริย์ผู้มีศรัทธามีดวงใส เจริญพินหรือเจริญ และเก็บถุนไว้ไว้ในหมวกและวางไว้บนหลังช้าง เมื่อมีการตีกลองป่าวร้องในเมืองสองถึงสามครั้งว่า 'ผู้ใดรู้ถึงบริบทที่พระพุทธเจ้าทั้งหลายได้กล่าวไว้แม้แต่บริบทเดียว ก็ขอให้เขารับเอาเจริญในถุนนั้นพร้อมข้างไป' แต่เมื่อไม่พบใครที่รู้ถึงบริบททั้งสี่บรรทัดนั้น ดวงใสเจริญพินหรือเจริญต้องถูกนำกลับไปให้พระราชวัง และเมื่อนั้นการเรียนรู้จะดับสูญไป

สำหรับตรอ้อย นี้แหละคือการดับสูญของการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม จากบริบทต่างๆ ที่ได้มีการกล่าวถึงข้างต้นนี้ ผู้อ่านควรจะได้รับทราบไว้ด้วยว่า ผู้รวบรวมข้อความแรกๆ เกี่ยวกับเงื่อนไขและเวลาแห่งการปรากฏองค์ของเมตไตรยนั้น ได้กล่าวถึงบริบทต่างๆ ที่พระสิทธัตถะจะได้เรียกไว้อีกอย่างหนึ่ง แต่บุคคลเหล่านี้ได้ค่อยๆ รวบรวมและสรุปออกมาเป็นชั้นเป็นอันในขั้นตอนสุดท้ายในอีกหลายศตวรรษต่อมา ใจความสำคัญของบริบทที่อ้างถึงได้ง่ายๆ นั่นคือการยึดถือและปฏิบัติตามคำสอนของตถาคตนั้นจะเสื่อมโทรมลง และจะค่อยๆ หายไปในที่สุด ซึ่งในปัจจุบันเราก็ได้เห็นสิ่งนี้เกิดขึ้นแล้ว! และในข้อความที่จะกล่าวต่อไปนี้ จะเป็นการแสดงให้เห็นเด่นชัดว่า สภาพของคณะสงฆ์ดังที่พระสิทธัตถะได้มองเห็นด้วยวิสัยทัศน์อันละเอียดอ่อนและแหลมคม เมื่อยี่สิบห้าศตวรรษที่ผ่านมา เป็นเช่นไร

พระสิทธัตถะ : เมื่อเวลาผ่านไป บรรดาภิกษุสงฆ์รูปสุดท้ายแต่ละรูปผู้ครองผ้าของเขา ผู้ถือบาตรและไม่จุ่มพินแบบเดียวกับเซนจะอยู่อย่างสันโดษ และเมื่อได้นำเอา

น้ำเต้ามาทำเป็นบาตรรับอาหารบิณฑบาต ก็จะต้อง
 เทียวไปด้วยน้ำเต้าในมือหรือสะพายไว้ด้วยเชือก เมื่อ
 เวลาผ่านไปเขาก็จะระลึกว่า “ผ้าเหลืองที่ครองอยู่นี้มี
 ประโยชน์อันใด” เมื่อนั้นเราจะตัดผ้าออกชิ้นหนึ่ง แล้ว
 ตัดไว้ที่จมูกหรือหูหรือผม แล้วก็จะต้องเทียวไป และ
 ก่อเหตุหนรรายาและลูกโดยการเกษตรกรรม การ
 ค้า และอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ต่อมาเขาจะ
 ให้รางวัลแก่ชุมชนทางใต้ แก่ผู้ที่มีอุปนิสัยที่ไม่ดี ข้า
 ขอบอกว่า เมื่อนั้นเขาจะได้รับผลอันประมาณค่ามิได้
 แห่งรางวัลนั้น เมื่อเวลาผ่านไปเขาจะรำลึกว่า “แล้ว
 ทั้งหมดนี้มันมีประโยชน์อันใดแก่เรา” และเมื่อเขาได้
 โยนชิ้นผ้าสีเหลืองทิ้งไปแล้ว เขาจะเข้าไปล่าบรรดา
 ลัทธิป่าและนกในป่า ในเวลานี้แหละที่รูปลักษณ์ภายนอก
 นอกจะดับสูญไป สารีบุตรเอ๋ย นี่แหละที่เรียกว่า การ
 ดับสูญของรูปลักษณ์ภายนอก¹

พระองค์ยังได้อธิบายเหตุผลแห่งการ “ดับสูญ” นี้ และอธิบายว่าจะยึด
 ระยะเวลาแห่งการดับสูญนี้ออกไปได้อย่างไร

ธรรมะที่แท้จริงจะไม่มีวันดับสูญ จนกว่าจะให้เกิดธรรมะจอม
 ปลอมขึ้นในโลก เมื่อมีธรรมะจอมปลอมเกิดขึ้น เมื่อนั้นธรรมะที่แท้

¹ ความเสื่อมโทรมที่ต่อเนื่องในทุกๆ แง่มุมของความเป็นอยู่ของมนุษย์ : ทางชีวภาพ ทางสังคม ทาง
 ปัญญา และทางจิตวิญญาณนั้น ได้มีการย่ำไว้ในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของฮินดูเกี่ยวกับกาลิยุค ลงดูเถิด
 ว่าคำทำนายของฮินดูช่างละม้ายคล้ายคลึงเพียงใดจาก ศรีมัธ-ภควัต พร้อมด้วยชาวพุทธตามข้างต้น
 “คนที่ต่ำต้อยจะยอมรับนายโดยทรมานด้วยสาธุ บัณฑิตที่ไร้ศาสนาจะพัวพันจากที่สูง” และ วิษณุ
 ปรุภณะ, VI. 3. “เกรตะ คือ ลัจจะ ความเมตตา ความชุ่มเท และการให้ทานที่มีสี่ขา เกรตะ มีสามขา
 โดยไม่มีลัจจะ ดวาปาร์ ที่มีสองขาจะเหลือเพียงความชุ่มเทและการให้ทาน และในกาลิยุคนี้ไม่มี
 ลัจจะ ความเมตตาหรือความชุ่มเท” ดู วิษณุปรุภณะ, 1.8.

จริงจะดับสูญ เมื่อมีคนโง่เขลาเบาปัญญาเกิดขึ้น พวกเขาจะทำให้
 ธรรมะที่แท้จริงดับสูญไป แต่มีปัจจัยห้าปัจจัยที่จะเอื้อต่อการดำรงอยู่
 ความชัดเจน และความไม่ดับสูญของธรรมะที่แท้จริง ปัจจัยนั้นคือ
 ภิกษุสงฆ์ ซี ฆราวาสชาย และฆราวาสหญิง ผู้ดำรงชีวิตด้วยความ
 เคารพ และการละเว้นเพื่อศรฺบา เพื่อธรรมะ เพื่อระเบียบ เพื่อการฝึก
 อบรม และเพื่อสมาธิ¹

แต่สิ่งนี้ไม่ได้เกิดขึ้นอีกแล้ว สิ่งนี้ไกลเกินเอื้อมเสียแล้ว มันหายไปแล้ว แม้
 แต่ “รูปลักษณะภายนอก” ก็ไม่มีแล้ว หากเราพิจารณาว่า ผู้ที่กล่าวปฏิญาณในการ
 บวชเป็นภิกษุสงฆ์ในยุคของพระสิทธัตถะนั้น บวชเป็นภิกษุเพื่อชีวิตทั้งชีวิต ใน
 ขณะที่เป็นปัจจุบัน ภิกษุส่วนใหญ่บวชในทำนองเป็นการกระทำที่เป็นสัญลักษณ์
 (เพื่อสนองฝ่ายปกครอง หรือเพื่อทำให้ผู้ปกครองพึงพอใจ) เป็นเวลาสามหรือ
 หกหรือเก้าเดือน แล้วก็กลับไปเป็นฆราวาสในบ้านเหมือนเดิม ผู้ที่ยังครองผ้า
 เหลืองต่อไป ส่วนใหญ่ก็ใช้เวลาไปเพื่อความสุขทางโลก และลิ้มรสผลไม้มันที่พระ
 สิทธัตถะได้ห้ามไว้ และละลายต่อผลร้ายที่จะตามสนองตามที่พระองค์ได้ทำนาย
 ไว้แก่ความเล่ห์กระเท่ห์ของสงฆ์ :

เหล่าชายหลายต่อหลายคนที่ครองผ้าเหลืองนั้น มีความประพฤติ
 ที่มีชอบ และไม่มีความยับยั้งชั่งใจ ผู้ประพฤติความชั่วร้ายเหล่านี้จะ
 ลงนรกทั้งสิ้น²

และพระองค์ก็ยังได้บอกเราไว้ด้วยว่าธรรมะของพระองค์จะสิ้นสุดลงใน
 ลักษณะใดและเวลาใด

พระสิทธัตถะ : เมื่อนั้น เมื่อการจากไปของพระพุทธเจ้าผู้สมบูรณ์
 ที่สุดครบ 5,000 ปี เมื่อแก่นแท้ของความเป็นพระ

¹ สังยุตตนิกาย, II. 224 และคล้ายคลึงกันจาก ศรีมัช-ภควัต “จำนวนโจรจะเพิ่มขึ้นมากมายในประเทศ
 แม้แต่พระเวทก็จะเป็ดเปื้อนไปด้วยคนชั่วร้ายเนื่องจากการนำพวกเขาไปพบกับวัตถุที่จอมปลอม
 พวกพราหมณ์จะใช้เวลาไปกับการเสพภัตตาหารและความใคร่”.

² ธรรมบท, V. 307.

องค์ไม่ได้รับการเคารพและเกียรติ ก็จะไปในที่ที่จะ
 ได้รับการเคารพและเกียรติ เมื่อเวลาผ่านไป จะไม่มี
 ที่ใดที่ให้ความเคารพและเกียรติ ในเวลาที่มีการจาก
 ไปนั้นตกลงไปสู่ความถูกลืม *relics* ทั้งหมดที่มาจาก
 ทุกๆ ที่ จากที่อยู่ของงู และโลกแห่งเหาะ และโลกแห่ง
 พุทธะ และเมื่อมารวมอยู่รอบต้นโพธิ์ที่ยิ่งใหญ่ และ
 ทำให้เกิดภาพของพระพุทธรเจ้า และเมื่อเกิด 'อภินิหาร'
 เช่นเดียวกับอภินิหารคู้ก็จะสอนธรรมะ จะไม่มีมนุษย์
 คนใดอยู่ ณ ที่นั้น เหล่าเทพในระบบโลกลิบระบบซึ่ง
 มารวมกัน ก็จะทราบถึงธรรมะ และเทพเป็นพันๆ ก็
 จะเข้าถึงซึ่งธรรมะ และพวกนี้จะร้องขึ้นมาด้วยเสียง
 อันดังว่า 'เหล่าเหาะทั้งหลาย ในอีกสัปดาห์หนึ่งจาก
 วันนี้ พลังหนึ่งในลิบพลังของเราจะถึงนิพพานอย่าง
 แท้จริง' เขาก็จะรำให้และกล่าวว่า 'จากนี้ไปความมืด
 จะปกคลุมพวกเรา' เมื่อนั้นแก่นแท้ของความเป็น
 พระองค์ที่เป็นตัวนำความร้อน จะเผาผลาญรูปนั้นไป
 จนไม่หลงเหลือสิ่งใดเลย สารีบุตรเอ๋ย นี่แหละคือ
 การดับสูญของ *relics*¹

ก่อนที่เราจะพิจารณาเรื่องปัญหาของเวลาที่อ้างไว้ในประโยคแรกของข้อ
 ความข้างต้น และอภินิหารคู้ที่เป็นนิमितหมายแห่งการเกิดธรรมะขึ้นใหม่ ขอ
 ให้เราได้อธิบายอย่างย่อๆ ถึงความหมายของคำว่า "relics" ที่ได้กล่าวไว้ในข้อ
 ความที่มีความหมายค่อนข้างลึกซึ้ง หากเราจะตีความ : หากเราจะซื้อสัตย์ต่อการ
 ที่พระลัทธิตถะเกลียดชังเครื่องรางของขลังและเสน่ห์ยาแฝดที่ชาวฮินดูใน
 ยุคของพระองค์เคารพบูชากัน และแม้แต่สาวกของพระองค์เองนั้น เราจะต้อง

1 อนาคตวงศ์.

ตีความก่อนว่าคำว่า “relics” จะหมายความถึงคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์เท่านั้น และไม่ใช่สิ่งประดับที่ไร้ค่าและสิ่งละอันพันละน้อยที่ขายกันทั่วไปในปัจจุบันนี้ตามวัดให้กับพวกถือโซคกลางและถูกหลอกลวงได้โดยง่าย เราจะเห็นคำยืนยันนี้ได้ในเรื่องความต่อไปนี้ :

ดูกร สุกุติ อีกครั้งที่ส่วนของโลกที่จะมีการประกาศคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ จะได้รับการเคารพบูชาโดยโลกของเทพ มนุษย์ และวิญญูณอันชั่วร้าย จะได้รับการบูชา และจะเป็นเหมือน Kaitya (วัตถุบูชาอันศักดิ์สิทธิ์ หรือ ศิลาหน้าสุสาน)¹

เราจะตีความข้อความข้างต้นได้ก็เมื่อเราเข้าใจเจตนารมณ์ของพระสิทธัตถะเมื่อพระองค์ใช้คำว่า relic (Kaitya) เพื่อให้หมายถึงข้อความในคำสอนของพระองค์ (ธรรมะ) มิฉะนั้น เราจะไปเห็นว่าพระสิทธัตถะมีข้อผิดพลาด เพราะเหตุว่าในขณะที่ความรู้แจ้งในธรรมะและการปฏิบัติธรรมะของพระองค์ได้หายไปจากชีวิตของสาวกของพระองค์แล้ว เครื่องรางของขลังและเสน่ห์ต่างๆ ที่อยู่ในรูปของพระพุทธรูปบูชา ได้แพร่กระจายไปในหมู่สาวกของพระองค์ และไปทดแทนธรรมะที่แท้จริง และกลายเป็นธรรมะที่จอมปลอมอยู่ในหัวใจของพวกเขา ดังที่พระสิทธัตถะเคยทำนายไว้ล่วงหน้า ไม่ว่าเราจะไปในแห่งหนตำบลใดในปัจจุบันนี้ นี่คือนสิ่งที่เราเห็น เราจะไม่ได้เห็นธรรมะที่แท้จริงของ ปฏฐาน หรือปิฎก หรือนิกายอีกต่อไป แต่สิ่งที่เราพบคือรูปแบบที่แตกดับและว่างเปล่า ที่พวกจอมปลอมเอามาใช้ในเชิงพาณิชย์ เพื่อเอาประโยชน์จากการเชื่อโซคกลางของพวกถูกหลอกลวงโดยง่าย โดยเอาธรรมะที่จอมปลอมและกลโกงต่างๆ ที่ล้วนแล้วแต่ที่พระสิทธัตถะห้ามไว้ทั้งสิ้น ดังนั้น เราจะเห็นได้ว่า ตามที่พระพุทธเจ้าได้ทำนายไว้เมื่อสิ่งที่เป็นที่ระลึกที่แท้จริง นั่นคือ คำสอนของพระองค์ หดซึ่งพลังขับเคลื่อนทางจิตวิญญาณสำหรับชีวิตของคนในถิ่นเกิดของพระองค์แล้ว สิ่งที่เป็นที่ระลึกนี้ก็กระจัดออกไปยังดินแดนอื่น เช่น ศรีลังกา พม่า จีน ญี่ปุ่น เกาหลี

1 วัชรเจตีย์สูตร, VIII. 15.

ธิเบต ไทย เขมร ลาว และเวียดนาม เพื่อก่อให้เกิดความสุขแก่ประชาชนเหล่านั้น และให้ประชาชนเหล่านั้นได้เคารพบูชา ว่าเป็นมาตราชานที่แท้จริงสำหรับ ความประพาศติของมนุษย์ แต่จะไม่มีใครจะปฏิเสธได้อีกแล้วว่า คำทำนายของ พระองค์ว่า“ในทุกหนทุกแห่ง” การเคารพบูชาธรรมของพระองค์ด้วยการปฏิบัติ อย่างบริสุทธิ์ไร้มลทินจะหมดสิ้นไปนั้น ได้เป็นจริงโดยทั้งสิ้น แน่นนอนพระ สิทธิศตะไม่ได้อ้างถึงกลวงด้านการพูดแต่ปากและรูปลักษณ์ภายนอก ซึ่งเดี๋ยว นี้เราจะเห็นได้ชัดโดยทั่วไป ไม่เพียงแต่ในศาสนาของพระองค์เท่านั้น แต่เห็นได้ ในทุกศาสนาที่ยิ่งใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นฮินดู โซราสเตรียน จูดาห์ คริสเตียน หรือ อิสลาม ภาพที่เราเห็นก็เป็นภาพเดียวกันของความน่าพิงและออกนอกกฎนอก ทางโดยสิ้นเชิง เมื่อเราพยายามเข้าไปค้นหาธรรมะซึ่งครั้งหนึ่งเคยบริสุทธิ์ สะอาด และยิ่งใหญ่ และนี่ยังไม่ถึงห้าพันปีเลย มันเป็นเพียงครึ่งหนึ่งของเวลา นั้นเอง และสิ่งนี้เองก็เป็นสิ่งที่พระสิทธิศตะเห็นได้อย่างแจ่มชัดเหลือเกิน นั่น คือการตัดเวลาของการมีอยู่ของ ธรรมะ ออกเป็นครึ่ง ดังนั้น ขอให้เราได้อ่าน ต่อไป และศึกษาว่าตถาคตได้กล่าวไว้อย่างไร เมื่อพระองค์ทำนายถึงระยะเวลา แห่งการจากไปของพระองค์ให้แก่พระอานนท์

อานนท์ หากสตรีไม่ได้ละทิ้งชีวิตแห่งบ้านเรือนมาเป็นชีวิตแบบไร้ บ้าน ภายใต้ลัทธิและหลักเกณฑ์ซึ่งพระตถาคตได้ประกาศไว้ อานนท์ เมื่อนั้นแหละที่ธรรมะจะคงอยู่เป็นเวลานานเป็นพันปีทีเดียว แต่ อานนท์ เนื่องจากสตรีได้ละทิ้งชีวิตแห่งบ้านเรือนมาเป็นชีวิตแบบไร้ บ้าน ภายใต้ลัทธิและหลักเกณฑ์ซึ่งพระตถาคตได้ประกาศไว้ อานนท์

1 วสุพันธุ ถึงแม้จะได้เขียนไว้นานถึง 1,500 ปีมาแล้ว แต่ก็ได้เอ่ยถึงสัญญาแห่งความเสื่อมสลายของ ธรรมะ “ธรรมะแห่งวิญญูชนกำลังจะถึงจุดอาสาน ยุคนั้นเป็นยุคซึ่งความชั่วร้ายมีพลังอำนาจรุนแรง ผู้ ที่ต้องการได้รับการปลดปล่อยต้องมีความเพียร” เป็นที่น่าสนใจว่าในคำกล่าวนี้ไม่มีการแย้มพรายถึง การคาดการณ์การปรากฏองค์ในเวลาอันใกล้ของเมตไตรย วสุพันธุทราบดีจากการคำนวณของเขาเอง และเขาได้บันทึกไว้ในส่วนหลังของข้อเขียนเดียวกัน (อภิธรรมโกษา) ว่า เวลาที่จะมาถึงนั้นไม่ได้ กำลังจะมาถึง แต่ยังไม่ไกลออกไปอีกในอนาคต นั่นคือในช่วงสิ้นสุดของช่วง 500 ปี—นั่นคือบัดนี้

ธรรมะจะคงอยู่ไม่นาน จะอยู่ได้เพียงห้าร้อยปี¹

ณ จุดนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่า ไม่ว่าในข้อความนี้ที่พระองค์กล่าวหาว่า ความบริสุทธิ์ของธรรมะจะยาวนานเพียงห้าร้อยปี หรือในข้อความอื่น (หน้า 273-274) ที่เป็นข้อความจาก *อนาคตวงศ์* ที่กล่าวว่า ระยะเวลาแห่งความ “คงความบริสุทธิ์” หรือ “ความลึกซึ้งแห่งการวิเคราะห์” นั้นมีความยาวหนึ่งพันปี ไม่มีที่ใดที่พระลิขิตตะกกล่าวหาว่า การปรากฏองค์ของพระศรีอริยเมตไตรย (ผู้ซึ่งในข้อความนั้น พระองค์กล่าวว่าเป็นผู้หยุดยุค) จะเกิดขึ้นเมื่อห้าร้อยปีผ่านไปหรือหนึ่งพันปีผ่านไป ดังนั้น เท่ากับพระองค์กล่าวชัดว่า กระบวนการแห่งเวลาทั้งหมดของ “การดับสูญทั้งห้า” ควรเกิดขึ้นจนสิ้นสุดไปก่อนและหลังจากนั้น คือ 2,500 (5 x 500) ปีเท่านั้น ที่เมตไตรยจะปรากฏ ซึ่งดังที่เราได้เห็นแล้ว ก็คือเดี๋ยวนี้ ผู้อ่านจะสังเกตเห็นได้ว่า ไม่ได้มีการกล่าวถึงตัวเลขทางดาราศาสตร์ที่ใหญ่โตมโหฬารในข้อความทั้งสอง ซึ่งก็เป็นผลงานทางภาษบาลีทั้งคู่ และผลงานหลังเป็นส่วนหนึ่งของบทบัญญัติบาลีนั่นเอง อันเป็นตัวเลขที่ในบางครั้งใช้เพื่อสื่อถึงความกว้างขวางและไม่ชัดเจน และที่ได้มีการกล่าวถึงอีกอย่างไม่ถูกต้องโดยนักเขียนรุ่นหลัง เพื่อลวงผู้อ่านไม่ให้เห็นถึงความไร้ความสามารถของพวกเขา ในการมองอนาคตอันใกล้ของธรรมะด้วยความถูกต้องแม่นยำ ในที่นี้ได้มีการกล่าวถึงเพียงการเพิ่มขึ้นของเวลาที่พอจะสมเหตุสมผลทางประวัติศาสตร์ (ห้าร้อยถึงห้าพันปี) เนื่องจากธรรมะ (ศาสนา) เป็นกระบวนการทางประวัติศาสตร์ เป็นความเป็นจริงอันเดียวในประวัติศาสตร์ในส่วนที่เกี่ยวกับมนุษย์ ดังนั้น การขึ้นการลง การเกิดและการเสื่อมถอย จึงต้องอยู่ในบริบทของประวัติศาสตร์ หากจะให้มีความหมายต่อมนุษย์ และมันก็เป็นเช่นนั้นจริงๆ ดังที่พระลิขิตตะกกล่าวไว้ในข้อความเหล่านี้

ดังที่เราได้เห็นในหน้า 269-270 พวกอินดูอาศัยเมืองฐานของคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ เพื่อจะเน้นย้ำว่ายุคกาลี (ยุคลีและยุคสุดท้าย) อันเป็นยุคแห่งความมืดที่

¹ วินัยปิฎก, II 253 ff (กล่าวไว้ที่ห้องประชุม กุฎาคาร ที่เวสาลี ในปีที่หกแห่งการตรัสรู้ของตถาคต).

เหยียดยาวถึงห้าพันปี (โดยแท้จริงแล้วสี่พันแปดร้อยปี)¹ นั้นยาวเกินไป สำหรับมนุษย์ที่จะอยู่ได้โดยไม่มีภารกิจนำทางจิตวิญญาณ ดังนั้น จึงได้เกิดปรากฏการณ์ของพระพุทธเจ้า (สิทธัตถะ) และการยอมรับพระองค์ในช่วงกลางยุคกาลีพอดิ พระสิทธัตถะทรงซึมซับแนวความคิดนี้ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของชาวฮินดู และสำหรับชาวฮินดู พระองค์คืออวตารองค์ที่เก้าของวิษณุ ดังนั้น การที่พระองค์ทรงอนุญาตให้สตรีเข้าสู่ความเป็นสงฆ์ได้ (เพราะหากแม้พระองค์ปฏิเสธ ก็จะไม่มีการล้าตั่งข้อสงสัยเกี่ยวกับปัญญาของพระองค์ได้) และทรงประกาศว่า จากข้ออนุญาตนี้ ระยะเวลาการสิ้นสุดของธรรมะของพระองค์นั้นถูกตัดออกจนเหลือครึ่งเดียว ก็เป็นเพียงวิธีการของพระองค์ที่จะเน้นย้ำการสิ้นสุดของพระองค์เอง ว่าเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างของการสิ้นสุดอันศักดิ์สิทธิ์ในหมู่ชาวอินโด-อารยัน และลำดับของอวตารที่อยู่ในช่วงเวลาของยุคเดียวกันนี้ เมื่อนั้นพระองค์ได้ประสานความเป็นอยู่ของพระองค์และการสิ้นสุดของพระองค์ในกระบวนการทางประวัติศาสตร์ ที่สามารถชี้แนวทางที่มีความหมายของหลักเกณฑ์แห่งการปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์เป็นลำดับ ซึ่งอวตารทุกองค์ได้ประกาศไว้ โดยเฉพาะพระสิทธัตถะ

ดังนั้นพระสิทธัตถะจึงไม่ได้กล่าวไว้ในข้อความนี้ (หน้า 282-283) จากวินัยปิฎก ซึ่งเก่าแก่กว่า *อนาคตวงศ์* (หน้า 272-282) ที่กล่าวถึงห้าพันปี ซึ่งในที่นี้เราเห็นแล้วว่า เป็นเพียงช่วงเวลาของยุคกาลี หรือที่กล่าวถึงสี่พันปี หรือสามพันปี หรือแม้แต่สองพันปี พระองค์เพียงกล่าวว่าธรรมะของพระองค์ ซึ่งตามหลักควร “มีระยะเวลาหนึ่งพันปี” บัดนี้จะมี “มีระยะเวลาเพียงห้าร้อยปี”² เพราะพระองค์ได้

¹ เป็นการยืนยันอีกครั้งถึงความถูกต้องในการกล่าวไว้ว่า ช่วงห่างของเวลาในสี่ยุคที่ตั้งเขียนไว้ในตารางที่ 3 หน้า 270 นั้นถูกต้อง.

² บนฐานของข้อความทั้งสอง โดยเฉพาะข้อความจาก *วินัยปิฎก* ในการตัดเวลา 1,000 ปีออกเป็นสองโดยเหลือ 500 ปี นักเขียนชาวพุทธคนสำคัญ เช่น วสุพันธ์ุ ที่เขียน *อภิธรรมโกษา* ได้ทำนายถึงการคำนวณเวลาการมาของเมตไตรยด้วยข้อความทำนองดังต่อไปนี้ (จาก *อภิธรรมโกษา*, 4.120 III หน้า 41) “ภิกษุและผู้ตามจะเข้าร่วมในธรรมะอย่างแท้จริงเป็นเวลา 500 ปีหลังจากที่องค์ผู้ได้รับพร

อนุญาตให้สตรีเข้าสู่ความเป็นสงฆ์ได้ นั่นคือเพียงช่วงครึ่งเวลา และก็เป็นครึ่งเวลาจาก 5,000 – 2,500 ปีด้วย! และเวลานั้นก็ได้มาถึงแล้วและก็ได้ผ่านไปแล้ว ในทำนองเดียวกัน เงื่อนไขทุกประการที่มีผลต่อธรรมะก็ได้ปรากฏขึ้นหมดแล้วทุกเงื่อนไข ยกเว้นอันเดียว นั่นคือเมตไตรย ดังนั้นเมตไตรยอยู่ที่ไหน

แน่นอน คำถามแรกที่จะถามได้คือ เมื่อไรเมตไตรยจะมาถึง เราจะตอบคำถามนี้ได้เป็นสองส่วน นั่นคือ สถานการณ์ (เงื่อนไข) และวันที่ เราก็คงจะกล่าวถึงสถานการณ์

จากข้อความใน *อนาคตวงศ์* ในหน้าก่อนๆ นั้น เราได้ตรวจสอบการอ้างอิงอันเดียวที่สมบูรณ์ที่สุด ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างถ่องแท้แน่นอนเกี่ยวกับพระลัทธิตถะเอง โดยได้มีการบรรยายถึงสถานการณ์และเงื่อนไขที่มีการทำนายไว้เกี่ยวกับเส้นทางของธรรมะ การเกิดและการเสื่อมถอย และการสิ้นสุดของความสำคัญของธรรมะอย่างสิ้นเชิงในชีวิตของผู้เคารพธรรมะนั้น จากคำบรรยายที่ได้ให้ไว้ในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ ไม่มีผู้ใดที่ได้เห็นสภาพของโลกจะสงสัยแม้แต่น้อยว่า “การดับสูญทั้งห้าประการ” ได้เกิดขึ้นแล้ว อย่างไรก็ตาม ในทางตรงกันข้ามกับความกลัวที่วสุพันธุได้แสดงออกเมื่อหนึ่งพันห้าร้อยกว่าปีมาแล้วนั้น ในขณะที่การดับสูญของการบรรลุถึง และความประพตติ และการเรียนรู้ว่าจะได้เกิดขึ้นในช่วงเวลาของเขาหรือไม่แน่นอนหลังจากนั้น การดับสูญของรูปแบบและวัตถุเคารพบูชากลับไม่ได้เกิดขึ้น เนื่องจากเราได้มีระเบียบวินัยบางอย่างคงอยู่ภายในองค์กรที่ตั้งขึ้นแล้ว (สงฆ์) ซึ่งทำให้มีลักษณะแตกต่างออกไป และโดยนัยเดียวกันนี้ ถึงแม้ว่าศาสนิกชนจะมีความตั้งมั่นเพียงใดก็ตาม แต่การศึกษา

ได้บริพนทาน ในช่วง 500 ปีที่สอง พวกเขาจะแข็งแกร่งในการวิปัสณา ในช่วง 500 ปีที่สาม พวกเขาจะมีความแข็งแกร่งทางด้านพลังในการเรียนรู้ ส่วนใน 500 ปีที่สี่ พวกเขาจะอยู่แต่กับการให้ของรางวัล (จากเชิงอรต 1 หน้า 279) เราจะเห็นได้ว่า ช่วงระยะแห่งการให้ของรางวัลนี้เรียกว่าเป็นขั้นที่สี่ในยุคที่เสื่อมโทรม ดังที่คัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของฮินดูได้กล่าวไว้ (มธุ) “ยุคสุดท้ายหรือช่วง 500 ปีสุดท้าย จะได้เห็นแต่การต่อสู้และการตำหนิตติเตียนในหมู่ภิกษุและผู้ติดตามธรรมะที่บริสุทธิ์ จะกลายเป็นสิ่งที่สองหน้า (หายไป)”.

ปฏิภาณและการยึดมั่นในรูปแบบ ก็ยังคงอยู่ที่การปฏิบัติตามประเพณีและการท่องจำ ในอาณาจักรและชาติที่เป็นพุทธทั้งหมด¹ จนถึงครั้งแรกของศตวรรษที่แล้ว เมื่อชาติตะวันตกได้เข้ามาทำลายวัฒนธรรมดั้งเดิมของพุทธโบราณ เช่น สิทธิมธิเบต ภูฐาน พม่า ศรีลังกา ไทย เขมร ลาว และอันนัม รวมทั้งจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี เมื่อวัฒนธรรมเสื่อมสลายไป วิถีระเบียบการเนินชีวิตก็หายไปด้วย และเยาวชนผู้สืบสานวัฒนธรรม และศาสนาของท้องถิ่นก็ละทิ้งสิ่งดั้งเดิมโดยสิ้นเชิง และหันไปหาสิ่งใหม่ๆ จากตะวันตก นั่นคือ ความรู้ทางโลกและเทคโนโลยี ซึ่งพวกเขาผู้ถูกหลอกลวงทั้งหมดถือว่ามันเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการเอาชีวิตรอดในโลกที่กำลังเชื่อมต่อกันอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการสิ้นสุดไป หรือการหลงหายไปของธรรมะแท้จึงทั้งรูปแบบและ “วัตถุเคารพบูชา” (คัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์) ก็ได้เกิดขึ้นแล้วตามระยะเวลาซึ่งพระสิทธิตถะเคยได้สาธยายไว้ และตรงกับระยะเวลาทั้งห้า ซึ่งมีความยาวห้าร้อยปี ดังที่ได้มีการกำหนดไว้ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ทางพุทธอื่นๆ² และสัมพันธ์กับข้อสังเกตต่างๆ เกี่ยวกับพระสิทธิตถะในอนุภาคดวงค์ และวินัยปิฎก ความเป็นจริงแห่งธรรมะได้ถูกบดบังจนหมดสิ้น

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่กระทบธรรมะได้เปลี่ยนมนุษยชาติไปอย่างมากมาย ซึ่งพระสิทธิตถะก็ได้เคยมองเห็นและทำนายไว้ โดยจะเห็นได้จากบทสนทนา (เล่าไว้ใน มหาสุบิน³ ชาตก) ของพระองค์กับพระเจ้าประเสนธิ แห่งโกศกาลา⁴ ผู้ซึ่งทรงสุบินเป็นเรื่องที่แตกต่างกันถึงสิบหกครั้ง⁵ ในราตรีเดียว และเมื่อเหล่า

¹ ธรรมะได้หายไปอินเดียเกือบร้อยปีมาแล้ว ด้วยเกิดจากความเสื่อมโทรมหลายๆ อย่างรวมกัน การปฏิรูปของฮินดู และในที่สุดจากการแผ่ขยายของลัทธิของมุฮัมหมัด.

² อภิธรรมโกษา, 4, 120 III หน้า 41.

³ “มหา” ซึ่งหมายถึงยิ่งใหญ่ และ “สุบิน” คือฝัน นี่คือนิทานชาตกและฝันอันยิ่งใหญ่ เป็นการตีที่ผู้อ่านจะได้อ่านสุบินนิมิตเหล่านี้ในชาตกมหาสุบิน.

⁴ ดู ราชาวาท ชาตก, 151 (พระสวามีของพระราชินีมัลลิกา).

⁵ ผู้อ่านอาจได้สังเกตการใช้บริบททั้งสิบหกอยู่เรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อแสดงความสูงส่งของสิ่งหนึ่งเหนืออีกสิ่งหนึ่ง หรือเพื่อการชี้ให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ในมิติหนึ่ง หรือเพื่อการแสดงถึงจำนวนทั้งหมดเป็นต้น.

พรหมณ์ไม่สามารถทำนายฝันให้เป็นที่ถูกพระทัยได้ พระมเหสีของพระองค์จึงทรงแนะนำให้ลองปรึกษาปรีชาเมธีเนื่องจากบทสนทนานี้เป็นบทบรรยายที่ยกมาจากคัมภีร์ที่เก่าแก่มาก และความถูกต้องของมันขึ้นอยู่กับความง่ายตายในแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความฝันของพระเจ้าประเสนธิ จึงเป็นการดีที่นำเอาความฝันบางเรื่องที่น่าเชื่อถือมาเล่า ณ ที่นี้ โดยเฉพาะด้วยเหตุที่ว่า ชาดกเรื่องนี้เก่าแก่ที่สุดและเป็นการอ้างถึงการทำนายฝันที่สมบูรณ์ที่สุดที่เกี่ยวข้องกับพระสิทธัตถะ โดยมีความถูกต้องแม่นยำระดับหนึ่ง และด้วยเหตุเพราะความฝันทั้งหมดนี้เป็นการทำนายเหตุการณ์ที่จะต้องเกิดในเวลาต่อมา เมื่อธรรมะของพระสิทธัตถะได้ใช้ปฏิบัติมาจนถึงช่วงสิ้นสุด

ตอนนี้ก็มาหาความฝันกันเถิด

กษัตริย์ : ข้าฯ ขอวิงวอนต่อท่าน ผู้เป็นผู้นำสูงสุดในโลกแห่งมนุษย์และเทพ ท่านผู้เป็นเจ้าอาณาจักรแห่งความรู้ทั้งมวล ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ข้าฯ ขอวิงวอนต่อท่านให้บอกข้าฯ ด้วยว่า ความฝันของข้าฯ นั้นจะก่อให้เกิดสิ่งใด

พระสิทธัตถะ : แน่نون ฝ่าบาท ไม่มีใครนอกจากข้าพเจ้าที่จะบอกได้ว่าความฝันของพระองค์มีความหมายอันใด หรือว่าจะก่อให้เกิดสิ่งใด ข้าพเจ้าจะบอกพระองค์ ก่อนอื่นขอให้พระองค์ได้เล่าความฝันของพระองค์ดังที่พระองค์ได้เห็นมาต่อข้าพเจ้าเถิด

กษัตริย์ : ข้าแต่พระองค์ ข้าฯ จะมีความฝันดังนี้ได้อย่างไร ข้าพเจ้านิมิตไปว่ามีวัวกระทิงสี่ตัวสี่ตัว ดำทะมึนและสง่เสียงร้องมาแต่ไกลจากทั้งสี่ทิศ เข้ามาสู่ราชวังด้วยลักษณะที่เหมือนพร้อมจะต่อสู้กัน ประชาชนเริ่มเข้ามามองดูวัวกระทิงสู้กันจนเต็มทั่วบริเวณ การณ์กลับเป็นว่าวัวกระทิงเพียงแต่มาแสดงท่าทีว่าจะต่อสู้กัน

มันชู้คำรามและร้องด้วยเสียงอันดัง แล้วในที่สุดมันก็จากไปโดยไม่ได้ต่อสู้กันเลยแม้แต่น้อย นี่คือการผ่นแรกของข้าพเจ้า นี่จะนำไปสู่สิ่งใด

พระสิทธิหัตถะ : ข้าแต่พระองค์ ความผ่นนี้ไม่มีมีความหมายอันใดเลย ในช่วงชีวิตของพระองค์หรือของข้าพเจ้า แต่ต่อแต่นี้ไป เมื่อกษัตริย์ปฏิบัติตนอย่างไม่เหมาะสมและไม่ถูกทำนองคลองธรรม และเมื่อประชาชนไร้คุณธรรม ในวันที่โลกกลับตาลปัตร เมื่อความดีจืดจางหายไป และความชั่วร้ายแผ่อำนาจออกไปทั่ว ในวันเหล่านี้ที่โลกกำลังเสื่อมถอยนั้น ผ่นจะไม่ตกจากปากฟ้า ลมจะไม่พัดอีกต่อไป พืชพันธุ์ธัญญาหารจะเหี่ยวเฉา แผ่นดินจะประสบทุภิกขภัย ต่อมาในปากฟ้าทั้งสี่ทิศจะมีเมฆฝนปกคลุมอยู่ทั่วไป เมื่อนั้นพืชผลที่อิสตรีได้นำออกตากให้แห้ง ก็จะถูกรวบรวมกลับเข้าภายในอย่างรวดเร็ว เพื่อป้องกันไม่ให้เปียกผ่น และเมื่อนั้นเหล่าบุรุษจะพากันถือกระบองและพลั่วเพื่อไปเตรียมแนวเขื่อนกันน้ำหลาก รวากับเป็นสัญญาณว่าท้องฟ้าจะคำราม และสายฝนจะเทลงมา สายฟ้าจะแลบแปลบปลาบจากเมฆเหล่านั้น แต่เช่นเดียวกับวัฏกระตังในความผ่นของพระองค์ที่ในที่สุดก็ไม่สู้กัน เมฆที่รวมตัวกันอยู่ก็จะกระจายหายไป โดยไม่มีฝนตกลงมาแม้แต่น้อย นี่คือการเป็นไปจากความผ่นของพระองค์ แต่พระองค์จะไม่ได้รับภัยพิบัติอันใด เพราะเหตุว่าความผ่นนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอนาคต สิ่งเหล่าพรหมณ์ได้กล่าวไปก็เพียงเพื่อหาอาชีพให้กับพวกเขาเอง

ไม่มีใครใดที่ตระหนักถึงภัยธรรมชาติที่ทุกชาติประสบอยู่แทบจะตลอดปี จะปฏิเสธได้เลยว่า สภาพที่เลวมาในความผันผวนนั้นเกิดขึ้นแล้วในยุคของเรา มากกว่ายุคใดๆ ในอดีต เทคโนโลยีสมัยใหม่ (ซึ่งไม่ใช่อดีตแน่นอน แม้แต่เมื่อร้อยปีที่แล้ว เพราะตอนนั้นไม่มีเทคโนโลยีแบบนี้) ซึ่งละเอียดระบบนิเวศวิทยาที่มีความสมดุลอย่างละเอียดอ่อน และการเพิ่มพูนของจำนวนประชากรโลกอย่างมากมาย (มากกว่าร้อยละสามร้อยภายในเวลาทศวรรษที่ผ่านมา) ที่จะได้ไปทำให้ความสมดุลของโลกเสียไป และได้ดูดซับเอาทรัพยากรอันมีค่าไปจนหมดสิ้น ก็ยังไม่ใช่สาเหตุที่แท้จริงของปรากฏการณ์ที่กล่าวข้างต้น สาเหตุที่แท้จริงคือความเจ็บป่วยทางจิตที่เกาะกินมนุษย์และที่ทำให้มนุษย์สามารถสร้างความเสียหายให้เกิดขึ้นกับโลกด้วยทุกวิถีทางที่เขามีอยู่ ส่วนใหญ่ก็ด้วยการใช้สารพิษและสารเคมีร้ายแรงอื่นๆ

มนุษย์ผู้เต็มไปด้วยความแปลกแยกต่อสายธารแห่งจิตวิญญาณของเขา และกลายเป็นผู้ยึดมั่นต่อจุดมุ่งหมายในชีวิตอันสูงส่งที่ควรค่าแก่การก้าวไปถึง เขาได้กลายเป็นสิ่งมีชีวิตที่อยู่เพียงเพื่อปัจจุบัน และไม่สอดคล้องกับสิ่งที่แวดล้อมตัวเขาและสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ เขาสนใจแต่เพียงการเอาตัวรอดได้มาด้วยความอยากอันรุนแรง จากการที่เขาละเลยต่อหน้าที่ของเขาต่ออดีตและต่ออนาคตนั้น ทำให้เขากลายเป็นตัวอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตที่เหลือที่ต้องรับกรรมมาอยู่ร่วมโลกกับเขาและที่เห็นได้ทันทีก็คืออันตรายต่อเพื่อนมนุษย์ของเขาและต่อตัวเขาเอง

ไม่มีบันทึกในประวัติศาสตร์ฉบับใดตั้งแต่ยุคของพระสิทธัตถะจนถึงศตวรรษปัจจุบัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงภัยแล้ง ความอดอยาก ความแปรปรวนของอากาศ การอดอาหารของคนจำนวนมาก หรือการที่ระบบนิเวศถูกทำลายโดยรูปแบบอันใด เมื่อเทียบกับสิ่งที่เรากำลังประสบอยู่บนโลกนี้ทั้งหมด ที่ซึ่งแม้แต่ดินแดนที่เคยเปรียบเสมือนทุ่งฉางและอู่อาน้ำ ก็กลายเป็นดินแดนอันสูญสิ้นทุกสิ่งทุกอย่างไปหมดสิ้น

ไม่ว่ากษัตริย์หรือสามัญชน โดยวิธีที่หลากหลายและด้วยการกระทำ

อย่างเห็นแก่ตัวนั้น ได้ซึมซับเอาเงื่อนไขต่างๆ ที่พระสิทธัตถะได้เคยพรรณนาไว้ว่าจะต้องเกิดขึ้นในยามที่ธรรมะของพระองค์เหี่ยวเฉาไป และไม่มีผู้ใดจะสามารถปรับคำทำนายของพระสิทธัตถะให้รับกับเวลาที่เคยผ่านไป ไม่ว่าเขาจะพยายามมากเท่าใดก็ตาม ปัญหาที่เคยเกิดในอดีตจะนำมาเทียบกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ในปัจจุบันนี้เทียบกันไม่ได้เลย รวมทั้งความเป็นไปได้อันน่าสะพรึงกลัวที่คุกคามเราอยู่ นั่นเป็นเพราะว่า เทคโนโลยีต่างๆ ที่จะทำให้เกิดผลร้ายทำลายล้างโลกทั้งโลก ยังไม่ได้มีขึ้นในยุคนั้น ปัจจุบันร้ายต่างๆ เพิ่งมีขึ้นในศตวรรษนี้ ซึ่งเป็นเวลาที่พระสิทธัตถะ (และอวตารชาวอารยันอื่นๆ และปรากฏการณ์อันศักดิ์สิทธิ์ที่ทุกปรากฏการณ์) ทำนายไว้ว่าสภาพแบบนี้จะเกิดขึ้น

เมื่อพระสิทธัตถะได้ตีความหมายของความฝันแรกแล้ว พระองค์ก็ได้ขอให้กษัตริย์เล่าความฝันที่สองให้ฟัง

กษัตริย์ : ข้าแต่พระองค์ ความฝันที่สองของข้าพเจ้าเป็นไปลักษณะดังต่อไปนี้ ข้าพเจ้านิมิตไปว่า มีต้นไม้เล็กๆ และพุ่มไม้ต้นตัวเองออกมาบนพื้นดิน และเมื่อมันเติบโตขึ้นเพียงนิดเดียวก็ผลิดอกออกผล นี่คือความฝันที่สองของข้าพเจ้า นี่จะนำไปสู่สิ่งใด

พระสิทธัตถะ : ความฝันนี้จะบรรลุได้ เมื่อโลกมาถึงจุดเนาเปื่อย และเมื่อมนุษย์อายุสั้น ในอนาคต ตัณหาจะแรง สตรีวัยดรุณจะไปอยู่กับบุรุษ ด้วยตัณหาพวกเขาจะปฏิสนธิและมีบุตรหลาน แต่พระองค์ไม่มีอะไรต้องเกรงกลัวจากเรื่องนี้ ของเจ้าเล่าความฝันที่สามแต่ข้าฯ เกิด กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่

ณ จุดนี้ ความสำคัญอยู่ที่การชี้ให้เห็นว่า สภาวะดังที่เห็นในความฝันที่สองนี้จะไม่มีทางเป็นไปได้ในระดับโลก และยิ่งไม่มีทางเป็นไปได้ในแผ่นดินเกิดของพระสิทธัตถะก่อนเวลาของเรา เพียงเพราะปัจจัยต่างๆ ที่จะทำให้เกิดขึ้นได้โดยง่าย และไม่ได้ใส่ใจเลยว่าเป็นสิ่งที่ได้มาเกิดขึ้นในศตวรรษนี้

สภาพของ “สังคมเสรี” ในปัจจุบัน ที่ซึ่งไร้การควบคุมยั้งคิดโดยสิ้นเชิง ที่ซึ่งไม่ยึดถือหลักศีลธรรมใดๆ ด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาการของสิ่งที่คิดค้นได้ใหม่ๆ เช่น ยาคุมกำเนิด ยาป้องกันต่างๆ รวมทั้งการป้องกันและรักษาโรคที่เกิดทางเพศทั้งปวง ซึ่งแม้แต่เมื่อหกสิบปีที่แล้วก็ยังไม่เป็นที่รู้จัก สังคมนี้อันได้แผ่ขยายไปในระดับโลกแล้ว ดังที่พระลัทธิชัทธิจะทำนายไว้อย่างไม่ผิดพลาดเลย

กษัตริย์ : ข้าแต่พระองค์ ข้าพเจ้านิรมิตไปว่า แม่่ววดตุนนมลูกวัวที่มันได้คลอดออกมาในวันนั้นเอง นี่คือการผ่นที่สามของข้าพเจ้า นี่จะนำไปสู่สิ่งใด

พระลัทธิชัทธิ : ความผ่นนี้ก็เช่นกัน คือเหตุการณ์จริงจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต นั่นคือ เมื่อไม่มีการเคารพผู้อาวุโสอีกต่อไปในอนาคต มนุษย์ผู้ไร้ความเคารพต่อผู้ปกครองและผู้อาวุโส จะดูแลที่ดินและทรัพย์สินต่างๆ ด้วยตัวเอง และหากเขาต้องการ เขาก็จะให้อาหารและเสื้อผ้าแก่ผู้เฒ่าผู้ชรา แต่หากเขาไม่ต้องการ เขาก็จะไม่ให้สิ่งของเหล่านั้น เมื่อนั้น ผู้เฒ่าผู้ชรา ผู้ไร้ญาติขาดมิตร และต้องพึ่งพาบุตรหลาน จะอยู่ได้ก็ด้วยความปรานีของบุตรธิดาของเขาเอง เจกเช่นแม่่วิวที่ต้องดูตุนนมจากลูกวัวที่อายุเพียงหนึ่งวัน แต่พระองค์ไม่มีอะไรต้องเกรงกลัวจากเรื่องนี้ ขอจงเล่าความผ่นที่สี่แก่ข้าเถิด

ในขณะที่การเคารพบนอบต่อผู้ใหญ่ได้มลายหายไปในโลกตะวันตกที่มี “อารยธรรม” แต่ช้านาน โดยไม่เหลือประเพณีของการเคารพผู้อาวุโส และการรู้คุณของผู้ปกครองนั้น ในร้อยปีที่ผ่านมา แม้แต่ในซีกโลกภาคตะวันออกเองซึ่งเคยเป็นแดนแห่งประเพณีของการเคารพผู้ใหญ่และการรู้คุณผู้ปกครอง เนื่องจากเทคโนโลยีของตะวันตก และวิถีชีวิตรวมทั้งทฤษฎีของความยิ่งใหญ่ของรัฐ และสังคมแห่งชาติที่ได้แทรกซึมเข้าไปในชาติใหญ่น้อย และเข้าไปครอบงำ

โครงสร้างของสังคมและมนุษย์ส่วนใหญ่ สิ่งเหล่านี้ก็ได้ทำให้คุณค่าตามประเพณีเดิมมลายหายไป และภาพที่น่าเศร้าที่เราจะเห็นได้ และที่บ่อยู่ตาหวดของเราจะนึกไม่ถึงเลย นั่นก็คือ การที่ผู้เยาว์ยิ่งใหญ่มากและครอบงำผู้ใหญ่มาก การครอบงำนี้จะเกิดขึ้นได้ด้วยการค้นพบใหม่ทางเทคโนโลยีเมื่อร้อยปีที่ผ่านมานี้ ซึ่งในที่สุดทำให้เกิดการปฏิวัติทางอุตสาหกรรมและปรัชญาเมธีนักปฏิวัติทางการเมือง ไม่มียุคในอดีตกาลใดที่คำทำนายนี้จะจริงได้ เพราะบรรดาเงื่อนไขต่างๆ ที่จะทำให้คำทำนายเป็นจริงนั้น เพิ่งจะเกิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ล่วงมาแล้ว

กษัตริย์ : ข้าพเจ้านิมิตไปว่า ข้าพเจ้าเห็นผู้คนพลดแอกวักลุ่มใหญ่ที่แข็งแรงที่ใช้ลากรถ และนำแอกนั้นไปใส่ไว้ที่ลูกวัวให้ลากรถต่อไป ฝ่ายลูกวัวเมื่อเห็นว่าแอกนั้นหนักเกินที่มันจะรับไหว มันจึงปฏิเสธที่จะเคลื่อนไหวยรถลากก็หยุดนิ่ง นี่คือการฝืนที่ลี้ของข้า นี่จะนำไปสู่สิ่งใด

พระสิทธัตถะ : นี่ก็อีกที่ความฝืนจะไม่มี ความหมายเกิดขึ้นอันใด จนถึงในอนาคต นั่นคือในวันที่กษัตริย์ผู้ไม่มีศัพิตราชธรรมปกครอง เพราะวันที่จะมาถึงในอนาคตนั้น กษัตริย์ผู้ยุติธรรมและใจคอคับแคบ จะไม่ให้เกียรติยศแก่ขุนนางผู้ชาญฉลาด ผู้มีทักษะมาแต่ดั้งเดิม และอุดมไปด้วยความมีประโยชน์ และสามารถดำเนินการต่างๆ ให้ลุล่วงไปได้ และจะไม่แต่งตั้งที่ปรึกษาอาวุโสผู้ฉลาดและคร่ำหวอดทางนิติศาสตร์ ให้กระทำการทางศาล แต่ในทางตรงกันข้ามจะไปแต่งตั้งผู้อ่อนวัยที่โง่เขลาให้ไปดำเนินการทางการศาลและผู้อ่อนวัยเหล่านี้จะไม่มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายได้ เพราะเขาไม่มีความรู้ใดๆ เกี่ยวกับการบริหารประเทศ และความรู้ที่นำไปใช้ได้

จึงเป็นภาระหนักที่เขารับมือไหว และด้วยความไร้ความสามารถนี้เอง ทำให้เขาได้ปลดแอกของบ้านเมืองออก ในขณะที่ผู้อาวุโสและชาวจลลตผู้มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ จะสำนึกอยู่ตลอดเวลาว่าเขาถูกถอดอำนาจและจะปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือทุกประการ เขาจะพูดว่า “ไม่ใช่ธุระอะไรของเรา เราเป็นพวกอยู่ข้างนอก ก็ให้พวกหนุ่มๆ ที่อยู่ในวงการจัดการกับธุระต่างๆ เอง” ดังนั้น ผู้อาวุโสจึงหนึ่งดูตาย และความพินาศย่อยยับก็จะประสบแก่กษัตริย์เหล่านั้นในดินแดนทุกดินแดน มันจะเป็นเหมือนกับแอกที่ใส่บนลูกวัวที่ยังไม่แข็งแรงพอที่จะรับน้ำหนัก และที่ไม่ใส่บนหลังวัวลากที่สมบูรณ์แข็งแรงที่จะสามารถทำงานหนักนั้นได้ อย่างไรก็ตาม พระองค์ไม่มีอะไรต้องเกรงกลัวจากเรื่องนี้ ขอจงเล่าความฝันที่ห้าแก่ข้าเถิด

ในขณะที่เรากล่าวได้ว่าคำทำนายนี้จะเป็นจริงได้ในทุกๆ ที่ที่กษัตริย์หรือผู้นำผู้มีใจธรรมละทิ้งที่ปรึกษาที่ชาวจลลตและเปี่ยมด้วยประสบการณ์ และตรงกันข้ามกลับไปให้ความไว้วางใจกับสมุนรับใช้ที่โง่เขลาและไร้ประสบการณ์ แต่หาประโยชน์ใส่ตัวด้วยการประจบประแจงหัวหน้า เราจะได้เห็นปรากฏการณ์ในลักษณะนี้ในการเมืองแบบตะวันตกเมื่อไม่นานมานี้ จากการที่ผู้ที่ต้องยกยอชมตัวเองให้อยู่ใต้อำนาจของผู้มีอำนาจที่ให้ความไว้วางใจในบุคคลแบบเดียวกับที่พระสิริทัตถะได้กล่าวถึง นั่นคือผู้เข้าจบบัจฉัยครองที่ของที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์และชาวจลลตอย่างแท้จริง และไม่เคยละเว้นที่จะประจบประแจงผู้ที่เห็นหัวหน้าของเขา

กษัตริย์ : ข้าแต่พระองค์ ข้าพเจ้านิมิตไปว่ามีม้าซึ่งมีปากสองข้าง และมันได้รับหญ้าเข้าปากทั้งสองปาก และก็เคี้ยว

หญ้านั้นพร้อมๆ กัน นี่คือการผ่นที่ห้าของข้าพเจ้านี้จะนำไปสู่สิ่งใด

พระสิทธัตถะ : ความผ่นนี้ก็จะเป็นจริงในอนาคตเท่านั้นเช่นเดียวกับความผ่นอื่นๆ นั่นคือในยุคของกษัตริย์ผู้โง่เขลาและอธรรม ผู้จะแต่งตั้งบุคคลผู้มีใจธรรมและมีความละโมภให้เป็นผู้พิพากษา บุคคลผู้มีใจต่ำทรามและไม่ไยดีกับคุณธรรมความดีจะรับสินบนจากทั้งสองฝ่าย ในขณะที่เขานั่งบัลลังก์ก็เพื่อตัดสินคดีความและเขาก็จะมีชีวิตอยู่กับการรับสินบนควบคู่กัน เช่นเดียวกับม้าซึ่งกินหญ้าด้วยปากทั้งสองพร้อมกันอย่างไรก็ตาม พระองค์ไม่มีอะไรต้องเกรงกลัวจากเรื่องนี้ ขอจงเล่าความผ่น...

คำทำนายนี้เป็นการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงปรากฏการณ์ซึ่งได้กลายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นทั่วไป ประชาชนในทุกสายอาชีพไม่ว่าจะเป็นฝ่ายรัฐบาล หรือเอกชน หรืออุตสาหกรรม แทบจะทุกคนได้ละทิ้งจริยธรรมไปโดยสิ้นเชิง และสนใจแต่การ “กินด้วยปากทั้งสองข้าง” นั่นคือ นอกเหนือจากสิ่งตอบแทนที่เขาควรได้รับอยู่แล้ว เช่น ค่าจ้าง ฯลฯ เขาสนุกกับการกินสินบนและกลลวงจ้อจลต่างๆ ในรูปแบบที่มองเห็นแล้วสวยงาม เช่น การทำงานล่วงเวลา รายชื่อทหารหรือคนงานที่ไม่มีตัวตนจริงจัง และการใช้ประโยชน์จากบริการต่างๆ อย่างไม่ถูกต้อง เช่น ยานพาหนะ บริเวณที่ทำงาน เป็นต้น

กษัตริย์ : ข้าแต่พระองค์ มีชายคนหนึ่งกำลังควั่นเชือก และในขณะที่เขาคั่นอยู่นั้นเขาก็โยนเชือกลงแทบเท้าเขา ได้ม้านั่งที่เขา นั่งอยู่มีหมาในตัวเมียตัวหนึ่ง ที่คอยกินเชือกที่เขาควั่นอยู่โดยที่ชายคนนั้นก็ไม่วู้สึกเลย นี่คือนี่คือสิ่งที่ข้าพเจ้านิมิตเห็น นี่คือการผ่นที่เจ็ดของข้าพเจ้านี้จะนำไปสู่สิ่งใด

พระสิทธัตถะ : ความฝันนี้ก็เช่นเดียวกับความฝันอื่น ซึ่งจะไม่เป็นจริงได้จนกว่าอนาคตกาลจะมาถึง เพราะในอนาคตนั้น สตรีจะมีความกระหายในนุรุષเพศ ในน้ำจันทน์ ในสิ่งสวยงามต่างๆ ในการเที่ยวเตร่ไปตามที่ต่างๆ และในชีวิตสนุกสนานในโลกนี้ ด้วยความชั่วร้ายและหลงระเริงนั้น พวกสตรีเหล่านั้นจะดื่มน้ำจันทน์ที่รุ่มแรงกับชายชู้ เธอจะสวมมาลัยดอกไม้ ประพรมน้ำหอมและซี้ผึ้ง และเดินเฉิดฉายไปทั่ว ทั้งๆ ที่เธอพวกนั้นยังต้องทำงานในบ้านอีกมากมาย เธอก็ยังจะเฝ้ามองหาชายชู้ ถึงแม้จะต้องไปเฝ้ามองที่รอยแยกที่ยอดบนสุดของกำแพง เธอจะทำลายเมล็ดพันธุ์พืชที่ต้องทำการหว่านในวันพรุ่งนี้เพื่อความสนุกสนาน โดยวิธีนี้เธอจะได้ทำลายผลเก็บเกี่ยวจากงานอันยากลำบากของสามีของเธอจากเรือกสวนไร่นาและคอกวัว และกีดกันสมบัติของชายผู้นำสงสารเช่นเดียวกับหมาในที่หิวโหยกีดกันเชือกที่ชายผู้นั้นควั่นอยู่ อย่างไรก็ตาม พระองค์ไม่มีอะไรต้องเกรงกลัวจากเรื่องนี้ ของงเล้าความฝันที่เปิดเผยของพระองค์เกิด

นี่เป็นภาพที่ชัดเจนอย่างยิ่งของการตีความหลักเกณฑ์ความเท่าเทียมในโอกาสสำหรับชายและหญิงแบบไม่ถูกต้อง ซึ่งโอกาสอันเท่าเทียมนี้จริงๆ แล้วสำคัญเป็นอย่างยิ่งในยุคของเรา และบรรดาองค์กรต่างๆ ก็ได้เอาหลักเกณฑ์นี้มาใช้โดยไม่ถูกต้อง เพราะเหตุว่าองค์กรเหล่านี้ไม่ได้เข้าใจความสำคัญที่แท้จริงของหลักเกณฑ์นี้ และไปตีความว่าเป็นความเท่าเทียมกันของทั้งสองเพศอย่างไม่มีเงื่อนไข และพยายามพิสูจน์สิ่งที่เป็นไปได้ โดยผลที่ได้คือความสัมพันธ์ทางสังคม ระหว่างเพศ การสมรส ซึ่งเป็นปัจจัยอันสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการสร้างอารยธรรมที่ดีที่จะได้จากบุตรหลานของเขาเอง เมื่อเราดูข้อ

ความนี้อย่างหยาบๆ และโดยแตกต่างจากเงื่อนไขของความฝันที่สองของพระเจ้า ประเสริฐ เราอาจเห็นว่าเกิดขึ้นได้ในหลายยุคหลายสมัยโดยมีลักษณะเฉพาะตัวของยุคนั้นๆ แต่หากเราได้ศึกษาอย่างละเอียดในข้อดีความ เช่น “การเที่ยวเตร่ไปตามที่ต่างๆ” หรือ “การดื่มน้ำจันทน์กับชายชู้” หรือ “ต่างๆ ที่ยังต้องทำงานในบ้านอีกมากมาย” และ “ทำลายผลเก็บเกี่ยวจากงานอันยากลำบากของสามีของเธอ” เราจะเห็นได้ชัดเจนว่า สิ่งนี้จะไม่รับกับสังคมโบราณได้ ในทำนองเดียวกันมันก็ไม่อาจจับกันได้กับสภาพต่างๆ ในช่องโสเภณี เพราะผู้ทำงานในช่องโสเภณีทำงานเพื่อแสวงหาผลประโยชน์มากกว่าที่จะเตลิดไป หรือ “ทำลายผลเก็บเกี่ยวจากงานอันยากลำบากของสามีของเธอ” (หากสมมุติว่าเธอมีสามี) และข้อความที่ว่า “ต่างๆ ที่ยังต้องทำงานในบ้านอีกมากมาย” แน่نونจะไม่ได้หมายถึงโสเภณีหรือหญิงที่เป็นโสัด แต่จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในบ้านเอง เป็นภรรยา เป็นมารดา ซึ่งถือได้ว่าเป็นแบบฉบับของความดีงาม และเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ที่ผุดผ่องมาช้านาน จนเมื่อเร็วๆ นี้เองที่ไม่ถือกันแบบนี้อีก และดังนั้น ความฝันนี้ก็เช่นเดียวกัน มีความถูกต้องแม่นยำไม่ผิดพลาดในการบรรยายลักษณะอาการอันเป็นสากลแห่งยุคของความเสเพลและความสำส่อนทางเพศอย่างแท้จริง นั่นก็คือ ยุคของเรา

ณ ที่นี้เราจะยกเอาความฝันทั้งที่แปดและที่เก้ามากล่าวพร้อมๆ กัน เพราะความฝันทั้งสองมีลักษณะที่เอื้อแก่กันในการแสดงออกถึงความชั่วร้ายอีกอย่างหนึ่งที่กำลังทำลายมนุษยชาติ

กษัตริย์ : ข้าแต่พระองค์ ข้าพเจ้านิมิตไปว่า ข้าพเจ้าเห็นเหยือกใบหนึ่งมีน้ำอยู่เต็มจนปริ่มถึงขอบอยู่ท่ามกลางเหยือกอื่นซึ่งไม่มีน้ำแม้แต่น้อย ตั้งอยู่ที่ประตูพระราชวัง และจากทั้งสี่ทิศ และทั้งระหว่างทั้งสี่ทิศนั้น มีประชาชนจากทั้งสี่วรรณะเดินเข้ามาอย่างไม่ขาดสาย ผู้ต่างก็หิ้วน้ำมาในเหยือกน้อยใหญ่ และเทลงไปในเหยือกที่มีน้ำอยู่เต็ม เมื่อนั้นน้ำก็หกออกมาไหลออกไป แต่พวกเขา

ก็ยิ่งเทน้ำลงไปในเหยือกนั้นในขณะที่น้ำไหลออกไปเรื่อยๆ โดยไม่มีใครแม้แต่คนเดียวเหลียวมองเหยือกอื่นๆ ซึ่งว่างเปล่า นี่คือการผ่นที่แปดของข้าพเจ้า นี้จะนำไปสู่สิ่งใด

พระลิขิตตะ : ความผ่นนี้ก็เช่นเดียวกับความผ่นอื่น ซึ่งจะไม่เป็นจริงได้จนกว่าอนาคตกาลจะมาถึง เพราะในอนาคตนั้นโลกจะถึงแก่กาลเน่าเปื่อย อาณาจักรจะอ่อนแอลง กษัตริย์ในอาณาจักรจะจวนลง และตระหนี่ถี่เหนียวโดยกษัตริย์ผู้จนที่สุดจะมีเพียงเหรียญหนึ่งแสนเหรียญในคลังของพระองค์ เมื่อถึงคราวจำเป็น กษัตริย์เหล่านี้ก็จะบังคับให้ชาวชนบททำงานเพื่อพระองค์ และก็เพื่อพระองค์ที่ชาวชนบทเหล่านี้ละทิ้งงานของตนเพื่อไปหว่านพืชพันธุ์ธัญญาหาร เขาจะเฝ้าดูมันเจริญเติบโต และเมื่อถึงเวลาเก็บเกี่ยว เขาก็จะเก็บเกี่ยวและนำเข้ายุ้ง และก็เพื่อพระองค์อีกเช่นกัน ที่เขาจะปลูกอ้อยที่บ่ออ้อย และทำน้ำตาล และเก็บกากน้ำตาล และก็เพื่อพระองค์อีกเช่นกันที่เขาจะปลูกไม้ดอกไม้ผลและเก็บเกี่ยวผล เมื่อเขาได้นำผลผลิตอันหลากหลาย ยุ้งฉางก็จะเต็มจนล้นโดยที่เขาจะไม่สนใจเหลียวมองดูยุ้งของเขาเองที่ว่างเปล่า ดังนั้นจึงเปรียบได้กับการนำน้ำมาเทใส่เหยือกที่เต็มแล้ว และไม่ใส่ใจเหยือกที่ว่างเปล่า อย่างไรก็ตาม พระองค์ไม่มีอะไรต้องเกรงกลัวจากเรื่องนี้ ขอจงเล่าความผ่นที่เก้าของพระองค์เถิด

กษัตริย์ : ข้าแต่พระองค์ ข้าพเจ้านิมิตไปว่า ข้าพเจ้าเห็นสระน้ำลึกซึ่งตลิ่งลดหลั่นเป็นขั้นๆ ในสระมีดอกบัวขึ้นอยู่เต็มไปหมด รอบๆ สระก็มีทั้งสัตว์สองเท้าและสี่เท้าก้ม

ลงตีมน้ำจากสระนั้น ช่วงกลางสระที่น้ำลึกนั้น น้ำมีลักษณะเป็นโคลน แตรอบๆ สระน้ำกลับใสสะอาด และเป็นทีที่สัตว์ต่างๆ ลงไปตีมน้ำ นี่คือการผ่นที่เก่าของข้าพเจ้า นี่จะนำไปสู่สิ่งใด

พระลัทธิตถะ : ความผ่นนี้ก็เช่นเดียวกับความผ่นอื่น ซึ่งจะไม่เป็นจริงได้จนกว่าอนาคตกาลจะมาถึง เพราะในอนาคตนั้นกษัตริย์จะไร้ศัพทราชาธรรม พระองค์จะปกครองด้วยความปรารถนาและความดีที่คณองของพระองค์เอง พระองค์จะไม่ตัดสินคดีความโดยอาศัยหลักแห่งความยุติธรรม กษัตริย์เหล่านี้จะมุ่งหาแต่ผลประโยชน์ และความมั่งมีที่ได้มาจากการฉ้อราษฎร์บังหลวง พระองค์จะไม่แสดงความเมตตาปราณี ความรักและเวทนา ต่อพลสการของพระองค์ แต่พระองค์กลับจะโหดเหี้ยม ดุร้าย พระองค์จะบีบบังคับพลสการของพระองค์ดุจดั่งอ้อยที่ถูกหีบในโรงหีบอ้อย พระองค์จะเก็บภาษีจากพลสการของพระองค์จนถึงเหรียญสุดท้ายบนตัวเขาที่เดียว เมื่อประชาชนไม่สามารถจ่ายภาษีที่โหดร้ายทารุณนี้ได้ เขาก็จะหนีหนีออกจากหมู่บ้านและเมือง และไปหลบอยู่ตามริมกำแพงเมือง ส่วนใจกลางเมืองก็จะกลายเป็นผ่นดินรกร้าง ในขณะที่ตามรอบกำแพงเมืองจะมีประชาชนอยู่หนาแน่น ดังเช่นในความผ่นที่ตรงกลางบ่อมีโคลนตม แต่ริมบ่อน้ำกลับใส อย่างไรก็ตาม พระองค์ไม่มีอะไรต้องเกรงกลัวจากเรื่องนี้ ขอจงเล่า...

ความผ่นทั้งสองนี้ตรงกับคำกล่าวดังต่อไปนี้ “คนรวยจะรวยยิ่งขึ้น คนจนจะจนลง” เนื่องจากว่ามีการเก็บภาษีที่ไม่เป็นธรรม มีการยึดติดอยู่กับอำนาจ

ผลประโยชน์ นักวิ่งเต้นที่ฉ้อฉล และพุดง่ายคือการปล้นสะดมที่อยู่ในคราบของ
 รัฐบาล และผู้รักษาผลประโยชน์ของประชาชน สิ่งเหล่านี้ได้กลืนกินเอาวิถีทาง
 แห่งความอยู่ดีกินดีและเกียรติยศในตัวเองจนหมดสิ้น และได้ผลักไล่ประชาชน
 ออกไปจากฐานแห่งความยุติธรรมและการแนะนำที่ดี และผลักดันเขาออกไป
 ยังกี่ที่เป็นอยู่ยาก และดังนั้นก็ไปมีความเป็นอยู่ที่น่าเวทนา (การตีความของ
 พระสิทธัตถะเกี่ยวกับความฝันที่แก่นี้เท่ากับเป็นการบรรยายให้เห็นภาพของ
 การทำลายสังคมเมืองอย่างเห็นได้ชัด) บรรดาเลื้อลึงที่กระหิงเรดเลี้ยงดูตัวเอง
 ด้วยสิ่งที่ได้มาโดยไม่เป็นธรรม จนอ้วนพีได้ตลอดเวลา นอกจากนี้เขายังได้
 ตั้งปรการไว้หนาแน่นยิ่งขึ้น และฝังกรงเล็บลงไปบนเหยื่อผู้เคราะห์ร้าย จนลึก
 ยิ่งขึ้นด้วยวิธีการปลูกฝังความกลัวการบุกรุกจู่โจมโดยสิ่งมีชีวิตนอกโลก เพื่อที่
 เขาจะได้มีเหตุที่จะต้องใช้อาวุธที่ทันสมัยยิ่งขึ้น นำถ้ำยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน
 ประชาชนก็ต้องเสียสละยิ่งขึ้น ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นในนามของความมั่นคงและการ
 ป้องกันภัยของผู้นำผู้ไร้ความระมัดระวัง และผู้เต็มไปด้วยความละโมภอย่างไม่
 จบสิ้น ไม่ว่าจะอยู่ในระดับรัฐบาล หรือศาสนา หรือธุรกิจ หรือชนชั้นต่างๆ ผู้นำ
 ประเภทนี้ไม่เคยค้นหาหรือทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งการทำลายกำแพงขวาง
 กันทั้งทางกายและทางจิตที่แยกเหยื่อของเขาออกจากผู้อื่น แต่เมื่อความพิโรธ
 ของมนุษย์ผู้ต้องมีความอดทนมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานขึ้นถึงจุดสูงสุด ได้ทำลาย
 กำแพงอันชั่วร้ายที่ขวางกั้นความเป็นหนึ่งเดียวของมนุษย์มานานแสนนานแล้ว
 บรรดาพระและนักการเมืองผู้ร้ายและผู้มีอำนาจ จะพบว่าตัวเองถูกฝังลงใน
 หลุมฝังศพที่ตัวเขาขุดขึ้นเอง และถูกดูถูกเหยียดหยามจากมวลมนุษย์ผู้ปลด
 ปลดตัวเองออกจากความกลัวและความอยุติธรรม และในที่สุดสามารถหันเข้า
 หาหนทางแห่งธรรมะที่เขาได้ค้นพบอีกครั้งหนึ่ง อันเป็นธรรมะที่บริสุทธิ์และ
 เหมาะเจาะที่จะนำมนุษยชาติให้ก้าวไปข้างหน้า โดยไร้แอกแห่งความเป็นชาติ
 นิยม การแบ่งแยกเชื้อชาติ “การแบ่งแยกชนชั้น” ลัทธิแบ่งฝักแบ่งฝ่าย และสุด
 ท้ายคือวัตถุนิยม ไปสู่ยุคแห่งความสุขอันเป็นสากลและความอยู่ดีกินดี ตอนนี
 ขอให้เรากลับเข้าไปพบกับความฝันอันแปลกประหลาดนี้ต่อ

กษัตริย์ : ข้าแต่พระองค์ ข้าพเจ้านิมนต์ไปว่า ได้มีการนำเอาไม้
จันทน์หอมอันมีค่าถึงหนึ่งแสนเหรียญทีเดียว มาแลก
กับนมบูต นี่คือการที่สืบทอดของข้าพเจ้า นี่จะนำ
ไปสู่สิ่งใด

พระสิทธัตถะ : ความฝันนี้ก็ไม่ใช่เป็นจริงได้จนกว่าอนาคตกาลจะมา
ถึงเช่นกัน นั่นคือในเวลาทีลัทธิของข้าฯ กำลังเที่ยวเฉาะ
เพราะในอนาคตนั้น เหล่าพระผู้ละโมบและไร้ยางอาย
ผู้ที่จะเทศนาสั่งสอนด้วยคำพูดเดียวกันกับที่ข้าพเจ้า
ใช้เพื่อโจมตีความละโมบเพียงเพื่อสนองตัณหาแห่ง
ความละโมบของเขา! และด้วยเพราะความละโมบ
เขาได้ละทิ้งเหตุผลและได้ไปเข้ากับพวกนอกรีต เขา
ก็จะไม่สามารถให้คำสั่งสอนใดๆ ที่จะนำไปสู่นิพพาน
ได้ แต่เมื่อเขาสั่งสอนมันจะมีเพียงคำพูดเพราะๆ และ
เสียงหวานๆ เพื่อกระตุ้นให้คนนำเอาเสื้อผ้าอาภรณ์
อันงดงามและอื่นๆ มาให้เขา และคอยระวังว่าจะต้อง
นำสิ่งเหล่านี้มาให้เขา คนอื่นๆ ที่นั่งอยู่ตามถนนใหญ่ๆ
และตามมุมถนน ตามประตูวังและอื่นๆ จะโน้มตัวลง
มาเพื่อเทศนาสั่งสอนเพื่อเงินทอง แม้แต่เพียงเพื่อ
เศษเหรียญอันเล็กน้อย และการที่เขาเอาคำสั่งสอน
ของข้าพเจ้าที่มีค่าแห่งนิพพานไปแลกกับอาหาร หรือ
เสื้อผ้าอาภรณ์ หรือเศษเงิน ก็จะเหมือนพวกที่เอาไม้
จันทน์หอมที่มีค่าถึงหนึ่งแสนเหรียญมาแลกกับนม
บูต อย่างไรก็ตาม พระองค์ไม่มีอะไรต้องเกรงกลัว
จากเรื่องนี้ ขอจงเล่า...

แทบจะไม่ต้องมีข้อวิจารณ์อันใด เพียงแต่จะกล่าวว่า ในการสวดอ้อนวอน
ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์แบบจอมปลอม และการร้ายเวทมนตร์นั้นได้เลยหน้า

สภาวะที่ความฝันที่ข้างต้นได้บรรยายไว้จากการที่มีการกล่าวคำพูดอันศักดิ์สิทธิ์ และการพรมน้ำมนต์ลงไปในบ่ออารูสงครามทำลายล้างที่น่าเกลียดน่ากลัว อันเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับชีวิตและความรักที่ได้กล่าวไว้ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ ตามเจตนารมณ์ของผู้เขียนคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์เหล่านั้น นั่นคือ ปรากฏการณ์อันศักดิ์สิทธิ์

เมื่อเราได้พิจารณาความฝันเหล่านี้ทั้งหมดโดยเต็มที่ เราจะเห็นว่ามันบรรยายโดยละเอียดถึงอาการต่างๆ ที่กำลังเกิดขึ้นในยุคแห่งความยากลำบาก เป็นยุคซึ่งหลักเกณฑ์และสถาบันอันดีงามต่างๆ หรือความรู้ในทุกๆ ด้าน และผลแห่งความรู้นั้น ทุกหน่วยงานและการกระทำทุกอย่าง บัดนี้ได้ถูกบ่อนทำลายและบิดเบี้ยวไปหมด เพียงเพื่อเป็นเครื่องมือแห่งความขัดแย้งอันรุนแรง ซึ่งการปะทะกันหรือสงครามก็ดำเนินไปมากแล้ว การต่อสู้ครั้งสุดท้ายที่เกิดจากจิตวิญญาณของมนุษย์ผู้เจ็บป่วยและไร้แรงกระตุ้นอันวิเศษแห่งธรรมะอันแท้จริงจะเป็นไปเพื่อทำลายล้างรากเหง้าแห่งโรคภัยอันเป็นสากลนี้ ไม่ว่าเลือดจะหลั่งลงมากมายนานเท่าใด และในที่สุดก็จะเข้ามาสู่สมดุลแห่งจริยธรรม อันเป็นสิ่งเดียวที่จะทำให้มนุษยชาติอยู่รอด

ที่นี้ จากการที่เราเฝ้ากวาดภาพและค้นหาประวัติศาสตร์ เราสามารถนำเอาความฝันบางความฝัน และการตีความความฝันนั้นมาปรับใช้กับบุคคลอื่นๆ ในเวลาอื่นๆ แต่เมื่อเราพิจารณาโดยรวมแล้ว ความฝันทั้งหมดที่ปรากฏเป็นนิมิตแก่พระเจ้าประเสนธิ ในคืนเดียว และหากเราพิจารณาลำดับของความฝันนั้น เราจำต้องสรุปว่าความฝันทั้งสิบหกความฝันนั้น เมื่อทำนายแล้วอยู่ในยุคของเราทั้งสิ้น อันเป็นจุดซึ่งมีการค้นพบทางวิทยาศาสตร์มาเมื่อร้อยห้าสิบปีที่แล้วมาที่เมื่อก่อนหน้านี้ไม่มีใครรู้จัก ช่วงเวลานี้เป็นการเห็นแจ้งเป็นความจริงในความฝันของพระเจ้าประเสนธิทั้งหมด และเราก็ไม่อาจเถียงได้เลยว่า เมื่อคำทำนายของพระสิทธัตถะเกี่ยวกับความฝันเหล่านี้เป็นจริงแล้ว เวลาแห่งยุคที่เลื่อมถอยก็ยาวนานพอที่จะให้ความฝันนั้นเป็นจริง รวมทั้งช่วงเวลาอนาคตอันคลุมเครือด้วย แต่การยืนยันแบบนี้อาจผิดพลาดได้ด้วยเหตุผลสองประการ ประการแรก

เราไม่สามารถยืนยันข้อเท็จจริงใดๆ บนพื้นฐานของการคาดการณ์อนาคตที่ไม่แน่นอน อนาคตที่ถึงแม้จะแตกต่างออกไปก็อาจจะไม่ได้เลวร้ายไปกว่านั้น ประการที่สอง และนี่เป็นประการพื้นฐานทีเดียว นั่นคือ คำทำนายที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งแจ้งถึงการมลายหายไปของธรรมชาติของคุณค่าทางจริยธรรมและจิตวิญญาณในสังคมมนุษย์และการเกิดของคุณค่าที่ตรงกันข้าม นั่นคือ พลังชั่วร้ายแห่งความน่าพิศวงที่ ได้มีการบรรยายไว้ชัดเจนในความฝันทั้งสิบหกนั้น ความฝันทั้งสิบหกนั้นคาดการณ์จุดเปลี่ยนแปลงจากการมีชีวิตไปสู่ความตาย จากทิวาไปสู่ราตรี ดังนั้น การทำนายความเป็นจริงจากความฝันก็อยู่ที่จุดเปลี่ยนนี้เท่านั้น และไม่สามารถคาดการณ์เกินกว่าจุดนี้ไปได้ เปรียบได้กับการที่จะพูดว่าคนๆ หนึ่งตายมากกว่าที่เขาตาย หรือราตรีนั้นมีมืดมิดกว่าราตรีซึ่งไม่มีความหมายอันใดเลย ความหมายของความตายดังที่ได้กล่าวมานี้ เช่นความน่าเบื่อที่เกิดขึ้นหลังความตายนั้นไม่ได้เป็นสภาพที่เกิดขึ้นใหม่ สภาพใหม่หรือความเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริงต้องเกิดในลักษณะตรงกันข้าม เช่น ความตายเปรียบกับชีวิต หรือราตรีเปรียบกับทิวา ซึ่งสภาพทั้งสองสภาพนี้เกิดจากการไร้ซึ่งความเป็นจริงของการมีชีวิตหรือของทิวา ดังนั้น ประเด็นที่คนในยุคที่ไร้ซึ่งความเชื่อถือจะต้องตั้งใจพิจารณาอย่างถ่องแท้ก็คือ ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจากคำทำนายฝันของพระเจ้าประเสริฐ และสภาพที่เป็นจริงอยู่ในปัจจุบันนี้ นั่นคือ “การดับสูญทั้งห้า” ซึ่งจะมีผลต่อการจางหายไปของธรรมชาติของพระสิริทศตถะ ดังที่พระองค์เคยทรงทำนายไว้ ความเป็นจริงแห่งสภาพของมนุษย์ชาติหรือธรรมชาติดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นเกิดขึ้นไม่ได้ในอดีต เพราะว่าเครื่องไม้เครื่องมือที่จะทำให้เกิดความเสแสร้งและฉ้อฉลระดับโลกยังไม่มาก่อนศตวรรษที่แล้ว เช่นเดียวกับในปัจจุบันที่ภัยทางสังคมต่างๆ และชื่อเสียงที่เสื่อมเสียก็ยังไม่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และเราผู้ซึ่งมีชีวิตอยู่ในช่วงเวลาแห่งการกระทำซึ่งกำลังจะมาถึงจุดสิ้นสุด ต้องมองให้เห็นความสำคัญอันพิเศษในกระบวนการทางประวัติศาสตร์นี้ เพราะมันเปิดทางให้เราเห็นอยู่สองทาง นั่นคือทางแห่งการหลีกหนีไปจากกระบวนการทางประวัติศาสตร์นั้น หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการแห่งการ

ฟื้นฟู โดยทำให้ตัวเราเองนั้นเป็นเครื่องมืออันเต็มไปด้วยพลังกำลัง เพื่อให้การฟื้นฟูนั้นเกิดขึ้นโดยเร็ว

ผู้อ่านจะสามารถสังเกตเห็นได้ว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างคำยืนยันของเราว่า ประการแรก การดับสูญโดยสิ้นเชิงของธรรมที่แท้จริง ซึ่งพระสิทธัตถะได้ทำนายไว้ในบทบรรยายของพระองค์เกี่ยวกับ “การดับสูญทั้งห้า” และประการที่สอง ช่วงเวลาที่ เงื่อนไข สภาวะ และเรื่องราวในความผันทั้งสิบหกของพระเจ้า ประเสนธิ และคำตีความของพระสิทธัตถะนั้น ไปในแนวเดียวกันและจะเกิดขึ้นได้ก็ในยุคของเรานี่เอง นั่นคือ เมื่อร้อยปีที่ผ่านมา และความสัมพันธ์อันนี้ยังได้รวมไปถึงคำทำนายของไซโรอัสเตอร์ผู้เป็นอวตารชาวอารยันอีกองค์หนึ่ง ผู้ปรากฏองค์ที่ประเทศอิหร่านหนึ่งร้อยปีก่อนกาลสมัยของพระสิทธัตถะ ในบทสนทนาของพระองค์และบุตรเขยของพระองค์ผู้มีนามว่า จามาสป์ และบันทึกไว้ใน *จามาสปี*¹ เมื่อบุตรเขยของพระองค์ถามว่า เมื่อใดพระองค์จะกลับมาเพื่อให้ “แสงสว่าง” มีชัยชนะต่อ “ความมืด” โดยสิ้นเชิง เมื่อยุคอันยาวนานสลายไปโดยสิ้นเชิง ไซโรอัสเตอร์ตอบคำถามนี้ว่า “ดูกร จามาสป์ เมื่อตะเกียงสว่างขึ้นได้โดยไม่ต้องอาศัยเทียนไข และเพียงเมื่อแต่ะกำแพง² เมื่อรถสามารถเคลื่อนที่ไปได้โดยไม่ต้องอาศัยม้า และเมื่อมนุษย์จะบินได้เหมือนนก ดูกร จามาสป์ เมื่อนั้นแหละที่เวลานั้นมาถึง”³ นี่ก็อีก เราจะเห็นช่วงเวลาที่ชัดเจนจากแหล่งข้อมูลที่อิสระ นั่นคือยุคสุดท้าย หรือยุคกาลิ อันเป็นช่วงเวลาหนึ่งที่มีนสองพันปีใน “ยุค

¹ *Jamaspi*, “ภาพนิมิตของไซโรอัสเตอร์” *Jamaspi*, ถึงแม้ว่าจะเป็นข้อเขียนแห่งการเปิดเผยที่เก่าแก่ ไม่ได้ถูกเขียนขึ้นในรูปแบบที่สุดท้าย จนกว่าจะถึงจักรวรรดิ Sasanian ของอิหร่าน อย่างไรก็ตาม ช่วงเวลานั้นก็ยาวนานมา 1,300 กว่าปีมาแล้ว และไม่มีใครแม้แต่ผู้กลางแกลงใจที่สุดที่จะปฏิเสธความแม่นยำในการทำนายและความสำคัญอันยิ่งยวดในจุดมุ่งหมายของสิ่งที่เรากำลังค้นหา.

² เราจะบรรยายความสว่างจากไฟฟ้าและปฏิกิริยาเปิดปิดได้ดีกว่านี้ได้อย่างไร.

³ ผู้อ่านจะสังเกตความใกล้เคียงในรูปแบบกับคำถามของพระสารีบุตรต่อพระสิทธัตถะเกี่ยวกับการมาของเมตไตรย และเขาไม่สามารถมองการทำนายนี้หรืออัศจรรย์ ว่าเป็นความบังเอิญแห่งจินตนาการที่เป็นเอกลักษณ์ได้ เนื่องจากเราจะได้พบสัญญาณแบบเดียวกันในสายของการเปิดเผยอันศักดิ์สิทธิ์ทางเซมิติก เราจะนำมากล่าว ณ ที่นี้เพียงเล็กน้อย เช่น

อันเป็นมงคล” นี้ ที่จะมีการเกิดปรากฏการณ์ของอวตาร

นั่นคือการเกิดขึ้นของพระพุทธรูป และจะเห็นได้ชัดว่าช่วงเวลานี้คือ ช่วงครึ่งหลังแห่งศตวรรษที่ผ่านมา อันเป็นเวลาที่ปัจจัยทั้งสามประการ รวมทั้งการบินที่มหัศจรรย์ยิ่งนั้น เกิดขึ้นอย่างจริงแท้แน่นอนเป็นครั้งแรกหลังช่วงเวลาอันยาวนานตั้งแต่ที่ไซโรอาสเตอร์ได้กล่าวคำทำนายขึ้นเป็นครั้งแรก นั่นคือเกือบสองพันเจ็ดร้อยปี

ที่นี่ เมื่อเราศึกษาคำทำนายของพระสิทธัตถะเกี่ยวกับเรื่องสภาวะและเวลาแห่ง “การดับสูญ” ของธรรมะ และการคำนวณวันที่ทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับคำทำนายเหล่านี้โดยอาศัยวิถีทางคณิตศาสตร์ เราจะสรุปได้ว่าการปรากฏของพระศรีอริยเมตไตรยตามที่ได้สัญญาไว้ และที่รอคอยมาเป็นเวลานานได้มาถึงแล้วแน่นอน และการมาถึงได้เกิดขึ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ลัทธิทางศาสนาพุทธ ต้องกล่าวด้วยว่า ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์มิได้มีข้อความใดที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับข้อมูลที่แจ่มชัดเกี่ยวกับวันที่ของการเกิดปรากฏการณ์อันสำคัญนี้ ที่จะอ้างได้ว่าเป็นข้อเขียนของพระสิทธัตถะ อย่างไรก็ตาม หากเราจดจำข้อสรุปที่ได้มีไว้ในเบื้องต้นแรก และเชื่อถือว่าพระสิทธัตถะเป็นอวตารในท่ามกลางอวตารชาวฮินดูทั้งหมดดังที่พระองค์กล่าว

เฮลิคอปเตอร์ “จงดุผู้ที่ลอยขึ้นไปเหนือเมฆ และรถม้าของซาจะเหมือนลมหมุน” *เจรามายา* :

IV. 13

เครื่องบิน “เจ้าได้ทำให้ผู้คนลอยขึ้นไปอยู่เหนือศีรษะของเรา” *สดุดี* : LXVI. 12 “เจ้าได้ยกข้าขึ้นไปสูงเท่าลม เจ้าได้ทำให้ข้าขึ้นไปลอยอยู่ ณ ที่สูง” *ฉะบ*: XXX. 22

เครื่องขุดหรือพลั่วไอน้ำ “จงดูเกิดเจ้าจะทำเครื่องมือขุดให้กับเจ้าแบบมีฟันแหลมคม เจ้าจะขุดภูเขาและทำให้มันเล็กลง และทำให้ภูเขาเหลือเท่าเนินเขา” *อิสยาห์* : 41. 15

โทรเลข “เจ้าไม่สามารถส่งสายฟ้าซึ่งจะไปหาเจ้าและบอกว่าคุณนี้ได้ดอกหรือ?” *Job*:38:35

เรือดำน้ำ “และทำให้คนเหมือนปลาอยู่ในทะเล” *ฮีบคูก* : 1.14

การสัญจรทางรถยนต์และถนนเส้นใหญ่ๆ “...รถม้าจะวิ่งไปมาบนถนน รถจะชนกันไปมาในถนนใหญ่ มันจะเหมือนไฟฉาย มันจะวิ่งได้ราวกับสายฟ้าแลบ” *นาฮูม* : 2.4

ดาเนียล : 12.4 “เวลาแห่งจุดจบ หลายนๆ คนจะวิ่งไปวิ่งมา และความรู้จะเพิ่มขึ้น”.

อ้าง เราจะเห็นได้โดยชัดเจนว่า เราไม่จำเป็นต้องมีวันที่ที่แม่นยำไปกว่านี้อีกแล้ว ในการคำนวณวันที่ที่แน่นอนในการปรากฏของพระศรีอริยเมตไตรย และหากทำเช่นนั้นอาจจะให้โทษก็ได้ เพราะจะทำให้ชาวพุทธผู้ไม่อาจยอมรับว่า พระลัทธิตถะเป็นหนึ่งในครูบาอันศักดิ์สิทธิ์ในระดับเดียวกับมณู รัม และกฤษณะ และตรงกันข้ามกลับถือเอาว่าพระองค์คือความผิดปรกติ เมื่อเรากล่าวถึงอวตารในหมู่ชาวอินโด-อารยันนั้น รับไม่ได้ บุคคลพวกนี้ เมื่อไม่มีรากฐานเพียงพอที่จะสามารถเปรียบเทียบและเชื่อมโยงเวลาที่มีการกำหนดไว้แล้วในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของฮินดู ก็จะหลงทางโดยสิ้นเชิงเมื่อเขาพยายามตีความคำทำนายเกี่ยวกับเวลา และการคำนวณของเขาก็จะเพียงนำไปสู่ตัวเลขที่ไม่สมจริงและไร้เหตุผล ที่เราได้กล่าวถึงในเบื้องต้นแล้วว่าจะไม่ยึดมั่นเป็นสรณะ เราจะปล่อยให้บุคคลพวกนั้นทำการคิดคำนวณของเขาเอง และกลับมาดูคณิตศาสตร์ของฮินดูที่อ้างอิงถึงยุคปัจจุบัน นั่นคือยุคกาลี โดยที่จุดสูงสุดของยุคอยู่ที่การปรากฏของพระศรีอริยเมตไตรย

เมื่อเรามองย้อนไปที่คำยืนยันในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ว่า กฤษณะมีชีวิตอยู่ในช่วงต่อสุดท้ายของยุคดาวบารี และหลังจากพระองค์สิ้นชีวิตตลง ยุคกาลี ซึ่งเป็นยุคแห่งความมืดก็เริ่มต้นโดยทันที และในฐานะที่ยุคกาลีต้องมีเวลาอันยาวนาน นั่นคือเกือบสี่พันแปดร้อยปี (โดยรวมช่วงเวลาต่อทั้งสองช่วง) โดยในคำยืนยันนั้นกล่าวว่า พระลัทธิตถะปรากฏขึ้นในช่วงกลางของยุค เมื่อนั้น คำถามที่เราจะต้องหาคำตอบก็คือ เวลาใดแน่นอนที่ยุคกาลีเริ่มและจบลง หากว่ามันจบลงไปแล้ว จาก ปุราณะ เราจะเห็นได้ว่าตามแนวของดาราศาสตร์นั้น ยุคกาลีจะจบลง และยุคเกรตะ (หรือ สัตตะ) ในช่วงเวลาใหม่จะเริ่มขึ้น เมื่อดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ และดาวพฤหัสบดี โคจรเข้ามาอยู่ในแนวเดียวกันในกลุ่มดาวปู (กรกฎ) หรือ เคิร์ก แล้วแต่ระบบการใช้ชื่อของฮินดู

Yada Chanrashch Surayashch Tatha Tishayovrahaas-pati (เมื่อดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ และดาวพฤหัสบดี) *Ek Rashayo*

*Sameshayante Tada Bhawati Tat Kretam*¹ (เมื่อโคจรเข้าสู่แนว
ทางเดียวกัน เมื่อนั้นเป็นการเริ่มต้นเกรตะ อันเป็นมงคล)

ตามคำตกลงเห็นด้วยเกือบหมดของปรัชญาเมธีชาวฮินดูนั้น แนวเส้นตรง
ของดวงดาวทั้งสามเกิดขึ้นในเวลา 17 คเรศ 53 ปาล ที่ อมาวสา (อันเป็นวันที่
อยู่กลางเดือน) ของเดือนสรวันในปีสองพัน ในยุควิกรม² เมื่อยุคกาลี และช่วง
เวลาเชื่อมต่อกับวันสมบูรณแล้ว และเมื่อเทียบกับปฏิทินของพุทธ วันนั้นก็
ตรงกับปี พ.ศ. 2486 และตามหลักการคำนวณแบบตะวันตกก็คือ 1 สิงหาคม
1943 ในเวลาเที่ยงตรง ดังนั้นวันที่พระกฤษณะสิ้นพระชนม์น่าจะเป็นพ.ศ. 2486
(หรือ ค.ศ. 1943) โดยหักช่วงเวลาทั้งหมดของยุคกาลี (สี่พันแปดร้อยปี) ซึ่งเท่า
กับสองพันสามร้อยสิบสี่ปีก่อนที่พระลัทธิตถะจะตรัสรู้ (หรือสองพันแปดร้อย
ห้าสิบเจ็ดปีก่อนคริสตกาล) และช่วงเวลาต้นของช่วงต่อของยุคกาลีจะรู้ได้โดยง่าย
การที่เราเคยอ้างถึง (หน้า 265-266) จาก *กัลกิปูราณะ* (3.5.13) โดยเพียงเอา พ.ศ.
2486 หรือ ค.ศ. 1943 มาหักออกสี่ร้อยปี และเราก็จะได้ พ.ศ. 2086 (หรือ ค.ศ.
1543) หรือยุควิกรม 1600 และก็อีก ตามหลักและประเพณีการทำนายของฮินดู
นั้น เช่นเดียวกับที่เราว่า งามได้ปรากฏในช่วงต่อของยุคเทระตะ และกฤษณะ
ในช่วงต่อของยุคควาปาร์ ดังนั้น คัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์จึงกล่าวถึงการปรากฏของ
กัลกิ (เมตไตรย) ในช่วงต่อของยุคกาลี และดังที่เราได้เห็นแล้วว่า นี่เป็นช่วงเวลา
ระหว่างปี พ.ศ. 2086 และปี พ.ศ. 2486 (หรือ ค.ศ. 1543 และ ค.ศ. 1943)

หากเราอ้างอิงถึงคำกล่าวของพระลัทธิตถะเอง (หน้า 279-280) จาก *อนาคต-*

¹ *ภควัตปุราณะ*.

² วิกรมมาทิตยะ เป็นภษัตริย์ตามตำนาน ผู้ที่เมื่อได้ขึ้นครองราชย์แล้วในปีที่ 487 ก่อนพุทธกาล (หรือ 56
ปีก่อนคริสตกาล) ได้ตั้งราชวงศ์ วิกรม ขึ้นใหม่ในหมู่ชาวฮินดู วันนี้อันถือว่าเป็นวันปีใหม่ในหมู่ชาวฮินดู และ
เป็นที่รู้จักกันในชื่อ "ทิวาลี" ซึ่งแผลงมาจากคำว่า "ทีปวาล" (กลุ่มแสง) เป็นไปได้ว่า การเฉลิมฉลอง
นี้มีความเก่าแก่มา ซึ่งเป็นเครื่องหมายของวันขึ้นครองราชย์ของพระรามหลังจากที่กลับมาจากการลี้
ภัย และ วิกรมมาทิตยะ ได้เลือกเอาวันนี้ให้เป็นวันสำคัญที่สุดของเขาในการครองราชย์ และการก่อตั้ง
ยุคของพระองค์เอง ดังนั้นการเปรียบเทียบระหว่างคำทำนายทางฮินดูที่เก่าแก่กว่า และยุคประวัติ
ศาสตร์ปัจจุบัน ด้วยวิธีการใช้วันที่สำคัญเดียวกันเป็นตัวเชื่อม จึงเกิดขึ้น.

วงศ์ ที่พระองค์ได้กล่าวถึงช่วงเวลาแห่งธรรมะของพระองค์จากเริ่มต้นจนจบลง
 ว่าเป็นห้าพันปี และจากการที่พระองค์ได้ตัดช่วงเวลานี้ออกครึ่งหนึ่งจนเหลือ
 สองพันห้าร้อยปี เพราะ [(หน้า 283) ในวินัยปิฎก] พระองค์ได้อนุญาตให้สตรี
 เป็นส่วนหนึ่งของสงฆ์ได้ ตอนนี้อย่างที่เราจะได้เห็นการเชื่อมโยงอย่างชัดเจน
 ระหว่างช่วงปีของพระสิทธัตถะและการสิ้นสุดของยุคกาลิ และในเวลาเดียวกัน
 ก็เป็นการสิ้นสุดของ “ยุคอันเป็นมงคล” และเป็นช่วงเวลาพอดีพอดีที่พระศรี-
 อริยเมตไตรยต้องปรากฏขึ้น ตามที่พระสิทธัตถะได้ทำนายไว้อย่างชัดเจน
 คัมภีร์คักคัลลิตีร์ของฮินดูก็เน้นย้ำสิ่งเดียวกันในการกล่าวถึงการปรากฏของ
 อวตารกัลกิ (การปรากฏครั้งที่สิบและครั้งสุดท้ายของวิษณุ) :

Mlechhanivahanidhane Kalayasi Karavalam

Dhumaketumiva kimapi karalam

Kesava dhrita kalkisareera

Jaya Jagadeesa Hare...¹

คัมภีร์นี้ได้กล่าวว่า ในช่วงสิ้นสุด² ของยุคกาลินั้น เมื่อความไร้ศาสนา
 และความชั่วร้ายได้แผ่ขยายออกไปแล้ว ธรรมะจะดับสูญไป และประชาชนผู้
 ตกต่ำลงไปถึงระดับเดียรัจฉาน และถึงซึ่งความชั่วร้ายที่ต่ำทรมานที่สุดจะตั้งหน้า
 ทำลายซึ่งกันและกัน (โปรดสังเกตว่าคำกล่าวนี้ตรงกับกรณีที่พระสิทธัตถะได้
 บรรยายถึง “การดับสูญทั้งห้า”) เมื่อนั้น วิษณุจะปรากฏกายขึ้นเป็นกัลกิบนَمَا
 ชาวอย่างสว่างไสวราวกับดวงดาว และพระองค์จะแกว่งดาบอันเปล่งประกาย
 เพื่อฆ่าฟันผู้ชั่วร้ายเป็นล้านๆ คนในทำนองเดียวกับที่ชาวนาถอนวัชพีซทั้งหมด
 อย่างไม่ปราณี เพื่อเตรียมดินรับพืชผลรุ่นใหม่ ผู้ชั่วร้ายผู้ทุกนามไม่ว่าจะมี
 ตำแหน่งใด เพศใด ศาสนาใด จะถูกทำลาย ผู้ที่จะอยู่รอดได้นั้นจะมีเพียงผู้มี

¹ คิตโกวินท์.

² โดยทำนองเดียวกัน พระสิทธัตถะยืนยันช่วงเวลา (หน้า 272-273) ใน *อนาคตวงศ์* : และก็จะม
 เมตตด้วย ก่อนที่ยุคแห่งความเรืองรองนี้จะถึงเวลาสิ้นสุด”.

ศรัทธา ความดี ความเสียสละ และความรัก

บนรากฐานและวันที่เหล่านี้เอง ที่เราต้องใช้ความพยายามคะเนและจับช่วงเวลาของเมตไตรย ผู้ปรากฏแล้วอย่างแน่นอนชัดเจนจากการคำนวณต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วก่อนหน้านี้ ดังนั้น เราจะอ่านพบใน *กัลกี่ปุราณะ* ว่า เมื่อภุชณะลาจากโลกนี้ไปแล้ว พระองค์ก็ได้เข้าสู่วงศ์แห่งวิญญูณ โดยตั้งสมาธิแน่นแน่วที่จุดสูงสุด และคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ก็ได้กล่าวต่อว่า “พระองค์ได้หยุดสมาธิและหยุดการอดอาหารเมื่อเวลาผ่านไปสิบสองปีและสิบสองเดือน

Evam Vritate Dvadshaude Dvadashyam Pamadine

Snatu Kamah SamudrehamBandhubhi Sahito Gatah

และเมื่อมีการหยุดตั้งว่าแล้ว พระภุชณะ (ผู้เป็นอวตารองค์ที่แปดของวิษณุ) “ก็ได้มาสรงน้ำในมหาสมุทร พร้อมด้วยพี่น้องและมิตร” ซึ่งโดยสัญลักษณ์แล้วหมายถึง ช่วงเวลาแห่งการดับสูญของอวตารผู้เป็นปรากฏการณ์อันศักดิ์สิทธิ์ และการปรากฏองค์ขึ้นใหม่เป็น กัลกั (เมตไตรย) ร่วมกับพี่น้อง ญาติมิตร และสาวกของพระองค์ เพื่อกลับเข้าสู่มหาสมุทรแห่งมนุษยชาติ คำทำนายนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดถึงแม้ว่าจะจะเป็นลักษณะนามธรรมก็ตาม ดังที่เราจะได้เห็นในข้อความส่วนที่เกี่ยวกับการเกิดของเมตไตรย ตอนนั้นขอให้เราได้กลับมาสู่การคำนวณเวลาสิบสองปีและสิบสองเดือนที่ได้กล่าวไว้ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเป็นช่วงระหว่งการดับสูญของพระภุชณะและการที่พระองค์กลับมาใหม่เป็นกัลกั ผู้หยุดยุค

จากข้อความที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น เราจะเห็นได้ว่า คัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ ได้แยกฐานการคำนวณ “ปี” (สิบสองปีสุริยคติ) และ “เดือน” (สิบสองเดือน) ซึ่งน่าจะเป็นเดือนทางจันทรคติ¹ มากกว่าเดือนสุริยคติ มิฉะนั้น ในคัมภีร์ก็น่าจะ

¹ หนึ่งเดือนจันทรคติเป็นเวลาเฉลี่ยระหว่างช่วงเวลาเดือนเพ็ญ ซึ่งเท่ากับ 29 วัน 12 ชั่วโมง 44 นาที ในขณะที่หนึ่งเดือนสุริยคติเท่ากับเศษหนึ่งส่วนสิบสองของปีแห่งเซตร้อน โดยรวมเป็น 30 วัน 10 ชั่วโมง 29 นาที 3.8 วินาที.

กล่าววาลีบสามปี แต่ในคัมภีร์ไม่ได้กล่าวเช่นนั้น ซึ่งเหตุผลก็เห็นได้ชัดว่า ชาวฮินดูโบราณใช้ปฏิทินทั้งสุริยคติและจันทรคติ

เป็นที่เห็นได้ชัดว่าคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ที่กล่าวถึงการที่ภุชณะเริ่มต้นสมภาติแห่งจิตวิญญาณโดยทันทีที่พระองค์สิ้นพระชนม์ไปจากชีวิตนี้ และเข้าสู่มิติทางจิตวิญญาณ และเมื่อสิ้นสุดช่วงเวลาแห่งมิติทางจิตวิญญาณ พระองค์ก็กลับมาอยู่ท่ามกลางมนุษยชาติในนามของกาลกิ (อวตารที่สิบของวิษณุ) นั้น เป็นการกล่าวถึงการปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์ในช่วงเวลาแห่งจักรวาล มิฉะนั้น การกล่าวถึงช่วงเวลาอันสั้น นั่นคือสิบสองปีและสิบสองเดือนก็จะสั้นเกินไปที่เราจะพิจารณาถึงหลักของ “การกลับมาของปรากฏการณ์อันศักดิ์สิทธิ์” หรือที่เรียกว่า การปรากฏของพุทธและจะเป็นการขัดกับข้อความเบื้องต้นในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของฮินดูและพุทธที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏองค์ของอวตาร หรือพระพุทธเจ้า หลังช่วงเวลาอันยาวนาน ดังนั้น เราจึงต้องกลับสู่การคำนวณเวลาแบบจักรวาลหรือแบบเทวะ (พระผู้เป็นเจ้า) ดังที่แสดงให้เห็นแล้วในหน้า 261-262 เพื่อจะได้แปลความหมายของตัวเลขเหล่านี้เป็นเวลาทางสุริยคติได้อย่างแม่นยำ

12 ปี (เทวะ)	x 360 เทียบเท่า	4320 ปี
12 เดือน (เทวะ)	x 29.5 (วันจันทรคติ)	<u>354 ปี</u>
		4674 ปี

ที่นี้จากคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ (ดูหน้า 305-308) เราได้เห็นแล้วว่ายุคกาลิเริ่มต้นทันทีหลังจากที่พระภุชณะสิ้นพระชนม์ และช่วงเวลานั้นทั้งหมด (ช่วงเวลารวมทั้งช่วงเวลาต่อ) คือสี่พันแปดร้อยปี นอกจากนั้น สี่พันแปดร้อยปีนี้ก็มาจบสิ้นในปีสองพัน (ดูหน้า 306-307) ในยุคของวิกรม ซึ่งสัมพันธ์กับปี พ.ศ. 2486 (ค.ศ. 1943 ในวันที่ 1 สิงหาคม) และก็อีก จากข้อความที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น (กาลกิปุราณะ) เราจะเห็นได้ว่า จำนวนปีที่แน่นอนที่พระภุชณะดำรงอยู่ในอาณาจักรแห่งดวงดาวและได้ตั้งจิตเป็นสมภาติที่แน่นอนก่อนที่จะปรากฏองค์ขึ้นมาใหม่ในอวตารของวิษณุ หรือกาลกิ นั้น ก็เป็นระยะเวลาสี่พันหกหรือเจ็ดสิบสี่ปี ดังนั้น อวตารกาลกิน่าจะได้ปรากฏองค์ขึ้นในช่วง (4800-4674) หนึ่งร้อยยี่สิบหก

ปีก่อนที่จะถึงช่วงเวลาสุดท้ายของยุคกัลกิ นั่นคือ ในช่วงสุดท้ายของจุดเชื่อมต่อของยุคกัลกิ ก่อนที่จะถึงยุคเกรตะ หรือยุคสัตตะ ของ “ยุคใหม่” เราจะเห็นได้ว่า นี่ตรงกับรูปแบบดังที่ได้บรรยายไว้ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ที่กำหนดการปรากฏของอวตารต่างๆ ในยุคสุดท้ายของช่วงต่อของยุคที่เพิ่งผ่านไป และเราก็รู้ว่ายุคกาลีนั้นจบลงในปี พ.ศ. 2486 (ค.ศ. 1943 วันที่ 1 สิงหาคม) ดังนั้นในการกำหนดเวลาที่เหมาะเจาะแห่งการปรากฏหรือการกลับมาใหม่ หรือการเกิดของกัลกิ หรือเมตไตรย นั้น เราก็กึ่งเพียงแต่เอา พ.ศ. 2486 ตั้ง แล้วลบด้วย 126 ปี ซึ่งเราก็จะได้ผลลัพธ์คือ พ.ศ. 2360 (ค.ศ. 1943-126) หรือ ค.ศ. 1817

เราจะอ้างอิงคำทำนายจากคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของฮินดู¹ เพื่อจะพิสูจน์วันที่ที่แท้จริงของการเกิด กัลกิ ว่า ที่เราพูดว่าเป็น พ.ศ. 2360 (ค.ศ. 1817) นั้นถูกต้องและพิสูจน์ได้หรือไม่ นี่ก็มาจาก *กัลกิปุราณะ* และยกมาได้ดังนี้

Kalap—Gram Ma Sadhya Vidmi Satpasi Iswhitam

Tatha—Avataram Vijay Vyasat Satyavati Sutat

Pratixya Kalam Laxabdam Kali Prapt Stawantikam²

เมื่อแปลแล้วคำกล่าวข้างต้นโดย มารุ ผู้เป็นโยคีที่กล่าวต่อกัลกิ ผู้เป็นตำนานและผู้สถิตอยู่ในอาณาจักรแห่งดวงดาว ผู้ที่ตั้งมั่นในสมาธิแห่งผู้ทรงเป็นสูงสุด จะอ่านออกได้ดังต่อไปนี้

ในหมู่บ้านแห่งกัลป ที่ซึ่งข้าพเจ้าเข้าฌานสมาธิอยู่นั้น ข้าพเจ้าได้ทราบถึงการปรากฏของพระองค์ท่านจากวัยส์ ผู้มีชัย และผู้เป็นบุตรของ Satyavati และเมื่อเวลาหนึ่งแสนปีแห่งยุคกาลี แห่งการรอคอย

¹ บทย่อในภาษาสันสกฤตที่หน้า 216-23 ในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของฮินดูยกมาจากหนังสือของ Prakash Narayan Mishra ชื่อ *กัลกิ, Avatar Ki Khoj* (การเสาะหาอวตาร กัลกิ) สำนักพิมพ์ Jawahar Electric, อัครา—3 อินเดีย 1972.

² *กัลกิปุราณะ*, 3.5.

³ เชื่อว่าเป็นผู้สืบทอดจากพระรามองค์ที่ยี่สิบเอ็ด (อิสวัคซุ แห่งชาติ สุริยะ).

⁴ เชื่อว่าเป็นผู้รวบรวม *คเวตตีตา* อันเป็นคัมภีร์ซึ่งรวบรวมคำสอนของพระกฤษณะ.

สิ้นสุดลง ข้าพเจ้าก็ได้พบท่าน

จากหน้า 261-262 เราทราบว่า จุดเชื่อมต่อหรือช่วงเวลาแห่งการรอคอย ของยุคกาลนั้นยาวนานสี่ร้อยปีในช่วงต้น และยาวใกล้เคียงกันในช่วงปลาย ในเมื่อ คำทำนายนั้นเกี่ยวเนื่องกับการปรากฏของอวตารกัลกิเพื่อประกาศยุคเกรตตะหรือ สัตตะในยุคใหม่ ในทำนองเดียวกับที่พระกฤษณะได้ปรากฏขึ้นในช่วงปลายของ ช่วงต่อของยุคตวาปาร์ ก่อนที่จะถึงช่วงต้นของยุคกาลิ เพราะฉะนั้นช่วงต่อ ของยุคกาลิที่ตรงกับคำทำนาย ก็คือเป็นช่วงรอยต่อตอนปลาย นับเวลาได้สี่ร้อย ปี นั่นคือ ช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2086 (ค.ศ. 1543) และ พ.ศ. 2486 (ค.ศ. 1943) ซึ่งเป็นเวลาที่ยุคกาลิลบสิ้นลงในวันที่ 1 สิงหาคม ที่นี้เมื่อเราแปลงหนึ่งแสนวัน สุริยคติ เป็นปีสุริยคติ (100,000 ทหาร 365) เราจะได้จุดที่ตรงเพงของช่วงสิ้น สุดของจุดต่อของยุคกัลกิ เมื่อกัลกิจะปรากฏตัว และนี่ก็คือ 274 ปี ซึ่งเมื่อรวม กับ พ.ศ. 2086 แล้ว จะได้ พ.ศ. 2360 (ค.ศ. 1817) และเมื่อเราใช้วันสุริยคติที่ สิ้นลงคือ 360 วัน เราจะได้ พ.ศ. 2363 (ค.ศ. 1820) นี่ก็เป็นวันที่ใกล้เคียงที่ต้อง ใส่ใจจำไว้

จากการอ้าง “การดับสูญทั้งห้า” (หน้า 273-282) ที่พระลัทธิตถะได้ทำนายไว้ โดยการดับสูญนั้นเป็นระยะติดต่อกันระยะละห้าร้อยปีที่ธรรมชาติของพระองค์ จะถูกกระทบนั้น บัดนี้เราจะเห็นความเชื่อมโยงกับการเกิดของเมตไตรย (หรือ กัลกิ) ซึ่งได้เกิดขึ้นในช่วงสุดท้ายของการดับสูญระยะสุดท้าย และนี่ก็เป็นการ ย้ำจุดยืนของคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของฮินดูว่า อวตารและพระพุทธเจ้าจะปรากฏขึ้น ระยะแห่งการตกต่ำของยุคอันศักดิ์สิทธิ์หรือยุคในจักรวาล ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับเงื่อนไขและเวลา และการปรากฏนั้นก็เท่ากับเป็นการนำเอายุคใหม่เข้ามาด้วยความ ผันของพระเจ้าประเสนธิ ที่เราได้เล่าให้ฟังไปแล้วนั้น ขจัดข้อสงสัยของเราทุกประการเกี่ยวกับความทุกข์ของมนุษยชาติในปัจจุบัน และแสดงให้เห็น เตนชัดถึงความใกล้เคียงระหว่างสภาวะปัจจุบันของธรรมชาติและสภาวะของมนุษยชาติทั้งหมดที่เราเห็นอยู่ในปัจจุบันนี้

ที่นี้ ในทำนองเดียวกันกับการที่เรารู้ถึงวันสำคัญต่างๆ เกี่ยวกับชีวิตของพระ

พุทธเจ้าเพราะมีตำนานเล่าขานกันมานั้น ในทำนองเดียวกัน เราควรจะศึกษาเพิ่มเติมจากในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ เพื่อให้ได้วันที่เพิ่มขึ้นและเงื่อนงำต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเมตไตรย (หรือกัลกิ) อีกครั้งที่เราต้องย้อนกลับไปหาคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์เพื่อค้นหาคำทำนายเพิ่มเติมจากที่ได้มีการบันทึกให้เห็นไว้แล้ว (พ.ศ. 2360 หรือ ค.ศ. 1817)

จาก *กัลกิปุราณะ* เราอ้างอิงข้อความต่อไปนี้ “Shuklapaxasya Dwadashyam Madhwe Masi Madhav”¹ ซึ่งเมื่อแปลแล้วได้ความว่า “เมื่อสิบสองวันในสองสัปดาห์แห่งเดือนมัทวะผ่านไปแล้ว มัทวะก็ปรากฏขึ้น” ที่นี้หากเราแยกช่วงเวลาของสี่พันปีในยุคกาลิ ออกไปจากช่วงเวลาเชื่อมต่อสองช่วง ซึ่งแต่ละช่วงยาวสี่ร้อยปี และแสดงสองช่วงเวลานี้ในลักษณะที่เป็นสองส่วนเท่าๆ กัน (15 วัน) ในหนึ่งเดือน เมื่อนั้น วันสิบสองวัน² ที่คัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ก็กล่าวถึงว่าเป็นช่วงเวลาหลังจากที่มัทวะ (กัลกิ อวตารของวิษณุ-เมตไตรย) ได้ปรากฏองค์ขึ้น (400 x 12/15) จะเท่ากับ 320 ปี เมื่อเรารวมเอาตัวเลขนี้เข้ากับ พ.ศ. 2086 (ค.ศ. 1543) อันเป็นวันที่การสิ้นสุดของช่วงเวลาเชื่อมต่อเริ่มขึ้น จะเท่ากับ พ.ศ. 2406 (ค.ศ. 1863) เราจะเห็นวันที่นี้ชัดเจนในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ ใน

1 มัทวะ เป็นชื่อของผู้สูงสุด (วิษณุ)

2 ช่วงเวลาที่สั้นขนาดนั้น ถือว่าเป็นเวลาแห่งจักรวาลและเวลาอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งมีฉะนั้นจะสั้นเกินไป และก็จะไปขัดแย้งกับการอ้างอิงในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ที่กล่าวถึงช่วงเวลาอันยาวนาน ในการเกิดปรากฏการณ์อันศักดิ์สิทธิ์—ที่จะสื่อถึงแนวความคิดที่มีความหมายเกี่ยวกับการทำนายของพระองค์ นอกจากนั้น หากคำนึงถึงการปรากฏของพระสิทธิตถะเองในช่วงกลางของยุคกัลกิ ก็เป็นที่ชัดเจนว่าการเปลี่ยนแปลงช่วงเวลาแห่งยุคกัลกิ (4000) และยุคเชื่อมต่อยุคละ 400 ปี และแบ่งจำนวนนี้ออกเป็นสอง จะได้จำนวนสองจำนวนที่เท่ากัน โดยการวินิจฉัยการคำนวณตามปฏิทินทางพุทธ แทนที่จะเป็นยุควิกรม เหตุผลที่ใช้ยุควิกรมเป็นฐานก็เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงความซ้ำซากโดยไม่จำเป็น เนื่องจากเรากำลังใช้คำทำนายจากคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้ได้มาซึ่งความเที่ยงแท้ โดยเฉพาะเนื่องจากว่าคำทำนายทางพุทธนั้นเพียงแต่บรรยายช่วงเวลาโดยทั่วไปในลักษณะที่บทที่ละ 500 ปี เช่นเดียวกับคำทำนายของชาวโซโรอัสเตเรียนในการจัดการกับเวลาแห่งการมาของผู้ปลดปล่อยของเขา ในขณะที่บรรยายได้อย่างเที่ยงแท้ (หน้า 304) เกี่ยวกับเงื่อนงำที่จะดำรงอยู่เกี่ยวกับการมาถึง แต่อย่างไรก็ตามก็เพียงแต่กล่าวถึงช่วงเวลาอันยาวนานเป็นพันๆ ปีในการกำหนดเวลานั้น

ลักษณะของการอ้างอิงที่มีลักษณะซับซ้อน ในอีกข้อความหนึ่งซึ่งแสดงถึงจำนวนของสัตว์โลกประเภทต่างๆ ที่พระเจ้ากาล (เวลา) ได้ทรงประทานต่ออวตารกัลกิ

ช้าง	100,000	เชือก
ม้า	10,000	ตัว
รถม้า	6,000	คัน
สาวใช้	<u>600</u>	คน
รวม	116,600	

เนื่องจากว่า ของกำนัลเหล่านี้มาจากเวลา (กาล) สิ่งของที่ครบครันที่กล่าวในเบื้องต้นนี้ เมื่อเรียงตามลำดับของหน่วยเวลาที่กว้างที่สุด (วินาที นาที ชั่วโมง วัน ปี) จะแสดงจำนวนอย่างชัดเจนว่าแสดงถึงจำนวนวัน และเพื่อจะให้มันมีความหมายในแง่การคำนวณของเรา เราต้องแปลง 116,600 วันนี้เป็นปีสุริยคติ โดยการหารจำนวนนี้ด้วย 365 เราจะได้ผลลัพธ์คือ 319 ปีและ 165 วัน (ห้าเดือนครึ่ง) และเราต้องบวกวันสิ้นสุดแห่งยุคกาลี้ ก่อนที่จะถึงการเริ่มต้นของช่วงเวลาเชื่อมต่อกันสุดท้าย นั่นคือ พ.ศ. 2086 ดังนั้น เมื่อเราคำนวณ 2086 + 319.452 เราจะได้ พ.ศ. 2405 และ 5 เดือน ซึ่งเป็นวันที่เดียวกันใน พ.ศ. 2406 (ค.ศ. 1863) ที่ได้ไว้จากการทำนายก่อนหน้านี้

ดังนั้น พ.ศ. 2406 หรือ ค.ศ. 1863 ที่กล่าวถึงนี้ ก็เป็นวันที่สำคัญที่สุด และวันที่มาที่หลังที่คัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของฮินดูแสดงให้เห็น ซึ่งวันที่มาตอนแรกคือ พ.ศ. 2360 (ค.ศ. 1817)

ท้ายที่สุด ขอให้เราศึกษาข้อความอีกสองข้อความจาก *กัลกิปุราณะ* เกี่ยวกับวันที่ต่างๆ ของจงพิจารณาค่าโคลงต่อไปนี้

Sumatyam Vishmiyasha Garbh Madhat Vaishnava

Grih Naxatra Rashyadi Sevit Shree Padambujam

หากเราแปลบรรทัดแรกจะหมายความว่า

สาระสำคัญของวิษณุ (ผู้สูงสุด) ได้แสดงตนเป็นตัวอย่าง (ในครุฑแห่ง)

โลก)

และบรรทัดที่สองแสดงถึงจำนวนวันในการดำรงชีพอยู่ในครรรักษ์ในลักษณะ
สัญลักษณ์

กริช	นักษัตร	ฤๅษี	อภิ	ปะทะ อัมพู ชิม
9	27	12	รวม	2-000-0

ซึ่งหมายถึง $92,712 + 20,000 = 112,712$ วัน หรือ 308 ปี และ 10 วัน
โดยประมาณ เมื่อรวมกับ พ.ศ. 2086 (ค.ศ. 1543) จะรวมเป็น พ.ศ. 2394 และ
10 เดือน (ค.ศ. 1851 และ 10 เดือน) และนี่ก็เป็นอีกวันที่หนึ่ง ซึ่งใกล้เคียงกับอีกสอง
วันที่ ซึ่งเราได้ค้นพบในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของฮินดู ซึ่งเราต้องเข้าไปสืบค้นความ
สำคัญของมัน

และในที่สุด ขอให้เราได้พิจารณาคำทำนายของนักบุญไซดัส¹ ผู้ تابอด ที่
กัลกัตตา² ว่าจะได้กล่าวถึงเป็นนัยไว้ดังต่อไปนี้

Ek Sahas Namsau Se Upar E80 Yog Pare

Sahas Barash Tak Satyug Bite Dharma Ki Bel Bare

Swarna Phool Prithvi Par Phool Puni Jag Dasha Fireh

Surdas Yeh Hari Ki Lila Tare Nahi Tare

เมื่อแปลแล้วหมายความว่า “จะมีเหตุการณ์ที่น่าจดจำเกิดขึ้นในสังวัตตะ
(ยุควิกรม) หนึ่งในพันเก้าร้อยและมากกว่านั้น ซึ่งจะต้องนำมาสู่พันปีแห่งสัตตยุค
(ยุคทอง)² และการที่พระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ ฮารี³ ผู้ทรงเกียรติยศอันเด่นชัด จะไปรด
ดอกไม้อันศักดิ์สิทธิ์ลงบนโลก”

ที่นี้เราก็ได้เห็นแล้ว (หน้า 306-307) ว่า ยุควิกรมนั้นเริ่มต้นขึ้นใน พ.ศ. 487

1 ไซดัส คือนักบุญผู้ تابอด ผู้อาศัยอยู่ที่มธุระ และเป็นผู้นิยมบูชาพระกฤษณะ.

2 ช่วงเวลา (1,000 ปี) นี้ สำหรับยุคสัตตะ และไม่ใช่ 4,000 ปี ดังที่ “พวกที่ตีความตามตัวหนังสือ” (ดู
ตารางหมายเลข 2 หน้า 266) วัชรันั้น เป็นการยืนยันความถูกต้องตามตารางที่ 3 หน้า 270.

3 ตำแหน่งหนึ่งของพระวิษณุ

(56 ปีก่อนคริสตกาล) และจากการที่นำเอาวันที่ของวิกรม “หนึ่งพันเก้าร้อยและมากกว่า” (ซึ่งหมายถึงระหว่าง 1900 และ 1901) และเมื่อรวมเข้ากับ พ.ศ. 487 เราจะได้ พ.ศ. 2387 (ค.ศ. 1844)

ดังนั้น เราจะได้นวันที่ที่ชัดเจนว่าเป็น พ.ศ. 2360 (ค.ศ. 1817) พ.ศ. 2387 (ค.ศ. 1863) ซึ่งปรากฏให้เห็นได้ชัดใน *กัลกิปุราณะ* และเวลาเหล่านี้ก็ใกล้เคียงกัน เช่นเดียวกับจำนวนปีในชีวิตคนๆ หนึ่ง และแสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ในช่วงชีวิตช่วงเดียว! มีบางสิ่งบางอย่างหรือบางคนได้ปรากฏขึ้นในช่วงปีเหล่านั้น และ คัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ก็ย้ำอย่างแน่ชัดว่าคือ กัลกิ-เมตไตรย!

ถึงตอนนี้ น่าจะเป็นที่ชัดเจนแล้วว่า เราควรจะต้องหาพระองค์ให้พบ เพราะพระองค์ต้องได้ปรากฏองค์แล้วอย่างแน่นอน แต่ ณ ที่ใดเล่า และพระองค์เป็นใครเล่า

ยุคสุดท้าย (อสงไขย) หรือยุคกาลี แห่งภัทรกาล¹ หรือ “ยุคอันเป็นมงคล” อันเป็นยุคที่เมตไตรยต้องปรากฏ ดังที่พระสิทธัตถะ คัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ และคำทำนายเกี่ยวกับไซโรราสเตอร์ กัลกิ หรือ ซาร์ บารัม วาร์ชวัน ล้วนกล่าวไว้ ได้เริ่มต้นเป็นเวลา 2314 ปีก่อนพุทธกาล (2857 ก่อนคริสตกาล) และได้จบสิ้นลงใน พ.ศ. 2486 (ค.ศ. 1943 ในวันที่ 1 สิงหาคม) ดังนั้น เพื่อที่จะให้แน่ใจว่าผู้มาตามสัญญาซึ่งศาสนาทั้งสามของอารยันเผ่ารอกอย เป็นผู้นั้นจริงๆ ของทั้งสามศาสนาหรือไม่ ขอให้เราได้วาดแผนผังโดยอาศัยสิ่งที่เราทราบจากครุบาอันศักดิ์สิทธิ์ ผู้ที่ได้มีพลังกล่อมเกลาคจิตใจ² ชาวอารยันในอินเดียและอิหร่านให้

1 “ภัทร” คือคำเรียก “อารยัน” อีกคำหนึ่ง (ซึ่งแปลว่า สูงส่ง) และมีความหมายถึง “ผู้คน” ดังนั้น ภัทรกาลปี หมายถึง “ยุคอารยัน” หรือ “รอบแห่งมนุษยชาติ” และรวมทั้งมีความหมายถึง “ยุคที่ไซคลาติ”

2 เราต้องยึดถือความหมายของคำว่า “อิทธิพล” อย่างเคร่งครัด เมื่อเราศึกษาเกี่ยวกับศาสนา เนื่องจาก “อิทธิพล” อื่น ในบางศาสนาอื่นที่ได้สูญเสียความหมายด้านเอกภาพและความก้าวหน้า โดยเป็นเพียงเปลือกนอกที่เจ้าอาณานิคมและโจรได้ใช้เพื่อปิดจุดมุ่งหมายอันชั่วร้ายของเขา ได้หันไปในทางตรงกันข้ามกับจุดมุ่งหมายดั้งเดิมของศาสนาเดียวกันนี้ และไม่ได้ให้ข้อตั้งนที่ยั่งยืน.

หากกลับไปดูที่หน้า 195 เจริญพร 1 ผู้อ่านจะเข้าใจได้ว่า ในขณะที่พระสิทธัตถะรับทราบการจะ

รวมตัวกันอย่างต่อเนื่องและอย่างมีพละกำลัง (ดูแผนผังที่ 4 หน้า 318)

มาถึงของพระเยซูคริสต์ (ผู้มาถึง 500 ปีให้หลัง) และพระมุฮัมหมัด (ผู้มาถึง 1,000 ปีให้หลัง) พระองค์ไม่ได้ให้คำทำนายใดๆ เกี่ยวกับพวกเขา ซึ่งเหตุผลก็เป็นเพียงว่าทั้งศาสนาคริสต์และศาสนาของมุฮัมหมัด เมื่อปรากฏขึ้นบนขอบฟ้าแห่งธรรมะที่กำลังเฝ้าเสียเกือบ 1,300 ปีหลังจากที่พระสิทธิตถะเสด็จดับขันธปรินิพพานนั้น ความที่ทั้งสองศาสนานี้ก็ได้เสียซึ่งความบริสุทธิ์และเต็มไปด้วยความแตกแยก ทั้งสองศาสนานี้เองก็ต้องการการปรับปรุงใหม่และไม่สามารถที่จะมีบทบาทอันใดในการฟื้นฟูปรับปรุงธรรมะ แต่มันเป็นคนละกรณีกับความสำคัญของศาสนาของมุฮัมหมัดที่มีต่อศาสนาโซโรอัสเตเรียนในการฟื้นฟูศาสนานี้ เนื่องจากลัทธิมุฮัมหมัดนั้น เมื่อก้าวเข้าสู่ศาสนาโซโรอัสเตเรียนที่เริ่มเจือจาง (ภายในเวลาสิบปีหลังจากที่พระมุฮัมหมัดสิ้นชีวิต)* นั้น ยังอยู่ในสภาพที่บริสุทธิ์สะอาด และลัทธิมุฮัมหมัดได้เข้าไปทำประโยชน์อย่างมหาศาลต่อจักรวรรดิอิหร่านที่กำลังตกต่ำ รวมทั้งบริเวณรอบๆ จักรวรรดินั้น เมื่อลัทธิของมุฮัมหมัดเข้าไปถึง ดังนั้นองค์โซโรอัสเตอร์จึงได้ประกาศคำทำนายการมาของลัทธินี้ไว้อย่างชัดเจนให้แก่ผู้ติดตามพระองค์หนึ่งพันปี โดยทำนายว่า ฮอซิดาร์ มาร์ท จะปรากฏขึ้นอีกหนึ่งพันปี และเวลาที่กล่าวถึงนี้ หากเอามก้านวณพร้อมกับช่วงต่อสองช่วง ซึ่งแต่ละช่วงเท่ากับ 100 ปีนั้น จะเห็นว่าเป็นเวลาตรง (1,200 ปีก่อนที่องค์โซโรอัสเตอร์สิ้นชีวิตลง) กับเวลาที่ลัทธิมุฮัมหมัดเข้าไปถึงอิหร่าน ดังนั้น ด้วยความจริงนี้เอง เราจึงได้รวมเอาชื่อของพระมุฮัมหมัดเข้าไปในรายชื่ออวตารในหมู่อารยัน เนื่องจากพระมุฮัมหมัดก็ได้สืบสายเชมิติดในส่วนที่เกี่ยวกับการปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งผู้ที่อยู่ในสายเดียวกันคือ โมเสสและพระเยซูคริสต์

* (มุฮัมหมัด 570-632 ปีหลังคริสตกาล [แต่ปฏิทินของมุฮัมหมัดเริ่มต้นจากเวลาที่มุฮัมหมัดเดินทางจากเมกกะไปเมดินา การเดินทางนี้เรียกว่า "อัล เฮจิรา" และเกิดขึ้นในพุทธศักราช 1127] ขณะนี้คือ A.H. [ปีแห่งมุฮัมหมัด] 1412 [พุทธศักราช 2539 หรือคริสต์ศักราช 1996].

แผนผังที่ 4

ภิกษุภัททิยฺสประสงในปี พ.ศ. 2486 (ค.ศ. 1943)

ศาสนา	ยุคพระตะ	ยุควาปาร์	ยุคกาลิ	ยุคเกรตซ์...
ชาวอารยัน	ยุคเกรตะ 9514 ปี-8314 ปี ก่อนพุทธกาล	ยุควาปาร์ 5913-2314 ปี ก่อนพุทธกาล	ยุคกาลิ 2313 ปี ก่อนพุทธกาล	ยุคเกรตซ์... เริ่มต้นเมื่อ พ.ศ. 2485
ศาสนาฮินดู	มัญญู* (ประมาณ 8,500 ปี ก่อนพุทธกาล)	ราม** กฤษณะ 2313 ก่อนพุทธกาล	ลิตซ์ดล พ.ศ. 1	กัลกี ***
การที่เทพองค์ เดียวของอิหร่าน	โมฮาบาด* โซซาง (ประมาณ 1,500 ปี ก่อนพุทธกาล)	โซโรแอสเตอร์ 100 ปี ก่อนพุทธกาล	มูฮัมหมัด พ.ศ. 1127	ซาร์ บัทรัม ***
พุทธศาสนา	โกลนดงกะ กฤษณะ	กัลปะ*	ลิตซ์ดล พ.ศ. 1	เมตไตรย ***

* วันที่ที่เกี่ยวเนื่องกับชื่อเหล่านี้ไม่ได้เลย โดยเฉพาะพระพุทธเจ้าทั้งสามพระองค์ที่มาก่อนพระลิตซ์ดล เนื่องจากแม่แต่ชื่อของพระองค์ก็ไม่ได้มีความสำคัญยิ่งใหญ่ อันใด (ดูเชิงอรรถ 1 หน้า 164) ซึ่งอธิบายเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้เพิ่มเติม)

** วันที่ที่เกี่ยวเนื่องกับชื่อเหล่านี้จะประมาณการได้อย่างกว้าง จากคำมกัรอันศักดิ์สิทธิ์ ในตอนที่เรารู้ได้ยืนยันแล้วว่า กัลกี ปรากฏขึ้นแล้วนั้น อย่างไรก็ตาม ในขั้นตอนนี้ เราต้องยังไม่รวมเอาวันที่ต่างๆ นั่นคือ พ.ศ. 2360, 2363, 2387, 2394, 2406 ที่เป็นปีที่พระองค์ปรากฏขึ้น ในทำนองเดียวกัน จากคำมกัรอันศักดิ์สิทธิ์ เราได้กำหนดแล้วด้วยว่า เมตไตรยและ ซาร์ บัทรัม วัร์ซวัน เป็นเช่นเดียวกับ กัลกี และดังนั้น การปรากฏองค์ของพระองค์เหล่านั้นก็ได้เกิดขึ้นแล้ว

ตามคำยืนยันของทั้งสามศาสนา รวมทั้งของศาสนาที่ยิ่งใหญ่อื่นๆ ด้วย นั้น หากผู้มาตามสัญญาที่เขาคาดคิดจะต้องมาถึงเพื่อทำลายความมืด นำเอา แสงสว่างเข้ามา และเชิดชูหลักการแห่งความเป็นเอกภาพในโลกแล้วละก็ ก็เป็นที่ชัดเจนที่สุดแล้วว่า ผู้มาตามสัญญาที่แต่ละศาสนารอคอยในช่วงสุดท้ายของ ยุคสุดท้าย (ยุคกาลี) แห่งยุคนี้ ผู้เป็นผู้เดียวที่ทาหลักฐานในทางประวัติศาสตร์ ได้ น่าจะเป็นบุคคลคนเดียวกันสำหรับทุกศาสนา อะไรรักที่ไม่ใช่ดังที่กล่าว มาแล้วนี้ จะนำไปสู่สิ่งที่ตรงกันข้ามกับยุคทองแห่งความรัก ความยุติธรรม และ เอกภาพที่คัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของทุกศาสนาที่ยิ่งใหญ่ต่างก็รอคอย แม้แต่หาก เป็นผู้ปลดปล่อยสองคนที่แยกจากกันด้วยลัทธิคนละลัทธิและจุดมุ่งหมายแตกต่างกัน ที่มาสู่โลกที่เหี่ยวเฉาของเรา เราไม่อาจรับสิ่งใดได้แล้วนอกจากเอกภาพ ของมนุษยชาติที่สมบูรณ์¹

แต่ศาสนาที่ยิ่งใหญ่ทุกศาสนาล้วนทำนายการมาถึงของผู้ปลดปล่อยสองคน ซึ่งดูจะเป็นตรงกันข้ามกับคำยืนยันในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ว่า

คุณธรรมความดีของเหล่าพระพุทธรเจ้านั้นยิ่งใหญ่เสียจนโลก³ ไม่

1 เป็นที่แน่ชัดว่าโลกใบเล็กๆ นี้ของเรามีเครื่องมือที่จะทำลายทุกๆ ชีวิตไม่ว่าแบบใดก็ตามหนึ่ง และ ประชาชนบนโลกก็ไม่มีแม้โอกาสที่จะเลือกระหว่างอุดมการณ์สองอุดมการณ์ที่ขัดแย้งกัน ไม่ว่าจะ เป็นทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ หรือทางจริยธรรม ดังนั้นสิ่งที่เราเห็นว่าเกิดขึ้นในตอนนี้นี้ก็คือ การนำไปสู่การทำลายล้างโดยสิ้นเชิง.

2 ณ จุดนี้เราจะต้องไม่เข้าใจว่า เอกภาพคือความเหมือนกันหมด แต่สิ่งหมายถึงคือ เอกภาพอัน สมบูรณ์ของมนุษย์ที่หลากหลายและมีความไม่อยู่นิ่ง และเป็นมนุษยชาติที่ร่ำรวยไปด้วยลักษณะ เฉพาะของตนซึ่งล้วนนำไปสู่องค์รวมที่สมบูรณ์ ดังนั้น จึงเป็นเอกภาพในความหลากหลาย ซึ่งมีฐาน อยู่บนจริยธรรมซึ่งตั้งอยู่บนความยุติธรรมอันเท่าเทียมสำหรับทุกคน และมุ่งไปสู่การเอาชนะทุกสิ่ง ทุกอย่างซึ่งขวางกั้นพัฒนาการอันเต็มทีของบุคคลทุกคนที่จะได้กลายเป็นสมาชิกของมนุษยชาติสากล.

3 ณ ที่นี้คำว่า "โลก" ย่อมหมายถึงโลกที่ผู้คนที่อยู่ตามแผ่นดินต่างๆ ที่เราเคยรู้จัก ซึ่งเรารู้จักในเวลา นั้นว่า เป็นเพียงส่วนเล็กๆ ของโลกทั้งหมดที่เรารู้จักกันในเวลานี้ และส่วนใหญ่ที่นับระยะทางจากจุด หนึ่งก็คือขยายออกไปไม่กี่ร้อยไมล์ อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงนี้ก็ไม่สามารถปลงล้างความจริงแห่งกฎ ที่ว่า ต้องมีพระพุทธรเจ้าเกิดขึ้นองค์เดียวในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง และจะไม่สามารถมีพระพุทธรเจ้าสอง องค์มีชีวิตอยู่ได้ในเวลาเดียวกันไม่ว่าที่ใดในโลกก็ตาม ดังนั้น แม้ในกรณีของพระไซโรลาสเตอร์

สามารถรับหรือผลิตองค์บุคคลแบบนี้ได้มากกว่าหนึ่งองค์ในช่วงเวลาเดียว การปรากฏองค์ของพระพุทธเจ้าสององค์พร้อมกันอาจก่อให้เกิดความสับสนได้¹

ในศาสนาอื่นๆ ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ก็ได้กล่าวไว้ในทำนองเดียวกัน เพราะเป็นที่แน่ชัดว่า การเกิดและการปรากฏของอวตารสององค์พร้อมกัน หรือพระพุทธเจ้าสององค์พร้อมกัน อาจกลายเป็นการปฏิเสธกฎอันศักดิ์สิทธิ์แห่งความก้าวหน้าที่เป็นระเบียบและตรงกันข้าม กลายเป็นการก่อความไร้เอกภาพ และทำให้จุดมุ่งหมายในการปรากฏขึ้นของพุทธกลายเป็นไร้ความหมายไปโดยสิ้นเชิง อย่างไรก็ตาม เราก็เป็นพวกแรกที่จะยอมรับว่าคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาเดียวกันนี้กล่าวไว้ชัดเจนถึงการเกิดผู้ปลดปล่อยสององค์จากสถานที่เดียวกัน แต่เราใช้คำว่า ในยุคเดียวกัน ไม่ใช่พร้อมกัน แบบคู่แฝดซึ่งออกมาจากครรภ์เดียวกัน

ดังที่เราได้เห็นแล้วว่า ชาวฮินดูคาดหวังว่า กัลกิ (Raja Suryavanshi Maru)² และจันทรวงสี่ทิวาจะปรากฏขึ้น ในขณะที่ชาวไซราสเตรียนหรือคอยโซซาห์ บার্থรัม วาร์ชวัน และ ฮอซิดาร์ โบรมิต ปรากฏองค์ขึ้นพร้อมๆ กัน ในตอนปลายของช่วงสุดท้ายของสี่ช่วงเวลา ซึ่งมีความยาวในแต่ละช่วงเวลาถึงสามพันปี ซึ่งจะทำให้ยุคที่มีความยาวหนึ่งหมื่นสองพันปีสิ้นสุดลงตามการคำนวณของพวกเขา

(101-24 ปีก่อนพุทธกาล [635-558 ปีก่อนคริสตกาล] ดูคำอธิบายศัพท์ หน้า 615) และกรณีของพระสิทธัตถะ (563-483 ปีก่อนคริสตกาล) ในขณะที่ในวัยเด็กเล็กของพระสิทธัตถะ (พระองค์มีอายุห้าขวบเท่านั้น เมื่อพระไซโราสเตอร์สิ้นชีวิตลง) ก็ได้คาบเกี่ยวกับปีหลายๆ ของพระไซโราสเตอร์ แต่เราจะต้องจำไว้ด้วยว่า กว่าที่พระสิทธัตถะจะตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ก็เป็นเวลายุ่สิบสี่ปีหลังจากที่พระไซโราสเตอร์เสียชีวิต ดังนั้น จึงเป็นการพิสูจน์กฎที่ว่า จะมีพระพุทธเจ้าได้ในโลกทีละองค์เดียวเท่านั้น

¹ มิตินทปัญหา, หน้า 237 พรหมจรรย์สูตร. ดู พุทธจริต. ของ อัครโกษา ประกอบ.

² รู้จักกันตามตำนานของพุทธในชื่อของสุริยวงสี่ อันเป็นกษัตริย์แห่งโปตาละ และเป็นบรรพบุรุษของวงศ์ศากยะ และนี่ก็เป็นการชี้ให้เห็นถึงความใกล้เคียงกันระหว่างตำนานและการคาดหวังของชาวฮินดูและชาวพุทธ.

โซโราสเตรียน นอกจากนั้น ศาสตราโซโราสเตอร์ยังได้กล่าวอย่างชัดเจนว่า ช่วงสามพันปีสุดท้ายนั้น รวมเอาการปรากฏของพระองค์เข้าไปด้วย รวมทั้งอีกสามพระองค์ที่จะตามมา นั่นคือ ฮอชิตาร์ มาร์ (มุฮัมหมัด) ประมาณพันปีหลังจากที่พระองค์ปรากฏ และในสิ่งนี้เราได้เห็นแล้ว (จากเชิงอรรถ 2 หน้า 316) ว่าได้เกิดขึ้นจริง รวมทั้ง ซาห์ บารัม วาร์ฮัน และ ฮอชิตาร์ โบमित ในช่วงเวลาเดียวกันของช่วงเวลาก่อนสามพันปีสุดท้ายของยุคของเรา จากวันที่ที่เราจะตรวจสอบได้ โดยง่ายในส่วนที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์แห่งการปรากฏของโซโราสเตอร์ (สองพันหรือสามสิบเอ็ดปีที่แล้วมา) และมุฮัมหมัด (หนึ่งพันสี่ร้อยยี่สิบหกปีที่แล้วมา) และผลรวมที่เป็นสามร้อยปี ซึ่งประกอบเป็นช่วงเวลาต่อเนื่องนั้น ผู้อ่านจะสามารถเห็นได้ว่า เวลารวมทั้งหมดก็อยู่ในช่วงสามพันปีที่โซโราสเตอร์ได้กล่าวไว้ และช่วงเวลานี้ก็ไปตรงกับวันที่ที่เป็นจุดจบ นั่นคือ พ.ศ. 2486 (ค.ศ. 1943) ของยุคกาลิ

ดังนั้น ไม่เป็นการผิดพลาดอันใดหรือไม่ใช่โดยบังเอิญที่พระลิขิตตะถะได้เชื่อมโยงการเกิดใหม่ของธรรมะของพระองค์กับการปรากฏของมหัศจรรย์ทั้งสอง เมื่อพระองค์ได้กล่าวไว้ในข้อความแรกๆ¹ ที่เกี่ยวเนื่องกับระยะต่างๆ ของการที่ธรรมะตกต่ำลงและการดับสูญไปในที่สุด และได้กล่าวถึงการปรากฏของเมตาไตรยก่อนที่ยุคจะสิ้นสุด และธรรมะไม่เป็นปัจจัยหลักของมนุษย์อีกต่อไป เราจะเห็นได้จากข้อความดังต่อไปนี้ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับการเกิดขึ้นใหม่ของมหัศจรรย์ทั้งสอง

*ในเวลาที่มีความหมายที่แท้จริงหลุดหายไปสู่ความหลงลืมโดย
สิ้นเชิงนั้น สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มาจากทุกสารทิศ จากถ้ำของงู² และจากโลก*

¹ หน้า 197 (อนาคตวงศ์).

² ชื่อเหล่านี้เช่น "ที่อยู่ของงู" เป็นเพียงชื่อทางสัญลักษณ์ของเขตคามรอบๆ ซึ่งใช้ในอินเดียในเวลานั้น และไม่ใช่เขตทางดวงดาวที่ลึกลับและคลุมเครือ ตัวอย่างเช่น "ที่อยู่ของงู" เป็นที่รู้จักกันดีว่าเป็นเขตทางตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย ซึ่งมีชายแดนติดต่อกับพม่า ซึ่งแม้แต่เด็ยวี่ก็เป็นที่รู้จักกันในนามของดินแดนแห่ง "นาคา" (งู) ลักษณะเดียวกันนี้ในภายหลังได้ขยายออกไปรวมเอาเขมร ซึ่งตาม

แห่งเทพ และจากโลกแห่งพรหม เมื่อมารวมตัวกันรอบต้นโพธิ์ที่ยิ่งใหญ่ และสร้างภาพของพระพุทธเจ้า และได้แสดง “มหัศจรรย์” เช่นเดียวกับ “มหัศจรรย์ทั้งสอง” แล้วจะสอนธรรมะ

ความหมายนั้นชัดเจน นั่นคือจะไม่ได้มีการสอนธรรมะโดยสิ่งมหัศจรรย์เดี่ยว (อวตาร) หรือ “มหัศจรรย์” ทั้งสองโดยแยกออกจากกัน [นั่นคือคำหลักในการเน้นย้ำของเราก่อนหน้านี้ (หน้า 319-320) แต่ต้องเป็นการสอนแบบ “มหัศจรรย์คู่” ซึ่งแยกออกจากกันไม่ได้ด้วยหลักการหรือจุดมุ่งหมาย แต่อันหนึ่งต้องเสริมอีกอันหนึ่ง คือเป็นเอกภาพโดยสมบูรณ์ เนื่องจากว่ากฎในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ซึ่งปฏิเสธความเป็นไปได้ของการปรากฏพระพุทธเจ้าสององค์ที่แยกจากกันนั้น เป็นคัมภีร์ “สองคัมภีร์แยกจากกัน” แต่อาจมีการตั้งคำถามว่า เพราะเหตุใดต้องมีการปรากฏเป็น “คู่” เพราะเหตุใด มหัศจรรย์เดี่ยว หรือพระพุทธเจ้าองค์เดียวจึงไม่พอ เพราะเหตุใดเล่า และก็อย่างที่เรารู้ได้ชัดให้เห็นไว้แล้วว่า ไม่เพียงแต่พระพุทธเจ้าเท่านั้น แต่คัมภีร์แห่งอวตารศักดิ์สิทธิ์ขององค์อื่นๆ ทุกคัมภีร์ก็ได้กล่าวถึง “ปฏิหาริย์คู่” นั่นคือการปรากฏขึ้นในยุคเดียวกันของอวตารสององค์ เพื่อให้ยุคนี้เข้าสู่จุดจบและนำเอายุคทองเข้ามา ถ้าเช่นนั้นเราจะแก้ปัญหาได้อย่างไรง่ายนิดเดียว นั่นคือ เราต้องหลีกเลี่ยงความเป็นไปได้ของการบงกกัน เนื่องจากการกล่าวที่ผิดๆ มากมายเกี่ยวกับความเป็นพระพุทธเจ้า ที่กล่าวไว้โดยผู้สนับสนุนมากมายที่ขาดความระมัดระวังและหลงทาง (ดังที่เราได้เห็นแล้วจากพุทธประวัติและประวัติของศาสนาอื่น) ในเวลาเดียวกัน เราก็ต้องกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของเราเอง ให้ค้นพบว่าเหตุใดจึงดูเหมือนจะมีการปฏิเสธหลักที่สำคัญยิ่งแห่งการเกิดของพระพุทธเจ้า¹ และพยายามเข้าใจว่าเงื่อนไขที่สุด

ตำนานนั้น ชาวเขมรกล่าวว่า เกิดมาจากเจ้าชายชาวอินเดียและเจ้าหญิงซึ่งเป็น “นาคา” ในทำนองเดียวกัน “โลกเทวะ” เป็นชื่อของเขตทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ซึ่งมีชายแดนติดต่อกับอัฟกานิสถานและต่อไปถึงอิหร่าน ซึ่ง ณ ที่นั่นตามตำนานเป็นที่อยู่ของผู้บูชาเทวะก่อนที่ถึงยุคของไซโรอัสเตอร์ “โลกแห่งพรหมณ์” หมายถึง เขตทางหิมาลัยทางเหนือ (ธิเบตและต่อไปยังจีน).

¹ พระพุทธเจ้าองค์เดียวสำหรับระบบโลกหนึ่งระบบ.

ในการยอมรับแหล่งที่มาอันแท้จริงของการนำโลกในปัจจุบันไปข้างหน้า นั้น ก็มาจากคำกล่าวของพระสิทธัตถะในข้อความที่เป็นปริศยานี้เอง

ปรัชญาเมธีชาวพุทธโบราณบางคนได้ยอมรับความจริงนี้เช่นเดียวกัน และในการเคารพบูชาและการปฏิบัตินั้นก็ได้อบรมความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างเมตไตรยและอวโลกิเตศวรและการปรากฏองค์

ในศาสนาที่ยิ่งใหญ่ทุกศาสนานั้น คำทำนายเกี่ยวกับการปรากฏขึ้นเป็นคู่หรือมหัศจรรย์คู่ หรือการมาถึงครั้งสุดท้ายของ “ยุคอันเป็นมงคล” นี้ เราจะได้เห็นแล้วว่าขึ้นอยู่กับฤดูกาล ไม่ว่าจะได้อะไรเกิดขึ้นในช่วงการพัฒนาแต่ละศาสนา หรือศาสนาอื่นจะได้มีอิทธิพลต่อพวกเขา หรือในทางตรงกันข้ามก็ตาม ผู้ที่ยึดมั่นต่อศาสนาเหล่านี้แต่ละศาสนาได้รับการเตือนถึงคำทำนายที่เป็นที่รู้จักกันว่าให้คอยพลังที่จะปรากฏเพื่อรวมมนุษยชาติให้เป็นหนึ่งเดียว ดังนั้น จะไม่มีใครสงสัยได้เลยว่า ช่วงเวลาจบแห่งยุคที่แล้ว นั่นคือยุคกาลิ ซึ่งทุกคนได้รู้จักแล้วนั้น จะนำมาสู่การปรากฏองค์แบบคู่ของผู้ที่ได้สัญญาไว้ เพื่อจะมาเปิดศักราชแห่งประวัติศาสตร์ของมนุษย์ นั่นคือการเริ่มยุคสัตตะ หรือพันปีแห่งความถูกต้อง

ดังนั้น คำทำนายเกี่ยวกับ “การปรากฏคู่” ที่ยิ่งใหญ่ ทำให้ชาวฮินดูส่วนใหญ่ปฏิเสธคำกล่าวของพระสิทธัตถะว่าพระองค์เป็นผู้ที่มาตามสัญญา และจะต้องปรากฏองค์ขึ้นในช่วงกลางแห่งยุคกาลิที่ยาวนาน และมาปฏิรูปธรรมะในทำนองเดียวกัน คำทำนายในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของโซราสเตรียนก็ทำให้ชาวโซราสเตรียนปฏิเสธโซโรอัสเตอร์ และในทำนองเดียวกันศาสนามุฮัมหมัด ผู้มาปฏิบัติหน้าที่ในทำนองเดียวกัน ก็ถูกปฏิเสธโดยพวกมุสลิม และชาวยิวก็ปฏิเสธพระเยซูคริสต์ด้วยเหตุผลเดียวกัน คนทั้งหมดนี้ล้วนรอคอยปาฏิหาริย์คู่โดยไม่พิจารณาถึงคำทำนายอื่นในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของตนเอง ซึ่งก็ได้กล่าวถึงผู้นำอันศักดิ์สิทธิ์ที่จะปรากฏขึ้นในช่วงกึ่งกลางของเวลาในแต่ละศาสนา ในช่วงเวลาที่มีดิมิดอันยาวนาน

ถึงตอนนี้อาจจะเป็นที่ชัดเจนจากคำทำนายในศาสนาฮินดู โซราสเตรียน

และพุทธ แล้วว่า สิ่ง que ทุกคนรอคอยอันเป็นสิ่งยิ่งใหญ่¹ ซึ่งคือวันแห่งวันเวลาของการสิ้นสุดการมาถึงของยุคสุดท้าย ซึ่งทุกคนรอคอยนั้น เพิ่งจะมาถึงได้ไม่นานนี้เองจากการคำนวณโดยอาศัยคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ และการที่คำกล่าวในคัมภีร์เหล่านั้น มีความเชื่อมโยงกันอย่างโดดเด่น และสามารถที่จะค้นพบบางวันที่ที่ถูกต้องเหมาะสมะนั้น นั่นคือ พ.ศ. 2360 (ค.ศ. 1817) พ.ศ. 2363 (ค.ศ. 1820) พ.ศ. 2387 (ค.ศ. 1844) พ.ศ. 2394 (ค.ศ. 1852) พ.ศ. 2406 (ค.ศ. 1863) ซึ่งเราต้องให้ความสนใจต่อวันที่เหล่านี้มากขึ้น เป็นเพราะเหตุว่าวันที่เหล่านี้อยู่ใกล้กันมากเกินไปเกินกว่าที่เราจะไม่สนใจถึงความสำคัญหรือไปคิดว่ามันเพียงใกล้กันเพราะความบังเอิญ นอกจากนี้ วันที่เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงบันทึกเหตุการณ์ในชีวิตของบุคคลคนเดียว หรือไม่ก็แสดงความเป็นไปได้ของปรากฏการณ์คู่ ดังนั้น เวลาที่ได้มีการกำหนดไว้ล่วงหน้า ก็คือศตวรรษที่แล้ว ณ เวลานั้นสิ่งที่เราต้องค้นหาต่อไปก็คือ สถานที่ซึ่งจะให้ความหมายที่สำคัญต่อวันที่เหล่านี้ ซึ่งเราเห็นกระจางแจ้งแล้วเมื่อเราได้ศึกษาแนวความคิดและเงื่อนไขแห่งคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์เป็นอย่างดี

¹ ความคาดหวังเหล่านี้ในมิติของจิตวิญญาณก็ได้มีอิทธิพลในแง่ของกาลเวลา และสิ่งนี้ก็พิสูจน์ได้ในการตีความเช่น "อีกประมาณ 2,500 ปี ธรรมะจะเรืองรองและเป็นแสงส่องสว่างไปทั่วโลก และถึงกา (ซีลอน) เอง ก็จะมีความสุขสมขึ้นมึน..." [วิจิตวาหน] ธรรมะ-วิจิต แนนอน ความหมายของประโยคที่กล่าวมานี้ได้มีการเข้าใจผิดไป และซีลอนก็ไม่ได้มีความสุขสมขึ้นมึน ในพม่าเช่นเดียวกัน เราสามารถจะรายงานได้ว่า ปีพุทธศักราช 2,500 (คริสตศักราช 1957) จะเป็นการฟื้นคืนพุทธศาสนา และมีความเชื่ออย่างรุนแรงว่า "ยุคทอง" ที่มนุษย์แสวงหาจะเกิดขึ้นมาตอนนั้น ชาวไทยได้ตั้งพรรคการเมืองใหม่ขึ้นในปีนั้นและเรียกว่า พรรคศรีอริยเมตไตรย ตามชื่อของพระพุทธศรีอริยเมตไตรยที่เขารอคอยอยู่ระยะหนึ่ง!

10 สถานที่

ประวัติศาสตร์ของศาสนาได้แสดงให้เห็นปรากฏการณ์ที่ประหลาดอยู่นั้นคือ ผลกระทบทางศาสนานั้นครอบคลุมเป็นวงกว้างระดับโลก แต่จุดกำเนิดของศาสนากลับแคบมาก นั่นคือ อยู่ในระดับท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ทั้งที่โลกมีทวีปถึงหกทวีป แต่ปรากฏการณ์ที่สำคัญยิ่งยวดที่สุดนี้ ซึ่งคือการเกิดของพุทธะที่เกิดขึ้นในบริเวณจำกัด ทำนองเดียวกับดวงอาทิตย์ที่ขึ้นอยู่ทางทิศเดียว โดยอาจเปลี่ยนมุมเล็กน้อยตามฤดู ก็จำกัดในสถานที่เกิดในทำนองเดียวกัน และการดับสูญก็ทำนองเดียวกัน ในทำนองเดียวกัน ดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณ การปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์ ไม่ว่าจะเราเรียกว่า กฤษณะ โมเชส โซโรอัสเตอร์ ลิทซ์ตละ เยชู หรือมุฮัมหมัด ก็ตาม ทั้งหมดได้เกิดขึ้นในทวีปเอเชียเท่านั้น และในบริเวณของทวีปที่จำกัดอยู่ด้วย หากเราดูแผนที่ของทวีป เราจะเห็นได้ว่าดินแดนที่พระลิตซ์ตละเกิดขึ้น หรือที่เรียกว่า กรุงกบิลพัสดุ์นั้นจะอยู่ทางริมของทิศตะวันออก และที่โมเชสถือกำเนิดขึ้นหรือที่เรียกว่าภูเขาซีนาย อันเป็นริมของทิศตะวันตกนั้น หากเราจะเดินทางเดินจากสองจุดนี้เราจะเห็นว่าเป็นเส้นทางที่แคบและตรง ซึ่งเป็นการแสดงถึงความจำกัดของสถานที่เป็นอย่างยิ่ง จุดกลาง

ของสองจุดนี้คืออิหฺร่าณ อันเป็นดินแดนตะวันตกสุดของพวกอารยัน และเป็นจุดเน้นในการทำนายของคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ ดังที่เราจะเห็นได้ต่อมา

ยิ่งเราได้ละเอียดการทำนายเหตุการณ์ และยิ่งเหตุการณ์นั้นตรงเผงจากการทำนายเวลา รายละเอียด และเรื่องราวที่ประกอบเป็นเหตุการณ์นั้นเท่าใด เราจะยิ่งเห็นว่าเราต้องใช้สติปัญญาอันล้ำเลิศ และเราต้องใช้ความพยายามอย่างยิ่งยวดของเราในการใช้คำทำนายเหล่านั้นเพื่อจุดประสงค์ของเรา ด้วยมาตรฐานนี้ เราจำเป็นต้องยอมรับความถูกต้องตรงเผงในเวลาและสถานการณ์ต่างๆ ในคำทำนายเหล่านั้นที่ได้ปรากฏอยู่ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของฮินดู โขราสเตรียน พุทธ เมื่อพันๆ ปีมาแล้ว¹ ดังที่เราได้เห็นมาแล้วว่า คำทำนายเหล่านั้นไม่เพียงนำเราไปสู่เหตุการณ์ที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยคำทำนายทั้งหมดนั้นสื่อความหมายซึ่งกันและกันด้วยสัญญาณที่ต่างๆ เท่ากันและประกอบกัน แต่คำทำนายเหล่านี้ยังขัดข้ออ้างต่างๆ ที่จอมปลอมอีกด้วย ดังนั้น หากเราจะซื่อสัตย์ต่อคำแนะนำที่มีอยู่ในคำทำนายเหล่านี้ ในการค้นพบสถานที่ที่สิ่งมหัศจรรย์คู่ได้เกิดขึ้น นั่นคือผู้หยดยุคผู้มีนามว่า เมตไตรย และองค์ประกอบทางจิตวิญญาณอันเป็นคูนันได้ปรากฏขึ้น ตามที่ได้มีการกำหนดวันที่ที่พระองค์จะปรากฏกายขึ้นนั้น เราจะต้องจัดและปฏิเสธที่จะพิจารณาสิ่งที่เรียกว่าพุทธ แต่จริงๆ แล้ว เป็นสิ่งที่จอมปลอม พวกที่ประกาศความเป็นพุทธซึ่งไร้จริยธรรมที่มีอยู่ในหลากหลายพื้นที่และในหลากหลายเวลา และคิดอย่างตรงกันข้ามกับคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์โดยสิ้นเชิงนั้น ล้วนแต่เพียงแต่ลอกเลียนแบบของคำสอนอันศักดิ์สิทธิ์ด้วยวิธีการที่ง่ายๆ คับแคบ และโดยส่วนใหญ่เป็นความไร้สาระอย่างไม่น่าเชื่อ

เราได้สังเกตเห็นแล้วว่า คัมภีร์ในพุทธศาสนานั้นได้กำหนดวันที่ไว้เป็นที่

¹ เราจะกล่าวได้อย่างถูกต้องว่า ระดับของความตรงกันเกี่ยวกับการวัดรายละเอียดเกี่ยวกับเวลา สถานที่ และองค์ของผู้ปลดปล่อยที่มาตามสัญญาณนั้น มีปรากฏอยู่ในคัมภีร์ของฮิว คริสเตียน และมุฮัมหมัด อย่างไรก็ตาม เพื่อจุดประสงค์ในการค้นหาของเราใน คัมภีร์เหล่านี้ไม่อาจบันทึกไว้ได้ในลักษณะเดียวกันกับการทำนายของอินโดอารยันที่มีเบื้องต้นทางฮินดูและพุทธ และยิ่งน้อยลงไปอีกในศาสนาโซโรอัสเตรียน.

ไป ซึ่งก็ยืนยันทันและเสริมกับวันที่ต่างๆ ที่เจาะจงแจ่มชัดในคัมภีร์ของฮินดูโบราณ ซึ่งมีการกำหนดระยะเวลาแห่งชีวิตและงานของพระสิทธิตถะเอง อย่างไรก็ตาม พระสิทธิตถะได้กำหนดเวลาแห่งสภาพของโลกทั้งหมดเมื่อธรรมะของพระองค์ หลุดหายเข้าไปในความมืดได้ชัดเจนและตรงเป็นอย่างยิ่ง ทำให้เราไม่ต้องสงสัยเลยว่า หากเราจะกำหนดความแน่นอนในระยะเวลาของเรา เราก็ต้องร่วมเป็นหนึ่งในเดียวกับคัมภีร์ของฮินดูซึ่งได้กำหนดสัญญาแห่งวันเวลาที่เรา ประสบอยู่ได้อย่างถูกต้องชัดเจน คัมภีร์ทั้งสองได้มีการกำหนดชัดเจนจากอดีตที่ห่างไกลจนถึงทางออกแห่งปัญหาในปัจจุบัน นั่นคือ เมตไตรย คัมภีร์ของ โขราสเตรียณได้เข้ามาเสริมคำทำนายของคัมภีร์ฮินดูและพุทธได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น ขอให้เรามาดูกันว่า คำทำนายนั้นได้กล่าวถึงสถานที่เกิดมหัศจรรย์ คู่ใดอย่างไร เราจะเริ่มวิเคราะห์คำทำนายโดยเริ่มจากที่เก่าแก่ที่สุดก่อน นั่นคือ คัมภีร์ของฮินดู แต่ต้องเป็นไปโดยที่เราสำนึกถึงความจริงในขณะที่ตีความ คัมภีร์และคำทำนายเหล่านี้ว่า เนื่องจากครุบาอันศักดิ์สิทธิ์ทั้งหมดที่เราจักนี่คือ ผู้นำสาร หรือ “สื่อกลาง” ที่เชื่อมไปถึงองค์ผู้สูงสุด และคัมภีร์เหล่านี้ก็คือสิ่งที่ แสดงถึงเจตนารมณ์อันสูงส่งเพื่อมนุษยชาติในสถานที่ต่างๆ ในโลก ในช่วง ประวัติศาสตร์ซึ่งแตกต่างกัน เพราะฉะนั้น คัมภีร์เหล่านี้ทั้งหมดต้องมีความ สอดคล้องกันอย่างเต็มที่สมบูรณ์ และก็สอดคล้องสมบูรณ์จริงๆ โดยในปุราณะ ของฮินดู เราจะได้เห็นการอ้างถึงการเกิด กัลกิ (เมตตย) หรือ Raja Suryavanshi Maru ซึ่งถึงแม้จะได้กำหนดสถานที่ว่าอยู่นอกอินเดีย แต่ก็ยังอยู่ใน บริเวณของชาวอารยัน ใน *กัลกิปุราณะ* นั้นได้กล่าวว่า กัลกิ จะเกิดขึ้นที่ดินแดน แห่ง “Purshottam” (ดินแดน) ในขณะที่ในภาษาสันสกฤตนั้น “Purshottam” หมายความว่า (Pursh = บรูษ หรือ มนุษย์ ottam = สูงสุด) ซึ่งจะเรียกได้ว่า (ดินแดนแห่ง) มนุษย์ผู้สูงสุด (หรือ แห่ง “ผู้กล้าหาญที่สุด”) หรือเป็นดินแดน สูงสุดที่ผู้กล้า (อารยัน) อาศัยอยู่ ซึ่งตามพงศาวดารของอารยันย่อมหมายถึง ดินแดนของอารยันเอง แต่หากเราศึกษาให้ลึกลงไปอีก เราจะได้ข้อมูลเพิ่มเติม เกี่ยวกับตำแหน่งแห่งที่ที่ตรงเผงเกี่ยวกับดินแดนแห่งชาวอารยัน นั่นคือ เปอร์-

เซีย และคำว่า Purshottam ก็เป็นคำในภาษาสันสกฤต ซึ่งมีความหมายเดียวกับคำว่า Parsatham ในภาษาเปอร์เซียโบราณ หรือเรียกได้ว่า “ฐาน” ของปาร์ซา (ชาวเปอร์เซีย) และด้วยความหมายเดียวกันอาจแปลว่า ดินแดนที่อยู่สูงที่สุดที่อาศัยอยู่ได้ (เพราะดินแดนส่วนใหญ่ของประเทศเปอร์เซียอยู่บนที่ราบสูงห่าพันฟุต) ท่ามกลางอำนาจการปกครองเดิมของชาวอารยันที่เป็นอินโด-อิหร่าน ที่ซึ่งวัฒนธรรมและอารยธรรมของชาวอารยันยังดำรงอยู่จนทุกวันนี้ ในส่วนอื่นๆ ของ *กัลกีปุราณะ* มีการกล่าวถึงอิหร่านโดยเรียกชื่อว่า บาดราพิท (Bhadrapith) (Bhadra มีความหมายว่า “อารยัน” และ “Pith” หมายความว่า “ก้าน” หรือ “ราก”) หรือเรียกว่า ฮารี-ชาดาน ซึ่งเป็นชื่อเรียกอิหร่านอีกชื่อหนึ่งในคัมภีร์ปุราน และได้ระบุไว้เลยว่า กัลกี จะปรากฏขึ้นที่นั่น

ส่วนคัมภีร์ของโซโราสเตอร์นั้น การระบุสถานที่นั้นมีความชัดเจนและยังได้ระบุชัดถึงชื่อของภูเขา ดิมาวันด์ (Demavand)¹ ซึ่งที่เชิงเขานี้ก็คือ เตหะราน อันเป็นเมืองหลวงของอิหร่าน ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีการต่อสู้กันระหว่างความดีและความชั่ว และเป็นเวลาที่ฮอซิดาร์ ปรากฏขึ้น คัมภีร์เดียวกันนี้เองได้ระบุชื่อของผู้ปลดปล่อยองค์ที่สองอย่างชัดเจน นั่นคือ ฮอซิดาร์ โบรมิต ซึ่งปรากฏองค์ขึ้นพร้อมๆ กับ ซาห์-บาห์รัม (ซาห์ บาห์รัม วาร์ชวัน) ผู้หยุดยุด ซึ่งมีความหมายอย่างชัดเจนว่า ผู้ให้แสงสว่างทางปัญญา “แห่งดินแดนดั้งเดิม” โบรมิต (Bomit) ในกรณีนี้คือ อิหร่าน เท่ากับว่าดินแดนนั้นคือ อิหร่าน ข้อความข้างต้นย่อหน้าและข้อความอื่นๆ ในคัมภีร์ของโซราสเตรีย เป็นฐานที่ทำให้ชาวโซราสเตรียเชื่อมั่นว่า องค์ผู้ปลดปล่อยผู้ที่จะนำยุคทองมาสู่โลก ต้องปรากฏขึ้นในถิ่นกำเนิดของพวกเขาอีกครึ่งหนึ่ง เพราะในคัมภีร์โซโราสเตอร์เท่านั้นที่ยืนยันว่า การเกิดนี้จะเกิดขึ้นในดินแดนแห่งนี้เอง คัมภีร์อื่นของศรัทธาความเชื่อ

1 ภูเขาสูงนี้คือที่ที่ ‘ททกะ’ ผู้เป็นยักษ์มารในความปรารถนาของมนุษย์ถูกตรึงไว้และวิบุรุษผู้ปลดปล่อยนามว่า ปุรณัสสปะ (เชิงอรธ 3 หน้า 255) จะปรากฏองค์ขึ้นมาเพื่อเอาชนะยักษ์มารตนนี้อีกครั้งหนึ่ง.

อื่นๆ ไม่ได้มีการยืนยันดังกล่าว ดังนั้นจากคำกล่าวในคัมภีร์ย่อมแสดงให้เห็นว่า “อิหฺร่าน (เปอร์เซีย)”¹ คือที่ที่มหัศจรรย์คู่จะได้ปรากฏขึ้น

¹ มุฮัมหมัดก็กล่าวถึงดินแดนอีกดินแดนหนึ่งซึ่งไม่ใช่ของพระองค์เอง (อารเบีย) แต่ก็ใกล้ๆ กัน “จงฟังในวันที่ผู้ปวาร้องจะได้ปวาร้องมาจากดินแดนใกล้เคียง เป็นวันซึ่งพวกเขาจะเกรงกลัวการปวาร้องแห่งสัจจะ นี่คือวันที่กำลังจะมาถึง” *คัมภีร์กูรอานบทแห่งอัลคาฟ*, VV 41, 42 ในทำนองเดียวกับคัมภีร์ของยูดา-คริสเตียน มีการชี้ให้เห็นว่าอิหฺร่านคือสถานที่สำหรับการมาถึงของผู้หยุดยุค “และข้าได้มองเห็นและก็ได้มาถึง เมื่อข้าเห็นว่าข้าอยู่ที่ซุซซานในวัง ซึ่งเป็นแคว้นของอีแลม (พจนานุกรมบรรยายคำนี้เป็นชื่ออิหฺร่านในภาษาอัสซีเรีย) และข้าก็เห็นเป็นนิมิตว่า ข้าอยู่ใกล้กับแม่น้ำอูไล” *ดาเนียล*, VIII. 2 และ “ข้าจะขึ้นบัลลังก์ที่อีแลม และจากที่นั่นข้าจะทำลายกษัตริย์และเจ้าชาย นี่คือนิสัยที่พระผู้เป็นเจ้ากล่าวไว้” *เจเรมาย*, บทที่ 49 V. 38.

11 อมิตาภา

ถึงตอนนี้เราต้องใช้เวลาลึกเล็กน้อยในการสร้างความกระจ่างเกี่ยวกับชื่อ และแนวความคิดของอมิตาภา ซึ่งเราจะได้เห็นชื่อนี้บ่อยทีเดียวจากนี้เป็นต้นไป ซึ่งเราจะได้ใช้ชื่อนี้ร่วมกับเมตไตรย หรือบางครั้งอาจแยกกับเมตไตรย

ในขณะที่สำนักความคิดทางพุทธทั้งหมด ยอมรับและใช้ชื่อของเมตไตรย (ซึ่งมีความหมายว่า “ผู้มีชื่อที่แปลว่าความเมตตา” เพราะพระองค์คือ พระโพธิสัตว์¹ ซึ่งมีการกล่าวถึงในบทบัญญัติทางบาลี และข้อเขียนของพวกเถรวาท แต่

¹ ในขณะที่จุดมุ่งหมายของชาวพุทธนิกายเถรวาทคือการเป็น “อรหันต์” นั่นคือตรัสรู้ได้ด้วย ความพยายามของตนเองและเพื่อตนเองนั้น ในความนึกคิดของสาวกองค์อื่นนั้น แนวความคิดนี้ถือว่า มี ศูนย์อยู่ที่ตนเองมากเกินไป และตรงกันข้ามกับจุดมุ่งหมายของพระสิทธัตถะในการปลดปล่อย ทุกๆ ชีวิตและความพยายามของพระองค์ทั้งชีวิตในการช่วยให้ผู้อื่นก้าวไปถึงยุคนั้น ดังนั้นอุดมคติที่ จะเป็นดังตัวอย่างของพระสิทธัตถะที่มากขึ้นคือความเป็น “โพธิสัตว์” ซึ่งหมายถึงบุคคลอันสมบูรณ์ ผู้ซึ่งเข้าสู่นิพพานด้วยตนเอง และต่อผู้ใดในรุ่นต่อไปเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นให้ถึงซึ่งการปลดปล่อย แนว ความคิดนี้ได้รับการยอมรับโดยพวกมหายานในภายหลังว่าเป็นอุดมคติที่แท้จริงแห่งชีวิต และก็ เหมือนกับการยืนยันของพระสิทธัตถะดังที่พระองค์ได้บรรยายไว้อย่างยอดเยี่ยมใน *สังฆธรรมมุนทริก*, หน้า 113-116.

ชื่อของพุทธอมิตาภากลับพบได้ในคัมภีร์ของมหายานเท่านั้น อย่างไรก็ตาม หากเราได้ปรึกษาเปรียบเทียบคำทำนายที่กล่าวถึงการปรากฏขึ้นของเมตไตรยและอมิตาภานั้น โดยในข้อเขียนของบาลีก้าวถึงเมตไตรย และในข้อเขียนของมหายานกล่าวถึงทั้งเมตไตรยและอมิตาภา เราจะเห็นได้ชัดเจนว่า สัญญาณเกี่ยวกับบุคคลทั้งสองและเวลาที่อ้างอิงนั้นเหมือนกันทีเดียว เราได้ชี้แจงให้เห็นแล้ว (หน้า 273-307) ด้วยการศึกษาคัมภีร์ของทั้งสองสำนัก เกี่ยวกับ “การดับสูญทั้งห้า” ของธรรมะ และหากกล่าวให้ตรงประเด็น เราจะเห็นได้ว่าในคัมภีร์ของมหายานนั้น ไม่มีทางที่จะแยกชื่อทั้งสองนี้ออกได้เลย หากเราพิจารณาถึงเงื่อนไขที่แท้จริงในการปรากฏขึ้นของพระองค์ทั้งสอง อย่างไรก็ตาม ความที่ไม่รู้จักแก้ปัญหาเกี่ยวกับ “การปรากฏหนึ่งครั้ง” แต่การมีสองชื่อ ดังนั้น ในวรรณกรรมมหายานในช่วงต้นๆ จึงกำหนดให้อมิตาภาเป็นปรากฏการณ์ทางจิตแท้ซึ่งจะรับรู้ได้ด้วยจิตเท่านั้น และด้วยวิธีนี้พวกมหายานจึงสามารถแยกข้ออ้างอิงเกี่ยวกับเวลาและวันที่ออกจากปรากฏการณ์ของอมิตาภา และสรุปลงที่เมตไตรยในฐานะที่เป็นพุทธที่เห็นและจับต้องได้ ผู้ปรากฏองค์ขึ้นในโลกตามคำทำนาย ตามคัมภีร์ของพวกเขา และตามข้อเขียนทางบาลี เราจะเห็นได้ว่านี่ไม่ใช่วิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้อง หากเราพิจารณาข้อเขียนของเขาเองในรายละเอียดที่แจ่มชัดเกี่ยวกับสถานที่และเงื่อนไขซึ่งอ้างอิงถึงแต่รายละเอียดที่จับต้องได้เกี่ยวกับความเป็นอมิตาภา

แต่เราจะต้องไม่มัวมาเสียเวลากับปัญหาและข้อขัดแย้งเหล่านี้ สิ่งที่เราต้องทำโดยรวดเร็วก็คือกล่าวเลยว่าปัญหาและข้อขัดแย้งนี้เกิดขึ้นจากความเข้าใจผิดในเบื้องต้นในความหมายของอมิตาภา อมิตาภา¹ ไม่ใช่ชื่อของบุคคล แต่เป็นเพียงคำสันสกฤต (อมิต แปลว่า นිරันตร์ หรือไร้จุดจบ หรือสมบุรณ์;

¹ พระองค์เป็นที่รู้จักกันในนาม “อมิตยัส” ซึ่งหมายถึง “ผู้เป็นอมตะ” (อยุ หมายถึง ขอบข่ายชีวิต) พระองค์ยังได้เคยเป็นที่รู้จักในฐานะที่เป็น “ธรรมการ” (ผู้ประกอบกรรมดีหรือผู้ปฏิบัติศาสนา) ในขณะที่พระองค์อยู่ในสถานะของพระโพธิสัตว์.

พุทธ แปลว่า เกียรติยศ หรือความรุ่งเรือง) เพราะฉะนั้นจึงเป็นความหมายแห่งตำแหน่ง ซึ่งอาจแปลตรงตัวว่า “เกียรติยศแห่งพระผู้เป็นเจ้า” หรือ “เกียรติยศอันไม่มีที่สิ้นสุด” หรือ “ความรุ่งเรืองอันเป็นนิรันดร์” ในทำนองเดียวกับตำแหน่งหรือชื่อเรียกของพระลัทธิตถะที่เราเรียกว่า พุทธะ ตถาคต หรือ ทีปังกร ในทำนองเดียวกัน คำว่า อมิตาภา หากเราคำนึงถึงความสัมพันธ์ในส่วนที่เกี่ยวกับคำทำนาย และเงื่อนไขที่ใช้ในการบรรยายความเป็นอมิตาภา ก็เป็นการแสดงถึงพุทธที่ทุกคนรอคอย นั่นคือ “เมตไตรย”

เป็นการสำคัญที่ต้องกล่าวด้วยว่า พระลัทธิตถะนั้นไม่ได้เพียงแต่กล่าวว่า ผู้ที่จะสืบทอดพระองค์นั้นมีชื่อที่แปลว่า “ความเมตตา” เท่านั้น แต่ได้สรรเสริญคุณสมบัตินี้หรือคุณสมบัตินั้นทุกประการ:

ของขวัญเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ การสร้างวิหารทำให้มีชื่อเสียง การเข้าสมาธิและการปฏิบัติทางศาสนาทำให้หัวใจมีความสงบ การเข้าถึงลัทธิจะนำไปสู่นิพพาน แต่ยิ่งใหญ่เหนือสิ่งอื่นใดคือ ความเมตตาอันเปี่ยมด้วยความรัก แสงของดวงจันทร์สว่างกว่าแสงแห่งดวงดาวถึงสิบหกเท่าฉันใด ความเมตตาอันเปี่ยมด้วยความรักก็ทำให้หัวใจเป็นอิสระได้มากกว่าการปฏิบัติกิจแห่งศาสนาถึงสิบหกเท่าฉันนั้น สภาพจิตใจแบบนี้เป็นสภาพจิตใจที่ดีที่สุดในโลก ขอให้มนุษย์ยืนหยัดในคุณสมบัตินี้ในขณะที่เขาคืนอยู่ไม่ว่าเขาจะยืนอยู่...เดินอยู่ นั่งอยู่ หรือกำลังนอนลง¹

จุดยืนแห่งความกรุณาอันยอดเยี่ยมเป็นจุดมุ่งหมายอันสูงสุดสำหรับจิตใจ และมีความหมายเป็นสองประการ ประการแรกเป็นการแสดงความสำคัญสุดยอดของผู้ที่สืบทอดพระองค์ นั่นคือ เมตไตรย องค์ผู้ซึ่งนามนั้นมีความหมายเป็นนัยแห่ง “ความเมตตา” และประการที่สอง การเน้นถึงความรับผิดชอบของเราในการผูกพันตัวเองในภารกิจในการช่วยเหลือมนุษยชาติ ภารกิจนี้จะสำเร็จ

¹ มหาวรรค (วินัยปิฎก).

ได้ด้วย “ความเมตตา” หรือเมตตาไตรย โดยเป็นทั้งวิธีการและจุดมุ่งหมาย

แต่เมตตาไตรยก็เช่นกันที่ว่า เป็นเพียงชื่อเรียกที่มีความหมาย แต่ไม่สามารถเป็นนามของผู้หยุดยุค หรือผู้ที่ต้องได้เป็นพุทธะ เพราะเหตุว่าเมตตาไตรยมีความหมายเพียงตามที่พระสิทธัตถะได้ให้ไว้ นั่นคือผู้ที่มีชื่อที่มีความหมายว่าความเมตตา จากความนี้ผู้อ่านต้องมองสิ่งที่ชัดเจนออกได้ นั่น “เมตตาไตรย” ไม่ได้หมายความว่า “เมตตา” ดังนั้น นามของตถาคตหรือพระพุทธเจ้า ผู้ซึ่งเราทราบแน่นอนว่าได้ปรากฏองค์ขึ้นแล้วนั้น จะไม่ใช่ “เมตตาไตรย” แต่เป็นชื่อที่มีความหมายของ “ความเมตตา” ในภาษาของแผ่นดินเกิดของพระองค์เอง

จากการที่แทบจะไม่เคยได้มีการกล่าวถึง¹ นามของอมิตาภาในบันทึกโบราณของอินเดีย นั้น มีนักปราชญ์บางคนได้สรุปว่ารากศัพท์และความคิดในชื่ออมิตาภานั้นมาจากแห่งที่อยู่นอกชายของพุทธศาสนาของอินเดียในช่วงแรกสุด และกลับไปอยู่ในขอบเขตรอบนอกของซีกโลกภาคตะวันตก ที่ซึ่งชาวอารยันที่เป็นชาวอิหร่าน และลัทธิโซราสเตรียนเป็นที่นับถือ ที่นี้ในขณะนั้นแนวความคิดทุกแนวความคิด รวมทั้งแนวความคิดเกี่ยวกับความเป็นจริงของพระสิทธัตถะก็ได้เปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปจากการที่ชนชาติและอุดมการณ์ต่างๆ ได้ผสมผสานกัน โดยเฉพาะในหมู่ชาวอารยันเอง (ชาวอินเดียและชาวอิหร่าน) แต่ชื่อ

¹ ในอินเดียนั้น ถึงแม้ว่ามีการวาดภาพของอมิตาภาที่เก่าแก่ย้อนไปถึงการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่สาม ประมาณพุทธศักราช 250 แต่ก็ไม่มีการบรรยายลักษณะใดๆ ที่เกี่ยวกับพระองค์ แต่นี่ก็ไม่ได้จำเป็นต้องหมายถึงการปฏิเสธที่จะในการบรรยายลักษณะของพระองค์ในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ทางพุทธ ซึ่งอาจจะได้แผลงมาจากคำทำนายของพระสิทธัตถะเกี่ยวกับความโดดเด่นในอนาคตของปาดิสู้บุตร และคัมภีร์ดั้งเดิมของฮินดูที่ได้บรรยายสภาพของสตัคในอนาคต (ยุคทอง) ซึ่งผู้ที่จะนำเข้ามาคือผู้หยุดยุค ซึ่งก็ได้แผลงมาอย่างนั้นจริงๆ เนื่องจากสำนวนต่างๆ ในสันสกฤตเกี่ยวกับ สุชาวดี-วูหะที่ใหญ่กว่าและเล็กกว่า รวมทั้ง อามิตย ชนยสูตร มีความหมายตรงคำต่อคำกับวลีต่างๆ ใน “หนังสือเกี่ยวกับกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่” ซึ่งมีความเรื่องรอง (มหาสุทัศน์ [หมายความว่าผู้ยิ่งใหญ่ด้วยสำนวนอันเรื่องรอง] สุตันตะ) ใน *ทิมิกาย* เอง เช่นเดียวกับ *มหาสุทัศน์ ชาติก* หมายเลข 95 ดังนั้น ตามที่เราได้กล่าวมาก่อนแล้วว่า ไม่มีหนทางที่จะแยกแยะต้นสายอันดั้งเดิมของคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ส่วนใหญ่นี้ทั้งที่ยานและมหายาน.

สรุปข้างต้นที่ว่าอมิตาภาเป็นแนวความคิดในช่วงหลังที่เกิดจากชาวอิหร่าน ก็ละทิ้งประเด็นไปสองประเด็น นั่นคือ ความล้มเหลวของนักปราชญ์เหล่านั้นในการมองให้เห็นว่า ชื่อมันจริงๆ แล้วคือตำแหน่งหรือชื่อเรียกของเมตไตรย และคุณสมบัติที่ประกอบมากับชื่อ (อมิตาภา) และเงื่อนไขที่ประกอบเป็นขอบข่ายของอมิตาภา ชื่อนี้เราเห็นได้ชัดว่าเป็นชื่อทางอินโด-อารยัน และถึงแม้ว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดดังที่เราได้เห็นแล้วระหว่างรากของภาษาของชาวอารยันทั้งสองนี้ก็ตาม แต่ชื่อ “อมิตาภา” ไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นคำที่เพี้ยนมาจากภาษาอิหร่านโบราณ แต่กลับเข้าใจได้โดยง่ายด้วยความหมายทางสันสกฤต

ในขณะที่มีการ “ผสมผสาน” กันของชื่ออมิตากับชื่อของเมตไตรย และอวโลกิตศวร ซึ่งเป็นแนวความคิดที่สอดคล้องที่สุดกับสิ่งที่ได้เคยอธิบายให้เห็นอยู่แล้ว ที่ว่าอมิตาคือ “ฉาน”¹ พุทธที่ได้ครอบครองอาณาจักรทางตะวันตกหรือดินแดนอันบริสุทธิ์ (สุขาวดี)² และสภาวะทางโลกของพระองค์ (มนุษย์³-พุทธะ) ก็คือเมตไตรย ผู้ที่เข้าถึงได้โดยผ่าน (ซึ่งหมายถึง “ประตู” หรือ “นิมิตหมาย”) พระโพธิสัตว์อวโลกิตศวร

ตามตำนานนั้น อมิตาภาเคยเป็นกษัตริย์ในชาติก่อนของพระองค์ซึ่งยาวนานเป็นอสงไขย ผู้ได้ละทิ้งบัลลังก์และกลายเป็นผู้ท่องเที่ยวไป ได้เข้าถึงซึ่งความเป็นโพธิสัตว์ด้วยการขึ้นำของพระพุทธเจ้า นั่นคือพระพุทธเจ้าผู้เป็นมนุษย์ดังที่เห็นได้ และเมื่อนั้นท่านก็ได้ปฏิญาณตนครั้งใหญ่ว่าจะเป็นพระพุทธเจ้าเพื่อช่วยเหลือสิ่งมีชีวิตทั้งมวล และจะสร้างที่หลบภัยให้เป็นที่อยู่อันสุขสงบ อุดมด้วยปัญญาและความบริสุทธิ์ให้กับผู้ที่มีความดีงามเป็นเลิศ

1 คำว่า ทยานิ มาจากคำสันสกฤต “ทยันต์” ซึ่งหมายถึง “จิต” หรือ “ทางจิต” ดังนั้น จึงเป็นส่วนที่ผ่านมาสู่ลักษณะทางกายภาพของปรากฏการณ์แห่งความเป็นพระพุทธเจ้า ได้มีการขนานนามแซ่ของทางพุทธต่อพระองค์ “น้อมเคารพต่อพุทธ!” โอม นโม อมิตายะ พุทธะ ในภาษาสันสกฤต โอม โอม เตโพ ในภาษาจีน นโมอมิตา บุตสุ ในภาษาญี่ปุ่น.

2 ดินแดนแห่งปิตุสุ หรือดินแดนแห่งความสุขอันสุดยอด.

3 มนุษยะ หมายถึง “มนุษย์” ดังนั้น คือ พุทธะทางกายภาพ เช่น พระสิทธัตถะ คือ มนุษยะ พุทธะ.

เพราะความผิดปรกติเหล่านี้ที่พวกนักปราชญ์ได้พบและพิจารณาอมิตาภา และอาณาจักรทางความคิดของพระองค์ อันเป็นความผิดปรกติที่จะไม่เกิดขึ้น เลยหากเพียงพวกเขาอมรับทราบว่าชื่อของ “อมิตาภา” (“ความเรืองรองอันเป็นนิรันดร์” หรือที่เกียรติก็องกำจายขององค์ผู้เป็นนิรันดร์ หรือ “พระเจ้าผู้เป็นเจ้า”) เป็นชื่อเรียกของพุทธะ “เมตไตรย” ที่ต้องได้ปรากฏนั้น นักปราชญ์บางคนพยายามอธิบายอมิตาภาด้วยแนวความคิดที่คลุมเครือ เช่น “ธรรมการ”¹ ซึ่งในขณะที่ทำให้สัญลักษณ์ว่าพระองค์คือ “สัจจะอันสูงสุด” อันเป็นคัมภีร์ (ธรรมการ) ที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์ทางบาลีอยู่แล้วอย่างถูกต้อง แต่ก็ไม่ได้มีความหมายใดๆ ต่อชื่ออมิตาภาหรือคำบรรยายอาณาจักรของพระองค์เมื่อนั้น

ดูกร อานนท์ ภิกษุธรรมการพระองค์นั้น เมื่อได้นำเอาความถูกต้องสมบูรณ์ของความคิดสุดยอดและคุณภาพอันดีงามในประเทศที่เป็นพุทธต่างๆ ...และนำมารวมเข้าทั้งหมดในประเทศที่เป็นพุทธประเทศเดียว... หลังจากนั้นอีกห้ากัลป์² พระองค์จึงได้รวมเอาความถูกต้องสมบูรณ์ของความคิดสุดยอด และคุณภาพอันดีงามของประเทศที่เป็นพุทธต่างๆ ดังที่ไม่เคยเป็นที่รู้มาก่อนเลย³

หลังจากนั้น อานนท์ผู้ได้รับพรได้กล่าวแก่ภควัตว่า “ดูกร ภควัต ภิกษุธรรมการพระองค์นั้น ผู้เป็นโพธิสัตว์ผู้มีจิตใจอันสูงส่ง หลังจากที่ได้รับทราบความรู้อันสุดยอดสมบูรณ์แล้ว ได้ดับขันธไป

¹ ธรรมการ เทียบได้กับโพธิ และในบางโอกาสเทียบได้กับนิพพาน สุนฺญตา และ ตถตา (“ความเป็นเช่นนั้น”) เป็นการบรรยายว่าเป็นการประกอบด้วยสองลักษณะ นั่นคือความว่างเปล่าที่อยู่หนึ่ง และลักษณะที่เข้มแข็ง โดยแสดงออกด้วยการที่พระพุทธเจ้านำพามนุษย์ไปสู่การปลดปล่อย ธรรมการ มีความหมายถึงผู้กระทำสิ่งที่ถูกต้อง.

² นี้หมายถึง พุทธ-เมตไตรยองค์ที่ห้า—ผู้ซึ่งตามความเห็นของพระลัทธิตถะ (พระพุทธเจ้าองค์ที่สี่) นั้น จะปรากฏขึ้นในยุคเดียวกัน (ดูหน้า 162-163, 273-274) เนื่องจาก ธรรมการ เกี่ยวเนื่องกับกัลป์ที่ห้า เมื่อพระองค์ปรากฏขึ้นเป็นอมิตาภา เป็นที่ชัดเจนอีกครั้งหนึ่งว่า เมตไตรยและอมิตาภาคือสิ่งเดียวกัน.

³ สุชาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, V. 6.

และได้พบกับนิพพานหรือไม่ หรือพระองค์ยังไม่ได้ตรัสรู้ หรือว่าพระองค์ยังมีชีวิตอยู่และตรัสรู้ และพระองค์ยังดำรงอยู่ในเวลานี้ ดูแลพระองค์เอง และสอนกฎเกณฑ์อยู่

ภควัตตอบว่า “ไม่เลย ดูกร อานนท์ ตถาคตไม่ได้ดับขันธุ์หรือไม่ได้มา หากแต่ตถาคตผู้ศักดิ์สิทธิ์ เมื่อได้เข้าถึงความรู้อันสมบูรณ์สูงสุดแล้ว มีชีวิตอยู่ในเวลานี้ ดำรงอยู่ ดูแลพระองค์เอง และสอนกฎเกณฑ์ในส่วนตะวันตก ในประเทศแห่งพุทธ ซึ่งไกลจากโลกนี้เป็นแสนัญตะของโกฏีในประเทศของพุทธะ ในโลกที่เรียกว่าสุชาวดี และมีนามว่าอมิตาภา ผู้เป็นตถาคตที่ศักดิ์สิทธิ์และตรัสรู้โดยเต็มที่ พระองค์ล้อมรอบด้วยโพธิสัตว์นับไม่ถ้วน และได้รับความเคารพบูชาจากสาวก และมีความเป็นสมบุรณ์อย่างไม่มีที่สิ้นสุดแห่งประเทศพุทธะของพระองค์”

ผู้อ่านต้องยอมรับเมื่ออ่านข้อความในคำตอบของสิทธัตถะว่า ในขณะที่พระสิทธัตถะได้เห็นทั้งอดีตและอนาคตด้วยเป็นหนึ่งเดียวจากการที่พระองค์เป็นผู้รู้แจ้ง ดังนั้น “ส่วนของตะวันตก” แสดงถึงแนวทางทางกายภาพในดินแดนที่เป็นกายภาพ และที่เราจะได้เห็นจากข้อความอื่นที่ยกมาจากบทสนทนาเดียวกันนี้ (หน้า 345-349) พระสิทธัตถะขอให้พระอานนท์บันทึกรายละเอียดทั้งหมดเหล่านี้ รวมทั้งคำบรรยายเกี่ยวกับอมิตาภา อาณาจักรของพระองค์ และความสำเร็จของพระองค์ เพื่อที่ว่าบุคคลในอนาคตเมื่ออ่านเรื่องราวของอมิตาภา และอาณาจักรของพระองค์ ซึ่งคือสุชาวดี (ดินแดนแห่งความสุข) จะหาได้พบเมื่อคำสอนของพระสิทธัตถะจะได้มลายไปเมื่อเวลาผ่านไป เมื่อเราได้อ่านไปเรื่อยๆ เราจะเห็นได้ว่าพระสิทธัตถะได้ยกย่องความสูงส่งของอมิตาภาและความยิ่งใหญ่ของอาณาจักรของพระองค์ นั่นคือ สุชาวดี แต่เราจะต้องไม่ลืมเจตนาธรรมณ์ของพระองค์ ท่ามกลางสัญลักษณ์ต่างๆ และภาษาที่อยู่ในลักษณะการ

1 สุชาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, V. 11.

เปรียบเทียบของพระองค์

แสงของพระองค์นั้นวัดไม่ได้ ดังนั้น จึงเป็นการยากที่จะวัดว่า ขอบเขตนั้นอยู่ที่ใด ดูกร อานนท์ แต่อย่างไรก็ตาม หากพูดสั้นๆ ในช่วงเวลาเป็นแสนนิยุตะของโกฏินั้น ประเทศที่เป็นพุทธที่มีอยู่มากมาย เท่ากับเม็ดทรายแห่งแม่น้ำคงคา จะเกิดอยู่ที่แต่ในซีกโลกภาคตะวันออก ด้วยแสงแห่งภควัตอมิตาภา นั้น ยกเว้นชาวพุทธ เหล่าภควัตด้วยการปฏิบัติมณฑลวานานั้น ได้ทำให้โลกส่องสว่างขึ้นด้วยแสงของเขาเอง ซึ่งแผ่ล่ายาวถึงฟาธอม หรือด้วยแสงของเขาเองซึ่งยาวถึงหนึ่ง สอง สาม ลี ทำ ลิบ ยี่สิบ สามสิบ สี่สิบ หรือห้าสิบโยชน์ หรือยาวร้อย หรือพันโยชน์ ดูกร อานนท์ เราไม่อาจเข้าใจตถาคตอมิตาภาได้โดยใช้การเปรียบเทียบกับความยาวนานตามที่ได้กล่าวถึงนี้เลย ดูกร อานนท์ ด้วยเหตุผลนี้เองที่ตถาคตมีนามว่าอมิตาภา (ผู้ดำรงไว้ซึ่งแสงอันไม่มีที่สิ้นสุด) และพระองค์ก็มีชื่อว่า อมิตประภา (ผู้ดำรงไว้ซึ่งแสงเรืองรองอันไม่มีที่สิ้นสุด)...

ดูกร อานนท์ ในลักษณะนี้เองที่ตถาคตอาจพูดอยู่ทั้งกับที่เกี่ยวข้องกับงานของตถาคตอมิตาภา โดยเริ่มด้วยแสงของพระองค์ และแม้กระนั้น พระองค์ก็ยังไม่สามารถไปถึงจุดสิ้นสุดของความดีงามแห่งแสงแห่งตถาคตนั้น และก็จะไม่มีการสูญเสียความมั่นใจในตถาคตเอง และทำไมเล่า ดูกร อานนท์ ก็เพราะว่าทั้งสองสิ่งนี้เราวัดไม่ได้ เรานับไม่ได้ เราซึมซับไม่ได้ และไม่มีที่สิ้นสุด นั่นคือ ประการแรก ความยิ่งใหญ่แห่งความสุขยิ่งของแสงแห่งตถาคตอมิตาภา นั้น นั่นคือภควัต และประการที่สอง แสงที่ไม่อาจมีการตัดเทียบกันได้ของความรู้ที่

¹ พระลัทธิตถะอ้างถึงพระองค์เองและความหมายของพระองค์ก็คือ ในขณะที่แสงแห่งอมิตาภา นั้น เป็นนิรันดร์และพระองค์ก็ไม่อาจบรรยายสิ่งนั้นได้ แต่นี่ก็ไม่อาจหันเหออกไปจากพลังอำนาจของพระลัทธิตถะเอง ซึ่งก็เป็นนิรันดร์เช่นเดียวกัน.

ตถาคตดำรงอยู่ (โดยตัวข้าฯ เอง)

ดูกร อานนท์ บรรดาผู้คนที่ได้รับรู้ในตถาคตอมิตาภาอันมากมาย
เกินคณานับ ดังนั้น จึงไม่เป็นการง่ายที่จะได้รับรู้ขนาดของผู้คนนั้น
โดยที่สามารถจะพูดได้ว่า มีผู้ฟังเท่านั้นเท่านั้น มีผู้คนเท่านั้นเท่านั้น สิ่ง
นี้จึงเรียกได้ว่า วัดขนาดไม่ได้ นับจำนวนไม่ได้ นับไม่ถ้วน เปรียบไม่
ได้ รับรู้ไม่ได้¹ ดังนั้น ผู้ที่ได้เป็นภควัตก็ไม่มีจุดจบและไม่มีขอบเขต
และสามารถเรียกได้ว่า ประมาณไม่ได้และวัดไม่ได้²

ข้อความต่อไปนี้น่าสนใจ เพราะพระสิทธัตถะยอมรับว่ามีความต่อเนื่อง
กันกับคำทำนายในศาสนาฮินดู ที่พระองค์ถือกำเนิดมา และกับสิ่งที่คาดว่าจะเป็น
เกิดขึ้นและพระองค์ทราบดี

ดูกร อานนท์ และความยาวของชีวิตของตถาคต ภควัตอมิตาภา
ก็ประมาณไม่ได้ ดังนั้น จึงเป็นการยากที่จะได้รู้ถึงความยาวนั้น เพื่อที่
จะพูดได้ว่า (ประกอบไปด้วย) หลายร้อยกัลป์ หลายแสนนิยุตะของ
โกฏีของกัลป์ ดูกร อานนท์ ดังนั้น ขอบเขตของช่วงชีวิตของภควัต
นั้นก็วัดไม่ได้จริงๆ ดังนั้น ตถาคตนั้นจึงเรียกว่า อมิตายุต

ดูกร อานนท์ และเพราะเหตุที่กฎแห่งการวัดกัลป์มีอยู่ในโลกนี้
สิบกัลป์ ก็ได้ผ่านไปแล้วตั้งแต่ ภควัตอมิตายุต หรือตถาคตได้ขึ้นมา
และได้พบความรู้ที่สมบูรณ์ที่สุด

ดังที่เห็นแล้วว่า ชาวฮินดูก็คอยผู้หยุดยุคของเขา แต่ในขณะที่ชาวพุทธ
รอคอยเมตไตรย ซึ่งเป็นพระพุทธเจ้าองค์ที่ห้า นั้น ชาวฮินดูรอคอยกัลป์ผู้เป็น

¹ คำกล่าวของพระสิทธัตถะในที่นี้ซึ่งเกี่ยวกับจำนวนของ “ผู้ได้ยิน” อมิตาภา ซึ่งมีมากมายกว่า “ผู้ฟัง
พระองค์” (ดูหน้า 238-239) เกี่ยวกับจำนวนสาวกของเมตไตรย ซึ่งมีอย่างน้อยเป็นสิบเท่าของสาวก
ของพระองค์ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือว่า พระองค์กำลังกล่าวถึงบุคคลคนเดียวกัน นั่นคือ เมตไตรย-
อมิตาภา ผู้ซึ่งพระสิทธัตถะได้ทำนายการมาไว้ว่าจะเกิดขึ้นก่อนที่ยุคจะสิ้นสุด.

² สุชาวดี-วฺยหะ ที่ใหญ่กว่า, VV 12-13.

อวตารองค์ที่สิบของวิษณุ¹ และคำกล่าวที่ยกมานี้ก็น่าสนใจเช่นเดียวกันที่พระ
 ลิขิตตะเองว่าพระองค์ได้กลายเป็น ตถาคต-พุทธะ—เมื่อแก้กัณฑ์ที่แล้ว (หนึ่ง
 กัณฑ์หลังความเป็นพุทธของอมิตาภา)² นี่เป็นการชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า พระ
 ลิขิตตะรับทราบดีว่า อมิตาภาคือผลสำเร็จอันสูงสุด และความยิ่งใหญ่อันสูง
 สุดท่ามกลางพุทธะหลายพระองค์ และยกเว้นแต่เมตไตรยแล้ว เป็นผู้ที่พระ
 ลิขิตตะยกย่องมาก เท่าที่ความสามารถของพระองค์จะยกย่องได้ ความหมาย
 ของสิ่งนี้ก็คือ ภายในกรอบของข้อกล่าวของพระลิขิตตะเกี่ยวกับสิบทอด
 พุทธะนั้น (การปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์เป็นระยะ) นั้น จุดมุ่งหมายหลักของ “ภารกิจ”
 ที่พระองค์ได้รับก็คือ เตรียมมนุษยชาติเพื่อการมาสุดท้าย นั่นคือปฎิหารย์คู่
 เพื่อทำให้มนุษย์เป็นหนึ่งเดียว³ จากที่เราได้อ่านมาแล้ว และที่จะอ่านต่อไป นี้ดู
 เหมือนจะเป็นความสัมพันธ์ของลิขิตตะกับอมิตาภา (เมตไตรย) ผู้ที่เรากำลัง
 เสาะหาอยู่ในขณะนี้

ข้อความต่อไปนี้จะทำให้เราได้ความคิดเกี่ยวกับอาณาจักรของเมตไตรย-
 อมิตาภา

ดูกร อานนท์ และโลกที่เรียกว่าสุชาวดีที่เป็นของภควัต อมิตาภา
 นั้น ช่างรุ่งเรือง ร่ำรวย นำอาศัยอยู่ อุดมสมบูรณ์ งดงาม และเต็มไปด้วย
 ด้วยพระผู้เป็นเจ้าและมนุษย์ ดูกร อานนท์ แล้วในโลกนั้น ก็ไม่มีแม่
 แต่นรกหรือยักษ์มาร หรือเป็นอาณาจักรที่จิตวิญญาณหนีหายไป หรือ
 มีร่างแห่งอสุร หรือการเกิดที่ไม่ต้องตามเวลา และในโลกที่เราอยู่นี้ไม่มี

¹ หน้า 270 เจริงอรอด 1 นี่เป็นการอธิบายลักษณะที่เหมือนกับขัดแย้งระหว่าง “สิบกัณฑ์” ที่ได้กล่าวไว้
 ในบทร้อยแก้วข้างต้น และ “ห้ากัณฑ์” ที่ได้กล่าวไว้ในบทร้อยแก้วที่ 6 (หน้า 335-336).

² เนื่องจากพระลิขิตตะได้กล่าวไว้บ่อยๆ ว่า นามของผู้ที่มาก่อนพระองค์โดยทันทีคือ กัสสปะ ดังนั้น
 คำกล่าวของพระองค์ที่ได้บรรลุตรัสรู้แก้กัณฑ์ที่แล้วมา (หนึ่งกัณฑ์หลังอมิตาภา) แสดงให้เห็นถึง
 ลำดับทางจิตวิญญาณและความสำคัญอย่างยิ่งยวดของอมิตาภา

³ มหาปรินิพพาน สุตตันตะ : “ข้ามีความมุ่งมั่นว่าเมื่อข้าได้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายของข้า และได้ปฏิบัติ
 ตามหน้าที่ที่ข้าได้รับมอบหมายแล้ว ข้าจะพักผ่อน”.

มีมณีอันมีค่าดังที่มีอยู่ที่กล่าวถึงในโลกแห่งสุชาวดี¹

จุดมุ่งหมายในที่นี้คือการเตรียมให้ผู้อ่านได้กลั่นกรองสัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่เป็นจริง แทนที่จะมัวพิศวงงงงวยอยู่กับความพยายามที่จะเทียบคำพูดแต่ละคำกับปรากฏการณ์ทางกายภาพ อย่างไรก็ตาม ผู้อ่านก็ต้องไม่คิดแบบสุดโต่งถึงขั้นตำหนิติเตียนภาษาที่แสดงถึงความมั่งคั่งและความสุดยอดที่พระสิทธัตถะใช้ แล้วเกิดความท้อใจที่จะพยายามเข้าใจภาษานั้น ในขณะที่เรากำลังมุ่งหน้าไปสู่จุดมุ่งหมายของเรา ดังนั้น เมื่อเราอ่านข้อความเหล่านี้ หรือหากเราได้อ่านสุดตะขังหมดที่เกี่ยวกับอมิตาภาและดินแดนแห่งความสุขนั้น ผู้ศึกษาที่มีความมุ่งมั่นต้องเดินตาม “สายกลาง” ระหว่างความสุดขั้วทั้งสอง และพึงจำไว้ว่า พระสิทธัตถะนั้น การที่พระองค์กล่าวถึงเรื่องนี้เสียมากมายเพื่อเราใน “เวลาที่จะมาถึง” นั้น น่าจะได้มีจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หากเราทำใจให้เปิดกว้าง เราจะไม่เห็นความขัดแย้งในคำกล่าวของพระองค์ แม้กระทั่งข้อความข้างต้นที่เกี่ยวกับสุชาวดีที่ว่า “เต็มไปด้วยพระผู้เป็นเจ้าและมนุษย์” ประโยคนี้แสดงถึงเงื่อนไขแห่งศรัทธา ผู้ที่มีศรัทธามากกว่าย่อมเปรียบได้กับ “พระผู้เป็นเจ้า” และผู้ที่มีศรัทธาน้อยกว่าย่อมเปรียบได้กับ “มนุษย์” ลองฟังคำอธิบายของอมิตาภาเองตามที่พระสิทธัตถะกล่าว

ดูกร ภควัต หากในประเทศพุทธรของข้าฯ นั้น สิ่งมีชีวิตที่เกิดมาทั้งหมดไม่ได้มีสีเดียวกัน เช่น มีสีทอง² เมื่อนั้น ข้าฯ ก็อาจไม่เข้าถึงซึ่งความรู้อันสมบูรณ์ที่สุด

ดูกร ภควัต หากในประเทศพุทธรของข้าฯ นั้น หากมีการมองเห็นความแตกต่างระหว่างพระผู้เป็นเจ้าและมนุษย์ ยกเว้นแต่เมื่อมนุษย์เล่าขานกันว่า “นี่คือ พระผู้เป็นเจ้าและมนุษย์” โดยที่มิสยแบบ

¹ สุชาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, V. 15.

² เนื่องจากพระสิทธัตถะกล่าวว่า “จะวัดความแกร่งของอิฐสีทองก็ด้วยเปลวเพลิง” และ “สีทอง” เป็นเพียงสัญลักษณ์แห่งความบริสุทธิ์แห่งศรัทธาของทุกผู้ทุกนามผู้ได้พบอมิตาภาและสุชาวดีของพระองค์.

ธรรมดา และพูดออกแบบไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ เมื่อนั้น ข้าฯ ก็อาจไม่
เข้าถึงซึ่งความรู้อันสมบูรณ์ที่สุด¹

เราต้องไม่มุ่งงมงับคำบรรยายอันงดงามที่เราจะได้เห็น ในขณะที่เรากำลัง
เดินหน้าไปสู่จุดเกิดของเมตไตรย-อมิตาภา

ทำด้วยหินแรลลีเขียวคราม เป็นที่ราบ เป็นกระดานหมากรุกที่มี
แปดส่วน และมีเส้นด้ายเป็นทองแบ่งส่วน และมีต้นไม้ที่เป็นอัญมณี²
ดังที่พระลัทธิตถะได้ตอบกับสาวกคนหนึ่ง (ที่ตั้งคำถามว่า “ข้าฯ เข้าใจว่า
สวรรค์ในตะวันตกนั้นไม่มีความจริงตามคำบรรยายนั้น”) พระลัทธิตถะตอบ
เรื่อง “คำบรรยายของเจ้าเกี่ยวกับสวรรค์” ต่อไปว่า

“สวยงามอยู่แต่ก็ยังไม่พอ และไม่เป็นธรรมต่อความเรื่องรอง
แห่งอาณาจักรอันบริสุทธิ์ ผู้ที่อยู่ในโลกมนุษย์ก็จะกล่าวถึงมันได้ใน
ลักษณะแบบมนุษย์เท่านั้น: มันคืออุปมาอุปไมยแบบมนุษย์ และเป็น
คำพูดแบบโลกมนุษย์ แต่ดินแดนที่ผู้บริสุทธิ์อาศัยอยู่นั้น สวยงามเกิน
กว่าที่เจ้าจะกล่าวถึงหรือจะวาดภาพได้”

และมันน่าจะอยู่บนโลกทางตะวันตกของที่พระลัทธิตถะยืนอยู่ อย่างไรก็ตาม
ตาม หาก (สวรรค์ของตะวันตก) ไม่ได้เป็นของบุคคลที่อยู่ในยุคของพระลัทธิตถะ
ดังที่เราจะเห็นได้จากคำกล่าวของพระองค์ในบทต่างๆ ที่จะตามมา แต่
เป็นสำหรับบุคคลที่อยู่ในยุคนี้ คือเป็นสำหรับเรา

¹ สุขาวดี-วายุหะ, VV. 3.4.

² รัตนเมฆา : คำวิจารณ์ของ “วิมลเกียรติ” เกี่ยวกับสุขาวดี.

12 อวโลกิเตศวร

จากการที่ได้มีการชี้แจงความหมายของสองชื่อ นั่นคือ เมตไตรย และ อมิตาภา ซึ่งจริงๆ แล้วคือบุคคลคนเดียวกันนั้น ผู้อ่านจะต้องไม่สรุปว่า นี่คือ ปราภฏการณแห่งปาฏิหาริย์ที่พระสิทธัตถะเคยกล่าวถึง ในขณะที่เมตไตรย-อมิตาภาคือด้านหนึ่งของปราภฏการณคู่นี้ อีกด้านหนึ่งคืออวโลกิเตศวรตามที่เราอาจจะได้สังเกตเห็นแล้ว¹ ซึ่งชื่อนี้ก็เป็นชื่อเดียวที่เกี่ยวข้องกับเมตไตรย

¹ หมายถึง “พระองค์ผู้ทอดสายตามองมาด้วยความเมตตา” คำว่า อวโลกิเตศวร เป็นคำรวมของคำว่า อิศวร (พระผู้เป็นเจ้า หรือผู้ครองอำนาจ) และอวโลกิต ซึ่งแปลว่า ผู้ที่ทอดสายตามองมาด้วยความกรุณา (ความสงสารหรือเมตตา) ต่อมนุษยชาติผู้ทนทุกข์ทรมาน เมื่อ 400 “ปี” หลังจากที่พระสิทธัตถะปรินิพพานนั้น กัณโฑวายุหะ ได้เน้นการสรรเสริญโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร แม้แต่สาวกองค์แรกของพระสิทธัตถะได้ยอมรับ พรหม วิษณุ และนารายณ์ (กฤษณะ) ในชื่อเฉพาะต่างๆ ของพระองค์ ในขณะที่พวกเขาหมยอมรับว่าพระสิทธัตถะคืออวตารองค์ที่เก้าของวิษณุ ชาวพุทธก็เทียบวิษณุเท่ากับโพธิสัตว์ปัทมาปนี (ซึ่งเพียงหมายถึง “ดอกบัว” หรือ “ดอกบัวในน้ำ”) ผู้มีพระนามว่า อวโลกิเตศวร ผู้เป็นโพธิสัตว์ ที่จะไม่ยอมถึงซึ่งนิพพานจนกว่าทุกๆ คนจะได้รับการปลดปล่อยแล้ว นี่ก็มีความสำคัญเพียงพอ เนื่องจากวิษณุคือหลักเกณฑ์ที่ “เกิดขึ้นใหม่” หรือ “แก่นแท้” ของพระองค์ ผู้สูงสุด ผู้แสดงตนในแต่ละยุคในรูปของบูรพาอัครกัณฑ์ และด้วยการให้เหตุผลทำนองนี้เองที่ชาว

(อมิตาภา) และตามตำนานต่างๆ นั้น ก็เป็นชื่อเดียวในหลากหลายชื่อที่ถือว่าเป็นผู้ปลดปล่อย

พระองค์ถึงซึ่งความสมบูรณ์

แห่งพลังอำนาจในการสรรค์สร้างความมหัศจรรย์

พระองค์ได้รับการอบรมเพื่อ

การรับรู้ที่มากมาย และทักษะในวิถีปฏิบัติ

ในทิศทั้งสิบทิศ

ในโลก

ในทิศทางแห่งพุทธะทั้งหมด

เราเห็นพระองค์ได้

ดังที่พระองค์ได้ถึงซึ่งความสมบูรณ์ในคุณธรรมทั้งหมด

ผู้มองมาหามนุษย์ด้วยความเมตตาและไม่ตรี

ผู้เปรียบเหมือนคุณธรรมนั่นเอง เหมือนมหาสมุทรแห่งคุณธรรม

ด้วยลักษณะนี้เองที่อวโลกิตศวรรควรได้รับความรัก

ผู้ซึ่งในปัจจุบันช่างมีความเมตตาต่อโลกมนุษย์

ในยุคแห่งอนาคตพระองค์จะได้เป็นพุทธ

ข้าพเจ้าขออน้อมคารวะต่ออวโลกิตศวรร

ผู้ทำลายความเศร้า ความกลัว และความทรมานทั้งปวง'

ชื่อของพระองค์เองก็ไม่ใช่ว่าเพิ่งจะได้เอ่ยถึงในเรื่องเล่าของพุทธ เพราะ

พุทธตั้งแต่ในยุคแรกๆ ก็รอการมาของอวโลกิตศวรรที่จะให้เกิดมาพร้อมกับองค์ผู้ที่พระสิทธิตถะได้ทำนวยไว้ นั่นคือ เมตไตรย นอกจากนั้น เนื่องจากพระองค์ถูกถือว่าเป็นสิ่งเดียวกับ “ความเมตตา” ซึ่งเป็นลักษณะของสตรีเพศ ชาวพุทธบางคน (ในประเทศจีนและบริเวณอื่นๆ ของเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ) จึงยกย่องพระองค์ว่าเป็นเทพกวนอิม คำนี้เป็นคำสั้น ของ กวน ไช ยิน ซึ่งเป็นคำที่หมายถึง “ผู้ได้ยินและรับรู้เสียงร้องของมนุษย์” ในญี่ปุ่นพระองค์เป็นที่รู้จักในนามของฟูเก็น นอกจากนี้ พระองค์ยังเป็นที่รู้จักในหลายชื่อ เช่น Sadaksarilokesvara สิทธนาท โลกนารทะ กษยปณ.

¹ สัทธรรมมุนตริก, XXV vv 18, 26, 27.

เราได้เห็น (หน้า 190 เซึ่งอรรถ 1) แล้วว่าล่องไปในเวลาถึงสองพันปีมาแล้ว
กษัตริย์กนิษกะรวมทั้งชาวพุทธในยุคนั้น รับทราบดีว่ามีความสัมพันธ์อันใกล้ชิด
ชิตระหว่างเมตไตรยและอวโลกิเตศวร

ที่อยู่ของพุทธ : เมตไตรย-อมิตาภา

คัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของพุทธนั้น เช่นเดียวกับคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของฮินดู และครัทธาอื่น ได้ชี้ให้เห็นบริเวณที่เมตไตรยปรากฏโดยที่มีการชี้แจงเขต รวมทั้งเงื่อนไขแห่งจิตวิญญาณที่แต่ละคนต้องมีในการเข้าใจสัญญาณต่างๆ ที่พระลิขิตตะได้ทำนายไว้อย่างเต็มที่ เกี่ยวกับแหล่งหลบภัยของเมตไตรย-อมิตาภา ที่ทุกคนใฝ่ฝันถึง ในประการแรก คุณสมบัติทางจิตวิญญาณที่บุคคลต้องมีก็คือ ความสามารถในการค้นพบความลับของที่อยู่อันสำคัญยิ่งนี้ พระลิขิตตะกล่าวถึงสิ่งนี้ในบทสนทนาของพระองค์กับ เวเทหิ¹ และอาเนห์ เมื่อเวเทหิถามว่า เธอจะพบอาณาจักรของพุทธ: เมตไตรย-อมิตาภา ได้อย่างไร พระลิขิตตะได้ให้คำตอบว่า ก่อนอื่นเธอต้องถึงซึ่งคุณสมบัติทางจิตวิญญาณสามประการที่จำเป็นในการค้นพบจุดมุ่งหมายที่สาวกผู้บริสุทธิ์ของพระลิขิตตะทุกคนคาดหวัง

¹ มารดาของกษัตริย์อชาตศัตรู และนางสนมของบิดาของพระองค์นั้นคือ พระเจ้าพิมพิสารแห่งกรุงราชคฤห์ ซึ่งพระเจ้าอชาตศัตรูได้ปลงพระชนม์.

เจ้าต้องปฏิบัติจิตใจให้อยู่ในสมาธิตั้งมั่นถึงผู้ที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมที่บริสุทธิ์ที่จำเป็นสำหรับประเทศพุทธประเทศนั้น

บัดนี้ ข้าพ ขรรยายให้เจ้าฟังอย่างเต็มที่ด้วยอุปมาอุปไมยหลายประการ และด้วยวิธีนี้ก็ทำให้บุคคลธรรมดาทุกคน ที่ในอนาคตมีความประสงค์ที่จะปฏิบัติกิจกรรมอันบริสุทธิ์เหล่านี้ และต้องการได้โอกาสในการเกิดในดินแดนแห่งความสุขอันสูงสุด (สุขาวดี) ในส่วนตะวันตก ผู้ที่ประสงค์จะเกิดในแดนของพุทธะ ต้องปฏิบัติความดีสามประการ ประการแรกเขาต้องปฏิบัติต่อบุพการีของเขาด้วยกตัญญูกตเวทิตะและให้ความสนับสนุนเขา เขาต้องบริการและเคารพครูบาอาจารย์ของเขา และผู้สูงวัย เขาต้องมีจิตที่มีความเมตตา เขาต้องละเว้นที่จะทำร้ายใคร และปฏิบัติความดีสิบประการ ประการที่สอง เขาต้องปฏิบัติตามตนที่จะพึงพามาณีสัมปการ ต้องปฏิบัติตามศีลธรรมทุกประการ และต้องไม่ทำให้เกียรติยศของตนนั้นต่ำลง หรือละเว้นในการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ประการที่สาม เขาต้องตั้งมั่นที่จะก้าวถึงซึ่งโพธิ์ ต้องเชื่อเรื่องกรรมอย่างเต็มตัวลึกซึ้ง ต้องศึกษาและท่องบ่นธรรมะ และกระตุ้นและให้กำลังใจผู้อื่นที่ดำเนินชีวิตในทางเดียวกัน

การกระทำในทั้งสามกลุ่มนี้ตามที่อธิบายนั้นเรียกว่า การกระทำอันบริสุทธิ์ (ซึ่งจะนำไปสู่ดินแดนแห่งพุทธ) ดูกร เวเททิต ถึงตอนนี้เจ้าเข้าใจหรือยัง การกระทำทั้งสามกลุ่มนี้เป็นเหตุแห่งการเกิดการกระทำอันบริสุทธิ์แห่งพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต¹

ดังนั้น ในขณะพระสิทธัตถะอธิบายวิธีการที่จะเข้าถึงสติปัญญาทางจิต

¹ อามิตย ธานยสูตร, I. 7 หน้า 167-168.

วิญญูณ¹ ที่จำเป็นในการค้นพบที่อยู่ของเมตไตรย-อมิตากา นั้น พระองค์ได้ย้ำถึงหลักเกณฑ์ของความเป็นหนึ่งของการปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์ และเอกภาพของคำสั่งสอนหรือธรรมะ และด้วยเหตุนี้ก็ได้ชี้ทางไปสู่จุดมุ่งหมายเบื้องต้นขององค์ผู้ยิ่งใหญ่ทั้งหลาย และการที่พระองค์ได้มาปรากฏอยู่ท่ามกลางมนุษยชาติ จุดมุ่งหมายนั้นก็คือ ความเป็นหนึ่งเดียวของมนุษยชาติ โดยการมาของเมตไตรย-อมิตากา นี้เอง เป็นเมืองเหตุของบพสนทนาของพระสิทธัตถะกับเวเทหิและอานนท์ เนื่องจากบพสนทนานี้ได้ให้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งเกี่ยวกับวิถีทางที่จำเป็นในการก้าวไปสู่การเสาะหาจุดเกิดของปาฏิหาริย์คู่ที่แท้จริงให้ค้นพบ รวมทั้งการอธิบายถึงตำแหน่ง ดั่งนั้นจึงสำคัญที่ยกข้อความจากบพสนทนาที่จนครบถ้วนเพื่อให้ได้ภาพที่ชัดเจนมากที่สุดเกี่ยวกับสถานที่ :

จงฟังให้ดี จงฟังให้ดี คิดในสิ่งที่เจ้าได้ยินมาให้ดี ณ บัดนี้ ข้าฯ

ตถาคต ขอประกาศการกระทำอันบริสุทธิ์ที่จำเป็นต้องกระทำ (สำหรับประเทศที่เป็นพุทธนั้น) เพื่อสิ่งมีชีวิตทั้งมวลที่ต่อแต่นี้ไป ตกอยู่ในห้วงของความทุกข์ทรมานที่ศัตรูร้ายก่อแก่เรา เช่น ตัณหา ตูกร เวเทหิ ดีแล้ว คำถามที่เจ้าได้ถามมานั้นเป็นคำถามที่เหมาะสมที่สุดแล้ว ตูกรอานนท์ ขอให้เจ้าได้จำคำของข้าฯ ของพุทธะ และขอให้เจ้าได้ประกาศคำพูดนี้ไปในหลายๆ โอกาส ข้าฯ ตถาคต สอนเวเทหิ และสิ่งมีชีวิตทั้งหลายต่อแต่นี้ไป เพื่อที่ว่าเขาจะได้คิดคำนึงถึงโลกแห่งความสุขสุดยอด (สุขาวดี) ในซีกโลกภาคตะวันตก

การใช้คำว่า “ต่อแต่นี้ไป” ข้าฯ กันนั้น มีความสำคัญ โดยเฉพาะการที่ได้ใช้คำนี้ถึงสองครั้งในย่อหน้าเดียวกัน เพราะด้วยคำนี้เองที่ลิขิตตะบงชีถึง

¹ ในแง่ของคุณสมบัติต่างๆ ที่พระสิทธัตถะได้กล่าวไว้ข้างต้นเพื่อให้เกิดการนึกขึ้นได้ถึงสถานที่ที่จะเกิดปาฏิหาริย์คู่ นั้น มันคงจะไม่ยากนักที่จะมองเห็นได้ว่า “ความไม่เห็นแก่ตัวอย่างแท้จริง” ซึ่งไม่ใช่ความเชื่อแบบมีขอบเขตนั้น หมายถึงศรัทธาที่เราต้องมีเพื่อจะมองเห็นได้ออกระหว่างภาพลวงตาและความเป็นจริงแห่งสถานที่ทางกายภาพ.

อนาคต ดังนั้น หากเราได้อย้อนกลับไปดูปัจจัยต่างๆ ที่เราได้เคยเอ่ยไว้ก่อนหน้า
นี้ เช่น “การดับสูญทั้งห้า” ที่บัดนี้รู้ล้าทำร้ายธรรมะของพระสิทธัตถะ หรือ
ความผันทั้งสิบหกของพระเจ้าประเสนธิ หรือคำทำนายในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์
ของฮินดูและโซราสเตรียน ซึ่งเมื่อตีความแล้วจะเห็นว่าอยู่ในยุคของเราทั้งสิ้น
นั้น พิสูจน์ให้เห็นอย่างไม่มีข้อผิดพลาดเลยว่า โลกที่พูดถึงนี้คือยุคของเรา และ
นี่ก็เป็นไปตามเครื่องหมายต่างๆ ที่เกี่ยวกับสถานที่ที่พระสิทธัตถะได้บรรยายไว้
และสิ่งที่พระองค์กล่าวไว้ว่าจะเป็นที่ซึ่งจะต้องมีอยู่ในขอบเขตดังกล่าว นั้น
ก็คือในยุคของเรานั้นเอง และเราจะได้เห็นโดยชัดเจนอีกว่า การอ้างอิงถึง “ภาค
ตะวันตก” นั้น ไม่ได้เป็นการอุปมาอุปไมยแต่อย่างใด แต่หมายถึงภาคตะวันตก
ทางภูมิศาสตร์นั่นเอง ดังที่เราจะได้เห็นจากสถานที่ (เขตวิหาร ทางตะวันออก
ของอินเดีย) ที่พระสิทธัตถะดำรงอยู่ แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยเงื่อนไขต่างๆ ที่ต้อง
ประกอบเป็นสถานที่นั้น ดังคำทำนายของฮินดูและพุทธนั้น ก็ยังต้องอยู่ในขอบ
เขตของดินแดนของชาวอารยัน

กล่าวในอีกแห่งหนึ่งก็คือ ขณะที่เป็นฝั่งตะวันตกของกรุงกบิลพัสดุ์นั้นมัน
ยังไม่ออกไปนอกเขตของอิหร่าน

ด้วยพลังของพระพุทธเท่านั้นที่เราจะได้เห็นดินแดนอันบริสุทธิ์
(ของพระพุทธ) ด้วยความชัดเจนดังเช่นที่เราจะได้เห็นภาพหน้าของเรา
เองสะท้อนอยู่ในกระจกเงาที่เราถือขึ้นมา

เมื่อเราได้รับทราบถึงความปิติสุขอย่างสูงสุดในดินแดนนั้น เรา
จะเกิดปิติสุขทางใจ และโดยทันใดเราจะถึงซึ่งความรู้สึกที่สงบระงับ
เราจะพร้อมที่จะรับมือกับทุกสิ่งทุกอย่างที่จะเกิดขึ้น เวเทหิ เจ้าเป็น
เพียงบุคคลธรรมดา ใจของเจ้านั้นมีสภาพที่อ่อนแอและต่ำต้อย

เจ้ายังไม่มีสายตาอันศักดิ์สิทธิ์และเจ้าก็ไม่สามารถรับรู้สิ่งที่อยู่
ในที่ไกลได้ บรรดาพุทธะและตถาคตทั้งหมดมีวิธีการมากมาย จึง
สามารถเห็น (ประเทศแห่งพุทธะ) ได้

พระสิทธัตถะกล่าวว่า เราสามารถจะมองเห็นได้เหมือนกับเรามองวัตถุ

ชนิดหนึ่ง และในย่อหน้าที่สองนั้น เมื่อพระองค์กล่าวว่า “เมื่อเราได้รับทราบถึงความมั่งคั่งอย่างสูงสุด” เป็นการแสดงอย่างชัดเจนว่า นิมีเซดินแดนที่สมบูรณ์อยู่แล้ว แต่เป็นกระบวนการในการพัฒนาไปสู่ความสมบูรณ์อย่างเต็มเปี่ยม หรือที่เรียกว่า “ความมั่งคั่งอย่างสูงสุด” ดังนั้น นี่ก็เช่นกันที่เป็นการแสดงถึงสถานที่ทางกายภาพ ที่แสดงลักษณะด้วยความเติบโตและการพัฒนาไปสู่ศักยภาพที่เต็มเปี่ยม และดังนั้นจึงเป็นการยืนยันข้อเสนอของเราว่า พระสิทธัตถะได้บรรยายถึงสถานที่ที่เมตไตรย-อมิตาภกล่าวถึงว่าเป็นสถานที่ที่มีอยู่จริงในโลกนี้ ที่กำหนดไว้แล้วว่าจะต้องพัฒนาไปสู่ความรุ่งเรืองอันสูงสุดในเวลาอันเต็มเปี่ยม และแม้แต่เวเทหเอง ที่ด้วยพลังของพระสิทธัตถะเริ่มมองเห็นภาพของที่นั่น (“สวรรค์ของตะวันตก”) ก็ยังรู้ดีว่าความหมายของการกล่าวถึงสถานที่นั้นอยู่ที่อนาคต เมื่อเธอถามพระสิทธัตถะว่า ผู้ที่จะอยู่อาศัยในยุคหนึ่ง หรืออีกนัยหนึ่งคือยุคของเรานั้น จะค้นหาสถานที่และมองเห็นสถานที่นั้นได้อย่างไร

ดูกร ผู้ที่ได้รับการยกย่องทั่วโลก คนอย่างข้า บัดนี้สามารถเห็นดินแดนที่เป็นพลังของพระพุทธ แต่บรรดาผู้ที่เข้ามาสู่โลกนี้หลังจากที่พระพุทธได้ปรินิพพานไปแล้ว และเป็นผู้ซึ่งด้วยความเลื่อมและปราศจากคุณสมบัติที่ดี ต้องถูกจู่โจมด้วยวิฆ्नุสงสารเหล่านั้นแล้ว พวกนั้นจะได้เห็นโลกแห่งความมั่งคั่งอันสูงสุดของพุทธะอมิตาภได้อย่างไร

และพระสิทธัตถะได้กล่าวตอบว่า :

เจ้าและผู้อื่นๆ นอกจากเจ้า ต้องตั้งใจด้วยสมาธิอันแน่วแน่ให้เป็นจุดประสงค์เดียว เพื่อรับทราบและซึมซับถึงภาคตะวันตก¹

1 (1) การเกิด (2) การแก่ (3) การเจ็บ (4) การตาย (5) การจาก.

2 แม่น้ำในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของฮินดู เช่น วิษณุปุราณะ นั้น วรุณา ซึ่งเป็นเมืองแห่ง “ซีกตะวันตก” นั้นเรียกว่า “โมกษะ” ผู้เป็นหัวหน้าหรือ “สุขะ” ผู้มีความสุข หรือ “นิมโลกานี” เมืองแห่งอาทิตย์อัสดง

ในข้อความข้างต้นนี้ พระองค์ไม่ได้มีข้อสงสัยอันใดเลยเกี่ยวกับแนวความคิดด้านกายภาพ หรือด้านภูมิศาสตร์ของสิ่งที่เรียกว่าตะวันตกรนี้ และแม้แต่ทิศทางของมันก็ไม่ต้องสงสัยเลยทั้งมิติแห่งโลกและมิติอื่น

อย่างไรก็ตาม การที่พระลัทธิตถะทราบดีว่า การเสาะหา นั้นเป็นการเสาะหาบุคคล ไม่ใช่สถานที่ อันเป็นพื้นที่ในโลกที่หนึ่ง ไม่ว่าจะสวยงามหรือน่าอัศจรรย์เท่าใดก็ตาม พระลัทธิตถะจึงได้มองล่วงหน้า และเห็นด้วยความบริสุทธิ์ว่า ในการปรากฏของเมต ไตรย-อมิตาภานั้น มีการเปลี่ยนของสถานที่ด้วย และในบทสนทนาของพระองค์กับอานนท์และเวเทหิ นั้น ชื่อน้ำสาวของพระองค์ในยุคที่กำหนดไว้ (ยุคของเรา) ได้อย่างไม่ผิดพลาดเลย ที่ให้เห็นถึงภาพที่เขาเหล่านั้นเสาะหาและค้นพบ

เจ้าจะต้องถามว่าการรับทราบนั้นจะทำได้อย่างไร ข้าฯ จะอธิบายให้ฟังในบัดนี้ ชีวิตทุกชีวิต หากเกิดมาและไม่ได้ตายอดตั้งแต่เกิดแล้ว จะต้องเห็นอาทิตย์อัสดงทุกผู้ทุกนาม เจ้าจะต้องนั่งลงดีๆ และมองไปทางทิศตะวันตก และเตรียมความคิดของเจ้าให้ได้ ตั้งจิตสมาธิที่ดวงอาทิตย์¹

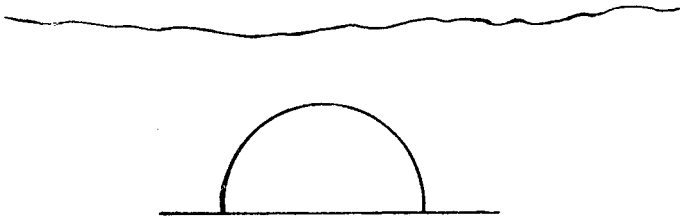
ไม่มีที่อื่นใดที่พระลัทธิตถะได้ให้ความสำคัญกับดวงอาทิตย์หรือทิศทางของการขึ้นและตก (ณ ที่นี้สมควรที่จะกล่าวไว้ด้วยว่าในข้อความข้างต้นนั้น พระองค์ได้ขจัดความสำคัญของทิศทางของการ “ขึ้นของดวงอาทิตย์” และด้วยลักษณะเดียวกัน พระองค์ก็ได้กำจัดการอ้างถึงความเป็นพุทธะของผู้สันทนุณ

ซึ่งถือว่าเป็นเมืองแห่งความหวัง ความคาดหวัง หรือการปลดปล่อย เช่นเดียวกัน ในอีกแห่งหนึ่งพระเยซูคริสต์แนะนำให้ผู้ติดตามของพระองค์มองไปทางตะวันออกเพื่อเสาะหาผู้ปลดปล่อยผู้มาตามสัญญา “เจกแซนแสงจะส่องมาจากทางทิศตะวันออกและฉายไปทางตะวันตกจนถึงใต้ ทางนั้นแหละที่จะเป็นที่มาแห่งบุตรของมนุษย์” (แมทธิว 24:27) ดังนั้น ประเทศอิหร่านก็คือที่เดียวที่จะเป็นสถานที่เกิดของเมต ไตรย เนื่องจากเป็นดินแดนอารยันแห่งเดียวที่เป็นตะวันออกของที่ตั้งของพระเยซูคริสต์และเป็นตะวันตกของที่ตั้งของพระลัทธิตถะ!

¹ อามิตยุ ธนยสูตร, II 9 หน้า 169 (การวิปัสสนาแห่งพุทธะ อมิตยุส).

ที่มาจาก “ทิศตะวันออก” ของกบิลพัสดุ์) และพระองค์ก็ได้แสดงสัญลักษณ์ของ
อาทิตยอัสดงทางตะวันตกได้อย่างชัดเจน

เป็นเหตุให้จิตใจท่านกำหนดแนบแน่น (ที่นั่น) เพื่อการรับรู้อย่าง
ไม่พลิกผันด้วยการใช้ (ความคิดคำนึงของเจ้า) และจ้องมองไปที่นั่น
(โดยเฉพาะ) ในขณะที่ดวงอาทิตย์กำลังอัสดง และมีรูปลักษณะ
เหมือนกลองที่คว่ำลง

รูปที่ 1

แต่เราจะได้เห็นว่ นี่ไม่ใช่เพียงการบรรยายถึงอาทิตยอัสดงโดยทั่วไปเท่า
นั้น เพราะเหตุว่าได้มีการบรรยายถึงรายละเอียดที่ชัดเจนที่ทุกคน ยกเว้นพวก
ที่ไม่ใส่ใจ ต้องได้เห็นว่าจุดมุ่งหมายหลักของพระสิทธัตถะก็คือการชี้แจงสถาน
ที่ที่จำเพาะเจาะจงมากๆ ภาพที่พระองค์ประทับไว้ในจิตของเราก็คือ รูปครึ่ง
วงกลมที่มีแสงเรืองรองของดวงอาทิตย์อัสดงที่มีรูปเหมือนกับ “กลองที่คว่ำลง”

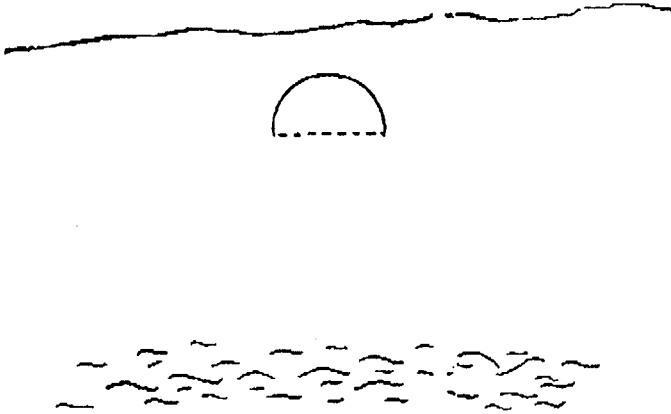
และยังมีอีก

เมื่อเจ้าได้เห็นดวงอาทิตย์แล้ว ขอให้ (ภาพนั้น) ประทับไว้อย่าง
ชัดเจน ไม่ว่าจะเจ้าจะหลับตาหรือลืมตา นั่นคือการรับรู้ดวงอาทิตย์ ซึ่ง
นี่คือการตั้งจิตสมาธิเป็นครั้งแรก

สิ่งที่พระองค์ชี้แนะนั้นมีความชัดเจน ไม่ว่าจะมึะอะไรก็ตามที่จะมีตามมา
อยู่ในรูปนี้ เราก็ยังจะต้องตั้งจิตสมาธิเห็นภาพของดวงอาทิตย์อัสดงที่เป็นรูป
ครึ่งวงกลม และเสมือนกลองที่คว่ำลงดังรูปที่ 1

ต่อไปเจ้าก็ต้องรับรู้ถึง น้ำ มองนิ่งไปที่น้ำที่ใสบริสุทธิ์ และให้

(ภาพ) นั้นประทับลงอย่างชัดเจนและแนบแน่น (ในภายหลัง) อย่าให้
ความคิดคำนึงของเจ้าระส่ำระสายและหนีหายไป

รูปที่ 2

เป็นเวลาอย่างน้อยพันปีหลังจากที่พระสิทธัตถะปรินิพพานที่สถาปนิก
และวิศวกรก่อสร้างรูปแบบโดมขึ้นมา ดังนั้น ภาพของกลองที่คว่ำลง ที่แขวน
ห้อยอยู่เหมือนกับดวงอาทิตย์อัสดงอันเรื่อรอง ก็เป็นภาพที่พระสิทธัตถะ
บรรยายไว้เกี่ยวกับโครงสร้างของตึกที่มีลักษณะเหมือนโดมทองได้ใกล้เคียงที่สุด
และเป็นเวลายาวนานก่อนที่ผู้คนจะได้รู้จักหรือรับรู้ถึงรูปทรงโดมด้วยซ้ำ พระ
สิทธัตถะได้เติมปัจจัยอื่นลงไปในการขอให้เราได้ติดตามต่อไป

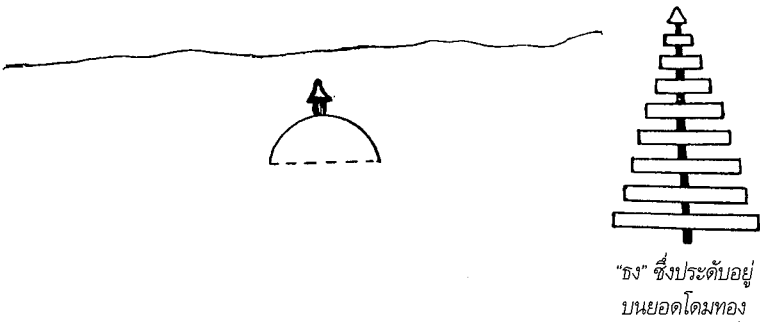
เมื่อเจ้าได้เห็นน้ำแล้ว ขอให้เจ้าได้เห็นน้ำแข็ง เมื่อเจ้าได้เห็นน้ำ
แข็งที่เงางามและสดใส เจ้าควรจะวาดภาพการปรากฏของหินแร่สี่
เหลี่ยมคราม

และเมื่อได้นึกวาดภาพแล้ว เจ้าก็จะได้เห็นพื้นที่ประกอบด้วย
หินแร่สี่เหลี่ยมครามอันสดใสและเป็นเงางามทั้งภายในและภายนอก

เราจะสังเกตได้ว่า พระสิทธัตถะบอกให้เรา “วาดภาพการปรากฏของหิน
แร่สี่เหลี่ยมคราม” ซึ่งนี้หมายความว่า ไม่ใช่ว่าพื้นจะปูลาดด้วยหินสี่เหลี่ยมคราม
แต่มีสี่เหลี่ยมสี่เหลี่ยมผืนผ้าและทองแบบเดียวกับหินสี่เหลี่ยมคราม สี่ของหินนี้จะ

เหลื่อมและแตกต่างกัน ดังนั้น สิ่งที่ถูกอุปมาอุปไมยก็คือผืนดินซึ่งมีสีสันที่เปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาล

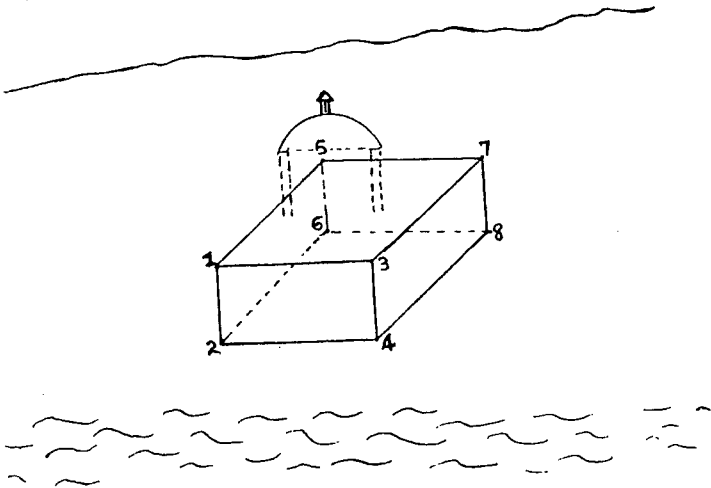
ภายใต้ผืนดินแห่งหินสีเขียวครามนั้น เราจะได้เห็นธง¹ พร้อมด้วยรัตนมณีเจ็ดประการ² ประกอบด้วยเพชรและอื่นๆ ซึ่งหนุนค้ำจุนพื้นดินอยู่
ธงนี้ขยายออกไปสู่ทั้งแปดจุดแห่งเขมทิศ และดังนั้นเองที่ทั้งแปดมุม (ของพื้นดิน) ได้มีการเติมเต็มอย่างสมบูรณ์

รูปที่ 3

- 1 นี่คือคำแปลตรงของบทกล่าวนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นธงทิวสีทอง หรือธงสัญลักษณ์เหนือ (หรือข้างหน้า) ซึ่งเป็นผืนดิน (มีสีฟ้าเจิดจ้า) ธงทิวก็มีความหมายว่าเป็นจุดสูงสุด.
- 2 สัตตะรัตนะ ทรัพย์ทั้งเจ็ดอย่างหรือของมีค่า ซึ่งมีบรรยายที่แตกต่างผันแปรกัน เช่น สุวรรณ ทอง; รูป เงิน; ไพฑูรย์ พลอยไพฑิน; มรกต แก้วเจียรไน; มสุระกัลละ, อคโต; โรหัตตะมุขะ ทับทิม หรือไข่มุกแดง; อัสมะกะภะ, คอรรีเนเลียน กลุ่มพรรณไม้แห่งอัญมณี หรือต้นไม้แห่งสิ่งมีค่าทั้งเจ็ด อันเป็นส่วนหนึ่งของ "ดินแดนบริสุทธิแห่งวิมาน" ชาวโศราสเตรียนเอง (หน้า 245-246) ก็มีแนวคิดของต้นไม้ที่มีกิ่งก้านสาขาทั้งเจ็ด ในทำนองเดียวกันก็เป็นสัญลักษณ์แห่ง "ทาง" ทั้งเจ็ด หรือความมั่งคั่งทั้งเจ็ด นั่นคือ ศรัทธา ความมุ่งมั่น ความขยันขันแข็งใจ ความอาย การเคารพกฎหมาย การสละตน และปัญญาอันเกิดจากสมาธิ.

ถึงแม้ว่าจะได้เอ่ยถึงจุดแปดจุดของเข็มทิส แต่เข็มทิสนั้นไม่มี “มุม” ดังนั้น ข้อความที่กล่าวนี้ชี้ให้เห็นรูปทรงที่เป็นปริมาตร โดยมีสัญลักษณ์ที่เป็น “แปดมุม (ของผืนดิน)”

รูปที่ 4

เหนือพื้นผิวของผืนดินที่มีหินสี่เหลี่ยมคางหมูนั้น มีเส้นเชือกที่พันกันไปตามทางขวาง และมีส่วนแบ่งเป็นตอนๆ ด้วย (เส้น) รัตนมณีหิ้งเจ็ด และซึ่งมองเห็นได้อย่างชัดเจนในทุกๆ ตอนที่มีการแบ่ง และในขณะที่พระองค์ถามว่า

ดูกร อชิตะ เจ้าได้เห็นความสมบูรณ์ของบรรดาเครื่องประดับ และคุณสมบัติอันงดงามในประเทศแห่งพุทธะหรือไม่ และในท้องฟ้า (พระราชวัง) มีอุทยานที่สง่างาม มีสวนที่สง่างาม มีสระบัว ซึ่งเต็มไปด้วยบัวปัทมา อัดปาละ กุมุท และบุณฑริก และได้ลงไปจากผืนโลกจนถึงผืนฟ้า มีดอกไม้เต็มไปหมด ประดับประดาไปด้วยช่อดอกไม้ ซึ่งพราวเด่นเป็นสง่าอยู่รอบเสากลมที่เป็นแนวยาว มีสกุณาทลากพันธุ์ บินวนเวียนไปมาอยู่เรื่อยๆ เป็นฝูง สกุณานี้ตกคตเป็นผู้สร้างขึ้น เจ้าได้เห็นดังนี้หรือไม่

พระโพธิสัตว์ อชิตะ กล่าวว่า ดูกร ภควัต ข้าฯ เห็นแล้ว

ภควัตกล่าวว่า ดูกร อชิตะ เจ้าเห็นอีกหรือไม่ว่า เหล่าสฤณ
อมตะนั้นทำให้ประเทศแห่งพุทธะดังก้องไปด้วยเสียงแห่งพระพุทธร
มากเสียจนโพธิสัตว์เหล่านั้นไม่อาจดำเนินชีวิตไปได้โดยไม่ตั้งจิตสมาธิ
ที่พระพุทธรเจ้าเห็นอีกดังนี้หรือไม่

อชิตะ กล่าวว่า ดูกร ภควัต ข้าฯ เห็นอีกแล้ว¹

ในขณะที่รูปภาพ²แสดงความหมายในตัวของมันเองชัดเจนอยู่แล้ว เรา
ก็ยังจะได้เห็นภาพจำลองของนกหลากหลายชนิดที่อยู่ในอุทยานบริเวณวิหารอันศักดิ์
สิทธิ์ โดยเฉพาะนกยูงซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นอมตะ และนกอินทรีซึ่ง
เป็นเครื่องหมายแสดงอำนาจและพลัง นกพันธุ์เหล่านี้ซึ่งไม่เป็นเพียงสัญลักษณ์
รวมทั้งอีกหลายต่อหลายพันธุ์ก็บินมาอยู่ที่อุทยานเหล่านั้น

ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ยังได้มีการกล่าวถึงสถานที่ที่อยู่สูงขึ้นไปดังกล่าว
ที่ว่า “ดินแดนอันสูงตั้งหึ่งฟ้า ‘อลาคันณะ’ ซึ่งยากที่มนุษย์จะขึ้นไปถึงได้”³ แม้
แต่ในหมู่พวกเถรวาทเอง มีการกล่าวขวัญถึงดินแดนของเมตไตรยเป็นอย่างดี
มากด้วยเหตุแห่งคำทำนายที่กล่าวไว้ว่า เมื่อพระองค์ปรากฏขึ้น โลกจะเข้าสู่
สภาวะที่อุดมสมบูรณ์น่าชื่นชม⁴ โลกจะกว้างขวางใหญ่โตขึ้นกว่าที่เคยเป็นอยู่ใน

¹ สุขาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, 40.

² ณ จุดนี้ ผู้อ่านควรศึกษารูปภาพของวิหารอันศักดิ์สิทธิ์ที่พระสิริวัตตะได้บรรยายไว้ ดูภาพ 6 หน้า
381 จะได้มีการเปิดเผยลักษณะและที่ตั้งอย่างถูกต้องในบทต่อไป.

³ มหาวัตถุ, 32.2 “อลาคันณะ” หมายถึง “ความพึงพอใจของพระผู้เป็นเจ้า” “นันทา” เป็นตำแหน่งของ
องค์ผู้สูงสุด รวมทั้งเป็นที่รู้จักกันในฐานะที่เป็น “เมืองที่มั่งคั่งที่สุดของมิตของสวรรค์” การที่ตั้งสูงอยู่
บนเขาซึ่งให้เห็นได้ด้วยคำว่า “ขึ้นไปถึงได้ด้วยความยากลำบาก” และไม่ใช่เพียง “เข้าไปด้วยความยาก
ลำบาก” ราวกับว่ามันตั้งอยู่บนที่ราบ และต้องอาศัยเงื่อนไขทางจิตวิญญาณที่เข้าไป แทนที่จะเป็นการ
ใช้แรงกายอย่างแท้จริง.

⁴ เป็นการสำคัญที่จะต้องเห็นในที่นี้ว่า สิ่งที่หมายถึงในคำทำนายคือโลกทั้งโลก และไม่ใช่เพียงพื้นที่
เล็กๆ จากแนวคิดนั้น ทำให้เห็นว่าคำทำนายนั้นเกี่ยวเนื่องกับยุคสมัยของเราอันประกอบไปด้วย
ความล้าหน้าทางวิทยาศาสตร์—การปฏิวัติเขียว การควบคุมอากาศ การชลประทานสมัยใหม่ ฯลฯ ซึ่ง
ก็ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นอย่างน่าอัศจรรย์.

ยุคของพระสิทธัตถะ¹ บนพื้นผิวของโลกจะมีทรายสีทองที่อุดมสมบูรณ์ปกคลุมอยู่² จะมีคนอยู่กันหนาแน่น พืชผลในเรือกสวนไร่นาจะเพิ่มขึ้นเป็นเจ็ดเท่า³ ในขณะที่คำบรรยายเหล่านี้เกี่ยวข้องกับโลกโดยทั่วไป และไม่ใช้สถานที่ใดสถานที่หนึ่งโดยเฉพาะนั้น การบรรยายภาพของสถานที่ที่อยู่ในลักษณะของจินตนาการตามความรู้สึก เช่น การกล่าวว่ามีคนสดใสรอบรอบขึ้นด้วยสีของหินที่มีสีเขียวคราม มีความจับตาจับใจ สงบและสวยงามน่ามอง ประดับประดาไปด้วยต้นไม้แห่งอัญมณีซึ่งติดอยู่กับแผ่นกระดานที่เป็นตาหมากรุกโดยแบ่งตอนด้วยด้ายสีทองและปกคลุมไปด้วยดอกไม้ เป็นต้น และกล่าวอีกว่ามนุษย์ที่มีชีวิตอยู่ ณ ที่นั้นจะมีความเก่งกาจในการประนีประนอมการทะเลาะเบาะแว้งกัน เวลาเขาพูดเขาจะพูดเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นเสมอ เขาจะไม่มีวันอิจฉาริษยาและโกรธเคือง แต่จะดำรงไว้ซึ่งหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องเป็นธรรมเสมอ

อัญมณีแต่ละชิ้นจะมีรัศมีเรืองรองเป็นสีนํ้าร้อยสีและดูเหมือนดอกไม้ หรือดวงจันทร์และดวงดาว อัญมณีเหล่านี้สถิตอยู่ในท้องฟ้าที่เปิดกว้างและรวมกลุ่มจนดูเหมือนเป็นหอคอยแห่งรัศมีเรืองรองประกอบเป็นชั้นเชิง เป็นหลืบ นับจำนวนได้เป็นสิบล้าน และก่อขึ้นมาจากอัญมณีร้อยชิ้น ทั้งสองด้านของหอคอยนั้นประกอบด้วยธงรูปดอกไม้เป็นร้อยๆ ล้าน ซึ่งมีเครื่องดนตรีติดอยู่เป็นจำนวนนับไม่ถ้วน จากลำแสงเรืองรองนั้นมีลมเย็นเป่าแบบพัดออกมา เมื่อมีการเล่นเครื่องดนตรีเหล่านั้น เสียงที่ดังออกมาคือ “ความทรนान” “ความไม่เป็นอย่าง” “ความไม่เที่ยงแท้แน่นอน” และ “ความไม่มีตัวตน” นี่คือ

1 คำทำนายนี้ได้เกิดขึ้นแล้วทั้งโดยรูปธรรมและนามธรรม เนื่องจากโลกในปัจจุบันนี้เป็นที่รู้จักโดยทั่วซึ่งผิดไปจากบริเวณอันน้อยนิดที่รู้จักกันในสมัยของพระสิทธัตถะ และนอกจากนั้น เนื่องจากการขยายแนวเขตของผืนดิน และการลดระดับของมหาสมุทร ยิ่งทำให้พื้นผิวโลกเป็นที่รู้จักและอยู่อาศัยได้มากขึ้น.

2 เป็นการใช้คำบรรยายของคำว่า ปุ๋ยสมัยใหม่ ได้อย่างชาญฉลาด.

3 นี้ก็เป็นที่เห็นได้ชัดเจน และเป็นการบรรยายถึงสภาพของโลกในปัจจุบัน.

การรับรู้เป็นครั้งที่สองของดินแดน ซึ่งถือว่าเป็นการตั้งจิตสมาธิเป็นครั้งที่สอง

ต่อไป เจ้าจะต้องรับรู้ถึงน้ำ (ของดินแดนนั้น) การรับรู้ถึงน้ำก็เป็นดังนี้ :

ในดินแดนแห่งความสุขอันสูงสุด มีน้ำอยู่ในทะเลสาบทั้งแปด น้ำในทะเลสาบทั้งหมดประกอบด้วยอัญมณีเจ็ดชนิดที่นุ่มนวลและเปลี่ยนรูปไปได้ง่าย อัญมณีแห่งน้ำนั้นมีแหล่งกำเนิดมาจากราชาแห่งอัญมณีที่ทำให้ความปรารถนาทุกชนิดเป็นจริง น้ำถูกแบ่งออกเป็นลำธารสิบสี่สาย ทุกสายมีสีของอัญมณีเจ็ดชนิด เส้นทางไหลผ่านของน้ำทำด้วยทอง กันบังของน้ำนั้นเล่าก็ประกอบด้วยเม็ดทรายที่ทำด้วยเพชรหลากสี¹

เมื่อมีการรับรู้สิ่งนี้แล้ว เจ้าควรตั้งจิตสมาธิอยู่ที่ (องค์ประกอบ) แต่ละอย่างและทำให้ (ภาพ) ชัดเจนที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อที่ภาพนั้นจะได้ไม่กระจัดกระจายหรือหลงหายไป ไม่ว่าตาของเจ้าจะปิดอยู่หรือเปิดอยู่ เจ้าต้องเก็บภาพนี้ไว้ในความคิดคำนึงของเจ้าตลอดเวลา ยกเว้นแต่เวลาเจ้าหลับอยู่เท่านั้น ผู้ที่ถึงซึ่งการรับรู้ (ในขั้นตอนนี้) แล้ว ถือว่าได้มองเห็นดินแดนแห่งความสุขอันสูงสุด (สุขาวดี)²

ที่นี่ ลักษณะการบรรยาย “อย่างเลิศลอม” นี้ก็เหมาะที่เดียวในภการกล่าวสรรเสริญเย็นยอความงามและความยิ่งใหญ่ของโครงสร้างและสิ่งที่อยู่โดยรอบ “สถิตอยู่ในห้องฟ้าที่เปิดกว้าง” มีนัยของภูเขาหรือที่ราบสูง และ “ทั้งสองข้างของหอคอยนั้นประกอบด้วย...ธรรูปดอกไม้...ด้วย...เครื่องดนตรี...” แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างหรือหอคอย และระบบการกล่าวขานที่ทันสมัยที่ประกอบอยู่ตามศาลาที่เต็มไปด้วยดอกไม้และรอบๆ บริเวณโดยทั่วไป ในที่สุด ภาพก็ครบถ้วน

1 อามิตยุ ธนยสูตร, II.13.

2 อามิตยु ธนยสูตร, II.12.

ว่า อยู่ตรงริมขอบองค์ของน้ำ ซึ่งอาจเป็นทะเลสาบหรือทะเล

พระลัทธิตถะกล่าวต่อไปถึงตำแหน่งแห่งที่ของเมตไตรย-อมิตาภา และกล่าวกับอานนท์และเวเทหิ ว่า

เมื่อได้มีการรับรู้ดินแดน (ของพุทธะ) แล้ว เจ้าก็ต้องตั้งจิตสมาธิที่ต้นไม้แห่งอัญมณี (ของดินแดนนั้น) ในการตั้งจิตสมาธิที่ต้นไม้แห่งอัญมณีนั้น เจ้าควรมองเป็นต้นแต่ละต้นไป และรับรู้ถึงต้นไม้ทั้งเจ็ดแถว ทุกๆ ต้นมีความสูงถึงร้อยโยชน์ และต้นไม้แห่งอัญมณีทุกต้นมีดอกไม้และใบไม้ซึ่งประกอบด้วยอัญมณีทั้งเจ็ดที่สมบูรณ์

ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของพุทธอีกบทหนึ่ง¹ พระลัทธิตถะได้สนทนากับพระสารีบุตร และได้บรรยายข้อความข้างต้นไว้ดังนี้ :-

ดูกร สารีบุตร และอีกที่โลกแห่งสุขาวดีจะมีลานกว้างเจ็ดลาน มีต้นปาล์มเจ็ดแถว และมีสร้อยหลายเส้น รอบด้านทุกๆ ด้านจะประกอบด้วยอัญมณีสี่อย่างคือ ทอง เงิน หยก และแก้วเจียรไนด้วยดินแดนของพุทธที่ได้มีการประดับประดา

¹ สุขาวดี-วายุหะ ที่เล็กกว่า, 3 ในขณะที่ผู้รู้หลายคนอาจมีความเห็นที่แตกต่างกันในส่วนที่เกี่ยวกับวันที่ที่แน่นอนในสุขาวดี-วายุหะ ที่เล็กกว่า และอามิตยุ ธนยสูตรนั้น ก็ไม่เป็นที่สงสัยได้เลยว่าวันที่ใกล้เคียงที่สุดน่าจะช้าไปกว่า 800 ปี พ.ศ. (พุทธศักราช) สุขาวดี-วายุหะ ทั้งสอง คือที่ใหญ่กว่าและที่เล็กกว่า และอามิตยุ ธนยสูตรนั้น วันที่น่าจะตรงยิ่งกว่าวันที่กำหนดไว้โดยผู้แปล ตั้งแต่สังฆวรมัน นักศึกษาพระไตรปิฎกชาวอินเดียที่ไปประเทศจีน ประมาณ 680 ปี พ.ศ. และได้แปลสุขาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า และกุมารชิวะ 920 ปี พ.ศ. ผู้มาประเทศจีน และ ณ ที่นั้นได้แปลสุขาวดี-วายุหะ ที่เล็กกว่า และกัลยาส ผู้ที่ได้เดินทางจากอินเดียไปจีน ใน 952 ปี พ.ศ. และเป็นผู้แปล อามิตยุ ธนยสูตร ทำให้เห็นว่าไม่มีข้อสงสัยอันใดเลยที่การทดสอบนี้มีมาตั้งแต่โบราณ และคำทำนายซึ่งเกี่ยวเนื่องกับดินแดนอันบริสุทธิ์คือ สุขาวดี ไม่ได้เป็นความคิดปนเปลี่ยนแปลงของผู้เขียนระยะหลังคนใด โดยเฉพาะตั้งแต่ที่มีการค้นพบบทเขียนเกี่ยวกับสูตรทั้งสามนี้ในศตวรรษที่แล้ว ซึ่งเท่ากับเป็นการพิสูจน์ทั้งความถูกต้องเที่ยงตรงในวันที่ที่ได้แปลไว้ในภาษาจีน เป็นที่คาดกันว่า พระลัทธิตถะได้เทศนาเกี่ยวกับ สุขาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า ซึ่งได้เทศนาไว้ที่ภูเขา กิระ คุดะ ใกล้กรุงราชคฤห์ ในขณะที่พระองค์ได้เทศนาเกี่ยวกับ สุขาวดี-วายุหะ ที่เล็กกว่า เจตาโกรว ใกล้กรุงสาวัตถี (ดูหน้า 333 เชียงวรรด 1).

ถึงแม้ว่าศัพท์บางคำที่ใช้ในบทคัดย่อที่กล่าวข้างต้นสามารถที่จะนำไปสัมพันธ์กับลักษณะทางกายภาพอย่างแท้จริง ซึ่งต้องแสดงให้เห็นด้วยที่อยู่ของเมตไตรย-อมิตาภา ตอนนี้อะไรควรสังเกตจากประโยคสุดท้ายที่ว่า “ด้วยดินแดนของพุทธอันสมบูรณ์สูงส่งดังนี้ ก็คือดินแดนของพุทธะที่ได้มีการประดับประดา” สิ่งของต่างๆ ที่มีมิติทางจิตวิญญาณมากกว่าทางกายภาพ แสดงออกด้วยสัญลักษณ์ของสิ่งของและรายการต่างๆ เช่น ลานกว้าง ต้นปาล์ม (สูง) อัญมณี เป็นต้น เพราะเหตุว่าพระพุทธไม่เคยตื่นตาตื่นใจ หรือไม่ได้เน้นความมั่งคั่งและความโอ้อ่างทางวัตถุ สิ่งที่พระองค์พะวงอยู่ก็คือ ความเป็นจิตวิญญาณและความสำคัญทางจิตวิญญาณของสิ่งของเหล่านั้น

พระสิทธัตถะทรงเห็นว่า ผู้ฟังของพระองค์ (อานนท์ เวเทหิ สารีบุตร และผู้อื่น) ต้องไม่มีวันลบเลือนภาพทางใจของดินแดนแห่งคำสัญญาออกไปจากจิตใจของเขา เพื่อที่ว่าพวกเขาจะได้สั่งสอนบอกเล่าถึงการมาถึงซึ่งดินแดนนั้น และชี้แนะแนวทางที่จำเป็นในการค้นพบดินแดนนั้นในเวลาที่เหมาะสมในอนาคต โดย “ประชาชนจำนวนมาก” ในเวลานั้น ซึ่งก็คือเดี๋ยวนี้ :-

ดูกร อานนท์ เจ้าต้องจำคำพูดแบบพุทธะของข้าฯ และพูดต่อไปถึงกฎที่จะนำไปสู่การรับรู้ดินแดน (ของพุทธะ) เพื่อประชาชนมากมายที่ต่อไปนี้ต้องการละสิ้นซึ่งความทุกข์ทรมานทั้งปวง¹

ต่อจากนั้น พระสิทธัตถะก็ได้ให้ความมั่นใจแก่พวกเขาเกี่ยวกับความดีอันยิ่งใหญ่ซึ่งเกิดจากการจำและการเล่าต่อซึ่งสัญลักษณ์และนัยต่างๆ เกี่ยวกับ “ดินแดนอันบริสุทธิ์นี้”

หากใครก็ตามตั้งจิตสมาธิที่ดินแดนนี้ (ดินแดนแห่งพุทธะ) บาบของเขาที่ตรึงเขาไว้กับการเกิดและการตายเป็นเวลาแปดสิบล้านกัลป์ จะมลายหายไป หลังจากที่เขาละทิ้งกาย (ในปัจจุบัน) ออกไปแล้ว เขาจะไปเกิดในดินแดนอันบริสุทธิ์ในชีวิตต่อไปอย่างแน่นอน การ

¹ อามิตยุ ธนยสูตร, II. 12 หน้า 172.

ปฏิบัติโดยการตั้งจิตสมาธิแบบนี้เรียกว่า “การตั้งจิตสมาธิแบบถูกต้อง” หากเป็นการตั้งจิตสมาธิแบบอื่นจะเรียกว่า “การตั้งจิตสมาธิแบบนอกวิธี”¹

เป็นที่แน่นอนและไม่มีข้อสงสัยเลยว่าตำแหน่งแห่งที่ทางกายภาพนั้นได้มีการกล่าวถึงจากรายละเอียดต่างๆ ในสุชาวดี—อาณาจักรของอมิตาภา—ที่พระสิทธัตถะซึ่งนำสาวกของพระองค์ให้ตั้งจิตสมาธิอยู่กับลักษณะต่างๆ มากมาย และตำแหน่งแห่งที่ทางทิศตะวันตก ด้วยคำกล่าวของพระองค์ ข้อเท็จจริงที่น่าแปลกก็คือ ในมวลหมู่พระพุทธรูปที่ได้มีการกล่าวถึงในคัมภีร์อัมคักดีสิทธิ์นั้น อาณาจักรของอมิตาภา กลับเป็นอาณาจักรเดียวกับที่พระองค์ทรงบรรยายไว้อย่างละเอียดลออ และได้เน้นถึงความสำคัญของอาณาจักรนี้ในรายละเอียดมากมายแก่สาวกของพระองค์ และจากการบรรยายนี้เองก็ได้สื่อถึงความสำคัญอันยิ่งยวดของดินแดนสุชาวดีแก่ชนรุ่นหลัง เฉพาะผู้ที่ “ในเวลาสุดท้าย ในช่วงสุดท้าย ในห้วงวัยปีสุดท้าย ในเวลาที่ลัทธิอันดีนั้นแตกสลายลง” (ธรรมะของพระสิทธัตถะ) นั้น จำเป็นต้องเสาะหาและค้นพบหนทางสู่การปลดปล่อยได้อีกครั้งหนึ่ง และนี่คือสิ่งที่ควรจะเป็นและเกิดขึ้น การที่จะได้ถึงซึ่ง “ดินแดนอันบริสุทธิ์” โดย “ผู้คนมากมายต่อแต่นี้ไปที่ต้องการหลุดพ้นจากความทุกข์ทรมานทั้งปวงนั้น” ก็หมายความว่าผู้คนเหล่านั้นต้องยอมรับปาฏิหาริย์คู่ นั่นคือ เมตไตรย-อมิตาภา และอวโลกิเตศวร ผู้ซึ่งตามหลักการของพระสิทธัตถะเป็นผู้มีภารกิจในการค้นพบใหม่ ประกาศ และเสริมสร้างธรรมะให้แข็งแกร่ง

ไม่มีคำทำนายทางศาสนาใดที่จะทำให้เราได้เข้าถึงซึ่งรายละเอียดอันมากมายเกี่ยวกับ “สถานที่” รวมทั้งคนที่จะอาศัยอยู่ในดินแดนแห่งคำสัญญา—สุชาวดี—ดังที่ได้มีปรากฏอยู่ในคัมภีร์อัมคักดีสิทธิ์ของพุทธทั้งสามฉบับ (สุชาวดีที่ใหญ่กว่าและเล็กกว่า และ อามิตยุ ธนยสูตร) พระสูตรเหล่านี้ได้เชื่อมโยงไปด้วยคำบรรยายเกี่ยวกับทุกแง่มุมของสวรรค์ทางตะวันตกของตถาคตอมิตาภาผู้ยิ่ง

¹ อามิตยุ ธนยสูตร, II. 12 หน้า 172.

ใหญ่ หากจะนำคำทำนายทุกบทมากแล้วในที่นี้ หนังสือเล่มนี้คงหนาขึ้นอีกเท่าตัวแน่นอน ดังนั้น เราจึงได้นำคำทำนายที่มีความโดดเด่นมาเรียงไว้ในที่นี้ และเราได้ละเว้นส่วนที่เป็นการบรรยายที่เลืศทรู แต่ได้ยกเอาความหมายที่แท้จริงและการเกี่ยวเนื่องกับยุคของเราในปัจจุบันนำมาไว้ ณ ที่นี้ จะเป็นการดีหากเราจะได้อ่านพระสูตรทั้งสามนี้ เพื่อจะได้เห็นคำทำนายอื่นอีกมากมาย ซึ่งไม่ต้องตีความอะไรมากนัก ก็จะเห็นได้ว่าเกี่ยวเนื่องกับยุคของเรา

มีแง่มุมอื่นในคำทำนายเกี่ยวกับ “สุชาวดี” ซึ่งกล่าวถึงเงื่อนไขอื่นๆ นอกเหนือไปจาก “สถานที่” แต่เราจะกล่าวถึงเรื่องนี้ในภายหลัง เพราะเราจะเข้าใจความหมายของสิ่งเหล่านี้ได้ก็ในกรอบของคำสอน (ธรรมะ) ที่ปฎิหารีย์คู่ได้ประกาศไว้

เมื่อเราได้รับทราบคำสั่งสอนของพระลัทธิชตะเกี่ยวกับภาพรวมของสุชาวดีและสถานที่แล้ว และภายในกรอบของเวลาและสถานที่ตามที่ได้มีการบันทึกไว้ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ บัดนี้เราต้องค้นพบตัวบุคคลที่มีพื้นเพและประกอบกรรมดีจนรับกับเงื่อนไขทั้งปวงสำหรับผู้ที่จะได้รับการเรียกว่าเป็นอวตาร

1. การทำนาย คือการบรรลุผลตามคำทำนายของผู้ก่อตั้งศรัทธาอันศักดิ์สิทธิ์ในส่วนที่เกี่ยวกับเวลา สถานที่ และตัวบุคคลของผู้ที่จะมาตามสัญญา
2. โครงการ ความเป็นหนึ่งเดียวและความน่าเชื่อถือของคำสั่งสอน และวิธีที่จะทำให้คำสั่งสอนนี้เป็นเครื่องมืออันสมบูรณ์ในการยกระดับมนุษย์ให้สูงขึ้น และให้มีความสุขโดยถ้วนหน้าทุกๆ คน ไม่ใช่บางชนชั้นและบางเชื้อชาติเท่านั้น

3. การปฏิบัติ “การทดสอบที่เข้มงวด” เกี่ยวกับความถูกต้องแน่นอนของพลังที่จะทำให่มนุษย์ยกระดับจิตใจให้สูงส่งได้ โดยมีพลังแห่งจิตสำนึกที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของอวตารและอยู่ในยุคของเรา โดยที่หลักเบื้องต้นคือความเป็นหนึ่งเดียวของมนุษยชาติ ตั้งอยู่บนเสาหลักสองเสา นั่นคือความรักและความยุติธรรม ที่มีโดยเท่าเทียมกันโดยมนุษย์ผู้ทุกนาม

ตัวบุคคลขององค์باب และ พระบาทอาอุลลาห์ ปาฏิหาริย์คู่

“...การเรียนรู้กฎที่แท้จริงนั้นแสนยาก การเกิดพุทธะนั้นก็แสนยาก”¹

จากการที่ต้องเผชิญกับประเด็นปัญหาต่างๆ ที่ได้มาบนทอนทำลายสายใยดั้งเดิมแห่งศรัทธาและครอบครัว และได้ทำลายความซื่อสัตย์มั่นคงต่อความดีงามที่มีมาช้านาน ทำให้คำสอนของพระลัทธิศตตะที่สร้างสรรค์ในทำนองเดียวกับคำสอนของครูบาอันศักดิ์สิทธิ์แต่โบราณกาลนั้น ไม่สามารถเจาะเข้าไปในจิตภูมิของมนุษยชาติ ทั้งที่สิ่งนั้นคือความหมายและจุดมุ่งหมายของการมีชีวิตอยู่ในโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ตลอดเวลาหนึ่งพันปีที่ผ่านมารธรรมะของพระลัทธิศตตะไม่ได้ทำให้ชัยชนะใดเกิดขึ้นเลย

ช่วงเวลากำลังร้องเรียกหาการมาของเมตไตรย เพื่อให้มาประกาศธรรมะอีกครั้งหนึ่ง และด้วยธรรมะนั้นสร้างหลักการใหม่ๆ ในโลกที่เต็มไปด้วยวิทยาศาสตร์และวิทยาการสมัยใหม่ เราจำเป็นต้องปรับตัวต่อหลักการใหม่ๆ นี่เป็น

¹ ธรรมบท, V. 182.

อย่างมาก ซึ่งทำให้การประกาศธรรมะนั้นต้องเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง

ดังนั้น สิ่งที่เราได้เสนอมาดังแต่แรกก็เป็นเพียงบทนำที่จะนำเราเข้าไปสู่ทางที่แท้จริงแน่นอนในการค้นพบและยอมรับปาฏิหาริย์คู่—ผู้ที่ได้ปรากฏแล้วอย่างแน่นอนจากเหตุผลและตรรกะที่เราได้ยกมาให้เห็นในบทก่อนหน้า

โดยสรุป ได้มีการแสดงให้เห็นแล้วว่า “เวลานั้น” ก็คือเดี๋ยวนี้ “สถานที่” ก็เช่นเดียวกัน ตามที่ศาสนาทุกศาสนาได้ทำนายไว้ก็ได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน มันคือเส้นทางๆ ที่ประกอบด้วยจุดประทีปเริ่มต้นในทิศตะวันตกของชายแดนอินโด-อิหร่าน และยึดตรงไปทางตะวันตกไปจนถึงชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เมื่อคำนึงถึงความกว้างใหญ่ไพศาลของโลกแล้ว นี่ก็เท่ากับเจาะลึกถึงสถานที่ที่แน่นอน และในทำนองเดียวกันเป็นการชี้ให้เห็นถึงความเคลื่อนไหวของเมตไตรย-อมิตาภา ขณะที่พระองค์เดินไปในโลกนี้ตามเส้นทางที่ได้ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว อันเป็นเส้นทางที่อยู่ทางด้านตะวันตกของต้นกำเนิดของพระสิทธัตถะและอิทธิพลของพระองค์ ตรงตามที่เราได้เคยทำนายไว้

ถึงตอนนี้เราก็ได้ให้หลักฐานที่พอเพียงแล้วเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ในการมาถึงทางจิตวิญญาณอันศักดิ์สิทธิ์ยิ่ง เพื่อได้พบกับบุคคลสองคน นั่นคือปาฏิหาริย์คู่ซึ่งในท่ามกลางผู้กล่าวอ้างอื่นๆ ไม่ว่าในอดีตหรือปัจจุบันเป็นผู้เดียวที่ตอบสนองเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในคัมภีร์ของผู้นำศาสน์อันศักดิ์สิทธิ์ ปาฏิหาริย์คู่นี้คือองค์พระผู้ศักดิ์สิทธิ์ ฮุสเซน อัลลี นูรี (Husayn Ali Nu'ri) หรือที่เรียกว่า บายาฮุลลาห์ (Baha'u'llah) ซึ่งหมายถึง “ความรุ่งเรืองแห่งพระผู้เป็นเจ้า”¹ และองค์พระผู้ศักดิ์สิทธิ์ อัลลี มุฮัมหมัด (Ali Muhammad) “องค์باب” (“Bab”) ซึ่งหมายถึงประตู บุคคลทั้งสองนี้เกิดที่อิหร่านเช่นเดียวกับพระสิทธัตถะ พระบายาฮุลลาห์เกิดในครอบครัวเจ้าแต่โบราณ² บิดาของพระองค์เป็นราชมนตรีประจำพระราชวังของกษัตริย์มุฮัมหมัดซาร์แห่งราชวงศ์คัจจาร์ของอิหร่าน พระ

¹ บายา หมายถึง ความรุ่งเรืองหรือสุกใส ซึ่งโดยคำแล้วตรงกับคำว่า บา หรือ อามา ในภาษาสันสกฤต และ อัลลาห์ ซึ่งหมายถึง พระผู้เป็นเจ้า (ดูหน้า 331-332 ประกอบเพิ่มเติม).

² จากสายของบิดาของพระองค์นั้น ฮุสเซน สืบเชื้อสายมาจากกษัตริย์ Sasanian ทรงพระนามว่า Yez-

องค์ประสูติเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2360 (ค.ศ. 1817) ซึ่งเป็นปีหนึ่งในหลายปีที่ได้มีการทำนายไว้ สถานที่ประสูติคือเตหะราน¹ เมืองหลวงของอิหร่าน เมื่อพระองค์ประสูตินั้น บิดาของพระองค์ผู้มีนามว่า มีร์ซา บูซุรีค นูรี ฝันไปว่า บุตรชายคนแรกของท่านที่ท่านได้ให้นามว่าสุสเซนนั้น (นามนี้มีความหมายว่า “ความเมตตา”)² กำลังว่ายน้ำอยู่ในมหาสมุทร และมีปลามาเกาะเส้นผมทุกเส้นของพระองค์ ท่านให้มีความสงสัยในความฝันนี้เป็นอย่างยิ่ง และด้วยวิธีเดียวกับบิดาของพระสิห์ตตะคือพระสุทโธทนะนั้น ท่านได้ขอให้โทรประจำพระราชสำนักทำนายความฝันนั้น คำทำนายนั้นก็คือ ดวงชะตาของสุสเซนนั้นไม่เหมือนใคร ใครได้ตีความหมายว่า มหาสมุทรก็คือมวลมนุษยชาติ และปลาคือผู้ใหญ่และผู้ย่อยในโลกว่าจะเกาะสุสเซน เพื่อการนำทางและการปลดปล่อย³ มีร์ซา บูซุรีค เสียชีวิตไปตั้งแต่สุสเซนยังอายุน้อย พระเจ้าแผ่นดินแห่งอิหร่านได้เสนอตำแหน่งราชมนตรีให้กับพระองค์แทนที่บิดาของพระองค์ แต่พระองค์ก็ได้ปฏิเสธข้อเสนอนี้แบบเดียวกับที่พระสิห์ตตะเคยปฏิเสธ และนายกราชมนตรี⁴ ของกษัตริย์นั้น ถึงแม้จะรู้ว่าในวันหนึ่งเขาจะอยู่เบื้องหลังการตามล่าสุสเซน และไล่พระองค์ออกไปจากถิ่นกำเนิด ก็ปฏิเสธที่จะยืนยันให้สุสเซนรับข้อเสนอ

digird Shahriar ผู้ที่ปกครองชาวอารยันในอิหร่าน ก่อนที่ชนชาวมุสลิมจะได้ครอบครองดินแดนนั้น ดำเนินการดาของพระองค์ก็สืบเชื้อสายมาจากทูรา ซึ่งเป็นภรรยาคนที่สามในสามคนของอับราฮัมผู้เป็นบิดาของชนชาวยิว.

¹ ตรงตามคำทำนายในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ทุกประการ (หน้า 326-329 และเชิงอรรถในหน้า 327-329) เพื่อเห็นถึงความสำคัญของชื่อนี้) ดูคำอธิบายศัพท์ “สุสเซน”.

² เป็นการแสดงผลแห่งการทำนายของพระสิห์ตตะในส่วนที่เกี่ยวกับชื่อของพระองค์ “และพระองค์จะทรงมีนามว่า เมตตะยะ ซึ่งหมายถึง (พระองค์ผู้มีนามอันหมายถึงความกรุณา)” และอีกเช่นกันที่สุสเซนเอง ในสภาพของเด็กทารกก็ไม่อาจจะแสดงอาณาภาพใดๆ ได้ (ดูหน้า 331-334 เพื่อเห็นถึงความสำคัญของชื่อนี้) ดูคำอธิบายศัพท์ “สุสเซน”.

³ สุนิพนิมิตของบิดาของสุสเซนเป็นไปตามคำทำนายของฮินดูเกี่ยวกับการกลับมาของวิษณุ (ดูหน้า 308-309).

⁴ ฮาจี มีร์ซา อากาซี ผู้เป็นนายกรัฐมนตรีจอมโกงในสมัยของกษัตริย์แห่งกาจาร์นามว่า มุฮัมหมัด ซาห์ และผู้กระทำการอัปมงคลกรรม เมื่อพระเจ้าซาห์ลิ้นพระชนม์ลง.

ของกษัตริย์ในการเข้าไปอยู่ในบ่วงของอำนาจและยศฐาบรรดาศักดิ์ ซึ่งจริงๆ แล้วก็เป็นสิทธิของสุสเซนในการสืบทอดอำนาจ มีบันทึกที่นายกรัฐมนตรีได้กล่าวว่า ดวงชะตาของสุสเซนนั้นแสนยิ่งใหญ่ที่เวลาจะได้เปิดเผยให้โลกเห็น

ในทำนองเดียวกับอินเดียในยุคของลัทธิตถะที่ศาสนาฮินดูมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวดที่จะได้รับศาสน์ที่บริสุทธิ์นั้น ดินแดนอารยันอีกดินแดนหนึ่งก็อยู่ในสภาพเดียวกัน นั่นคืออิหร่านในศตวรรษที่แล้ว วัฒนธรรมและความรุ่งเรืองในยุคโบราณภายใต้คำสอนของโซโรอัสเตอร์ได้ถูกลืมนจนสิ้น และประเทศก็ได้เข้าสู่ความเหลวแหลกและแตกแยกในศตวรรษที่สิบสามแห่งพุทธศักราช จนในที่สุดศาสน์ใหม่ที่กระห่มกระชวยจากพระผู้เป็นเจ้าก็เข้ามาล้มล้างและแทนที่ศาสน์ประกาศาโดยองค์มุฮัมมัด ซึ่งได้นำความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันเข้าไปปลุกชีวิตใหม่และความแข็งแกร่งในดินแดนตะวันออกกลาง และได้นำความใหม่สดอันเปรียบดังฤดูใบไม้ผลิเข้าไปสู่อาณาจักรอิหร่านแต่ดั้งเดิม แต่เวลาอันยาวนานนับศตวรรษก็ได้ทำลายล้างลัทธิของมุฮัมมัดเช่นเดียวกัน และกว่าเวลาของสุสเซนจะมาถึง ความบริสุทธิ์และความเร็วร้อนกระตือรือร้นทางศาสนาที่ถูกปกคลุมไปด้วยความน่าพะ ความแตกแยก และภาพที่น่าเวทนาที่แสดงออกมาให้เห็นก็คือ ความเฉื่อยชาและความเหลวแหลกในทุกอณูของโครงสร้างทางจริยธรรมและการเมือง แม้แต่ในวัยสิบเก้าปีที่ถือว่ายังอ่อนเยาว์นั้น สุสเซนผู้ปฏิเสธรากษยศตวรรษที่ได้รับเสนอมาเมื่อบิดาของพระองค์สิ้นชีวิต ก็มองเห็นชัดเจนว่าหลักเกณฑ์รอบตัวพระองค์กำลังดับสูญ และพยายามแก้ไขสถานการณ์ด้วยการช่วยเหลือดูแลผู้ยากไร้และต่ำต้อย ในทำนองเดียวกับพระลัทธิตถะ พระองค์ได้แสวงการนำที่จะยกจิตวิญญาณของมนุษย์ขึ้นไปสู่ความสูงส่ง นั่นคือการปฏิบัติตามคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของมุฮัมมัด และการปรากฏของ “ปาฏิหาริย์” เพื่อเข้ามาสู่ธรรมะที่แท้จริง

สุสเซนไม่ต้องรอนานเกินไปนัก ก่อนที่พระองค์จะทรงพระชนมายุสี่สิบเจ็ดพรรษา พระองค์ได้ยืนยันว่า ในดินแดนอิหร่านของพระองค์เองมีพ่อค้าหนุ่มในเมืองชีราซ มีชีวิตคนหนึ่ง (หมายถึงทายาทสายตรงขององค์ศาสดามุฮัมมัด)

นามว่าอาสิมุฮัมหมัดผู้มีตำแหน่งเป็น องค์บ๊าบ (ประตู่) ได้ก้าวเข้ามาประกาศการมาถึงของ พระเจ้าแห่งยุค ผู้ที่จะนำมาซึ่งยุคแห่งจิตวิญญาณสากลยุคใหม่ และเป็นผู้ซึ่งองค์บ๊าบกล่าวว่า เป็น “ผู้แสดงนิมิต” หรือ “ประตู่” องค์บ๊าบเกิดที่ซาราซ (เมืองสำคัญในภาคตะวันตกเฉียงใต้ของอิหร่าน) เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม ค.ศ. 1819 (พ.ศ. 2362) ในครอบครัวซึ่งสืบเชื้อสายตรงจากมุฮัมหมัด ผู้เป็นผู้ปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏองค์ขึ้นในหมู่ชาวอาหรับเมื่อหนึ่งพันสี่ร้อยปีมาแล้ว หากคำนวณตามปฏิทินโหราศาสตร์ของอิหร่าน วันเกิดขององค์บ๊าบจะตรงกับวันแรกของเดือนมุฮาราม และวันเกิดของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชตรงกับวันที่สอง จึงมีการเฉลิมฉลองวันคล้ายวันเกิดทั้งสองวันนี้ในอิหร่าน โดยที่ถือว่าวันนั้นคำนวณจากตะวันตกดินถึงตะวันตกดิน และถือว่าเป็นการเฉลิมฉลองคู่ นี่เป็นสัญลักษณ์อันชัดเจนในคำทำนายของพระสิทธ์ตตะว่า “ปาฎิหาริย์” อย่างเช่น “ปาฎิหาริย์คู่” นั้น จะมาสอนธรรมะในเวลาที่คุณนั้นจบลง นั่นคือ “เวลา” แห่งการปรากฏองค์ขึ้นในเวทีประวัติศาสตร์—การเกิดของพระองค์ในโลกกายภาพ—ก็คือการเกิดของคุณนั่นเอง “สถานที่” ที่พระองค์จะปรากฏกายขึ้นในอาณาจักรของมนุษย์ก็คือประเทศเดียวกับที่พระสิทธ์ตตะและครุบาผู้ศักดิ์สิทธิ์ได้เคยกล่าวทำนายไว้ นั่นก็คือ อิหร่าน อันเป็นนครศักดิ์สิทธิ์กับที่ “คู่แฝด” หากทั้งสองเข้าหลักของความเป็น “คู่แฝด” ต้องได้เกิดมา

ภาพที่ได้มีการทำนายไว้หลายพันปีที่ผ่านมาในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของทุกศาสนาเกี่ยวกับการมาของการปรากฏคู่ได้เกิดขึ้นและเป็นรูปร่างแล้ว ฮุสเซนจะเป็นใครอื่นไปไม่ได้นอกจากเมตไตรยตามที่พระสิทธ์ตตะได้ทำนายไว้ “อมิตาภา” และ อาสิ มุฮัมหมัด หรือ องค์บ๊าบ ก็คืออวโลกิเตศวร¹—โพธิสัตว์ ปัทมปาณี—ซึ่งคือ “คู่แฝดอีกข้างหนึ่ง”

¹ ตามคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ (กรันทหะยาหะ) นั้น อวโลกิเตศวร มีความหมายเดียวกับ อมิตาภา หรือมีสัญลักษณ์ เป็นการเกิดของอมิตาภา ซึ่งตรงกับความสัมพันธ์ขององค์บ๊าบ ที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตามคัมภีร์เดียวกันนั่นเอง ยุคของอวโลกิเตศวรจะอยู่ในช่วงการจากไปของพระสิทธ์ตตะ และการมา

ดังที่เป็นอยู่เสมอมานั้น การมาถึงของผู้ปลดปล่อย พร้อมทั้งศาสน์แห่งการเปลี่ยนแปลงใหม่ จะต้องพบกับ การต่อต้านที่ไม่จบสิ้นจากผู้ที่ไม่แสวงหาประโยชน์จากความน่าเฟะ และความโง่เขลาเบาปัญญาฝ่ายหนึ่ง และพระสงฆ์และ “ผู้นำ” ศาสนาที่มองเห็นว่า อำนาจวาสนาของพวกเขาถูกคุกคามโดยการเกิดใหม่ของดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณ เพื่อที่จะต่อต้านเสียงเรียกของพระองค์ที่มาพร้อมกับศาสน์แห่งชีวิต พวกเขาปกป้องวิญญาณประชาชนที่จ่อมปลอมพยายามทุกวิถีทาง แม้กระทั่งสร้างอิทธิพลกับอำนาจรัฐ และกระตุ้นให้ฝูงชนมาครุบาผู้ศักดิ์สิทธิ์เสียเอง โดยเฝ้าคิดที่จะดำรงไว้ซึ่งความเหลวแหลกและความผิดพลาดที่พวกวิญญาณอันมีเดมิตนี้อชอบเข้าไปเกลือกกลั้ว โดยไม่รู้สู้รู้สู้กับบทเรียนในอดีต

แบบเดียวกับที่พระลิขิตจะถูกเยาะเย้ยและตามล่าโดยพวกพราหมณ์ในยุคของพระองค์ องค์บิ๊บบผู้หนุ่มแน่นอายุเพียงยี่สิบสี่ปีก็ถูกกระทำในทำนองเดียวกัน ในวันที่ 23 พฤษภาคม ค.ศ. 1844 (พ.ศ. 2387)¹ เมื่อพระองค์ประกาศศาสน์ของพระองค์ที่กล่าวถึงการมาถึงแห่งฤดูใบไม้ผลิแห่งจิตวิญญาณ และการประกาศว่าภารกิจของพระองค์คือการกวาดล้างซากเดนของยุคเก่าให้หมดสิ้นไป

ของเมตไตรย ดังนั้น นี่ก็เป็นอีกโอกาสหนึ่งในการกล่าวถึงความสัมพันธ์อันแนบแน่นที่มีอยู่ระหว่างอวโลกิตศวรรและเมตไตรย-อมิตาภา.

¹ นี่คือปีที่ตรงกับคำทำนายในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ (ดูหน้า 315-316) เกี่ยวกับเหตุการณ์อันยิ่งใหญ่ที่แสดงถึงการเริ่มต้นแห่งวันใหม่ องค์บิ๊บบได้ทำการประกาศอันน่าจดจำต่อหน้าประชาชนหนุ่มผู้มีความซำซอในการศึกษาหลักธรรมของมัมหมัด ผู้มีนามว่า มุลลา ฮุสเซน-อี-บุชราย (บุชรายี คือเมืองในแคว้นคูราซาน ในอิหร่าน) และเป็นผู้ที่เสาะแสวงหาการมาของผู้ที่มาจากสัญญาที่ทุกศาสนารอคอย รวมทั้งศาสนาอิสลาม ร่วมกับเพื่อนๆ ในห้องเรียนของเขาที่มีความเก่งกล้าสามารถด้านการศึกษาศาสนา มาเป็นเวลาหลายปีหลังการสิ้นชีวิตของครุบาที่มีชื่อเสียงนามว่า ฮียิด กาชิม เหตุการณ์ที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งการค้นหาของมุลลา ฮุสเซน ซึ่งนำไปสู่ความสูงสุดของเขาด้วย คำประกาศที่สร้างแรงสั่นสะเทือนไปทั่วก็ได้มีการบันทึกไว้อย่างถูกต้อง (หน้า 67-89) ในคำบรรยายของนักบิณฑิที่สิ้นสะเทือนจิตวิญญาณทั้งมวลอันมีชื่อว่า *The Dawn Breakers* (Baha' i Publishing Trust, Wilmette, Ill. 1932) แปลจากภาษาเปอร์เซียเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างยอดเยี่ยมโดยท่านโซกี เอ็ฟเฟนต์ ผู้รักษาศาสนาบาไฮผู้ส่งกลับไปแล้ว.

และพระองค์ต้องเผชิญกับความโกรธของทั้งฝ่ายสงฆ์ของมุฮัมหมัด¹ และฝ่ายอำนาจปกครองของรัฐโดยทันที เช่นเดียวกับพระสิทธัตถะ อำนาจฝ่ายปกครองนั้นเล่า ก็ถูกปลุกปั่นโดยฝ่ายสงฆ์ที่ยอมต่อความต้องการและความละโมภของฝ่ายปกครอง และด้วยฝ่ายสงฆ์นี้เองที่สามารถปลุกและนำมวลชนผู้ไร้จิตสำนึกได้

องค์บิ๊บบได้ประกาศศาสน์ของพระองค์เป็นครั้งแรกต่อคนสิบแปดคนหนึ่งในสิบแปดคนนี่คือ กุรรัตตุล อยาน (Qurratu'l-Ayn) (ดวงตาที่เปลือบขวัญ) ผู้เป็นคิตกกีชาวอิหร่าน ผู้มีความเก่งกล้าสามารถและมีความงามอย่างหาที่เปรียบมิได้ในถิ่นเกิดของเธอ บุคคลทั้งสิบแปดคน² ไม่เว้นแม้แต่คนเดียว ด้วยความคิดอันลึกซึ้งและการสวดมนต์ได้เข้าถึงซึ่งการยอมรับของดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณที่เกิดขึ้นใหม่ นั่นคือ องค์บิ๊บบผู้เยาว์ โดยเอกเทศและสาวกอื่นๆ ไม่ทราบกัน ผู้ที่โดดเด่นที่สุดคือ มุลลาฮุสเซน ผู้เป็นคนแรกที่องค์บิ๊บบได้ประกาศภารกิจของพระองค์ และมุลลา มุฮัมหมัด อัลลียี บาร์ฟุรุสซี ผู้ได้รับฉายานามว่า “กูตตุล” ผู้เป็นบุคคลสุดท้าย บุคคลที่สิบแปดผู้มีวิสัยทัศน์ทางจิตวิญญาณและหัวใจอันบริสุทธิ์ทำให้เขาขึ้นสู่อันดับสูงสุดในกลุ่มสิบแปดคน และจากนั้นได้กลายเป็นอมตะในฐานะที่เป็น “ศาสน์จากผู้มีชีวิต” และทั้งสิบแปดคนหลังจาก

1 “และผู้ที่ยึดติดกับการเสวยความสนุกสนานจะมาสอนกฎให้กับบุคคลธรรมดา และได้รับเกียรติยศในการกระทำนั้นราวกับว่าพวกเขามีคุณสมบัติสูงส่งหกประการ” *ลัทธิธรรมนุญทริกสูตร*.

2 ความสำคัญอยู่ที่สัญลักษณ์แห่งความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างดินแดนอันเป็นที่ประสูติของพระสิทธัตถะ และชนชาวอารยันทั้งสองในยุคของพระสิทธัตถะ หนึ่งในสาวกองค์แรกๆ ในสิบแปดองค์ขององค์บิ๊บบคือ ซียยิด-อี-ฮินดี ซึ่งเป็นเจ้าชายมุสลิมแห่งราชสถาน ผู้ที่เมื่อมีสุบินนิมิตถึงองค์บิ๊บบก็ได้พาตัวเองไปสู่อีรัก ซึ่งเป็นค่ายอยู่บนเขาและเป็นที่ตั้งของบิ๊บบถูกกักขังเป็นนักโทษอยู่ และเมื่อได้พบองค์บิ๊บบ ก็ได้เข้านับเป็นหนึ่งในสาวกองค์แรกๆ องค์บิ๊บบได้สั่งให้ ซียยิด-อี-ฮินดี กลับไปยังถิ่นกำเนิดของตน นั่นคืออินเดีย และให้ไปประกาศข่าวดีแห่งการเกิดรุ่งอรุณแห่งฟากฟ้าใหม่ ผู้เขียนเองนั้น ประมาดแท้ลึกลับมีที่ผ่านมายังเป็นวัยรุ่นอยู่ ได้เห็นชาวบาบี่ในอินเดียประกาศตนเป็นผู้เชื่อถือในพระบาชาลูลาห์ ในขณะที่ผู้เขียนยังอยู่ในปกครองของบิดามารดา ซึ่งขณะนั้นใช้ชีวิตอยู่ที่บุนดีโคตา ที่ราชสถาน.

นั้นไม่นาน ได้พิสูจนศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อองค์بابด้วยชีวิตของเขาเอง ที่ดับสูญไปโดยผู้กระหายความทรمان และอำนาจมืดของคณะสงฆ์และเจ้าผู้ครองอิหร่านที่เป็นมุสลิม

แบบเดียวกับที่พระลัทธิตะได้โน้มน้าวจิตใจสาวกกลุ่มแรกของพระองค์¹ องค์بابก็ได้เขียนสาสน์ให้กับผู้ติดตามพระองค์กลุ่มแรก ซึ่งถือว่าเป็น "สาสน์จากผู้มีชีวิต" ที่เป็นหนึ่งเดียวและเป็นอมตะ เมื่อพระองค์ได้สั่งให้พวกเขาไปจุดประกายชีวิตแก่สังคมที่ฉ้อฉลและกำลังตายลง

ดูกร ผู้เป็นมิตรอันเป็นที่รักของข้าพเจ้า เจ้าคือผู้ประกาศนามของพระผู้เป็นเจ้าในเวลานี้ เจ้าถูกเลือกให้เป็นคลังของความลึกกลับของพระองค์ เจ้าแต่ละคนมีหน้าที่ที่จะต้องแสดงถึงความดีงามของพระผู้เป็นเจ้า และแสดงให้เห็นเป็นตัวอย่างด้วยการปฏิบัติชอบ วาจาชอบ และด้วยสัญญาแห่งความดีงามของพระองค์ พลัง และความเรืองรองของพระองค์ ทั่วทุกอณูแห่งร่างกายของเจ้าต้องเป็นประจักษ์พยานแห่งความสูงส่งแห่งเจตนารมณ์ของเจ้า ตักดีศรีแห่งชีวิตของเจ้า ความเป็นจริงแห่งศรัทธาของเจ้า และลักษณะสูงส่งแห่งการอุทิศตนของเจ้า เพราะข้าพเจ้ากล่าวอย่างจริงแท้ว่า นี่คือวันที่พระผู้เป็นเจ้าได้กล่าวไว้ในบันทึกของพระองค์ ดูกร ผู้นำสาสน์ของข้าพเจ้าทั้งหลาย ข้าพเจ้ากล่าวอย่างจริงแท้ว่า วันนี้เป็นวันที่สูงส่งยิ่งใหญ่วันแห่งบรรดาสาวก

1 "ผู้ภิกขุจารที่รักทั้งหลาย ข้าได้หลุดพ้นจากแรงปรารถนาทั้งห้า ซึ่งครอบคลุมจิตมนุษย์ราวกับตาข่ายอันมืมหึมา ส่วนตัวเอง ด้วยคำสอนที่เจ้าได้รับจากข้า เจ้าก็ได้รับพรเหมือนกับข้าได้รับ ณ เวลานั้นเรามีหน้าที่อันยิ่งใหญ่ นั่นคือการตรากตรำทำงานหนักเพื่อมนุษย์ และทำให้ข้าได้รับพรอันประเสริฐ นั่นคือการปลดปล่อย ด้วยจุดประสงค์ของเราแต่ละคนที่จะไปปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ขอให้เราได้แยกย้ายกันออกไปคนละทิศคนละทาง เพื่อที่ว่าเราสองคนจะไม่ได้เดินไปในทางเดียวกัน ขอให้เจ้าจงไปในบัดนี้เถิด และให้คำสั่งสอนในกฎอันประเสริฐ และบอกกล่าวถึง กฎนั้นในทุกบททุกตอน... ขอให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่เคารพภักดีนั้น... ปรากฏออกมาให้เห็นแจ้ง..." (Bigandet, 122 ลัทธิพุทธ, หน้า 55 T. W. Rhys Davis).

ในอดีต เป็นที่แน่นอนว่าความแตกต่างนั้นมากมายจนประมาณไม่ได้ เจ้าคือประจักษ์พยานแห่งผู้ร่วมดื่มในจอกอันลึกลับและศักดิ์สิทธิ์แห่ง การเปิดเผยองค์ของพระองค์ จงจัดค้นหาแห่งโลกออกไปให้หมด จากหัวใจของเจ้า และทำให้หัวใจของเจ้าเปี่ยมไปด้วยคุณงามความดี จงพยายามให้การกระทำของเจ้านั้นเป็นการแสดงถึงสัจจะแห่งคำของ พระผู้เป็นเจ้า และจงพึงสังวรไว้ว่า หากเจ้า “ถอยหลังกลับ” แล้ว พระ องค์อาจเปลี่ยนเจ้าให้เป็นบุคคลอื่นที่ไม่เหมือนกับเจ้า และอาจถอด ถอนเจ้าออกไปจากอาณาจักรของพระผู้เป็นเจ้า ยุคแห่งการคิดว่าการ บุษาย่างเกียจคร้านนั้นเพียงพอแล้ว ได้จบสิ้นไปแล้ว เวลาแห่งความ จริงที่ว่าไม่มีอะไรนอกจากแรงจูงใจอันบริสุทธิ์ที่สุด หนุนเนื่องด้วยการ กระทำที่บริสุทธิ์ไร้ความต่างพร้อยเท่านั้น ที่จะก้าวขึ้นสู่บัลลังก์อันสูง สุดและที่พระองค์ยอมรับ... เจ้าคือผู้นำศาสนากลุ่มแรกที่เกิดจากจุด แรก¹ เปรียบเสมือนลำธารอันใสสะอาดซึ่งมีแหล่งกำเนิดมาจากการ ประกาศอันศักดิ์สิทธิ์นี้ จงวิงวอนขอพรต่อพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ว่าไม่ ให้ความยุ่งเหยิงทางโลก ตัดทอนทางโลก การไขว่คว้าสิ่งอันไร้สาระ เข้า มาทำให้ความบริสุทธิ์แห่งพรในตัวเจ้านั้นมัวหมองลงไป หรือทำให้ ความหวานชื่นแห่งพรในตัวเจ้านั้นมีรสขม ข้าฯ กำลังเตรียมตัวเจ้าให้ พร้อมรับการมาของวันอันยิ่งใหญ่ จงใช้ความพยายามอันยิ่งยวดของ เจ้า เพื่อที่ว่าในโลกที่จะมาถึงนั้น ข้าฯ ผู้กำลังสั่งสอนเจ้าอยู่นั้นสามารถ ยินดีกับการกระทำอันดีงามและเกียรติยศในผลสำเร็จของเจ้า ณ เมือง พระพักตร์ของพระผู้เป็นเจ้า วันที่กำลังจะมาถึงยังถูกเก็บไว้เป็นความ ลับ เราจะยังเปิดเผยหรือประมาณการวันนั้นมิได้ ทารกที่เกิดใหม่ใน วันนั้นจะมีทุกสิ่งทุกอย่างที่ดีกว่าผู้ฉลาดสุดและผู้หน้าเคารพที่สุดในวันนี้ และผู้ที่ต่ำต้อยที่สุดและด้อยการศึกษาที่สุดในยุคนั้น จะล้ำหน้าผู้ที่

¹ หนึ่งในตำแหน่งขององค์บิ๊บบ.

ฉลาดปราดเปรื่อง และประสบความสำเร็จที่สุดของยุคนี้ในแง่ความ
สามารถในการรับรู้ จึงแยกออกไปทุกสารทิศในดินแดนนี้ และจง
เตรียมใจของประชาชนในแผ่นดินให้พร้อมรับการมาของพระองค์
ด้วยจิตอันเย็นหยดและหัวใจอันสะอาดบริสุทธิ์อย่าใส่ใจต่อความอ่อน
แอและความหวาดกลัวของเจ้า จงตั้งสติมั่นต่อพลังของพระผู้เป็นเจ้าของ
ที่ไม่มีใครอาจเอาชนะได้ พระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ผู้ทรงพลังอันสูงสุด

เช่นเดียวกับพระลัทธิตะที่ได้ส่งสาวกของพระองค์แยกไปปฏิบัติภารกิจ
ในที่ต่างๆ กัน องค์บ๊าบก็ได้มอบภารกิจให้กับศาสน์อันมีชีวิตให้ไปในจังหวัดอัน
เป็นถิ่นเกิดของตน และกระตุ้นให้พวกเขาไปประกาศว่า ประตูนันไปสู่พระผู้เป็น
เจ้าแห่งยุคหรือผู้หยุดยุคนั้นเปิดออกแล้ว

องค์บ๊าบเองถูกจับ และเมื่อมีการพิจารณาคำกล่าวของพระองค์ที่ว่า
ผู้ประกาศการมาถึงในอนาคตกาล ซึ่งผู้หยุดยุคหรือพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าแห่งยุค
ใหม่ พระองค์ถูกทรมานและถูกจับขังคุก แต่ถึงแม้กายของพระองค์อยู่ในคุก
เสียงแห่งการประกาศของพระองค์ก็แพร่ไปทั่ววิหารัน และชาววิหารันมากมายก็
ลุกขึ้นมายืนยันความจงรักภักดีด้วยการกระทำของพวกเขา ชาวบ๊าบเป็นหนึ่ง
คนยอมตายมากกว่าที่จะปฏิเสธศรัทธาต่อผู้ปลดปล่อยที่เกิดขึ้นมาในท่ามกลาง
โลกที่ห่อผลและเต็มไปด้วยกลโกง พวกเขายอมตายเพื่อไปสู่ทวารแห่งความ
เป็นอมตะที่ค้นพบขึ้นใหม่ ด้วยวิญญูณอันอาจหาญมากมายนี้ และผู้นำทั้ง
สอง (กัตตุส และ มุลลาฮุสเซน) ผู้ยืนยันความจงรักภักดีต่อพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า (องค์
บ๊าบ) และประทับความจงรักภักดีนี้ด้วยโลหิตของตน ที่เราจะได้เห็นคำทำนาย
ที่โดดเด่นใน *สัทธรรมมุนฺดกริก*¹ และที่เรายกมาให้เห็นอย่างยืดยาว ณ ที่นี้

จากนั้น พระโพธิสัตว์ ไทศากยะ และพระโพธิสัตว์ มหาประทีป
พร้อมด้วยพระโพธิสัตว์ผู้ติดตามอีกสองล้านองค์ ได้กล่าวคำดังต่อไปนี้
ไปนี้ต่อหน้าพระพักตร์ของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าว่า ขอให้พระองค์ได้เบิกใจใน

¹ ดู *สัทธรรมมุนฺดกริก*, XXIV, vv. 17-27 "การอุทิศต่ออโลกิตศวาร".

เรื่องนี้เกิด หลังจากที่พระตถาคตดับสูญไปแล้ว เราจะได้แผ่ขยาย ปายายะ (สาสน์แห่งการปลดปล่อย) ไปสู่สิ่งมีชีวิตทุกผู้ทุกนาม ถึงแม้ เราจะได้ทราบว่า ในเวลาดังกล่าวนี้จะต้องมีมนุษย์ที่เติมไปด้วย เล่ห์เหลี่ยม และที่มีรากแห่งความดีเพียงน้อยนิด ผู้เติมไปด้วยความ จงหองพองชน ผู้ปรารถนาแต่ลาภยศศตยงคาร ผู้ตกอยู่ในห้วงของ ความบาป ผู้ที่ยากต่อการสั่งสอน ผู้ไร้ซึ่งความปรารถนาในความดี และเติมไปด้วยปรารถนาอันชั่วร้าย แต่ถึงกระนั้นก็เกิด ตลอดช่วง เวลาอันลำบากยากเข็ญนี้ เราจะศึกษา รักษา สั่งสอน เขียน ให้ความ เคารพบูชาบนอบต่อพระสูตรนี้ ด้วยความเสียสละแม้ร่างกายและ ชีวิต ข้าแต่พระองค์ เราจะประกาศพระสูตรนี้ ขอให้พระองค์ได้เบา ใจเกิด

หลังจากที่พระองค์ดับสูญไปโดยแน่แท้แล้ว เราจะออกเดินทาง ไปทุกทิศทาง เพื่อที่วามมนุษย์ทุกผู้ทุกนามจะได้เขียน เก็บรักษา ตั้งจิต สมาริ เปิดเผย Dharmaparyana ด้วยพลังหนึ่งเดียว นั่นคือ พลังของ พระองค์ และพระองค์ผู้สถิตอยู่ในโลกอีกโลกหนึ่ง จะคุ้มกันปกป้อง และคุ้มครองเรา

เมื่อนั้นพระโพธิสัตว์พร้อมใจกันกล่าวสดุดีพระองค์ด้วยข้อความ ดังต่อไปนี้ :-

ข้าแต่พระองค์ ขอให้พระองค์จงเบาใจเกิด หลังจากที่พระองค์ ดับสูญโดยสิ้นเชิงแล้ว และในช่วงสุดท้ายของโลกอันโหดร้ายทารุณนี้ พวกเราจะประกาศพระสูตรอันสูงส่ง

ข้าแต่พระองค์ พวกเราจะทรมาน พวกเราจะยอมอดทนต่อความ เจ็บปวด การข่มขู่ การทำร้ายคุกคามด้วยไม้ จากน้ำมือของคนโง่เขลา ในช่วงเวลาสุดท้ายอันน่าขยาด มนุษย์จะเติมไปด้วยเล่ห์เหลี่ยม ความ คดในข้ออในกระตูก ความโหดเหี้ยม ความเฉื่อยชา ความจงหอง พองชน และหลงคิดว่าพวกเขาได้มาถึงจุดจบแห่งความอดทนแล้ว

ทั้งๆ ที่ความจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้นเลย

มนุษย์ผู้โหดเขลา กล่าวว่า เราไม่ต้องการที่จะมีชีวิตอยู่ท่ามกลาง
ดินทราย ห่มผ้าขาดที่ต้องปะ เรามีชีวิตอย่างกระเบื้องกระเสี้ยนซึ่ง
เพียงพอแล้ว และด้วยสภาพนี้ เขาก็จะได้พบกับผู้ยิ่งใหญ่เช่นนั้น
มนุษย์ผู้มีจิตใจอันโหดเหี้ยมทารุณ และสนใจแต่เรื่องการบ้านเรือน
จะเข้ามาในสถานที่สงบของเราในป่า และจะกลายเป็นผู้กล่าวร้ายเรา
ในที่สุดเขาก็จะได้มีความสว่างเกิดขึ้นในใจ เราจะอดทนต่อทุกสิ่งทุก
อย่างนั้น เพื่อความตื่นตัวต่อศาสนาดูยิ่งใหญ่ของเรา และพวกโง่
เขลาที่ไม่ยอมฟังเราเหล่านั้น ไม่ช้าก็เร็ว ต้องได้รับความสว่าง ดังนั้น
เราจึงจะอดทนจนถึงที่สุด

เมื่อเราอ่านต่อมาเรื่อยๆ เราจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า คำกล่าวอันโดดเด่น
นี้ ซึ่งถือว่าเป็นคำทำนายด้วยนั้น อ้างอิงถึงเวลา (“ช่วงเวลาสุดท้าย”) ของการมา
ถึงของปาฏิหาริย์คู่ (องค์บ๊อบ และ พระบาฮาอุลลาห์) และสาวกของพระองค์
อันถือว่าเป็น “ชาวพุทธที่แท้จริง” รุ่นใหม่ และไม่ใช่ผู้ที่เพียงอ้างนามของพุทธ
ศาสนา เพราะในศตวรรษนี้หรือในศตวรรษที่แล้ว เราจะไม่ได้เห็นว่ามีกร
บับที่ถึงการเช่นฆ่าหรือผู้พลีชีพ บรรทัดในบทกล่าวที่กล่าวว่า “เราอดทนต่อ
ทุกสิ่งทุกอย่างนั้น เพื่อความตื่นตัวต่อศาสนาดูยิ่งใหญ่ของเรา” (องค์บ๊อบ และ
พระบาฮาอุลลาห์) เท่ากับเป็นการชี้ให้เห็นถึงศรัทธาต่อครูบาอันศักดิ์สิทธิ์หลาย
องค์ อันเป็นลักษณะที่โดดเด่นของผู้ติดตามปาฏิหาริย์คู่ และที่เราจะได้เห็น
คำทำนายเพิ่มเติมที่ชัดเจนโดยพระลิขิตตะถะในบทที่สิบเจ็ดที่เกี่ยวกับ “พุทธ
ศาสนิกชนที่แท้จริงรุ่นใหม่” ดังนั้น จึงเป็นการชัดเจนที่สุดว่าคำกล่าวนี้เป็นการ
บรรยายถึงความทรمانที่ชาวบ๊อบได้ยอมรับอย่างกล้าหาญในศตวรรษที่แล้ว
เพื่อเป็นประจักษ์พยานต่อศรัทธาในองค์ขององค์บ๊อบ

1 อ้างอิงถึงการฆ่าล้างมณเฑาะผู้ติดตามองค์บ๊อบที่ค่ายตาบาร์ซี ที่ซึ่งมุลลาห์ ฮุสเซน และชาวบาบีหลักๆ
ถูกฆ่าตาย ดูบทบรรยายของนาบิล—*The Dawn Breakers*.

ในช่วงเวลาที่โหดร้ายและน่าสะพรึงกลัวแห่งการปฏิวัติใหญ่นั้น ที่ภิกษุที่ชั่วร้ายตั้งตนด่าว่าเรา ด้วยความเคารพต่อผู้นำแห่งโลก¹ เราจะอดทนไม่ว่าจะยากเย็นเพียงใดก็ตาม ด้วยพันธนาการแห่งความอดทนนั้น ข้าฯ ขอประกาศพระสุตรณ์² ข้าแต่พระองค์ ข้าฯ ไม่สนใจในร่างกายหรือชีวิตของข้าฯ แต่ในฐานะผู้พิทักษ์พันธะผูกมัดของพระองค์นั้น สิ่งที่เราสนใจคือการตรัสรู้ พระองค์เองทราบดีว่าในช่วงเวลาสุดท้ายจะต้องมีภิกษุที่ชั่วร้าย ผู้ไม่เข้าใจคำกล่าวที่มีนัย เราจะต้องอดทนต่อหน้าตาที่ยุ่งเหยิง ต่อการไม่ยอมรับข้าแล้วข้าอีก (หรือการปกปิด) ต่อการถูกขับออกจากโบสถ์วิหาร ต่อการกลั่นแกล้งหลากหลายรูปแบบ

แม้กระนั้น ความที่เราตั้งมั่นอยู่ในคำสั่งสอนของพระผู้เป็นเจ้าแห่งโลก ดังนั้น ในช่วงเวลาสุดท้ายเราจะประกาศพระสุตรณ์ท่ามกลางชุมชนทั้งปวง โดยไม่หวาดหวั่นต่อสิ่งใด

เราจะไปยังเมืองและหมู่บ้านในทุกๆ ที่ และส่งสาสน์ของพระองค์ให้กับผู้ที่เชื่อมั่นในสาสน์นี้ ข้าแต่พระองค์ ดูกูร ผู้นำแห่งโลก เราจะส่งสาสน์ของพระองค์ ดังนั้น ขอพระองค์จงเบาใจ ขอให้ส่งบรรณับ คำสดาผู้สูงส่ง พระองค์ผู้เป็นแสงสว่างแห่งโลก พระองค์ย่อมรู้ถึงลักษณะของบุคคลทุกคนที่เข้ามารวมตัวกันที่นี่จากทุกสารทิศ (และพระองค์ก็ทราบด้วยว่า) เราได้เอ่ยคำแห่งความจริง³

ในที่สุด เมื่อฝ่ายปกครองและคณะสงฆ์ยังไม่พึงพอใจอยู่อีกที่ได้มีการเช่นฆ่านองเลือดผู้บริสุทธิ์ถึงกว่าสองหมื่นคน พวกเขา ก็วางแผนที่จะยุติขบวนการของผู้ยากไร้และต่ำต้อยที่เดินตามทางขององค์บ๊าบ ด้วยการฆ่าองค์บ๊าบเสีย

1 แยกพระสงฆ์และคณะสงฆ์ออกจากชาวพุทธที่แท้จริง.

2 นี่คือตำแหน่งที่แท้จริง (ดูหน้า 366-368) ของผู้หยุดยุค และซึ่งองค์บ๊าบกล่าวว่าเป็นผู้ประกาศการมาของผู้หยุดยุคนั้น.

3 ดูสูตรของ "การอุทิศอันเนิ่นนานต่อไพศากยะ" ประกอบ.

เอง และก็ในทำนองเดียวกันความพยายามของเขาที่จะปลอมแปลงคำกล่าวขององค์บ๊าบประสบความสำเร็จโดยสิ้นเชิง เช่นเดียวกับในคัมภีร์สูงส่งศักดิ์สิทธิ์ทุกฉบับนั้น บันทึกอันศักดิ์สิทธิ์ของชาวมุฮัมมัดเต็มไปด้วยคำทำนายที่เกี่ยวกับการมาของปาฏิหาริย์คู่ นั่นคือการปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์ทั้งสองที่จะต้องมาถึงเมื่อสิ้นยุค องค์แรกต้องปรากฏในปี 1260 ของยุคมุฮัมมัด (ซึ่งเทียบเท่า พ.ศ. 2387¹ หรือ ค.ศ. 1844) และได้มีการทำนายด้วยว่า พระองค์จะสิ้นชีพด้วยน้ำมือของชาวมุฮัมมัด ครูปาคักดีสิทธิ์องค์ที่สองที่ได้มีการทำนายไว้ในคัมภีร์ของมุฮัมมัด และเป็นผู้ที่องค์บ๊าบเองอ้างว่าเป็น “แก่นแท้แห่งชีวิต” เป็นผู้หยุดยุคเอง หรือเรียกองค์แห่งยุค หรืออวตารกาลกิของชาวฮินดู นั่นคือ เมตไตรย-อมิตาภา

องค์บ๊าบผู้เป็นองค์แรกได้ปรากฏขึ้นไปแล้ว ได้เปรียบเสมือนสายลมอันสดชื่นที่เข้ามาโอบกอดไล่ และขุดรากถอนโคนหลักเกณฑ์เก่าๆ ที่เต็มไปด้วยกลโกง และความชั่วร้ายที่หลงเรียกว่าเป็นศาสนา พลังใหม่นี้ได้รับการหนุนเนื่องจากประชาชนเป็นจำนวนมากมายมหาศาล ได้แสดงออกว่าจะกวาดล้างความมั่งงายหลงใหลอย่างหลับลูบลัษตา และขับไล่ตัวแทนแห่งความมั่งงายนั้น ซึ่งก็คือคณะสงฆ์ผู้ฉ้อฉลและคู่ชาที่ชั่วร้าย นั่นคือ ศาลคาจา ลงไปในถังขยะแห่งประวัติศาสตร์ ด้วยกลโกงสุดท้ายและด้วยความคิดที่จะดับเปลวไฟแห่งศรัทธาขององค์บ๊าบ และพิสูจน์ว่าพระองค์คือผู้จอมปลอมนั้น ฝ่ายปกครองได้อุปโลกน์ว่าเกิดการจลาจลเพราะพระองค์ และตัดสินที่จะประหารพระองค์ในเมืองทาบรีซซึ่งเป็นเมืองชายแดนทางเหนือ โดยไม่พิจารณาความ และเป็นสถานที่ที่พระองค์ถูกจองจำอยู่ อุบายที่พวกนี้คิดขึ้นอีกก็คืออ้างว่า คำกล่าวที่ว่าพระองค์คือครูปาคักดีสิทธิ์นั้นเป็นของปลอม ในการนี้พวกเขาใช้เล่ห์กระเท่ห์เพื่อแสดงว่า คำทำนายอันยิ่งใหญ่ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของมุฮัมมัดที่ว่า อวตารในอนาคตหรือหนึ่งในปาฏิหาริย์คู่ผู้จะปรากฏองค์จากสายเดียวกันกับองค์มุฮัมมัด

¹ ดูหน้า 368 เชิงอรต 1 และหน้า 315-316 ประกอบเกี่ยวกับวันที่ได้มีการทำนายไว้.

นั้น ต้องถูกล้างหารโดยพวกเดียวกันเอง หรืออีกนัยหนึ่งชาวมุฮัมหมัดนั้น องค์บ๊าบทำนายไม่ถูกต้อง พวกเขาตัดสินใจที่จะประหารองค์บ๊าบและมุฮัมหมัด อาลี ผู้เป็นสาวกหนุ่มของพระองค์ โดยอาศัยหน่วยรบของชาวอาร์มีเนียที่เป็นคริสเตียนที่ตั้งอยู่ในค่ายทหาร¹

ดังนั้น ในวันที่ 9 กรกฎาคม 1850 ซึ่งเป็นเวลาเพียงหกปีหลังจากที่องค์บ๊าบได้ประกาศวันเวลาใหม่แห่งความถูกต้องยุติธรรมเพื่ออิหร่านและของโลก พระองค์ซึ่งเป็นแกนแห่งความบริสุทธิ์และความรัก ในขณะที่พระองค์ยังประกาศคำสั่งสอนให้กับผู้ติดตามของพระองค์ และถึงแม้ว่าพระองค์จะได้ประกาศแก่ผู้ร่วมถูกจองจำเช่นเดียวกับพระองค์ว่า ไม่มีพลังใดในโลกจะขัดขวางภารกิจของพระองค์ได้จนกว่าจะเสร็จสิ้น พระองค์ก็ถูกลากออกไปยังลานกว้างในค่ายทหาร และถูกมัดห้อยมาจากกำแพงพร้อมกับมุฮัมหมัด อาลี ที่ซุกหน้าไว้กับพระอุระของพระองค์ ในขณะที่องค์บ๊าบถูกพันธนาการก่อนจะประหารนั้น ผู้นำกองทหารคริสเตียนชาวอาร์มีเนียที่จะออกคำสั่งประหารพระองค์ชื่อ ซามคาน ได้เข้ามาใกล้พระองค์และกล่าวว่า ตัวเขาและคนของเขาเป็นชาวคริสเตียน และไม่มีความเป็นศัตรูกับพระองค์แม้แต่น้อย เขาขอให้เขาไม่ต้องเป็นผู้หลังเลียดขององค์บ๊าบ องค์บ๊าบกล่าวว่า “จงทำตามคำสั่งเถิด และหากเจตนาของเจ้าบริสุทธิ์ พระผู้เป็นเจ้าจะปลดเปลื้องเจ้าจากปัญหาของเจ้าอย่างแน่นอน” ทหารเล็งปืนและซามคานก็ได้ออกคำสั่งให้ยิงต่อหน้าชาวเมืองทาบรีซพันกว่าคน และเจ้าหน้าที่สถานกงสุลต่างชาติสามคน เมื่อควันจากปืนคาบศิลาเจ็ดร้อยห้าสิบกระบอกจางลง ผู้คนได้พบกับภาพที่น่าพิศวงเป็นอย่างยิ่ง นั่นคือ มุฮัมหมัด อาลีหนุ่มยืนอยู่ในที่กำแพงที่เขาถูกมัดอยู่ก่อนหน้านั้น เชือกที่มัดเขาไว้กับองค์บ๊าบขาด

¹ เนื่องจากมีการคุกคามที่จะโค่นล้มรัฐบาลของจากรที่ฉ้อราษฎร์บังหลวง จึงเป็นการปกติที่จะใช้ชาวคริสเตียนที่เป็นอาร์มีเนียจำนวนมาก ผู้เกลียดชังประชาชนชาวมุสลิมที่ได้ฆ่าล้างชาวอาร์มีเนียมากมาย ให้มาร่วมในกองทหารอิหร่าน.

² ชาวอังกฤษ ฝรั่งเศส และรัสเซีย เนื่องจากเมืองตาบรีซเป็นเมืองชายแดนที่เขตชายแดนรัสเซีย พวกเขาจะตั้งและดำรงไว้ซึ่งสถานกงสุล โดยเฉพาะเพื่อเป็นหน่วยระวังภัย.

กระจายกระจาย องค์บ้างเองหายไปอย่างไร้ร่องรอย

ณที่นี้เราควรยกข้อความจากรายงานที่ท่านกงสุลอังกฤษในทาบรีซนามว่า ท่านจัสติน ซิล ผู้เป็นคริสเตียน เขียนถึงท่านพาลเมอร์สตัน ซึ่งเป็นรัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศ

ผู้ก่อตั้งนิกายนี้ถูกประหารที่ทาบรีซ เขาถูกฆ่าด้วยปืนคาบศิลา เป็นท่าฝน และการตายของเขาเป็นจุดที่ทำให้ศาสนาของเขาเรืองรอง และทำให้มีผู้เปลี่ยนมานับถือศาสนาใหม่มากมาย เมื่อควันและฝุ่นจากการระดมยิงจางหายไป องค์บ้างหายไป และประชาชนประกาศว่า พระองค์ได้เสด็จขึ้นสู่ฟากฟ้า กระสุนได้ทำให้เชือกที่พันธนาการ พระองค์ขาดออก แต่พระองค์ถูกลากไปจากบริเวณว่าของกำแพง และเมื่อทำการค้นหา ก็ได้พบพระองค์ถูกยิง ตามความเชื่อของสาวกของพระองค์นั้น ถึงองค์บ้างจะตายลงก็ไม่แปลกอะไร เพราะองค์บ้างจะสถิตอยู่ตลอดไป¹

นายซิลเล่าต่อไปว่า ประชาชนตื่นตระหนกตกใจมาก ในขณะที่ฝ่ายปกครองบางคน ด้วยความลึนหัวงัยกเชื่อที่ชาดวันให้ดูว่ากระสุนนั้นศักดิ์สิทธิ์เพียงใด และด้วยวิธีการที่แปลกประหลาดก็ได้พยายามที่จะจัดผลกระทบของปรากฏการณ์ที่เหนือธรรมชาตินี้ อีกพวกหนึ่งก็ตั้งต้นความหองค์บ้างอย่างบ้าคลั่ง ในที่สุดเขาก็พบองค์บ้างอยู่ในคุกอันเป็นที่เดียวกับที่เขาได้ก่อกวนองค์บ้างอย่างไร้ศีลธรรมอย่างยิ่ง ในขณะที่พระองค์กำลังแสดงคำกล่าวต่อบรรดาผู้คนที่กำลังบันทึกสิ่งที่พระองค์กำลังกล่าวอยู่เมื่อครู่นี้เอง พอถึงคราวนี้ เขารอให้องค์บ้างได้กล่าวจนจบก่อน และเมื่อพระองค์ให้สัญญาว่า พระองค์ปฏิบัติภารกิจนี้เสร็จสิ้นแล้ว พวกเขาได้นำพาพระองค์ไปยังสถานที่ประหารก่อน

¹ เอกสารของกระทรวงการต่างประเทศของอังกฤษหมายเลข 60/153/88 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 1850 ซึ่งอยู่ในตู้เก็บของของกระทรวงการต่างประเทศ อ่าน H.M. Balyuzi, องค์บ้าง, (Oxford, George Ronald, 1973) หน้า 217-19 ประกอบ.

หน้านี้ และคราวนี้ด้วยความเคารพมากกว่าตอนแรก แต่พวกเขาต้องประสบความล้มเหลวพินาศอีกครั้งหนึ่ง ซามคานนั้นเมื่อได้เห็นองค์บ๊าบอีก ก็พอจะเห็นความสำคัญของสิ่งที่ตัวเขาและกองทหารของเขาเข้ามาพัวพัน และพอจะนึกออกถึงว่า พวกเขาจะเข้ามาพัวพันในการกระทำอันอุกอาจต่อพระผู้เป็นเจ้า ก็ได้ประกาศว่า เขาและพวกเขาจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการประหารอีกแล้ว แม้ว่าเขาจะต้องถูกฆ่าเพราะการปฏิสนธิก็ตาม เมื่อนั้นเขาได้พาทหารทั้งกองเดินออกจากสถานที่ประหาร

เมื่อถูกกระหน่ำโดยกบฏจากกองทหารเดียวที่มีมืออยู่ และจากมนต์สะกดขององค์บ๊าบและสาวกหนุ่มของพระองค์ ที่มีต่อบรรดาผู้คนที่ตะลึงงันและเต็มไปด้วยยารมณณ์ที่หมอบราบคาบแก้วต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และทำได้แม้กระทั่งขับไล่ผู้ก่อความชั่วร้ายลงสู่ขุมนรก ซึ่งย่อมทำให้องค์บ๊าบนั้นมีความสูงส่งถึงที่สุด สิ่งเดียวที่เหลืออยู่ที่ฝ่ายปกครองจะทำได้ก็คือ สั่งให้กองทหารที่เป็นชาวมุฮัมหมัดเองเข้ามาในลานประหาร เพื่อทำการประหารองค์บ๊าบ และก็อีก หลังจากที่ได้มัดและแขวนองค์บ๊าบและสาวกหนุ่มของพระองค์แบบเมื่อก่อนหน้าแล้ว พวกเขาได้รอให้องค์บ๊าบกล่าวคำประกาศต่อผู้ที่มาอยู่รวมกัน ณ ที่นั้น¹

ดูกร หมู่ชนผู้เต็มไปด้วยทิวติ หากท่านได้เชื่อมั่นในตัวข้าฯ พวกเจ้าแต่ละคนจะต้องได้เดินตามทางของพ่อหนุ่มคนหนึ่งที่สิ้นหยัดอยู่เหนือพวกท่าน และยินยอมที่จะสละชีพของตนเองเพื่ออย่างเท่าเข้ามาตามทางของข้าฯ วันที่เจ้าจะได้นึกถึงข้าฯ จะต้องมาถึง แต่วันนี้ข้าฯ ก็จะไม่ได้อยู่กับเจ้าแล้ว

คราวนี้กระสุนที่กระหน่ำยิ่งไปเป็นผล ซึ่งก็เท่ากับเป็นการถูกต้องตามคำทำนายโบราณที่ว่า “คนของข้าฯ เอง (ชาวมุฮัมหมัด) จะเป็นผู้สังหารผู้ที่มาตามสัญญา” เนื่องจากว่าบรรดานิวที่ลั่นไกปืนนั้นก็ปืนของบรรดากองทหารชาวมุฮัมหมัดที่ถูกนำเข้ามา ณ ลานประหารด้วยความรวดเร็ว เหล่าฆาตกรไม่พอใจ

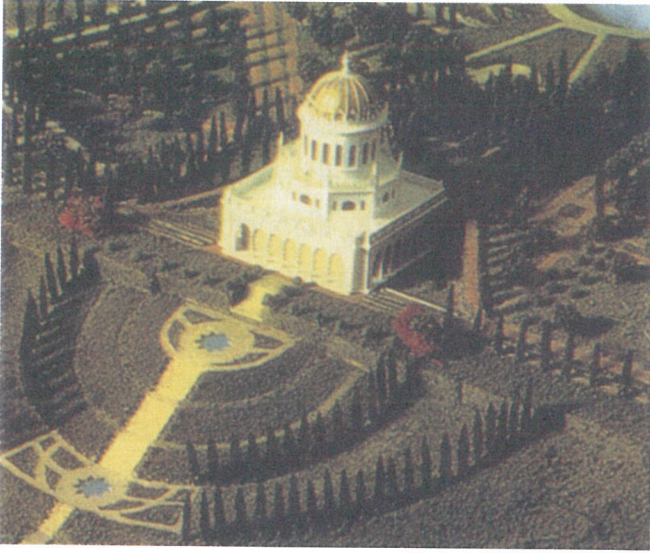
¹ *The Dawn Breakers*, (คำบรรยายของนาบิล) หน้า 514.

นักที่แผนการพิสูจน์ว่าคำทำนายอันศักดิ์สิทธิ์ของเขาเองนั้นผิดพลาดไม่น่าเชื่อถือ
 นั้น ไม่เป็นผลด้วยเหตุแห่งชะตากรรมอันศักดิ์สิทธิ์นั้นเอง พวกเขาจึงพยายาม
 ที่จะทำลายคำกล่าวจากคัมภีร์ของชาวมุฮัมหมัดเองที่ว่า ไม่มีสัตว์ล่าเหยื่อตัวใด
 ที่จะกลืนกินหรือแม้แต่ตะต้ององค์อวตารหรือการปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์ได้
 ดังนั้น เขาจึงนำร่างที่แทบจะขาดรุ่งริ่งขององค์บิ๊บบและสาวกหนุ่มไปวางไว้ที่ริม
 กำแพงเมืองเพื่อให้สุนัขป่าและเสือที่ล่าเหยื่ออยู่แถวนั้นได้กิน เหตุการณ์เป็นไป
 ตามคำทำนาย ไม่มีผู้ใดฝ่าฝืนคัมภีร์ได้ ร่างทั้งสองถูกพาไปโดยชาวบิ๊บบ และ
 หลังจากที่ได้มีการแอบซ่อนไปมาจากที่หนึ่งไปอีกหนึ่ง เป็นเวลาสี่สิบปี ในที่สุดก็
 ได้มีการนำตัวกลับซึ่งเก็บชิ้นส่วนที่เหลือขององค์บิ๊บบและสาวกหนุ่มของพระองค์
 มาที่ปาเลสไตน์ ซึ่งในขณะนั้นอยู่ภายใต้การปกครองของตุรกี และประทับไว้ที่
 หลุมศพที่ก่อขึ้นอย่างง่าย ๆ แต่มั่นคงแข็งแรง ที่ภูเขาคาร์เมลที่เมืองท่าไฮฟา^๒
 และเมื่อห้าสิบปีหลัง ได้มีการสร้างวิหารโดมทองอันวิจิตรขึ้นครอบหลุมศพนั้น
 และในบัดนี้เราจะเห็นได้ว่า เมื่อยี่สิบห้าศตวรรษที่ผ่านมา พระสิทธิตถะได้ทรง
 ให้ภาพนี้อย่างชัดเจนในรายละเอียด ในพระสูตรทั้งสาม แก่สาวกของพระองค์
 เพื่อที่สาวกของพระองค์จะได้ นำสาสน์ของพระองค์กระจายไปอีกหลายชั่วอายุคน
 เปรียบดังเปลวเทียนส่องทางที่สว่างตลอดเวลา แก่ผู้คนในยุคปัจจุบันซึ่งติดพัน
 อยู่กับการสลายไปแห่งยุคในที่สุด เปลวเทียนนี้จะส่องทางไปสู่ “ความปลด
 ปลอยและการหลบภัย” ที่คอยกันมานานแสนนาน นั่นคือ อาณาจักรของเมต-
 ไตรย-อมิตาภา อันเป็นอาณาจักรและระเบียบแห่งโลกแบบใหม่ ที่เปรียบดัง
 สวรรค์และกำลังพัฒนาอย่างรวดเร็ว เพื่อจะเติมเต็มโครงสร้างทางจิตวิญญาณ
 ในทุกอณูแห่งเวลา และนี่คือสิ่งที่พระสิทธิตถะได้ทรงตั้งใจบรรยายไว้

องค์บิ๊บบถูกสังหารในเวลาเที่ยงวัน และในขณะที่ทำกระสุนถูกปลดออก

¹ คำบรรยายของนาบิลเรื่อง *The Dawn Breakers* จะได้รับรายละเอียดอย่างครบถ้วนเกี่ยวกับ
 เหตุการณ์อันเป็นอมตะนี้ (หน้า 512-19).

² ณ เวลานั้นคืออิสราเอลในยุคปัจจุบัน.

วิหารขององค์บ๊าบผู้ศักดิ์สิทธิ์ (อวโลกิตศวรร) ที่ภูเขาคาร์เมล ไฮฟา

รูปที่ 6

จากรังเพลิงนั้น ได้มีพายุเกลที่กำลังแรงมหาศาลพัดมาดบังแสงอาทิตย์ในตอนกลางวันเรื่อยไปจนรัตติกาลมาถึง สำหรับพวกที่วางแผนการอันชั่วร้ายนั้น เขาต้องประสบชะตากรรมอันโหดร้ายทารุณ นั่นคือหนึ่งในสามของทหารเจ็ดร้อยห้าสิบคนที่ได้ลั่นกระสุนออกไปนั้น ต้องตายลงในเหตุการณ์แผ่นดินไหวภายในสองปี หลังจากนั้นไม่นาน พวกที่เหลือเกือบห้าร้อยคนถูกกล่าวหาว่าเป็นกบฏและถูกประหารชีวิต พวกหัวหน้าขบวนการที่วางแผนฆ่าองค์บ๊าบ และผู้ที่ลงมือสังหารต้องสูญเสียชีวิตทรัพย์สินสมบัติ และถูกปล้นอำนาจไปต่อหน้าต่อตา และภายในสองปีจากการกระทำอันโหดร้าย เขาก็ถูกฆ่าตายเช่นเดียวกัน

องค์บ๊าบได้ประกาศว่า คักราชแห่งจิตวิญญาณอยู่แค่เอื้อม และพระองค์ได้สัญญาว่าภายในสิบเก้าปี “องค์ผู้ที่พระเจ้าเป็นเจ้าของสง่ามา” นั้น จะเริ่มสอนและนำกฎเกณฑ์และหลักการต่างๆ ของ “ยุคใหม่” มาสู่มนุษยชน หนึ่งในปาฏิหาริย์คือ อวโลกิตศวรร นั้น ได้พบจุดจบของพระองค์แล้ว เมตไตรย-อมิตาภา

หรือ พระมหาฮาอุลลาห์ เอง ก็ใกล้ที่จะปรากฏองค์ขึ้นแล้ว

ในขณะที่องค์บ๊าบได้ชี้แนะผู้ติดตามพระองค์อย่างไม่มีผิดพลาดเลยว่า ให้คอยที่เก่า (หลังจากที่พระองค์ได้ประกาศไว้ในวันที่ 23 พฤษภาคม 1844)¹ อย่างใจจดใจจ่อ พระองค์ทรงทราบดีว่าการสิ้นชีวิตของพระองค์ต้องเกิดขึ้นก่อนเวลานั้น ซึ่งก็จะต้องเป็นเช่นนั้น เนื่องจากว่านี่เป็นกฎเก่าแก่² แห่งการเปิดเผยโดยศักดิ์สิทธิ์ว่า *อวตารองค์เดียวเท่านั้น* ที่สามารถปรากฏขึ้นได้ในเวลาหนึ่ง และในระบบโลกระบบหนึ่ง ดังนั้น แม้ว่าพระมหาฮาอุลลาห์จะมีอายุมากกว่าองค์บ๊าบถึงสองปี และพระองค์เองก็เป็นผู้นำบ๊าบด้วยจิตใจที่อุทิศติดตามพระองค์ก็ไม่ได้รับการเรียกที่ไม่มีการอธิบายได้ อันเป็นเสียงเรียกอันสูงส่งจากองค์ผู้สูงสุด เพื่อให้รับภารกิจอันศักดิ์สิทธิ์จนกระทั่งเขาถูกจองจำอยู่ในคุกของอิหร่านที่เป็นที่รู้จักกันดี ชื่อของคุณก็คือ ซีย์ ฮาล หรือที่เรียกกันว่า "บ่อดำ" อันเป็นที่ที่มนุษย์ที่เลวซาดิอย่างที่สุดถูกขังอยู่ และที่นี่ก็เป็นที่นี่ซึ่งไม่มีสุขอนามัยแม้เพียงเล็กน้อย พระมหาฮาอุลลาห์เองได้บรรยายการจองจำและการทรมานของพระองค์ในโปโลโครกหน้าขยะแขยงด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้ :-

เราถูกจองจำอยู่ในที่ที่ชั่วร้ายเกินกว่าที่จะอุปมาได้ถึงสี่เดือน หากกล่าวถึงห้องมืดที่องค์ผู้ถูกกล่าวหาและคนอื่นๆ ต้องเข้าไปอยู่นั้น อาจพูดได้ว่าบ่อลึกมืดดำยิ่งไปกว่า เมื่อเรามาทิ้ง เราถูกนำไปตามทางเดินที่มีตสนิท ต่อจากนั้นเราถูกพาลงไปตามบันไดที่ชันไปจนถึงที่ที่เราจะถูกจองจำ ภายในห้องมืดนั้นมีตสนิท ผู้ที่ร่วมอยู่ในคุกมีถึงหนึ่งร้อยห้าสิบคน มีทั้งขโมย พวกฆาตกร พวกเร่ร่อน ถึงแม้ว่าภายในห้องนั้นจะเบียดเสียดยัดเยียด แต่ก็ไม่มีทางออกทางใดนอกไปจากทางที่พวกเราลงมา ไม่มีข้อเขียนอันใดที่จะบรรยายภาพของสถานที่นี้ได้ ไม่

1 หากเรากลับไปอ่านที่หน้า 315-316 เราจะเห็นได้ว่านี่ก็คือผลของการทำนายตามที่ได้บันทึกไว้ในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์.

2 มิลินทปัญหา.

มีวาจาใดที่จะบรรยายกลิ่นอันน่าชยะแขยงได้ คนส่วนใหญ่ไร้เสื้อผ้า และที่หลับนอน พระผู้เป็นเจ้านั้นที่ทราบที่เราประสพชะตากรรม อย่างไรก็ตามในสถานที่อันอบอุ่นและมีมิติ¹

นอกเหนือไปจากความตกต่ำดังกล่าวแล้ว พระบาฮาอุลลาห์ที่ถูกกล่าวหา และลงโทษเพียงเพราะพระองค์ได้ขานรับเสียงเรียกร้องจากองค์บ๊าบต่อประชาชน ผู้ฉ้อฉล ให้ตื่นขึ้นและเตรียมตัวเป็นประจักษ์พยานการปรากฏของดวงตะวัน อันศักดิ์สิทธิ์ที่กำลังมาถึง ก็ถูกทรมานโดยพวกที่ใช้ “ม้าดำ” หรือโซ่เหล็กที่หนักหน่วงรัดคอ ข้อมือและข้อเท้า ซึ่งเมื่อรัดแล้วทำให้ผู้ที่ถูกรัดต้องอยู่ในท่าที่โค้งงอตลอดเวลา ในข้อเขียนของพระองค์อันหนึ่ง พระบาฮาอุลลาห์บรรยายถึงโซ่อันน่าเกลียดน่ากลัวเหล่านั้น

หากมีวันใดที่เจ้าได้เข้าไปเยี่ยมชมคุกมืดของพระเจ้าซาร์ จงขอให้ผู้อำนวยการคุกหรือหัวหน้าคุกชี้ให้เจ้าดูโซ่สองเส้นนั้น เส้นหนึ่งเรียกกันว่า การา กูฮาร์ และอีกเส้นหนึ่งเรียกว่า ซาลาซิล ข้าขอสาบานต่อหน้าดาวจรัสแสงแห่งความยุติธรรมว่า เป็นเวลาสี่เดือนเต็ม ที่องค์ผู้ถูกกล่าวหาถูกทรมานและล่ามไว้ด้วยโซ่ไม่เส้นใดก็เส้นหนึ่ง²

พระบาฮาอุลลาห์ผู้มีความผิดเพียงเพราะพระองค์อุทิศตนต่อคำสอนขององค์บ๊าบนั้น ถูกกำหนดให้รับรู้เสียงเรียกอันลึกลับและศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ที่อยู่ท่ามกลางความทุกข์ทรมานในคุกมืดอันชั่วร้ายแห่งเตหะราน ในทำนองเดียวกัน พระลิลิฮัตตะผู้ได้พบแสงสว่างอันศักดิ์สิทธิ์ในขณะที่ราตรีกาลกำลังมาถึงนั้น พระบาฮาอุลลาห์ก็เช่นเดียวกัน นั่นคือท่ามกลางความมืดมิดในที่ที่น่าเกลียดชังนั้น พระองค์ก็ได้เห็นดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณส่องเรืองรองออกมาจากพระ

¹ Epistle to the Son of the Wolf, (หน้า 20-21) พระบาฮาอุลลาห์ Baha' i Publishing Trust, Wilmette, 1953. Epistle to the Son of the Wolf เป็นข้อเขียนสุดท้ายโดยพระบาฮาอุลลาห์ ซึ่งเป็นการเขียนถึงพระมุสลิมในเมืองอิสฟาฮาน ประเทศอิหร่าน ผู้ซึ่งมีความละโมภและมีกการกระทำอันชั่วร้าย และทำให้ชาวบาไฮตายไปหลายคน.

² Epistle to the Son of the Wolf, หน้า 77.

องค์เอง พระองค์คือพุทธ ผู้ที่มาตามสัญญาขององค์บ๊าบ และผู้ที่ศาสนาทุกศาสนารอคอย นั่นคือ เมตไตรย-อมิตาภา พระบาฮาอุลลาห์เองก็ได้บรรยายให้เราฟังเกี่ยวกับเหตุการณ์ตรัสรู้อันไม่มีวันลืมนั่น

ในช่วงเวลาที่ข้าฯ ต้องดำรงอยู่ในคุกแห่งตึรานนั้น ถึงแม้ว่าหน้า
หน้าของโซ่และบรรยายภาคที่เหม็นอับจะทำให้ข้าฯ หลับไม่ลงก็ตาม แต่
ในขณะที่ข้าฯ มีเวลาที่เตียงหลับไปนั้น ข้าฯ รู้สึกเหมือนมีอะไรที่ลอย
มาจากศีรษะของข้าฯ มาถึงอุระของข้าฯ ราวกับสายน้ำที่ไหลเชี่ยว
กรากจากยอดเขาสูงมาสู่พื้นดิน ข้าฯ รู้สึกตื่นตัวขึ้นทั่วสรรพวงค์กาย
ในเวลาดังกล่าว ลิ่นของข้าฯ เอ่ยคำกล่าวซึ่งไม่มีใครจะทนฟังได้ คือน
หนึ่งในความฝัน ข้าฯ ได้ยินสุรเสียงอันสูงส่งรอบตัว “เป็นที่จริงแท้
แน่นอนว่า เราจะทำให้เจ้ามีชัยด้วยตัวของเจ้าเอง และในความทรมาณ
นี้ของเจ้า อย่าโศกเศร้าไปกับความทุกข์ระทมที่เจ้าต้องประสบ และเจ้า
ก็ไม่ต้องหวาดกลัว เพราะเจ้าอยู่ในที่ที่ปลอดภัยแล้ว อีกไม่นานพระ
ผู้เป็นเจ้าจะยกทรัพย์สมบัติของแผ่นดิน จะมีผู้ที่จะช่วยเหลือเจ้าโดยผ่าน
ตัวของเจ้าเองและโดยผ่านชื่อของเจ้า ซึ่งพระผู้เป็นเจ้าได้ปลุกหัวใจ
ของผู้ที่รับรู้ในพระองค์”¹

คำประกาศขององค์บ๊าบก็ได้ผ่านไปเป็นเวลาเก้าปีแล้ว แต่ต้องรออีกสิบ
ปีจากวันที่เสียชีวิต กว่าที่จะมีการประกาศในที่สาธารณะ เมื่อนั้นมนุษยจะได้
รับรู้ถึงเปลวเพลิงอันศักดิ์สิทธิ์ที่ส่องสว่างด้วยพระหัตถ์ของผู้ดำรงอำนาจสูงสุด
อันเป็นเปลวเพลิงสุกใสในจุดที่มีมิติที่สุดในใจกลางของดินแดนชาวอารยัน
อันเป็นที่ซึ่งผู้หฤद्यุคจะก้าวขึ้นมา

เมื่อผู้ตกขี่พระบาฮาอุลลาห์ไม่สามารถทำลายพลังใจของพระองค์ได้ และ
ไม่ล้มฤทธิ์ผลในความพยายามที่จะกระตุ้นให้พระองค์ละเลิกที่จะเดินตามทางของ
องค์บ๊าบ หรือแม้แต่ที่จะปกป้องรักษาพวกบาบิที่ชั่วร้ายและทุกข์ระทมที่เห็น

¹ Epistle to the Son of the Wolf, หน้า 21-22

พระองค์ของพวกเขาต้องทนทุกข์ทรมานปางตายแล้ว ในที่สุดพวกเขาเข้าร่วมมือกับอำนาจของอาณาจักรออตโตมาน (ตุรกี) เพื่อขับไล่พระบาชาลูลลาห์และครอบครัวออกไปจากถิ่นเกิด เพราะเมื่อมาถึงขั้นนี้แล้ว พระองค์ก็ได้รับการกล่าวขานในความซื่อสัตย์ของพระองค์มาก และได้รับความเคารพจากประชาชนในเตหะรานและชาวต่างชาติในเมืองหลวงนั้น มากเกินกว่าที่จะทำลายได้ง่ายๆ เฉากเช่น ฆาตกรสามัญชน โดยปราศจากการทำลายชื่อเสียงของตนเองและของประเทศ แม้แต่ในสายตาของพวกที่ดำรงอำนาจอยู่ในขณะนั้น¹ พระบาชาลูลลาห์ได้บันทึกไว้ในหนังสือเล่มใหญ่ของพระองค์เกี่ยวกับพวกคณะสงฆ์และผู้ศักดิ์สิทธิ์ของมุฮัมหมัดว่า

ในท่ามกลาง “ม่านหมอกแห่งความรุ่งเรือง” คือผู้ศักดิ์สิทธิ์และมดหมอกซึ่งมีชีวิตอยู่ในยุคแห่งการแสดงตนของพระผู้เป็นเจ้า และเป็นผู้ซึ่งไม่ปฏิบัติตามแนวทางของพระองค์ เพราะพวกเขามีความต้องการการยอมรับและความกระหายในการเป็นผู้นำ นอกจากนี้ พวกเขาไม่ยอมแม้แต่ฟังเสียงสวรรค์อันศักดิ์สิทธิ์... “พวกเขาใช้นิ้วอุดหูเสียสิ้น” แม้แต่บรรดาประชาชนผู้ไม่ใฝ่ใจไยดีกับพระผู้เป็นเจ้าโดยสิ้นเชิง และยกเอาพวกนี้ขึ้นเป็นนายของเขา ก็ยอมตนอยู่ใต้อำนาจบาตรใหญ่ของผู้นำที่เบ่งอำนาจและไร้ความจริงใจ เพียงเพราะไม่มีสายตา โสต และหัวใจที่เป็นของตนเอง ที่จะมองออกกว่าความจริงและความจอมปลอมมีเส้นแบ่งอยู่ตรงไหน

แม้จะได้มีคำตักเตือนอันศักดิ์สิทธิ์ของศาสดาทั้งหลาย บรรดานักบุญและผู้ที่พระผู้เป็นเจ้าได้เลือกแล้ว ที่ได้พยายามกระตุ้นให้

¹ การที่พระบาชาลูลลาห์และครอบครัวของพระองค์ถูกเนรเทศออกจากแผ่นดินเกิดนั้น ทำให้เราต้องนึกถึงเหตุการณ์ทำนองเดียวกันที่เกี่ยวกับพระราม นางสีดา และพระลักษมณ์ แต่สำหรับพระบาชาลูลลาห์ เหตุการณ์รุนแรงกว่ามาก เพราะพระองค์ไม่ได้กลับมายังถิ่นเกิดคืออิหร่านอีกเลย และจบชีวิตลงในฐานะนักโทษที่ถูกเนรเทศ.

ประชาชนมองเห็นด้วยตาตนเอง และได้ยินด้วยโสตประสาทของตนเอง แต่พวกประชาชนก็ยังได้ปฏิเสธคำตักเตือนเหล่านี้ และเชื่ออย่างหลงงมงาย และก็ยังจะเชื่ออย่างหลงงมงายต่อผู้นำทางศาสนาของเขา หากบุคคลผู้ยากไร้และไม่มีใครรู้จักสักคนหนึ่ง แต่งตัวรุ่งริ่งไม่เหมือนปราชญ์ราชบัณฑิต มาบอกพวกเขาว่า “ดูกร ประชาชนทั้งหลาย ขอให้พวกท่านได้ทำตามรอยเท้าของตัวแทนของพระผู้เป็นเจ้าด้วยเถิด” พวกเขา ก็จะตกตะลึงพรึงเพริดที่ได้ยินเช่นนั้น และก็ต้องตอบได้ว่า “อะไรกัน! เจ้าต้องการจะบอกว่าผู้ศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้ทั้งหมด ผู้ที่ได้ร่ำเรียนมีความรู้และอำนาจ ผู้ยิ่งใหญ่ โอ้อ้อ กระทำผิดพลาดและแยกไม่ถูกระหว่างความจริงและความจอมปลอมเสียหรือ เจ้าและพวกที่เหมือนเจ้าจะมาอ้างว่าเข้าใจในสิ่งที่พวกเขาไม่เข้าใจอย่างนั้นเสียหรือ”

แต่อวตารทุกองค์จะต้องประสบเหตุการณ์แบบนี้ ดังเช่นที่พระบาฮา-อูลลาห์กล่าวต่อไปว่า

ไม่มีศาสตร์ของพระผู้เป็นเจ้าที่แสดงตนชัดเจนคือใด จะไม่ได้ตกเป็นเหยื่อของความเกลียดชัง การประณาม การปฏิเสธ และการรังเกียจจากพวกคณะสงฆ์ในยุคของเขา ขอให้มือที่ประกอบกรรมชั่วร้ายมานั้น ประสบความทุกข์โศกด้วยเถิด ขอให้สิ่งที่พวกเขา กำลังทำอยู่นั้นนำความทุกข์โศกมาสู่พวกเขาด้วยเถิด ม่านหมอกแห่งความรุ่งเรืองอันใดจะโหดร้ายเท่ากับความผิดพลาดทั้งหมดที่พวกเขา กำลังก่ออยู่¹

และในอีกตอนหนึ่งได้กล่าวว่า

แหล่งและต้นกำเนิดแห่งความเป็นทรราชก็มาจากพวกที่เรียก

¹ กิตาป-อิ-อิกาน หรือหนังสือแห่งความแน่นอน ซึ่งพระบาฮาอูลลาห์ได้เขียนไว้เป็นการตอบปัญหาของญาติผู้ใหญ่ขององค์บáb (หน้า 105-6).

ตนเองว่าศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้แหละ ด้วยประโยคต่างๆ ที่พวกหยิงยโส โอหังกล่าวออกมา นั่นพวกที่ปกครองแผ่นดินได้นำมาซึ่งสิ่งที่เจ้าได้ยื่น มาแล้ว ชะตากรรมของผู้คนผู้ที่ไม่ได้ระวังตัว ได้ตกอยู่และก็ยังตก อยู่ในเงื้อมมือของพวกที่เต็มไปด้วยความเพ้อฝันที่ไร้ประโยชน์และ จินตนาการที่ไร้ค่า พวกเขาพูดและกำหนดตามอำเภอใจของเขา พระผู้ เป็นเจ้ารู้เช่นเห็นชาติของพวกนี้ อย่างแจ่มชัดเช่นเดียวกัน ว่าเป็นผู้ที่ ได้พิสูจน์ตนเองว่าเป็นไปตามที่องค์ผู้สูงสุดได้เคยกล่าวอ้างไว้¹

ดังนั้น เส้นทางเดินของราชาผู้เป็นสากลที่กำหนดไว้แล้วก็ได้เริ่มขึ้นภายใต้ คำสั่งและการชี้แนะของผู้ที่เกรงกลัวแสงเรืองรองของวันใหม่เหมือนสัตว์กลางคืน ที่กลัวแสงอาทิตย์ โดยที่ไม่รู้ถึงพลังของพระผู้เป็นเจ้าที่จะใช้สัตว์โลกที่ไร้ความ ซาญฉลาดในการพยายามยับยั้งแสงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณไม่ให้สว่างขึ้น ใน ฐานะที่เป็นเครื่องมือของพลังจิตอันสูงสุด

คำเตือนขององค์บábต่อสาวกของพระองค์เองให้ตื่นตัวและฉลาดในยาม ที่เวลาที่ล้อมกรอบด้วยปีแก้ว และสิบแก้ว กำลังจะมาถึง อันเป็นวันที่ที่มาจากการ ประกาศการเริ่มต้นของวันใหม่อันน่าจดจำ ซึ่งใกล้จะปรากฏต่อมนุษยชาติ คำเตือน นี้ได้กระตุ้นให้คนบางคนอ้างความเป็นพระผู้เป็นเจ้าแห่งยุค โดยที่ไม่ได้รู้เพียง นิดว่า แสงขององค์ผู้สูงสุดนั้นได้มาปรากฏอยู่ที่ ฮุสเซน อาลี ผู้ที่องค์บábได้ มอบแหวนและปากกาเพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งการสืบทอดความเป็นองค์ผู้สูงสุด ก่อนที่องค์บábจะถูกประหาร แสงแห่งองค์ผู้สูงสุดนั้น องค์บábได้ให้ตำแหน่งว่า พระบฮาอุลลาห์ (เกียรติยศแห่งพระผู้เป็นเจ้า) และด้วยชะตากรรมที่ไม่อาจ อธิบายได้ ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นการกำหนดมาแล้วจากองค์ผู้สูงสุด ให้อยู่ที่ ฮุสเซน

¹ *The Promised Day Is Come* (หน้า 82-3) โดยท่านไซกี เอ็ฟเฟนต์ Baha'i Publishing Trust, Wilmette Illinois, สหรัฐอเมริกา 1961 ดูหน้า 225-230 เกี่ยวกับคณะสงฆ์ ผู้อ่านสามารถอ้างอิงได้ กับงานชิ้นแรก ชื่อว่า *God Passes By* โดยท่านไซกี เอ็ฟเฟนต์ Baha'i Publishing Trust, Wilmette Illinois, สหรัฐอเมริกา 1944 เพื่อศึกษาประวัติที่ละเอียดและแน่นอนของศาสนาบาไฮ.

อาลี ดังกล่าว องค์บ๊อบได้บันทึกความเกี่ยวกับ ฮุสเซน อาลี ไว้ว่า

ในคำกล่าวทั้งหมดที่ข้าฯ จะกล่าวถึงผู้ที่จะมาหลังจากข้าฯ สิ่งที่ยิ่งใหญ่ที่สุดก็คือคำสารภาพเป็นลายลักษณ์อักษรของข้าฯ ว่าไม่มีคำใดจะเพียงพอที่จะอธิบายถึงตัวเขาได้ หรือแม้แต่คำอ้างอิงใดๆ ถึงตัวเขาในหนังสือของข้าฯ ซึ่งชื่อว่า บายัน จะเพียงพอที่จะเป็นการแสดงถึงภารกิจของเขาได้ถูกต้อง¹

ในอีกตอนหนึ่ง แม้ว่าองค์บ๊อบจะเป็นอวตารองค์เดียวในขณะนั้นก็ตาม แต่ความรู้ที่ว่าจุดมุ่งหมายของพระองค์ก็คือ การเตรียมมนุษยชาติให้ยอมรับในพระบาฮาอุลลาห์ จึงได้กล่าวถึงเหตุผลของการเป็นอยู่ของครูบาอันศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง และในการเตรียมการมาของผู้หยุดยุค พระองค์กล่าวถึงพระบาฮาอุลลาห์ในลักษณะของนักเรียนที่กล่าวกับครู หรือลูกชายกล่าวกับบิดา

ข้าแต่ พระองค์ผู้ยิ่งใหญ่และผู้มีพลังอำนาจอันสูงสุด จากความว่างเปล่านั้น พระองค์ได้นำข้าพเจ้ามาสู่แนวหน้า และนำพาข้าฯ มาเพื่อประกาศการเปิดเผยนี้ด้วยพลังอันศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์ ข้าฯ มอบความไว้วางใจทั้งหมดต่อพระองค์แต่ผู้เดียว ที่ไม่ยึดถือพลังใจอันใดนอกจากพลังใจของพระองค์ ดูกร ผู้มาจากพระผู้เป็นเจ้า ข้าฯ ได้สละชีพของข้าฯ เพื่อพระองค์แต่ผู้เดียว ข้าฯ ยอมน้อมรับคำแข่งด่าก็เพื่อพระองค์ และข้าฯ ไม่แสวงหาสิ่งใดนอกจากการสละชีพเพื่อเดินไปตามทางแห่งความรักของพระองค์ และเมื่อเวลามาถึง ด้วยความรักแห่งพระผู้เป็นเจ้า และจากยอดแห่งภูเขาอันลึกลับและสูงยิ่ง พระองค์จะได้เผยความลึกลับของพระองค์ออกมาแต่เพียงน้อยนิด และผู้ที่ได้พบเห็นการเปิดเผยนั้น แสงก็จะพ่นหายไป ดังเช่นที่พวกเขาได้

¹ หนังสือชื่อ *The Bayan* เป็นหนังสือหลักที่เกี่ยวกับการประกาศขององค์บ๊อบ และสีกฎอยู่บนข้อที่ชาวบาบีต้องปฏิบัติตาม หนังสือเล่มนี้เขียนโดยองค์บ๊อบนั่นเอง.

เห็นแปลวเพลิงสีแดงที่ล้อมรอบการเปิดเผยของพระองค์¹

บทกล่าวของพระลัทธิตะถะเองที่จะยกมาต่อไปนี้ แสดงให้เห็นว่าบทที่ยกมาทั้งสองนี้มีความหมายที่ใกล้เคียงกันเพียงใด และมีความเกี่ยวพันกันล้าลึกเพียงใด

และองค์ อามิตยฺ ทรงแย้มสรวลเป็นแสงออกมาถึงสามสิบหก
นิกยตะแห่งโกฎี ซึ่งเรื่องรองออกมาจากรอบโอบอ้อมของพระองค์ และ
ให้แสงสว่างแก่ประเทศของพุทธถึงพันโกฎี

และแสงทั้งหมดนี้สะท้อนกลับไปยังเคียรของพระองค์ พระเจ้า
และมนุษย์จะได้ชิมชั้บความสุข เพราะเขาได้เห็นแสงของพระองค์นี้
แล้ว²

ข้อความข้างต้นนี้กล่าวถึงแสงอันสูงส่งซึ่งองค์บáb ได้นำไปสัมพันธ์กับ
พระบาชฮาอุลลาห์ รอยยิ้มคือสัญลักษณ์ของความสุขและความมั่นใจว่า ดวง
ชะตาโดยอามิตยฺ กำลังช่วยเหลือให้มนุษย์ชาติพ้นจากความทุกข์ อันเป็นการ
กระทำขั้นสุดท้ายที่มีปรากฏอยู่ในคัมภีร์คัคดีลีทรีห์ทุกฉบับ และอวโลกิตศวรร
ผู้ที่ไม่ใช่ใครอื่นนอกจากองค์บáb ก็ได้ประกาศด้วยคำพูดคล้ายคลึงกัน โดยขอ
ให้ออมิตยฺ (หรือ ออมิตาภา หรือ พระบาชฮาอุลลาห์) ชี้แจง คือให้ออกมาสั่งสอน
หรือบอกกล่าวข่าวดีเพื่อที่มนุษย์ทุกผู้ทุกนามจะได้ยินดีปรีดา

ได้มีบุตรแห่งพุทธะเกิดขึ้น และมีเกียรติยศเรื่องรอง อวโลกิตศ
ศวรผู้ยิ่งใหญ่กล่าวว่า ดูกร ภควัต ด้วยเหตุผลอันใด อะไรคือเหตุผล
ที่ทำให้พระองค์ผู้เป็นพระเจ้าแห่งโลกแย้มสรวลด้วยเล่า ขอจงทรง
อธิบายสิ่งนี้เถิด เพราะพระองค์ทรงสงสาร พระองค์เป็นผู้ปลดปล่อย

¹ *The Quayyumu'l Asma'*, โดยองค์บáb บทย่อบางบทแปลไว้โดยท่านโซกี เอ็ฟเฟนต์ ในหนังสือชื่อ
The Dispensation of Baha'u'llah, หน้า 3, 1939, Baha'i Publishing Committee, Wilmette
Illinois, สหรัฐอเมริกา.

² *สุชาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า*, vv. 11, 12.

สิ่งมีชีวิตมากมาย สิ่งมีชีวิตทั้งหมดจะยินดีปรีดาด้วยความคิดคำนึงที่
ทำให้มีความสุข เมื่อพวกเขาได้สดับตรับฟังคำกล่าวอันนำยินดีปรีดา
นั้น¹

“ความเป็นบุตร” ของอวโลกิเตศวรถือเป็นสัญลักษณ์ และไม่ได้ถือความ
หมายตรงตามคำนั้น ดังเช่นที่พระสิทธัตถะได้อธิบายไว้ในหลายๆ โอกาส² หาก
แต่ดวงตะวันแห่งจิตวิญญาณกลับตั้งจุดให้เกิดการโจมตีจากผู้ที่เบ่งบานอยู่
ท่ามกลางความเกลียดชังและความริษยาอันมีตมannonธกาล และพระบาฮา-
อูลลาห์ก็ตกเป็นเป้าแห่งการทำลายล้างจากผู้ที่อยู่ในความมืดมิดนั้น

น่าเศร้าที่ว่า หนึ่งในผู้ที่อยู่ในความมืดมิดนั้นไม่ใช่ใครอื่นแต่กลับเป็นน้อง
ชายต่างมารดาของพระบาฮาอูลลาห์นั่นเอง ผู้มีนามว่า มีร์ชา ยาห์ยา ซึ่งได้รับ
ขนานนามว่า ซุบบี-อี-อะซาล (ซึ่งแปลว่า รุ่งอรุณแห่งความเป็นนิรันดร์) เขาผู้นี้ได้
กลายเป็นผู้ที่ชั่วร้ายที่สุด คือเป็น “เทวทัต” ในยุคสมัยของเมตไตรย-อมิตาภา³

หลังจากที่บิดาของทั้งสองเสียชีวิตไปแล้ว พระบาฮาอูลลาห์ได้ทำตัวเป็น
พ่อที่แท้จริงและเต็มไปด้วยความรักต่อพี่น้องชายและน้องสาวของเขา รวมทั้ง
มีร์ชา ยาห์ยา ด้วย แต่แทนที่เขาจะได้รับความกตัญญูจากน้องชายต่างมารดา
ของเขา เขากลับกลายเป็นเป้าแห่งการกระทำที่โหดชั่วทุกประการ รวมทั้งการ
กล่าวร้ายที่นำโดย มีร์ชา ยาห์ยา ผู้ต้องการสนองความทะเยอทะยานของตนเอง
ที่จะเป็นผู้นำของผู้ที่ยืนหยัดอยู่ข้างองค์บัพที่นำสงสารที่เหลืออยู่ ในทำนอง
เดียวกับเทวทัต มีร์ชา ยาห์ยา เข้าใจว่าความเป็นพุทธะเกิดขึ้นได้ด้วยการกระทำ
ของตนเอง และสำเร็จได้ด้วยการลองผิดลองถูก หรือได้มาด้วยการลอกแบบ

¹ สุชาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, vv. 13, 14.

² ดู ศิษนิภาย, III, 84 “เขา วาเสธนา ผู้ดื่มด่ำหยั่งรากลึกด้วยศรัทธาแห่งพระสิทธัตถะ... เขาออกจาก
ว่า “ข้าคือบุตรแห่งพระผู้เป็นเจ้า เกิดจากโอษฐ์ของพระองค์ เกิดจากธรรมะ ประกอบขึ้นด้วยธรรมะ
และเป็นทายาทของธรรมะ.

³ ผู้อ่านยอมจำได้ (หน้า 88-91) ถึงประโยคของเราที่ว่า เราจะเผชิญหน้ากับตัวอย่างการทรยศของพระ
เทวทัตได้ และนี่ก็เกิดในชีวิตของเมตไตรยด้วยการทรยศของมีร์ชา ยาห์ยา ต่อพระบาฮาอูลลาห์.

เขาได้แอบเข้ามาในเมืองแบกแดด อันเป็นเมืองหลวงของอิรัก ประเทศที่อยู่ติดกับอิหร่าน และเป็นที่นี่ซึ่งพระบาทฮาลลาห์และครอบครัวของเขาพักอาศัยอยู่ในเวลานั้น มีร์ซา ยาห์ยาได้เริ่มก่อการทำลายชื่อเสียงของพระบาทฮาลลาห์ในสายตาของครอบครัวและเพื่อนฝูงโดยทันที แทนที่พระบาทฮาลลาห์จะเข้าตอบโต้ต่อการต่อสู้อะไรก็ตาม เขากลับหลบไปตามลำพัง โดยไปที่ทิวเขาใกล้เคียงในเมืองเคอร์ดีสถาน และในทำนองเดียวกับพระลิตซ์ตะที่ออกไปในป่ากลางดึกเพื่อหนีห่างไปจากฝูงชนผู้มีความขัดแย้งและพวกที่ตั้งตนเป็นใหญ่ พระบาทฮาลลาห์ก็เช่นเดียวกัน เข้าวันหนึ่งครอบครัวของพระองค์ตื่นขึ้นมาและพบว่า พระองค์ได้จากไปเสียแล้ว จุดประสงค์ของพระบาทฮาลลาห์ในการถอยห่างไปจากครอบครัวของพระองค์ก็คือ การเปิดโอกาสให้พวกเขาตัดสินใจว่า หากไม่มีพระองค์แล้ว พวกเขาจะได้รับภาระฟื้นฟูจิตวิญญาณได้หรือไม่ และหากไม่มีพระองค์แล้ว ใครจะเป็นผู้นำพาพวกเขาไปยัง “ที่ที่ปลอดภัย”

ในทำนองเดียวกับที่พระลิตซ์ตะได้แสดงตนว่าเป็นโยคีท่ามกลางโยคีทั้งหลาย และชื่อเสียงของพระองค์ดังก้องไปทั่วบริเวณ อุบัติการณ์เสียงจากระฆังที่ยิ่งใหญ่แขวนอยู่ในท้องฟ้า พระบาทฮาลลาห์ก็เช่นเดียวกันที่ได้เป็นที่รู้จักกันในนามของ ดาร์วีซ¹ มุฮัมหมัด ในท่ามกลางชุมชนชาซูเลมานีเย่ที่แข็งแกร่ง ชื่อเสียงของพระองค์ในด้านความเฉลียวฉลาดและการเรียนรู้นั้นก้องกัมจายไปถึงใจกลางเมืองแบกแดด และเมื่อพวกเขาและครอบครัวของพระองค์เองที่ยิ่งเกลือกกลั้วดำดิ่งเข้าไปในการทะเลาะเบาะแว้งเช่นเดียวกัน ได้ยินข่าวของปราชญ์แห่งซูเลมานีเย่ พวกเขาก็ไม่รอช้าอีกต่อไป เพราะรู้ว่าบุคคลผู้นั้นยอมไม่ใช่ใครอื่นนอกจากพระบาทฮาลลาห์ และได้ส่งตัวแทนไปเสาะหาและร้องขอให้พระองค์กลับมาพาพวกเขา

พระบาทฮาลลาห์เองก็รู้ว่าพระองค์ต้องตอบสนองความต้องการอย่างยิ่งยวดของพวกเขาที่จะกลับมาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง ดังนั้น

1 ปราชญ์ หรือผู้ศักดิ์สิทธิ์.

พระองค์จึงกลับมาในวันที่ 19 มีนาคม ค.ศ. 1856 พระองค์ได้รับการต้อนรับจากพวกบาบี่ ซึ่งในที่สุดก็ได้รับการปลดเปลื้องจากทุกข์ที่ชาติผู้นำอยู่ดำรงในความถูกต้อง แม้ว่าวิกฤตการณ์อันโหดร้ายนี้เพิ่งจะผ่านพ้นไป แต่มีร์ชา ยาร์ยา ก็ยังปฏิบัติการณ์อันชั่วร้ายต่อพระบาฮาอุลลาห์ต่อไป แต่เขากระทำการไม่สำเร็จ พวกบาบี่รู้เช่นเห็นชาติของเขาเสียแล้ว และไม่ใส่ใจเขาด้วยประการใดๆ ถึงกระนั้น พระบาฮาอุลลาห์ยังคงปกป้องคุ้มครองน้องชายต่างมารดาของพระองค์จากการถูกชู้คุกคามโดยผู้อื่น แต่ก็เช่นเดียวกับเวททัต มีร์ชา ยาร์ยา เป็นสัตว์โลกที่ดำรงอยู่ในความมืดมิด และไม่สามารถพบแสงสว่างแห่งสัจจะ

ด้วยการนำอันศักดิ์สิทธิ์ของพระบาฮาอุลลาห์นั้น พวกบาบี่ก็กลับมาใช้ชีวิตประจำวันด้วยการรับเอาคำสอนและคำสั่งอันสูงส่งขององค์ผู้ได้จากไป ถึงแม้ว่าฝ่ายปกครองจะได้ตั้งข้อจำกัดต่างๆ นานากับพระบาฮาอุลลาห์และครอบครัวและเพื่อนของพระองค์ ประชาชนชาวแบกแดดก็เริ่มมารวมตัวกันเพื่อฟังพระบาฮาอุลลาห์และเชื่อมั่นในสัจธรรมขององค์บ่าบ พระองค์ได้ถ่ายทอดคำสอนขององค์บ่าบจนได้เห็นถึงความหมายของคำสอนนั้นอย่างเต็มเปี่ยม และได้ทำให้เกิดความเคารพต่อคำสอนนั้นอย่างกว้างขวางขึ้น เมื่อพวกบาบี่ในอิหร่านที่ไร้ผู้นำได้ยินกิตติศัพท์ของพระบาฮาอุลลาห์ ก็รีบพากันมาที่แบกแดดเพื่อเข้าร่วมในกฎหลักแห่งจิตวิญญาณใหม่ที่เข้มแข็ง ซึ่งเกิดจากพระองค์เอง และคำสอนของพระองค์ ทั้งผู้แสหาและผู้รู้ที่ได้รับพรในการได้ออกาสในการได้มาอยู่ต่อพระพักตร์ของพระบาฮาอุลลาห์ ได้พบว่าพระองค์สามารถจัดข้อขัดข้องต่างๆ ของเขาได้อย่างสิ้นเชิง เช่นเดียวกับในกรณีของพระสิทธิตะฮ์ ชื่อเสียงของพระบาฮาอุลลาห์สะท้อนก้องอยู่ที่ริมฝีปากของผู้ทุกคนไม่ว่าสูงไม่ว่าต่ำ และก็เป็นอีกครั้งหนึ่งที่ยารมณรีชะยาและความเกลียดชังของผู้อยู่กับความมืดและความกลัวแสงแห่งดวงตะวันก็พุ่งเข้ามาที่พระบาฮาอุลลาห์ ครอบครัวของพระองค์และผู้ติดตามพระองค์

คณะสงฆ์ชาวมุฮัมหมัดของแบกแดด ยกเว้น ซากยี ไอ อันซาร์ ผู้มีชื่อเสียงที่สุด ก็ได้ลงมือที่จะขจัดพระบาฮาอุลลาห์ไปให้พ้นพวกเขาและเมืองแบกแดด

เพื่อการนี้เขาได้ให้ตัวแทนของเขาไปพบพระบาชาลูลลาร์เพื่อขอข้อพิสูจน์ที่ “น่าเชื่อถือ” แม้ว่าพระบาชาลูลลาร์จะทราบอยู่แล้วว่าพวกนี้ไม่มีความจริงใจประการใด พระองค์ก็ได้ยอมที่จะพิสูจน์สักธรรมใดๆ ที่คณะสงฆ์ได้ทำการร้องขอด้วยเงื่อนไขที่ว่า เมื่อได้ทำการพิสูจน์แจ้งแล้วเขาต้องยอมรับอำนาจของพระองค์ ข้อเสนอของพระบาชาลูลลาร์ทำให้พวกนี้ตกตะลึง เพราะจุดประสงค์ของพวกนี้ไม่ใช่จะประกาศสั่งจะแต่กลับต้องการปกป้องปิดสั่งจะ กลายเป็นว่ากลวงของคณะสงฆ์เป็นดาบสองคมประหัตประหารเขาเหล่านั้นเอง ตัวแทนที่ถูกส่งมาหาข้อพิสูจน์จากพระบาชาลูลลาร์เองยังรู้ในที่สุดว่า ความประพฤติของพวกเขานั้นช่างชั่วร้ายเพียงใด ในท่ามกลางความถูกต้องของพระบาชาลูลลาร์ และเขาเองกลับหันไปเผยแพร่ความไม่เชื่อสัตย์ของพวกเขาให้กับทุกๆ คนที่ฟังเขา

ความวุ่นวายที่เกิดขึ้นท่ามกลางผู้นำทางศาสนาเนื่องมาจากชื่อเสียงของพระบาชาลูลลาร์นี้เอง ทำให้พวกเขาต้องกลับมาใช้กลไกแบบเดียวกับที่พวกอิหร่านได้เคยใช้ นั่นคือ การขับพระบาชาลูลลาร์ออกจากถิ่นเกิดของพระองค์ พวกเขาเข้าไปร่วมมือกับกงสุลอิหร่านในแบกแดด เพื่อบีบบังคับให้สุลต่านออตโตมานที่ครองแบกแดดอยู่ บังคับให้พระบาชาลูลลาร์และผู้ติดตามพระองค์ไปที่คอนสแตนติโนเปิล อันเป็นศูนย์กลางของจักรวรรดิออตโตมาน (ตุรกี) เมื่อมองจากภายนอกแล้วดูราวกับว่า ศัตรูของพระบาชาลูลลาร์ได้ประสพชัยชนะ และในขณะที่เขากำลังแซ่ซ้องกันอยู่นั้น พวกที่เกาะติดอยู่กับพระบาชาลูลลาร์กลับโคกเค็ร้ออาดูรที่จะต้องจากผู้ที่เขาเคารพบูชา แต่ทั้งสองไม่ได้ทราบเลยว่าชะตากรรมกำลังดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายสุดท้ายด้วยการกระทำของทั้งมิตรและศัตรู บุคคลผู้ศักดิ์สิทธิ์กำลังถูกนำไปสู่สถานที่ที่กำหนด โดยพระองค์เองก็ยังไม่ได้เลือกเช่นนั้น แต่กลับเป็นในฐานะของนักโทษที่ต้องการทำลายล้างพระองค์ให้สิ้นซาก เวลาอันศักดิ์สิทธิ์ได้มาถึงแล้ว

ในการเตรียมตัวเพื่อไปยังกรุงคอนสแตนติโนเปิลนั้น พระบาชาลูลลาร์ได้รับอนุญาตให้นำครอบครัวของพระองค์และผู้ติดตามไปด้วย และได้ตั้งค่าย

พักแรมในส่วนซึ่งพระองค์ให้ชื่อว่า ชิตวาน (หมายถึงสุชาวดี) ซึ่งตั้งอยู่ที่ริมแม่น้ำไทกริสตรงข้ามเมืองแบกแดด¹ ด้วยความทุกข์อย่างแสนสาหัส ผู้ติดตามของพระองค์ห้อมล้อมพระองค์ไม่ห่าง และแสดงความอาทรต่อการที่จะต้องจากผู้ที่พวกเขาถือว่าเป็นตัวแทนแห่งคุณสมบัติทั้งหมดที่เคยเป็นขององค์บิ๊บบเอง ช่วงเวลาที่คัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ของศาสนาต่างๆ ได้เคยทำนายไว้ได้มาถึงแล้ว และด้วยความสงบและสง่างามในท่ามกลางความโศกอาดูรของสาวกของพระองค์นั้น พระบาทฮาลาห์ได้ประกาศนามของพระองค์ ซึ่งถูกปิดบังมาเกือบสิบปีตั้งแต่ที่ได้มีการเปิดเผยว่าพระองค์คือใครในคัมภีร์ที่ชื่อว่า ซียีห์ ซาลไนกรุงเตหะราน พระองค์ได้ประกาศว่า พระองค์เองนั่นแหละที่เป็นผู้มาตามสัญญา อันเป็นผู้ที่องค์บิ๊บบได้ยอมสละชีพของพระองค์เองให้เป็นผู้หยุดยุค เป็นชาห์ บัห์ราม วาร์จาวนด์ เป็นเมตไตรย อมิตาภา!

วันที่มีการประกาศอันถือว่าเป็นวันแห่งความอมตะมาหลายยุคนั้น คือเย็นของวันที่สี่สิบเอ็ดเมษายน² ปีก็เป็นปีที่เคยมีคำสัญญาไว้เป็นเวลาก่อนหน้านี้นานานเป็นพันเทีกไว้ใคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ (หน้า 312-314) และก็ยังตรงกับคำทำนายขององค์บิ๊บบที่ว่า “ภายในเวลาสิบเก้าปี ผู้ที่พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าได้แสดงให้เห็น จะเริ่มสอนและนำเอากฎและหลักเกณฑ์อันเป็นเบื้องต้นมาสู่ยุคใหม่” แสงตะวันอันเป็นสากลที่เจิดจ้าได้ส่องผ่านเข้ามาทาง “ประตู” แห่งแสงเงินแสงทอง และได้แปลงความทุกข์ที่เวดล้อมมิตร ครอบครวั และผู้ติดตามพระองค์ ให้เป็นสุขอารมณ์อันไร้ขอบเขต คำบรรยายของพระบาทฮาลาห์เท่านั้นที่จะกระจ่างพอที่จะทำให้เราได้รับทราบการประกาศนั้นได้อย่างเพียงพอ

¹ เมตไตรยกรรม (การทำนายถึงเมตไตรย) 1:5-12 กล่าวว่ เมตไตรยก็จะได้ประกาศการตรัสรู้ของพระองค์ที่ฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ชื่อว่าเนรัญชรานี้มีความหมายเป็นอุปมาอุปไมยมากกว่าเป็นสถานที่ที่แท้จริง ชื่อเดิมของสวนแห่งชิตวาน คือสวนนาจิบบียีห์.

² พระองค์ (เมตไตรย) จะประกาศการตรัสรู้ของพระองค์ (ความเป็นพระพุทเจ้า) ภายใต้ต้นไม้แห่งความรู้ (“ความรู้” เรียกว่า “ต้นไม้แห่งเหล็ก” ด้วยเช่นเดียวกัน) ในเดือนแห่ง โขชาคา (15 เมษายน ถึง 15 พฤษภาคม) : เมตไตรยกรรม (การทำนายถึงเมตไตรย), 1, 3.

ดูกร ปากกาทิที่ได้รับพร (อวตารหรือการแสดงออกแห่งพระผู้เป็นเจ้า ในกรณีนี้คือพระบาฮาอุลลาห์) ถูกลงไปไม่ผลอันศักดิ์สิทธิ์ได้มาถึงแล้ว การเฉลิมฉลองแห่งผู้มีความเมตตาธรรมใกล้จะมาถึงแล้วด้วยความรวดเร็ว ขอเจ้าจงมูมานะพยายามและประกาศนามของพระผู้เป็นเจ้าต่อหน้าสรรพสัตว์ทั้งมวล ขอเจ้าจงประกาศพรของพระองค์ด้วยความสุขุขุมคัมภีรภาพ เพื่อให้เหล่าสรรพสัตว์นั้นจะได้ฟื้นฟูและเหมือนกับได้เกิดใหม่ ขอให้กล่าวออกมาเถิด และจงอย่าอยู่ในความสงบเงียบ ดาวจรัสแสงแห่งทิวาได้ส่องสว่างเหนือชื่อของเราที่สะท้อนไปจรดขอบฟ้า พระนามของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ผู้เป็นผู้สร้างแห่งสวรรค์ได้ประทับประดาให้เกิดความเจิดจรัสต่ออาณาจักรแห่งพระนามของพระผู้เป็นเจ้า จงลุกขึ้นต่อหน้าชาติต่างๆ ในโลก และประทับตัวเจ้าด้วยพระนามอันยิ่งใหญ่ที่สุดนี้ และจงอย่ารวมอยู่ในพวกที่รอช้า...

ดูกร ปากกาทิที่ได้รับพรในวันแห่งนี้ เจ้าจะได้พบผู้อื่นนอกจากข้าพเจ้า เขียวหรือ สิ่งที่เกิดและการแสดงออกได้เป็นอย่างดีไปแล้ว แล้วชื่อและอาณาจักรเล่า สิ่งที่ได้เกิดขึ้นมานั้น ทั้งที่มองเห็นและมองไม่เห็นนั้นหายไปอยู่หนใด และความลับแห่งจักรวาลที่ปกปิดและที่ได้เปิดเผยเล่า ดูเอาเถิด สรรพสิ่งทั้งหลายได้มลายหายไปแล้ว! ไม่มีอะไรที่เหลืออยู่ ยกเว้นหน้าของข้าพเจ้า ยืนหยัดตลอดกาล ผู้จรัสแสง ผู้มีเกียรติยศเรีองรอง

นี่คือวันที่เราจะไม่เห็นอะไรได้เลยนอกจากความเจิดจ้าแห่งแสงที่ส่องสว่างมาจากพระพักตร์ของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ผู้มีท่าทีลีลาอันอ่อนน้อม ผู้มีจิตใจอันกว้างขวางที่สุด เป็นที่แน่แท้แล้วว่า เราได้ทำให้จิตวิญญาณทั้งหมดสลายไปด้วยความดั่งมแห่งพลังที่ไม่อาจขัดขืนได้และเป็นที่น่าอับ เมื่อนั้นเราได้เรียกสรรพสิ่งใหม่กลับคืนมาโดยถือว่าเป็นอภัยทานของเราต่อมนุษยชาติ เป็นที่แน่แท้แล้วว่า ข้าพ

คือผู้มีจิตใจอันกว้างขวาง เป็นผู้ที่อยู่แต่ดั้งเดิม

นี่เป็นวันที่โลกที่ปิดลับจะได้ร้องออกมาว่า “โอ้ แผ่นดิน พรของพระองค์นั้นประเสริฐนัก เพราะพระองค์เป็นแท่นที่ขึ้นไปสู่พระผู้เป็นเจ้าของพระองค์ และได้รับเลือกให้เป็นบัลลังก์อันยิ่งใหญ่ของพระองค์” อาณาจักรแห่งเกียรติยศได้ประกาศว่า “ชีวิตของข้าฯ ย่อมสละได้เพื่อพระองค์ เพราะองค์ผู้เป็นที่รักแห่งความมีเมตตาทั้งมวล ให้แสดงความยิ่งใหญ่สูงสุดแก่พระองค์ ด้วยพลังแห่งนามของพระองค์ ที่ได้ให้คำสัญญาต่อทุกๆ สิ่ง ไม่ว่าในอดีตหรือในอนาคต...”

จงลุกขึ้นเถิด และประกาศข่าวให้กับสรรพสิ่งทั้งมวลว่า องค์ผู้เปี่ยมไปด้วยเมตตาได้ก้าวเข้ามาสู่สวรรค์ และได้ก้าวเข้าไป ของงนาผู้คนไปสู่สวนแห่งความรื่นรมย์ ซึ่งพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าได้ประทานให้แก่เจ้า เปรียบเหมือนบัลลังก์แห่งแดนสุขาวดีของพระองค์...

จงมองดูสรรพสัตว์ของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าด้วยสายตาแห่งความเมตตา และกรุณาเท่านั้น เพราะพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าผู้เป็นที่รักของเรา ได้แผ่ความรักไปสู่ผู้ที่ถูกสร้างขึ้นทั้งหลาย และความสง่างามของเราก็ได้แผ่ไปถึงแผ่นดินและสวรรค์ นี่คือนาทีที่ข้าฯรับใช้ที่แท้จริงของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า มีส่วนร่วมในสายธารแห่งการรวมตัวกัน เป็นวันที่ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดพระองค์จะได้ดื่มน้ำจากสายธารแห่งความเป็นอมตะ และผู้ที่เชื่อมั่นในความเป็นหนึ่งเดียวของพระองค์จะได้ดื่มเหล้าองุ่นแห่งพระพักตร์ของพระองค์ ด้วยการที่เขายอมรับพระองค์ผู้เป็นที่สูงสุด และเป็นที่สุดแห่งทุกสิ่ง และเป็นผู้ที่ได้เปล่งเสียงอันสง่าเรืองรองว่า “อาณาจักรเป็นของข้าฯ สิทธิอันเป็นของข้าฯ ข้าฯ คือผู้ครอง...” จงยินดีปรีดาด้วยความดีใจอย่างสุดยอด ดูกร ชาวชนแห่งบาฮา ในขณะที่เจ้าจดจำวันแห่งความสุขสูงสุด วันซึ่งผู้เก่าแก่แห่งยุคได้พูด ในขณะที่พระองค์ออกจากบ้าน โดยมุ่งไปสู่สถานที่ซึ่งพระองค์ได้แผ่เกียรติยศแห่ง

พระนามของพระองค์ผู้เปี่ยมด้วยความเมตตาสูงสุด¹ ไปสู่สรรพสิ่งทั้งหลาย

ช่วงเวลาสิบสองวันหลังจากที่พระบาชฮาอุลลาห์ได้ให้คำประกาศไว้ นั่นคือวันที่ 21 เมษายน นั้น บรรยากาศโดยรวมเต็มไปด้วยความยินดีปรีดาราวกับอยู่ในสวรรค์ มีการเฉลิมฉลองอย่างสูงส่ง ในขณะที่พรแห่งสวรรค์เรื่องรองอยู่รอบองค์พระบาชฮาอุลลาห์และผู้ที่ประกาศว่าจะเคารพบนอบต่อภารกิจของพระองค์ ช่วงเวลานี้ (21 เมษายน - 2 พฤษภาคม) ซึ่งเรียกกันว่าการเฉลิมฉลองแห่งริตวาน (การเฉลิมฉลองแห่งสวรรค์) ในระยะเวลาต่อมาได้เรียกว่า การเฉลิมฉลองอย่างราชา

ในวันที่ 3 พฤษภาคม ค.ศ. 1863 พระบาชฮาอุลลาห์และผู้ติดตามพระองค์ได้ออกจากกรุงแบกแดด และสามเดือนต่อมาได้มาถึงกรุงอิสตันบูล พระองค์ไม่สนใจต่อคำแนะนำของพวกประจบสอพลอที่เข้าไปสู่ศาลตุรกีในอิสตันบูลว่าจะเป็นการง่ายกว่าหากพระบาชฮาอุลลาห์ผู้อยู่ในสภาพที่ยากลำบาก จะได้ขอพบสุลต่านและกราบกรานต่อสุลต่านขอความเมตตา แต่พระองค์กลับรอคอยก้าวต่อไปของผู้รุกรานอย่างสงบเสงี่ยม และพระองค์ก็ไม่ต้องรอนานนัก ความที่เกรงกลัวชื่อเสียงของพระบาชฮาอุลลาห์ที่เข้าไปแม้กระทั่งถึงใจกลางของชนชั้นปกครองของหมู่สังคมของชาวมุฮัมมัด ทำให้สุลต่านกาลิเพตขับไล่พระองค์ต่อไปยังกรุงอาเดรียโนเปิล ซึ่งต้องเดินทางเป็นเวลาสิบสองวัน และตั้งอยู่ทางตะวันตกของกรุงคอนสแตนติโนเปิล พระบาชฮาอุลลาห์และผู้ติดตามของพระองค์ไปถึงท่ามกลางความหนาวเย็นจัดของฤดูหนาว โดยไม่มีเสื้อผ้าเพียงพอที่จะสู้กับความหนาวเย็นและการถูกบังคับให้อยู่ในบริเวณจำกัด

ที่กรุงอาเดรียโนเปิลนี้เอง ท่ามกลางภัยอันตรายจากศัตรูผู้มีอำนาจนำเกรงกลัว ที่พระบาชฮาอุลลาห์ได้กล่าวประกาศสัจธรรมของพระองค์อย่างเปิดเผยต่อ

¹ *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, XIV (หน้า 27-35) พิมพ์ครั้งที่ 4, Baha'i Publishing Trust, Wilmette, Illinois, สหรัฐอเมริกา.

สาธารณชน ผู้ที่เคยยอมรับองค์บาป ณ บัดนี้มีมารวมตัวกันเพื่อสาบานตน สวามิภักดิ์ต่อความยิ่งใหญ่ของพระบาฮาอุลลาห์ และจากนั้นเป็นต้นมาเรา รู้จักพวกนี้ในนามของ บาไฮ

พลังภายนอกที่ตามล่าลี้มล้างพลังแห่งพรของพระผู้เป็นเจ้า ที่จะนำไปสู่ ที่หลบภัยและการปลดปล่อยโลกให้อยู่รอดนั้น ไม่ได้ทำให้พระบาฮาอุลลาห์ เสียใจเท่ากับ “การกระทำแบบเหวทัท” นั่นคือ การที่ม็ริซา ยาห์ยาพยายาม วางแผนขึ้นมาใหม่ คราวนี้ก็เช่นเดียวกับเหวทัทผู้เป็นญาติกับพระลิตซ์ตตะ น้องชายต่างมารดาหลงมัววางแผนสังหารบุคคลผู้เดียวที่รักและปกป้องเขามาตลอด วิธีการแรกที่เขาใช้เพื่อสังหารพระบาฮาอุลลาห์ก็ไม่ได้ผิดไปจากที่เหวทัทใช้กับ พระลิตซ์ตตะเมื่อพันกว่าปีก่อนนี้ นั่นคือ ยาพิษ¹ และในฐานะที่อำนาจใดๆ แห่ง โลกไม่อาจทำลายผู้ถือศาสนอันศักดิ์สิทธิ์ จนกว่าเวลาที่กำหนดไว้จะมาถึง จึง เป็นเพียงมือขวาของพระบาฮาอุลลาห์เท่านั้นที่ถูกกระหนาบจากยาพิษดังกล่าว และเนื่องด้วยเหตุนี้ทำให้สุขภาพของพระองค์ไม่ได้กลับมาเป็นดังเดิมอีก เมื่อ ความพยายามที่จะสังหารพระบาฮาอุลลาห์ไม่สัมฤทธิ์ผล เหวทัทยุคใหม่จึง เปลี่ยนวิธีการเป็นอีกแบบหนึ่ง ที่ตรงกว่าและเสี่ยงภัยต่อการที่ผู้อื่นจะจับได้ เขา พยายามหนุนให้บาปคนหนึ่งฆ่าพระบาฮาอุลลาห์ในที่อบน้ำสาธารณะ แต่ก็ไม่ สัมฤทธิ์ผลอีก

“แนวทางแบบเหวทัท” ไม่ประสบผลสำเร็จแต่อย่างใด และกลับทำร้าย ผู้ก่อกรรมนั้น ม็ริซา ยาห์ยาดำเนินการต่อไปทั้งแบบปิดลับเป็นบางครั้ง และ เปิดเผยเป็นบางครั้ง ในการวางแผนก่อความแตกแยก และขัดขวางพลังอำนาจ แห่งดวงตะวันอันศักดิ์สิทธิ์ที่กำลังขึ้นสูง แต่เขาไม่ประสบผลสำเร็จแต่อย่างใด เลย และในทำนองเดียวกับเหวทัท ในที่สุด ม็ริซา ยาห์ยา ก็ตกเป็นเหยื่อความ ชั่วร้ายของเขาเอง เมื่อฝ่ายปกครองของประเทศตุรกีออกคำสั่งแยกตัวเขาและ พวกของเขาออกจากพระบาฮาอุลลาห์ และขับไล่เขาไปยังเมืองฟามากุสตา ซึ่ง

¹ ดูหน้า 89-91.

เป็นเมืองหลักของเกาะไซปรัส มีร์ชา ยาร์ยาใช้ชีวิตที่เหลือที่นั่น แต่ก็ยังไปรย
 ถ้ำฝุ่นลงไปยังดวงตะวันอันศักดิ์สิทธิ์ ผู้ปกป้องรักษาเขามาด้วยความรักและ
 อดทนมาช้านาน ในขณะที่การขับไล่มิร์ชา ยาร์ยาไปที่ไซปรัส เท่ากับเป็นการ
 ผลักศัตรูของพระบาชาลูลลาห์ไปพันทางนั้น มันก็ได้กลายเป็นเหตุผลให้ผู้กดขี่
 พระองค์ทำการพิพากษาตัดสินแบบวิบัติ และทำการโจมตีสุดท้าย ซึ่งศัตรู
 ของพระองค์ไม่ได้ทราบเลยว่า พระผู้เป็นเจ้าของเขาได้กำหนดไว้เป็นพันๆ ปีมาแล้ว ว่า
 นั่นคือการก้าวขึ้นก้าวสุดท้ายของราชาผู้มึนงงเรื่องรองไปสู่ดินแดนแห่งสัญญา
 หรือที่เรียกว่าสวรรค์แห่งตะวันตก—สุขาวดี เมื่อไม่ทราบว่าเขาจะอย่างไร
 กับพระบาชาลูลลาห์ ครอบครัวของพระองค์ และชาวบาไฮแล้ว อำนาจของวัด
 และของรัฐ ของซาร์และของสุลต่าน จึงตัดสินใจที่จะขับไล่ดวงตะวันที่สาด
 แสงเจิดจ้าเกินกว่าที่พวกเขาจะบดบังได้มืด ไปยังอัคคาในปาเลสไตน์ แต่หาก
 พวกที่วางแผนจะจำคำพูดของศาสดามูฮัมหมัดเองเมื่อสิบสามศตวรรษก่อนหน้า
 นี้ เขาจะจำได้ว่าอัคคาคือที่ที่เป็นที่เคารพของเขาอย่างที่สุด พระสิทธิตะยะได้
 กล่าวถึงที่ที่เคารพเดียวกันนี้เมื่อกล่าวถึงสุขาวดี หลังจากนั้นอัคคาได้ถูกขนาน
 นามว่า เป็นแดนของเมตไตรย-อมิตาภา โดยอวตารอีกองค์หนึ่งหรือที่เรียกว่า
 การปรากฏของพระผู้เป็นเจ้าของอีกองค์หนึ่ง ซึ่งก็คือ มูฮัมหมัด ตามที่พระบาชาลูลลาห์
 เองได้กล่าวถึงแหล่งและข้อเขียนอันโดดเด่นของมูฮัมหมัด ผู้เป็นศาสดา
 ของพระผู้เป็นเจ้าของ เกี่ยวกับความสำคัญของเมืองอัคคาเหนือเมืองอื่น เราจึงเห็น
 สมควรที่สุดที่จะยกข้อความนั้นมาแสดง ณ ที่นี้

ในนามของพระผู้เป็นเจ้าของ ผู้เปี่ยมไปด้วยเมตตากรุณา สิ่งต่อไปนี้
 ได้ถูกบันทึกไว้เกี่ยวกับข้อดีของเมืองอัคคา และทะเล และเกี่ยวกับ
 ไอนุล บาคาร์ (ลำธารแห่งโค) ซึ่งอยู่ในอัคคา:

अब्दुลาฮิส บุตรแห่ง अब्दูล ซาลาม ได้เล่าให้เราฟังว่า ศาสดา—
 ขอให้พรแก่พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าจงตกแก่ข้าเถิด—ได้กล่าวว่า "อัคคาเป็น
 เมืองที่อยู่ใต้ร่มเงาที่พระผู้เป็นเจ้าของได้แสดงความเมตตากรุณาเป็นพิเศษ"
 อิบิน อี มาสซูด—ขอให้พระผู้เป็นเจ้าของพอใจเขาเถิด—ได้กล่าว

ว่า “คาสดา—ขอให้พรแห่งพระผู้เป็นเจ้าจงตกแก่เขาเถิด—ได้กล่าวว่
 “ในบรรดาชายฝั่งทั้งหมดนั้น ชายฝั่งอัสเคลอนนั้นดีที่สุดในที่สุด และอัคร
 กิตติกว่าอัสเคลอนแน่นอน เป็นจริงแน่แท้ว่า ผู้ที่ได้เข้าไป ฝั่งนั้นที่จะ
 ได้เข้าไป และมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าเยี่ยมชมนั้น พระผู้เป็นเจ้า
 จะให้อภัยโทษต่อบาปของเขาทั้งในอดีตและในอนาคต และผู้ที่ละทิ้ง
 ไป นอกเหนือจากในฐานะของผู้แสวงบุญ พระผู้เป็นเจ้าจะไม่ให้พร
 ต่อการจากไปของเขา ในนั้นคือสายธารแห่งโค ผู้ที่ได้ดื่มแก้กระหาย
 จากลำธารนั้น พระผู้เป็นเจ้าจะนำแสงสว่างสอดส่องเข้าไปในหัวใจ
 ของเขา...”

ข้าขอประกาศให้เจ้าทราบถึงเมืองซึ่งอยู่ริมฝั่งทะเลชาวสะอาด ซึ่ง
 ความชาวสะอาดนั้นทำให้พระผู้เป็นเจ้าพอใจ ขอให้พระองค์ทรงได้รับ
 พร เมืองนี้มีชื่อว่าอัครคา... เพียงเดือนเดียวในอัครคาก็ยังดีกว่าพันๆ ปี
 ที่อื่น... ขอให้ผู้ที่ได้ไปยังอัครคานั้นได้รับพร และขอให้ผู้ที่เยี่ยมผู้ที่ได้
 ไปยังอัครคาได้รับพร

และผู้ทีกล่าวในอัครคาว่า : “ข้า ขอให้พระผู้เป็นเจ้าให้อภัยโทษ”
 พระผู้เป็นเจ้าจะให้อภัยโทษต่อความผิดพลาดของเขาทั้งหมด

เป็นที่แน่แท้ว่า สากของพระผู้เป็นเจ้า—ขอให้พระองค์ทรงได้รับ
 พร และขอให้พรแห่งพระผู้เป็นเจ้าจงตกแก่เขาเถิด—ได้กล่าวว่
 สัตย์แล้ว¹

แต่เมืองอัครคาก็เคยถูกมนุษย์ที่อาศัยอยู่ทำลายธรรมชาติในช่วงเวลาหลาย
 ศตวรรษ และเมื่อมาถึงยุคของพระบาฮาอุลลาห์ เมืองนี้ได้กลายเป็นเมืองคูก

¹ Epistle to the Son of the Wolf, (หน้า 178-81) โดยพระบาฮาอุลลาห์, Baha'i Publishing Committee, Wilmette Illinois, 1941 บทกล่าวของอวตารทั้งสอง—พระสิริทตตะ และมุฮัมหมัด เกี่ยวกับความยิ่งใหญ่สูงสุดแห่งดินแดนตามสัญญา คือสุชาวดี-อากกา ช่างเหมือนกันอะไรเช่นนี้ “หากใครก็ตามปฏิบัติสมาธิบนहीं (แห่งประเทศแห่งพุทธะ) บาบของเขา (ที่ทำให้เขาต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่เป็นเวลาแปดสิบล้านกัลป์) จะหมดไป” (อามิตยุ ธนยสูตร, II).

ที่กว้างใหญ่ ห้อมล้อมมอบบอวลงไปด้วยกลิ่นน้ำเหม็นและความตาย ทั้งๆ ที่รู้ดีว่าพระองค์จะต้องไปในที่ที่ตกต่ำลงเพียงใด พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้บันทึกไว้ใน “บันทึกแห่งษัตริย์” (ลอร์ด-อี-สูลตัน) ว่า “ตามที่เขาพูดกันนั้น มันเป็นเพียงเมืองที่น่าเศร้าในโลกรวมทั้งเดียว ลักษณะภายนอกไม่น่าดูเป็นอย่างยิ่ง อากาศก็เลวทรามที่สุด และน้ำก็เสียมากที่สุด มันเป็นราวกับว่าเป็นเมืองของนกฮูก”¹ อากาศนั้นเสียเสียจนมีการกล่าวว่า นกตัวใดบินผ่านเมืองอัคคาจะตกลงมาตาย แม้แต่น้ำก็เต็มไปด้วยเชื้อโรค

แม้ว่าจะได้มีคำสั่งของสูลตันขับไล่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชไปยังเมืองอัคคา แต่เจ้าผู้ครองนครอาเดรียโนเปิลนั้น ความที่รู้ดีถึงความรักและเคารพบูชาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้สร้างไว้ในใจของผู้คนนั้น กลับปฏิเสธที่จะเป็นผู้นำเอาความทุกข์ระทมมาสู่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดังนั้น เจ้าหน้าที่อีกคนหนึ่งจึงเป็นผู้นำคำตัดสินของศาลออกโตมาแนะนำให้กับพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ผู้ติดตามพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่ถูกริบข้าวของอันน้อยนิดที่เขามีอยู่ และถูกไล่ไปเมืองอัคคาพร้อมๆ กัน ประชาชนทั้งมวลเข้ามาห้อมล้อมปราศรัยอันเป็นที่รักของพวกเขาและด้วยน้ำตานองหน้าได้จุมพิตชายผ้าคลุมของพระองค์ด้วยความซาบซึ้งใจในความเปลี่ยนแปลงที่เกิดแก่พวกเขาด้วยฝีมือของพระองค์ พระองค์และผู้ร่วมเดินทางของพระองค์ใช้เวลาสิบเก้าวันในการเดินทางไปถึงอัคคา และบรรดาผู้กล้าหาญเหล่านี้ก็ต้องผจญกับความเจ็บป่วยและทุกข์ทรมานจากการเดินทางในทะเลในสภาพบรรยากาศที่เลวร้าย เนื่องจากพวกเขาไม่มีสิ่งจำเป็นต่อชีวิตเหลืออยู่อีกเลย พวกเขามาถึงเมืองอัคคาในวันที่ 31 สิงหาคม ค.ศ. 1868

ผู้ที่ถูกส่งไปอยู่ที่เมืองอัคคาคือเศษเดนของมนุษย์ที่มาจากทุกสารทิศของจักรวรรดิออกโตโตมา แม้กระทั่งจากมุมที่ไกลที่สุด ฆาตกรเหี้ยมที่สุดและสวะสังคมมาที่เมืองอัคคาในฐานะนักโทษ—และมาที่นั่นเพื่อจบชีวิต และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชผู้เป็นนักโทษที่ยิ่งใหญ่ที่สุดก็ถูกส่งมาที่นั่น และนั่นคือเวลาที่เมืองอัคคา

¹ *God Passes By*, หน้า 186 โดยท่านโชกี เอ็ฟเฟนต์.

ได้พบกับวันใหม่ อันเป็นวันที่ความเน่าเหม็นเปลี่ยนเป็นแก่นแห่งความบริสุทธิ์ และเป็นวันที่ความตกต่ำจะถูกขจัดออกไป และสิ่งที่เข้ามาแทนที่คือความสูงส่งแห่งเกียรติยศแห่งองค์พระผู้เป็นเจ้าเอง ชะตาชีวิตได้เป็นไปตามคำทำนายแล้ว กษัตริย์ผู้ไม่ได้รับการยอมรับจากคนส่วนใหญ่ได้ขึ้นสู่บัลลังก์แล้ว—อาณาจักรของพระองค์ หากบัลลังก์นี้แสดงออกซึ่งภาพของความต่ำทราหมอันน่ารังเกียจ พระองค์ก็ได้ทรงยกขึ้นสู่เกียรติยศอันสูงสุด ซึ่งจากบัลลังก์อันสูงสุดนี้เองที่พระองค์ได้แผ่รังสีแห่งธรรมะของพระองค์ ความทุกข์ของพระบาฮาอุลลาห์ ณ คุณอันมหิมาดังที่พระองค์ใช้กับเมืองนี้ ทบเท่าทวีคูณเนื่องจากพระองค์มีจิตที่อ่อนไหว นั่นคือพระองค์ถูกบังคับให้ต้องเป็นพยานรู้เห็นการลบล้างต่อว่าและความทรمانที่เกิดกับกลุ่มคนบริสุทธิ์อีกเจ็ดสิบคน นั่นคือครอบครัวของพระองค์และผู้ติดตามพระองค์ ผู้เลือกที่จะมากับพระองค์ด้วยความปีติสุข พวกเขาอยู่ที่อัคคาโนคินแรกโดยไม่ได้รับประทานอาหารหรือน้ำ อีกไม่นานพวกเขาซึ่งมีร่างกายอ่อนแออยู่แล้วก็ประสบกับโรคร้าย และความตายก็มาพรากพวกเขาไป แต่ไม่มีอะไรเลยที่จะกีดขวางปีติสุข และความแน่วแนในแต่ละคน ในการที่จะได้อยู่ใกล้ชิดกับพระองค์ของพวกเขา ไม่มีใครสักคนเดียวที่จะยอมแลกความรู้สึกนี้กับทรัพย์ศฤงคารทั้งปวง

ชาวบาไฮ จากอิหร่าน อิรัก และอียิปต์ ที่ได้ทราบข่าวพระองค์ที่ตนรักใคร่ไปอยู่ที่ใด ก็ค่อยเดินทางไปหาพระองค์ แต่เมื่อไปถึงเขาก็กลับพบว่าเขาไม่สามารถทลายกำแพงคุกเข้าไปหาพระองค์ได้ แต่กระนั้น เพียงพระหัตถ์ของพระองค์ที่ยื่นออกมาโบกให้พวกเขาจากในคุก ก็เพียงพอที่จะเป็นรางวัลต่อผู้ที่รักพระองค์อย่างแท้จริง แล้วพวกเขาก็เดินทางกลับไปยังดินแดนอันห่างไกลของเขา ด้วยหัวใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยประกายไฟที่จะนำทางพวกเขาเดินไปตามทางของพระองค์ และอีกไม่นานนัก พวกเขาก็ต้องพิสูจน์ศรัทธานี้ เพราะหลายคนต้องตกเป็นเหยื่อของพวกคัลลิ่งนิกายที่อยู่ตามเมืองที่พวกเขาต้องผ่านไป และแม้แต่ในเมืองของเขาเอง นี่เป็นการพิสูจน์ให้เห็นแจ้งชัดถึงกฎที่ว่า กงล้อแห่งธรรมะนั้นแปดเบื่อนั้นไปด้วยเลือดของผู้สละชีพ แม้แต่พระบาฮาอุลลาห์เองก็

ไม่พ้นจากกฎนี้ นั่นคือบุตรชายของพระองค์นามว่า มีร์ช่า มีร์หัดดี ซึ่งแปลว่า ‘สาย
ที่บริสุทธิ์ที่สุด’ โดนฟ้าผ่าขณะที่พยายามสูดอากาศบริสุทธิ์จากช่องหลังคาของ
คุก และบาดเจ็บจนเสียชีวิต ไม่มีคำพรรณนาใดจะเพียงพอที่จะบรรยายความ
เจ็บปวดของพระบาทษาลลหำ ที่ได้เห็นความตาย¹ ของบุตรชายอายุสี่สิบสองปี
ที่เกิดมาไม่เคยรู้จักสิ่งแวดล้อมอื่นใดนอกจากคุก ลึกลงไปแล้ว บุตรชายของ
พระองค์คือแก่นของผู้มาก่อนพระองค์ เพราะในขณะที่กำลังจะสิ้นชีพนั้น มีร์ช่า
มีร์หัดดี ได้ขอให้พระบาทษาลลหำรับเอาชีวิตของเขาเพื่อ ‘ทดแทน’ ชีวิตของผู้อื่น
ที่ไม่อาจเข้าถึงผู้ที่เขารักอย่างยิ่งได้ แม้แต่ความคิดคำนึงสุดท้ายของมีร์ช่า มีร์หัดดี
ยังเผื่อแผ่ไปถึงผู้ที่รักพระบาทษาลลหำโดยแท้จริง เพื่อที่เขาจะได้เข้าเป็นหนึ่งใน
เดียวกับพระองค์โดยไม่มีกำแพงคุกมาขวางกั้น พระบาทษาลลหำรับคำขอจาก
บุตรชายด้วยความทุกข์โศกเกินพรรณนา สี่เดือนต่อมาจากที่พระองค์ถูกขังอยู่
อย่างมิดชิดนั้น พระองค์และผู้ติดตามที่เหลือได้รับการปลดปล่อยออกจากคุก
และได้เข้ามาอยู่ในบ้านเล็กๆ ภายในเมืองอัคคา นั่นคือในปี พ.ศ. 2413 (ตุลาคม
ค.ศ. 1870)

รูปที่เห็นในหน้าถัดไปนั้นเป็นค่ายแห่งอัคคา และคุกอันยิ่งใหญ่อยู่ตรง
กลาง และทำให้ผู้อ่านได้เห็นภาพรวมของสถานที่ได้อย่างชัดเจน หน้าต่างทาง
ขวาสุดคือคุกที่กักกันพระบาทษาลลหำ และจากที่นี้เองที่พระองค์เฝ้าพระหัตถ์
ให้กับผู้ติดตามของพระองค์จากช่องบนกำแพงเมือง

¹ ช่างเหมือนกับความเศร้าโศกของพระเจ้ากษณะในการสูญเสียบุตรชายตามที่เราได้ไว้ใน *ภพชาติ*, 454: “บุตรชายของข้าเกิดมาแล้ว ขออย่าให้เขาต้องเสียชีวิตไป ไม่ว่ามนุษย์หรือพระเจ้า จะเอาเขาไป
ไม่ได้ เพราะหากเป็นเช่นนั้นแล้ว เราจะเฝ้าสวดมนต์เพื่อสิ่งที่เป็นไปไม่ได้เพื่อเหตุใดเล่า ไม่ว่าเสน่ห์
อันลึกลับ หรือรากไม้อันมหัศจรรย์ หรือสมุนไพรร หรือทรัพย์สินเงินทองที่ใช้จ่ายไปก็ไม่อาจทำให้
วิญญาณนั้นกลับฟื้นคืนชีวิตขึ้นมาได้ วิญญาณซึ่งกัณหา (กษณะ) เจ้าเฝ้ารำพันถึง”.

“คุกที่ยิ่งใหญ่” ที่อัคคา ริมฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน

รูปที่ 7

แต่ไม่ว่าจะอยู่นอกหรือในกำแพงเมือง พวกที่เป็นฝ่ายเกลียดชังและคอยทำร้ายดวงตะวันอันศักดิ์สิทธิ์ ไม่ยอมเสียโอกาสที่จะปลุกปั่นพวกโจรเขลาและพวกคลังลัทธิในภายในหมู่ชนเมือง ให้ปฏิบัติแบบเลวทรามตามพวกเขา และร่วมมือกับพวกเขาในการทำลายชื่อเสียง และทำลายล้างตัวตนของพระผู้เป็นเจ้าที่มีชีวิตอยู่ท่ามกลางพวกเขา ความพยายามข้างต้นนี้ประสบความสำเร็จอย่างสิ้นเชิง ในทำนองเดียวกับที่พวกสุลต่านและพวกซาร์เคยพ่ายแพ้มาแล้ว พระลัทธิตะถะได้เคยสอนไว้ว่า “เราไม่ระงับด้วยการจองเวร ความดีเท่านั้นที่จะเอาชนะความชั่วได้” และพระบาฮาอุลลาห์ก็ได้ปฏิบัติตามคำสอนนี้ และทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดียิ่งแก่ผู้ติดตามพระองค์ ในที่สุด พวกใส่ร้ายป้ายสี พวกคณะสงฆ์ และฝ่ายปกครอง ไม่อาจปฏิเสธพลังของพระองค์ที่จะปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ดี ความฉลาดล้ำและความยิ่งใหญ่แห่งกิริยาและจิตใจอันบริสุทธิ์ได้อีกต่อไป ในขณะที่ภายนอกพระองค์คือนักโทษของพวกเขา พวกเขาคือพวกที่จงจำพระองค์ กลับกลายเป็นที่จงจำของพระองค์ด้วยความเต็มใจ พวกเขายินยอมต่อ

สิ่งที่พระองค์พึงพอใจ และเคารพบนอบในความต้องการของพระองค์ เงื่อนไข
สลับเปลี่ยนไป สัจธรรมมีชัย และความสูงส่งของราชาผู้ศักดิ์สิทธิ์ได้รับการยก
ย่องในที่สูงอยู่ภายในห้องหัวใจของผู้ที่เมื่อก่อนหน้านี้พร้อมที่จะทำลายขอบข่าย
แห่งเกียรติยศของพระผู้เป็นเจ้าทั้งหมด

ผลของการกระทำที่มีลักษณะต่อต้านพระบาทฮาลูลลาห์ที่ได้แสดงออกแล้ว
ว่า มีลักษณะที่แปลกแหบจะเหนือธรรมชาติ และแสดงออกซึ่งพลังอำนาจ และ
ในขณะในช่วงเวลาการปฏิบัตินั้นมีความลึกซึ้ง แต่ผลของการปฏิบัติกลับชัดเจน
และไม่มีข้อสงสัยใดๆ มันแหบจะเป็นราวกับว่า ในชีวิตของอวตารทุกพระองค์
นั้น ต้องมี “ระยะทดสอบ” ซึ่งหลังระยะนี้ การปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์จะได้ออก
พลังอันบริสุทธิ์ให้เห็นเด่นชัดโดยไม่มีข้อสงสัยใดๆ สำหรับพระบาทฮาลูลลาห์ก็
เช่นเดียวกัน ผู้เป็นที่รักเคารพบูชาของผู้ติดตามพระองค์ตลอดมา และเป็นผู้ที่
ทุกคนสรรหาเพื่อเสาะหาความฉลาดล้ำลึก แม้แต่พวกที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นศัตรูคู่
อาฆาตของพระองค์ มัฟตี¹ แห่งอัคคา ซึ่งเคยเป็นผู้นำร้ายป้ายสีพระองค์
อย่างร้ายกาจ บัดนี้กลับหมอบราบคาบแกวต่อพระบาทฮาลูลลาห์ และ อาห์หมัด
เบ็ค ตอฟิก ผู้เป็นเจ้าของนครอัคคา ถึงกับร้องขอต่อพระองค์ ให้ได้มีโอกาส
รับใช้พระองค์เป็นการส่วนตัว พระบาทฮาลูลลาห์ได้สั่งให้เขาปรับปรุงแก้ไข
ระบบการจ่ายน้ำในนครอัคคา เพื่อประโยชน์แก่ชาวนครอัคคาเอง

แต่สิ่งที่น่าประหลาดมหัศจรรย์ยิ่งกว่านั้นได้เกิดขึ้นตั้งแต่ที่นักโทษ
ผู้ยิ่งใหญ่แห่งโลกได้ก้าวเท้าเข้าไปยังชายฝั่งนครอัคคาอันน่าอัศจรรย์ นั่นคือ
บรรยากาศในนครนั้นเปลี่ยนไปและมีฝนตกทุกๆ ปีตั้งแต่ที่พระบาทฮาลูลลาห์ได้
ไปถึงนครอัคคา สมาคมภูมิศาสตร์ของอังกฤษได้ยืนยันว่า ตั้งแต่สองพันปีที่
ผ่านมา ตามสถิติของบรรยากาศของโลกและพืชพรรณที่เติบโตในนครอัคคา นั้น
ระดับน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีสูงเพียงห้าเซนติเมตร จนถึงทศวรรษ 1860 ในทศวรรษ
ต่อมา (พระบาทฮาลูลลาห์ได้มาถึงนครอัคคาในปี ค.ศ. 1868) ปริมาณฝนเฉลี่ยที่

1 พระสงฆ์ชั้นสูงชาวมุสลิมในเมืองฯ หนึ่ง.

ตกกลับเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว ในปี ค.ศ. 1880 ปริมาณน้ำก็เพิ่มขึ้นอีกเป็นเท่าตัว และในปัจจุบันนี้ปริมาณน้ำสูงถึงเจ็ดสิบหกเซนติเมตร ซึ่งสูงขึ้นถึงสิบเท่าตัวในประเทศเดียว และการเพิ่มขึ้นนี้เกิดขึ้นทันทีหลังจากที่พระบาฮาอุลลาห์มาถึง! และแน่นอน สภาพที่เปลี่ยนแปลงนี้ก็ได้ทำให้อากาศของนครอัคคาเปลี่ยนไปด้วย ลักษณะของความเป็นนครที่อมโรคได้มลายหายไป ทิศทางของลมก็เปลี่ยนไปอย่างมากมาย และในวันนั้นนครอัคคาเป็นเมืองที่อากาศสดชื่นที่สุดในจำนวนเมืองในเขตนั้น และจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้นครอัคคาขยายใหญ่โตขึ้น จนในที่สุดเป็นศูนย์กลางสุขภาพที่ใหญ่ยิ่งของประเทศอิสราเอล

เวลาได้มาถึงแล้วสำหรับบรรดาภคินี เจ้าผู้ครองนคร จะลืมตาขึ้นมองให้เห็นการปรากฏของราชาแห่งราชาทั้งหลาย ดังนั้น ถึงแม้ว่าจะอยู่ในฐานะของนักโทษ ที่ภคินีผู้ทรงอำนาจแห่งโลกของมุฮัมหมัดกำหนดให้เป็นผู้ที่ถูกกัก แต่ปัจจุบันนี้ และจากในคุกตาราง พระบาฮาอุลลาห์ชายตาไปยังผู้ที่ตั้งตนเองเหนือความยุติธรรมทั้งปวง และไม่ใส่ใจฟังเสียงร้องของผู้ที่จนตรอกและตกต่ำ

พระเจ้าซาร์แห่งอิหร่านเป็นภคินีองค์แรกที่รู้สึกผิดอย่างยิ่ง ที่จับภคินีผู้ศักดิ์สิทธิ์มาทรมาน และได้ขับไล่ไสส่งพระองค์ และการที่ได้สั่งให้โยบชายหนุ่มที่ชื่อว่า อากา บูซูด (เรียกเป็นชื่อตำแหน่งว่า "บาดี" ซึ่งแปลว่า "ผู้มี ความมหัศจรรย์") ผู้ถือสาสน์ของพระบาฮาอุลลาห์จนถึงแก่ความตาย บัดนี้พระเจ้าซาร์ต้องพบกับคำพิพากษาที่ทำให้พระองค์ต้องออกส่นขวัญแขวน ถึงกระนั้นคำสั่งสอนอันศักดิ์สิทธิ์ที่จะฟื้นฟูความยุติธรรมและความถูกต้องในอาณาจักรของภคินีพระองค์นี้ก็ได้ผล ด้วยความเมตตาและความซื่อสัตย์ของพระองค์ สาสน์ของพระบาฮาอุลลาห์ถึง นาซรัต-ดิน-ซาร์ ทั้งหมดสามารถอ่านได้ใน *Epistle to the Son of the Wolf* และมีบทหนึ่งที่น่าสนใจเป็นพิเศษ นั่นคือช่วงที่พระบาฮาอุลลาห์บรรยายถึงสภาพของพระองค์เอง ก่อนและหลังการแสดงออกซึ่งภารกิจอันศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์

ข้าแต่ ภคินี ข้าฯ ก็เป็นมนุษย์เหมือนคนอื่น ๆ ในขณะที่ข้าฯ

นอนหลับอยู่บนเตียงนั้น ลมเย็นแห่งองค์ผู้มีเกียรติยศก็พัดโบกมา รอบตัวข้าฯ และได้ให้คำสอนของสิ่งที่ได้เป็นอยู่แก่ข้าฯ สิ่งนี้ไม่ได้มาจากข้าฯ แต่มาจากผู้ที่ทรงพลังและทรงความรู้ทั้งหมด พระองค์ได้ขอให้ข้าฯ เปล่งเสียงออกมาในระหว่างมนุษย์และสวรรค์ และสิ่งที่เกิดแก่ข้าฯ ได้ทำให้มนุษย์ผู้เข้าใจอะไรได้ต้องหลั่งน้ำตา สิ่งที่คุณเรียนรู้กันนั้น ข้าฯ ไม่ได้เรียน โรงเรียนของเขา ข้าฯ ก็ไม่ได้เข้า เจ้าจะถามใครก็ได้ในหมู่ผู้คนที่อยู่ในเมืองที่ข้าฯ อาศัยอยู่ เจ้าจะได้มั่นใจว่าข้าฯ ไม่ได้กล่าวคำเท็จ นี่เป็นเพียงใบไม้ที่ถูกพัดเป่าขึ้นโดยพลังจิตของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ผู้เป็นผู้ยิ่งใหญ่และเป็นผู้ที่ได้รับพร ใบไม้จะอยู่หนึ่งได้อย่างไรหากลมพายุ (คำสั่งอันศักดิ์สิทธิ์ของพระผู้เป็นเจ้า) กำลังพัดอยู่มิใช่หรือ โดยพระองค์ผู้เป็นพระผู้เป็นเจ้าแห่งชื่อและคุณสมบัตินี้ทั้งปวง พระพยายอันศักดิ์สิทธิ์นี้พัดใบไม้ (พระบาชฮาอุลลาห์) ตามจังหวะและทิศทางที่พระพายนั้นพัด¹

ตามที่เราได้เห็นแล้วว่า พระลิขิตตะเก็กได้กล่าวในส่วนนี้ เมื่อพระองค์กล่าวคำทำนายเกี่ยวกับเมตไตรย

ด้วยความเข้าใจและการชิมชั๊บของพระองค์ พระองค์จะประกาศ (ธรรมชาติ) ของจักรวาลนี้ พร้อมทั้งเหาะ มาร และเทพแห่งโลกของพรหมณ์ พระผู้เป็นเจ้าและมนุษย์ เช่นเดียวกับที่ข้าฯ ได้ประกาศจากความเข้าใจสิ่งนั้น และการชิมชั๊บสิ่งนั้น²

คำแปลที่ถูกต้องของคำว่า “ความเข้าใจของตนเอง” ในภาษาบาลีมีความหมายว่า เป็นผู้ที่ “อิสระจากครุทั้งปวง” หรือ “แยกออกโดยสิ้นเชิงจาก (หรือโดยผ่าน) ความเข้าใจของผู้อื่น” เช่นเดียวกับพระลิขิตตะเก็ก พระบาชฮาอุลลาห์ที่ไม่

¹ *Epistle to the Son of the Wolf*, หน้า 11-12 โดยพระบาชฮาอุลลาห์ Baha'i Publishing Trust, Wilmette, Illinois, I สหรัฐอเมริกา 1953.

² *ศัสนิกาย*, IV. 26, 25.

เคยเข้าโรงเรียนหรือไม่เคยได้รับการสอนจากครูคนใด ราชอาณาจักรวิหรานในศตวรรษสุดท้าย มีลักษณะเหมือนราชอาณาจักรอินเดียในยุคของพระสิทธัตถะ บรรดาลูกหลานของขุนนางใช้เวลาไปกับกีฬาโปโลและความสนุกสนานอื่นๆ และปล่อยให้หนักกฎหมายและคณะสงฆ์แลกิจการที่เป็นเบื้องต้นแห่งการเรียน นั่นคือการอ่าน การเขียน และเลขคณิต ทั้งหมด แม้แต่ขณะนั้นเอง ในประเทศเหล่านั้น มีคนน้อยนักที่อ่านออกเขียนได้

เราคงจำได้ว่า พระสิทธัตถะเน้นย้ำมากเกี่ยวกับการมองและตีความ¹ ความหมายของพระองค์ ตามที่พระองค์ได้เตือนพระสารีบุตรนั้น พระองค์กล่าวว่า ผู้ที่อ้างว่าพระองค์และธรรมะของพระองค์เป็นเรื่องของมนุษย์ธรรมดา นั้นผู้นั้นจะตกลงไปในก้นบึ้งแห่งนรก ไม่ว่าเขาผู้นั้นจะเก่งกาจจากจกจรจรั้อย่างไรก็ตาม

สารีบุตร ใครก็ตามที่รู้ว่านี่คือข้าฯ และเมื่อเห็นดังนั้นแล้วยังพูดว่า ไม่มีความเหนือมนุษย์... ในความเป็นสันโดษแห่งโคตมะ... โคตมะ ผู้สันโดษสอนธรรมะโดยคิดค้นขึ้นมาเอง และคิดค้นธรรมะโดยการลองผิดลองถูก หากผู้นั้นไม่ถอนคำพูด เขาจะต้องตกนรกนิริยะอย่างแน่นอน ถึงแม้ว่าเขาจะเป็นสงฆ์ผู้ที่กำลังจะตรัสรู้ในบัดนี้ก็ตาม ข้าฯ ก็ (ยัง) จะกล่าวว่า... หากผู้นั้นไม่ถอนคำพูดและความคิดนั้น เขาจะต้องตกนรกนิริยะ อย่างแน่นอน

พระบาฮาอุลลาห์ก็เช่นเดียวกัน พระองค์กล่าวว่าความรู้ของพระองค์นั้นเป็นอิสระจากความรู้ใดๆ ในโลก “สิ่งที่มนุษย์ได้ศึกษานั้น ข้าฯ ไม่ได้ศึกษา ข้าฯ ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนของเขาเหล่านั้น” พระองค์ถือว่าความรู้ของพระองค์ “ได้มาจากสิ่งอันเป็นสูงสุด” เช่นเดียวกับสิทธัตถะผู้พิสูจน์ความรู้ทั้งหมดด้วยพระองค์เอง “ข้าฯ เป็นหนึ่งเดียวในโลกนี้ ข้าฯ ตรัสรู้โดยแท้จริง ด้วยการตรัสรู้ที่ไม่สืบเนื่องใดจะเหนือกว่านี้”²

¹ หน้า 81-84 ในเนื้อความ.

² ดูเนื้อความหน้า 85-86 (วินัยปิฎก, III. 3-6).

พระบาชาลูลาห์ก็พิสูจน์ความรู้ทั้งมวลของพระองค์ “ดูกร กษัตริย์ ข้าฯ เคยเป็นมณูษย์เหมือนคนอื่นๆ และทันใดนั้นลมเย็นแห่งผู้มีเกียรติยศโอบกมารอบตัวข้าฯ และได้ให้คำสอนของสิ่งที่เป็นอยู่แล้วแก่ข้าฯ” ความหมายของปรากฏการณ์อันลึกลับของอวตารเกี่ยวกับ “พรที่ได้รับจากองค์ผู้สูงสุด” ช่างตรงกับคำพูดของพระสิทธัตถะที่กล่าวกับพราหมณ์โทณะ “ดังนั้นแหละพราหมณ์ ถึงแม้ว่าข้าฯจะได้เกิดมาในโลกนี้ เมื่อข้าฯ ก้าวล้ำหน้าโลก ข้าฯ ก็ไม่ถูกโลกทำให้แปดเปื้อน ขอให้คิดเถิดว่า ข้าฯ คือพุทธะ”¹

แต่่มณูษชาติผู้ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ โดยเฉพาะพวกเจ้าเมืองที่ยังยโสและห่อฉล ก็เร่ร่อนไปตามทางของเขา โดยไม่ใส่ใจต่อผลแห่ง “กรรม”—การลงโทษอันศักดิ์สิทธิ์—ทั้งๆ ที่ได้มีการตักเตือนอย่างชัดเจนจากผู้พิสูจน์อันศักดิ์สิทธิ์ คำสอนของราชาแห่งราชาได้มีไปถึงกษัตริย์ผู้ทรงอำนาจและผู้นำของมณูษชาติในศตวรรษที่แล้ว อันเป็นคำสอนที่เป็นทั้งคำเตือนและคำทำนาย พระบาชาลูลาห์ได้ทำนายการล่มสลายของจักรวรรดิ และความปั่นป่วนยุ่งเหยิงของประชาชน แก่สุลต่านอับดุลอาซิสแห่งตุรกี ผู้เป็นฆาตกรคนสำคัญอีกคนหนึ่ง ผู้ออกคำสั่งขับไล่และจำขังพระองค์

*กระแสนของสถานการณ์จะเปลี่ยนไป และสภาพการณ์จะเลวร้าย
เสียจนเม็ดทรายทุกเม็ดบนภูเขายาวที่อ้างว่าจะครวญคราง และต้นไม้นบน
ภูเขาจะร่วงให้ และโลหิตจะไหลออกจากทุกสรรพสิ่ง เมื่อนั้นเจ้าจะได้
เห็นประชาชนทุกชาติกอดอย่างแสนสาหัส²*

อับดุล อาซิส เมินเฉยต่อคำทำนายอันน่ากลัวของพระบาชาลูลาห์ และยังคงละเว้นที่จะใช้ความยุติธรรมและเสรีภาพในการปกครอง ภายในสองปีจากที่ได้รับคำสอนของพระบาชาลูลาห์ อับดุลอาซิสถูกโค่นอำนาจโดยพวกกบฏ

¹ ดูเนื้อความหน้า 80-81 และ *อังคตตรนิทาย*, II. 37-39).

² *The Promised Day Is Come*, หน้า 62 โดยท่านไซกี เอ็ฟเฟนด์, Baha'i Publishing Trust, Wilmette, Illinois, สหรัฐอเมริกา 1961.

ในราชวัง และเลือกที่จะฆ่าตัวตายมากกว่าที่จะเผชิญหน้ากับการทรมานที่เขาได้เคยกระทำมาก่อน เราเพียงแต่ศึกษาแผนที่ของจักรวรรดิออตโตมานในศตวรรษที่แล้ว ที่เรื่องอำนาจในยุโรปถึงหกศตวรรษ แล้วมาเทียบกับประเทศตุรกีในปัจจุบัน เราก็จะได้เห็นขนาดของพื้นที่ที่หดตัวตามคำว่า “เปลี่ยนแปลง” ที่พระบาชฮาอูลลาห์เคยกล่าวไว้ในคำสอนต่อสุลต่านออตโตมาน ในปัจจุบันนี้ แม้แต่คำว่า “ออตโตมาน” ก็ได้มลายหายไปจากปากของคนชาวตุรกีโดยสิ้นเชิง ข้อความที่ได้กล่าวมาข้างต้นยังมีต่ออีก และความชั่วร้ายที่บังเกิดก็บังเกิดต่อไป และหาความอภิมภยไม่ได้เลย

กษัตริย์ยุโรปผู้ยกตนเป็นใหญ่อีกองค์หนึ่ง นั่นคือ นโปเลียนที่สาม หัวเราะเยาะเย้ยเมื่อได้รับคำสอนจากพระบาชฮาอูลลาห์ ด้วยคำพูดว่า “หากชายคนนี้ (พระบาชฮาอูลลาห์) คือพระผู้เป็นเจ้าแล้วละก็ ข้าพเจ้าคือพระผู้เป็นเจ้าสองพระองค์”

ในปี ค.ศ. 1869 พระบาชฮาอูลลาห์ได้ส่งสาส์นฉบับที่สองไปเพื่อเตือนพระองค์ว่า พระองค์จะเสียอาณาจักรไป ไม่ถึงหนึ่งปีหลังจากที่ได้รับสาส์นฉบับที่สอง พระเจ้านโปเลียนที่สามก็พ่ายแพ้อย่างย่อยยับโดยชาวปรัสเซียในสงครามแห่งซีดาน และด้วยความอภัยคอดสูได้ลี้ภัยไปยังประเทศอังกฤษ พระองค์ล้มป่วยที่นั่น และเสียชีวิตในปี ค.ศ. 1873 เจ้าหน้าที่ชาวฝรั่งเศสในออคคาที่แปลสาส์นของพระบาชฮาอูลลาห์ให้กับนโปเลียนที่สามนั้น เมื่อได้เห็นชะตากรรมของกษัตริย์ผู้ยกตนเป็นใหญ่ดังนั้น ก็หันมาสมิภักดีต่อองค์พระบาชฮาอูลลาห์ผู้ศักดิ์สิทธิ์¹ ในสาส์นฉบับที่สองที่พระบาชฮาอูลลาห์ส่งให้กับนโปเลียนที่สามนั้น พระองค์ได้สั่งให้มีการละเลิกศาสนาเดิม นั่นคือศาสนาคริสต์ียน ซึ่งมีอิทธิพลต่อประเทศฝรั่งเศสเป็นอย่างดี

ดูกร กษัตริย์แห่งปารีส จงบอกให้พระสงฆ์หยุดตีระฆังเถิด ด้วยอำนาจแห่งพระผู้เป็นเจ้าที่แท้จริง ระฆังอันยิ่งใหญ่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว

¹ Baha 'u'llah, หน้า 44 *Hand of the Cause*, โดย H.M. Balyuzi, George Ronald, กรุงลอนดอน 1963.

ในภาพของพระองค์ผู้ที่มีพระนามอันยิ่งใหญ่ และนิ้วอันทรงพลัง แห่งพระผู้เป็นเจ้าผู้ทรงพรอันสูงสุด ผู้ดำรงอยู่สูงสุด เป็นผู้ตีระฆังในสวรรค์แห่งความเป็นอมตะ ในนามของพระองค์ผู้มิ่เกียรติยศเรืองรองสูงสุด

เพียงหนึ่งศตวรรษผ่านไปตั้งแต่ศาสน์ฉบับนั้น ฝรั่งเศสซึ่งเคยเป็นดินแดนที่มีการนับถือศาสนาคริสต์มาก บัดนี้พลเมืองถึงร้อยละแปดสิบไม่นับถือศาสนาคริสต์อีกต่อไป แต่กลับโอนเอียงเข้าหาลัทธิวัตถุนิยม ซึ่งเป็นตรงกันข้ามกับความเชื่อที่เคยติดพันอยู่ และสถาบันของโบสถ์คริสเตียน

ศาสน์ที่เลียดแทงมากที่สุดจากพระบาชาลูลาห์ ผู้ปลดปล่อยองค์สำคัญ ได้ส่งให้กับผู้นำศาสนาคริสต์ียน นั่นคือ สันตะปาปาปิอุสที่เก้า โดยที่พระบาชาลูลาห์ได้เสนอความเป็นอมตะแห่งจิตวิญญาณแก่สันตะปาปาที่พระองค์ก็แสวงหาอยู่ หากพระองค์มีความจริงใจ

ดูกร สันตะปาปา จงขจัดผ้าคลุมหน้าออกไปเถิด องค์ผู้เป็นพระผู้เป็นเจ้าแห่งพระผู้เป็นเจ้าได้เสด็จมาและบัดบังเมฆหมอกจนสิ้น และพระองค์ได้กำหนดกฎเกณฑ์ พระองค์ผู้มิ่พลังอันยิ่งใหญ่ ผู้ที่ไร้ขอบเขตการปิดกั้น เป็นที่จริงแท้แน่นอนว่า พระองค์ได้ลงมาจากสวรรค์อีกครั้งหนึ่ง ในทำนองเดียวกับที่พระองค์ได้ลงมาเป็นครั้งแรก จงระวังอย่าได้ขัดขืนพระองค์ เหมือนกับที่พวกเพริซิชัดแย้งกับพระองค์ (เยชู) โดยไม่มีข้อเท็จจริงและข้อพิสูจน์ จงละทิ้งโลกไปเสีย และหันหน้ามาสู่พระผู้เป็นเจ้า ผู้ที่ทำให้โลกสว่างไสว เจ้าจะอยู่ในประสาทราชวังในขณะที่พระองค์ผู้เป็นราชาแห่งการเปิดเผยอยู่ในที่อยู่ที่อ้างว่างเปล่าเปลี่ยวเขียวหรือ จงลุกขึ้นในนามของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า พระผู้เป็นเจ้าแห่งความเมตตาการุณา ในท่ามกลางมวลชนแห่งโลก และจงคว้าจอกแห่งชีวิตด้วยมือที่มั่นคง และจงดื่มจากจอกนั้น และจงส่งจอกนั้นให้แก่ผู้ที่หันมาหาในท่ามกลางมวลชนทุกๆ ศาสนา จงจดจำพระองค์ผู้ที่ได้เป็นจิตวิญญาณ (เยชู) ผู้ซึ่งเมื่อพระองค์เสด็จมา

นั่น ผู้ที่คงแก่เรียนที่สุดในยุคของพระองค์ได้ทำการตัดสินใจต่อต้านพระองค์ในประเทศของพระองค์เอง ในขณะที่ผู้ที่เป็นเพียงชาวประมง ยอมรับและเชื่อถือในพระองค์ ลองพิจารณาถึงผู้ที่ขัดแย้งพระบุตร (เยซู) เมื่อพระองค์เสด็จมาหาพวกเขาด้วยความมิ่งยวดกษัตริย์ และด้วยพลัง พวกเพริซีกัคนี่หรือคอยที่จะได้เห็นและสัมผัสพระองค์ และที่โศกอาดูรต่อสิ่งที่ต้องแยกจากพระองค์ แต่กระนั้นเมื่อกลิ่นอายอันหอมหวานของพระองค์เข้าครอบคลุมพวกเขา และเมื่อความงามของพระองค์ถูกเปิดเผยออกมา พวกเขากลับเป็นหน้าหนีพระองค์ และขัดแย้งกับพระองค์... ไม่มีใครเลย ยกเว้นจำนวนที่น้อยมากที่ไร้อำนาจใดๆ หันหน้าเข้าหาพระองค์ แต่แม้กระนั้นในปัจจุบันนี้ มนุษย์ทุกคนที่ถูกห่อหุ้มด้วยอำนาจและความยิ่งใหญ่ราวกับกษัตริย์ กลับอ้างชื่อของพระองค์เพื่อสร้างความภูมิใจให้กับตนเอง และก็ในทำนองเดียวกัน ลองพิจารณาดูว่าพระสงฆ์ในปัจจุบันมากรูปเพียงใดที่ได้ปลื้มใจตัวเองเข้าไปอยู่ในวัดของเขาในนามของข้าฯ และเป็นผู้ที่เมื่อเวลาที่กำหนดไว้แล้วมาถึง และเราจะได้แสดงออกซึ่งความงามของเรา เขากลับไม่รู้จักรเรา แม้ว่าเขาได้เรียกหาข้าฯ ในยามเย็นและในเวลารุ่งสาง... คำพูดซึ่งพระบุตรได้เก็บซ่อนเอาไว้วันนั้นถูกเปิดเผยออกมาแล้ว ในรูปของวัดของมนุษย์ในปัจจุบันนี้ ขององค์พระผู้เป็นเจ้าจึงได้รับพร พระองค์ได้มาสู่ชาติต่างๆ ด้วยความยิ่งใหญ่สง่างาม จงหันหน้าไปมองพระองค์เถิด ดูกร ความถูกต้องที่รวมอยู่ทั้งหมด นี้คือวันที่หินผา (ปีเตอร์) ร้องขึ้นด้วยเสียงอันดัง และเฉลิมฉลองพรของพระผู้เป็นเจ้า ผู้ครอบครองทุกสรรพสิ่ง ผู้อยู่สูงสุด โดยการกล่าวว่า “จงมองดูเถิด พระบิดาเสด็จมาแล้ว และสัญญาของเจ้าก็ได้รับการปฏิบัติแล้ว...” ร่างกายของข้าฯ โทษหาไม่กางเขน และศิระของข้าฯ ก็รอคอยคม หอก ในหนทางแห่งผู้มีความเมตตาเป็นสูงสุด เพื่อที่ว่าโลกนั้นอาจ

ปลดปล่อยไปจากการล่อลวงละเมิดต่างๆ...¹

ฟิอูล์ที่เก่าเป็นสันตะปาปาที่ไม่ธรรมดามาก เมื่อศาสน์ของพระบาชฮาอุลลาห์ถึงมือพระองค์ผู้เป็นสันตะปาปาองค์ที่สองร้อยเก้าสิบสี่ตามสายที่ตั้งต้นมา แต่ปีเตอร์ผู้เป็นสาวกคนแรกของพระเยซูผู้ศักดิ์สิทธิ์ พระองค์ได้ยื่นหยัดท่ามกลางความหวั่นไหวทางจิตวิญญาณแห่งเวลามาได้ยาวนานกว่าสันตะปาปาองค์ใดในประวัติศาสตร์² ศาสน์ของพระบาชฮาอุลลาห์มาถึงพระองค์ในปี ค.ศ. 1866 ความจริงใจของพระองค์สามารถวัดได้ด้วย “ตุลย์วัดที่ไม่ผิดพลาด” และเข็มวัดก็ไม่เข้าข้างพระองค์ ภายในปีเดียวหลังจากนั้น กษัตริย์อิตาลี เอ็มมานูเอล ผู้นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก บุกโจมตีกรุงโรม และผนวกเอาอาณาจักรปโปติเยของสันตะปาปา ซึ่งมีอายุยืนยาวถึงหนึ่งพันหนึ่งร้อยสิบหกปี เข้าไปในอาณาจักรของอิตาลี ฟิอูล์ที่เก่าปฏิเสธที่จะรับเบียดหัวค่านาญที่รัฐบาลของประเทศอิตาลีเสนอให้ และตัดสินใจที่จะเข้าอยู่ที่โบสถ์เซนต์ปีเตอร์ ในฐานที่เป็น “นักโทษแห่งชาติกัน” พระองค์ไม่ทันได้เอาใจใส่ต่อเสียงเรียกของนักโทษที่ยิ่งใหญ่ที่เรียกพระองค์เมื่อหนึ่งปีก่อนหน้านั้น ฟิอูล์ที่เก่าใช้ชีวิตที่เหลืออยู่ในท่ามกลางความอภัยคอดสู และเสียชีวิตลงในปี ค.ศ. 1878 ด้วยความขมขื่นใจในความล้มเหลวของพระองค์ ได้มีสัญญาณแห่งความตกต่ำของพระองค์ในสายตาของประชาชนชาวโรมัน ผู้นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเกือบทั้งหมด เมื่อมีการนำโลงศพของฟิอูล์ไปสู่ที่พักอันสุดท้ายที่ซานโลเร็นโซ ฟูเอรี เลอ มูตา สามปีหลังจากที่พระองค์เสียชีวิตนั้นชาวโรมันที่ต่อต้านศาสนาพากันปาโคลนไปยังโลงศพและผู้ที่ไว้ทุกข์ให้แก่พระองค์ และพยายามจุดกระชากเอาศพออกมาเพื่อโยนลงไปในแม่น้ำไทเบอร์ แต่ไม่สำเร็จ เช่นเดียวกับความคลั่งนิยายและความห่อจลนที่แทรกซึมเข้าไปในคณะสงฆ์ของมุฮัมหมัด และเช่นเดียวกับ

¹ *The Baha'i Revelation*, หน้า 29-31, Baha'i Publishing Trust, กรุงลอนดอน 1955.

² จากปี 1846 ถึง 1878 จำนวนสันตะปาปาและ “ผู้ต่อต้านสันตะปาปา” ทั้งหมด (เช่น สันตะปาปา ซึ่งในภายหลังถูกปลดออก) คือ 302 จนถึงในยุคปัจจุบัน.

ความแตกแยกและเฉื่อยช้าที่เกิดขึ้นกับคณะสงฆ์ของพระสิทธัตถะ กว่ำที่พระบาฮาอุลลาห์ได้ส่งสาสน์อันบริสุทธิมาสู่ฟิอุสที่เก้านั้น ศาสนาคริสต์ยืนไม่ว่าจะเป็นนิกายโรมันคาทอลิก หรือกรีกออร์ทอดอกซ์ หรือโปรเตสแตนท์ ก็เริ่มแสดงความไม่เชื่อและความชั่วร้ายออกมาจนหมด พร้อมกับภาพที่น่าเศร้านี้ เราจะได้เห็นการคาดการณ์แห่งการมาถึงของพระเยซูคริสต์ เสมือนเป็นการมาถึงครั้งที่สองในทำนองของเกียรติกแห่งพระผู้เป็นเจ้า อันเป็นชื่อเรียกเดียวกันกับพระบาฮาอุลลาห์เมื่อพระองค์ปรากฏองค์ขึ้น¹ และเช่นเดียวกับพวกผู้นำและผู้คัดค้านในศาสนาอื่น สันตะปาปาและพระในศาสนาคริสต์ก็ได้แสดงความเฉยเมย และในบางโอกาสได้แสดงความเป็นศัตรูกับพระผู้เป็นเจ้าแห่งยุค พวกเขาล้วนพลาดโอกาสที่จะได้เป็นผู้นำมาแห่ง “อาณาจักรของพระผู้เป็นเจ้าบนโลก” อันเป็นจุดมุ่งหมายหลักที่พวกเขาเฝ้าสวดภาวนาด้วยบทสวดที่พระเยซูคริสต์สอนมาเป็นเวลาเกือบสองพันปี² และพวกเขาไม่มีข้อแก้ตัวอย่างใดเลยจากวันที่สาสน์อันวิเศษส่งถึงฟิอุสที่เก้านั้น ความมั่งคั่งไม่เพียงแต่ของสันตะปาปาเท่านั้น แต่ของนิกายและส่วนอื่นๆ ของศาสนาคริสต์นิกายอื่น ดิ่งลงอย่างรวดเร็วถึงก้นบึ้งเบื้องล่าง ด้วยความผิดพลาดในความหลงใหลต่อระบบและความเชื่อของเขาเอง จิตวิญญาณได้หลุดลอยไปจากศาสนาไปนานแล้ว เช่นเดียวกับในกรณีของสถาบันสงฆ์ในพุทธศาสนา อย่างไม่ก็ตาม ยังไม่ใช้จุดประสงค์ของเราในตอนนี ที่จะพิจารณาถึงปัญหาที่เกาะกินปรัชญาแห่งศาสนาคริสต์ เป็นที่เห็นได้ชัดว่า อากาธาตั้งกล่าวปรากฏขึ้นในสถาบันแห่งศาสนาโบราณทั้งหมด พวกที่เอาชนะฟิอุสที่เก้าและโนเบิลียนที่สามเองก็ไม่ได้รอดพ้นไป และความ

1 คัมภีร์ของศาสนาฮินดู-คริสต์ยืน ในทำนองเดียวกับคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาอื่น ล้วนกล่าวถึงคำทำนายเกี่ยวกับการมาขององค์บิบบและพระบาฮาอุลลาห์ และชี้เด่นชัดถึงวันที่ในพุทธศักราช 2387 (ค.ศ. 1844) พุทธศักราช 2406 (ค.ศ. 1863) และชี้ชัดถึงสถานที่ นั่นคือ อิหร่าน อักกา และไฮฟา ในการเน้นถึงการมาถึงของ “ปาฏิหาริย์”.

2 บทสวดมนต์ของพระผู้เป็นเจ้า “...พระองค์จะมาสู่โลก อาณาจักรของพระองค์จะมาสู่โลกดังเช่นที่อยู่ในสวรรค์...”.

เยอหยิงและความทะเยอทะยานของเขาก็ไม่ทำให้เขารอดพ้นไปจากคำเตือนของ พระบาชาลูลลาห์ สำหรับจักรพรรดิเยอรมัน วิลเลียมที่หนึ่ง ผู้เอาชนะนโปเลียน ที่สามนั้น พระบาชาลูลลาห์ก็ได้เห็นลักษณะไม่เที่ยงแท้แห่งเกียรติเรืองรองของโลก และก็ได้เตือนไว้ว่า ถึงแม้ว่าเบอร์ลิน เมืองหลวงของวิลเลียม จะรุ่งเรืองถึงขีดสุด พระองค์ก็มองเห็นหายนะเข้าครอบงำซ้ำแล้วซ้ำเล่า

เจ้าจำได้ไหมว่าพลังอำนาจของผู้ใดอยู่เหนือพลังอำนาจของเจ้า และตำแหน่งของผู้ใดอยู่เหนือตำแหน่งของเจ้า ผู้นั้นอยู่ที่นี่ใด ทรรศน์สมบัติที่เขาครอบครองไปอยู่เสียที่นี่ใด จงระวังไว้เถิด และจงอย่าอยู่ในกลุ่มชนที่หลับใหล ผู้ที่ละทิ้งศาสน์แห่งพระผู้เป็นเจ้าไว้ข้างหลัง เมื่อเราได้บอกให้เขาทราบ ว่า พวกที่เป็นทรราชได้ทำให้เราต้องทุกข์ทรมานเช่นใด จากนั้น ความอภัยศโงมตีเขาจากทุกด้าน และเขาก็ตกต่ำไปเท่าฐลิตินด้วยความหายนะ ดูกร กษัตริย์ จงคิดลึกๆ เกิดเกี่ยวกับเขา และเกี่ยวกับผู้อื่นที่เข้าโจมตีเมืองต่างๆ และเข้าปกครองคนอื่น ๆ องค์ผู้มีความเมตตาอันสูงสุด ได้นำพาพวกเขาจากปราสาทราชวังมาสู่หลุมศพ จงรำเหนียกในคำเตือนนี้เถิด จงเป็นผู้ที่เฝ้าคิด

ดูกร ชายฝั่งแม่น้ำไรน์ เราได้เห็นเจ้าถูกปกคลุมไปด้วยลึมเลือดมากเท่าๆ ที่คมดาบแห่งกรรมที่ตามสนองนั้นฝังเข้าไปในตัวเจ้า และชะตากรรมของเจ้าจะพลิกผันไปอีกครั้งหนึ่ง และเราได้ยินเสียงร่ำไห้ของกรุงเบอร์ลิน ถึงแม้ว่าในเวลานี้เธอดำรงอยู่ในเกียรติยศอย่างมองเห็นได้

ศาสน์ของพระบาชาลูลลาห์ฉบับนี้ส่งให้กับวิลเลียมที่หนึ่งในปี ค.ศ. 1870 วิลเลียมที่หนึ่งและพวกเดียวกับเขาหยิ่งโสเกินกว่าที่จะเงี่ยหูฟังเสียงเพรียกของนักโทษที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ที่ตั้งมาจากมุมหนึ่งของโลกที่ห่างไกล อยากรู้

¹ *The Promised Day Is Come*, หน้า 36-37 โดยท่านโซกี เอ็ฟเฟนต์, Baha'i Publishing Trust, Wilmette Illinois, สหรัฐอเมริกา 1941.

ตาม ในปี ค.ศ. 1918 กรุงเบอร์ลินก็ “ถูกปกคลุมด้วยลึมเลือด” และในปี ค.ศ. 1945 ก็ได้ “พลิกผันไปอีกครึ่งหนึ่ง” นั่นคือ ตัวเมืองไม่ได้เป็นเมืองเดียวอีกต่อไป และไม่ได้เป็นเมืองหลวงของชาติเดียวอีกห้าสิบปีต่อมา!

สำหรับโลกใหม่ที่เกิดขึ้นในซีกโลกภาคตะวันตกนั้น ทั้งที่ยังไม่ได้ขึ้นสู่ระดับเดียวกับชาติยุโรปก็ตาม สาสน์ของพระองค์ที่ส่งถึง “ผู้ครองสาธารณรัฐแห่งตะวันตก” ก็เต็มไปด้วยความรักและสิ่งดีที่จะเกิดแก่พวกเขา

ดูกร ผู้ครองอเมริกาและประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐนั้นๆ จงฟังเสียงเพรียกหาของนกเขานกิงไม้แห่งความเป็นนิรันดร์ ซึ่งร้องในทำนองว่า “ไม่มีพระผู้เป็นเจ้าองค์ใดนอกจากข้าฯ ผู้เป็นนิรันดร์ ผู้ให้อภัย ผู้มีใจอันกว้างขวาง” จงประดับโบสถ์ในอาถรรพ์ด้วยเครื่องประดับแห่งความยุติธรรม และความเกรงกลัวพระผู้เป็นเจ้า และประดับยอดมงกุฎความทรงจำแห่งพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า... ผู้ที่มาตามสัญญาได้ปรากฏขึ้นแล้ว ในที่ที่อุดมพร ที่ซึ่งสิ่งมีชีวิตทั้งหมดไม่ว่าจะเห็นหรือไม่เห็นก็ตาม ยิ้มและยินดี จงเชื่อมส่วนที่แตกหักด้วยน้ำมือแห่งความยุติธรรม และบดขยี้ผู้กดขี่ด้วยแสแห่งปัญญาของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ผู้ประสิทธิ์ประสาท ผู้ทรงบัญญัติตลอดกาล¹

สำหรับบริเตนใหญ่ ที่ได้ทำให้พระองค์พอใจด้วยการเลิกทาสนั้นได้ยกเลิกการปกครองแบบทรงอำนาจ และเปลี่ยนเป็นการปกครองแบบอ่อนโยนพร้อมกับการตั้งระบบรัฐสภา พระบาฮาอูลลาห์ได้ส่งสาสน์ที่ครอบคลุมทุกเรื่องและที่พรณนาถึงแนวความคิดของพระองค์เกี่ยวกับรัฐบาลที่ดี และยกย่องผู้ที่ยพยายามยึดถือแนวการปกครองแบบนี้ สาสน์ที่ควรแก่การทรงจำฉบับนี้ส่ง

¹ กิตาป-อิ-อัคดาส (คัมภีร์ที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุด) โดยพระบาฮาอูลลาห์ แปลโดยท่านโชกี เอ็ฟเฟนต์ ในเรื่อง *The Promised Day Is Come*, หน้า 37, Baha'i Publishing Trust, Wilmette Illinois, สหรัฐอเมริกา 1941 กิตาป-อิ-อัคดาส เป็นคัมภีร์หลักของการปรากฏของพระบาฮาอูลลาห์ และส่วนใหญ่ประกอบด้วยกฎของพระองค์สำหรับมนุษย์และสังคมในกรอบแห่งความเป็นระเบียบแห่งโลก.

ให้สตรีผู้เดียวท่ามกลางผู้ปกครองที่ทรงอำนาจ นั่นคือ วิคตอเรีย ผู้เป็นจักรพรรดินีแห่งจักรวรรดิที่ทรงอำนาจที่สุดในประวัติศาสตร์ ไม่มีบุคคลในประวัติศาสตร์คนใดก่อนหน้านั้น และตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป ที่จะได้ครอบครองดินแดนที่กว้างใหญ่เท่านั้น และจำนวนประชากรที่มากมายเช่นนี้ พระนางปกครองจักรวรรดิอยู่ถึงหกสิบสี่ปี และในสายตาของกษัตริย์แห่งกษัตริย์ ถือว่าเป็นการปกครองโดยชอบดั่งที่เราจะได้เห็นจากศาสน์ของพระองค์

ดูกร กษัตริย์แห่งกรุงลอนดอน ขอจงเงี่ยหูฟังเสียงของพระผู้เป็นเจ้า ผู้เป็นพระผู้เป็นเจ้าแห่งมนุษยชาติ ซึ่งส่งเสียงเรียกมาจากต้นโอ๊กอันศักดิ์สิทธิ์ จริงแน่แล้ว ไม่มีพระผู้เป็นเจ้าองค์ใด ยกเว้นตัวข้าฯ ผู้ยิ่งใหญ่ที่สุด ผู้ทรงปัญญาที่สุด จงผลึกทุกสิ่งทุกอย่างในโลกออกไปเสีย และจงประดับยอดของอาณาจักรของเจ้าด้วยมงกุฎแห่งความทรงจำแห่งพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ผู้ทรงเกียรติยศเรื่องราวที่สุด แท้จริงแล้ว พระองค์ได้มาสู่โลกนี้ด้วยเกียรติยศอันเรื่องราว และบททุกบทที่ได้กล่าวไว้ในคัมภีร์ก็เป็นจริงแล้ว...

จงจัดแรงปรารถนาของเจ้าไปเสีย และตั้งมั่นในจิตใจต่อพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ผู้สถิตอยู่แต่อดีตกาล เราเอ่ยนามของเจ้าเพื่อพระผู้เป็นเจ้า และมีความปรารถนาให้นามของเจ้าได้รับพรจากการที่เจ้าจะได้ระลึกถึงพระผู้เป็นเจ้า ผู้สร้างโลกและสวรรค์ จริงแท้แล้วว่า พระองค์เป็นประจักษ์พยานต่อสิ่งที่ข้าฯ ได้กล่าวไป เราได้ทราบว่ เจ้าห้ามการคำทาสไม่ว่าชายหรือหญิง นี่แหละคือสิ่งที่พระผู้เป็นเจ้าปรารถนาในการเปิดเผยที่มหัศจรรย์ พระผู้เป็นเจ้าได้กำหนดว่าเจ้าต้องได้รับรางวัลเพราะสิ่งนี้... เราได้ทราบด้วยว่า มอบอำนาจการปกครองอยู่ในมือของตัวแทนของประชาชน เจ้าได้ทำดีที่สุดแล้ว เพราะด้วยการกระทำเช่นนี้ฐานของการปกครองของเจ้าจะแข็งแกร่ง และหัวใจของทุกๆ คนที่อยู่ภายใต้การดูแลของเจ้า ไม่ว่าจะสูงหรือต่ำก็จะสุขสงบ อย่างไรก็ดี พวกเขาจำเป็นต้องซื้อตรงต่อประชาชนที่พวกเขาจะใช้ และต้องถือว่าตน

นั่นเป็นตัวแทนของทุกสิ่งทุกอย่างที่อาศัยอยู่บนโลกนี้ ขอให้ผู้ที่เข้าสู่ วงล้อมนี้เพื่อพระผู้เป็นเจ้า จงได้รับพรและตัดสินราชการงานด้วยความ ยุติธรรมอันบริสุทธิ์ เขาจะได้เป็นผู้ที่มีบิตุขอย่างแท้จริง

ดูกร เจ้าผู้เป็นตัวแทนที่ได้รับเลือกจากประชาชนจากทุกถิ่นแดน จงทำการปรึกษาร่วมกัน และขอให้เจ้าเป็นกังวลกับปัญหาต่างๆ ที่จะมี ประโยชน์ต่อมนุษยชาติ และจะทำให้มนุษยชาติอยู่ในสภาพที่ดีขึ้น หากเจ้าอยู่ในกลุ่มที่ดูและระมัดระวัง จงถือว่าโลกคือร่างกายมนุษย์ ที่ ถึงแม้ว่า ณ จุดกำเนิดนั้นจะมีความเพียบพร้อมบริบูรณ์ แต่เมื่อเวลา ผ่านไป ด้วยสาเหตุที่หลากหลาย ได้เกิดความผิดปกติและโรคร้ายไข้ เจ็บ ไม่มีแม่แต่วั้นเดียวที่พวกเขามีความสะดวกสบาย โรคร้ายไข้เจ็บ ของเขารุมเร้าเขามากขึ้นๆ เมื่อต้องไปตกอยู่ภายใต้การรักษารักษาของ แพทย์ผู้ไร้ความรู้ ผู้รักษาไปตามแรงปรารถนาของตน และได้ก่อ ความผิดพลาดอย่างรุนแรง และหากในครั้งหนึ่ง จะมีคนใดคนหนึ่ง ที่หายจากโรคด้วยการรักษาของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ แต่คนอื่น ๆ ก็ยังจะ ต้องทนต่อความเจ็บป่วยต่อไป นี่คือนิสัยที่องค์ผู้รู้แจ้งและผู้มีปัญญา แจ้งบอกแก่เจ้า

เราได้เห็นว่า ในวันนี้เราอยู่ในเงื้อมมือของฝ่ายปกครองซึ่งมุ่งมาด ไปด้วยความหึงหวั่น มากเสียจนเรามองไม่ออกแม้เพียงว่า ประโยชน์ ที่เขาควรจะได้คืออะไร และยังมองไม่เห็นแม่แต่การเบียดเบียนซึ่งนำ ตีนตาดิ้นใจและทำทลายเฉกเช่นนี้ และเมื่อใครก็ตามพยายามปรับปรุง ให้สภาพดีขึ้น แรงกระตุ้นของเขาก็เป็นสิ่งที่เขาจะได้รับเอง ไม่ว่าเขา จะยอมรับหรือไม่ก็ตาม และแรงกระตุ้นที่ไร้ค่าของเขา ก็จะทำให้ความ สามารถในการรักษาแก้ไขนั้นจำกัดลง

แต่ถึงแม้ว่าสำหรับราชินีผู้เห็นแจ้ง และพระบาทาลุลาหิ์ได้ยกย่อง จะได้ กล่าวอย่างง่าย ๆ เมื่อได้รับคำยกย่องนั้นว่า “หากสิ่งนี้มาจากพระผู้เป็นเจ้า มัน ก็จะเป็นยงถาวร แต่หากไม่ใช่ มันก็ไม่ทำอันตรายแต่อย่างใด” สาสน์ของพระ

บาชฮาอุลลาห์ก็มีลักษณะเป็นกลาง นั่นคือการปกครองแบบเก่าจะมลายหายไป อำนาจจะถูกดึงมาจากกษัตริย์และพระจักรวรรดิจะตกไปอยู่ในมือมนุษยชาติต่างๆ ต้องรวมตัวกันเป็นชาติเดียว นั่นคือโลก และพระองค์ก็ได้กล่าวอย่างอาจหาญต่อราชินีวิกตอเรียว่า ภารกิจของพระองค์ก็คือการทำให้มนุษยชาติเป็นครอบครัวเดียว

สิ่งที่พระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าของได้กล่าวไว้ว่าเป็นทางแก้อันสูงสุด และเป็นเครื่องมือที่แข็งแกร่งที่สุดในการรักษาโลกทั้งโลก ก็คือการรวมตัวของประชาชนทุกคนภายใต้จุดมุ่งหมายเดียวกัน ด้วยศรัทธาเดียวกัน สิ่งนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้หากไม่มีพลังอำนาจของแพทย์ผู้เก่งกล้าสามารถ ผู้มีพลังอันสูงสุด และผู้มีแรงจูงใจ นี่แหละคือสัจจะที่แท้จริง และทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นอื่นนั้น ผิดพลาดไปหมด ในแต่ละครั้งที่อำนาจอันยิ่งใหญ่ นั้นได้มาถึง และแสงได้ส่องลงมาตั้งแต่วันในอดีต อำนาจอันยิ่งใหญ่ นั้นก็ถูกกีดกันด้วยเหล่าหมอผู้โง่เขลา ผู้เข้าไปแทรกกลางระหว่างพระองค์และโลก เจกเช่นหมู่เมฆที่ลอยทับกัน¹

ราชินีวิกตอเรียไม่ได้ทราบและไม่อาจเชื่อได้เลยว่า พลังอำนาจที่ปลุกขึ้นมาโดยพระบาชฮาอุลลาห์นั้นได้เริ่มทำให้กฎแห่งโลกใหม่เริ่มหมุนแล้ว และความเปลี่ยนแปลงกำลังเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งที่มกุฎราชกุมารแห่งเวลส์ผู้เป็นโอรสของราชินีวิกตอเรีย และต่อมาเป็นพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่แปด เมื่อคราวที่ไปเยือนอินเดียในปี ค.ศ. 1932 จะได้กล่าวว่า จักรวรรดิอังกฤษจะปกครองอินเดียได้อีกห้าสิบปีเป็นอย่างน้อย แต่ภายในสิบห้าปีหลังจากที่พระองค์ได้กล่าวประโยคนี้ออกมาแล้ว ดวงอาทิตย์ที่จักรวรรดิอังกฤษเคยโอ้อวดว่าไม่เคยอัสดงในจักรวรรดิอังกฤษเป็นเวลาสองร้อยปี ก็ได้เริ่มอัสดงแล้วทุกๆ สิบสองชั่วโมง แม้แต่คำว่า “จักรวรรดิ” ก็เลิกใช้ และคำนี้ก็ถูกแทนที่ด้วยคำว่า “จักรภาพ” บริเตน

¹ *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, cxx, หน้า 254-5 แปลโดยท่านไซกี เอ็ฟเฟนต์ 1939, Baha'i Publishing Committee, Wilmette Illinois, สหรัฐอเมริกา.

ได้กลายเป็นเพียงหนึ่งในชาติที่เท่าๆ กัน และเมื่อเลยจากจักรภพอังกฤษออกไป และมองในระดับโลกแล้ว บริเตนใหญ่ก็ตกลงมาเป็นอำนาจชั้นสอง เมื่อเผชิญกับยักษ์ใหญ่—มหาอำนาจในตะวันตกและตะวันออก

แนวทางนั้นชัดเจนอยู่แล้ว จุดมุ่งหมาย—ความเป็นหนึ่งเดียวของโลก—ไม่สามารถทำให้เรานึกถึงสิ่งอื่นได้ได้นอกจากความเป็นหนึ่งเดียวของมนุษยชาติ ในขณะที่เราผู้อยู่ในครึ่งหลังของศตวรรษนี้ และต้องเผชิญหน้ากับภัยในโลก และความเป็นไปได้ที่ภัยนี้ก็เกิดตลอดเวลานั้น เราจะไม่ได้สงสัยเท่าไรเลยว่าการทำลายล้างโดยสิ้นเชิงจะเกิดขึ้นได้ แต่สำหรับผู้ที่มิมีชีวิตอยู่ในศตวรรษนี้แล้ว สิ่งนี้ไม่ค่อยชัดเจนนัก และเขาก็ไม่ใส่ใจนักเมื่อได้รับคำเตือนที่มาจากคำสอนของผู้พิสูจน์ที่ศักดิ์สิทธิ์ พวกเขาปฏิเสธ “ที่หลบภัย” แห่งชีวิตที่ผู้นำอันศักดิ์สิทธิ์ได้ชี้แนะไว้ และกลับเลือกการทำลายล้างและความตายของพวกเขาเอง และของอาณาจักรของเขา เขาเลือกสิ่งนี้ทั้งๆ ที่พระบาฮาอุลลาห์ได้ให้คำเตือนเป็นครั้งสุดท้าย และได้บรรยายให้พวกเขาฟังถึงลักษณะโดยทั่วไปของมนุษยชาติ สถาบัน และกลไกของรัฐบาล

ดังนั้น เราก็ได้เปิดเผยให้เจ้าเห็นแล้วว่า สิ่งที่เราสอนนั้นจะมีประโยชน์กับเจ้า หากเจ้ารับรู้ซึมซับในสิ่งนั้น ประชาชนของเจ้าคือสมบัติอันมีค่าของเจ้า จงระวังตัวไว้ หากการปกครองของเจ้า ผ่าฝืนบัญญัติของพระผู้เป็นเจ้า และหากเจ้าปล่อยให้เขตการปกครองของเจ้าตกไปอยู่ในมือของโจร ด้วยประชาชน เจ้าปกครอง ด้วยประชาชน เจ้าอยู่ได้ ด้วยความช่วยเหลือของประชาชน เจ้าแผ่อำนาจได้ แต่ดูสิว่าเจ้าช่างมองเขาอย่างดูถูกดูแคลนอะไรเช่นนั้น! ช่างแปลกประหลาด ช่างแปลกประหลาดอะไรเช่นนั้น¹

¹ *The Promised Day Is Come*, หน้า 26 โดยทานโซกี เอ็ฟเฟนต์, Baha'i Publishing Trust, Wilmette Illinois, สหรัฐอเมริกา 1961 คำเตือนเหล่านี้และอื่นๆ ของพระบาฮาอุลลาห์ที่ช่างละม้ายคล้ายคลึงกับคำเตือนเพื่อหยุดยั้งเจ้าชายแห่งโกลิยวงค์และตากยวงค์ ผู้เข้าทำสงครามกันในสนามรบโดยที่

ลองดูเถิดว่า แม้แต่ในศตวรรษที่เรื่องราวนี้ก็ทำตาม บ่อยครั้งเพียงใดที่เสรีภาพในการแสดงออก และความยุติธรรม ถูกกลบโดยพวกเผด็จการ และผลประโยชน์อันชั่วร้ายที่อยู่ภายใต้หน้ากากของคำว่า “ความมั่นคงแห่งชาติ” คำนี้ซึ่ง “กลบทุกสิ่งทุกอย่าง” ได้อย่างง่ายดาย รวมทั้งอีกคำหนึ่งคือ ความรักชาติ ซึ่งเป็นเครื่องมือของผู้ชั่วร้ายมานานแสนนาน ยังทำให้การก้าวหน้าไปอีกก้าวหนึ่งในการพัฒนาทางสังคมของมนุษยชาติ—ไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียวแห่งโลก ถูกกีดกันรบกวน พระบาช่าอูลลาห์ได้ให้คำแนะนำทั้งแก่เราและแก่ผู้นำของเรา

ดูกร กษัตริย์แห่งโลก พระองค์ผู้เป็นพระผู้เป็นเจ้าอันสูงสุดได้มาถึงแล้ว อาณาจักรเป็นของพระผู้เป็นเจ้า ผู้เป็นผู้ปกป้องรักษา เป็นผู้อยู่ได้ด้วยพระองค์เอง ขอจงบูชาพระผู้เป็นเจ้าเท่านั้น และจงเงยหน้าไปหาพระองค์ด้วยจิตใจอันสว่างเรื่องราว พระผู้เป็นเจ้าแห่งทุกผู้ทุกนาม นี่คือการเปิดเผยที่ไม่อาจนำไปเทียบกับทรัพย์สินสมบัติของเจ้าใดๆ เจ้าจะทราบหรือไม่ว่าเจ้าเป็นเพียงข้าทาสบริวาร ดูกร กษัตริย์แห่งโลก พระองค์ผู้เป็นกษัตริย์แห่งกษัตริย์ได้ปรากฏขึ้นแล้ว พระองค์ส่องสว่างเรื่องราวเป็นอย่างยิ่ง และพระองค์กำลังเรียกเจ้าไปหาพระองค์ ผู้เป็นผู้ช่วยเหลือเมื่อเกิดภัย ผู้เป็นองค์ผู้อยู่ได้เอง ขอจงระวังอย่าให้ความหยิ่งยโสดึงเจ้าออกมาจากการได้เห็นแหล่งของการเปิดเผย เพราะมิฉะนั้น สิ่งต่างๆ ในโลกจะดับบังเจ้าหมดจากพระองค์ผู้เป็นผู้สร้างแห่งสวรรค์¹

ไม่รู้แม้แต่ว่าเหตุของความขัดแย้งนั้นคืออะไร และได้หยุดรပ်งกันเนื่องจากว่าพระสิทธิ์ตะได้เข้ามาห้ามไว้ทันเวลา “จงถือว่าประชาชนของเจ้าเหมือนกับลูกชายคนเดียวของเจ้า จงอย่ากดขี่ข่มเหงเขา จงอย่าทำลายเขา จงดูแลเขาแต่ละคนอย่างดี จงละทิ้งลัทธิที่ไม่ถูกต้อง และจงเดินไปในทางที่ถูกต้อง จงอย่ายกตัวของเจ้าเองด้วยการเหยียบย่ำผู้อื่น แต่จงให้การปรออบประโลมต่อผู้ที่กำลังทนทุกข์ทรมาน” พุทธจริต, vv 1522-1530.

¹ *Gleanings from the Writings of Baha' u' llah*, CV หน้า 210, Baha'i Publishing Trust, กรุงลอนดอน, 1969 “จงอย่ามัวแต่คำนึงถึงความยิ่งใหญ่แบบกษัตริย์ และจงอย่าไปฟังคำหวานของพวกเยินยอ จงแสดงออกซึ่งความสูงส่งที่แท้จริงด้วยการปฏิบัติที่ตรงตามและการใช้เหตุผล จงตั้งจิตแน่ว

เมื่อเจ้าได้ปฏิเสธสันติภาพอันยิ่งใหญ่ ก็จงยึดมั่นต่อสันติภาพที่เล็กกล ที่อาจทำให้เจ้าทำให้สภาพของเจ้าและผู้ที่ต้องพึ่งพาเจ้านั้นดีขึ้น ดุกร ผู้ครองแผ่นดินทั้งหลาย จงรวมชอมกันระหว่างพวกเจ้าเสีย เพื่อที่เจ้าจะได้ไม่ต้องมีอาวุธเพิ่มเติม อันยกเว้นแต่เพื่อปกป้องเขตแดน และเขตการปกครองของเจ้า จงระวังไว้เถิดหากเจ้าเมินเฉยต่อคำแนะนำขององค์ผู้เป็นพหูสูต ผู้ซื่อสัตย์จรรวมตัวกันเถิด ดุกร กษัตริย์ของแผ่นดิน เพราะจากนี้ไปลมพายุแห่งความขัดแย้งจะเข้าเกาะกินพวกเจ้า แต่ประชาชนของเจ้าจะอยู่ในความสงบได้หากเจ้าเข้าใจ หากเจ้าคนใดคนหนึ่งจับอาวุธขึ้นประหัตประหารอีกฝ่ายหนึ่ง ขอให้พวกเจ้าทั้งหมดต่อต้านเขา เพราะสิ่งที่พวกเจ้าทำนี้ไม่ใช่สิ่งอื่นใด นอกจากความยุติธรรม¹

และการทำนายนับสูงสุดท้าย ที่จะนำมาให้เราได้มีเหตุมีผล

ดุกร เจ้าผู้เป็นประชาชนแห่งโลก! ขอให้รู้เป็นลัทธิธรรมเถิดว่า หายนะที่มองไม่เห็นนั้นกำลังติดตามเจ้าอยู่ และการลงโทษอันร้ายแรงรอคอยเจ้าอยู่ อย่าได้คิดว่า การกระทำของเจ้า จะได้หลงหายไปจากสายตาของข้าฯ ด้วยความเป็นพหูสูตของข้าฯ ทุกสิ่งทุกอย่างที่เจ้าได้กระทำไปนั้น ข้าได้บันทึกไว้แล้วอย่างเด่นชัด บนแผ่นหินคริสโตไลต์²

 แนนที่ความหลงในสิ่งแห่งโลก และเข้าใจความไม่จริงแท้แน่นอนแห่งชีวิต... จงยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น และเสาะหาศรัทธาอันบริสุทธิ์ด้วยจุดมุ่งหมายที่มั่นคง จงอย่าละเมิดการกระทำอันยิ่งใหญ่แบบกษัตริย์ และขอให้ความสุขของเจ้าไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอก แต่ขอให้ขึ้นอยู่กับจิตใจของเจ้าเอง ดังนั้น เจ้าจะได้บันทึกชื่อของเจ้าไว้เป็นระยะเวลาอันเนิ่นนาน และได้รับพรจากตถาคต... กษัตริย์พึงได้ด้วยความเคารพนบและจดจำคำของพระพุทธเจ้าติดอยู่ในใจของพระองค์ พุทธจริต, vv. 1611-1671.

¹ *The Promised Day Is Come*, หน้า 26, ท่านไซกี เอ็ฟเฟนต์, Baha'i Publishing Trust, Wilmette, อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา 1961.

² *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, CIV หน้า 209-10, Baha'i Publishing Trust, กรุงลอนดอน, 1969 และ *The Hidden Words of Baha 'u' llah*, ตอน 2 บทที่ 63.

ในอดีตย้อนไปถึงปี ค.ศ. 1870 คงมีน้อยคนที่เพียงสรุปก็เพียงพอว่า อาวุธสงครามมีอำนาจรุนแรงต่อมนุษยชาติและมีความเป็นไปได้ถึงกับจะทำลายล้างจนหมดสิ้น และผู้ที่กล้าหาญได้พูดออกมาในทำนองนั้นจะถือว่าเป็นผู้มองการณ์ไกลและเป็นผู้รู้ แต่สำหรับพระบาชฮาอุลลาห์ที่ไม่ได้เป็นเช่นนั้น เป็นเวลาเนิ่นนานก่อนที่คำว่าเรเดียม¹ หรือรังสีปรมาณูจะได้มีการค้นพบ และนานกว่านั้นอีกก่อนที่จะมีการแยกอะตอมของยูเรเนียมในปี ค.ศ. 1937 เพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการผลิตระเบิดปรมาณูลูกแรก โดยใช้ศัพท์เป็นทางการว่า “ชิ้นส่วน”² และระเบิดขึ้นในปี ค.ศ. 1945 ด้วยความถูกต้องแม่นยำและไม่ผิดพลาด พระบาชฮาอุลลาห์ได้สังเกตเห็นลักษณะอำนาจของมันเป็นอย่างแม่นยำ และได้มองเห็นว่ามันมีส่วนสำคัญในบทบาทของสงครามและสันติภาพเพียงใด และได้เปิดเผยในสิ่งที่พระองค์ทราบโดยไม่มีการบิดบังใดๆ ในข้อเขียนของพระองค์ในปี ค.ศ. 1870³

มีเครื่องมือที่แปลกประหลาดมหัศจรรย์เกิดขึ้นบนโลกนี้ แต่มันถูกเก็บเงียบไว้ ไม่ให้จิตวิญญาณใดๆ ได้รับทราบ มันคือเครื่องมือที่มีอำนาจเปลี่ยนบรรยากาศในโลกได้ และพิษของมันให้ผลในการทำลายล้าง ขอพระผู้เป็นเจ้าจงได้รับพรเถิด ได้มีการรับทราบสิ่งประหลาดมหัศจรรย์อย่างหนึ่ง สายฟ้าฟาด (ไฟฟ้า) และพลังที่ใกล้เคียงได้ถูกทำให้อ่อนบางลงด้วยสื่อนำและกระทำไปด้วยคำสั่งของพระองค์

“เครื่องมือที่แปลกประหลาดมหัศจรรย์” นั้นได้ “โผล่” ขึ้นมาให้ได้เห็นแล้ว ด้วยการกระทำของมนุษย์ และได้ตามมหาลोकหลอนจิตวิญญาณของมนุษย์

1 ได้มีการค้นพบโดยคูรีและโพลเนียม ในปี 1898.

2 หมายถึงคำว่า “เครื่องมือ” ซึ่งเป็นคำที่พระบาชฮาอุลลาห์ใช้เมื่อเกือบหนึ่งศตวรรษมาแล้ว!

3 *Tablets of the Words of Paradise*, หน้า 14 พระบาชฮาอุลลาห์ 1870 อัดคา *Tablets of Baha 'u' llah*, แปลโดย อาลี กูลี คาน พิมพ์ที่ Baha'i Publishing Society, ซิดาโวก์ อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา 1906.

ด้วยมีจรรยาในรูปของ “การติดเชื่อ” และ “การทำลายล้าง” แม้เพียงเมื่อได้มีการใช้มันอย่างจำกัด “มหันตภัยที่ไม่เคยได้คาดคิดมาก่อน” ซึ่งเดี๋ยวนี้วาดภาพเห็นชัดเจนแล้ว กำลังคืบคลานเข้ามาหาเราอย่างรวดเร็ว

จะมีผู้ใดในหมู่ผู้รู้ในยุคของพระบาฮาอุลลาห์ หรือแม้กระทั่งในกลางศตวรรษที่ยี่สิบ ที่จะคิดได้ว่า ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ที่เพิ่มขึ้นจากการผลิตแบบอุตสาหกรรมและชีวิตความเป็นอยู่แบบกดปุ่มจะให้ทุกอย่าง ยกเว้นประโยชน์แก่มนุษยชาติ ในปี ค.ศ. 1867 ในข้อเขียนยุคต้นๆ ของพระบาฮาอุลลาห์นั้น พระองค์ได้เตือนให้เห็นถึงภัยของความไม่พอดีที่ใช้ชื่อเรียกว่า “อารยธรรม” หรือความเติบโตทางเทคโนโลยี ซึ่งพระองค์ได้เห็นล่วงหน้าอย่างชัดเจนตั้งแต่ในยุคนั้น ในทำนองเดียวกับพระสิทธัตถะ พระองค์ได้เน้นย้ำถึงสุวรรณวิถี หรือ “ทางสายกลาง” ในทุกสิ่งทุกอย่างที่ปฏิบัติเพื่อสวัสดิการของโลก

อะไรก็ตามที่เกินขีดของความพอดีจะทำให้ประโยชน์ที่จะเกิดจากสิ่งนั้นสะดุดหยุดลง ลองพิจารณาถึงตัวอย่างเหล่านี้ เช่น เสรีภาพ อารยธรรม และสิ่งต่างๆ ในทำนองเดียวกัน ถึงเราจะมองมันในแง่ดีเพียงใดก็ตาม แต่หากเมื่อใดที่มันเกินพอดี สิ่งนั้นก็ก่อผลที่ชั่วร้ายต่อมนุษย...¹

ผู้ใดที่ยึดมั่นในความยุติธรรม ไม่อาจถูกล้ำขอบเขตของความพอดีได้ไม่ว่าในกรณีใดๆ ก็ตาม เขาจะเห็นลัทธิจะในทุกสรรพสิ่งจากการนำของพระองค์ผู้เห็นแจ้ง อารยธรรมก็เช่นกัน ที่บรรดาผู้รู้ทางศิลปวิทยาการล้วนพากันอวดอ้างนั้น หากปล่อยให้ข้ามพ้นขอบเขตของความพอดีเมื่อใดก็จะกลายเป็นสิ่งที่ชั่วร้ายที่สุดที่จะเกิดแก่มนุษย ดังนั้น องค์ผู้เห็นแจ้งจึงขอตักเตือนพวกเจ้า หากอารยธรรมล้ำหน้าเกินไปแล้ว ความชั่วร้ายก็จะแผ่ซ่านเข้ามาอย่างมากมายมหันต์ พอๆ กับที่หากมันอยู่ในกรอบของความพอดีแล้ว ความดีก็จะแผ่ซ่านใน

1 Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah, CX หน้า 216.

ทำนองเดียวกัน

ดูกร ประชาชน จงคิดถึงสิ่งนี้เถิด และจงอย่าเป็นผู้ที่ท่องเที่ยวไปโดยไร้จุดหมายในทิศทางที่ชั่วร้าย วันที่เปลวเพลิงจะเผาผลาญหมู่เมืองกำลังคืบคลานเข้ามา ชิวหาแห่งความยิ่งใหญ่จะได้ประกาศว่า “อาณาจักรเป็นของพระผู้เป็นเจ้า ผู้ยิ่งใหญ่สูงสุด ผู้มีพรอันสูงสุด!”

ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่นอกเหนือจากนั้นก็จะต้องอยู่ในกรอบของกฎแห่งความพอดี ขอจงแสดงความขอบคุณต่อพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าที่นึกถึงพวกเจ้าในศาสน์อันมหัศจรรย์ฉบับนี้ ขอจงเคารพนับถือในพระผู้เป็นเจ้า ผู้เป็นพระเจ้าแห่งบัลลังก์อันยิ่งใหญ่เรืองรอง¹

เราผู้อยู่ในศตวรรษที่พ้นไปจากคำเตือนของพระบาทซูลลาห์เกี่ยวกับความเกินพอดี ในสภาพวัตถุนิยมที่ “ทุกอย่างต้องมีมากมาย” ก็ยังสามารถยอมรับและเข้าใจสิ่งนั้น เราได้เห็นโลกที่ถูกพิษของสิ่งแหวดลุ่มมรุมเจ้าและการทำลายชั้นโอโซน ซึ่งเท่ากับเป็นจุดจบของชีวิตมนุษย์ที่ไร้เครื่องป้องกันใดๆ และทำให้ผิวโลกถูกทำลายด้วยรังสีมรณะ วัตถุนิยมของเรากำลังให้ผลอันชั่วร้ายมากมาย น่ากลัวแก่เรา แต่ผู้ที่มีชีวิตอยู่ในยุคของพระองค์ไม่อาจเชื่อและเข้าใจคำเตือนนั้นได้

ในคำเตือนนั้นพระองค์กล่าวว่า ไม่มีที่หลบภัยใดๆ ไม่มีที่ใดที่จะหลบหนีได้

ไม่มีที่ใดที่เจ้าจะไปที่ปลอดภัย ไม่มีที่ลี้ภัยที่ใดที่เจ้าจะไปหลบอยู่ได้ ไม่มีผู้ใดจะป้องกันและปกป้องเจ้าจากวันแห่งความพิโรธของพระผู้เป็นเจ้า และพลังอำนาจอันดึกดำบรรพ์ของพระองค์ นอกจากและจนกว่าเจ้าจะได้ไม่หาร่มเงาแห่งการปรากฏของพระองค์ นี่แหละคือการปรากฏของพระองค์ซึ่งเจ้าได้เห็นเป็นเด่นชัดในร่างของชายหนุ่มผู้หนึ่ง ดังนั้น ขอความเรืองรองจงเป็นของพระผู้เป็นเจ้าผู้มีวิสัยทัศน์ที่ช่าง

¹ ได้อ้างอิงไว้ก่อนหน้าแล้ว, CLXIII หน้า 342-3.

เรื่องรอง มีค่า และมหัศจรรย์ จงปลดเปลื้องตัวของเจ้าออกจากทุกสิ่งทุกอย่างยกเว้นข้า และจงหันหน้าของเจ้ามาสู่หน้าของข้า เพราะนี่คือสิ่งที่ดีกว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เจ้าครอบครองอยู่ ชิวหาของพระผู้เป็นเจ้าเป็นข้อพิสูจน์ว่าจะแห่งคำพูดของข้า ด้วยคำพูดของข้า ข้าพูดในสิ่งที่เป็นความจริง และข้าครอบคลุมและเข้าใจทุกสิ่งทุกอย่าง¹ และยืนยันกับเราว่า เราไม่อาจหยุดยั้งเจ็อมือของชะตากรรม หากมนุษย์ไม่ใส่ใจต่อศาสน์แห่งการปลดปล่อย

ดูกร ชาวชนทั้งหลาย เวลาที่เรามิให้ท่านนั้นจำกดนัก ในเวลาที่เจ้าจะต้องหันหน้าไปสู่พระผู้เป็นเจ้าแล้วเจ้าไม่ทำ พระองค์จะลงโทษเจ้าอย่างรุนแรงและก่อความทุกข์ให้เกิดแก่ตัวเจ้าจากทุกทิศทุกทาง บทลงโทษที่พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าจะลงโทษเจ้านั้น จะช่างรุนแรงยิ่งนัก²

ข้อเท็จจริงที่ว่าคำสั่งสอนและคำเตือนของพระบาฮาอุลลาห์ต่อผู้ปกครองและผู้นำที่ยิ่งใหญ่ โดยที่ออกมาจากบุคคลคนเดียว นั่นคือ นักโทษที่ดูเหมือนจะช่วยตัวเองไม่ได้ และเป็นคำเตือนที่ในที่สุดเป็นจริงขึ้นมา นั้น เป็นสิ่งมหัศจรรย์เสียจนแทบจะอยู่นือความเป็นไปได้ คำเตือนต่างๆ ที่เป็นจริงนั้น ทำให้คำที่เรียกว่าคำทำนายเปล่าๆ นั้น เรียกไม่ได้ไม่ว่าจะเป็นแน่แน่นอนอย่างไรก็ตาม เพราะสิ่งที่เราเรียกว่าคำทำนายนั้นก็มีพลังพอที่จะผลักดันสรรพสิ่งเข้าสู่จุดมุ่งหมายที่แน่นอนได้

ศาสน์ของครูบาอันศักดิ์สิทธิ์ไม่ได้เป็นเพียงโอสถรักษาว่างที่กำลังสลายลงในยุคของพระองค์ แต่คำสอนของพระองค์ชี้ให้เห็นทางเดียวที่จะช่วยเหลือมนุษย์ ดึงมนุษย์ออกจากมหันตภัยร้ายที่แม่แต่เทพยดและปรีชญาใดๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นก็ช่วยเหลืออะไรไม่ได้ ประวัติศาสตร์จะชี้ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงนี้เสมอ และในทำนองเดียวกับพระสิทธิตถะ พระบาฮาอุลลาห์ได้ประกาศลัจจะในกันบัง

¹ *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, CXXI หน้า 257.

² *ได้อ้างอิงไว้ก่อนหน้าแล้ว*, CVIII หน้า 214, Baha'i Publishing Trust, กรุงลอนดอน 1969.

แห่งคุณตาราง¹

แพทย์ผู้รู้แจ้งได้จับชีพจรของมนุษยชาติ พระองค์มองเห็นโรค และได้ให้โอสภไว้แล้วด้วยสติปัญญาอันล้ำเลิศของพระองค์ ในแต่ละยุคมีปัญหาและแต่ละชีวิตก็มีความคาดหวังของตนเอง โอสภเยียวยาในแต่ละยุคสมัยย่อมแตกต่างกัน จึงเฝ้าระวังดูความต้องการในยุคสมัยที่เจ้ามีชีวิตอยู่ และเฝ้าคิดคำนึงให้ดีถึงความจำเป็นและความต้องการของยุคนั้นๆ เราสามารถรับรู้ได้ว่ามนุษยชาติทั้งหมดต้องเผชิญต่อภัยร้ายเพียงใด เรามองเห็นมนุษยชาติทนทุกข์ทรมานบนเตียงเจ็บป่วย มีบาดแผลหวนหวนและสิ้นหวังโดยสิ้นเชิง ความเจ็บป่วยด้วยพิษแห่งความมโหฬารได้มาขวางกั้นมนุษยชาติให้อยู่คนละข้างกับแพทย์ผู้ศักดิ์สิทธิ์และไร้ความผิดพลาด จึงเป็นพยานรู้เห็นเกิดว่าโรคภัยนี้เกาะกินมนุษย์เพียงใดด้วยกลโกงแห่งโรค เขาไม่รู้ว่าอะไรคือเหตุแห่งโรคภัย และอะไรคือยารักษา เขามองเห็นว่าสิ่งที่เที่ยงตรงกลายเป็นสิ่งที่ผิด และเห็นว่าเพื่อนคือศัตรู

จึงเจียหูฟังเสียงอันไพเราะของนักโทษเกิด จงลุกขึ้นและส่งเสียงขึ้นมาเพื่อให้ผู้ที่บังเอิญหลับไหลอยู่นั้นอาจตื่นขึ้น จงพูดว่า ดูกร เจ้าผู้เปรียบเสมือนผู้ที่ได้ตายไปแล้ว หัตถ์แห่งความปรานีอันศักดิ์สิทธิ์โปรยสายธารแห่งชีวิตไปยังตัวเจ้า ขอให้จงดื่มน้ำนั้นเกิด ผู้ที่เกิดขึ้น

¹ จากภาษาอังกฤษถึงหน้า 235-236 (และเชิงอรรถ 1 หน้า 236) เราได้อ่านคำถาม (เกี่ยวกับลัทธิอื่นและศาสนาอื่น) ที่พราหมณ์ สุภัทร ซึ่งเป็นปรีชาเมธีแห่งกุสินารา ตั้งไว้กับพระสิทธัตถะ ในขณะที่พระตถาคตใกล้ถึงแก่ชีวิต และผู้ได้รับพรเรื่องรอดได้ตอบว่า "สุภัทร ไม่ว่าจะป็นลัทธิใด หลักวิชาใด จะไม่พบมรรคแปดแห่งอารยัน ไม่มีมนุษย์ผู้ใดเป็นหนักบุญอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะป็นในระดับแรก ระดับสอง ระดับสาม หรือระดับสี่ แต่ในลัทธิใดหรือหลักวิชาใดที่เราสามารถพบมรรคแปดแห่งอารยัน ย่อมจะมีมนุษย์ผู้มีความเป็นหนักบุญในทั้งสี่ระดับ ระบบของศาสนาของเราไร้ซึ่งหนักบุญที่แท้จริง แต่สุภัทร ในระบบนี้ ขอให้พี่น้องมีชีวิตที่สมบูรณ์ ขอให้โลกนี้ไม่ไร้ซึ่งอรหัต" (พุทธวจรติ, XXV 624 และธรรมบท, vv 273, 274).

ใหม่ในวันนี้จะไม่มีวันตาย ผู้ที่ตายลงในวันนี้ จะไม่มีวันมีชีวิตขึ้นมา
อีก¹

ในขณะที่พระองค์ได้ก่อประโยชน์อันมหาศาลด้วยพรต่อเมืองอัคคานั้น พระองค์ผู้นำประโยชน์คุณงามความดีนั้นกลับถูกจองจำอยู่ในกำแพงหินทั้งสิ้นด้าน ในขณะที่พลังของพระองค์ผู้ได้ทำให้เมืองอัคคาที่เป็นเมืองสกปรกในทะเลทราย กลายเป็นสวนอันร่มรื่น เป็นเวลาเก้าปีเต็มที่ยาวนานที่พระองค์ไม่เคยได้เห็น ความเขียวขจีนั้นเลย ในที่สุดรัฐบาลของกรุงอัคคาก็นำไม่ได้ที่จะต้องเผชิญกับ ประชาชนของตนเองที่มีแต่สายตาดำทมิฬที่รัฐบาลยังจงจำผู้ได้กลายมาเป็น พระผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของเขา เจ้าเมืองของอัคคากล่าวเป็นนัยแก่พระบาฮาอุล- ลาะห์ว่า พระองค์มีอิสระที่จะออกจากเมืองและไปอยู่ที่ชนบทได้ สำหรับอัब्ดุล- บาสา ผู้ที่พระบาฮาอุลลาะห์ได้ทำนายไว้ในขณะที่พระองค์ถูกจองจำว่า “ประตู จะเปิดออก ข้าจะกางเต็นท์ที่เขาคาร์เมล² และ ณ ที่นั้นความสุขอันเต็มเปี่ยมจะ เกิดขึ้น” สัญญานั้นชัดเจน ชนบทรอบๆ กรุงอัคคาและที่เลยข้ามอ่าวจากอัค- คาออกไป คือ คาร์เมล อันเป็นภูเขอันศักดิ์สิทธิ์สำหรับศาสนาที่ยิ่งใหญ่ทั้งสี่ อันได้แก่ จูดาเยน ไชราสเตรียน คริสเตียน และมุฮัมหมัด อีกไม่นานก็จะ ประทับรอยพระบาทของกษัตริย์ผู้ศักดิ์สิทธิ์³ ดังนั้น อัब्ดุล-บาสาจึงได้เข้า คฤหาสน์ที่เหมาะสมหลังหนึ่งชื่อว่า ม้าชรายห์ ซึ่งอยู่ในชนบทเป็นระยะทางหก กิโลเมตรทางเหนือของอัคคา และเป็นที่นี่ที่พระบาฮาอุลลาะห์รักษาฟื้นฟูตนเอง หลังจากที่ได้ถูกจองจำมาเป็นเวลานานในคุกในเมือง พระบาฮาอุลลาะห์มีชีวิต อยู่ที่ม้าชรายห์เป็นเวลาสองปี แล้วได้ย้ายไปอยู่ที่คฤหาสน์ใกล้เคียงชื่อว่า บาก์จี

¹ *Gleanings from the Writings of Baha 'u' lah*, CVI หน้า 213.

² ภูเขาคาร์เมลตั้งอยู่ที่รอยโค้งของอ่าวอัคคา เป็นระยะทางยี่สิบห้ากิโลเมตรจากอัคคา ด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้.

³ *ปฏิภาณ* (จักรวาลิ ศรีหนานะสูตร) ซึ่งอ้างถึงเมตไตรย เป็นการบรรยายถึงกษัตริย์ผู้สากล ผู้ที่จะปรากฏขึ้นเพื่อสร้างความถูกต้อง (ธรรมะ) ขึ้นมาใหม่ เช่นเดียวกับที่คัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของชาวฮีบรูที่กล่าวว่า “เมื่อพระองค์ออกจากคุก พระองค์ก็ได้ขึ้นครอง” (นักพรต : 4 : 14).

(แปลว่า “ความชื่นบาน”) ที่เจ้าของเพิ่งสร้างเสร็จแต่กลับออกไปจากอัคคา เพราะกลัวโรคระบาด อับดุล-บาฮาจึงได้เข้าคุกหาสน์นั้น และหลังจากนั้นก็ได้อธิษฐาน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่บาหลีจึงเป็นเวลาสิบเอ็ดปี รูปที่เห็นแสดงถึงคุกหาสน์และบริเวณโดยรอบ

พระสิทธัตถะได้เคยบรรยายถึงที่ราบอัคคา โดยการขจัดแนวทิวเขารอบๆ บริเวณที่ผู้คนในยุคของพระองค์คุ้นเคยออก ในขณะที่เดียวกันก็ได้ชี้ให้เห็นว่า มันคือที่ราบที่เหมือน “ฝ่ามือ”

“ดูกร อานนท์ และอีกก็ไม่มีภูเขาสีดำใดๆ ที่อยู่ในประเทศพุทธระนั้น หรือไม่มีภูเขาเพชรนิลจินดาในทีเดียว หรือไม่มีเขาพระสุเมรุใดๆ หรือภูเขาแห่งภูเขา และประเทศพุทธระนั้นเท่ากันทุกๆ ด้าน มีความสวยงาม เหมือนฝ่ามือ มีเขตคามที่เต็มไปด้วยอัญมณีและทรัพย์สมบัติทุกๆ ชนิด” หลังจากนั้นอานนท์ก็ได้กล่าวกับภควัตว่า “ดูกร ภควัต แต่ในกรณีนั้น พระเจ้าที่เป็นมหาราชาสั่งผู้อยู่บนแต่ละข้าง

ภาพทางอากาศของบาหลี และทุ่งราบแห่งอัคคา
“และประเทศพุทธะนั้นมีความเท่าเทียมกันทุกๆ ด้าน มีความงาม เหมือนกับฝ่ามือ”

ของเขาพระสุเมรุ และพระเจ้าดาวดึงส์ผู้อยู่บนยอดเขาพระสุเมรุจะอยู่ที่ใดกัน?”

เราสามารถเข้าใจความลับสนของพระอานนท์ได้เพราะพระองค์ทราบวาคำบรรยายนั้นบรรยายเกี่ยวกับจุดทางกายภาพ แต่ไม่ได้บรรยายจุดใดที่พระองค์รู้จักในอินเดีย (ชมพูทวีป) แม้แต่ภูเขาที่ทุกคนรู้จักว่าเป็นที่อยู่ของพระเจ้าพระสิริธัตถะพยายามชี้แจงให้พระอานนท์ทราบต่อไป

ภควัตกล่าวว่า “ดูกร อานนท์ เจ้าคิดอย่างไร ผู้อยู่เหนือผู้ใด ผู้ใดในโลกนี้ที่อยู่เหนือเจ้าแห่ง ภูเขา สุเมรุ เช่น ยมเทพ ดุสิต นิมมานนรดี พรนิมมิตะสวัสดี พรหมายิกะ พรหมปุโรหิต มหาพรหมณ์ ถึงอกนิษฐะ?” พระอานนท์ตอบว่า “ดูกร ภควัต ผลของการกระทำและผลลัพธ์ของการกระทำนั้นไม่อาจชิมชั้ได้” (นั่นคือ ฉันไม่เข้าใจ) ภควัตกล่าวว่า “ณ ที่นี้เจ้าเห็นว่าผลของการกระทำและผลลัพธ์ของการกระทำนั้นชิมชั้ไม่ได้ ในขณะที่สำหรับเจ้านั้น พลังอันศักดิ์สิทธิ์และมหัศจรรย์ของผู้มีคุณงามความดี ผู้มีความดีที่สุกงอม ดูไม่อาจชิมชั้ได้”¹

พระอานนท์เองชื่อสัตย์ต่อคำสั่งของพระสิริธัตถะก่อนหน้านี้

“ดูกร อานนท์ เจ้าควรจำคำพูดพุทธะของข้า และจงกล่าวขานถึงภฏนี้เพื่อไปสู่ดินแดน (แห่งประเทศแห่งพุทธะนั้น) เพื่อประโยชน์แก่ผู้คนมากมาย ผู้ต้องการหลุดพ้นจากความทรมาน”²

และอีก จากข้อความเหล่านี้เราเห็นได้ว่า ภาพของดินแดนแห่งสัญญา นั้นคือที่อยู่ของเมตไตรย-อมิตาภา เป็นที่อยู่ทางกายภาพ แต่เป็นสิ่งที่ปรากฏขึ้นในอนาคต และเป็นທີ່ที่พระอานนท์ถูกสั่งไว้ให้จำและบันทึกไว้เพื่อผู้ที่ “อยู่ในช่วงเวลาสุดท้ายแห่งสมัยสุดท้าย” ผู้แสวงหาการปลดปล่อย พระอานนท์ย้ำว่า

1 สุชาวตี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, I. 17.

2 อามิตย ฌนยสูตร, II.

การบรรยายสัขารดีเต็มรูปแบบต่อชนรุ่นหลังที่พระองค์ต้องถ่ายทอดนั้นคือ จุดประสงค์ของคำถามของพระองค์

พระอานนท์กล่าวว่า “ข้าฯ ไม่ได้มีข้อกังขา ไม่ได้มีความคิดที่แตกต่าง หรือไม่ได้มีความลังเล ตรงกันข้าม ข้าฯ ตั้งคำถามต่อதாகดในประเด็นนี้เพื่อจะได้ทำลายข้อกังขา ความคิดที่แตกต่าง และความลังเลของมนุษย์ในอนาคต”¹

และภควัดเน้นย้ำจุดมุ่งหมายของอานนท์ “เอาละ อานนท์ นี่คือนี่สิ่งที่เจ้าควรทำ”²

ในขณะที่พระบาฮาอุลลาห์ยังได้ชื่อว่าเป็นนักโทษของสุลต่านออตโตมาน หลังจากที่จงจำและจำกัดสิทธิมาเป็นเวลานาน พระองค์ก็ได้รับอิสรภาพที่จะได้เข้าไปในชนบท พระองค์ได้ไปเยี่ยมเมืองอัคคาและไฮฟา หลายหนในโอกาสต่างๆ พระองค์พร้อมด้วยอับล-บาฮาได้ไปปีนเขาคาร์เมลและทางเดินที่นั่นดังที่พระองค์เคยกล่าวไว้ก่อนหน้านี้ ตอนนี้พระองค์ยังถูกจองจำอยู่ในคุกที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ครั้งหนึ่งบนเขาคาร์เมล พระองค์ได้ชี้จุดที่พระองค์ต้องการให้อับดุล-บาฮาก่อสร้างหลุมฝังศพเพื่อเก็บโลงศพที่มีร่างขององค์بابและสาวกหนุ่มของพระองค์ที่ชื่อ มุฮัมหมัด อาลี ซึ่งด้วยความพยายามอันชาญฉลาดของชาวบาไฮศพทั้งสองกำลังถูกนำไปสู่ที่พักอันสุดท้าย ในยุคที่พระบาฮาอุลลาห์ได้กำหนดไว้ในใจกลางแห่งภูเขาที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุดของพระผู้เป็นเจ้า เวลาได้ผ่านไปสิบเก้าปีจากปี ค.ศ. 1890 ก่อนที่อับดุล-บาฮา จะได้ปฏิบัติตามคำสั่งของบิดาของพระองค์ให้สำเร็จ

ที่บัทจีในเดือนเมษายน ค.ศ. 1890 นั้นเองที่พระบาฮาอุลลาห์ได้ให้นักศึกษาโลกตะวันออกและปราชญ์ที่ศึกษาเปอร์เซียผู้มีนามว่า เอ็ดเวิร์ด แกรนวิลล์ บราวน์ แห่งมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ เท่าที่รู้บราวน์ไม่ได้เป็นและไม่ได้มาเป็น

¹ สัขารดี-วูหะ ที่ใหญ่กว่า, I, 17

² ได้อ้างอิงไว้ก่อนหน้านี้แล้ว.

บาไฮ แต่เขาได้บันทึกการสนทนากับพระบาชาลูลลาห์ ความประทับใจของเขา ในโอกาสที่ควรแก่การจดจำนั้น และคำกล่าวของพระบาชาลูลลาห์ในครั้งนั้น ไว้ อย่างละเอียดลออต่อชนรุ่นหลัง เขาเป็นชาวตะวันตก¹ คนเดียวที่ได้พบพระ บาชาลูลลาห์ และนี่คือสิ่งที่เขาได้บรรยายไว้

ผมพบตัวเองอยู่ในห้องใหญ่ มองไปข้างหน้าผมเห็นที่นั่งยาว และ ตรงกันข้ามกับประตูมีเก้าอี้สองถึงสามตัว แม้ว่าผมกำลังสงสัย อยู่ว่าผมจะไปที่ไหน และผมจะต้องพบกับใคร (เพราะไม่มีใครแจ้ง ให้ผมทราบไว้ล่วงหน้า) หลังจากนั้น ประมาณสองสามวินาที ผมรับ ทราบทันทีว่าห้องนั้นไม่ได้ว่างเปล่า บนเก้าอี้ยาวข้างกำแพงนั้น บุคคล คนหนึ่งที่สง่างามน่าเกรงขามนั่งอยู่ บนศีรษะคลุมด้วยเครื่องประดับ เป็นสีกhalat² ที่เรียกว่า ตาซ² (แต่มีความสูงและการผลิตที่ไม่ธรรมดา) รอบๆ ฐานมีผ้าคลุมสีเขียว ผมไม่อาจลืมน้ำที่ผมเห็นนี้ได้ ทั้งๆ ที่ผม บรรยายลักษณะหน้านั้นไม่ได้ แววดาอันแสนคมดูเหมือนจะมอง ทะลุเข้าไปในจิตวิญญาณของแต่ละคน คิ้วของพระองค์แสดงถึง พลังอำนาจ ริวรอยบนหน้าผากและใบหน้าแสดงถึงวัย ซึ่งเมื่อมองดู ผมและคราดำขลับอันสง่างามซึ่งยาวลงมาเกือบถึงเอว ทำให้พิศวงใน อายุของท่าน ไม่จำเป็นต้องถามเลยว่าผมกำลังยืนอยู่ต่อหน้าใคร ใน ขณะที่ผมโน้มตัวลงต่อหน้าผู้ที่เป็นเครื่องหมายแห่งความรักเคารพบูชา และบรรดากษัตริย์ต้องล้วนอิจฉา และบรรดาจักรพรรดิต้องถอน หายใจด้วยความเสียดาย!

เสียงห่มนุ่งเป็นสง่าขอให้ผมนั่งลง และดังต่อมาว่า “ขอให้พระ ผู้เป็นเจ้าจงได้รับพร ในสิ่งที่เจ้าได้มาถึง!... เจ้าได้มาเห็นนักโทษและ ผู้ถูกเนรเทศเราต้องการแต่สิ่งดีสำหรับโลกและความสุขของชาติต่างๆ

¹ ไม่มีการบันทึกใดเกี่ยวกับการที่ชาวยุโรปคนอื่น ๆ ที่ได้พบกับพระบาชาลูลลาห์.

² แปลตรงตัวว่า “มงกุฎ”.

แต่กระนั้น เขายังเห็นว่าเราเป็นผู้ปลุกปั่นยุยงให้เกิดการจลาจลซึ่งต้องถูกจองจำและขับไล่... การที่ชาติทุกชาติจะนับถือศาสนาเดียวกัน และมนุษย์ทุกคนมีภราดรภาพ การที่สายใยแห่งความรักและเอกราพระหว่างบุตรของมนุษย์จะเหนียวแน่นขึ้น; การที่ความหลากหลายของศาสนาจะจบสิ้นลง และชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันจะไม่มีอีกต่อไป สิ่งเหล่านี้แล้วร้ายอย่างไร? แต่มันก็ต้องเป็นเช่นนั้น การต่อสู้ที่ไร้ประโยชน์สงครามทำลายล้างต้องผ่านไป และความสงบที่ยิ่งใหญ่ที่สุดจะมาถึง ในยุโรป พวกคุณก็ไม่ต้องการสิ่งนั้นหรอกหรือ นี่ไม่ใช่สิ่งที่พระเยซูก็เคยกล่าวถึงหรือ แต่เราก็ได้เห็นกษัตริย์และฝ่ายปกครองของคุณหลงใหลคลั่งไคล้ในทรัพย์สินและการของเขา และใช้มันอย่างสุรุ่ยสุร่ายด้วยจุดประสงค์ในการทำลายล้างชาติพันธุ์มนุษย์มากกว่าจุดประสงค์ในการสร้างความสุขให้เกิดแก่มนุษย์ การต่อสู้ การนองเลือด และความขัดแย้งต้องจบสิ้นลง และมนุษย์ทุกคนต้องเป็นหนึ่งเดียว เป็นครอบครัวเดียว ขออย่าให้มนุษย์โยยหาความรุ่งเรืองด้วยการรักษาประเทศของเขา ขอให้เขาโยยหาความรุ่งเรืองด้วยความรักเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน...”

เท่าที่ผมจำได้ นี่คือคำพูดบางคำที่ผมได้ยินจากบีธา ขอให้ผู้ที่อ่านคำพูดเหล่านี้คิดเอาเอง ตรองเอาเองว่า หลักเกณฑ์หรือที่ต้องตอบแทนด้วยความตายและการจองจำ และโลกจะได้หรือจะเสียหากคำพูดเหล่านี้ประกาศออกไป¹

เราเห็นข้อความอื่นๆ ที่น่าประทับใจที่พระบาฮาอูลลาห์ได้กล่าวแก่มนุษย์คือวัน และผู้นำของเขาในลักษณะฟอสสอนลูกด้วยความรัก

1 A Traveler's Narrative, หน้า XXXIX-XI Edward Granville Browne, Cambridge University Press 1891.

อีกนานเท่าใดที่มนุษยชาติจะคงความดีอันต่อไป อีกนานเท่าใดที่ความยุติธรรมจะดำรงอยู่ อีกนานเท่าใดที่ความยุ่งเหยิงและสับสนจะเป็นใหญ่เหนือมนุษย์ อีกนานเท่าใดที่ความขัดแย้งจะก่อความล้มเหลวและความสลายแห่งความสิ้นหวังกำลังโอบกอบมาจากทุกทิศทุกทาง และความขัดแย้งที่แตกแยกมนุษย์และกระทบต่อชาติพันธุ์มนุษย์เพิ่มพูนขึ้นทุกวัน สัญญาณแห่งความสั่นคลอนและความยุ่งเหยิงสามารถมองเห็นได้แล้ว เท่าๆ กับที่ความเป็นระเบียบเรียบร้อยดูเหมือนจะเต็มไปด้วยความบกพร่อง ข้าฯ ขอวิงวอนต่อพระผู้เป็นเจ้า ขอให้เกียรติยศของพระองค์จงเรืองรอง ขอให้พระองค์ปลุกประชาชนของโลกให้ตื่นขึ้น ขอทรงโปรดให้สุดท้ายแห่งการกระทำของเรามีประโยชน์สำหรับเขา และช่วยให้เขาประสบความสำเร็จในความดีที่เขากระทำ¹

และพระองค์เพิ่มเติมอีกว่า

ดูกร ผู้ที่ขัดแย้งกันแต่เป็นพี่น้องแห่งมนุษยชาติ จงหันหน้าเข้ามาหาเอกภาพเถิด และขอให้แสงอันเรืองรองนั้นสาดส่องไปยังตัวเจ้า จงรวมตัวกันและค้นหารากเหง้าของสิ่งที่เป็นต้นเหตุแห่งความแตกแยกท่ามกลางพวกเจ้า เมื่อนั้นแสงอันเรืองรองแห่งดวงไฟดวงใหญ่แห่งโลกจะสาดส่องมาทั่วผืนโลก และผู้ที่อยู่อาศัยในโลกก็จะเป็นประชาชนของเมืองๆ เดียว และเป็นผู้ที่อยู่ภายใต้บัลลังก์เดียวกัน... ตั้งแต่บัดนี้แห่งชีวิต ผู้ที่ถูกกล่าวหาผู้นี้ฝังใฝ่อยู่ในความปรารถนาดังกล่าวนี้ และจะคงความคาดหวังเดียวกันนี้ตลอดไป

ไม่มีข้อสงสัยอันใดเลย ประชาชนแห่งโลก ไม่ว่าจะชาติพันธุ์ใดหรือนับถือศาสนาใด ล้วนแล้วแต่ได้แรงจูงใจมาจากแหล่งศักดิ์สิทธิ์แหล่งเดียว และเป็นประชาชนของพระผู้เป็นเจ้าองค์เดียว ความแตกต่างในกฎเกณฑ์ที่เขาับถือ ต้องถือว่าเป็นข้อกำหนด แต่เฉพาะในจุด

¹ Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah, CX หน้า 216-7.

ที่ข้อกำหนดนั้นเปิดเผยออกมา แต่ข้อกำหนดกฎเกณฑ์ทั้งหมด ยกเว้นแต่บางอย่างที่เป็นผลพวงของความผิดปรกติของมนุษย์ ล้วนเป็นข้อกำหนดที่กำหนดโดยพระผู้เป็นเจ้า และเป็นผลสะท้อนของเจตนา-
 รมณ์และจุดมุ่งหมายของพระองค์ ลูกชิ้นเม็ดและจงทำลายพระเจ้าที่
 เจ้าจินตนาการขึ้นมาอย่างหึงหวง ที่เป็นตัวก่อความขัดแย้งในหมู่
 เจ้าให้ล่มสลายไปด้วยพลังแห่งครัทธา จงยึดถือในสิ่งที่พวกเจ้า
 มาอยู่ร่วมกัน และทำให้พวกเจ้าเป็นเอกภาพ นี่แหละคือคำกล่าวอันสูง
 สุดของหนังสือที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุด¹ ได้เปิดเผยให้กับเจ้า ผู้ที่เป็นพยานใน
 สิ่งนี้ก็คือ ชิวหาแห่งความยิ่งใหญ่² จากที่อยู่อันเรืองรองของพระองค์³

จุดประสงค์การมีชีวิตของอวตารทุกพระองค์ก็คือ การสร้างเอกภาพและ
 ความสอดคล้องของมนุษย์ เพราะเอกภาพก็คือ กฎุญแจสำคัญที่จะปลดปล่อย
 พลังงานที่เฉื่อยชาของมนุษย์ และพัฒนามนุษยชาติให้ไปถึงศักยภาพอันสูงสุด
 และพระบาฮาอุลลาห์จะเน้นย้ำอยู่เสมอในข้อบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้

ดูกร บุตรแห่งมนุษย์ เจ้าไม่ทราบดอกหรือว่า เราได้สร้างเจ้ามา
 จากผงธุลีเดียวกัน และต้องไม่มีผู้ใดยิ่งยงกว่าผู้อื่น จงคิดคำนึงในใจ
 ตลอดเวลาว่าเจ้าถูกสร้างขึ้นโดยวิธีใด เนื่องจากเราได้สร้างเจ้ามา
 จากสรรพสิ่งเดียวกัน จึงเป็นการสำคัญอย่างที่เจ้าต้องรู้สึก เจ้ามี
 วิญญาณเป็นหนึ่งเดียว เจ้าต้องเดินด้วยเท้าเดียวกัน ต้องกินด้วยปาก
 เดียวกัน และต้องอาศัยอยู่ในผืนแผ่นดินเดียวกัน ขอให้จงแสดงออก
 ซึ่งสัญญาแห่งความเป็นหนึ่งเดียว และแก่นแท้แห่งการปล่อยวาง
 ออกมาจากก้นบึ้งแห่งร่างกายของเจ้า นี่คือน้ำที่ชำระเจ้า ดูกร คุณย์

¹ หนังสือแม่หรือ กิตาป-อัล-อิดคาส (หนังสือที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุด) เกี่ยวกับกฎของการปรากฏของพระ
 บาฮาอุลลาห์.

² ชิวหาแห่งความยิ่งใหญ่เป็นตำนานหนึ่งของพระผู้เป็นเจ้า.

³ *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, CXI หน้า 217-218.

รวมแห่งแสงสว่าง ขอให้เจ้าได้ยื่นคำแนะนำนี้ เพื่อที่เจ้าจะเข้าถึงผลแห่งความศักดิ์สิทธิ์จากต้นไม้มหัศจรรย์อันเรืองรองมหัศจรรย์¹

เช่นเดียวกับที่พระสิทธิตถะได้ประกาศให้ชาวฮินดูในยุคของพระองค์ทราบ ว่า ไม่มีอะไรที่ไร้สาระยิ่งไปกว่าความพยายามที่จะเข้าสัมผัสพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าโดยตรง แต่วิธีเดียวที่จะเข้าหาพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าได้ก็โดยหนทางเดียวที่เปิดให้ต่อมนุษย์ นั่นคืออวตารและคำสอนของพระองค์² นั้น พระบฮาอูลลาห์ก็เน้นให้เห็นว่า ผู้สมบูรณ์สูงสุดหรือพระผู้เป็นเจ้าของเจ้านั้นจะเป็นที่รู้จักต่อจิตวิญญาณที่มีจุดจบอย่างไร้ไม่ได้

ดูกร ชาลมาน ทุกสิ่งทุกอย่างที่ปราชญ์และผู้วิเศษได้พูดไว้หรือเขียนไว้ไม่เคยก้าวพ้นหรือไม่มีวันหวังที่จะได้ก้าวพ้นข้อจำกัดแห่งจิตใจที่มนุษย์ถูกกำหนดให้มีอยู่ ไม่ว่าจะบุคคลผู้วิเศษที่สุดจะก้าวขึ้นสูงเพียงใดก็ตาม หรือไม่ว่าหัวใจที่เต็มไปด้วยความเข้าใจและการปล่อยวางจะเจาะลึกเข้าสู่กันบึ้งใดๆ ก็ตาม จิตวิญญาณนั้นจะไม่วันข้ามพ้นความเป็นมนุษย์ที่มีแนวความคิดแบบมนุษย์ และมีผลผลิตทางความคิดแบบมนุษย์ ความคิดที่เกิดแต่นักคิดที่ลึกลับที่สุด ความหุ่มเหອງนักบุญที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุด คำกล่าวยกย่องที่สูงที่สุดที่ออกมาจากปลาย

¹ *The Hidden Words of Baha 'u' llah*, ตอน I v.68 แปลโดยท่านไซกี เอ็ฟเฟนต์ 1932, Baha'i Publishing Trust, Wilmette, อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา [หมายเหตุ ช่างละม้ายคล้ายคลึงกับคำแนะนำของพระสิทธิตถะเอง (หน้า 168-171 ในเนื้อเรื่อง) ต่อมนุษยชาติในยุคของพระองค์].

² "ยุคที่พระพุทธรเจ้าขึ้นมานั้น ช่างเป็นยุคแห่งพร
การประกาศัจจะช่างเป็นพร
สังฆซึ่งเหมาะเจาะและชาญฉลาด
ช่างเป็นการรวมตัวชุมนุมกันอันเคร่งครัด
และหากัจจะเป็นที่ประจักษ์แก่ทุกคน
เมล็ดแห่งความเมตตาที่จะได้หว่านลงไปมากขึ้น
และต้นไม้มหัศจรรย์ก็จะมีงอกงามมากขึ้น"
มหาวรรค, I. 22 vv 15.18 "ความเบิกบานของศักดิ์กษ"

ปากกาของมนุษย์หรือจากปากของมนุษย์ ก็เป็นเพียงผลสะท้อนของ สิ่งที่เกิดอยู่ในตัวของเขาด้วยการเปิดเผยจากพระองค์ผู้เป็นพระเจ้า เป็นเจ้าของเขา ผู้ใดก็ตามที่ใคร่ครวญถึงลัจจะข้อนี้ในใจของเขาจะ ยอมรับโดยดีว่า มีข้อจำกัดบางข้อซึ่งไม่มีมนุษย์คนใดจะก้าวพ้นได้ ความพยายามตั้งแต่เริ่มต้นที่ไม่มีเริ่มต้นที่จะพยายามมองเห็นและ รู้จักพระองค์ผู้เป็นเจ้าของจำกัดที่สิ่งๆ ที่สร้างขึ้นเป็นตัวเขา อันเป็นผลพวง การสร้างของพระองค์ด้วยพลังจิตของพระองค์เอง และเพื่อจุด ประสงค์ของพระองค์แต่ผู้เดียว พหุของพระองค์ยิ่งใหญ่เกินการต่อสู้อัน ไขว่คว้าของจิตใฝ่มนุษย์ที่จะเข้าถึงแก่นแท้ของพระองค์ หรือเกินลิ้น แม้มันมนุษย์ที่จะบรรยายความลึกซึ้งของพระองค์ ไม่มีสายใยแห่ง ความสัมพันธ์โดยตรงใดๆ จะผูกมัดพระองค์เข้ากับสิ่งที่พระองค์สร้าง ขึ้น และไม่มีการกล่าวพาดพิงใดๆ ไม่ว่าจะล้าลึกที่สุดหรือที่มาจากไกล ที่สุด จะสามารถให้ความมฤตยูธรรมต่อพระองค์ได้ด้วยพลังจิตอันแผ่ ไพศาลไปทั่วโลกของพระองค์ พระองค์ได้สร้างสิ่งมีชีวิตทั้งมวล

ในแก่นแท้ของพระองค์เองที่ได้รับพร และที่แบ่งแยกไม่ได้มาแต่ ช่วงกับช่วงกาลนั้น มีสิ่งที่คลุมพระองค์ไว้ และพระองค์ก็จะดำรงอยู่ ในเกียรติยศและความยิ่งใหญ่ชั่วนิรันดร์ ทุกสิ่งที่อยู่ในสวรรค์ และทุกสิ่งที่อยู่ในโลก ล้วนเกิดขึ้นมาได้จากพลังจิตของพระองค์เอง และได้ออกมาจากความว่างเปล่ามาสู่มิติของการมีชีวิตอยู่ด้วยพลังจิต ของพระองค์เองด้วย”¹ ดังนั้นสิ่งมีชีวิตที่อาภุชาติของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ ได้สร้างขึ้นจะเข้าใจธรรมชาติของพระองค์ผู้สถิตอยู่แต่โบราณกาล ได้อย่างไร?²

1 “ผู้ที่เห็นการเกิดที่มีเงื่อนไขจะเห็นธรรมชาติ ผู้ที่เห็นธรรมชาติจะเห็นการเกิดที่มีเงื่อนไข” มัชฌิมนิกาย, I 190-1.

2 *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, CXLVIII หน้า 317-8.

หลังจากนั้นต่อมาอีกสองปี พระบาชาลูลาห์ก็ได้มีข้อเขียนออกมามากมาย โดยมีทั้งข้อเขียน คำสอน และข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ทุกรูปแบบ ทั้งด้านจริยธรรมและสังคม หนังสือที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของพระองค์คือ *กิตาป-อิ-อัคดาส* (หนังสือที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุด) ที่กล่าวถึงกฎแห่งความเป็นระเบียบในโลกของพระองค์ อันเป็นกฎที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติของแต่ละคน รวมทั้งความเจริญทางสังคม ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และในยุคแห่งอนาคต ซึ่งล้วนแล้วแต่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งสถาบันการบริหารที่สร้างขึ้นด้วยความศักดิ์สิทธิ์ และในที่สุดแล้วส่วนที่เกี่ยวกับการปกป้องรักษาแนะนำชุมชนแห่งผู้ติดตามพระองค์ทั่วโลก อยู่ภายใต้คำแนะนำของพระองค์โดยสิ้นเชิง

ด้วยคำสั่งและพันธกรรมที่โต้เถียงไม่ได้นั้น พระบาชาลูลาห์ได้มอบหมายให้บุตรคนโตของพระองค์ คืออับดุล-บาชาลู สืบทอดพระองค์ และสั่งให้ผู้ติดตามพระองค์เรียกหาคำแนะนำจากอับดุล-บาชาลู¹ หลังจากที่พระองค์สิ้นพระชนม์ และในผลการเขียนของพระองค์ชื่อ *กิตาป-อิ-อิหฺดี* (“สาส์นแห่งสัญญาถรณ์”) และ *ซูรี-อิ-กหฺสุน์* (“ข้อเขียนของสาขา”) พระบาชาลูลาห์แสดงเจตนาชัดเจนอันแน่วแน่โดยไม่ต้องสงสัยเลยว่า อับดุล-บาชาลู คือผู้สืบทอดพระองค์ ผู้เปรียบเสมือนคนเลี้ยงแกะ และผู้นำแห่งกฎของโลกที่กำลังจะเกิดใหม่

“เมื่อมหาสมุทรแห่งความเป็นตัวข้ากำลังถอยลงไป และหนังสือแห่งการเปิดเผยของข้าจบลงนั้น จงหันหน้าไปยังพระองค์ผู้ที่พระองค์ผู้เป็นเจ้าของเจ้าได้มุ่งหวัง ผู้ที่แยกสาขาออกจากรากแห่งดั้งเดิม” ผู้ที่คำกล่าวอันศักดิ์สิทธิ์นี้กล่าวถึงจะเป็นใครไปไม่ได้ นอกจากสาขาอันทรงอำนาจสูงสุด ด้วยข้อความดังนี้ เราได้เปิดเผยพันธกรรมอันมีศักดิ์ภาพ และ

¹ ในบทวิเคราะห์นี้ไม่ได้มีการพยายามให้รายละเอียดของชีวิตและความสำเร็จของอับดุล-บาชาลู เนื่องจากได้มีกรกล่าวถึงในหนังสืออื่นๆ หลายเล่มเช่น *God Passes By* โดยท่านไซกี เอ็ฟเฟนต์ 1944, Baha'i Publishing Trust, Wilmette, อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา และ *'Abdu'l Baha* โดย H.M. Balyuzi 1971 George Ronald, กรุงลอนดอน จุดประสงค์ในที่นี้เป็นการแสดงความเกี่ยวข้องของคำทำนายของพระสิริทศกษัตริย์เกี่ยวกับอับดุล-บาชาลู.

ข้าคือผู้ส่งงามที่สุด และผู้มีพลังที่สุดอย่างแท้จริง¹

อับดุล-บาฮานั่นเองที่เป็นบุคคลสำคัญคนที่สามในยุคสมัยของพระบาฮา-อูลลาห์ และเป็นผู้ที่มิชื่อเรียกว่า มหาธัมมบท หรือ เจ้านาย เป็นต้น และเราจะเห็นได้ด้วยว่า พระองค์มีตัวตนตามที่พระลิขิตตะกานายไว้ เมื่อปฏิบัติภารกิจจนเป็นที่เรียบร้อยได้ลาโลกนี้ไป พระบาฮาอูลลาห์จึงได้ลาโลกนี้ไปเมื่อพระองค์อายุเจ็ดสิบห้าปี เช่นเดียวกับที่พระลิขิตตะกานายได้เรียกสาวกของพระองค์ให้มาฟังคำสอนสุดท้ายของพระองค์ หกวันก่อนที่พระบาฮาอูลลาห์เสด็จขึ้นสู่สรวงสวรรค์ พระองค์ได้เรียกผู้ที่เชื่อพระองค์ในอัคคา เพื่อเฝ้าพระองค์เป็นครั้งสุดท้าย และได้กล่าวแก่หมู่ชนผู้ร่ำไห้ออกมาด้วยความเศร้าโศก

ข้าพอใจในพวกเจ้าทั้งหมด เจ้าได้ทำประโยชน์มามาก และมีความซนหมั่นเพียรในสิ่งที่เจ้าทำ เจ้าได้มาที่นี่ ทั้งตอนเช้าและตอนเย็น ขอให้พระผู้เป็นเจ้าช่วยให้พวกเจ้านั้นรวมตัวกันเป็นหนึ่งเดียวตลอดไป ขอให้พระองค์ได้ช่วยให้พวกเจ้าได้กล่าวพรต่อผู้ที่เป็พระเจ้าแห่งสิ่งมีชีวิต

พระบาฮาอูลลาห์เสด็จขึ้นสู่สรวงสวรรค์ในตอนรุ่งสางของวันที่ 29 พฤษภาคม ค.ศ. 1892 (พ.ศ. 2435) ร่างของพระองค์ฝังอยู่ในบ้านที่อยู่ใกล้คฤหาสน์บาห์จีที่พระองค์อาศัยอยู่ในช่วงหลายปีสุดท้ายของพระองค์ พระองค์เหมาะสมอย่างยิ่งในคำกล่าวที่กล่าวแก่ตาคอต

เจ้าเอาชนะพวกมารร้ายด้วยใจที่สงบนิ่ง ผู้ที่เจ้าเล่ห์ด้วยพร ผู้กล่าวร้ายด้วยสัจจะ และผู้ทำให้เจ็บปวดด้วยความเมตตา ธรรมชาติอันหลากหลายของมนุษย์ที่เสื่อมถอยไปตามกาลเวลา ได้กลับเข้าสู่หนทางอันถูกต้อง เพราะเจ้าซึ่งทำให้ชะตาชีวิตอันมืดบอดของเขามลายหายไป ผู้แข็งแกร่งทั้งหลายกลายเป็นอ่อนโยน ผู้ตระหนี่กลายเป็นผู้มีใจ

¹ กิตาป-อิ-อห์ด, บาฮาอูลลาห์ ดู World Order of Baha 'u' llah, หน้า 134 โดยท่านโรซี เอ็ฟเฟนต์ 1944, Baha'i Publishing Trust, 1955.

กว้างขวาง ผู้ใจเหี้ยมกลายเป็นผู้เมตตา นี่คือผลของความสามารถใน
สิ่งที่เจ้าทำ¹

นี่เพราะพระองค์คือตถาคต-เมตไตรย ข้าราชการสิ้นพระชนม์ของพระองค์
กระจายไปจนสุดขอบจักรวรรดิออตโตมาน และชื่อเสียงของพระองค์ถูกบันทึก
ไว้โดยปราชญ์และครูบาแห่งโลกของมุฮัมหมัด คำกล่าวสรรเสริญพระบาชาลู-
ลาห์ส่งไปถึงอับล-บาช่า ผู้ที่แม่แต่ไม่ใช้ชวาบาไฮก็ยกยอมรับว่าเป็นผู้สืบทอด
พระบาชาลูลลาห์

ตั้งแต่ที่พระบาชาลูลลาห์อยู่ในคุกมืด (ซียี้ห์ ซาล) ในเตหะราน เมื่ออับล-
บาช่าอายุเพียงแปดปีนั้น อับล-บาช่าได้ร่วมทุกข์กับพระบิดาและเป็นมิตรของ
พระบาชาลูลลาห์มาตลอด จนพระองค์สิ้นพระชนม์ พระองค์ถูกขังอยู่เกือบปี
แต่ถึงกระนั้นเมื่อผู้คุกคามพระองค์ประสบความตกต่ำ² และเมื่อการจองจำของ
พระองค์จบสิ้นลงในที่สุด เมื่อ พ.ศ. 2451 (ค.ศ. 1908) ถึงแม้ว่าพระองค์จะมี
อายุมากขึ้น และสุขภาพที่ไม่แข็งแรงและถูกจองจำอยู่นาน พระองค์ก็ยังรับคำ
เชิญจากหลายๆ คนในยุโรปและอเมริกา ผู้รับนับถือศาสนาบาไฮ และได้ขอให้
เจ้านาย³ ส่งผ่านสติปัญญา และบุคลิกอันไร้เทียมทานมาสู่พวกเขา เพื่อพวกเขา
จะได้เผยแผ่เจตนารมณ์ของพระบาชาลูลลาห์ไปสู่ขอบฟ้าใหม่ๆ

¹ สาดะบัยจะ สัตตกามา นพทุทธโตตรา แห่ง Matrçeta, vv 114-15, 119-20, 122-24.

² รัฐบาลของออตโตมานล่มสลายไป.

³ หนึ่งในสถานที่ที่พระบาชาลูลลาห์ได้ให้แก่อับดุล-บาช่า ("ผู้รับใช้บาช่า") อับล-บาช่าถือกำเนิดมาใน
ชั่วโมงเดียวกับที่องค์บิ๊บบประกาศตนเอง (23 พฤษภาคม พ.ศ. 2387) และบุตรคนโตในกาคอน ผู้
หยั่งรู้ถึงลักษณะอันศักดิ์สิทธิ์ของพระบาชาลูลลาห์ในช่วงเวลาที่บิดาของเขาถูกจองจำอยู่ ณ คุกอัน
โหดเหี้ยมทารุณ (ซียี้ห์ ซาล) ในกรุงเตหะราน ดู *สุชาวตี-วูหะ ที่ใหญ่กว่า*, v.43 ประกอบ "นามว่า
เจ้านายควรเป็นของครูบาผู้มีความปรารถนาที่จะนำไปด้วยความรวดเร็ว ซึ่งมนุษย์ทั้งหลายสู่สภาพที่
ไม่มีวันหวนคืนจากความรู้อันสมบูรณ์ นั่นคือเพื่อที่ว่าเขาจะได้เห็นประเทศพุทธแห่งอมิตาภา หรือ
ตถาคตผู้ได้รับพร และได้รับความสมบูรณ์สูงสุด ตามคุณภาพต่างๆ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของประ
เทศพุทธะนั้น".

15

อัปเดต-บาฮา : มหาอัมมบท

พระบาฮาอุลลาห์ได้ทำสัญญากับมนุษยชาติด้วยลือที่ชื่อว่าอัปเดต-บาฮา อัปเดต-บาฮากลายเป็นศูนย์กลางแห่งสัญญาของพระบาฮาอุลลาห์ และข้อเท็จจริงนี้ปรากฏอยู่ใน *Tablets of Baha 'u' llah*

ดูกร เจ้าผู้เป็นอัญมณีแห่งดวงตาของข้า เกียรติยศของข้า ผู้เป็นมหาสมุทรแห่งความเมตตาอันเปี่ยมด้วยความรักของข้า ดวงอาทิตย์แห่งความกว้างใหญ่ของข้า สวรรค์แห่งความกรุณาของข้าขึ้นอยู่กับเจ้า เราสวดอ้อนวอนต่อพระผู้เป็นเจ้าโดยขอให้พระองค์ได้ให้ความสว่างแก่โลกโดยผ่านทางความรู้และปัญญาของเจ้า ขอสิ่งที่เป็นของเจ้าเป็นสิ่งที่จะทำให้หัวใจของเจ้าเบิกบานและนำมาซึ่งความปลอบประโลมใจแก่ดวงตาของเจ้า... เราได้ทำให้เจ้าเป็นที่หลบภัยต่อมนุษยชาติ และเป็นโล่ต่อทุกผู้ทุกนามที่อยู่บนสวรรค์และบนโลก เป็นบ่อมปรการแด่ผู้ใดที่เชื่อมั่นในพระผู้เป็นเจ้า เป็นผู้ที่ไม่มีความกลัวใครอาจเทียบทานได้เป็นพหูสูต พระผู้เป็นเจ้ามีเจตนารมณ์ว่าพระองค์จะปกป้องพวกเขา เสริมสร้างพวกเขา และดำรงพวกเขาโดยอาศัยเจ้าเป็นสื่อกลาง และพระ

องค์จะให้แรงบันดาลใจแก่เจ้าด้วยทรัพย์สินอันมีค่าแก่มนุษย์
อันเป็นความกรุณาอันยิ่งใหญ่ต่อมนุษยและความสะดวกต่อทุกๆ คน¹
อับดุล-บาฮาได้รับความเชื่อมั่นไว้วางใจจากบิดาของเขา เขาได้ร่วมรับรู้
ชะตากรรมของบิดาของเขาตั้งแต่เขายังเป็นเด็กเล็ก และเมื่อเขาอายุเก้าขวบ เขา
ได้เป็นหนึ่งในหลาย ๆ คนแรกที่สังเกตเห็นความเป็นอวตารในบิดาของเขา

คำทำนายของพระลิขิตได้ไม่ได้เพียงแต่กล่าวถึงการมาของอับดุล-
บาฮาเท่านั้น แต่กล่าวด้วยว่าเขาเกิดขึ้นมาพร้อมองค์บาบ (อวโลกิตศวร) ซึ่งนี้
มีความหมายของการเกิดเป็นสัญลักษณ์ เพราะจริงๆ แล้วอับดุล-บาฮาเกิดใน
วันแรกในชั่วโมง (23 พฤษภาคม ค.ศ. 1844) ที่องค์บาบได้ประกาศภารกิจของ
พระองค์ต่อ มุลลา ฮุสเซน

ดูกร อานนท์ และก๊อ๊กที่ในประเทศพุทธรนั้น ผู้ที่เป็นสาวกจะ
ดำรงไว้ซึ่งแสงซึ่งมีความยาว 6 ฟุต ผู้ที่เป็นโพลีลัตว์จะดำรงไว้ซึ่งแสง
ซึ่งมีความยาวหนึ่งแสนโกฏิแห่งโยคนะ ซึ่งไม่รวมโพลีลัตว์ทั้งสอง ซึ่งมี
แสงส่องสว่างไปทั่วโลกด้วยความเรืองรองอันเป็นนิรันดร์ แล้วอานนท์
ก็ได้กล่าวดังต่อไปนี้ต่อภควัต : 'ดูกร ภควัต นามของผู้ที่ทำให้เกิด
ความสูงส่งแก่โพลีลัตว์เป็นอย่างใดเล่า'

ภควัตตอบว่า : ดูกร อานนท์ หนึ่งในผู้หนึ่งคือผู้มีความสูงส่ง โพลี-
ลัตว์อวโลกิตศวร และอีกผู้หนึ่งคือ มหาธรรมบพ นั้นคือชื่อของท่าน
ทั้งสอง ดูกร อานนท์ และทั้งสองท่านก็เกิดที่นั่น เมื่อได้จากเมือง
พุทธรที่นี้ไปแล้ว²

ดูกร อานนท์ และโพลีลัตว์เหล่านั้นที่เกิดในประเทศพุทธรนั้น
ล้วนมีสัญลักษณ์ประทับ นั้นคือเครื่องหมายแสดงความยิ่งใหญ่

¹ The World Order of Baha 'u' llah, หน้า 135-6 โดยท่านไซกี เอ็ฟเฟนต์, 1950

² โพลีรุช แปล : 'ดูกร อานนท์ โพลีลัตว์ทั้งสองนี้ก็ได้ไปเกิดในประเทศจากโลก สหะ เมื่อเขาได้ใช้ชีวิต
ของเขา (ที่นี้) หมดสิ้นแล้ว'.

สามสิบสองเครื่องหมาย มีสมาชิกที่ครบถ้วนบริบูรณ์ ข้าพชองในการปฏิบัติกรรมฐาน และมีปัญญาล้ำเลิศ จลลาล้ำในปัญญาทั้งปวง มีอวัยวะที่แหลมคม มีอวัยวะที่ควบคุมเป็นอย่างดี มีอวัยวะที่เป็นประสาทสัมผัสที่สามารถรับรู้ความรู้สึกทั้งปวง ไม่ใช่ปานกลาง มีอยู่ซึ่งพลังห้าประการ มีความระงับใจเมื่อถูกตำหนิ และมีคุณสมบัติอันดีงามที่ไม่มีขอบเขตและไม่มีที่สิ้นสุด¹

นี่ไม่ใช่ใครอื่นนอกจากอับดุล-บาสา ผู้ที่ได้รับสมญานามว่า เป็นสาขาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่พระบาสาอุลลาห์ได้มอบให้เอง และเป็นทีกล่าวในที่นี้ว่าเป็นที่สองรองจากองค์บ๊าบ (อวโลกิตศวรร) ในหลักเกณฑ์ของพระบาสาอุลลาห์ นั่นคือ สุชาวดี เพราะนั่นคือความหมายของมหารัชมมบท (แข่งขาทหรือกึ่งกันที่ยิ่งใหญ่)²

หลังจากที่ได้รับปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับโครงสร้างของสุสานขององค์บ๊าบและผู้ติดตามพระองค์ (มุฮัมหมัด อาลี) อันเป็นงานที่พระบาสาอุลลาห์ได้มอบหมายแก่อับดุล-บาสาไว้และกำลังดำเนินไปอย่างเชื่องช้านั้น อับดุล-บาสาได้เดินทางไปทางตะวันตกสองครั้ง ครั้งแรกไปยุโรปในปี ค.ศ. 1911 และครั้งต่อมาไปยังทวีปอเมริกาเหนือ และเมื่อเดินทางกลับมาที่อัคคาเก้ได้แวะที่ยุโรปอีกครั้งหนึ่ง ในการเยี่ยมเยียนครั้งนี้ อับดุล-บาสาผู้ไม่เคยเข้าโรงเรียนและใช้ชีวิตส่วนใหญ่ในที่จองจำได้รับเชิญให้กล่าวบทความจากมหาวิทยาลัยและโบสถ์ให้แก่ผู้ฟังที่เป็นนักปราชญ์และสามัญชน ปัญญาและความรู้ของอับดุล-บาสาได้ตรึงหัวใจของทุกๆ คน³ แต่ถึงผลสำเร็จและความรู้ของเขาจะยิ่งใหญ่ และอยู่เหนือทุกสิ่งทุก

¹ สุชาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, I 34, 35.

² มีความหมายเช่นเดียวกันว่าเป็นเรียวแรงอันยิ่งใหญ่หรือแขนขาอันแข็งแกร่ง พระองค์เป็นที่รู้จักในนามของมัญชุศรี "นั่นคือบุคคลผู้เป็นปัญญา มหารัชมมบท ได้รับการกล่าวขานพร้อมๆ กับอวโลกิตศวรร (องค์บ๊าบ) เสมอ ในสุชาวดี-วายุหะสูตร ในขณะที่มัญชุศรีจะได้รับขนานนามพร้อมกับอวโลกิตศวรร ในสังฆธรรมมุนตริก "ดอกบัวแห่งภูอันดิงาม".

³ เพื่อที่จะทราบซึ่งกับการเดินทางแห่งประวัติศาสตร์ อ่าน *God Passes By*, บทที่ XIX โดยทานโซกี เอ็ฟเฟนดี.

อย่างที่ตามหลังเขามาในศาสนาบาไฮนั้น ด้วยทั้งคำพูดและการกระทำ เขากล่าวอย่างชัดเจนว่าเขาเป็นเพียง อับดุล-บาฮา (“ผู้รับใช้ของบาฮา”) ซึ่งเป็นตำแหน่งที่เขาได้เลือกไว้เอง และในขณะที่กล่าวอย่างยืดยาดเฉียบขาดว่า

นี่คือความเชื่อมั่นที่มั่นคงไม่สั่นคลอนของข้า อันเป็นแก่นแท้ของความเชื่อที่ไม่ปิดบังและชัดเจนของข้า เป็นความเชื่อมั่นและความเชื่อเดียวกันที่ผู้คนในอาณาจักร “อามา”¹ หรืออาณาจักรแห่งความรุ่งเรืองเชื่อถือ ความเชื่อ นั่นคือ : ความงามที่ได้รับพร² ก็คือดวงตะวันแห่งสัจจะ และแสงของพระองค์ก็คือแสงแห่งสัจจะ องค์บ่าบก็คือดวงตะวันแห่งสัจจะเช่นเดียวกัน และแสงของพระองค์ก็คือแสงแห่งสัจจะ ตำแหน่งของข้าคือตำแหน่งผู้รับใช้ เป็นตำแหน่งผู้รับใช้โดยสมบูรณ์ บริสุทธิ์ และจริงจัง ที่แท้จริงแน่นอน เต็มไปด้วยความอดทน ชัดเจนเปิดเผยออกมาอย่างเด่นชัด และไม่ต้องการใดๆอีกทั้งสิ้น... ข้าคือผู้ที่ความวิงวอนของพระผู้เป็นเจ้า นี่คือการตีความของข้า

และเขายังได้กล่าวสิ่งนี้อีกอย่างเด่นชัด ในการแสดงความเห็นของเขาเอง ต่อ *Tablets of Baha 'u' llah* ที่เรียกว่าข้อเขียนแห่งกิ่งก้านสาขา:

ข้ายืนยันว่าความหมายที่แท้จริง ความสำคัญที่แท้จริง ความลับที่อยู่ภายในสุดของคำกล่าวเหล่านี้ คำเหล่านี้แหละคือความเป็นผู้รับใช้ของข้า ต่ออาณาจักรอันศักดิ์สิทธิ์แห่งความงามของอามา³ การหลบเลื่อนตนเองโดยสิ้นเชิงของข้า ความไร้ซึ่งสภาพใดๆ ของข้าต่อหน้าพระองค์ นี่คือมงกุฎอันเรืองรองของข้า การประดับประดาอันมีค่าของข้า ความภูมิใจของข้าอยู่ที่นี้เองในอาณาจักรแห่งโลกและสวรรค์

1 อาณาจักรแห่งอามา หมายถึง อาณาจักรอันเรืองรอง เป็นชื่อซึ่งแสดงมิติแห่งสวรรค์.

2 “ความงามที่เป็นพร” เป็นหนึ่งในสถานะภาพของพระบาฮาอูลลาห์.

3 “ความงามแห่งอามา” หมายถึง “ความงามอันเรืองรอง” และเป็นอีกหนึ่งสถานะภาพของพระบาฮาอูลลาห์.

ณ ที่นั้นข้ามีเกียรติยศท่ามกลางเหล่าผู้ได้รับความเห็นชอบทั้งหลาย!

แต่ในขณะที่ตัวของเขาเองไม่ใช้การแสดงออกที่ศักดิ์สิทธิ์ อับดุล-บาฮา ก็เป็นปรากฏการณ์ที่เป็นเอกในบัพตัญญูแห่งศาสนา เนื่องจากตำแหน่งของเขาที่ถือเอาได้เป็นตัวอย่างที่สมบูรณ์สำหรับผู้ติดตามพระบาฮาอุลลาห์ ก็คือ การแสดงให้เห็นต่อมนุษย์ทุกผู้ทุกนาม แม้ในยุคแห่งความเย็นชาว่า การดำเนินรอยตามทางอันลึกลับนั้นสามารถทำได้ด้วยสองขาของมนุษย์ ปรากฏการณ์อันเป็นเอกของอับดุล-บาฮา ผู้ดำรงอยู่ภายใต้การปรากฏจะต้องไม่ถือว่าเป็นการเกิดขึ้นโดยบังเอิญ ในหลักเกณฑ์ของพระบาฮาอุลลาห์ ทั้งนี้เนื่องจากคำทำนายของศาสนาอันศักดิ์สิทธิ์ทุกศาสนาทำนายไว้ล่วงหน้าแล้วถึงการปรากฏของอับดุล-บาฮา และประกอบเป็นส่วนหนึ่งของข้อพิสูจน์อันชัดเจนของการที่เขาจะได้รับ การยอมรับว่าเป็นหนึ่งในสามบุคคลหลักในหลักเกณฑ์ของพระบาฮาอุลลาห์ ตามคำบอกเล่าของไซกี เอ็ฟเฟนดี

ข่าวลืออย่างแรงกล้าที่จะต้องพยายามทำให้ใจของเรากระจ่างชัดเกี่ยวกับตำแหน่งของอับดุล-บาฮา และความหมายของตำแหน่งนี้ ในหลักเกณฑ์อันศักดิ์สิทธิ์ มันจะเป็นการยากสำหรับเรา ผู้ที่อยู่ใกล้บุคคลที่ยิ่งใหญ่และถูกดึงดูดโดยบุคลิกนั้นดุจพลังแม่เหล็กอันลึกลับที่จะเข้าใจได้กระจ่างชัดถึงบทบาทและลักษณะของผู้ที่มีหน้าที่อันไม่เหมือนใคร ทั้งในหลักเกณฑ์ของพระบาฮาอุลลาห์ และในประวัติแห่งศาสนาทั้งหมด ถึงแม้ว่าจะอยู่ในมิติและเคลื่อนไหวในมิติของเขาเอง และดำรงตำแหน่งที่แตกต่างไปจากผู้ประกาศศาสนาไปเสียก็ตาม แต่โดยที่พระบาฮาอุลลาห์เป็นผู้กำหนดตำแหน่งหน้าที่ให้กับเขา ก็ทำให้ทั้งสามรวมตัวกันเป็นบุคคลที่โดดเด่นสามบุคคลในศาสนาที่ไม่มีศาสนาใดจะเทียบได้เลยในประวัติศาสตร์ศาสนาทั้งหมด ความจริงที่ว่าอับดุล-บาฮาไม่ใช้การปรากฏของพระผู้เป็นเจ้า ความจริงที่ว่าถึงแม้ว่าเขาจะเป็นผู้สืบทอดของบิดาของเขา แต่เขาไม่อยู่ในฐานะเดียวกับบิดาของเขา ความจริงที่ว่า ไม่มีใครอื่นนอกจากองค์บ๊อบและพระบาฮา-

อูลลาห์เท่านั้นที่อาจประกาศฐานะของพระองค์ได้ก่อนที่ระยะหนึ่ง
 หนึ่งปีเต็มจะผ่านไป เป็นความจริงที่ฝังลึกอยู่ในคำกล่าวของผู้ก่อตั้ง
 ศาสนาของเรา และผู้ตีความคำสอนของพระองค์¹

และในทำนองเดียวกันพระสิทธิชตะได้เน้นย้ำถึงความสัมพันธ์อันใกล้ชิด
 ระหว่างบุคคลสำคัญสามคนนี้ รวมทั้งลำดับก่อนหลังตามที่ปรากฏอยู่ในศาสนา
 บาไฮ

ขอให้รู้ไว้เถิดว่า ใครก็ตามที่จำได้ว่าพระพุทธรูป² คือดอกบัวขาว
 (บุญทรวิ) ในท่ามกลางมนุษย์ นั่นคือผู้ที่พระโพธิสัตว์ อาโลกิตศวร
 และ มหาธรรมบทยุคที่ 447 ถือว่าเป็นมิตรที่ดีที่สุด เขาจะเกิดอยู่ในที่อยู่ของ
 พุทธะ³ โดยนั่งอยู่ในโพธิ-มณฑล⁴

เราเพียงต้องอ้างอิงข้อความ (ในหน้า 388-389 และ 444-446) เมื่อกล่าว
 ถึงการหลบหายไปของทั้งองค์บ๊อบและพระบาฮาอูลลาห์ และการให้เกียรติยศ
 ของพระบาฮาอูลลาห์และสาธุศิษย์ของพระองค์ เพื่อที่จะเห็นว่า คำกล่าวต่อไปนี้
 ก็จะไม่ได้อ้างถึงผู้ใดเลย นอกจากพระบาฮาอูลลาห์ องค์บ๊อบ และอับดุล-บาฮา

แต่ด้วยประสิทธิภาพของบทสวดมนต์อันเก่าแก่ของตถาคตนั้น
 เหล่าผู้ที่นับถือและจำพระองค์ได้ล้วนจะได้ถึงซึ่งสิ่งที่เขามุ่งหวัง

แม้เพียงการรับรู้ภาพของพุทธรูปองค์นั้นก็ทำให้ผู้นั้นได้รับพรอัน
 ประมาดค่ามิได้ ดังนั้น เราต้องตั้งสติมั่นอยู่กับสัญลักษณ์ทางกายภาพ
 ของพุทธรูปนั้นอีกมากเท่าใดแล้ว พุทธอมิตยุดมิมิพลังอำนาจที่เหนือ

¹ Dispensation of Baha 'u' llah, หน้า 42 โดยท่านไซกี เอ็ฟเฟนต์, 1934, Baha'i Publishing Com-
 mittee, Wilmette, อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา.

² อมิตยุด หรือ อมิตาภา (พระบาฮาอูลลาห์).

³ อามิตยุด รัตนสูตร, ตอน IV v. 32.

⁴ วงจรแห่งปัญญาหรือธรรมะ เช่น ศาสนา ในคัมภีร์ทางพุทธอื่น ๆ นั้น แปลความหมายว่า "ลานแห่ง
 การตรัสรู้" (โพธิมณฑล ใน สัทธรรมมุนดากริ, VII 7) และแปลว่า "ห้องโถง" (โพธิมณฑล พุทธจริต,
 XIV. 90).

ธรรมชาติ นั้นเป็นเพราะพระองค์สามารถเข้าถึงได้ทุกสิ่งทุกอย่าง พระองค์สามารถแปลงตนเองในทุกๆ มิติ ร่างของพระองค์แสดงออกเป็นสีทองเสมอ วรรค์มีบนเศียร (สว่างไสว)—พุทธะที่แปลงองค์—และดอกบัวที่เป็นอัญมณีก็เป็นเช่นที่ได้กล่าวมาแล้วก่อนหน้านี้ ร่างของพระโพธิสัตว์ทั้งสอง¹ เหมือนกันเสมอ

และก็อีก:

มนุษย์ทุกคนทุกนามสามารถสังเกตโพธิสัตว์องค์ใดองค์หนึ่งจากสององค์ได้ด้วยเครื่องหมายบนเศียรของพระองค์ โพธิสัตว์ทั้งสองนี้ช่วยเหลืออภิมิตยุตในภารกิจของพระองค์ในการปลดปล่อยมนุษยชาติ นี่คือความคิดคำนึงที่ทำให้เกิดการรับรู้ร่วมในพุทธะและโพธิสัตว์ และนี่คือกรรมฐานที่ลึบสาม²

นอกจากนี้ ประโยคจากคำกล่าวข้างต้นที่ว่า “พระองค์จะทรงประทับอยู่ที่โพธิ-มณฑล” และจะ “กำเนิดขึ้นในที่อยู่ของพุทธะ”³ ก็เป็นที่ชัดเจน หากเราจำได้ว่าสุชาติ ซึ่งตอนนี้อยู่ในอาณาบริเวณของอัครคาและไฮฟา อันเป็นที่พำนักของพระบาฮาอุลลาห์ องค์บ๊าบ และอับดุล-บาฮาอัน ก็ยังเป็นดินแดนอันศักดิ์สิทธิ์ในอดีต ซึ่งเรียกกันว่าดินแดนแห่งศาสดา—“ที่พำนักของพุทธะ” ในวิหารขององค์บ๊าบนั้น “โพธิ-มณฑล” หรือมักแปลว่าวงกลมอันเป็นสัญลักษณ์แห่งปัญญา หรือ “สถานที่แห่งการตรัสรู้” และมีความเปรียบเทียบกับกันได้ นั่นก็คือ

¹ “ความเป็นสอง” นี้มีความเป็นจริงที่เดียวในแง่หนึ่ง เนื่องจากองค์บ๊าบ (อวโลกิตศวร) และอับดุล-บาฮา (มหาธัมมบท) ฝังอยู่ในที่ฝังศพเดียวกับที่พระบาฮาอุลลาห์ได้สั่งให้อับดุล-บาฮาสร้างขึ้นเพื่อองค์บ๊าบ ที่แนวสันเขาคาร์เมล ดังนั้น ร่างของทั้งสองจึงถูกฝังอยู่ภายใต้ที่ฝังศพเดียวกัน

² *อภิมิตย ษณสูตร*, ตอน II v. 21 คัมภีร์ในศาสนาอื่นทำหน้าที่กรรมถึงของสามมิติแห่งจิตวิญญาณ เช่น ศาสดาเซคาเรียของยิว (IV 13) “เจ้าไม่ทราบดอกหรือว่านี่คืออะไร? และข้าได้ตอบว่า ไม่ดอก ข้าไม่ทราบ แล้วพระองค์จึงตอบว่า นี่คือบุคคลผู้ได้รับเลือกทั้งสอง ที่ยืนเคียงคู่กับพระผู้เป็นเจ้าของโลกทั้งหมด”.

³ ดูหน้า 446-447 ประกอบ (รวมทั้งเชิงอรรถ 4).

สถานที่ซึ่งชาวบาไฮต้องป็นขึ้นหน้ามุขเจ็ดชั้นตามแนวเขาคาร์เมล และเข้าไปแสดงความรักต่อองค์บ๊าบและอับดุล-บาฮา

ถึงแม้ว่าพระลัทธิตตะจะได้ย้าให้สานุศิษย์ของพระองค์ตระหนกอยู่เสมอถึงความสำคัญของบุคคลสามคนนี้ นั่นคือ พระบาฮาอูลลาห์ องค์บ๊าบ และอับดุล-บาฮา แต่พระองค์ก็ได้ย้าถึงความสำคัญของอวโลกิตศวรร (องค์บ๊าบ) เหนือ มหาธรรมบท (อับดุล-บาฮา) ดังที่พระบาฮาอูลลาห์ และอับดุล-บาฮา ได้ทำเช่นเดียวกัน

เมื่อเจ้าได้เห็นรูปที่นั้งอยู่แล้ว ภาพที่เกิดขึ้นในใจของเจ้าก็จะชัดเจน และเจ้าก็จะสามารถเห็นความเรืองรองแห่งประเทศพุทธรนั้นได้ชัดเจนที่มีพื้นเป็นอัญมณี... เมื่อเจ้าได้รับประสบการณ์นี้แล้ว เจ้าก็จะต้อง (รับรู้) ถึงดอกบัวอันยิ่งใหญ่ที่อยู่ทางซ้ายของพุทธร และมีความละเอียดคล้ายคลึงกับดอกบัวของพระพุทธรเจ้าในทุกๆ ทาง และนอกจากนั้นอีก เจ้าก็ต้อง (รับรู้) ดอกบัวอีกดอกหนึ่งซึ่งอยู่ทางด้านขวาของพุทธร จงรับรู้เถิดว่ามีภาพของโพธิสัตว์อวโลกิตศวรรประทับอยู่บนบัลลังก์ดอกไม้ด้านซ้าย และส่งลำแสงสีทองเหมือนกับพระพุทธรเจ้า แล้วก็จะรับรู้เถิดว่า มีภาพของโพธิสัตว์ มหาธรรมะ ประทับอยู่บนบัลลังก์ดอกไม้ด้านขวา¹

นี่เนื่องจากว่า รากฐานของพลังอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่ง ณ ที่นี้มีสัญลักษณ์เป็นดอกบัวของอวโลกิตศวรรนั้น "มีความละเอียดคล้ายคลึงในทุกๆ ด้าน" กับ "ฐาน" ของพุทธรอมิตยุต (พระบาฮาอูลลาห์) ดังที่พระลัทธิตตะได้กล่าวไว้ พระบาฮาอูลลาห์เองก็ได้ย้าถึงสิ่งนี้ใน *สุรต'อุล เฮกาล* (คัมภีร์ที่ใช้ร่างกายมนุษย์เป็นคำสอน) "พระองค์ผู้ได้แปลงวาจาของพระผู้เป็นเจ้า (เช่น พระบาฮาอูลลาห์เอง) ไม่ใช่ใครอื่นใดนอกจากจุดเริ่มต้นจุดแรก (องค์บ๊าบ) ผู้ที่เราได้เห็นชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง" และในข้อเขียนอีกฉบับหนึ่ง พระบาฮาอูลลาห์บ่งบอกถึงลักษณะการ

¹ *อามิตย ฌยสูตร*, ตอน II v. 17.

ปรากฏขององค์บ๊าบว่า “เป็นการปรากฏครั้งก่อนของข้า” และอีกที่จากข้อเขียนของพระสิทธัตถะตั้งได้กล่าวมาแล้วก่อนหน้านั้น¹ แสดงให้เห็นว่ารัศมีแผ่กระจายของอวโลกิเตศวร “เป็นเช่นเดียวกันโดยแท้จริง” กับอมิตยุต และนี่จึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับการปรากฏ—ปาฏิหาริย์² ดังที่พระสิทธัตถะได้ทำนายการเกิดไว้อย่างแม่นยำ ในอีกแง่หนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับมหาอัมมบาท (อับดุล-บาฮา) ผู้นั่งอยู่บนดอกบัวดอกถัดมานั้น ไม่สามารถเทียบเคียงได้กับองค์ทั้งสองไม่ว่าจะในฐานะที่ดอกบัวนั้นเป็นฐานแบบเดียวกับดอกบัวอีกสองดอก นั่นเป็นเพราะอับดุล-บาฮาไม่ใช่ปรากฏการณ์อันศักดิ์สิทธิ์หรืออวตาร หรือไม่ว่าจะในฐานะของ “รัศมีที่ก่อกำจาย” เพราะในทำนองเดียวกัน พลังและความรับรู้ของอับดุล-บาฮา ก็เป็นผลสะท้อนของพลังอันครอบจักรวาล และความรู้อันครอบจักรวาลของพระบาฮาอูลลาห์³ พระสิทธัตถะได้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างอันน้อยนิดระหว่างอมิตยุตและอวโลกิเตศวร ซึ่งองค์บ๊าบเองก็กล่าวยอมรับในส่วนของความสัมพันธ์ของพระองค์เองกับพระบาฮาอูลลาห์

เมื่อเจ้าได้เห็นพุทธอมิตยุตอย่างชัดเจนแล้ว เจ้าต้องรำลึกถึงโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร... เครื่องหมายอื่นๆ บนร่างของพระองค์ และเครื่องหมายแห่งความดีงามของอื่นๆ เล็กๆ น้อยๆ นั้นสมบูรณ์ และไม่ได้แตกต่างจากเครื่องหมายของพุทธะ ซ้อยกเว้นอย่างเดียวกันก็คือการมีผ้าโพกศีรษะ³ ดังนั้นจึงไม่เห็นศีรษะส่วนบนของพระองค์ ซึ่งเครื่องหมายของพระองค์สองเครื่องหมายนั้นด้อยกว่าเครื่องหมายของผู้ที่ได้รับการยกย่องแห่งโลก:- นี่คือการรับรู้ถึงรูปแบบและร่างที่แท้จริงของโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร และนี่เป็นการรำลึกถึงเป็นครั้งที่สิบ ไครกี

¹ อามิตย ุทธนยสูตร, ตอน II v. 17.

² ซึ่งพระบาฮาอูลลาห์ องค์บ๊าบ พระสิทธัตถะ และอวตารองค์อื่นที่มีอยู่ในฐานะที่เป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นจริงอันศักดิ์สิทธิ์ของแต่ละพระองค์เอง.

³ “ผ้าโพกศีรษะ” (อุษณิศะศิระกถา).

ตามที่ต้องการรำลึกถึงโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ต้องกระทำการรำลึกถึง ด้วยวิธีที่เข้าใจได้บอกไว้ ผู้ที่ทำการรำลึกถึงนี้จะไม่ประสบภัยพิบัติ พวกเขาจะขจัดลึนซึ่งอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากกรรม และพร้อมนั้นก็ขจัดลึนซึ่งบาปที่จะทำให้เขาเกิดและตายอีกซ้ำกับซ้ำกัลป์ แม้แต่เพียงได้ ยินนามของโพธิสัตว์ จะทำให้ผู้นั้นเข้าถึงปีติสุขอันประมาณมิได้ ดังนั้นอีกเท่าใดที่ผู้ขยันจะนึกถึงพระองค์! ใครก็ตามที่รำลึกถึงโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ต้องรำลึกถึงผ้าโพกศีรษะของพระองค์ และต่อมารำลึกถึงมงกุฎแห่งสวรรค์ของพระองค์¹

ต่อจากนั้นเจ้าจะต้องรำลึกถึงโพธิสัตว์ มหาธรรมะ ผู้มีเครื่องหมายทางเรื่อร่าง ความสูง และขนาด เท่ากับอวโลกิเตศวร หากมีใครสักคนหนึ่งเพียงเห็นแสงเรืองรองที่เปล่งออกมาจากรากแห่งเกศาของโพธิสัตว์นี้ ในเวลานั้นเขาจะได้เห็นรัศมีอันบริสุทธิ์ซึ่งเปล่งออกมาจากพุทธะจำนวนองค์ที่นับไม่ได้ถึงสิบทิศทาง

ด้วยเหตุผลนี้เองที่โพธิสัตว์ได้รับการกล่าวขานว่าเป็นแสงอันไม่มีขีดจำกัด ด้วยแสงแห่งปัญญานี้เองที่พระองค์เผื่อแผ่องค์ต่อมนุษย์ทุกผู้ทุกนาม และทำให้พวกเขาได้หลุดพ้นจากหนทางความเป็นอยู่สามทาง (นรก เปรต และการเกิดเป็นสัตว์มนุษย์) และถึงซึ่งพลังอันสูงสุด ด้วยเหตุผลเดียวกันนี้เองที่โพธิสัตว์ถูกเรียกว่า โพธิสัตว์แห่งพลังอันยิ่งใหญ่ (มหาธรรมะ) ผ้าโพกศีรษะของพระองค์เทียบได้กับ บัทมา—(ดอกบัว) บนยอดของผ้าโพกศีรษะ คือภาชนะอัญมณี ซึ่งเต็มไปด้วยแสงรัศมีเรืองรองที่แสดงออกซึ่งสภาวะแห่งความเป็นพุทธะ เครื่องหมายอื่นๆ ตามร่างกายเท่าๆ กับเครื่องหมายของอวโลกิเตศวร นี่คือการรับรู้ถึงรูปแบบและร่างของโพธิสัตว์ มหาธรรมะ และนี่

¹ "มงกุฎแห่งสวรรค์" มีความหมายถึงความเรืองรองทางจิตวิญญาณ.

เป็นการรำลึกครั้งที่สิบเอ็ด¹

แม้ว่าจะมีความแตกต่างทางจิตวิญญาณระหว่างอับดุล-บาฮา และอีกทั้งสององค์ที่ทำให้เกิด “สามชั่ว” ทางจิตวิญญาณ แต่กระนั้นพระสิทธิทัศนะก็ได้อธิบายถึงลักษณะทางกายภาพที่คล้ายคลึงกันระหว่างอับดุล-บาฮาและองค์บ๊าบสำหรับผู้ที่มีความซื่อสัตย์ซึ่งจะให้เห็นมิติทางจิตวิญญาณของพระองค์ทั้งสอง พระองค์ก็ได้สวมผ้าโพกศีรษะดังที่เป็นวัฒนธรรมสากลในหมู่ชาวอินเดียและชาวอิหร่าน นักประวัติศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่ผู้มีนามว่า นาบิล ได้บรรยายไว้ในหนังสือ *The Dawn Breakers* เกี่ยวกับผ้าโพกศีรษะสีเขียวแบบพิเศษขององค์บ๊าบ (อวโลกิตศวร) ในสองโอกาสว่า :

ในวันนั้นเอง เมื่อไม่กี่ชั่วโมงก่อนที่อาทิตย์อัสดง ในขณะที่เดินอยู่แถวประตูเมือง ตาของเขามองออกไปเห็นเด็กหนุ่มที่ดูมีรัศมีเรืองรอง ผู้สวมผ้าโพกศีรษะสีเขียว ผู้เดินเข้ามาใกล้เขาและทักทายเขาด้วยรอยยิ้มแห่งมิตรไมตรีอันดี²

อีกครั้งหนึ่งก็เป็นโอกาสที่กษัตริย์สุสเซน ช่าน อี อิวาานี ผู้เป็นผู้นำราชการจังหวัดซีราช (ซึ่งเป็นจังหวัดถิ่นเกิดขององค์บ๊าบ) สอบสวนองค์บ๊าบเป็นครั้งแรก สุสเซน ช่าน ได้สั่งให้นำองค์บ๊าบมาพบท่าน ต่อจากนั้นก็เยาะเย้ยถากถางพระองค์ในที่สาธารณะอย่างไม่เกรงใจ

เขาประห้วงอย่างโกรธแค้นว่า “เจ้าทราบหรือไม่ว่า เจ้าได้ก่อความอับอายให้ได้เกิดต่อศาสนอิสลามอันศักดิ์สิทธิ์³ และต่อบุคคลผู้ที่น่านับถือในพระราชวงศ์ของเรา เจ้าไม่ใช่หรือที่อ้างว่าเป็นผู้ก่อกำเนิดการเปิดเผยอันใหม่ที่จะลบล้างหลักเกณฑ์ในกูรอ่าน” องค์บ๊าบกล่าวตอบ

¹ อามิตยุ ธนยสูตร, ตอน II v. 19.

² ผ้าโพกศีรษะมีความหมายว่า ผู้โพกนั้นเป็นผู้สืบสายมาจากศาสดามุฮัมมัด *The Dawn Breakers*, หน้า 52 นาบิล แปลโดยท่านไซกี เอ็ฟเฟนต์, 2475, Baha'i Publishing Committee, New York.

³ ลัทธิของมุฮัมมัด.

โดยสงบว่า “หากมีคนชั่วคนหนึ่งเดินเข้ามาหาท่านพร้อมด้วยข้าว ขอให้ท่านแก้ไขสถานการณ์โดยทันที มิฉะนั้น ด้วยความไม่รู้ท่านจะทำลายผู้อื่นและต้องได้เสียใจโดยพลันในสิ่งที่ท่านได้กระทำลงไป”¹ คำพูดเหล่านี้ทำให้ฮุสเซน ข่าน โกรธเป็นพื้นเป็นไฟ “อะไรนะ!” เขาตะโกนดัง “นี่เจ้ากล้าที่จะกล่าวถึงเราว่าเป็นผู้ชั่วร้าย โง่เขลา และบ้า อย่างนั้นหรือ?” และเมื่อئันเขาก็หันไปที่ผู้ช่วยของเขาและสั่งให้ตบหน้าองค์บ๊าบ แรงตบนั้นมากเสียจนผ้าโพกศีรษะขององค์บ๊าบตกลงสู่พื้น ซัดอาบู่-ตุร่าบ ผู้เป็นอิหม่ามจุมอียแห่งเมืองชีราซ ที่อยู่ในที่นั้น และไม่พอใจในการกระทำของฮุสเซน ข่าน สั่งโดยพลันให้นำผ้าโพกศีรษะขององค์บ๊าบโพกที่ศีรษะขององค์บ๊าบ และได้เชิญชวนให้องค์บ๊าบนั่งข้างๆ เขา อิหม่ามจุมอียหันไปทางผู้ว่าการและอธิบายถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคำอ่านในกูรอ่านที่องค์บ๊าบได้ยกขึ้น และได้พยายามสงบโทสะของเขาด้วยการพูดว่า “คำกล่าวที่ชายหนุ่มผู้นี้ได้ยกขึ้นมา กล่าวนั้น ได้ทำให้เกิดความรู้สึกที่ลึกซึ้งขึ้นในใจของฉันเป็นอย่างมาก สิ่งที่ดีถือว่าเป็นสิ่งที่ฉลาดที่จะทำก็คือพิจารณาเรื่องนี้ด้วยความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง และตัดสินใจด้วยคำสอนในหนังสืออันศักดิ์สิทธิ์” ฮุสเซน ข่าน ก็พร้อมจะยินยอมตามนั้น...²

เหตุที่มีการกล่าวอ้างถึงผ้าโพกศีรษะขององค์บ๊าบ ก็เพราะไม่มีรูปภาพใดๆ ของพระองค์แต่อย่างใด แต่เราสามารถเทียบเคียงได้จากที่พระสิริทศตะบรบรรยายถึงอับดุล-บาฮา (โพรสิสตร์ มหาธรรมบทยุคที่ 453) ในบทเดียวกันของพระสูตรเดียวกัน (หน้า 450-451) เรามีข้อความที่เหมือนกันในข้อเขียนของผู้อื่น นักปราชญ์และ

¹ เป็นข้อความหนึ่งจากคัมภีร์กูรอ่าน, (49 : 6) คัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของลัทธิมุฮัมมัด.

² *The Dawn Breakers*, หน้า 150-1 นานิล เป็นที่ผ่านสนใจว่า พระสิริทศตะบรไม่ได้กล่าวถึงผ้าโพกศีรษะของพระบาฮาอูลลาห์—อมิตาภา แต่อย่างไร แต่กล่าวถึงเพียงมงกุฎเท่านั้น จากหน้า 432-434 เราก็จะยังเห็นอีกว่า อี. จี. บราวน์ ก็บรรยายผ้าโพกศีรษะของพระบาฮาอูลลาห์ว่าเป็น “ตาซ” (มงกุฎ).

ผู้นำหลายคนที่ได้รับเกียรติได้พบอับดุล-บาฮา เราสามารถยกมาหนึ่งบทดังนี้ :

เมื่อได้มองอับดุล-บาฮา แล้ว ก็เห็นว่าบุคลิกของเขาสร้างความประทับใจ ร่างใหญ่หน้าเคารพยำเกรงนุ่งห่มด้วยเสื้อคลุมอาบา คีระชะครองผ้าโพกซึ่งขาวเหมือนคีระชะและเกศา แววดตาอันคมลึกซึ่งเมื่อสบเข้าแล้วจะทำให้หัวใจหวั่นไหว รอยยิ้มที่โปรยปรายความหวานต่อทุกๆ คน... แม้ในรุ่งอรุณแห่งชีวิตของเขา เขาก็ยังมีความกระตือรือร้นสนใจในความเป็นไปของเหตุการณ์บ้านเมือง เมื่อนายพลอัลเลนีย์ ขึ้นบกที่อัสซีปต์ เขาได้ไปขอคำแนะนำจากอับดุล-บาฮา ก่อน เมื่อชาวซีอนนิสต์ไปถึงดินแดนแห่งคำสัญญา เขาก็ไปเสาะหาอับดุล-บาฮาเพื่อขอคำแนะนำ อับดุล-บาฮาเต็มไปด้วยความหวัง... เขาสอนความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงโดยกล่าวว่า “โลกมนุษย์นั้นมีปีกสองข้าง หากปีกข้างหนึ่งอ่อนแอ นกก็ไม่สามารถบินได้”¹

พระสิริทตตะเองได้เน้นย้ำให้ผู้ฟังของพระองค์ทราบถึงความสำคัญอันยิ่งยวดในการจดจำคำกล่าวของพระองค์เกี่ยวกับสุชาวดีและรูปสำคัญสามรูป

จงฟังอย่างตั้งใจ! จงฟังอย่างตั้งใจ! จงใคร่ครวญถึงสิ่งซึ่งเจ้าได้ยินมา! ข้า พุทธะ กำลังจะอธิบายถึงกฎที่จะปลดเปลื้องตนเองออกจากความยุ่งเหยิงและความทรมานให้ฟังโดยละเอียด ขอจงจำไว้ให้แม่นยำเพื่อที่เจ้าจะได้อธิบายต่อหน้าผู้ฟังชนได้โดยละเอียด

ในที่สุดความที่พระสิริทตตะได้เปิดเผยรายละเอียดแก่ผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งสามเสียชัดเจนยิ่งต่อผู้ฟังของพระองค์ นั่นคือ เวเททิ และพระอาหนท์ และความที่ทั้งสองนั้นมุ่งมั่นที่จะจดจำรายละเอียดให้มากที่สุดเพื่อที่จะอธิบายรายละเอียดทั้งหมดต่อผู้ฟัง จิตใจของทั้งสองจึงได้เห็นภาพของผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งสามแห่งสุชาวดี ที่พระสิริทตตะได้บรรยายไว้อย่างถูกต้องเสียจนสามารถถ่ายทอดภาพ

¹ “The World” นั้นเป็นหนังสือพิมพ์อังกฤษซึ่งโลกมาโดย The New York World ประจำเดือนธันวาคม พ.ศ. 2464.

นั้นได้ชัดเจนให้แก่ผู้ฟัง

ในขณะที่พุทธะกำลังกล่าวคำพูดเหล่านี้อยู่นั้น พุทธอมิตยุต ยืนอยู่ในห้องฟ้าพร้อมด้วยโพธิสัตว์ มหาธรรมะ และอวโลกิตศวรร ขนาบอยู่ทางด้านขวาและซ้าย รัศมีแผ่ออกสว่างไสวเสียจนไม่มีใคร สามารถจะมองเห็นองค์ได้อย่างชัดเจน แสงอันสว่างเจิดจ้าในเรื่อง ร่องเป็นรอยเท้าของแสงเรืองรองแห่งเนื้อทอง (แสงเงินแสงทอง) เมื่อนั้น เวเทหิได้เห็นพุทธอมิตยุต และได้เข้าไปใกล้ผู้ที่ทั้งโลกยกย่อง และได้แสดงความเคารพต่อพระองค์ โดยการก้มลงจนหัวแตะเท้า แล้วกล่าวว่า “ดูกร ผู้ได้รับพร! ด้วยพลังอำนาจแห่งพุทธะ ข้าสามารถ มองเห็นพุทธอมิตยุตได้แล้ว พร้อมด้วยโพธิสัตว์ทั้งสอง แต่มนุษย์ ทั้งหลายในอนาคตเล่าเขาจะรำลึกถึงพุทธอมิตยุตและโพธิสัตว์ทั้งสอง ได้อย่างไร?”¹

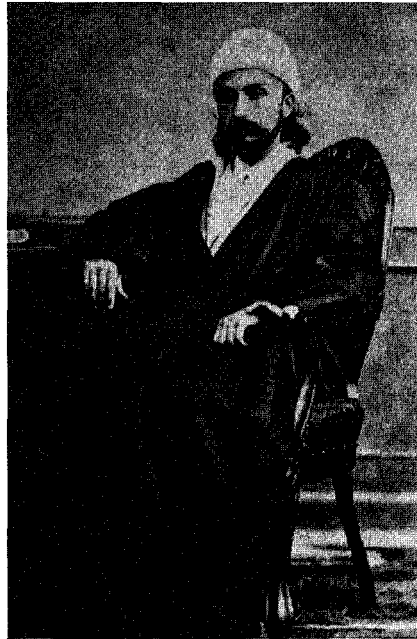
คำถามของเวเทหิ ซึ่งตั้งไว้ยี่สิบห้าศตวรรษมาแล้ว มีคำตอบแล้วใน หนังสือเล่มนี้ อย่างไรก็ตาม คำตอบก็คงจะมีไม่ได้จนกว่าเหตุการณ์ที่เป็นจริง หรือตัวบุคคลที่พระลิขิตจะได้บรรยายไว้อย่างชัดเจน ไม่ได้กลายเป็นสิ่งที่เห็น ได้อย่างเด่นชัดทางกายภาพ พระองค์ทั้งสามได้แสดงองค์ให้เราได้เห็นอย่างเด่นชัดแล้ว

ด้วยความมามะนะพยายามของอับดุล-บาฮา ในการเดินทางไปยังดินแดน ผังตะวันตก และเขียนข้อความอันมากมายเกี่ยวกับระเบียบของโลกที่บิดาของเขาได้เคยกล่าวไว้ ทำให้ศรัทธาแห่งศาสนาของพระบาฮาอูลลาห์เผยแผ่ไปได้มากมาย แต่อย่างไรก็ตาม ไม่มีใครที่จะทราบดีเท่ากับอับดุล-บาฮา ถึงสัจธรรมที่ว่า ศาสนาบาไฮต้องพัฒนาต่อไปอีก ก่อนที่ก้าวไปถึงจุดที่จะมีองค์กร บัญญัติที่พระบาฮาอูลลาห์ได้วาดภาพไว้ และอับดุล-บาฮาทราบดีว่าสิ่งนี้จะไม่เกิดขึ้นในช่วงที่เขามีชีวิตอยู่ อับดุล-บาฮาจึงได้จัดสรรให้มีบุคคลอีกผู้หนึ่งใน

¹ อามิตย ธารยสูตร, ตอน II v. 15.

अबदुल-बासा ที่ซคาโก้ 1912

अबदुल-बासा ที่อดีมีห์
(อาเดรียโนเบิ้ล) 1867

Abdul-Baha in Chicago, 1912.

Abdul-Baha in Adirrh (Adriano) 1867

TA-SHIH-CHIH PUSA

TA-SHIH-CHIH PUSA is one of the two principal attendants of Amida Buddha whose name also means MAHASTHAMAPRAPTA meaning "one who has attained great strength". She is therefore called the Goddess of Universal Strength. She is also an attendant of Amida Buddha, representing His infinite Wisdom just as Kuan Yin represents His Compassionate aspect, and together they are responsible for welcoming the Buddha of the PURE LAND at the time of our death. Unlike Kuan Yin Pusa whose role is to grant help and assistance through prayers, Ta-Shih-Chih Pusa renders help to those who are bent on perishing to practice the Buddha's way of life and striving to attain perfection. It is said that this great Pusa has a Child, Perfection or Lotus Pradana which She sends to those who hold Her Name as their only hope and give it to the Pure Land. Those who wish to develop a harmonious life with Her should daily spend a few minutes contemplating on Her and repeat the "wisdom and strength" or "invocation", or "prayer" holding her name through the recitation of the prayer: "NAMO TA-SHIH-CHIH PUSA"

Note: While the description of Mahasthamaprapta is in accord with Abdul-Baha's status, yet just like in the case of Devalekitasvara (Kuan Yin) (Chapter 12), so too, in the case of Mahasthamaprapta (Ta-shih-Chih) the Chinese versions changed the gender of these two female companions of the Buddha into males without any license from Buddhist scriptures.

โลกแห่งบาไฮ ที่เป็นบุคคลที่มีความเป็นเอกและพร้อมที่จะเป็นผู้นำและผู้ปกป้อง เช่นเดียวกับที่พระบาฮาอุลลาห์ได้มอบหมายให้บุตรชายคนโตของพระองค์ปฏิบัติตามภารกิจต่อจากพระองค์ ขณะนี้อับดุล-บาฮาได้มอบหมายให้หลานคนโตของเขา นั่นคือ โซกิ เอ็ฟเฟนดี ราบานี ให้เป็นผู้รักษาศาสนาบาไฮ¹ เขาได้ทำสิ่งนี้สำเร็จด้วยการอาศัยเครื่องมือคือ ‘พินัยกรรมและคัมภีร์’ ซึ่งเป็นกฎกลางแห่งกฎระเบียบของโลก เราจะยกบทคัดย่อมาจาก ‘พินัยกรรมและคัมภีร์’ ในส่วนที่เกี่ยวกับการมอบหมายให้โซกิ เอ็ฟเฟนดี เป็นผู้รักษาศาสนาบาไฮ

ดูกร มิตรที่รักของข้า หลังจากที่ถูกกล่าวโทษได้สิ้นชีวิตลง จึงเป็นความจำเป็นที่อัคซาน (กิงก้านสาขา)² อาฟนาน (กิงไม้เลื้อย)³ แห่งต้นโลตอันคักดีลีตี⁴ หัตถ์ (เสาเอก) แห่งความเป็นพระผู้เป็นเจ้า⁵ และผู้เป็นที่รักแห่งความงามแห่งอากา⁶ ให้หันไปสู่โซกิ เอ็ฟเฟนดี ผู้เป็นกิงก้านสาขาอันหนุ่มแน่น ซึ่งแยกกิ่งออกมาจากต้นโลตอันคักดีลีตีและทรงกลด⁶ และผลไม้ที่เกิดจากการประสานรวมกันของหน่อสองหน่อของต้นไม้อันคักดีลีตี เพราะเหตุว่าเขาคือสัญลักษณ์ของพระผู้เป็นเจ้า เป็นกิงก้านสาขาที่ได้รับเลือกแล้ว เป็นผู้รักษากฎฤษฎีของพระผู้เป็นเจ้า เขาผู้เป็นผู้ที่อัคซาน อาฟนาน หัตถ์แห่งความเป็นพระผู้เป็นเจ้า และผู้ที่เขารักทั้งหมดต้องหันเข้าหา⁷

1 บุตรชายของอับดุล-บาฮา นั่นคือ ฮุสเซน เสียชีวิตไปตั้งแต่มยังเล็ก.

2 บรรดาญาติของพระบาฮาอุลลาห์.

3 บรรดาญาติขององศ์บีบบ.

4 บาฮาผู้นำเคารพได้รับเลือกมาจากพระบาฮาอุลลาห์และในภายหลังจากท่านโซกิ เอ็ฟเฟนดี ฉากการที่เขาทุ่มเทอุทิศอย่างสูงต่อศาสนา.

5 พระบาฮาอุลลาห์.

6 องศ์องศ์บีบบและพระบาฮาอุลลาห์.

7 *The Will and Testament of 'Abdu'l-Baha*, อับดุล-บาฮา หน้า 11 แปลโดยท่านโซกิ เอ็ฟเฟนดี, พ.ศ. 2464 Baha'i Publishing Committee, Wilmette, อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา.

โชกิ เอ็ฟเฟนต์¹ เกิดในปี ค.ศ. 1897 และเกี่ยวข้องกับพระบาฮาอูลลาห์ ทางสายมารดาของเขา ซึ่งเป็นบุตรสาวของอับดุล-บาฮา และบิดาของเขาซึ่งเป็น ทายาทแห่งครอบครัววงศ์บีบ

ชีวิตของอับดุล-บาฮา ผู้เป็นแสงส่องนำทางแห่งความหวังและนำทางชาว บาไฮและที่ไม่ใช่บาไฮนั้น ได้จบลง และภารกิจของเขาสำเร็จลงก่อนที่เขาจะจบ ชีวิตลงในวันที่ 28 พฤศจิกายน ค.ศ. 1921 อับดุล-บาฮาทราบดีว่า เวลาของ เขาใกล้เข้ามาแล้ว และได้บอกกับครอบครัวและเพื่อนของเขาด้วยความรัก ถึง ความจากพรากนั้นเพื่อบรรเทาความเจ็บปวดไว้ล่วงหน้า ได้มีคำกล่าวอันมากมายที่กล่าวถึงอับดุล-บาฮาในขณะที่เขามีชีวิตอยู่ และเมื่อเขาได้สิ้นชีวิตลง ซึ่ง เขียนโดยทั้งผู้ยิ่งใหญ่และผู้หย่อน แต่ไม่มีคำกล่าวใดจะเทียบได้กับคำกล่าวของ โชกิ เอ็ฟเฟนต์ ผู้ที่อับดุล-บาฮาเลือกที่จะให้สืบทอดเขา โชกิ เอ็ฟเฟนต์ผู้นี้ ได้ พยายามบรรยายปรากฏการณ์แห่งความเป็นอับดุล-บาฮา

ดวงตาที่ฉายแววแห่งความรักความเมตตาต่อมนุษยชาติ ไม่ว่าจะ เป็นนิมิตรหรือคัมภีร์ บัดนี้ปิดลงแล้ว มือซึ่งยื่นออกไปข้างหน้าเสมอ เพื่อให้ท่านแก่ผู้ยากไร้และผู้โยเยหา ผู้หยุดนิ่ง และผู้พิการ ผู้ที่หยิ่งต่า มีเดบอด ผู้กำพร้า และผู้เป็นหม้าย นั้นได้หมดสิ้นซึ่งภารกิจทั้งหมด แล้ว เท้าทั้งสองที่ก้าวย่างไปด้วยเร็วแรงอันมีรู้เห็นดีเท่น้อย ไปตาม ทางแห่งบัญญัติของพระผู้เป็นเจ้าของผู้เมตตาท่านนั้น บัดนี้หยุดพักแล้ว เรียว ปากที่ได้เคยกล่าววาจาอันไพเราะเกี่ยวกับสาเหตุแห่งความทุกข์ของ มนุษย์นั้นเปิดสนิทลงแล้ว หัวใจที่ส่งผ่านความรักอันกว้างใหญ่ไพศาล

¹ ท่านโชกิ เอ็ฟเฟนต์ เป็นหลานชายคนโตของอับดุล-บาฮา เกิดที่อัครคา ในวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2440 ท่านได้รับการเลือกจากอับดุล-บาฮา ให้เป็นผู้รักษาศาสนาบาไฮ และเป็นผู้เดียวที่มีอำนาจตีความ ตัมกัรอันศักดิ์สิทธิ์ของศาสนา ท่านเสียชีวิตลงในปี พ.ศ. 2500 โดยทิ้งไว้ข้างหลังซึ่งชุมชนชาวบาไฮ ซึ่งขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งในปัจจุบันนี้บริหารโดยองค์กรยูติธรรมสากล อันเป็นองค์กร*ของผู้ที่ ได้รับเลือกทุกๆ ห้าปี โดยองค์กรบริหารของบาไฮระดับชาติ (*นี่คือสงฆ์ใหม่แห่งเมตไตรย-อมิตาภา ซึ่งเราจะได้กล่าวเพิ่มเติมต่อไปในบทที่ 18).

ต่อบุตรของพระผู้เป็นเจ้านั้นเปิดสนิทลงแล้ว จิตวิญญาณอันยิ่งใหญ่ ได้ผ่านไปจากชีวิตแห่งโลกแล้ว จากการคุกคามและจากศัตรูของความถูกต้อง จากพายุและความเหนื่อยยากในการทำงานหนักเพื่อผู้อื่นมาเป็นเวลาแปดสิบปี¹

และเขาก็ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า

ในอันดับแรกเราจะต้องถือเสมอว่าเขาคือศูนย์กลางและเป็นแกนแห่งบัญญัติของพระบาฮาอุลลาห์อันบริสุทธิ์ไร้มลทิน และที่ครอบคลุมชีวิตทุกแง่มุม ผลงานอันยิ่งใหญ่ของเขานั้นเปรียบเหมือนกระจะเงาแห่งแสงอันไร้รั้วรอย ผู้ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแห่งคำสอนของพระองค์ ผู้แปลความหมายของคำต่างๆ ของพระองค์โดยไม่มีผิดพลาด ผู้ครอบคลุมอุดมคติทั้งหมดแห่งศาสนาบาไฮ ผู้สร้างความคิดแห่งศาสนาบาไฮทั้งหมด ผู้เป็นกึ่งก้านสาขาที่แข็งแกร่งที่สุดที่ออกรากรากเหง้าอันเก่าแก่ เป็นสาขาแห่งกฎของพระผู้เป็นเจ้า เป็นบุคคลซึ่งเป็นในใจกลางของทุกๆ คน เป็นแกนกลางแห่งความเป็นหนึ่งเดียวของมนุษย์ เป็นสัญลักษณ์แห่งสันติภาพอันยิ่งใหญ่ เป็นดวงเดือนแห่งศาสนาอันศักดิ์สิทธิ์ยิ่ง แบบแผนที่เป็นสัจจะแสดงออกซึ่งความจริงแท้ ความสูงส่ง และสะอาดบริสุทธิ์ ภายใต้ชื่ออันมหัศจรรย์ คือ อับดุลบาฮา²

พระลิขิตตะถะเอง เราก็มองเห็นแล้วว่า พระองค์ได้บรรยายถึงเขา มหาธรรมบทยุคที่ 459 ว่าเป็นแสงสว่างอันไม่มีขีดจำกัด

ตลอดเวลาสามสิบหกปีหลังจากที่อับดุล-บาฮาได้แต่งตั้ง โซกิ เอ็ฟเฟนดี

¹ *The Chosen Highway*, "The Passing" หน้า 99 โดยท่านหญิงบลอมเฟลด์ พ.ศ. 2483 Baha'i Publishing Trust, กรุงลอนดอน.

² มีงานหลายชิ้นเขียนขึ้นเกี่ยวกับชีวิตของอับดุล-บาฮา ที่ครบที่สุดคือ '*Abdu'l-Baha, Hand of the Cause*, H.M. Balyuzi, George Ronald Publishers, กรุงลอนดอน.

เป็นผู้รักษานั้น เขาตั้งใจทำงานอย่างไม่รู้เหน็ดเหนื่อย และอย่างเต็มไปด้วยปัญญา ในการปฏิบัติให้เต็มที่ตามคำสั่งสอนของผู้เป็นตาผู้ยิ่งใหญ่ และเมื่อเขาอายุหกสิบปี และร่างกายที่บอบบางอ่อนแอลงแล้ว ชุมชนบาไฮแห่งโลกซึ่งมีสถาบันอยู่ในทุกประเทศในโลก ก็พร้อมแล้วที่จะก้าวออกไปเพื่อสวมมงกุฎแห่งศาสนา ซึ่งจะแผ่ซ่านไปทุกทิศจนถึงสหัสวรรษหน้า

โซกี เอ็ฟเฟนดี เสียชีวิตลงเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน ค.ศ. 1957 และในท่ามกลางหนังสือหลายต่อหลายเล่มที่เขียนถึงชีวิตและความสำเร็จของเขานั้น เล่มที่โดดเด่นที่สุดเขียนโดยภรรยาผู้นำเคารพของเขา *Hand of the Cause* นั่นคือ รุฮียี ร้าบานี¹

นอกจากการบรรยายรายละเอียดแห่งชีวิตของบุคคลสามคนผู้เป็นศูนย์กลางของศาสนาบาไฮและกฎเกณฑ์แห่งโลกของบาไฮแล้ว พระสิริทศถะยังได้ทำนายถึงชาวบาไฮอีกหลายคนที่มิชื่อเสียงทั้งชายและหญิงที่ก้าวขึ้นมาถึงจุดอันสูงส่งจากการที่ได้ปฏิบัติตนปฏิบัติภารกิจตามคำสอนของพระบาฮาอุลลาห์ บุคคลพวกนี้ได้รับขนานนามว่าเป็น “หัตถ์แห่งบัญญัติของพระผู้เป็นเจ้า” และพวกเขาถือว่ามีความรับผิดชอบในการเผยแพร่ศาสนาออกไปให้ขจรขยายไปทั้งสิบทิศในโลกนี้ ไม่ว่าที่ใดก็ตามที่ชาวหัตถ์เหล่านี้ท่องเที่ยว ชาวบาไฮทุกคนจะให้ความเคารพรักต่อพวกเขา ด้วยตระหนักถึงความรับผิดชอบที่พวกเขาแบกรับในการเผยแพร่ความงามอันหอมหวานศักดิ์สิทธิ์

ดูกร ภควต หากเมื่อข้าถึงซึ่งโพธิ์ เหล่าโพธิสัตว์ที่อยู่ในประเทศ พุทธะที่วัดขนาดไม่ได้ ที่นับไม่ได้ ที่รับรู้ไม่ได้ ที่เปรียบเทียบไม่ได้ ที่ยิ่งใหญ่ทั่วทั้งสิบทิศ เมื่อพวกเขาได้ยินชื่อของข้า และเมื่อเขาสยบลง และแสดงความเคารพต่อข้า² เมื่อเขากำลังปฏิบัติหน้าที่ของโพธิสัตว์

¹ *The Priceless Pearl*, Ruhyyih Rabbani, 1969 Baha'i Publishing Trust, 27 Rutland Gate, กรุงลอนดอน SW7.

² “การแสดงความเคารพโดยการย่อตัวลง” ก็เป็นวิถีในการสวดมนต์ที่จำเป็นของบาไฮ.

หากเขาไม่ได้รับเกียรติยศจากโลกและจากเทวะแล้วไซ้ ข้าก็ยอมไม่
ถึงซึ่งความรู้แจ้งที่สมบูรณ์¹

ไม่มีบุคคลใดที่จะได้รับอำนาจทางนิติบัญญัติและทางบริหารจากพระ
บาชอาอุลลาห์ ผู้ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทอำนาจและความรับผิดชอบแต่ในองค์กร
แห่งระบบบริหารที่พระองค์ได้เลือกสรรแล้ว แต่พระองค์เองเป็นผู้เริ่มก่อตั้ง
หัตถ์แห่งบัญญัติของพระผู้เป็นเจ้า โดยการแต่งตั้งกลุ่มคนที่พระองค์เลือกสรร
เพื่อรับภารกิจในการแผ่กระจายคำสอนแห่งวันใหม่² อับดุล-บาฮา และไซกี
เอ็ฟเฟนต์ ก็ได้แต่งตั้งหัตถ์แห่งบัญญัติเช่นเดียวกัน พระบาชอาอุลลาห์เรียกพวก
นี้ว่า “หัตถ์แห่งการก้าวขึ้นที่สูงและพลังอำนาจ” และประกาศว่า

หัตถ์เหล่านี้จะทำทุกอย่างเพื่อประกาศศรัทธาแห่งพระผู้เป็นเจ้า
และกล่อมเกลาชาวโลกในนามของข้า ผู้ทรงชีวิตด้วยตนเอง ผู้ทรง
พลัง³

การทำให้สำเร็จซึ่งกระบวนการแห่งการเปิดเผยเป็นระยะๆ สำหรับโลกนี้
อันเป็นกระบวนการซึ่งครบอันศักดิ์สิทธิ์ทุกพระองค์ได้ปฏิบัติมา ด้วยแนวทาง
ที่ต่อๆ กันมา และด้วยคำทำนายที่ไม่ผิดพลาดที่นำมาสู่การมาถึงของพระองค์
นั้น นี่แหละคือสิ่งซึ่งพระบาชอาอุลลาห์เน้นย้ำตลอดมาว่าคือจุดประสงค์ของ
ความเป็นอยู่ของพระองค์

ข้าขอเป็นพยานต่อหน้าพระผู้เป็นเจ้า ต่อความยิ่งใหญ่อันเป็น

¹ สุชาวดี-วูหะ ที่ใหญ่กว่า, 8. 35.

² พระสิทธิ์ดณะก็ได้ใช้วิธีการกล่าวคล้ายกันในการแยกบรรดาผู้ติดตามออกจากผู้ที่เขาเหล่านั้นติดตาม
ไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะได้ก้าวขึ้นสู่ระดับทางจิตวิญญาณที่สูงส่งอันเนื่องมาจากความพยายามของเขาใน
การช่วยเหลือมนุษย์เท่าใดก็ตาม “เมื่อโพธิสัตว์ก้าวเข้าสู่ระดับนี้แล้ว เขาก็เหมือนตถาคต... แต่ถึงแม้
ว่าเขาจะอยู่ในโลกนี้เพื่อช่วยเหลือมนุษยชาติ... ความแตกต่างของเหล่าโพธิสัตว์และพระพุทธเจ้าก็ยิ่ง
มากมาย เจกเช่นความแตกต่างของทรายเม็ดหนึ่งกับโลกทั้งโลก หรือปลั๊กควายปลั๊กหนึ่งกับมหา-
สมุทร” รัตนโคทวิภากย์, I, vv 77, 78.

³ *Suratu' l Haykal*, Baha 'u' llah, *Dispensation of Baha 'u' llah*, หน้า 11, ท่านไซกี เอ็ฟเฟนต์.

ความยิ่งใหญ่แห่งการเปิดเผยที่รับรู้ไม่ได้ เป็นการซ้ำแล้วซ้ำเล่าที่ข้อเขียนอันมากมายของเรา เป็นประจักษ์พยานแห่งสัจจะนี้ ซึ่งก็คือว่า มนุษยชาติสามารถถูกปลุกให้ตื่นจากความไม่ใส่ใจไม่ระมัดระวังได้ในการเปิดเผยอันทรงพลังสูงสุดนี้ ศรัทธาในอดีตทั้งหมดมาจนถึงซึ่งการปฏิบัติอันครบถ้วนบริบูรณ์สูงสุด สิ่งซึ่งได้ประกาศไว้ชัดเจนในการเปิดเผยอันยิ่งใหญ่นี้ไม่สามารถเทียบได้กับบันทึกต่างๆ ในอดีต และจุดต่างๆ ที่จะมาถึงในอนาคต

และในการอ้างถึงความเป็นจริงในสัจจะอันศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์นั้น พระองค์กล่าวต่อไปว่า

นอกเหนือจากพระองค์แล้วคงไม่มีผู้ถือศาสนาคนใดที่จะได้รับผ้าคลุมกายแห่งความเป็นศาสตา และคงไม่มีคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์บทใดที่ได้รับการเปิดเผย ด้วยความจริงข้อนี้ ขอให้ผู้ที่ได้รับการสร้างจงเป็นพยานเถิด... ขอจงฟังเสียงของพระองค์ที่ร้องเรียกด้วยเสียงอันดังทั่วแผ่นดินและพื้นน้ำ ผู้ประกาศการถึงซึ่งการเปิดเผยต่อมนุษยชาติ—เป็นการเปิดเผยโดยผ่านชีวหาแห่งความยิ่งใหญ่ซึ่งบัดนี้ประกาศว่า : โอ้ พันธกิจอันศักดิ์สิทธิ์ที่ได้เสร็จสิ้นแล้ว เพราะพระองค์ผู้มาตามสัญญาได้มาถึงแล้ว!

และประกาศความเรื่องรองแห่งจุดที่ได้รับการสัญญาซึ่งมาถึงได้ด้วยการมาของพระองค์

นี่คือความยิ่งใหญ่แห่งยุค เป็นยุคที่เห็นการมาของผู้ที่ได้รับความรักมากที่สุด พระองค์ผู้ได้รับการประกาศความต้องการแห่งโลก... เป็นโลกซึ่งเรื่องรองในวันนี้ด้วยความเรื่องรองแห่งการเปิดเผยอันศักดิ์สิทธิ์ ผู้ถูกสร้างจะประกาศความงามและสรรเสริญยืนยอนจักรวาลล้อมรอบด้วยความยินดีปรีดา คัมภีร์ของศรัทธาเดิม เฉลิมฉลองโอกาสแห่งวันอันยิ่งใหญ่ของพระผู้เป็นเจ้า เขาช่างโชคคิที่ได้มี

ชีวิตอยู่จนถึงวันนี้ และได้สังเกตเห็นสถานะนั้น...¹

พระสิทธิ์ตถะเองก็ได้กล่าวอย่างมุ่งมั่นถึงสถานะอันสูงส่งของพระบาฮา-อูลลาห์—อมิตาภา—และหลักคำสอนของพระองค์

ดูกร อานนท์ และก็อีกทีในสิบทิศนั้น และในแต่ละทิศ ในประเทศ พุทธะทุกประเทศที่มีมากเท่ากับเม็ดทรายในแม่น้ำคงคา และพุทธะผู้ได้รับพรทั้งหมดอันเท่ากับเม็ดทรายในแม่น้ำคงคา ล้วนยกย่องนามของอมิตาภาผู้ได้รับพร ผู้เป็นตถาคต พวกเขากล่าวถึงความยิ่งใหญ่ของพระองค์ พวกเขายกย่องความดีงามของพระองค์ และเพราะเหตุใดเล่า? ก็เพราะมนุษย์ทุกคนยกย่องผู้ได้ยื่นชื่ออันได้รับพรของอมิตาภา และเมื่อได้ยื่นแล้ว ได้ยกระดับความคิดของตนเองด้วยความโหยหาอันเต็มไปด้วยความรัก ถึงแม้จะเพียงครั้งเดียวและจะไม่เมินหน้าไปจากความรู้อันสูงส่งสมบูรณ์นั้นอีก

และดูกร อานนท์ เมื่อได้ตระหนักในเหตุและผลแล้ว เหล่าตถาคตแห่งสิบทิศในโลกอันประมาณไม่ได้ และนับไม่ได้ ล้วนยกย่องนามของตถาคตอมิตาภา ประกาศชื่อเสียงของพระองค์และประกาศพรของพระองค์²

และสุดท้าย เมื่อพระสิทธิ์ตถะได้สื่อถึงสิ่งที่พระองค์ถือว่าเพียงพอ ในการกล่าวถึงความหมายและความยิ่งใหญ่อันประมาณมิได้ของพระบาฮาอูลลาห์ องค์บ๊าบ และอับดุล-บาฮา แล้วนั้น พระองค์ได้สรุปเนื้อความที่สนทนากับสานุศิษย์ของพระองค์นามว่า อชิตะ โดยกล่าวว่า ผลสำเร็จหรือความล้มเหลวของอชิตะนั้นก็ขึ้นอยู่กับอชิตะเอง

ดูกร อชิตะ ดังนั้น ข้าได้กระทำในสิ่งที่ตถาคตควรจะได้กระทำ

¹ Dispensation of Baha 'u' llah, หน้า 6-12, ท่านไซท์ เอ็ฟเฟนต์, 1934 Baha'i Publishing Committee, Wilmette, อิลลินอยส์.

² สุชาวตี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, 26.30.

แล้ว ในขณะนั้นเจ้าก็จะตั้งอุทิศตนต่อสิ่งที่ข้าได้พูดไว้โดยไม่มี ความสงสัยใดๆ ของจงอย่าได้สงสัยความรู้อันสมบูรณ์และไม่มีผิดพลาดของ พุทธะ ของจงอย่าเข้าไปในท้องใต้ดินที่ปลูกสร้างด้วยอัญมณีทุกๆ ห้อง ที่มีอยู่ในทุกทาง เพราะดูกร อชิตะ การเกิดของพุทธะนั้นยากที่จะได้ รู้ลึก เช่นเดียวกันกับการสอนกฎเกณฑ์และการเกิดที่เหมาะสมแก่ เวลา ดูกร อชิตะ วิธีที่จะไปถึงความสมบูรณ์แห่งคุณงามความดี ทั้งหมดนั้น ข้าได้ประกาศแล้ว ตอนนี้อย่าให้เจ้าได้ใช้ความพยายาม และก้าวไปข้างหน้า¹

ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของเราทั้งหมด—ทุกๆ คนที่จะต้องกำหนดทางเดิน ของตนเองและยอมรับผลแห่งการกระทำนั้น—เพราะ

ในขณะหนึ่งมีมนุษย์เกิดขึ้น ในขณะหนึ่งมีพุทธะเกิดขึ้น ความรู้ แห่งจุดมุ่งหมายของศรัทธาจะได้มากก็ต้องใช้เวลานาน ดังนั้น เราต้อง พยายามได้มาซึ่ง (ความรู้ของ) จุดประสงค์ (ของศรัทธา)² และประกาศนามของพระองค์ และสอนธรรมะของพระองค์

¹ สุชาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, V. 43.

² สุชาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, V. 44.9 "การรู้แจ้งในศรัทธา" หมายถึงองค์อวตารเอง นั่นคือ พระบาฮา- อุลลาห์ (อมิตาภา) และนี่ก็เป็นการแสดงถึงช่วงห่างในการปรากฏของพุทธะ.

ศาสน์ของพระบาฮาอุลลาห์ ธรรมะที่แท้จริง

นี่คือหนทาง ไม่มีหนทางอื่นใดที่จะนำไปสู่การทำให้ปัญญาภายในนั้นบริสุทธิ์¹

พลังอำนาจที่ขับเคลื่อนมนุษยชาติได้เป็นพลังทางจิตวิญญาณ เพราะเหตุว่ามนุษย์เป็นสัตว์แห่งจิตวิญญาณ เช่นเดียวกับพระลิตซ์ตะและอวตารองค์อื่นๆ พระบาฮาอุลลาห์สอนว่า เราจะเข้าใจความเป็นอยู่ของเราได้ก็ด้วยมิติทางจิตวิญญาณเท่านั้น พระองค์ได้ร้องขอให้สานุศิษย์ของพระองค์ได้ชำระล้างใจให้สะอาดและพัฒนาทัศนคติทางจิตวิญญาณ—ให้เลิกลุ่มหลงที่จอมปลอมชั่วคราว ช่วยยาม และแสวงหาความเป็นนิรันดร์—หากเขาต้องการเข้าถึงซึ่งความหมายของธรรมะที่แท้จริง—อันเป็นดินแดนแห่งความจริงแท้แน่นอน—ซึ่งหลังจากยุค

¹ *ธรรมบท*, v. 274 - "... จงเดินตาม (ทาง) นี้ เพราะจะเป็นการทำให้มาร (ความตาย ความบาป) นั้นมีเงง (หนีไปจากมาร) "ในบทนี้และในบทอื่นๆ (*ธรรมบท*, 273, 275 เป็นต้น) พระลิตซ์ตะยืนยันว่าทางของพระองค์เป็น "ทาง" เดียวในยุคของพระองค์ และอวตารองค์อื่นก็ยืนยันแบบเดียวกัน และพระบาฮาอุลลาห์ก็ได้ประกาศซ้ำแล้วซ้ำเล่า สำหรับในยุคสมัยปัจจุบัน.

แห่งพระสิทธิตถะได้มัวหมองไปเพราะความไม่ใส่ใจและความไม่เชื่อถือ และซึ่งพระองค์หรือเมตไตรยกำลังเรียกร้องหรือฟื้นต่อมนุษยชาติ และหนทางที่พระบาฮาอุลลาห์สอนสิ่งว่าเป็นหนทางนั้น เราจะเห็นได้ว่า แนวความคิดของพระองค์ และแม้แต่คำพูดที่พระองค์ใช้นั้นเหมือนกับคำพูดของพระสิทธิตถะอย่างไม่มีผิดเพี้ยน :

จุดมุ่งหมายของเราในการเปิดเผยถ้อยคำอันน่าเชื่อถือและมีน้ำหนักก็คือ การแสดงให้เห็นให้ผู้แสวงหาได้เห็นว่า เขาจะต้องถือว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่นอกเหนือจากพระผู้เป็นเจ้านั้นเป็นสิ่งที่นับได้ มีจุดเริ่ม และมีจุดจบ และต้องนับทุกสิ่งทุกอย่างได้ ยกเว้นพระองค์ ผู้ทรงเป็นเป้าหมายแห่งความรักเคารพบูชา ว่าเป็นสิ่งอันเป็นความปราศจากสิ้น และเป็นนิรันดร์ นี่เป็นหนึ่งในความดั่งมของผู้ที่ได้รับการสรรเสริญ และถือว่าเป็นจุดยืนของผู้ที่ดำรงไว้ซึ่งจิตวิญญาณ คำเหล่านี้ได้มีกรกล่าวถึงแล้วในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ภิกษุขารต้องปฏิบัติ เมื่อเขากำลังแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องแท้จริง เมื่อผู้ภิกษุขารที่ละแล้ว และผู้ที่แสวงหาลงจะแท้จริงได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขจนครบถ้วนแล้ว เมื่อนั้นเท่านั้นที่เขาสามารถจะพูดได้ว่าเป็นผู้แสวงหาอย่างแท้จริง

เมื่อดวงไฟแห่งการแสวงหา แห่งความพยายามอย่างยิ่งยวด แห่งความโหยหาอันมากมาย แห่งความอุทิศอันเปี่ยมด้วยรัก แห่งความรักอันเร่าร้อน แห่งความหลงใหล และแห่งความยินดีปรีดา เข้าครองใจผู้แสวงหาแล้ว และเมื่อสายลมแห่งความเมตตาอันเปี่ยมด้วยรักพัดผ่านเข้าสู่จิตวิญญาณของเขา เมื่อนั้นความมืดและความผิดพลาดจะมลายหายไป เมฆหมอกแห่งความคลางแคลงและความวิตกกังวลจะจางหายไป และแสงอันเรืองรองแห่งความรู้และความมั่นใจจะล้อมรอบตัวบุคคลนั้น¹ ในเวลานั้นเอง จิตวิญญาณอันเปี่ยมล้น

¹ ดังที่พระสิทธิตถะได้กล่าวกับเหล่าพราหมณ์ในยุคนสมัยของพระองค์: "เป็นการยากที่เจ้าผู้มีความ

ด้วยความสูงส่ง จะเรื่องร้องออกมาจากดินแดนของพระผู้เป็นเจ้า อันเปรียบเสมือนแสงเรืองรองของวันใหม่ และด้วยเสียงแห่งความรู้ที่กระหึ่มก้องนั้น หัวใจ จิต และวิญญาณ จะเปิดกว้างและตื่นขึ้นจากการหลับไหลและการไม่ใส่ใจ และด้วยพรอันมากมายจากจิตวิญญาณอันศักดิ์สิทธิ์ อันเป็นนิรันดร์ ได้ให้ชีวิตใหม่แก่ผู้แสวงหา จนทำให้เขาได้พบว่าเขามีดวงตา มีหู มีหัวใจ และมีจิตใจที่ใหม่เอี่ยม เขาจะได้คำนึงถึงสัญญาอันชัดเจนและเป็นสากล และจะเจาะลึกลงไปในความลึกลับแห่งจิตวิญญาณ เมื่อเขามองไปด้วยดวงตาของพระผู้เป็นเจ้าแล้ว ในทุกองศา เขาจะได้เห็นประตูที่นำเขาออกไปยังความแน่นอนที่แท้จริง ในทุกๆ สิ่งที่เขาจะค้นพบความลึกลับของการเปิดเผยอันศักดิ์สิทธิ์ และหลักฐานแห่งการปรากฏอันเป็นนิรันดร์

ข้าขอสาบานต่อพระผู้เป็นเจ้า! หากเขาผู้นั้นเหยียบย่ำไปตามทางที่ถูกนำไปแล้ว และหากเขาพยายามก้าวย่างขึ้นไปบนทางแห่งความถูกต้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งอันสูงสุดและเรื่องร้อง เขาจะได้ชื่นชมความหอมหวานแห่งพระผู้เป็นเจ้า แม้จากระยะทางถึงพันลี้ และจะได้รับรู้ถึงวันใหม่แห่งการนำอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งอยู่เหนือวันแห่งทุกสิ่งทุกอย่าง ทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าจะเล็กน้อยอย่างไรก็ตาม สำหรับเขาแล้ว จะเป็นการเปิดเผย ซึ่งจะนำเขาไปสู่ผู้เป็นความรักของเขา เป็นจุดมุ่งหมายของสิ่งที่เขาแสวงหา ผู้แสวงหาผู้นี้จะได้เห็นความแตกต่างชัดเจนเสียจนเขาจะสามารถแยกแยะว่าอะไรคือดวงอาทิตย์ และอะไรคือเงามืด หากในมุมสุดของทิศตะวันออก เขาสามารถชื่นชมความหอมหวานของพระผู้เป็นเจ้าได้ เป็นที่แน่นอนว่าเขาสามารถสูดดมความหอมหวานนี้ได้ ถึงแม้ว่าเขาจะมีชีวิตอยู่ตรงปลายสุดของ

ตะวันตก ในทำนองเดียวกัน เขาจะได้เห็นสัญญาณแห่งพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า
 ได้ทุกสัญญาณ คำกล่าวอันมหัศจรรย์ทุกคำกล่าว ผลงานอันยิ่งใหญ่
 ทุกผลงาน การกระทำที่มีพลังทุกการกระทำ โดยที่แยกออกจากการ
 กระทำของมนุษย์และวิธีการของมนุษย์ เช่นเดียวกับที่ผู้เชี่ยวชาญด้าน
 ภูมิณีจะมองเห็นความแตกต่างของภูมิณีและหิน หรือผู้ที่สามารถ
 เห็นความแตกต่างของฤดูใบไม้ผลิและฤดูใบไม้ร่วง และเห็นความ
 แตกต่างของความร้อนและความเย็น เมื่อครรถ้องแห่งจิตวิญญาณ
 ของมนุษย์สะอาดสิ้นจากการยึดติดกับสิ่งที่เป็นโลกแล้ว จิตนั้นย่อม
 รับรู้ถึงความหอมหวานของลมหายใจของผู้ที่ได้รับความรักจากที่ไกล
 จนนับไม่ได้ และเขาก็จะมาถึงดินแดนแห่งความมั่นคงแน่นอน โดย
 อาศัยความหอมหวานนั้นเป็นตัวนำ

ณ ที่นั้นเขาจะได้มองออกว่าปัญญาอันเก่าแก่ของพระองค์นั้นมีความ
 มหัศจรรย์ปานใด และจะรับรู้ถึงคำสอนที่หลบซ่อนอยู่โดย
 ผ่านทางเสียงโบทสะบัดของใบไม้ที่อองงามอยู่ในดินแดนนั้น ด้วยหู
 ทั้งภายในและภายนอก เขาจะได้ยินเสียงดนตรีแห่งการสรรเสริญ
 เย็นยอต่อออกมาจากผงฐลี อันเป็นเสียงเพลงแห่งการสรรเสริญ
 เย็นยอต่อพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าแห่งพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า และด้วยแววตาอันอยู่ภายใน
 เขาจะได้ค้นพบความมหัศจรรย์แห่ง “การกลับมา” และ “การฟื้นคืน
 มาใหม่”

สัญญาณ สิ่งเปิดเผย และความกระจ่างเบิกบาน ซึ่งพระองค์ผู้
 เป็นราชาแห่งนามได้มุ่งให้กับดินแดนนั้น ข้างงามเรืองรองจนไม่อาจ

1 “ภราดา นี่คือเส้นทางอันเก่าแก่ดังที่กับปินาได้กล่าวไว้ ภราดา ในฐานะมนุษย์ที่ท่องเที่ยวไปเฝ้าตาม
 ขุนเขา อาจเห็นทางเดินอันเก่าแก่ ถนนอันเก่าแก่ ซึ่งชนในยุคก่อนเคยเดินย่ำไป และเมื่อเดินตามทาง
 นั้นไป อาจพบหมู่เมื่อนอันเก่าแก่ พระราชวังอันเก่าแก่ อันเป็นที่อยู่ของมนุษย์ในยุคก่อนนี้ ล้อมรอบ
 ด้วยสวนและหมู่ไม้และสระบัวและกำแพง อันเป็นที่ที่น่าสำราญ และหากมนุษย์ผู้หนึ่งกลับไปประกาศ
 ต่อกษัตริย์หรือต่อรัฐมนตรีของพระองค์ว่า “โปรดดูเถิดข้าได้เห็นอะไรมา” และเมื่อได้กล่าวไปแล้ว

ดังนั้น ทุกสิ่งทุกอย่างที่เราค้นพบนี้จึงเป็นสิ่งที่พวกเขาขบเฝ้ายากถาง จะบอกว่าเป็นเพียงเหตุบังเอิญ สิ่งที่พวกเขาเหล่านี้เรียกร้องซึ่งก็พอมีเหตุผลก็คือ “พระบาฮาอุลลาห์มีอะไรมาเสนอในการแก้ปัญหาดังๆ ที่เกาะกินสภาวะของมนุษย์ และสิ่งที่พระองค์กล่าวนั้นได้แสดงถึงความสามารถในการสู้กับความท้าทายเหล่านั้นด้วยการกระทำ ไม่ใช่ด้วยคำพูดอย่างเดียวได้อย่างไร” แหม่นอน เช่นเดียวกับการเรียกร้องโดยทั่วไปนั้น “คำพูด” ซึ่งคือคำสอนนั้นต้องเกิดขึ้นก่อนที่จะเกิดการกระทำที่จะตามสาส์นอันศักดิ์สิทธิ์นั้น ดังนั้น สำหรับพวกเราทุกคนที่ค้นหาคำตอบในประเด็น “ความเชื่อ” และ “ความประพฤติ” ในเบื้องต้น เราจะต้องกล่าวถึงลักษณะอันโดดเด่นในสาส์นซึ่งพระบาฮาอุลลาห์ได้กล่าวแก่ทั้งผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง พระและนักการเมือง กษัตริย์และคนธรรมดา ประชาชนและผู้ถืออำนาจรัฐ มาเป็นเวลาพันปีแล้ว จากในคุกและจากการถูกเนรเทศของพระองค์ พระองค์ได้พูดเพื่อแผ่แก่มนุษย์ทุกชนชั้นของสังคม โดยไม่ได้ละเว้นแม้แต่ชนชั้นเดียว แต่ในปัจจุบันพวกเขาทั้งหมดเหล่านั้นกลับยังคงไม่ใส่ใจถึงเสียงเพรียกอันศักดิ์สิทธิ์นั้น พระบาฮาอุลลาห์ไม่ได้ให้โอกาสผู้ใดมีข้อแก้ตัวอีกต่อไปในความดื้อรั้นและเสื่อมโทรมเมื่อต้องเผชิญหน้ากับมหันตภัยที่คุกคามมนุษย์มากเสียจนต้องพูดว่า มนุษยชาตินั้นต้องจบสิ้นความเป็นอยู่ทีเดียว

จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการเกิดขึ้นมาใหม่ของพุทธะคือการเปิดเผยเป็นระยะๆ เหล่านี้ก็คือกฎที่พระสิทธิตถะและครูบาคักดิ์สิทธิ์อื่นๆ ยึดมั่นอย่างไม่มีข้อเคลือบแคลงใดๆ แต่ตามที่เราได้อ่านไว้ใน*มิลินทปัญหา* นี้ หาก “ตถาคตทุกพระองค์สอนธรรมะเดียวกันสามสิบเจ็ดข้อที่ถือว่าเป็นปีกที่จะโบยบินไปสู่การตรัสรู้ หากพระองค์อธิบายสัจจะทั้งสิ้นเดียวกัน หากพระองค์ฝึกฝนกฎระเบียบทั้งสามเดียวกัน (ศีล สมาธิ ปัญญา) และหากพระองค์สอนให้เรามีความเด็ดเดี่ยวอดทน”¹ แล้วสภากการเปิดเผยที่เกิดขึ้นแล้วเกิดขึ้นอีกเป็นระยะจะมีจุดมุ่ง

¹ *มิลินทปัญหา*, I (หน้า 69-71 ในเนื้อเรื่อง) และ *มหาเวตถุ*, I. 160.

หมายอันใดเล่า ในขณะที่ลักษณะอันล้าลึกในศาสน์ของครูบาคักดีลีทึททุกพระองค์จะเหมือนกันในส่วนที่เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของ “เอกภาพของมนุษย” และเหตุผลต่างๆ ที่อยู่เบื้องหลังจุดมุ่งหมาย แต่ วิธีการ ที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายนี้จะแตกต่างกันไปตามยุค พุคในวัยหนึ่งก็คือว่า แนวความคิดของมนุษยเกี่ยวกับความเป็นมนุษยนั้นจะเปลี่ยนไปตลอดเวลา นั่นคือมีการวิวัฒนาการไปและขยายไป ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างเอกภาพและความสอดคล้องกันใหม่ โดยขยายเอกภาพและความสอดคล้องนั้นไปเรื่อยๆ ซึ่งทำให้ต้องมีการปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์ของอวตาร และการเปิดเผยเป็นระยะๆ อยู่ตลอดเวลา

เป็นที่น่าแปลกใจว่า มีคนอยู่หลายคนที่ไม่อาจยอมรับแนวความคิดที่มีเหตุผลอันสมบูรณ์ ซึ่งพิสูจน์ได้ด้วยเหตุการณ์จริงในประวัติศาสตร์ เมื่อเรากล่าวถึงศรัทธาและผู้ที่ก่อให้เกิดศรัทธาอันศักดิ์สิทธิ์ แต่เขากลับไม่ลังเลที่จะยอมรับความคิดที่จะขยายฐานแห่งทรัพยากรต่างๆ ที่จะเอื้อต่อความต้องการทางวัตถุต่างๆ โดยถือว่าเป็นวิธีการที่มีเหตุผลที่สุด เราจะหยุดเพื่อคิดคำนึงเพียงวินาทีเดียวถึงกระบวนการในการเลี้ยงทารกเกิดใหม่ด้วยนม และเมื่อเวลาผ่านไปก็เปลี่ยนไปให้อาหารที่แข็งขึ้น เพื่อรองรับความต้องการและความสามารถในการเคี้ยวและการย่อย มันคงเป็นความบ้าลึนดีหากเราจะเปิดตู้เย็นและหยิบเนื้อสเต็กอันแสนอร่อยและยื่นให้กับเด็กทารกที่ยังไม่มีฟัน ถึงแม้ว่าเนื้อสเต็กจะเต็มไปด้วยส่วนประกอบที่มีประโยชน์ เด็กทารกก็ต้องทิวตายอยู่ดีเพราะเขากินเนื้อสเต็กนั้นไม่ได้

ในทำนองเดียวกัน เราก็คิดว่าเป็นการเหมาะสมที่สุดที่จะสอนเด็กเล็กด้วยรูปภาพและตัวอักษร ทั้งๆ ที่เราก็มีสถาบันการอ่านใหญ่โตอยู่บนหนึ่งหนังสือ เราทั้งหมดรู้ดีว่าการนำเอาสถาบันการอ่านใหญ่โตมาวางตรงหน้าเด็กเล็กนั้น มันไร้ประโยชน์สิ้นดีอย่างไร เพราะเมื่อเด็กเล็กคว่ำสถาบันการอ่านได้แล้ว สิ่งที่เขาจะทำก็คือฉีกหน้ากระดาษออกและอาจจะกินกระดาษนั้นด้วยซ้ำ เพราะฉะนั้น มันจะเป็นไปได้หรือไม่ว่า วิธีการสอนจิตวิทยาของเรา ด้วยการทำให้จิตวิญญาณของเราเติบโตด้วยการเปิดเผยที่เกิดขึ้นใหม่อยู่เรื่อยๆ นั้นจะเป็นระบบและมี

เหตุผลน้อยกว่าวิธีการที่เราใช้สำหรับการเติบโตทางร่างกายและจิตใจกระนั้นหรือ ไม่ใช่แน่นอน ดังนั้น หากเรายึดติดกับ *ภาพ* ที่เรามีอยู่ ของพระสิทธัตถะ และหลงลืมจุดประสงค์ของพระองค์ในการนำพาจิตวิญญาณก้าวขึ้นไปสู่การพัฒนาของมนุษย์และชี้ทางไปสู่จุดมุ่งหมายอันสูงสุด ซึ่งก็คือการมาของพระศรีอริยเมตไตรยแล้วละก็ เราก็เหมือนกับนักเรียนที่ยึดติดกับครุมากเสียจนเขาไม่ต้องการจากครูไปและไม่ต้องการเรียนจบ นักเรียนแบบนั้นย่อมทำให้จุดมุ่งหมายของครุคนั้นไร้ความหมาย และจุดมุ่งหมายของเขาเองในการมีชีวิตอยู่ก็ไร้ความหมายด้วยเช่นกัน สาธุศิษย์ประเภทนี้ได้รับการยอมรับจากครูของเขาได้ อย่างไรก็ตามเมื่อเขาปฏิบัติเหตุผลของผลของการปรากฏของครูของเขา นักเรียนที่เข้าใจความจำเป็นในการก้าวไปสู่ขั้นที่สูงๆ ขึ้นไปจนถึงการรับปริญญาเท่านั้น ที่จะสนองจุดมุ่งหมายอันแท้จริงของบรรดาครูที่สอนมาแล้วในระดับต่างๆ กัน และนี่ก็คือเหตุผลที่แท้จริงของพระสิทธัตถะผู้จะปลุกมนุษยชาติในยุคของพระองค์ และชี้ให้เห็นถึงทางไปสู่เมตไตรย-อมิตาภา—พระบาฮาอุลลาห์

ดังนั้น ไม่มีสาธุศิษย์ของพระตถาคตที่แท้จริงคนใด ผู้มีจิตใจอันบริสุทธิ์ที่และสายตาทงจิตวิญญาณที่พยายามเรียนรู้ธรรมะอันบริสุทธิ์ จะต้องสิ้นหวังในการค้นพบทางที่เปิดออกไปสู่พระบาฮาอุลลาห์ผู้ที่กำลังประกาศธรรมะอีกครั้งหนึ่ง เพื่อที่จะสนองสัญญาแห่งตถาคตทุกพระองค์ นั่นคือเอกภาพของมนุษยชาติทั้งหมด และพระบาฮาอุลลาห์ก็ได้เน้นย้ำอย่างชัดเจนว่า สาสน์ของพระองค์ก็คือการนำศาสนา (ธรรมะ) ขึ้นมาใหม่จากต้นกำเนิดอันเก่าแก่ (พระผู้เป็นเจ้า) ซึ่งจากจุดกำเนิดอันเก่าแก่นี้ ได้เกิดผู้ที่พระผู้เป็นเจ้าสร้างขึ้นพร้อมด้วยกฎต่างๆ ที่มาจากการสรรค์สร้างนั้น และครบถ้วนศักดิ์สิทธิ์ทุกพระองค์ล้วนเป็นดวงจันทร์ดวงเดียวกันที่สะท้อนแสงแห่งต้นกำเนิดแรกสุด นั่นคือ พระผู้เป็นเจ้าผู้สมบูรณ์

1 เมื่อั้นพระผู้เป็นเจ้าทรงตรัสว่า "หากมีใครสักคนหนึ่งที่มีเอกภาพหรือผู้ที่มีความละม้ายคล้ายคลึงกับตถาคต อ้างว่าเขารู้จักตถาคต และทำความเคารพและสวดมนต์ให้ เจ้าจะต้องถือว่าผู้นั้นนอกกริต และเป็นผู้ที่ไม่รู้จักตถาคตที่แท้จริง" *ปัจจนปรมิตตสูตร*, 26.

สุดในมุมที่แตกต่างกัน

เป็นสิ่งที่ชัดเจนและแจ่มแจ้งต่อเจ้าว่า ศาสดาทุกศาสนาก็คือคำสอนของพระผู้เป็นเจ้า ผู้ที่ได้ปรากฏองค์มาในเวลาที่แตกต่างกันด้วย ฉลองพระองค์ที่แตกต่างกัน หากเจ้าใช้ความสังเกตด้วยสายตากรุณา รู้จักแยกแยะ เจ้าก็จะได้เห็นศาสดาทุกศาสนาสถิตอยู่ในถิ่นที่สถิตเดียวกัน เกิดขึ้นมาจากสวรรค์เดียวกัน นั่งอยู่บนบัลลังก์เดียวกัน กล่าววาจาเดียวกัน และประกาศศรัทธาเดียวกัน นี่คือเอกภาพแห่งสารขององค์ผู้ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งคือแสงสว่างอันเรืองรองแห่งการปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์! หากมีพระผู้ปรากฏผู้ศักดิ์สิทธิ์องค์ใดประกาศว่า “ข้าคือศาสดาผู้กลับมาใหม่” แน่หนอนพระผู้ปรากฏผู้ศักดิ์สิทธิ์องค์นั้นกล่าวความจริง ในทำนองเดียวกัน ในการเปิดเผยที่ต่อๆ มา ก็คือการกลับมาของการเปิดเผยครั้งก่อน ซึ่งนี่คือความเป็นจริงอันแน่นอน...

ในอีกลักษณะหนึ่งนั้น พระผู้ปรากฏและเปิดเผยแต่ละครั้งก็จะมีลักษณะเฉพาะ และเข้ามาเกี่ยวข้องกับโลกแห่งการสร้างและข้อจำกัดต่างๆ ที่ตามมา ในแง่นี้ การปรากฏแต่ละครั้งจะมีลักษณะเฉพาะตัว มีการกิจจำเพาะแน่นอน มีการเปิดเผยซึ่งกำหนดก่อนล่วงหน้าแล้ว และก็มีข้อจำกัดซึ่งกำหนดไว้โดยเฉพาะเช่นเดียวกัน การเปิดเผยแต่ละครั้งก็มีชื่อที่แตกต่างกัน มีลักษณะที่ปรากฏให้เห็นแตกต่างกัน มีการกิจที่ต้องปฏิบัติที่แน่นอน และมีลักษณะของการเปิดเผยที่จำเพาะเจาะจง¹

คำอธิบายของพระบาฮาอุลลาห์เกี่ยวกับความเป็นหนึ่งเดียวของครุบาอันศักดิ์สิทธิ์ทุกพระองค์ และเกี่ยวกับลัทธิแห่งจุดประสงค์ของทุกพระองค์ ซึ่งคือความเป็นเอกภาพของมนุษยชาติด้วยการยอมรับผู้สร้างอันสูงสุดผู้เดียว—บิดาผู้เดียว—นั้นพระลิขิตตะก็ได้นั้นย้ำในสิ่งนี้ในหลายๆ ครั้ง ดังที่เราจะได้

¹ Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah, XXI หน้า 67-68 พิมพ์ครั้งที่ 4.

เห็นในหน้าก่อนๆ¹ หากเราอ่านต่อๆ ไป เราจะได้เห็นอีกส่วนหนึ่งของคำยืนยันของพระบาฮาอุลลาห์ ซึ่งบรรยายถึงลักษณะความต่อเนื่องของการเปิดเผยอันศักดิ์สิทธิ์ และสถานะเฉพาะของอวตารแต่ละองค์ที่อยู่ในกรอบของโครงสร้างทางจริยธรรมที่ขยายตัวขึ้นตลอดเวลาเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์

ดูกร สฤติ เจ้าคิดว่าอย่างไร มีอะไรหรือไม่ที่ตถาคตได้รับเอามาจากตถาคตที่บังกร ในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้ที่สูงที่สุดและสมบูรณ์ที่สุด หลังจากนั้น สฤติผู้นำนับถือก็ได้กล่าวแก่ภควัตว่า ดูกร ภควัต ตามที่ข้าพเจ้าใจความหมายแห่งคำสั่งสอนของภควัต ไม่มีสิ่งใดเลยที่ตถาคตได้รับเอามาจากตถาคตที่บังกร ผู้ศักดิ์สิทธิ์และผู้รู้แจ้งอย่างแท้จริง ในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้อันสูงสุดและสมบูรณ์ที่สุด หลังจากนั้น ภควัตกล่าวแก่สฤติผู้นำเคารพว่า นั่นแหละ สฤติ นั่นแหละ ดูกร สฤติ ไม่มีสิ่งใดที่ตถาคตรับเอามาจากตถาคตที่บังกร ผู้ศักดิ์สิทธิ์และผู้รู้แจ้งในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้อันสูงสุดและสมบูรณ์ที่สุด²

ดังนั้น พระองค์ได้ชี้แจงถึงความจำเป็นที่ต้องมีการเปิดเผยใหม่ที่จะนำมาสู่มนุษย์ได้ด้วยครุฑศักดิ์สิทธิ์องค์ใหม่ ผู้ไม่เพียงแต่ “รับ” เอาหลักเกณฑ์ต่างๆ มาจากผู้มาก่อนพระองค์

มีทั้งความต่อเนื่องและความใหม่ในการเปิดเผยของตถาคตแต่ละองค์ หากเปรียบก็เหมือนขั้นตอนต่างๆ ในการเติบโตของต้นไม้ต้นเดียว นั่นคือการที่รากงอกออกมาจากเมล็ด การปรากฏลำต้น กิ่ง ก้าน และใบ ดอก และผล การใช้หลักการเปรียบเทียบนี้กับบัญญัติทางศาสนาต่างๆ ที่ยังคงอยู่ เราสามารถตีความได้ว่า สาสน์ของกฤษณะคือเมล็ดที่หว่านลงไป ในขณะที่บัญญัติของโมเสสคือรากที่งอกออกมา และจากนั้นลำต้นก็เกิดขึ้นด้วยคำสอนของโซโรอัสเตอร์ ซึ่งแตกออกมาจากธรรมะที่พระสิทธัตถะประกาศ และก้านก็คือคำสอน

¹ หน้า 49-52 ในเนื้อเรื่อง.

² วัชรเจดีย์ (หรือที่ตัดเพชร) สูตร, XVII ดูเนื้อเรื่องหน้า 75-78.

ของพระเยซู ส่วนกฎของมุฮัมหมัดคือไปไม้ที่ขึ้นดกครึ้ม ส่วนดอกนั้นก็คือการปรากฏขององค์บáb และการปรากฏของพระบาฮาอุลลาห์ผู้เป็นที่รอคอยของคริธาทุกคริธานั้น ก็คือผลซึ่งเป็นที่รอคอยมานาน

ครุบาคักดีลีทึ่ทุกพระองค์ได้ให้ความหมายของธรรมะที่กว้างขวางขึ้น และนำคำสอนอันใหม่ที่จะทำให้การปฏิบัติสัจจะแห่งธรรมะอย่างมีเหตุผลในช่วงเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป และมีนัยที่กว้างขวางขึ้นนั้น เป็นไปได้ คำกล่าวของพระสิทธัตถะที่ได้กล่าวแก่สิงหลผู้เป็นเจ้าของบ้าน แสดงให้เห็นเป็นตัวอย่างอันหนึ่งของการให้ความหมายใหม่แก่สัจจะอันเก่าแก่

ในขณะที่ผู้ได้รับพรกำลังดำรงอยู่ที่กอไม้ไผ่ใกล้กรุงราชคฤห์นั้น พระองค์ได้พบกับ สิงหล ผู้ผ่านมาและเป็นเจ้าของบ้านผู้บรรจงจะมีเอื้อนและหันไปทางสี่ทิศในโลกทางจุดสูงสุดเบื้องบน และทางจุดต่ำสุดเบื้องล่าง และผู้ได้รับพรผู้ทราบดีว่า การกระทำแบบนั้นเป็นการกระทำตามประเพณีดั้งเดิมเพื่อขับไล่ความชั่วร้าย ก็ได้ถามสิงหลว่า เพราะเหตุใดเจ้าจึงประกอบพิธีกรรมอันแปลกประหลาดเช่นนี้ สิงหลตอบว่า ท่านรู้สึกแปลกประหลาดหรือที่ข้ากำลังปกป้องบ้านของข้าให้พ้นจากปีศาจร้าย ข้ารู้ดีว่าท่านผู้เป็น โคตมะ ศากยบุณี ผู้ที่ผู้คนเรียกว่า ตถาคต และพระพุทธรูปผู้ได้รับพร ต้องกล่าวแก่ข้าว่า การเปล่งเสียงร้องนั้นไม่มีประโยชน์อันใด และไม่ประกอบด้วยพลังในการปกป้องแต่อย่างใด แต่ขอให้ฟังข้าและรับทราบเถิดว่า ในการปฏิบัติพิธีกรรมนี้ ข้าให้เกียรติ ข้าเคารพ และข้ารักชาวจาของบิดาของข้าให้ศักดิ์สิทธิ์อยู่เสมอ และแล้วตถาคตก็กล่าวว่

ดูกร สิงหล เจ้าทำดีแล้วที่ให้เกียรติ เคารพ และรักชาวจาของบิดาของเจ้าให้ศักดิ์สิทธิ์อยู่เสมอ และก็เป็นที่หน้าที่ของเจ้าที่จะปกป้องบ้านของเจ้า ภรรยาของเจ้า บุตรธิดาของเจ้า และบุตรธิดาของบุตรธิดาของเจ้า จากอิทธิพลอันชั่วร้าย แห่งจิตวิญญาณอันชั่วร้าย ข้าไม่เห็นสิ่งผิดพลาดใดๆ ในการประกอบพิธีกรรมของบิดาของเจ้า แต่ข้าเห็นว่า

เจ้าไม่ได้เข้าใจพิธีปฏิบัติ ขอให้ตถาคตผู้กล่าวกับเจ้าในขณะที่เปรียบประดุจดาวทางจิตวิญญาณของเจ้า และรักเจ้าไม่น้อยไปกว่าที่บิดามารดาของเจ้ารักเจ้า ขอให้ตถาคตได้อธิบายความหมายของทิศหกทิศเถิด

การที่เจ้าจะปกปักรักษาบ้านของเจ้าด้วยพิธีกรรมอันลึกซึ้งนั้น ไม่เพียงพอ เจ้าต้องปกปักรักษาบ้านของเจ้าด้วยการกระทำความดี จงหันไปหาบิดามารดาของเจ้าทางทิศตะวันออก หันไปหาครูบาของเจ้าทางทิศใต้ หันไปหาภรรยาและบุตรธิดาของเจ้าทางทิศตะวันตก หันไปหามิตรของเจ้าทางทิศเหนือ และตั้งให้จุดสูงสุดแห่งการกระทำทางศาสนาอยู่เหนือตัวเจ้า และตั้งให้จุดต่ำสุดแห่งคนรับใช้ของเจ้าอยู่ใต้ตัวเจ้า นี่คือศาสนาคำสอนที่บิดาของเจ้าต้องการมอบให้แก่เจ้า และการประกอบพิธีนี้จะทำให้เจ้ารำลึกถึงหน้าที่ของเจ้า

และ ลิงหล ก็มองมาที่ผู้ได้รับพรด้วยความเคารพบูชา รวากับมองมาที่บิดาของเขาเอง และกล่าวว่า เป็นที่แน่นอนโคตมะ พระองค์คือพุทธะ ผู้ได้รับพร ผู้เป็นครูบาอันศักดิ์สิทธิ์ ข้ามิได้รู้เลยว่าข้าทำอะไรอยู่ แต่บัดนี้ข้ารู้แล้ว พระองค์ได้เปิดเผยแก่ข้า ซึ่งสิ่งของที่หลบซ่อนอยู่ราวกับมีผู้ได้นำตะเกียงมาจุดให้ความสว่างแก่ความมืด ข้าขออิงเข้าไปต่อครูบาผู้ตรัสรู้ ต่อสิ่งที่จะทำให้ตรัสรู้ และต่อเหล่าภราดร ผู้ได้รับคำสอนแห่งสิ่งจะ¹

พระบาฮาอูลลาห์ก็เช่นเดียวกับพระสิทธัตถะ ที่เน้นย้ำว่าสิ่งจะอันเป็นเบื้องต้นในศาสนาอันศักดิ์สิทธิ์ทุกศาสนาเท่านั้น ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพปัจจุบันอันมืดมนเต็มไปด้วยการถือโชคกลาง การเลือกที่รักมักที่ชัง และกลโกงต่างๆ ที่เป็นข้อพิสูจน์ข้อสุดท้ายในความถูกต้องของศาสนา และของผู้ก่อตั้งศาสนานั้น ผู้เรียกตนเองว่าอวตาร แต่ในขณะที่อวตารเปิดเผยธรรมะที่แท้จริง และให้วิธี

¹ พระสูตรทั้งเจ็ด. บาลี (บทที่ว่าด้วยรักษาทิศทั้งหกทิศ).

การแก่มนุษย์ในการใช้ธรรมะอันบริสุทธิ์นี้เพื่อก้าวไปสู่จุดมุ่งหมายแห่งการปลดปล่อยและความสุขสมนั้น ด้วยความละเอียดและความพิถีพิถัน มนุษย์กลับมองไม่เห็นประโยชน์ของธรรมะอันบริสุทธิ์นั้น และในที่สุดก็มองไม่เห็นจุดมุ่งหมายอันแท้จริงของศาสนาต่อไป จุดมุ่งหมายของคำทำนายของพระสิทธิดะทั้งหมดในส่วนที่เกี่ยวกับพระบาฮาอุลลาห์ (เมตไตรย-อมิตาภา และดินแดนแห่งสุขาวดีของพระองค์) ก็เพียงเพื่อให้เราได้เดินตามหนทางแห่งธรรมะได้อย่างถูกต้องเท่านั้น และก็เป็นเวลานี้เองที่พระบาฮาอุลลาห์ก็ส่งเสียงเพรียกต่อเรา ด้วยสารานุกรมซึ่งมีความเป็นเหตุเป็นผล และความงาม

ดูกร เจ้าผู้เป็นบุตรธิดาของมนุษยชาติ! จุดมุ่งหมายอันสูงสุดในการศรัทธาของผู้เป็นเจ้าและศาสนาของพระองค์ก็คือ การปกป้องรักษาผลประโยชน์และส่งเสริมเอกภาพของมนุษยชาติ และเสริมสร้างจิตวิญญาณแห่งความรักและภราดรภาพในท่ามกลางมนุษย์และวอนขอให้มนุษย์เกิดความทุกข์ทรมานอันเกิดจากจุดเริ่มต้นแห่งความแตกแยกและความขัดแย้ง นี่คือนโยบายที่ตรงอันนำไปสู่รากฐานที่แข็งแกร่งมั่นคงไม่สั่นคลอน ไม่ว่าสิ่งใดก็ตามหากเกิดขึ้นมาบนฐานแห่งเสาหลักอันเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งนี้แล้ว ความเปลี่ยนแปลงใดๆ ในโลกก็ไม่สามารถทำให้เสาหลักนี้สั่นคลอน หรือไม่ว่าจะมีการปฏิวัติใดในที่สุดก็ย่อมจะตามที่จะทำให้โครงสร้างของเสาหลักนี้สั่นสะเทือน¹

ในโลกของเรานั้น บุคคลที่นับถือศาสนาที่เรียกชื่อต่างๆ กัน เคารพบูชากันเองด้วยความคลางแคลงใจต่อกัน และแม้กระทั่งบางครั้งก็เกลียดชังกัน เพราะพวกเขาไม่สามารถอธิบายความเชื่อของบุคคลอื่นในศรัทธาอื่น ยิ่งโดยเฉพาะเมื่อเขาถูกสอนให้เชื่อว่าครุฑศักดิ์สิทธิ์ของเขานั้นเป็นเอก เป็นหนึ่งเดียว และสารานุกรมของครุฑอันศักดิ์สิทธิ์ของเขานั้นเป็นหนึ่งเดียว หากแม้ว่าเราไม่ขจัดความลำเอียงต่างๆ แล้ว และใช้ความพยายามอย่างล้นเหลือข้อมองให้เห็นถึง

¹ Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah, CX หน้า 215.

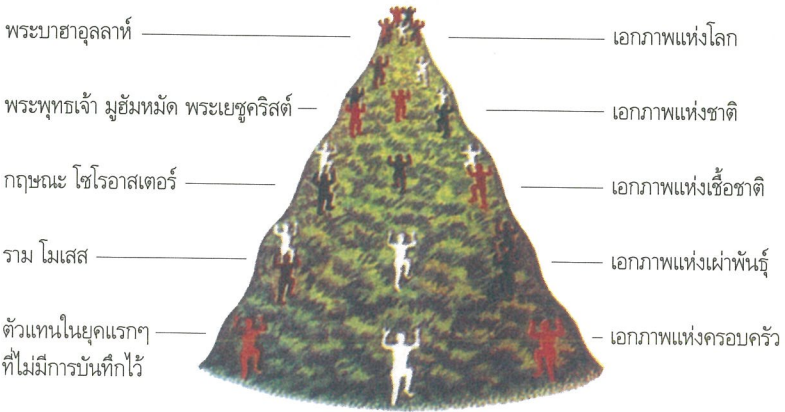
ความงามทางจิตวิญญาณและความยิ่งใหญ่ของตัวแทนอันศักดิ์สิทธิ์ของพระผู้เป็นเจ้าของพระองค์แล้ว โลกของเราจะไม่มีวันมีเอกภาพได้ และคงต้องเวียนว่ายอยู่ในความขัดแย้งทำลายที่ทุกซ์ทรมาณ เราจำเป็นต้องยอมรับว่าลัทธิจะได้สื่อสารกับเราในภาษาที่แตกต่างกัน จากสถานที่ที่แตกต่างกัน และได้สื่อสารมาเป็นเวลาหลายยุคหลายสมัย ยาวนานจนนับไม่ถ้วน ผู้ที่จะต้องถูกกล่าวโทษในสภาพแห่งมิลลันนีอุมนี้ ไม่ใช่ธรรมะอันบริสุทธิ์และเป็นนิรันดร์ แต่เป็นผู้ที่ยึดติดกับรูปแบบภายนอก แสวงหาผลประโยชน์จากพิธีกรรมและความคิดล้าเอียงต่างๆ ที่ทำให้การนับถือศาสนาบิดเบือนไป

รูปภาพที่อยู่ถัดไปเป็นวิธีหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการปรากฏของตัวแทนของพระผู้เป็นเจ้าขององค์ต่างๆ กัน และคัมภีร์ต่างๆ ของตัวแทนเหล่านั้น ที่มีมาตั้งแต่มนุษย์เริ่มมีการบันทึกประวัติศาสตร์ รูปภูเขาคือเราเห็นมีความหมายเป็นสองนัย มันคือสัญลักษณ์ของความก้าวหน้าและความหวังของมนุษยชาติที่จะก้าวไปถึงจุดสูงสุด ซึ่งก็คือจุดประสงค์ของศาสนาเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ฐานของภูเขาที่ค่อยๆ แคบลงเมื่อเราขึ้นไปสู่ยอดนั้นมีความหมายถึงโลกและขนาดของโลกที่เล็กลง เราสามารถเข้าใจได้ว่า ในช่วงต้นนั้น บรรดาเผ่าพันธุ์ต่างๆ และกลุ่มต่างๆ ของมนุษย์ อยู่แยกห่างออกจากกัน และถูกคั่นด้วยแนวกันตามธรรมชาติที่ข้ามพ้นไปไม่ได้ และกลุ่มหนึ่งก็จะไม่รู้จักอีกกลุ่มหนึ่ง หากอยู่อีกด้านหนึ่งของภูเขาสูงหนึ่ง หรืออยู่ห่างไปจากระยะที่สายตาของเขาจะมองเห็น

ในช่วงต้น เมื่อมนุษย์เลี้ยงชีวิตตนเองแบบสัตว์นั้น มือของชายทุกคนจะจ้องตะปบมือของอีกชายหนึ่ง และบ่อยครั้ง มือของอีกหญิงหนึ่ง แม้แต่หญิงของเขาเอง เมื่อมีการแย่งอาหาร และในเวลาที่มีการสื่อสารระหว่างกัน แม้แต่กับภรรยาและบุตรธิดาก็จะอยู่ในรูปแบบของการส่งเสียงครางในรูปแบบต่างๆ นี่เป็นเพราะเหตุว่ามนุษย์ทุกคนถือว่าตนเป็นหนึ่งเดียว และคนอื่นๆ นั้นแตกต่างกันออกไปและไม่ค่อยจะเป็น “มนุษย์” นัก ตัวแทนของพระผู้เป็นเจ้าของในยุคนั้นน่าจะได้อธิบายหลักเกณฑ์ของศาสนาในรูปแบบที่เป็นเบื้องต้นที่สุด เพราะเท่าที่พอจะรู้ได้นั้น การสอนนี้อาจประกอบด้วยการสอนครอบครัวเดียวว่า เขา

ตัวแทนของพระเจ้าเป็นเจ้า

มนุษย์ผู้มีเหตุผลเริ่มก้าวขึ้นไปสู่โชคชะตา

การเปิดเผยอันศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดขึ้นเป็นระยะๆ คือสาเหตุที่แท้จริงแห่งอารยธรรมที่ก้าวหน้าไป

หมายเหตุ : การสร้างชาติในระดับโลกนั้นเกิดขึ้นหลังยุคของพระมุฮัมหมัดเท่านั้น

คือบุตรของผู้ทรงพลังอันเป็นหนึ่งในเดียว ที่ได้ให้ความรักแก่สมาชิกทุกคนในครอบครัวด้วยความเท่าเทียมกัน ที่ได้ให้รางวัลซึ่งก็คือชีวิต และหวังไว้ว่าทุกคนจะมีชีวิตอยู่ด้วยความรักและเอกภาพ อาจเป็นไปได้ว่า ตัวแทนอันศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นสมาชิกในครอบครัวที่ยังล้าหลังอยู่นั้น และก็อาจเป็นไปได้ทีเดียวว่าเขาถูกลังหารด้วยน้ำมือของผู้ที่มีอำนาจที่สุดในครอบครัว หรืออาจเป็นด้วยน้ำมือของบิดาของเขาเอง ฐานที่ไปสอนกฎเกณฑ์อื่นๆ ที่อยู่นอกเหนือกฎเกณฑ์แห่งหมัดและเขี้ยว ถึงกระนั้นก็ตามไม่ว่าครุฑศักดิ์สิทธิ์องค์แรกจะประสบชะตากรรมในรูปแบบใดก็ตาม สถานภาพในปัจจุบันของเผ่าพันธุ์ของเราก็พิสูจน์ให้เห็นว่า ความเห็นและคำสั่งสอนของตัวแทนอันศักดิ์สิทธิ์เกี่ยวกับความรักและเอกภาพในครอบครัวมีชัยเหนือความคิดอื่นๆ ไม่มีใครจะตอบได้ว่าต้องใช้เวลานานเพียงใด กว่าที่สมาชิกต่างๆ ในครอบครัวจะแสดงออกซึ่งความรักและเอกภาพซึ่งกันและกัน แต่เมื่อพวกเขาได้ยอมรับและปฏิบัติตามศาสน์แรกนี้แล้ว—ซึ่งถือได้ว่าเป็นศาสนาแรกนี้—เมื่อนั้นพลังอันน่าประหลาดมหัศจรรย์แห่งความก้าวหน้านั้นก็ถูกปล่อยออกในครอบครัว ในขณะที่ในอดีตนั้นสองมือของสมาชิกในครอบครัวในยุคแรกๆ เผ่าคอยระมัดระวังตั้งรับสองมือของสมาชิกในครอบครัวอื่นๆ แต่เมื่อกฎเกณฑ์แห่งความรักและเอกภาพได้รับการยอมรับแล้ว สองมือของสมาชิกในครอบครัวหนึ่งก็มีอิสระที่จะทำงานเพื่อความก้าวหน้าของกลุ่มทุกกลุ่ม งานต่างๆ ก้าวหน้าไปมากจนถึงขนาดที่ไม่รู้ชัดมาก่อน เพียงเพราะการยอมรับกฎเกณฑ์แรกอันเป็นเบื้องต้นแห่งศาสนา

ดังที่เราได้กล่าวแล้ว จุดมุ่งหมายของศาสนาก็คือการทำให้มนุษย์ชาติก้าวไปข้างหน้า และความก้าวหน้านี้อาจเกิดขึ้นได้ด้วยการสร้างความรู้สึกเคารพนับถือต่อพลังที่อยู่เหนือกว่า และซึ่งทำให้เกิดสายใยแห่งความต่อเนื่องในเอกภาพของมนุษย์ ในการยึดเหนี่ยวมนุษย์เข้าด้วยกันด้วยวิธีนี้ ทำให้ศักยภาพของมนุษย์ขั้นสูงสุดซึ่งศาสนาเท่านั้นทำได้

ในช่วงเวลาอดีตที่ยาวนาน จนถูกลืมไปแล้วนั้น โลกใบเล็กของเรานั้นดูเหมือนว่าจะใหญ่กว่าขนาดของมันในปัจจุบันนี้ บรรพบุรุษของเราคิดว่านั้นคือ

จักรวาลทั้งหมด และดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงดาว ล้วนเป็นดวงไฟ
ใหญ่หน้อยที่ห้อยลงมาเหนือโลกที่แบนราบ โดยส่องลงมาจากหลังคาทรงกลม
สีฟ้า บ่อยครั้งที่การเดินทางจากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่ง ต้องใช้เวลาเป็นปีๆ
เนื่องจากภยันตรายในเขตพื้นที่ รวมทั้งสัตว์ป่า และความไม่รู้จักรภูมิประเทศแต่
อย่างใด และการเดินทางจากดินแดนแห่งเฝ้าหนึ่งไปสู่อินแดนของอีกเฝ้าอาจ
จะนานกว่าที่เราเดินทางรอบโลกได้ในปัจจุบันนี้ ดังนั้น บรรพบุรุษของเราจึงคิด
ว่าเขาเป็นหนึ่งเดียว และอยู่ในจักรวาลแต่ผู้เดียว เดียวนี้เราสามารถเข้าใจได้
แล้วว่า เพราะเหตุใดผู้สร้างสูงสุดของเราจึงส่งตัวแทนผู้ศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์
มาท่ามกลางผู้คน ซึ่งเนื่องด้วยปัญหาที่เกิดขึ้นแก่มนุษยตั้งแต่เมื่อมนุษย์เริ่มมีตัว
ตนขึ้นนั้น ก็ให้มีคำสอนที่รับกับเงื่อนไขทางกายและทางใจ และเป็นคำสอนซึ่ง
ยกระดับของมนุษย์ในยุคแรกนั้น ขึ้นมาสู่ความเป็นอยู่ที่สมกับความเป็นมนุษย์
ด้วยการสร้างเอกภาพที่กว้างขึ้น

หลังจากนั้นที่ละเล็กทีละน้อย หลังจากที่มีมนุษย์ในยุคต้นได้เอกภาพใน
ครอบครัว และในขณะที่แต่ละครอบครัวชนเผ่ากันเองเหมือนสัตว์ป่านั้น ตัว
แทนของพระผู้เป็นเจ้ากลุ่มที่สอง ซึ่งเน้นย้ำความจำเป็นในการมีความรักและ
ความสอดคล้องประสานกันในระหว่างครอบครัว ก็น่าจะเกิดขึ้น และก็เป็นที่ได้ว่า
พวกนี้ก็ถูกตามล่าและถูกชนเผ่า เพราะมีความคิดที่คนในยุคนั้นรับไม่ได้ แต่สิ่ง
ที่เขาได้มาน่าเสนอก็ได้ฝังรากลงและงอกเงยขึ้น และในที่สุดก็มีชัย และได้ปลด
ปล่อยพลังที่ยิ่งใหญ่ขึ้นไปอีก ซึ่งนำไปสู่ความก้าวหน้าของเฝ้าพันธุ์มนุษย์ยุค
แรกๆ

ณ จุดนี้หากเราพิจารณารูปภาพที่กล่าวถึงข้างต้นอีกครั้งหนึ่ง เราจะได้เริ่ม
เห็นแนวของประวัติศาสตร์เกิดขึ้นมาท่ามกลางตำนานต่างๆ และเราสามารถ
จะเชื่อมต่อกับตัวแทนของพระผู้เป็นเจ้ายุคแรกเข้ากับรามและโมเสส มาได้พร้อมๆ
กับเอกภาพของเฝ้าพันธุ์ แต่ก็ไม่ใช่ที่น่าสงสัยว่ายังมีศาสดาอีกหลายองค์ ใน
ส่วนอื่นๆ ของโลก ทั้งที่มาก่อนและหลังรามและโมเสส ผู้ได้แสดงตนเองเพื่อ
นำพามนุษย์ในยุคแรกๆ ไปสู่การสร้างสังคมแรกของเขา นั่นคือ เฝ้า

ทั้งๆ ที่ในแง่มานุษยวิทยานั้น บุคคลที่มีลักษณะเดียวกัน หรือที่เรียกว่า “เชื้อชาติ” นั้น มีมาก่อนที่มีเผ่าด้วยซ้ำ แต่เอกภาพของเชื้อชาติดังที่ถือว่าเป็นหน่วยของสังคมที่จัดตั้งแล้วนั้นยังไม่เกิดขึ้น เพราะมนุษย์ยังไม่รู้จักแนวความคิดในทำนองนั้น ตัวมนุษย์เองแทบจะไม่ได้พบใครที่มี “เชื้อชาติ” แตกต่างไปจากเขา เอกภาพแห่งเผ่าพันธุ์จึงเกิดขึ้นเป็นพันๆ ปี ก่อนที่จะเกิดเอกภาพทางเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ที่มีเชื้อชาติเดียวกันทำสงครามชนฆ่ากัน และเผ่าพันธุ์หนึ่งยังจะรู้สึกว่าเขามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสัตว์ที่ปรากฏอยู่บนสาบซุซา มากกว่ากับมนุษย์ที่อยู่คนละเผ่า

เมื่อเวลาผ่านไป เผ่าเหล่านี้ก็ผนึกตัวกันเป็นหน่วยที่ใหญ่ขึ้น เอกภาพระหว่างเผ่าก็เกิดขึ้นโดยบังเอิญพร้อมๆ กับการปรากฏของตัวแทนอันศักดิ์สิทธิ์ เช่น พระกฤษณะในอินเดีย และไซโรอัสเตอร์ในอิหร่าน และอื่นๆ ด้วย ในมุมอื่นๆ ของโลกโดยไม่ต้องสงสัย พรหมแดนของเผ่าพันธุ์ขยายออกไปครอบคลุมพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่กว้างขึ้น และเป็นครั้งแรกที่เผ่าพันธุ์ต่างเผ่าพันธุ์เข้ามาสัมพันธ์กัน และมนุษย์ยุคแรกเริ่มเรียนรู้ความกลมกลืนของเผ่าพันธุ์ และพัฒนาความรู้สึกของความเป็น “เชื้อชาติ” ซึ่งยังติดอยู่กับเราจนกระทั่งทุกวันนี้ คำสอนอันศักดิ์สิทธิ์ที่ได้เชื่อมมนุษย์ที่มีลักษณะทางเผ่าพันธุ์เดียวกันในส่วนต่างๆ ของโลกเข้าด้วยกัน ก็ยังทำหน้าที่นำมนุษย์ยุคแรกไปอีกระยะเวลาหนึ่งในที่สุด คำสอนเหล่านี้ก็ได้สร้างพลังขับเคลื่อนไปสู่เอกภาพที่กว้างใหญ่ขึ้น ซึ่งทำให้เกิดการประสานกลมเกลียวกันของเผ่าพันธุ์ที่กว้างใหญ่ขึ้น ซึ่งทำให้เกิดกลุ่มเผ่าพันธุ์ที่มีความกลมกลืนกันทางสังคมและเชื้อชาติ ซึ่งขยายการปกครองออกไปครอบคลุมพื้นที่ในโลกที่กว้างใหญ่ขึ้น และมีการติดต่อกับมนุษย์ที่ผ่านกระบวนการเดียวกันในเชื้อชาติอื่นๆ สิ่งนี้แสดงออกในภาพที่แสดงไว้ นั่นคือเส้นผ่าศูนย์กลางที่แคบลงใน “ภูเขาแห่งความก้าวหน้า” มนุษย์เริ่มมองเห็นว่ามีเชื้อชาติอื่นเมื่อเส้นทางของพวกเขาเข้ามาพบกัน เขาเริ่มได้ยินเสียงอื่นๆ ในภาษาอื่นๆ นอกจากของเขาเอง และในที่สุดเขาก็ได้พบกับชนบทรรมนิยมประเพณีที่แปลกออกไป ซึ่งความก้าวหน้าเหล่านั้นก็อยู่บนทางเดียวกัน และขึ้น

สู่จุดที่สูงได้เช่นเดียวกัน

ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง การที่มนุษย์ในยุคโบราณได้ค้นพบบุคคลที่มีทุกสิ่งทุกอย่างที่แตกต่างกันออกไปนั้น ทำให้ทัศนคติของเขาต่อโลกนั้นไขว้เขวเป็นปัญหา และเขาก็ใช้วิธีแก้ปัญหาด้วยความรุนแรงเช่นฆ่าเอาชนะ จนไม่สามารถที่จะปิดกั้นความเป็นจริงที่กว้างขวางออกไปจากแนวความคิดเดิมของเขาได้อีกต่อไป ในที่สุดแล้วจะกว้างใหญ่ขึ้นที่มาด้วยการปรากฏของครุบาอันศักดิ์สิทธิ์ในจุดต่างๆ ในโลก ในคนละเวลา นั่นคือ พระสิทธัตถะ พระเยซู และพระมุฮัมหมัด ก็ได้ทำให้จิตใจของมนุษย์ผ่านเข้าไปสู่เอกภาพทางเชื้อชาติ ถึงแม้ว่าจะเป็นระยะขั้นตอนที่ไหลผ่านและหนักหน่วง แต่มนุษย์ก็ยอมรับกลุ่มที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติและทางชนชั้นในสังคม และผนึกกันเข้าภายใต้มาตรฐานแห่งศีลธรรม และวิถีการปฏิบัติแบบเดียวกัน ซึ่งกว้างขวางและยืดหยุ่นพอที่จะสร้างชาติต่างๆ ขึ้นในโลกได้ ในอดีตที่ไกลถึง 2,000 ปีที่แล้ว

จึงเป็นที่ชัดเจนว่า ตัวแทนของพระเจ้าเป็นเจ้าหลายพระองค์ถูกส่งมาท่ามกลางมนุษยชาติ และเนื่องด้วยเผ่าพันธุ์แต่ละเผ่าพันธุ์ และเชื้อชาติแต่ละเชื้อชาติ อยู่ห่างโดดเดี่ยวกันออกไป ตัวแทนอันศักดิ์สิทธิ์หลายพระองค์อาจได้มีชีวิตอยู่และได้ดำเนินการสั่งสอนอยู่ตามที่ต่างๆ ในเวลาเดียวกัน แต่ต่างกันประมาณกว่าร้อยไมล์ ประชาชนในยุคนั้นก็แตกแยกกันด้วยเวลาและระยะทาง และต่างก็คลางแคลงใจในความเป็นอยู่ของอีกฝ่ายหนึ่ง ในทำนองเดียวกับที่เราในศตวรรษนี้ คลางแคลงใจในมนุษย์ผู้มีเหตุผลอื่นๆ ซึ่งอยู่ร่วมโลกกับเรา ในเวลาอันห่างไกลออกไปในอดีตนั้น โลกนี้ดูใหญ่โตเกินกว่าจะคาดคะเนได้ และแม้แต่บริเวณเล็กๆ ในโลกก็ดูเหมือนว่านั่นคือโลกทั้งโลก สำหรับผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณนั้น แม้แต่ในช่วงเวลา 500 ปี ที่ผ่านมา เรายังคิดไม่ถึงเลยว่าโลกนี้กลมและยังคิดอยู่ว่าหากเราลอยไปในมหาสมุทร เราจะตกลงไปจากขอบโลก บริเวณอันกว้างขวางใหญ่โตในโลก เช่น อเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ และออสเตรเลีย ไม่เป็นที่รู้จักเลยแม้แต่หน่อย

เราอาจประหลาดใจอย่างยิ่งเมื่อรู้ว่า จนกว่าจะถึงวันที่ 23 พฤษภาคม

ค.ศ. 1844 ซึ่งเป็นวันที่องค์บ๊อบประกาศภารกิจของพระองค์ต่อมุลลาฮุสเซนนั้น ความรวดเร็วในการสื่อสารของมนุษย์และขนส่งไม่ได้เพิ่มขึ้นเลยจากยุคประวัติศาสตร์ตอนต้น และความเร็วที่สุดก็จำกัดอยู่แค่เพียงม้าเร็วเท่านั้น (ถึงแม้ว่ารถจักรไอน้ำเพิ่งจะเริ่มเกิดขึ้น แต่มันก็ยังไม่เร็วเกินความเร็วของม้า) ในเวลาเดียวกันนั้นเอง เป็นเวลาสิบสองชั่วโมงหลังจากองค์บ๊อบประกาศยุคใหม่ที่มาถึง มีนักวิทยาศาสตร์ชาวอเมริกันคนหนึ่งชื่อ ซามูเอล มอร์ส เคาะสัญญาณแรกทีลือผ่านไต่ะด้วยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่เดินทางได้ด้วยความเร็วของแสง และสัญญาณนั้นอ่านออกเป็นคำถามว่า “พระเจ้าเป็นเจ้าของได้น้สิ่งใดมา” (ซึ่งเป็นการเกิดขึ้นตามคำทำนายที่ได้เขียนไว้ในคัมภีร์)¹ มันแทบจะไม่ได้เป็นการบังเอิญแต่อย่างใดที่การเปิดเผยขององค์บ๊อบจะควบคู่มากับการก้าวกระโดดระยะไกลในการสื่อสารของมนุษย์ แต่กลับต้องถือว่าเป็นการชี้ชัดถึงการกระทำของโชคชะตาอันศักดิ์สิทธิ์ จุดที่กำหนดไว้สำหรับความเป็นเอกภาพของมนุษยชาติได้เกิดขึ้นแล้ว และดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณได้แสดงออกถึงลำแสงอันถือว่าเป็นเครื่องมือในการสื่อถึงศาสน์ของพระองค์ที่นำพามนุษยชาติทั้งหมดเข้าเป็นเอกภาพเดียวกัน

ในยุคอดีตที่แตกต่างกันออกไปนั้น อันเป็นยุคที่คำสอนของพระสิทธิตถะและอวตารอื่นๆ ใช้เวลาเป็นปีๆ หรือบางครั้งเป็นศตวรรษกว่าที่จะกระจายไปสู่ดินแดนอื่นๆ และหมู่ชนอื่นๆ แต่ในยุคของศาสน์ของพระบาฮาอุลลาห์—เมตไตรย-อมิตาภา—นั้น ศาสน์นั้นสื่อไปได้ด้วยความเร็วแสง—ทันทีทันใด—ไปทั่วทุกถิ่นแคว้นในโลก และสามารถสถับตรึงได้โดยผ่านสื่อจากดาวเทียมวิทยุ และโทรทัศน์ “ในเวลาเดียวกัน” ไม่ว่าจะระยะทางนั้นจะไกลออกไปเพียงใดก็ตาม และพระสิทธิตถะก็ได้เล็งเห็นสิ่งนี้และได้บรรยายไว้ว่าเป็นปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการมาของเมตไตรย-อมิตาภา :

ดูกร ภควัต หากในดินแดนพุทธะของข้าพนี้ มนุษย์ผู้ถือกำเนิด

¹ 186,000 ไมล์ต่อนาทีก (ดูเชิงอรรถ 3 หน้า 304 ในเนื้อเรื่องประกอบ).

ที่นั่นไม่จำเป็นต้องมีดวงตาอันศักดิ์สิทธิ์ ที่จะให้แสงเห็นออกไปได้ไกล ถึงพินนิยุดะของโกฏีของโลกแล้วละก็ ข้าก็จะไม่ถึงซึ่งการรู้แจ้ง¹

ดูกร ภควัต หากในดินแดนพุทระของข้า นั้น มนุษย์ผู้ถือกำเนิด ที่นั่นไม่จำเป็นต้องมีหูอันศักดิ์สิทธิ์ ที่จะให้ได้ยินกฎอันตั้งมาจาก ระยะห่างพินนิยุดะของโกฏีของดินแดนแห่งพุทระแล้วละก็ ข้าก็จะไม่ถึงซึ่งการรู้แจ้ง²

ไม่เป็นที่สงสัยเลยแม้แต่น้อยว่าด้วยการมาของยุคใหม่แห่งการสำนึกของ มนุษย์ และวิธีการทางเทคโนโลยีที่จะทำให้เอกภาพเกิดขึ้นได้ในระดับโลกนั้น ยุคแห่งความเป็นชาติก็หมดสมัยไปแล้ว และในขณะที่เดียวกันก็ไม่มี ความจงรักภักดีในระดับท้องถิ่นหรือระดับชนชั้นที่จะค้ำประกันได้ว่า จะไม่เกิดการ ทำลายล้างระดับโลก ซึ่งแม้แต่ประเทศเล็กๆ ก็สามารถใช้วิธีการนี้ได้ด้วยการ ค้นพบทางวิทยาศาสตร์อันเดียวกัน ซึ่งเป็นของเราเอง และเกิดขึ้นจากพลังอัน มหัศจรรย์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทำให้โลกของเราหดเล็กลงเท่ากับหัวเข็ม หมุด และเราทุกคนก็ยืนอยู่บนหัวเข็มหมุดนั้น เต็มไปด้วยความประหลาดประหลาด พริ้งและความหวัง โดยรู้ว่าก้าวต่อไปของมนุษยชาติที่ถูกต้องนั้นคือ เอกภาพ ในโลกและความหมายต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเอกภาพนั้น และความบิดเบี้ยว ของมนุษย์สามารถทำให้เขาดำดิ่งลงไปในความยุ่งเหยิงวุ่นวายของยุคหินอีก ครั้งหนึ่ง

ในทำนองเดียวกัน การที่ความแตกต่างระหว่างสัตว์และมนุษย์ คือ ความสามารถในการคิดอย่างสร้างสรรค์อันเกิดจากจิตวิญญาณที่มีเหตุผลนั้น ความแตกต่างระหว่างมนุษย์และมนุษย์พิเศษก็คือศาสนานันเกิดจากความศักดิ์สิทธิ์ นั้นเอง ในบัดนี้เป็นครั้งแรกที่มนุษยชาติต้องเผชิญกับอำนาจที่ยิ่งใหญ่ และ

¹ กลับดูดาวสมัยใหม่!

² สุขาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, 8.8 (คำว่า "โกฏี" เป็นเพียงการแสดงถึงจำนวนที่ใหญ่มาก และเป็นการใช้ วัตขนาด จำนวน ระยะทาง โดยไม่ได้กำหนดหน่วยวัดที่แน่นอน และไม่ได้มีมูลค่าที่แน่นอน).

มนุษย์ชาติต้องก้าวให้ผ่านพ้นข้อบกพร่องและความบ้าๆ บอๆ เล็กๆ น้อยๆ เพื่อ
 มาให้ถึงความเป็นชาติพันธุ์ที่พิเศษอย่างแท้จริง—ทั้งด้านจริยธรรมและปัญญา
 มิฉะนั้นก็ต้องถูกทำลายไป นี่คือจุดมุ่งหมายแห่งคำสอนของพระบาฮาอุลลาห์
 และพร้อมกับศาสน์ของพระองค์นั้น พระองค์ได้ประสิทธิ์ประสาทแนวความคิดและทัศนคติเกี่ยวกับชะตาของมนุษย์ ในขณะที่นักวิทยาศาสตร์ยุคปัจจุบัน
 ยังคงนั่งคิดคำนวณคาดคะเนถึงความหมายของชีวิตและโอกาสที่เขาจะไม่มีชีวิต
 อยู่ได้บนดาวอื่นนั้น พระบาฮาอุลลาห์ก็ประกาศถึงจุดมุ่งหมายอันมีเหตุมีผลจุด
 มุ่งหมายเดียวสำหรับมนุษย์ผู้เกิดมาจากจิตอันเป็นสากล และพระสิทธัตถะก็
 เคยประกาศในสิ่งเดียวกันนี้¹

การมาซึ่งชีวิต—ก้าวเข้ามาสู่ความมีเหตุผล—นั่นคือชีวิตในมิติแห่งจิตใจ
 ดังที่พระองค์ประกาศว่า

ขอให้เจ้ารู้เถิดว่า ดาวที่สถิตหนึ่งอยู่ทุกดวงนั้น มีโลกเป็นของตน
 เอง และบนโลกนั้นก็มีสิ่งมีชีวิตของโลกนั้นเอง ซึ่งไม่มีใครจะคำนวณ
 จำนวนและปริมาณได้²

จักรวาลนี้เต็มไปด้วยชีวิต

ข้ากล่าวอย่างแท้จริงว่า การสรรค์สร้างของพระผู้เป็นเจ้านั้นครอบ

¹ "ภายในร่างนี้เองที่ถึงจุดดับได้ และมีความยาวลิบระยะทาง ข้าขอประกาศต่อเจ้าว่า นี่คือโลก และต้น
 กำเนิดของโลก และจุดจบของโลก และในทำนองเดียวกันคือเส้นทางที่นำไปสู่จุดจบที่ว่านั้น" (อุทานะ)

² *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, LXXXII หน้า 163 ดู มหาวรรค, I "โภคนัดญญะ
 ถามว่า "ข้าแต่พระองค์ โลกนี้เป็นโลกเดียวที่ดำรงอยู่หรือไม่ หรือว่ามีโลกอื่นๆ ด้วย" พระพุทธเจ้า
 ตรัสตอบว่า "แน่นอนมีโลกอีกมากมายที่เจ้าจะได้ค้นพบได้โดยตัวเอง ด้วยการมองไปยังท้องฟ้าใน
 คินที่กระจาง ดวงดาวและดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์นั้นแหละคือโลกอื่นๆ อยว้าแต่ดาวศุกร์ ดาว
 พฤหัส ดาวพุธ ดาวอังคารเลย เมื่อเจ้ามองเข้าไปในจิตใจ เจ้าไม่ได้เห็นโลกหลายๆ โลกดอกหรือ เจ้า
 จะเรียกว่าโลกแห่งความฝันก็ได้ และเมื่อนั้นด้วยจิตวิญญาณ มนุษย์ผู้ศักดิ์สิทธิ์ทุกคนจะกล่าวกับ
 เจ้าเรื่องสวรรค์ นรก โลกแห่งพระอินทร์และพระยม ทั้งนี้ยังไม่กล่าวถึงโลกแห่งพรหม ไซ้ พระเจ้ามี
 ตัวตน และโลกอื่นๆ ก็มีตัวตนเหมือนกันที่เราเป็นตัวตน และโลกนี้ที่มีตัวตน เพราะเหตุใดเราจึงจะมา
 จำกัดจักรวาลอันกว้างใหญ่อยู่ที่โลกใบเล็กนี้ และที่มนุษย์ดังที่เรารู้จัก" (พระบาฮาอุลลาห์ก็ได้กล่าว
 ไว้ยี่ดยาว (*Gleanings*, LXXIX หน้า 152) เกี่ยวกับธรรมชาติแห่งความฝัน).

คลุมโลกต่างๆ นอกเหนือไปจากโลกนี้ และสิ่งมีชีวิตที่นอกเหนือไปจากสิ่งมีชีวิตในโลกนี้ ในแต่ละโลกเหล่านี้ พระองค์ได้ประกาศให้สิ่งซึ่งไม่มีใครจะค้นหาได้ยกเว้นพระองค์เอง ผู้เป็นผู้ค้นหาแต่ผู้เดียว ผู้เป็นบัญญัติแต่ผู้เดียว¹

และกระบวนการให้ความรู้ทางจิตวิญญาณด้วยวิถีทางของครูบาอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งก็คือพระคาสตานัน เป็นกฎอันสากลที่ปฏิบัติอยู่ในโลกทั้งมวล

จากพระองค์นั้น เหล่าดวงอาทิตย์เกิดขึ้น และในที่สุดเหล่าดวงอาทิตย์ก็จะกลับสู่พระองค์ ด้วยความปรีชาสามารถของพระองค์ ต้นไม้แห่งการเปิดเผยอันศักดิ์สิทธิ์ได้ออกดอกออกผล และดอกผลนั้นก็อยู่ในรูปของคาสตา ซึ่งนำสาสน์ของพระผู้เป็นเจ้าไปสู่สิ่งมีชีวิตของพระผู้เป็นเจ้า ในแต่ละโลก ซึ่งพระผู้เป็นเจ้าผู้เป็นบัญญัติอันสมบูรณ์เท่านั้นจะคาดได้²

ด้วยระดับที่ไม่เคยมีตัวอย่างมาก่อนนั้น พระบาฮาอุลลาห์ได้แสดงออกถึงความมีชีวิตและจุดมุ่งหมาย แสดงให้เราเห็นถึงความยิ่งใหญ่และความสะดักสะบาย จักรวาลอันไม่มีที่สิ้นสุดนี้ ไม่เป็นการสรรค์สร้างที่แปลกแยกออกไปหรือเป็นอริต่อชีวิตที่มีเหตุผล แต่เป็นสาเหตุแห่งชีวิตเลยทีเดียว และเราเอง

1 ได้อ้างอิงก่อนหน้าแล้ว, LXXIX หน้า 152-3 *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, ที่ได้แสดงให้เห็นว่า หนึ่งในศตวรรษมาแล้วที่จักรวาลในตัวของมันเองนั้น "กว้างขวางอย่างไม่จำกัด และคงอยู่อย่างไม่มีวันแตกดับ" นั้นได้รับการยืนยันอย่างแน่นอนด้วยการค้นพบในวิชาดาราศาสตร์ ดูนิตยสาร *Time* หน้า 48 "วิทยาศาสตร์" 30 ธันวาคม 1974 ไม่ต้องสงสัยเลยว่า พระวจนะอื่นๆ ของพระบาฮาอุลลาห์เกี่ยวกับระบบจักรวาลในส่วนของดวงดาวทุกดวงและสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผลบนดวงดาวเหล่านั้น จะต้องได้รับการยืนยันเมื่อเวลาผ่านไป ผู้ใดเล่านอกจาก "เสียง" ของผู้สร้างที่จะสามารถบอกได้ว่า สิ่งที่พระองค์สร้างนั้นประกอบด้วยอะไรบ้าง นักศึกษาที่ศึกษาเรื่องนี้อย่างจริงจังต้องอ่านรายละเอียดและข้อพิสูจน์ที่ปรากฏอยู่ใน *Some Answered Questions* (ฉบับแปลเป็นภาษาไทยชื่อว่า *เฉลยปัญหาธรรมบาลีข้อ*) ตอนที่ I บทที่ I หน้า 3-5 และตอนที่ IV บทที่ XLVI, XLVII เป็นต้น โดยอับดุลบาฮา Baha'i Publishing Trust, Wilmette, อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา 1930.

2 *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, LI หน้า 104.

บนโลกใบน้อยนี้ เมื่อเวลาผ่านไปโดยสมบูรณ์แล้ว ต้องถูกกำหนดให้พบและมีความสัมพันธ์อย่างองงามกับสิ่งมีชีวิตร่วมจักรวาลกับเรเวนดวงดาวอื่นๆ พระบาฮาอุลลาห์ประกาศว่า “มนุษย์ทุกคนได้ถูกสร้างขึ้นเพื่อนำพาอารยธรรมอันก้าวหน้าไปสู่ความก้าวหน้า”¹ อย่างไรก็ตาม ในแนวคิดของพระบาฮาอุลลาห์นั้น อารยธรรมไม่ได้หมายถึงการค้นพบทางวิทยาศาสตร์ และการสร้างสรรค์เครื่องมือเครื่องไม้เครื่องมือต่างๆ แต่อารยธรรมสำหรับพระองค์คือ ความสามารถของมนุษย์ในการมีชีวิตอยู่อย่างสอดคล้องกลมกลืนกับจักรวาลของเขา และเห็นสิ่งอื่นใดอย่างสอดคล้องกับรูปแบบชีวิตที่สูงที่สุดในจักรวาลนั้น นั่นคือ จิตวิญญาณอันมีเหตุผลนั้นคือตัวของเขาเอง

พระบาฮาอุลลาห์ได้ให้คำสอนอันอุดมไปด้วยคุณค่าอันมากมายซึ่งพิสูจน์ว่าเป็นจริงได้ก็ด้วยพลังอำนาจของพระองค์เอง หากแต่เป็นไปได้และก็ไม่ใช่จุดประสงค์ของหนังสือเล่มนี้ที่จะยกเอาคำสั่งสอนที่พระบาฮาอุลลาห์ได้สอนมนุษยชาติในช่วงเวลาอันวิฤติมาพิมพ์ลง ณ ที่นี้ ในการที่จะได้เห็นและเข้าใจศาสน์ของพระบาฮาอุลลาห์นั้น ผู้แสวงหาสามารถค้นพบได้ในข้อเขียนของพระบาฮาอุลลาห์ อับดุล-บาฮา และไซกี เอ็ฟเฟนดี ที่มีปรากฏอยู่แล้วในหลายภาษา จุดประสงค์ของหนังสือเล่มนี้ที่นำเอาข้อเขียนบางข้อมาพิมพ์ลงนั้นมีอยู่สองประการ ประการแรกเพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะและจุดประสงค์ที่เป็นหนึ่งเดียวกับพระสิริหัตถะ และประการที่สองที่สำคัญกว่าก็คือ ในท่ามกลางความจอมปลอมและทางออกที่ไม่เป็นจริงที่มีอยู่ในเวลานี้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความถูกต้องและเป็นไปได้ในรูปแบบของพระบาฮาอุลลาห์ ที่จะให้มนุษยชาติได้เห็นหนทางที่ถูกต้องแท้จริงที่จะนำเขาไปสู่เอกภาพแห่งโลก อันมีฐานอยู่ที่กฎเกณฑ์ที่ยุติธรรมและมีมนุษยธรรม

ในขณะที่เราสามารถจะเทียบคำสอนของพระสิริหัตถะได้ง่ายดาย กับคำสอนของพระบาฮาอุลลาห์นั้น ผู้อ่านจำเป็นต้องเข้าใจแนวความคิดที่พระ

¹ ได้อ้างไว้ก่อนหน้าแล้ว, CIX หน้า 215.

ที่จะให้ความรู้ต่อจิตวิญญาณของเราในมิติแห่งกายภาพนั้น อันเป็นการศึกษาเพื่อฝึกฝน พลั้งจิตอันอิสระ ได้อย่างถูกต้อง ในการสร้าง “ยานพาหนะ” ของเราเอง ซึ่งก็คือร่างกาย เพื่อให้เราได้มีชีวิตในภาคหน้า—มิติทางจิตวิญญาณ

ในบรรดาสิ่งมีชีวิตทั้งหมดนั้น มนุษย์เท่านั้นที่รับรู้ถึงความตายที่ต้องมาถึง และความต้อการที่จะมีความรับรู้หลังจากที่ตายไปแล้ว มนุษย์เท่านั้นที่รู้ว่าเมื่อความตายต้องมาถึงอย่างแน่นอนนั้น ได้เรียกหาความเป็นอมตะ และด้วยจุดประสงค์นั่นเอง ทั้ๆ ที่เขาต้องต่อสู้กับสิ่งล่อลวงต่างๆ อันเกิดจากความโง่เขลาเบาปัญญาของเขา เขาก็พยายามทองคำผู้นำอันศักดิ์สิทธิ์ที่จะพาเขาไปจาก “ความหลงผิดไปสู่สัจจะ” และจาก “ความมืดไปหาแสงสว่าง”

ในยุคนี้มากกว่าในยุคแห่งอดีต เรามีความสามารถในการเข้าใจธรรมชาติของจักรวาล และเมื่อเราได้รู้ถึงความเป็นระเบียบในจักรวาลนั้น เราค้นพบจุดประสงค์อันสำคัญของจิตวิญญาณ (ตัวเราเอง) ในกระบวนการของการสร้าง ซึ่งก็เป็นจุดประสงค์เดียวกันที่อวตารทุกพระองค์ได้ประกาศไว้ตั้งแต่โลกได้เริ่มขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องในความคิด และขอบฟ้าอันกว้างใหญ่แห่งความคิดในปัจจุบันนั้น รวมทั้งความต้อการที่จะให้มีเหตุผลมากขึ้นนั้น พระบาฮาอุลลาห์ได้ให้คำตอบของ “ทำไม” และ “หนทาง” ในการหันเหออกไปจากสิ่งที่น่าเบื่อ—จากความตาย—และไปสู่ความแน่นอนแห่งความเป็นอมตะ :

ขอให้รู้โดยแท้จริงเถิดว่า จิตวิญญาณก็คือสัญญาณแห่งพระผู้เป็นเจ้า เป็นอัญมณีจากสวรรค์ ซึ่งแม้แต่ผู้มีความรู้อันเอนกอนันต์ ก็ล้มเหลวในการไขคว้าวอัญมณีนั้น และเป็นความลึกลับ ซึ่งไม่ว่าจิตใดๆ ไม่ว่าจะเฉียบคมปานใดก็ไม่สามารถคลายออกได้ สิ่งแรกสุดที่สิ่งมีชีวิตพึงกระทำคือการประกาศความยิ่งใหญ่สมบูรณ์ของผู้สร้าง และสิ่งแรกอีกประการหนึ่ง คือ การค้นพบความเรียงรองของพระองค์ คือ การยืนหยัดอยู่ในสัจจะของพระองค์ และคือการน้อมกายลงเพื่อยกย่องต่อหน้าพระองค์ หากสิ่งมีชีวิตมีความซื่อสัตย์ต่อพระองค์ สิ่งมีชีวิตจะสะท้อนแสงของพระองค์ และจะกลับคืนสู่พระองค์ หากสิ่ง

มีชีวิตเกิดความล้มเหลวในความจงรักภักดีต่อผู้สร้างอันศักดิ์สิทธิ์ สิ่งมีชีวิตนั้นจะตกเป็นเหยื่อของอดีตและความลุ่มหลง และในที่สุดก็จะตกลงสู่ห้วงเหวอันลึกล้ำ¹ ขอให้เจ้ารู้เถิดว่าจิตของมนุษย์นั้นได้รับพรจากเบื้องบน และเป็นอิสระจากความไม่สมบูรณ์ทั้งทางกายและทางจิต การที่ผู้บวชแสดงให้เห็นถึงสัญญาณแห่งความอ่อนแอ ก็เนื่องมาจากข้อขัดแย้งต่างๆ ที่เข้ามาขวางกลางระหว่างร่างกายและจิตใจของเขา เพราะจิตวิญญาณนั้นจะไม่ได้รับผลกระทบจากความเจ็บป่วยทางกาย ลองมองดูแสงของตะเกียง ถึงแม้ว่าจะมีปฏิกิริยาภายนอกกระทบแสงสว่างของเปลวไฟ แต่แสงนั้นก็ยังคงสว่างด้วยพลังอันไม่ลดลงเลยแม้แต่น้อย โดยวิธีเดียวกัน โรคภัยทุกโรคที่กระทบกับร่างกายของมนุษย์ ถือว่าเป็นอุปสรรคขวางกั้นวิญญาณของมนุษย์ ทำให้เขาไม่สามารถแสดงพลังของเขาได้ แต่เมื่อโรคภัยออกจากร่างกายไปแล้ว มันจะสำแดงการก้าวขึ้นสู่ที่สูงมากและปลดปล่อยพลังกำลังอย่างที่ไม่ม่พลังบนโลกนี้อันใดจะมาเทียบได้ จิตวิญญาณทุกดวงที่บริสุทธิ์ ละเอียดอ่อนและมีศักดิ์ศรี จะเพียบพร้อมไปด้วยพลังอันมากมายมหาศาล และจะเบิกบานไปด้วยความยินดีปรีดาอย่างสุดแสน...²

และในส่วนที่เกี่ยวกับคำถามของเจ้าเกี่ยวกับจิตวิญญาณของมนุษย์ และชีวิตที่ยังดำรงอยู่หลังความตาย ขอให้เจ้าได้รู้ความจริงว่า เมื่อจิตวิญญาณแยกตัวออกจากร่างกายแล้ว ยังก้าวหน้าต่อไปจนถึงหน้า

¹ Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah, LXXXII หน้า 158-9 ดู มหาวรรค, V. I. 29 "ธรรมชาติอันเป็นเหตุเป็นผลของมนุษย์นั้นคือประกายแห่งแสงสว่างอันแท้จริง มันคือก้าวแรกบนเส้นทางที่สูงขึ้นไป และการเกิดใหม่ๆ นั้น (หมายเหตุ ไม่ใช่ตายแล้วเกิดใหม่) ต้องมีขึ้นเพื่อให้แน่ใจว่ามีการก้าวขึ้นสูงไปสูงสุดสูงสุดแห่งการมีชีวิตอยู่ อันเป็นความกระจำงแห่งจิตใจและหัวใจ และเป็นสิ่งที่จะได้พบแสงสว่างทางปัญญาอันวัดไม่ได้ และซึ่งเป็นต้นกำเนิดแห่งความดีงามทั้งปวง".

² Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah, LXXX หน้า 153-4.

พระพักตร์ของพระผู้เป็นเจ้า ในสภาพและเงื่อนไขที่ไม่ว่าเวลาจะล่วงเลยไปที่ศตวรรษก็ตาม หรือไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ หรือจะมีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นในโลกก็ตามก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงความจริงนี้ไปได้ ความจริงนี้จะดำรงอยู่ตราบนานเท่าที่อาณาจักรของพระผู้เป็นเจ้า อำนาจสิทธิ์ขาดของพระองค์ อาณาจักรของพลังอำนาจของพระองค์ ยังดำรงอยู่ จิตวิญญาณจะแสดงให้เห็นถึงสัญญาของพระผู้เป็นเจ้า และสิ่งที่พระองค์มอบให้ และจะได้เปิดเผยความเมตตากรุณาอันเปี่ยมไปด้วยความรัก... เราจะไม่สามารถบรรยายลักษณะของจิตวิญญาณหลังความตายได้ หรือแม้กระทั่งการเปิดเผยลักษณะทั้งหมดต่อสายตามนุษย์ก็ไม่สามารถทำได้ บรรดาศาสดาและตัวแทนของพระผู้เป็นเจ้าล้วนถูกส่งลงมาด้วยจุดมุ่งหมายเดียวกันนั้นคือ พามนุษย์ไปสู่เส้นทางตรงไปหาสิ่งจะ จุดมุ่งหมายของการเปิดเผยของพระองค์ก็คือ ให้การศึกษาแก่นมนุษย์ทุกผู้ทุกนาม เพื่อที่มนุษย์นั้นเมื่อยามเสียชีวิตก็จะก้าวขึ้นไปสู่บัลลังก์แห่งผู้สูงสุด ด้วยความบริสุทธิ์ศักดิ์สิทธิ์อย่างไม่มีที่เปรียบ และด้วยการปลดปล่อยแล้วโดยสิ้นเชิง¹

พระบาทฮาลูลาห์ประกาศว่า โลกที่อยู่ข้างหน้าออกไปนั้นแตกต่างจากโลกนี้โดยสิ้นเชิง เหมือนกับโลกนี้ที่แตกต่างจากโลกของทารกที่ยังอยู่ในครรภ์มารดา และได้ให้ความสามารถในการรับรู้แก่นมนุษย์ชาติเป็นเอกอู เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเราและความพยายามของเราในชีวิตของเราในโลกนี้ กับผู้ที่อยู่ในกายภาคน้ำที่ได้รับการปลดปล่อยทางจิตวิญญาณแล้ว

แสงซึ่งเปล่งออกมาจากจิตวิญญาณเหล่านี้ นำมาซึ่งความก้าวหน้าในโลกนี้และความก้าวหน้าของประชาชนของโลก จิตวิญญาณนั้นเหมือนกับสิ่งที่ได้ละทิ้งโลกแห่งความเป็นอยู่ และประกอบด้วยพลัง

¹ ได้อ้างมาก่อนหน้าแล้ว, LXXXI หน้า 155-7.

ขับเคลื่อนที่ทำให้เกิดพลังแห่งศิลปะและความมหัศจรรย์แห่งโลก ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นต้องมีสาเหตุ มีพลังขับเคลื่อน มีกฎเกณฑ์แห่งการเคลื่อนไหว จิตวิญญาณเหล่านี้เองและสัญลักษณ์แห่งการปล่อยวางนี้เอง ได้ทำให้เกิดและจะยังคงทำให้เกิดพลังขับเคลื่อนอันสูงสุดในโลกแห่งสิ่งมีชีวิต... เมื่อจิตวิญญาณได้เข้าถึงพระพักตร์ของพระผู้เป็นเจ้าแล้ว จิตนั้นก็เข้าสู่รูปแบบที่เหมาะสมกับความเป็นนิรันดร์ของ เขา และเหมาะสมที่จะอยู่ในดินแดนแห่งสรวงสวรรค์¹

ด้วยภาพที่แท้จริงที่ไม่มีอะไรจะมาเปรียบเทียบได้นั้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงนำเราเข้าสู่หนทางนั้นด้วยคำสอนที่พระองค์ทรงสอนไว้

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะไรก็ตามมา หน้าที่อันสูงสุดของเราก็อยู่ที่โลกของเราเอง โลกของเราต้องเป็นหนึ่งก่อน มิฉะนั้นเราจะไม่เห็นอนาคตที่มีคุณค่าแต่อย่างใดและพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ได้ทรงกล่าวไว้ว่านั่นแหละคือจุดประสงค์ของพระองค์ที่มาอยู่ท่ามกลางพวกเรา

อย่ามัวยุ่งกับธุระส่วนตัวของเจ้า ขอให้ความคิดของเจ้ามุ่งมั่นอยู่ที่การกลับมีขึ้นใหม่ของความรุ่งเรืองของมนุษย และปลูกจิตวิญญาณของมนุษย สิ่งนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการกระทำอันบริสุทธิ์และตั้งมั่นด้วยชีวิตที่มุ่งมั่นในศีลธรรมและความประพฤติที่ตั้งาม การปฏิบัติอันกล้าหาญจะทำให้จุดมุ่งหมายนี้เป็นจริงขึ้นมาได้ และคุณลักษณะที่เหมือนนักบุญจะทำให้เกิดพลังเพิ่มขึ้น ขอจงยึดมั่นในความถูกต้องเถิด โอ้ ชาวบาฮาทั้งหลาย ขอให้วิสัยทัศน์ของเจ้าเป็นวิสัยทัศน์ที่มองไปยังโลกทั้งมวล มากกว่าที่จะมุ่งเพียงตัวของเจ้าเอง ผู้ประกอบกรรม

¹ ได้อ้างมาก่อนหน้านี้แล้ว, LXXXI หน้า 157 "ตถาคตสอนว่ามีจิต... และไม่มีมนุษย์คนใดที่จะไม่สามารถเป็นผู้ขึ้นนำสัจจะ—(มีลิตนปัญหา "สิ่งมีชีวิตทั้งหมดนั้นมีจิตวิญญาณ") "สัจจะนั้นกว้างใหญ่ไพศาลพอ... และในสัจจะนี้เองที่เขาย่างชีวิตอยู่ได้โดยนิรันดร์" (มหาบรรพ : สีห "ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการสูญสิ้น").

ข้าคือผู้ที่ขีดขวางการขึ้นสู่ที่สูงและขวางกั้นความก้าวหน้าทางจิตวิญญาณของบุตรแห่งมนุษย์ เป็นที่จำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคนในวันนี้ที่ยึดเหนี่ยวยึดมั่นอยู่กับอะไรก็ตามที่จะส่งเสริมประโยชน์และยกย่องชาติทุกชาติ และรัฐบาลทุกรัฐบาลที่มีความยุติธรรม... อะไรก็ตามที่นำพาบุตรของมนุษย์ที่จะเมินหน้าออกจากกัน และได้ก่อให้เกิดความแตกแยกในหมู่บุตรของมนุษย์ได้ถูกลบล้างไปด้วยการเปิดเผยของคำพูดเหล่านี้¹

พระองค์เป็นคนแรกที่ประกาศว่าจุดมุ่งหมายสูงสุดของศาสนาในวันนี้ก็คือเป็นเหตุให้เกิดความร่วมมือระหว่างประชาชนและชาติ ด้วยวิธีนี้เท่านั้นที่ศาสนาจะตอบสนองความต้องการทางด้านอารมณ์และจิตวิญญาณ ในขณะที่เป็นแรงกระตุ้นในการกระทำต่างๆ ด้านปัญญาและด้านวิทยาศาสตร์ พระบาทอาฮูลลาห์ได้สังเกตเห็นพลังของศาสน์ของพระองค์ที่ได้เปิดมิติใหม่ในการรับรู้ของมนุษย์ และเพื่อให้มนุษย์ได้ปฏิบัติอย่างถูกต้องตามที่ถูกที่ควรนั้น พระองค์ได้ยกประเด็นของศาสนา ซึ่งได้กลับกลายเป็นการประนีประนอมระหว่างจิตสำนึกและความสะดวกสบาย เพื่อให้เป็นการยอมรับโดยจริงใจ และเป็นการปฏิบัติที่สอดคล้องกับเหตุผล

กว่าศตวรรษหนึ่งมาแล้ว จากดินแดนที่ล้าหลังที่สุดดินแดนหนึ่งในยุคนั้น พระบาทอาฮูลลาห์ได้ประกาศหลักการที่เป็นเบื้องต้นสิบสองประการ

ศาสนาทุกศาสนามีต้นกำเนิดเดียวกัน

การค้นหาสัจจะโดยอิสระ

มนุษยชาติเป็นหนึ่งเดียว

ศาสนาต้องเป็นเหตุแห่งเอกภาพ

ความลำเอียงทุกประเภทต้องถูกจำกัดให้สิ้นไป

ความเท่าเทียมแห่งโอกาสสำหรับทั้งชายและหญิง

¹ Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah, XLII หน้า 93-95.

การศึกษาอันเป็นสากล

ศาสนาและวิทยาศาสตร์ต้องสอดคล้องประสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ภาษาอันเป็นสากล

ทางออกทางจิตวิญญาณต่อปัญหาทางเศรษฐกิจ

การมีรัฐบาลแห่งโลก

การมีสันติภาพในโลก

ถึงแม้ว่าในปัจจุบันนี้ ในความเห็นของผู้มีเหตุผลและมองการณ์ไกลนั้น หลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นอาจดูว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งยวดสำหรับยุคของเรา แต่สำหรับในยุคของร้อยปีที่แล้วมานั้น หลักเกณฑ์ดังกล่าวดูเหมือนจะเป็นอุดมคติ ถึงกับเป็นไปได้เอาทีเดียว แม้แต่สำหรับผู้สังเกตและศึกษาที่ชาญฉลาด

นี่คือข้อพิสูจน์แห่งแรงกระตุ้นของอวตาร พระองค์มาโดยพระองค์เดียว และได้รับความช่วยเหลือใดๆ ลำหน้ายุคของพระองค์ พร้อมจุดมุ่งหมายและวิธีการ ที่มนุษย์ผู้ทรงอำนาจทำการต่อต้าน แต่ถึงกระนั้น ภายในระยะเวลาอันสั้น พระองค์ได้กลายเป็น ผู้นำทาง ที่ทุกคนต้องพึ่งพาในความเป็นผู้นำของพวกเขา โดยเริ่มจากความคลางแคลงไปสู่ความมั่นใจ และพระองค์ผู้นั้นคือ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

เมื่อเวลาผ่านไป บรรดาโยคีและนักบุญ ทั้งที่เป็นจริงๆ และที่เรียกตนเองเช่นนั้น ยอมรับและแข่งขันกับภพชะและพุทธะ แต่ยังไม่มั่นคงกันอย่างใดว่า มีอวตารที่ยอมรับโยคีใดๆ หรือนักบุญใดๆ ว่าเป็นแหล่งกำเนิดของความรู้ และแรงบันดาลใจของพระองค์—ไม่ว่าจะโดยทางจิตหรือโดยภาววิสัยก็ตาม เนื่องจากว่าในกระบวนการเครื่องมือทั้งหมดที่มนุษย์มีอยู่เพื่อค้นหาความจริงใดๆ ก็ตามเกี่ยวกับการสร้างนั้น หรือสิ่งที่เป็นจริงเองนั้น ทุกวิถีผิดพลาดหมด และเชื่อถือไม่ได้ ยกเว้นวิถีเดียว ประสาทของเราจะหลอกเราอยู่ตลอดเวลา ตรรกะของเราเป็นเพียงผลพวงของประสบการณ์ของเราโดยเฉพาะ และเราจะไม่สามารถกำหนดปรากฏการณ์ใดๆ ก็ตามที่อยู่นอกเหนือ “ความคุ้นเคย” การรับรู้โดยประสาทสัมผัสโดยตรง ซึ่งเกิดขึ้นจากการตั้งจิตสมาธิ ไม่ว่าจะด้วยวิธี

“สัมผัสจิตโดยตรง”หรือโดยวิธีอื่นแสดงผลอันมากมายพอกับที่มีผู้ตั้งจิตสมาธิ แต่จะไม่มีผลใดที่ไปในแนวทางเดียวกันเลยแม้แต่น้อย ประเพณีและบันทึกต่างๆ ไม่ว่าจะบันทึกทางคัมภีร์หรือทางประวัติศาสตร์ ล้วนตกเป็นเหยื่อของความผิดพลาดอันเกิดจากการตีความของแต่ละบุคคล และข้อผิดพลาดอื่นๆ มีแต่คำที่เปิดเผยโดยองค์ผู้ให้ความรู้ที่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งได้มีการบันทึกอย่างถูกต้องเท่านั้น ที่แสดงถึงมาตรฐานอันไม่ผิดพลาดและแยกแยะความจริงออกจากความผิดพลาด ข้อเท็จจริงออกจากจินตนาการ นี่เนื่องจากว่าสิ่งที่ทำให้เกิดเครื่องมือนั้นไม่ผิดพลาดนั้น อยู่นอกเหนือประสบการณ์มนุษย์ นั่นคือความรู้แจ้งโดยธรรม¹ แต่ความรู้แจ้งโดยรวมขององค์อวตารไม่ได้ถูกนำไปใช้เพื่อบีบบังคับให้ผู้ฟังต้องยอมอ่อนน้อมรับ และบิดเบือนการใช้พลังจิตที่อิสระ ไม่มีครุมาศักดิ์สิทธิ์องค์ใดที่เรียกร้องให้สานุศิษย์ของพระองค์ตามรอยของพระองค์อย่างมืดบอด และยอมสละซึ่งอิสรภาพแห่งการไว้วิจารณ์ญาณของเขา ตรงกันข้าม อวตารทุกพระองค์จะกระตุ้นผู้ฟังให้เปิดใจรับฟังแล้วไตร่ตรองดูข้อเห็นด้วยและข้อขัดแย้ง ซึ่งการปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์ได้ชี้แนะไว้ การเพียงแค่มองพบสิ่งใดไม่ว่าจะยิ่งใหญ่เพียงใดก็ตาม จะไม่เพียงพอแต่อย่างใด หากการค้นพบนั้นไม่ได้ควบคู่ไปกับการกระทำที่อยู่ในแนวเดียวกับกฎเกณฑ์หรือสัจจะนั้น นี่เนื่องจากว่าความเชื่อที่ไร้ประสบการณ์นั้น ก็เปรียบเหมือนการรู้รสของน้ำผึ้งเพียงเพราะมันอยู่ในขวดตักน้ำผึ้งเท่านั้นเอง

การเริ่มต้นของทุกสิ่งทุกอย่างก็คือความรู้ของพระผู้เป็นเจ้า และการจบสิ้นของทุกสิ่งทุกอย่างก็คือการปฏิบัติตามสิ่งใดก็ตามที่ส่งลงมาจากจักรวาล พลังจิตอันศักดิ์สิทธิ์ซึ่งครอบคลุมทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในสวรรค์ และทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในโลก²

ยิ่งเรื่องราวลึกลงไปเท่าใด และยิ่งสัจจะกว้างใหญ่ไพศาลขึ้นเท่าใด ความ

¹ และดังที่เราได้เห็นแล้ว (หน้า 405-410) นี่คือนสิ่งที่ทั้งพระบาฮาอุลลาห์และพระสิทธิตถะยืนยัน.

² *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, II หน้า 5.

จำเป็นที่จะต้องมีการเสริมภาพในการยอมรับความจริงที่ยิ่งขยายใหญ่ขึ้นเท่านั้น ดังนั้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงยึดถือเสริมภาพในการเลือกความเป็นกฎเกณฑ์หนึ่งที่สำคัญที่สุดในครีธาของพระองค์

กฎแห่ง การค้นหาสิ่งที่จะโดยอิสระ¹ ทำลายล้างการเคารพเชื่อถืออย่างมีเดบอดในประเพณีต่างๆ และความเชื่อที่ล้าสมัยที่เชื่อกันมาหลายยุคหลายสมัยจากการท่องจำและพิธีกรรมต่างๆ และยืนยันถึงการให้เหตุผลอันเกิดจากการวินิจฉัยด้วยวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ ดังนั้นไม่มีใครที่จะเกิดมาเป็นบาไฮ แต่เขาสามารถเปลี่ยนศาสนาเป็นบาไฮได้หากเขาได้ค้นคว้าเป็นอย่างดีแล้ว และยอมรับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวว่าเป็นผู้ที่มาตามสัญญา และคำสั่งสอนของพระองค์เป็นหลักปฏิบัติในชีวิตได้ และเหมาะกับยุคสมัย แต่ก็ต้องยอมรับว่า บิดามารดาชาวบาไฮย่อมมีอิทธิพลโน้มหน้าบุตรหลานให้นับถือศาสนาอื่น ซึ่งตัวของเขาก็ได้ยอมรับไว้แล้ว แต่การบังคับไม่ว่าโดยวิธีใดๆ นั้นเป็นข้อห้ามที่เด็ดขาด ชาวบาไฮทุกคนได้รับการชี้แนะให้สั่งสอนให้ความรู้ต่อบุตรหลานของเขาด้วยหลักเกณฑ์แห่งคำสั่งสอนอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งผู้ก่อตั้ง (การปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์ของพระเจ้าเป็นเจ้า) ศาสนานี้ได้รับการยอมรับอยู่ทุกระดับเดียวกับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเอง และนี่ก็ได้รับการยืนยันด้วยกฎเกณฑ์อันเป็นเบื้องต้นของพระองค์เอง นั่นคือ ศาสนาทุกศาสนามีต้นกำเนิดเดียวกัน และพระองค์เน้นย้ำสิ่งนี้ในคำสั่งสอนของพระองค์ทั้งหมด อันเป็นหลักเกณฑ์ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของพระสิริธัตถะเอง

¹ พระสิริธัตถะได้บอกเราด้วยว่า “อย่าเชื่อในประเพณีเพียงเพราะได้มีการปฏิบัติมาหลายต่อหลายชั่วคนและหลายต่อหลายพันปี อย่าเชื่อเพียงเพราะได้มีการเล่าขาน และหลายต่อหลายคนมีความเชื่อถือ อย่าเชื่อเพียงเพราะได้มีนักปราชญ์เก่าแก่เล่าขานไว้ อย่าเชื่อเพียงเพราะเจ้าคิดว่ามันแปลกประหลาดพิสดาร หรือเพียงเพราะเจ้าได้เกิดแรงจูงใจ และมีเทวะหรือมีเทวะได้มากล่าวแก่เจ้า หลังจากได้มีการพิจารณาและวิเคราะห์แล้ว เห็นว่ามีความสอดคล้องกับเหตุและผล และนำไปสู่ประโยชน์ต่อมนุษย์ทุกคนแล้วละก็ จงยอมรับมันเถิด และปฏิบัติตามให้ได้อย่างครบถ้วน เราจะต้องไม่ยอมรับธรรมเนียมของข้าเพียงเพราะมีความเคารพนบนอบต่อข้าเท่านั้น เราจะต้องทดลองปฏิบัติและพิสูจน์ธรรมเนียมนั้น เหมือนแปลวไฟพิสูจน์เนื้อทอง *อังคตตรนิภาย*, III. 653 (กาลามสูตร).

เป็นที่แจ่มชัดว่ามีการพรรณนาและกระบวนการตีความคำสอนและกรอบแห่งกฎเกณฑ์ของศาสนาที่รับกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และมนุษย์นี้ก็เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และคำสอนที่มีอยู่ในตอนต้นอาจไม่ครอบคลุมหลักของชีวิตทั้งหมด^๑ การที่ได้หลุดพ้นจากบ่วงบาศก์แห่งคำสอนที่โต้แย้งไม่ได้ และพิธีกรรมต่างๆ กฎเกณฑ์แห่งโลกก็มารวมศูนย์อยู่ที่การสร้าง *ความเป็นหนึ่งเดียวของมนุษยชาติ* ซึ่งเป็นกฎหลักอีกข้อหนึ่งของพระบาฮาอุลลาห์ ซึ่งการจะถึงซึ่งความเป็นหนึ่งเดียวนั้น ก็ด้วยการปฏิบัติในกฎหลักทั้งหมดของพระองค์

ดังที่เราได้กล่าวไว้แล้วว่า เราไม่สามารถวาดโครงสร้างลักษณะที่สำคัญของศรัทธาของพระบาฮาอุลลาห์ได้ นอกจากจะทำโดยวิธีผิวเผิน งานอันมากมายของพระองค์ รวมทั้งของอับลู-บาฮา และโซกิ เอ็ฟเฟนดี ร่าบานี ที่มีอยู่ก็เป็นการพิสูจน์ความสูงส่งและเด่นชัดในความคิดที่แท้จริง อันเป็นนิยามแผนแก่มนุษยชาติผู้หลงทางและผู้ขาดมิติทางจิตวิญญาณ ผู้แสวงหาจะไม่พบส่วนใดเลย สาสน์ของพระบาฮาอุลลาห์ที่จะแสดงถึงความล่งเลใจในหลักปฏิบัติที่พระองค์ได้ให้แก่มนุษย์ สิ่งที่พระบาฮาอุลลาห์กล่าวข้างยั้งใหญ่และมีพลัง รวมทั้งมีความกว้างและความลึกนั้นคือคำกล่าวเกี่ยวกับโรคภัยที่เกาะกินมนุษยชาติ และหนทางในการแก้ไขโรคร้ายนั้น คำเตือนต่างๆ ของพระองค์เป็นการไม่ใส่ใจต่อคำสอนของพระองค์อาจถูกละเลยโดยคิดว่าเป็นศาสนาอีกองค์หนึ่งที่มาประกาศวันโลกแตก แต่เราจะไม่ใส่ใจต่อคำเตือนเหล่านั้นอีกไม่ได้แล้ว

ด้วยความรู้ถึงลักษณะของอำนาจที่จะเข้ามาที่มือของมนุษยชาติในระยะเวลานี้ใกล้ พระบาฮาอุลลาห์จึงได้แจ้งโดยละเอียดถึงลักษณะและวิธีการในการสร้างแห่งโลก ซึ่งต้องทำให้เกิดขึ้นเพื่อรักษาอารยธรรมและนำพามนุษย์ไปสู่ *รัฐบาลแห่งโลก* และ *สันติภาพแห่งโลก* ซึ่งนี่ก็เป็นคำสอนที่เป็นหลักของพระองค์อีกสองคำสอน ความพยายามของชาติที่ชนะสงครามโลกทั้งสองในศตวรรษนี้ ยังไกลจากสิ่งที่จะควรเกิดขึ้น นั่นคือองค์กรที่สูงกว่าชาติ—รัฐบาล

^๑ ในศาสนาบาไฮนั้นไม่มีความเป็นพระหรือตำแหน่งที่สูงกว่าหรือต่ำกว่า.

แห่งโลก—ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้บรรยายไว้ว่าเพื่อปกป้องรักษาสันติภาพในโลกอย่างมีประสิทธิภาพและส่งเสริมสวัสดิภาพของมนุษย์

ด้วยผลประโยชน์ของมหาอำนาจและสิทธิที่ยังทำให้เกิดภาวะชะงักงัน สันนิบาตชาติและต่อมาสหประชาชาติก็ตกอยู่ในสภาพที่ไร้ความสามารถโดยสิ้นเชิง และบรรดาสมาชิกก็เลิกยึดถือกฎเกณฑ์ที่พวกเขาถือว่าสำคัญเป็นเอกและยึดถือมาตั้งแต่ต้น หากชาติสมาชิกไม่มีพลังแห่ง “การโน้มน้าว” และแน่ใจว่าเสียงของพวกเขาดังพอ และสิทธิของเขาได้รับการเคารพแล้วละก็ บรรดาสมาชิกเหล่านี้ก็ลดระดับมาเป็นเพียงรัฐลูกค้าของมหาอำนาจ และนั่งมองดูสองยักษ์ใหญ่ทำหั่นกันจนจนถึงที่สุด และคลานเข้าไปเก็บเศษผลประโยชน์ที่พอจะหาได้ ไม่มีรัฐบุรุษคนใดไม่มาจากประเทศมหาอำนาจหรือประเทศเล็กน้อยจะเรียกร้องผลได้ใดๆ ไม่ว่าจะป็นรางวัลโนเบลเพื่อสันติภาพหรืออย่างอื่น ในความเก่งกล้าสามารถที่จะถือว่าเป็นปัจจัยที่กำหนดการหยุดยั้งการทำลายล้างทางนิวเคลียร์ที่คุกคามมนุษยชาติมาเป็นเวลาห้าสิบปีแล้ว เจกเซ่นดาบแห่งดาโมเคลส ความเป็นจริงที่เป็นเบื้องฐานของการยืนยันถึงการยึดมั่นในสันติภาพ ก็เป็นเพียงว่าการใช้อาวุธนิวเคลียร์เพื่อยึดครองพื้นที่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย หรืออิทธิพลเพิ่มขึ้นเล็กน้อย นั่นจริงๆ แล้วเป็นการเสี่ยงต่อการสูญเสียชีวิตทุกอย่างที่ได้สร้างมาแล้วจนบัดนี้! ดังนั้น การดำรงอยู่ซึ่งสิ่งที่คุณเหมือนมีเหตุมีผลและป้องกันไม่ให้ระเบิดนิวเคลียร์ทำลายล้างอารยธรรมก็คือ ความกลัวต่อความตาย ไม่ใช่ศรัทธาแห่งการมีชีวิตและการดำรงอยู่ซึ่งชีวิตต่อไป แต่ถึงจะมีภารกิจกันสัญชาติญาณดิบแห่งการล่าของมนุษย์และชาตินั้น ก็ไม่มีที่เหลือสำหรับความกรุณาปราณีแม้แต่น้อย ชาติเล็กๆ ทั้งๆ ที่รู้ถึงความอ่อนแอของตนเองท่ามกลางยักษ์ใหญ่ที่พุ่งถึงแต่นิวเคลียร์ และถึงแม้ว่าประชาชนของตนจะยากไร้และหิวโหยอย่างไรก็ตาม ก็ยังก้าวเข้าไปสู่ครอบครัวของชาติที่มีนิวเคลียร์ และถึงกระทั่งขู่คุกคามและพร้อมที่จะปฏิบัติการล้มล้างกันเอง พวกเขาไม่มีอะไรจะต้องสูญเสียมากนัก เพราะทางเลือกที่มีอยู่ตอนนี้ก็คือการอดอยากอย่างช้าๆ แต่แน่นอน กับ “การปลดปล่อย” อย่างรวดเร็ว!

ในท่ามกลางสภาพการณ์ที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วนั้น สาสน์ของพระ
บาฮาอุลลาห์ไม่เพียงแต่เป็นแสงสว่างนำทางต่อเราผู้ทุกข์ยากเท่านั้น แต่ยังสื่อ
ถึงการยืนยันความมั่นคง และสภาวะที่เราจะปฏิเสธไม่ได้เลย ดังนั้นขอให้
เราได้สำรวจโครงสร้างรัฐบาลโลกของพระบาฮาอุลลาห์ ตามที่โซกี เอ็ฟเฟนดี ได้
พรรณนาไว้

เอกภาพของมนุษยชาติตามที่พระบาฮาอุลลาห์อธิบายไว้ นั้น
หมายถึงการก่อตั้งสหพันธรัฐแห่งโลกที่ซึ่งทุกๆ ชาติ ทุกๆ เชื้อชาติ
ทุกๆ ความเชื่อ และทุกๆ ชนชั้น ร่วมเป็นหนึ่งเดียวอย่างใกล้ชิดและ
ถาวร และเป็นที่ยี่ซึ่งมีการรักษาไว้อย่างถาวรสมบูรณ์ ซึ่งเสรีภาพใน
เจตจำนงของแต่ละรัฐสมาชิก รวมทั้งเสรีภาพส่วนบุคคลและความคิด
ริเริ่มของบุคคลที่ประกอบเป็นชาตินั้น

เท่าที่เรามองเห็นนั้น สหพันธรัฐนี้ต้องประกอบด้วยองค์กรทาง
นิติบัญญัติ ซึ่งมีสมาชิกอันเป็นผู้พิทักษ์มนุษยชาติทั้งหมด ควบคุม
ทรัพยากรทั้งหมดของชาติที่ประกอบเป็นสหพันธรัฐทั้งหมด และจะ
ออกกฎหมายที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต สนองความต้องการและ
ปรับสัมพันธภาพของทุกๆ คนและทุกๆ เชื้อชาติ

องค์กรบริหารแห่งโลกที่มีพลังนานาชาติเป็นฐานจะนำเอาข้อ
ตัดสินใจต่างๆ มาปฏิบัติ และปรับใช้กฎหมายที่ร่างออกมาโดยองค์กร
ทางนิติบัญญัติแห่งโลก และจะปกป้องเอกภาพโดยองค์กรรวมของ
สหพันธรัฐทั้งหมด

องค์กรทางตุลาการแห่งโลกจะพิจารณาและทำการตัดสินพิพากษา
ในชั้นตอนสุดท้าย ต่อข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นระหว่างส่วนต่างๆ ที่
ประกอบเป็นระบบอันสากลนี้

จะมีการคิดค้นกลไกในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันที่จะครอบคลุม
โลกทั้งโลก โดยเป็นอิสระจากอุปสรรคขัดขวางและข้อจำกัดต่างๆ
และจะปฏิบัติด้วยความรวดเร็วและสม่ำเสมออย่างน่าอัศจรรย์ เมื่อ

กลางแห่งโลกจะทำหน้าที่เป็นแกนกลาง หรือประสานส่วนกลางของอารยธรรมแห่งโลกซึ่งมีจุดเน้นที่พลังชีวิตอันเป็นหนึ่งเดียว และส่องฉายออกไปทั่ว

จะมีภาษาแห่งโลกซึ่งอาจสร้างขึ้นใหม่ หรือปรับใช้จากภาษาที่มีอยู่แล้ว และในโรงเรียนทุกโรงเรียนแห่งสหพันธรัฐของโลก ก็จะมีการสอนภาษานี้ โดยถือว่าเป็นภาษาประกอบเพิ่มขึ้นจากภาษาแม่ของตน ตัวหนังสือที่ใช้ได้ทุกแห่งในโลก วัฒนธรรมแห่งโลก เงินตราที่เป็นระบบเดียวในโลก ระบบการชั่งตวงวัดที่เป็นหนึ่งเดียวในโลก จะทำให้การติดต่อสัมพันธ์กัน และความเข้าใจระหว่างชาติและเผ่าพันธุ์มนุษย์ เป็นไปด้วยความสะดวกง่ายดาย

ในสังคมโลกดังกล่าว วิทยาศาสตร์และศาสนา ซึ่งเป็นพลังค้ำยันอันสำคัญที่สุดของชีวิตมนุษย์นั้น จะสอดคล้องประสานกัน จะร่วมมือกัน และจะพัฒนาไปอย่างสอดคล้องกัน สื่อสิ่งพิมพ์จะเป็นเวทีให้มีการแสดงความเห็นที่หลากหลายรวมทั้งความเชื่อของมนุษย์ และจะไม่เป็นเครื่องมือของผลประโยชน์และเล่ห์เหลี่ยมต่างๆ ไม่ว่าจะของเอกชนและของรัฐบาล และจะเป็นเสรีภาพจากอิทธิพลของรัฐบาลและประชาชนที่แข่งขันกัน

ทรัพยากรทางเศรษฐกิจของโลกจะได้รับการจัดสรร แหล่งวัตถุดิบจะได้ใช้ไปอย่างเต็มที่ ตลาดจะประสานกันและพัฒนาไปร่วมกัน และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จะมีการจัดการเป็นอย่างดี

ที่กล่าวมานี้ไม่ใช่ภาพของพ่อที่ไร้ความสามารถที่พยายามจะควบคุมบุตรชายที่ไม่เคารพกฎเกณฑ์ ที่มีอาวุธครบมือ และไม่ยึดถือคำขอของพ่อที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ซึ่งนี่คือภาพของสหประชาชาติในเวลานี้ แต่เป็นดังต่อไปนีตามคำกล่าวของ โทกี เอ็ฟเฟินดี

ระบบสหพันธรัฐแห่งโลกที่ปกครองโลกทั้งโลกและใช้อำนาจที่ไม่อาจท้าทายได้ต่อทรัพยากรอันกว้างใหญ่ไพศาลเกินคาด ทำให้

อุดมคติของโลกตะวันตกและโลกตะวันออกนั้นกลมกลืนกัน ปลอดภัย เปิดช่องพันธะอันน่ากลัวแห่งสงครามและความทุกข์ยาก และเน้นที่การใช้แหล่งพลังงานทั้งหมดที่มีอยู่ในโลกนี้ เป็นระบบที่พลังจะอยู่ภายใต้ความยุติธรรม ด้วยชีวิตที่ยืนหยัดอยู่ได้ด้วยการยอมรับพระผู้เป็นเจ้าของคนเดียว และมีความเคารพนบถต่อการเปิดเผยอันเดียว นี่คือจุดมุ่งหมายสุดท้ายที่มนุษยผู้ซบเคลื่อนไปด้วยพลังอันเป็นเอกภาพแห่งชีวิต¹

ในการสะท้อนความคิดของพระสิทธัตถะที่ว่า

มนุษย์จำเป็นต้องต่อสู้

เพื่อให้สันติภาพเป็นของเขา

เขาจำเป็นต้องต่อสู้กับอำนาจด้วยความถูกต้อง

มิฉะนั้น อำนาจจะชนะในที่สุด²

ในส่วนที่เกี่ยวกับการรวมตัวกันของพลังแห่งความดีเพื่อต่อสู้กับความชั่วร้ายนั้น โซกี เอ็ฟเฟนดี กล่าวว่

ความดีล้วนๆ ไม่สามารถสู้ให้ชนะได้ ในความดีนั้นต้องมีพลัง

ด้วย ซึ่งในที่สุดความชั่วร้ายในตัวของมันเองก็จะสลายตัวไปได้สำเร็จ

ด้วยพลังแห่งความดี³

ในส่วนที่เกี่ยวกับความยุติธรรมสำหรับประชาชนจำนวนครึ่งหนึ่งในโลกนั้นคือสตรีนั้น เสียงของพระบาฮาอูลลาห์เป็นเสียงเดียวในหมู่ผู้ก่อตั้งศาสนาที่ประกาศก้อง ในขณะที่มันไม่ยากนักที่จะเข้าใจเหตุและผลแห่งสถานภาพของสตรีที่เป็นรองในอดีตกาลนั้น ซึ่งมีอยู่แม้ในคำสอนของอวตารในอดีต แต่ยุค

¹ A Pattern for Future Society, โดยท่านโซกี เอ็ฟเฟนดี, 1936 Baha'i Publishing Trust, Wilmette, อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา 1906.

² มทวารค, VI. 31 ดู มิลินทปัญญา, หน้า 254-57 ประกอบด้วย.

³ A Pattern for Future Society, โดยท่านโซกี เอ็ฟเฟนดี, 1936.

สมัยที่พลกำลังเป็นเงื่อนໄໝของความสูงส่งและความยิ่งใหญ่หนึ่งหมดสิ้นไปแล้ว เพราะเดี๋ยวนี้เราต่างยอมรับว่าทักษะทางสมองเป็นปัจจัยหลักที่เป็นพลังขับเคลื่อนโลกในปัจจุบันนี้ และในแง่นี้สตรีก็มีความสามารถเท่าเทียมกับบุรุษเพศ และ ณ จุดนี้ก็เช่นเดียวกัน พระบาฮาอุลลาห์ก็เป็นองค์แรกที่กล่าวถึงเรื่องนี้และเป็นผู้นำในเรื่องนี้

เป็นเวลานานก่อนที่จะมีกระบวนการสิทธิในการเลือกตั้งของสตรีในโลกตะวันตกที่ก้าวหน้านั้น มีสตรีชาวอิหร่านผู้หนึ่งนามว่า ซัรรินตาซ (“มงกุฎทอง”) ซึ่งเป็นสตรีผู้เดียวในหมู่สาธุศิษย์ทั้งสิบแปดขององค์บáb (จดหมายที่มีชีวิต) และได้รับขนานนามว่า กูร์ต ตูล อียาน (“ความสงบแห่งดวงตา”) ได้ลุกขึ้นยืนหยัดประกาศศรัทธาของพระบาฮาอุลลาห์ หลังจากที่ยังคงบábถูกประหารและได้เป็นกระบอกเสียงที่ล้ำหน้าในโลกเกี่ยวกับสิทธิของสตรี อันเป็นหลักเกณฑ์สำคัญในระเบียบแห่งโลกระเบียบใหม่ หลังจากนั้นเธอได้รับขนานนามว่า ตาฮีร์ (“ผู้บริสุทธิ์”) โดยพระบาฮาอุลลาห์ และเธอได้ตัดรอนอย่างเปิดเผยซึ่งประเพณีที่นับถือกันมาเป็นศตวรรษที่ว่า สตรีนั้นเหมือนสัตว์เลี้ยงในคอก เธอปลดผ้าคลุมหน้าออกเพื่อเป็นสัญลักษณ์ในความเชื่อยุคใหม่ และโดยทันทีเธอถูกกล่าวหาว่าเป็นพวกนอกรีต โดยพวกพระที่คลังศาสนาในอิหร่านที่เป็นมุสลิม แต่เราจะต้องไม่คิดว่า ตาฮีร์ เป็นเพียงผู้ก่อความไม่สงบเท่านั้น เธอเป็นกวีเอกที่มีชื่อเสียงในประวัติศาสตร์ของอิหร่าน และทั้งกษัตริย์และสามัญชนก็นิยมชมชื่นในตัวเธอมาก กษัตริย์ของอิหร่านผู้ทรงพระนามว่า นาซีร์ดี ดินซาลี หลงใหลในสติปัญญาและความงามอันล้ำเลิศของเธอ ได้ขออภิเษกสมรสกับเธอ แต่เธอปฏิเสธ โดยกล่าวว่า เธอตั้งมั่นแล้วในหนทางแห่งการต่อสู้เพื่อยุคใหม่ และการต่อสู้เพื่อสิทธิของสตรีได้เดินหน้าไปแล้ว เธอเลือกแล้วว่าที่จะทนต่อความลำบากในคุกและทนต่อความเจ็บปวด ซึ่งเธอก็เกิดนิมิตถึงสิ่งนี้แล้ว และเธอจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับความเรียงร้อยและประสาทรากว้าง ชื่อเสียงของเธอไม่ได้ดังก้องอยู่แต่ในดินแดนแห่งมุสลิมเท่านั้น มันดังก้องไปถึงดินแดนในตะวันตก และมีนักปราชญ์ราชบัณฑิตกล่าวขวัญถึงเธอด้วยข้อความอันสรวลว่า :

ความงามและสตรีเพศได้มีส่วนร่วมในความเชื่ออันใหม่ และวีรกรรมของจันทกวีแห่งกาสวินผู้โฉมงามแต่ประสบชะตากรรมอันโหดร้าย นามว่า ชัรริน-ตาส (มงกุฎทอง) หรือ กูรัต ตูล อียาน (ความสงบแห่งดวงตา) ผู้ที่เมื่อได้ปลดผ้าคลุมหน้าออกแล้ว ได้ส่องโฉมฉายไปกว้างไกล และได้เป็นเหตุการณ์ที่ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ยุคใหม่เขียนโดย ท่านขุนเคอร์ชัน ซึ่งเป็นผู้สำเร็จราชการอังกฤษในอินเดีย ในหนังสือของท่านชื่อว่า เปอร์เซียและประเด็นปัญหาในเปอร์เซีย เล่ม 1

ไม่มีความทรงจำใดๆ ที่ได้รับการเคารพหรือสร้างความกระตือรือร้นได้มากไปกว่าความทรงจำของเธอ (ตาสีร์รี) และชื่อเสียงที่เธอได้สร้างขึ้นในช่วงชีวิตของเธอนั้น ยังก้องอยู่ในหมู่สตรีเพศวาเลนไทน์ ชิโรล ในเรื่องประเด็นปัญหาในตะวันออกกลาง หน้า 124

ผู้ที่มีชื่อเสียงโด่งดังเกือบที่สุดในขบวนการทั้งหมดคือจันทกวีนามว่า กูรัต ตูล อียาน เธอมีชื่อเสียงในด้านคุณธรรม ความบริสุทธิ์ และการเรียนรู้... ศรีทฐาของเธอแรงกล้าเสียจนแม้เธอจะมีศิริโฉมงดงามและอยู่ในหมู่ชนชั้นสูง เธอก็ได้สละทรัพย์สินศฤงคาร บุตรหลาน ชื่อ และตำแหน่งของเธอเพื่อจุดหมายของผู้เป็นเจ้านายเหนือทุกสิ่งทุกอย่าง และได้ลงมือประกาศและเสริมสร้างลัทธิของพระองค์...

กล่าวโดยท่านฟรานซิส ยังฮัลบันด์ ในหนังสือชื่อ แสงเรืองรอง หน้า 202, 203

โอ้ ตาสีร์รี เธอมีค่ามากกว่ากษัตริย์ นาซีร์ดี ดินซาร์ เป็นพันๆ พระองค์เสียอีก!

ประพันธ์โดย ลูโลมาน นาซิม เบย์ ผู้เป็นนักเขียนและจันทกวีแห่งตุรกี ในหนังสือชื่อ นาซีร์ดี ดินซาร์ และชาวบาบี่

มันจะเป็นไปได้อย่างไรที่สตรีคนหนึ่งในเปอร์เซีย ที่ซึ่งสตรีถือว่าเป็นสัตว์โลกที่อ่อนแอ และในเมืองกาสวิน ที่พระมีอิทธิพลมากมายมหาศาล ที่ซึ่งอุลามามีอิทธิพลในแวดวงของรัฐบาลและประชาชนด้วยจำนวนและความสำคัญ เป็นไปได้อย่างไรที่ในสถานการณ์และสิ่ง

แวดล้อมดังกล่าว สตรีคนหนึ่งสามารถจัดตั้งกลุ่มนอกรีตที่มีความสำคัญถึงเพียงนั้น นั่นเป็นปัญหาที่แก่นักประวัติศาสตร์ชาวเปอร์เซีย นามว่า ชิฟร์ ก็ยังพิศวง เพราะเหตุการณ์แบบนี้ไม่เคยเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์!

บันทึกเอเชีย, 1866, เล่ม 7 หน้า 474

มุลลาห์ ซาลี มีลูกสาวอยู่คนหนึ่งชื่อ ซัรริน ตาซ (มงกุฎทอง) ผู้ที่ดึงดูดความสนใจได้ตั้งแต่วัยเด็ก... ความฉลาดล้ำของเธอทำให้เธอได้รับรู้ความหลงผิดในวิทยาแห่งอิสลาม เธอไม่หลงผิดไปตามนั้น และสามารถถกเถียงในประเด็นที่มีเดมและนำพิศวง ชื่อเสียงของเธอขจรขยายไปทั่วเปอร์เซีย และพวกอูลามาก็เข้มงวดที่สุดก็ยังยอมที่จะยอมรับข้อสมมุติฐานและความเห็นของเธอ ความจริงข้างต้นนี้ถือเป็นสิ่งมหัศจรรย์มากล้ำ เพราะพวกมุสลิมซึ่งอะกอสตรีลงแทบจะว่าอยู่ในฐานะสัตว์เลี้ยวที่เดียว พวกนี้จะถือว่า เธอไม่มีจิตวิญญาณและเกิดขึ้นมาเพื่อสืบพันธุ์เท่านั้นเอง

เอ แอล เอ็ม นิโคลัส ซียยิด อาลี มุฮัมหมัด หรือที่เรียกว่า องค์กรบับ

หน้า 273-274

สตรีในอุดมคติของข้าพเจ้า ตลอดชีวิตก็คือ ตาฮีร์ห์... เมื่อข้าพเจ้าได้ยินคำกล่าวเล่าขานถึงชีวิตของเธอนั้น ข้าพเจ้าอายุเพียงสิบเจ็ดปีเท่านั้น ข้าพเจ้าได้ยินความกล้าหาญยอมตายของเธอ และข้าพเจ้าก็กล่าวเมื่ออยู่ในวัยสิบเจ็ดเองนั้นว่า “ข้าพเจ้าจะพยายามทำเพื่อสตรีชาวออสเตรีย ดังที่ตาฮีร์ห์ได้ยอมสละชีวิตตนเองเพื่อสตรีชาวเปอร์เซีย”

กล่าวไว้แก่ มาร์ธา รูธ ในปี ค.ศ. 1925 โดย มาเรียนา เฮนิช แห่งเวียนนา ออสเตรีย ผู้เป็นมารดาของประธานาธิบดีแห่งออสเตรีย

ชาวตะวันตกคนเดียวที่มีโอกาสได้เข้าพบพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว คือ อาจารย์ เอ็ดเวิร์ด แกรนวิลล์ บราวน์ แห่งมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ก็ได้เขียนถึง ตาฮีร์ห์ :

การที่สตรีเช่น กุรัต ตูล อียาน ปรากฏขึ้น ไม่ว่าจะในประเทศใด และในยุคนสมัยใด ก็ถือเป็นปรากฏการณ์ที่หายากอยู่แล้ว แต่การที่เธอมาปรากฏขึ้นในประเทศอย่างเบอร์เซีย นั้น ถือว่าเป็นความมหัศจรรย์ที่เดียว หรือจะเรียกว่าปาฏิหาริย์ก็ว่าได้ คุณสมบัติของเธอที่มากหลาย เริ่มต้นจากความงามอย่างน่าพิศวง สติปัญญาอันล้ำลึก คารมอันร้อนแรง การอุทิศตนโดยปราศจากความหวั่นเกรง และการสละชีพอย่างมีเกียรติของเธอ ทำให้เธอก้าวล้ำหน้าอย่างไม่มีอะไรเทียบได้ และมีความเป็นอมตะท่ามกลางสตรีเพศในประเทศของเธอ แม้ว่าศาสนาขององค์بابไม่มีอะไรโดดเด่นแล้ว เพียงแค่ได้ผลิตหญิงเอกเช่น กุรัต ตูล อียาน ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่พอแล้ว¹

พวกพระในวิหารที่เป็นมุสลิมไม่สามารถทัดทานการทำหายอย่างเปิดเผยของตาฮีร์ห์ ในส่วนที่เกี่ยวกับการกดขี่สตรีเพศได้ และภายในไม่กี่ปี เธอถูกลังหารด้วยน้ำมือของพรรคพวกของพระซึ่งบีบบังคับเธอ และโยนเธอลงไปในบ่อ

ตาฮีร์ห์เป็นเหมือนประทีปส่องทางที่จุดขึ้นด้วยพระหัตถ์ของความศักดิ์สิทธิ์โดยกระทำการผ่านพระบาฮาอูลลาห์ เพื่อเน้นย้ำถึงเสาหลักหนึ่งในสิบสองประการในระเบียบใหม่แห่งโลก ในปี ค.ศ. 1852 เมื่อเธออายุ 34 ปี เธอก็ไม่ได้ปรากฏกายขึ้นมากกว่าความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อยู่ในความมืดมนอีกแล้ว แต่สัญลักษณ์ของเธอที่เปรียบเสมือนผู้สละชีพเพื่อการพัฒนาของสตรีได้ทำให้เหล่าสตรีที่ต้องการมีสิทธิจำนวนมากมาย ได้พยายามทำลายล้างหลักเกณฑ์ที่อยู่ติดธรรม และในที่สุดก็ได้ขจัดความโหดร้ายและการขูดรีดที่บรรดาสตรีต้องประสบอยู่ออกไป

เป็นเวลาถึงเจ็ดสิบปีจากที่ตาฮีร์ห์เสียชีวิตไปแล้ว ที่ผู้ต่อสู้เพื่อสิทธิสตรี

¹ A Traveler's Narrative, หน้า 309 โดยเอ็ดเวิร์ด แกรนด์วิลล์ บราวน์, Cambridge University Press, 1891.

ในประเทศทางตะวันตกจะได้ชนะการต่อสู้เพื่อสิทธิของเธอ¹

ในศาสนาอันศักดิ์สิทธิ์ทุกๆ ศาสนา จะมีสตรีผู้บริสุทธิ์คนหนึ่งที่มีความโดดเด่นขึ้นมาเสมอ ในยุคของพระสิทธัตถะก็คือ อัมพปาลี ผู้มั่งคั่งและมีสติปัญญาอันหลักแหลม ซึ่งการที่พระสิทธัตถะให้ความยกย่องเธอขึ้น ได้ทำให้บรรดาสานุศิษย์ของพระองค์ตกอกตกใจกันเป็นอันมาก แต่เธอมีมากกว่าความมั่งคั่งและสติปัญญาที่หลักแหลม พระสิทธัตถะเล็งเห็นความบริสุทธิ์และความเมตตาในตัวเธอ ซึ่งบรรดาสานุศิษย์ของพระองค์มองไม่เห็น²

หลักเกณฑ์แห่ง ความเท่าเทียมกันในโอกาสสำหรับทั้งชายและหญิง ซึ่งพระบาฮาอุลลาห์ได้ประกาศไว้เป็นเวลากว่าหนึ่งศตวรรษมาแล้วนั้น เป็นมากกว่าคำประกาศอันศักดิ์สิทธิ์ถึงอุดมการณ์หนึ่ง เนื่องด้วยเป็นเวลาที่จะต้องประกาศเท่านั้น พระองค์ได้ให้วิธีการที่จะได้มาซึ่งความเท่าเทียมนั้นในการดำเนินชีวิตประจำวันในสังคม เช่น การกล่าวว่าหากในครอบครัวหนึ่ง บิดามารดาไม่สามารถส่งเสียให้บุตรธิดาทุกคนได้ศึกษาแล้ว ต้องเลือกให้ธิดาได้รับการศึกษา เพราะเธอจะต้องเป็นมารดาในอนาคต เธอจะเป็นครูคนแรกในครอบครัว นอกจากนี้ชุมชนจะต้องหนุนช่วยให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาโดยถือว่าเป็นหน้าที่

ในปัจจุบันนี้ในชุมชนโลกของพระบาฮาอุลลาห์ที่ขยายออกไปอย่างกว้างขวางนั้น ปรากฏว่าสตรีล้วนเป็นผู้รับหน้าที่ที่ต้องใช้ความรับผิดชอบ อย่างไรก็ตาม ไม่มีผู้ใดเลยที่ได้ศึกษา *Tablets of Baha 'u' llah* อย่างชัดเจนแล้ว จะยังเข้าใจผิดถึงหลักเกณฑ์แห่งความเท่าเทียมในโอกาสนี้ ว่าเป็นความตั้งใจที่จะ

¹ สหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1920 สหราชอาณาจักร ในปี ค.ศ. 1928 ฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1932 เยอรมันในปี ค.ศ. 1933.

² ในการปรากฏของพระคริสต์ คือแมรีแห่งมักดาลีน ซึ่งเป็นนางสนมอีกคนหนึ่งในการปรากฏของโมเสส คือ อาเซย ซึ่งเป็นบุตรของพระเจ้าฟาโรห์แห่งอียิปต์ และเป็นผู้เลี้ยงดูโมเสส และถูกฆ่าเพราะว่าเชื่อในครีธาของโมเสส ในการปรากฏของรามและรัฐในยุคของกษัตริย์คือ ลีดา ในยุคของไซโรอาสเตอร์คือ พระนางคาคาตยูน ("ฮูม") และในยุคของมูฮัมหมัดคือฟาติมา บุตรีของมูฮัมหมัดเอง.

ลุ่มล้าแนวความคิดตามธรรมชาติเกี่ยวกับครอบครัว และบทบาทอันสำคัญ ของทั้งบิดาและมารดาในการสร้างและทะนุบำรุงชีวิตครอบครัวที่สมบูรณ์ ในที่นี้ และแม้แต่ในที่อื่น ในคำสอนของพระบาทษาลูลลาห์ พระองค์ได้กล่าวถึงความ สัมพันธ์ในครอบครัว โดยเน้นศีลธรรมและความยุติธรรม รวมทั้งความพอดี พระองค์ได้ให้จุดประสงค์อันถาวรแก่หลักเกณฑ์นี้ ซึ่งเป็นจุดประสงค์ที่ยืนยาว ถาวรมากกว่าจุดประสงค์ในปัจจุบันที่นำมาสู่การสมรสกัน ตามหลักการของ พระบาทษาลูลลาห์นั้น ก่อนจะมีการสมรสได้ต้องได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง ทุกๆ คน หลังจากที่หญิงและชายได้เลือกที่จะใช้ชีวิตคู่กันแล้ว พระองค์เพิ่มเติม อีกว่า บุตรธิดาต้องมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์อันดีและเอกภาพใน ครอบครัวด้วยการเคารพเชื่อฟังบิดามารดาของตน

พระบาทษาลูลลาห์กล่าวว่า จุดประสงค์อันสำคัญยิ่งยวดของการสมรสก็คือ การสร้างครอบครัวซึ่งบุตรธิดาในครอบครัวที่สร้างขึ้นนั้น จะได้รับการอบรม บ่มนิสัยและศึกษาทางจริยธรรม พร้อมๆ กับการศึกษาทางวิชาการ เพื่อที่จะมี ส่วนร่วมในการสร้างสังคมที่สมบูรณ์แข็งแรง จากการศึกษาที่ไม่ให้การศึกษ ของบุตรธิดาของตนเป็นบาปอันให้อภัยไม่ได้ และการให้มีการอบรมเด็กดังที่ พระองค์ก็อบรมบุตรหลานของพระองค์นั้น พระบาทษาลูลลาห์ยอมรับว่า ถึงแม้ จะได้ใช้ความพยายามและความตั้งใจอันดีงามเพียงใดก็ตาม ในบางครั้งมนุษย์ อาจพบว่าการใช้ชีวิตสมรสระหว่างกันอย่างสอดคล้องประสานกันนั้นยากเกินไป ดังนั้นพระองค์จึงอนุญาตให้มีการหย่าขาดกันได้หลังจากที่อดทนอยู่ร่วมกันแล้ว

1 เมื่อเราได้รับทราบคำสั่งสอนอันเคร่งครัด เราจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การมีครอบครัวที่สมบูรณ์ในอดีตนั้นสำคัญอย่างไร รวมทั้งคำแนะนำของพระสิริหัตถะที่ไม่ให้สตรีจากบ้านไป และละทิ้งการเลี้ยงดูบุตรจนเติบโตใหญ่ “อานนท์ หากสตรีไม่ได้ละทิ้งบ้านและไม่มีชีวิตแบบไร้ถิ่นที่อยู่อาศัย หากเธออยู่ในกฎเกณฑ์ลัทธิที่ตกตดประกาศไว้ อานนท์ ศาสนาจะต้องดำรงอยู่เป็นเวลายาวนาน” (สัทธรรม-บุณทริกสูตร, ii, 36).

2 “ใครก็ตามที่ได้สั่งสอนบุตรของเขา หรือบุตรของใครก็ตาม ก็จะเป็นราวกับว่าเขาได้สั่งสอนบุตรของ ข้า” *Tablet of Ishrakat* (Ishrak ที่เจ็ด) โดยพระบาทษาลูลลาห์.

เป็นเวลาหนึ่งปี ซึ่งในระหว่างปีที่กล่าวถึงนั้น บรรดาญาติมิตรและตัวแทนของชุมชนที่เลือกแล้ว ได้พยายามให้มีการประนีประนอมกัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชของเราที่เต็มไปด้วยปัญหาของการแปลกแยกทางสังคม การจู่โจมจู่โจมบังหลวงทางการเมืองและความไม่สมดุลทางเศรษฐกิจ แต่เราต้องยอมรับว่า ประสิทธิภาพในการแก้ไขหรือเยียวยาโรคภัยนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความเต็มใจของคนไข้ในการรับการรักษารอคอยนั้นด้วย

ถึงแม้ว่าหลักเกณฑ์ทางเศรษฐกิจนั้นละเอียดถี่ถ้วนของมนุษย แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชก็ได้พยายามให้มนุษยแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจโดยใช้มิติทางจิตวิญญาณในธรรมชาติของมนุษยด้วยการแก้ปัญหาเศรษฐกิจต่างๆ นั้น พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้ให้ข้อคิดที่เป็นกฎเกณฑ์เบื้องต้นของมนุษย นั่นคือ ทุกอย่างต้องนำหน้าด้วยคำๆ หนึ่งที่ล้ำค่ามากที่สุดคำเดียว นั่นคือ “ทางจิตวิญญาณ”— การแก้ปัญหาแบบจิตวิญญาณ ในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ ข้อโต้เถียงแง่วัตถุนิยมที่กล่าวว่า เราเป็นเพียงสัตว์ผู้ฉลาดและจุดประสงค์เดียวที่ทำให้มนุษยต้องต่อสู้กระเสือกกระสนก็เพื่อความเหมือนและความมั่นคง ในขณะที่สัญญาว่าการกระทำอันโหดเหี้ยมเกินมนุษยต่อมนุษยด้วยกันจะหายไปนั้น ทำไปทำมากลายเป็นทำให้มนุษยหมดสภาพความเป็นมนุษยไป กว่าหนึ่งศตวรรษมาแล้ว พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้พรรณนาถึงกฎเกณฑ์ต่างๆ ในความมั่นคงสำหรับชาวนา การร่วมแบ่งสรรกำไรสำหรับผู้ใช้แรงงาน ภาษีที่มีการจัดการที่ดี และระบบการผลิตที่สมบูรณ์ และปกครองโดยหน่วยงานทางนานาชาติที่มีอำนาจเต็มที่พระองค์ได้กล่าวไว้ด้วยว่ามนุษยและสังคมจะต้องได้รับการฟื้นฟูทางจิตวิญญาณและต้องมีการจัดตั้งรัฐบาลแห่งโลกที่ก้าวข้ามพ้นความเป็นชาติ เพื่อจะให้เกิดความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจและทำลายล้างการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่เข่นฆ่ากัน และที่กำลังเป็นสาเหตุแห่งสงคราม

ชาติที่ไม่สามารถจัดการกับเศรษฐกิจของตนเอง เนื่องจากปัจจัยภายนอกที่เขาควบคุมไม่ได้นั้น ย่อมตกเป็นเหยื่อของความคลางแคลงในส่วนที่เกี่ยวข้อง

กับทางเลือกของเขา และมักใช้วิธีก่อสงครามเพื่อให้อยู่เหนือกว่าคู่ต่อสู้ และสงครามก็คือความสูญเสียชีวิตทางเศรษฐกิจอันยิ่งใหญ่ และเราต้องหันมาฟังฟังกฎเกณฑ์หลักของพระบาฮาอุลลาห์ เกี่ยวกับสันติภาพแห่งโลกและรัฐบาลแห่งโลกตามที่ โชกิ เอ็ฟเฟนดี ได้บรรยายไว้ และที่เราได้ยกมาให้เห็นในหน้าก่อนๆ นี้

ความจริงที่ว่าไม่มีครุฑศักดิ์สิทธิ์ของคิโตในศาสนาก่อนๆ ที่จะได้กล่าวถึงแง่มุมของระเบียบแห่งโลกในการประพฤติปฏิบัติต่างๆ ทางสังคม และรัฐบาลไม่สามารถทำให้ความยิ่งใหญ่ของความคิดนี้ลดน้อยลง โลกตามที่เรารู้จักในเวลานี้ไม่เหมือนกับในยุคของอวตารอื่นๆ ที่เกิดขึ้นก่อนองค์บ๊าบและพระบาฮาอุลลาห์

ขอให้ใจมั่นใจเถิดว่าสาระสำคัญของศาสนาแห่งพระผู้เป็นเจ้านั้นเหมือนกันและเป็นสิ่งเดียวกัน เอกภาพของอวตารทั้งหมดนั้นเป็นสูงที่สุด พระผู้เป็นเจ้าของผู้สร้างกล่าวไว้ว่า ไม่มีความแตกต่างใดๆ ในบรรดาผู้ถือศาสนาของข้า ทั้งหมดล้วนมีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกัน ความลับของเขาเป็นความลับเดียวกัน การที่จะชอบหลักหนึ่งและไม่ชอบอีกหลักหนึ่งหรือการยกย่องหลักหนึ่งมากกว่าอีกหลักหนึ่ง เป็นสิ่งที่ไม่ฉลาดและไม่อาจกระทำได้ ศาสนาที่แท้จริงทุกพระองค์ถือว่า สาระของพระองค์นั้น ในเบื้องต้นแล้วเหมือนกับการเปิดเผยของอวตารทุกองค์ก่อนหน้าพระองค์¹ ดังนั้น หากมีผู้ใดไม่เข้าใจสิ่งนี้จะดี และด้วยเหตุนี้ทำให้เขากล่าวว่าเขาที่ไม่ก่อผลอันใดและไม่เหมาะสม ไม่มีใครก็ตามที่มีสายตาอันชัดคมและแจ่มชัดในความเข้าใจจะอนุญาตให้คำพูดในทำนองนั้น ทำให้เขาบิดเบือนไปจากความเชื่อ

แต่อย่างไรก็ตามระดับของการเปิดเผยโดยศาสนาแห่งพระผู้เป็นเจ้าในโลกนี้ย่อมต้องแตกต่างกัน ศาสนาแต่ละองค์ก็เป็นผู้นำสาระ

¹ และมิลินทปัญหา, I, "ตาคอดทุกพระองค์สอนสิ่งจะเดียวกัน และทุกพระองค์ก็สอนให้เรามีความเข้มงวด.

ที่มีลักษณะเฉพาะตัว และได้รับมอบหมายให้เปิดเผยพระองค์เอง ด้วยการกระทำที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งเป็นด้วยเหตุผลนี้เองที่พระองค์ จะปรากฏมาในความยิ่งใหญ่ที่แตกต่างกัน การเปิดเผยของพระองค์ อาจเปรียบได้กับแสงจันทร์ซึ่งส่องแสงสว่างมาสู่โลก ถึงแม้ว่าในการ สาดแสงในแต่ละครั้งนั้น จะมีความสว่างที่แตกต่างกัน แต่ความขจร ขยายของแสงนั้นจะไม่มีวันลดลง และแสงนั้นก็จะมีวันดับ

ดังนั้น จึงเป็นที่แจ่มชัดว่า การที่แสงจะมีความเข้มข้นที่แตกต่าง กัน จึงไม่ใช่เหตุด้วยแสงนั่นเอง แต่เป็นที่ความสามารถในการรับแสง ของโลกที่หมุนเวียนเปลี่ยนไปตลอดเวลา ศาสดาทุกพระองค์ ที่พระ ผู้สร้างผู้มีอำนาจสูงสุดและบริสุทธิ์ไร้มลทิน ได้ส่งมายังประชาชนใน โลกได้รับสาสน์และได้รับคำสั่งมาให้กระทำการในวิธีที่จะเหมาะสม กับยุคสมัยที่ศาสนานั้นจะต้องปรากฏองค์ออกมา จุดประสงค์ที่พระ ผู้เป็นเจ้าของศาสนาส่งมาสู่มนุษย์นั้นเป็นสองประการ ประการแรกคือการ ปลดเปลื้องบุตรของมนุษย์จากความมืดมนและโง่เขลา และนำพา พวกเขาไปสู่ความสว่างแห่งการเข้าใจที่แท้จริง ประการที่สองคือการ ประกันสันติภาพและความสงบของมนุษย์ และนำเสนอวิธีการทั้งหมด ที่จะนำไปสู่สันติภาพและความสุขสงบนั้น

เราต้องถือว่าศาสดาของพระผู้เป็นเจ้าของมนุษย์ที่มีหน้าที่รักษาความ สมบูรณ์พูนสุขของโลกแห่งประชาชนแห่งโลก ซึ่งด้วยจิตวิญญาน แห่งความเป็นหนึ่งนั้น เขาสามารถเยี่ยวยาความเจ็บป่วยอันเกิดจาก ความแตกแยกในมนุษยชาติได้ ไม่มีใครที่จะมีสิทธิอ้างข้อกังขาในคำ พุทธของศาสดาเหล่านั้นได้ หรือตำหนิติเตียนความประพฤติของเหล่า ศาสดาได้ เพราะพระองค์นั้นเป็นผู้เดียวที่สามารถกล่าวได้ว่าเข้าใจ ผู้ป่วยได้อย่างแท้จริง และวินิจฉัยโรคได้อย่างถูกต้องแท้จริง ไม่มี มนุษย์คนใดไม่ว่าจะมีทักษะในการรับรู้อยู่ในระดับสูงเพียงใดก็ตาม ที่จะหวังขึ้นสูงถึงระดับสติปัญญาและความเข้าใจของแพทย์ที่ศักดิ์สิทธิ์

เข้าถึง ดังนั้น เราจึงต้องไม่แปลกใจเลยว่า การบำบัดรักษาโดยแพทย์ในปัจจุบันนี้ จะไม่มีวันเหมือนกับการบำบัดรักษาของแพทย์ในอดีต มันจะเป็นอย่างอื่นไปได้อย่างไร เมื่อโรคร้ายที่เกาะกินผู้ทุกข์ทรมานนั้น ในทุกๆ ระดับต้องมียารักษาที่เป็นพิเศษ ในวิธีเดียวกันที่ทุกๆ ครั้งที่ศาสดาของพระผู้เป็นเจ้าได้สร้างแสงสว่างแก่อำนาจด้วยแสงสว่างอันเรืองรองแห่งปัญญาอันศักดิ์สิทธิ์นั้น เหล่าศาสดาย่อมเรียกร้องให้ประชาชนในยุคนี้รับเอาแสงแห่งพระผู้เป็นเจ้าในวิธีที่เหมาะสมแก่ยุคสมัยที่เหล่าศาสดานั้นปรากฏ ดังนั้น พระองค์ทั้งหลายจึงสามารถขจัดปัดเป่าความมืดมนแห่งความโง่เขลาบาปปัญญา และนำมาสู่โลกซึ่งความเรืองรองแห่งปัญญาของพระองค์ ดังนั้น ดวงตาของทุกๆ คนต้องจ้องมองลึกลงไปในสาระอันลึกล้ำของเหล่าศาสดาผู้มีจุดประสงค์เดียวตลอดมานั้นคือ ให้ทางแก่ผู้หลงทาง และให้สันติภาพต่อผู้ประสบความเดือดร้อน วันเหล่านี้ไม่ใช่วันแห่งความรุ่งเรืองและชัยชนะ มนุษยชาติอยู่ในเงื้อมมือของความทุกข์ทรมานหลายรูปแบบ ดังนั้น ขอให้มนุษยชาติช่วยชีวิตมนุษยชาติด้วยยารักษาที่ยิ่งใหญ่ที่มาจากหัตถ์อันยิ่งใหญ่ของแพทย์ ผู้ไม่มีความผิดพลาดที่ได้ทรงเตรียมไว้¹

ในขณะที่ไม่มีข้อห้ามเกี่ยวกับอาหารที่รับประทานนั้น แต่ข้อห้ามของพระบาฮาอุลลาห์จะอยู่ที่การมีรกรยาหลายคน การอยู่กินกันอย่างลับๆ การคุกคามทางเพศ การมีทาส และการใช้สารเสพติดยกเว้นแต่ที่แพทย์สั่งเพื่อรักษาโรค²

¹ *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, XXXIV หน้า 79-81 และธรรมบท, V. 146 "เพราะเหตุใดจึงมีเสียงหัวเราะ เพราะเหตุใดจึงมีความสุข ในขณะที่โลกกำลังลุกไหม้อยู่ตลอดเวลา เพราะเหตุใดเจ้าจึงไม่แสวงหาแสงสว่างเล่า เจ้าผู้ที่มีความมืดมิด (ความโง่เขลา) ห่อหุ้มตัวเจ้าอยู่".

² พระสิทธัตถะเองในยุคสมัยของพระองค์ก็ได้ห้ามการปฏิบัติต่างๆ เหล่านี้ การประพฤตินิดในกาม "ชายผู้สิ้นคิดที่เกี่ยวพารสกรรยาของผู้อื่นย่อมได้มาซึ่งของสี่อย่าง นั่นคือ บาบที่เพิ่มมากขึ้น ความสงบที่หมดไป อย่างที่สามการถูกกล่าวโทษ อย่างที่สี่คือนรก มีบาบที่เพิ่มขึ้นมากขึ้นเท่าๆ กับที่มีทาง

พระองค์กล่าวโทษความเกียจคร้านและกระตุนให้แต่ละคนมีอาชีพที่มีเกียรติอย่างใดอย่างหนึ่ง—

พวกเจ้าทุกๆ คน จำเป็นจะต้องมีอาชีพ เช่น ศิลปะ หรือการค้า เป็นต้น เราได้ทำให้อาชีพของเจ้านั้นเหมือนกับารบูชาพระผู้เป็นเจ้าผู้เป็นองค์ที่แท้จริง¹

และในบทกล่าวเดียวกันนั้นเอง พระองค์ประกาศว่า “มนุษย์ผู้ควรถูกเหยียดหยามมากที่สุดคือ ผู้ที่นั่งลงและขอลาน”²

ในระเบียบแห่งโลกของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ นั้น จะมีคำสอนทั้งหมดสำหรับการประพฤติปฏิบัติของมนุษย์ และการเติบโตทางจิตวิญญาณ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ เห็นว่าเป็นแก่นสารของศาสนาใดก็ตามที่เป็นการสร้างโลกใหม่โดยความพยายามของผู้ปฏิบัติศาสนานั้น

พระองค์เริ่มต้นคำสอนของพระองค์ด้วยการขจัดจากมนุษยชาติซึ่งความคิดที่ว่า ข้อแก้ตัวต่างๆ ที่ปกปิดความล้มเหลวแห่งศรัทธาและความประพฤติ

ไปสู่สภาพอันชั่วร้าย มีความสุขสมระยะสั้นของผู้ที่หวาดกลัวซึ่งอยู่ในอ้อมแขนของผู้ที่หวาดกลัวและการลงโทษอย่างหนักหน่วงของผู้ปกครอง ดังนั้น จึงอย่าเสาะแสวงหาภรรยาของชายอื่น” (ธรรมบท, vv 309, 310) การเสพของมีนเมา “และผู้ที่ยอมลดตัวเองไปเสพเครื่องดื่มมีนเมา เขาผู้นั้นขูดรากถอนโคนตนเองแม้แต่ในชีวิตนี้” (ธรรมบท, v. 247) คำสั่งสอนศักดิ์สิทธิ์ที่แทบทุกคำสอนจะห้ามการเสพของมีนเมา ในยุคสมัยโบราณซึ่งไม่มีตู้เย็นถนอมอาหารนั้น ภควัตติดา กำหนดไว้ว่า อาหารและเครื่องดื่มทุกชนิด หากเก็บไว้เกินสามชั่วโมงจะกลายเป็นสิ่งต้องห้าม (การหมักอาหารต้องใช้เวลามากกว่าสามชั่วโมง) โซโรอัสเตอร์ เช่นเดียวกัน ในข้อเขียนที่ชื่อว่า Spentemad Gatha (บทที่ 48.10) เห็นด้วยที่จะทำลายล้าง “เครื่องดื่มที่ชั่วช้าสามานย์นี้” และกล่าวว่า ผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มมีนเมา คือผู้ทำบาป (เทศสถาน, บทที่ 40.41).

¹ The Tablets of the Glad Tidings (ฉบับที่สอบสอง), โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ แปลโดย ฮาลี กูลี คาน 1906 Baha'i Publishing Society, ซิกาโก้อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา.

² จะเป็นการดีกว่าที่บุคคลที่ไร้ศาสนาและปราศจากการยับยั้งซึ่งใจจะกลืนเอาลูกเหล็กที่ร้อนแดง มากกว่าที่จะมีความสุขอยู่ในแผ่นดิน (ธรรมบท, V. 308) ดุบทที่ 206 ประกอบด้วย “เขาไม่ได้เป็นนักวิชาการเพียงเพราะเขาขอลาน ผู้ที่ยอมรับต่อกฎทั้งหมดเท่านั้นที่เป็นผู้วิชาการ ไม่ใช่ยอมรับเพียงส่วนเดียว”.

เป็นที่ยอมรับได้

พระผู้สร้างผู้ไม่มีใครจะเปรียบปานได้นั้นได้สร้างมนุษย์ทุกคนจากแก่นสารเดียวกัน และได้เสริมสร้างธรรมชาติของมนุษย์ให้เหนือกว่าสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ทั้งหมด เพราะฉะนั้น ไม่ว่าจะความสำเร็จหรือความล้มเหลว การได้หรือการเสีย จึงต้องขึ้นอยู่กับการกระทำของมนุษย์เอง ยิ่งเขาเพียรพยายามมากเท่าใด ความก้าวหน้าที่เป็นของเขามากเท่านั้น¹

และอีกบทหนึ่ง

ขอจงอย่าได้ทันทรมานตัวเองด้วยการหมกมุ่นอยู่แต่ในความลุ่มหลงที่เห็นแก่ตัว เนื่องจากข้าได้ทำให้เจ้าทุกคนมีความเพียบพร้อมดังนั้น ผลของการสร้างสรรค์ของข้าในทุกๆ คนย่อมเพียบพร้อมเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ มนุษย์ทุกคนย่อมเคยและยังจะต้องมีความสามารถในตัวของเขาเอง ในการชื่นชมความงามของพระผู้เป็นเจ้าผู้มีความเรีองรอง หากเขาไม่ได้มีความสามารถนี้ เขาจะมีความสามารถในการล้มเหลวได้อย่างไร หากในวันที่มีมนุษย์ทุกคนมาอยู่รวมกัน และในขณะที่ยืนอยู่ต่อหน้าพระพักตร์ของพระผู้เป็นเจ้านั้น จะมีคนหนึ่งถูกถามว่า “เพราะเหตุใดเจ้าจึงละความเชื่อในความงามของข้า และหันหน้าหนีออกจากตัวข้า” และหากคนอื่นๆ นั้นตอบว่า “ก็ดังเช่นที่มนุษย์ทุกคนได้ทำผิด และไม่มีใครที่พร้อมจะหันหน้าเข้าหาสิ่งจะข้าก็เช่นกัน ข้าตามตัวอย่างของเขาและล้มเหลวที่จะหันเข้าไปสังเกตเห็นความงามของผู้เป็นนิรันดร์” คำกล่าวแบบนี้จะไม่ได้รับการยอมรับแน่นอน นั่นเป็นเพราะเหตุว่า ธรรมชาติของบุคคลหนึ่งย่อมถูกกำหนดด้วยตัวของเขาเองเท่านั้น²

¹ Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah, XXXIV หน้า 82.

² ได้อ้างอิงไว้ก่อนหน้านี้อแล้ว, LXXV หน้า 143 ดู ธรรมบท, 165 ประกอบ “ตัวของตัวเองเท่านั้นที่ประกอบกรรมชั่ว ตัวของตัวเองเท่านั้นที่ไม่ประกอบกรรมชั่ว ตัวของตัวเองเท่านั้นที่จะทำให้ตนเอง

เราจะถูกตัดสินด้วยความดีของเราเอง และไม่ใช้ด้วยการเปรียบเทียบ กฎแห่งกรรมนั้นเป็นนิรันดร์ไม่เปลี่ยนแปลง และขึ้นอยู่กับความยุติธรรมอัน คักดีสิทธิ์ที่เราต้องเคารพ ดังที่พระองค์ต้องประกาศไว้ว่า :

ดูกร บุตรแห่งธรรม! สิ่งอันเป็นที่รักยิ่งที่สุดในสายตาของเราคือ ความยุติธรรม จงอย่าเมินสิ่งนี้หากเจ้าบารอณาเรา และจงอย่าเพิกเฉยเพื่อว่าเราจะมอบธรรมะให้กับเจ้า ความยุติธรรมจะช่วยให้เจ้าเห็น ด้วยตาของเจ้าเอง มิใช่ด้วยตาของผู้อื่น และจะรู้ด้วยปัญญาของเจ้าเอง มิใช่ด้วยปัญญาของเพื่อนบ้าน จงไตร่ตรองในหัวใจว่า สิ่งนี้จำเป็นอย่างไรสำหรับเจ้า แท้จริงแล้วความยุติธรรมคือของขวัญและเครื่องหมายแห่งความเมตตาที่ใคร่ของเรา ดังนั้นจงตั้งมั่นในความยุติธรรม¹

ด้วยฐานะแห่งความยุติธรรมนี้ พระบาฮาอุลลาห์บอกให้เราก้าวไปสู่ความบริสุทธิ์ และการยอมรับโดยคุณเอน้อย่างเรื่อรอนในการเผชิญหน้ากับชีวิต

ดูกร บุตรแห่งธรรม! คำแนะนำประการแรกของเราคือ จงมีหัวใจที่บริสุทธิ์ เมตตาและผ่องใส เพื่อว่าเจ้าจะได้อยู่ในอาณาจักรที่ยั่งยืนชั่วนิรันดร์²

พระบาฮาอุลลาห์ห้ามมิให้เราทะเลาะกับผู้อื่นและให้ใช้ปัญญาในการแสดงความเห็นของเรา ในขณะที่ต้องยอมรับฟังความเห็นของผู้อื่น

 บริสุทธิ์ ความบริสุทธิ์และความไม่บริสุทธิ์เป็นของตนเอง ไม่มีใครไปทำให้คนอื่นบริสุทธิ์" ดูธรรมบท, VV 172, 173 ประกอบ.

¹ *The Hidden Words of Baha 'u' llah*, ตอน I V. 2 แปลโดยท่านไซกี เอ็ฟเฟนต์ 1932 Baha'i Publishing Trust, กรุงลอนดอน ดู พุทธวจิต, 1533—อัครโกษา "เราถูกล้อมกรอบด้วยศิลาแห่งการเกิดแก่เจ็บตาย และด้วยการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่แท้จริงเท่านั้น เราจึงจะหลุดพ้นจากขุนเขาแห่งความทุกข์ระทมนี้ได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว จะมีประโยชน์อันใดเล่าที่เราจะดำรงอยู่ในความอยุติธรรม?".

² ได้อ้างอิงมาก่อนหน้านี้แล้ว, ตอน I V. I ดู ธรรมบท, V. 261 ประกอบ "ผู้ที่ดำรงอยู่ในสัจจะ ความดี ความสงบ และความยับยั้งชั่งใจ ความควบคุม ผู้ซึ่งเป็นอิสระจากมลทิน และมีสติปัญญา ผู้นั้นยอมได้ชื่อว่าเป็น ผู้อาวุโส".

ดูกร บุตรแห่งฐลี! แท้จริงแล้วเรากล่าวว่า ในบรรดามนุษย์ทั้งหมด ผู้ที่ลืมนสติที่สุดคือ ผู้ที่ได้แรงแย่งอย่างไร้สาระและพยายามเกินหน้าภราดาของเขา ดูกร ภราดา! ขอให้การกระทำเป็นอารมณ์ของเจ้า มิใช่คำพูด¹

หากแต่ว่า พระองค์ให้เรามองผู้อื่นเหมือนตัวเรา และให้มีวินัยกับตนเอง โดยการลดความชอบและไม่ชอบส่วนตัว และให้มองเห็นตัวเราเองในแต่ละคนซึ่งกันและกัน และเป็น “แม้กระทั่งวิญญาณหนึ่งดวงในร่างหลายๆ ร่าง”² พระองค์สอนให้เรามองเข้าไปในตัวของเราเอง และไม่ไปมองความโศกร้ายของคนอื่น

ดูกร บุตรแห่งชีวิต! เจ้าลืมนข้อบกพร่องของเจ้าเองและยุ่งอยู่กับข้อบกพร่องของผู้อื่นได้อย่างไร? ใครทำเช่นนั้นจะได้รับเคราะห์จากเรา

ดูกร บุตรแห่งมนุษย์! จงอย่าเอย์ถึงบาปของผู้อื่นในเมื่อเจ้าเองก็เป็นคนบาป หากเจ้าละเมียดบัญชา³ เจ้าจะได้รับเคราะห์ และเราจะเป็นพยานในเรื่องนี้

ดูกร บุตรแห่งธรรม! จงทราบความจริงไว้ว่า ผู้ที่บอกให้คนอื่นมีใจเป็นธรรม แต่ตนเองกลับไม่ยุติธรรม เขามีได้เกี่ยวข้องกับเรา แม้ว่า จะแสดงพระนามของเรา

ดูกร บุตรแห่งชีวิต! จงอย่าว่าผู้อื่นในสิ่งที่เจ้าเองก็ไม่อยากถูกว่า

¹ ได้อ้างอิงมาก่อนหน้านี้แล้ว, ตอน 2. V. 5 ดู สุตตันนิบาต, VV. 895-96 ประกอบ “ผู้ที่ต่างมีความคิด (ทางปรัชญา) ของตนเอง แล้วมาขัดแย้งกัน ถกเถียงกัน โดยกล่าวว่า ‘นี่คือสิ่ง’ นั้น เขาทั้งหมดต้องถูกกล่าวโทษ... นี่เป็นเพียงน้อยนิดและไม่เพียงพอที่จะนำความสงบมาได้ ข้ากล่าวได้ว่าการทะเลาะถกเถียงกันนั้นให้ผลสองประการ และเมื่อเห็นดังนี้แล้ว ขออย่าให้มีใครต้องทะเลาะถกเถียงกันเลย ด้วยความเข้าใจว่า เขา (เช่น นินพพาน) เป็นสถานที่ที่ไร้ซึ่งการทะเลาะถกเถียงกัน” และธรรมจริยสูตร, 3 “ผู้ภิกษาจารที่ชอบทะเลาะถกเถียงย่อมถูกล้อมกรอบด้วยความโง่เขลาบาปปัญญา และไม่สามารถเข้าใจไม่ว่าศาสนาหรือกฎแห่งโคตมะได้”.

² สรณะ โตะทะ โกลสะ ได้ยกคำกล่าวของพระสิทธัตถะดังนี้ “นี่คือข้าและนี่คืออีกผู้หนึ่ง จงเป็นอิสระจากพันธนาการที่รัดตรึงเจ้าไปทั่ว และตัวตนของเจ้าก็จะได้รับการปลดปล่อย”.

และจงอย่าพูดสิ่งที่จำไม่ได้ทำ นี่คือบัญชาของเรา จงปฏิบัติตามเถิด¹
 ในทำนองเดียวกับพระสิทธัตถะ พระบาฮาอุลลาห์ยึดถือการปล่อยวางว่า
 เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวของผู้มีจิตวิญญาณอันบริสุทธิ์ และความตระหนี่ว่าเป็น
 ความตาย

ข้าไม่มีความละอายใดๆ ในการถูกจองจำ ตรงกันข้าม ด้วยชีวิต
 ของข้ามัน การจองจำได้นำความเรียงรองมาสู่ข้า แต่สิ่งที่ทำให้ข้า
 ละอายกลับเป็นความประพฤติของผู้ติดตามของข้าที่อ้างว่ารักข้า แต่
 แท้จริงแล้วกลับตามรอยของผู้ชั่วร้าย² พวกนี้เป็นพวกที่สูญเสียไป
 แล้วแน่นอน... ข้าขอกล่าวว่า ผู้ที่ลุ่มหลงอยู่ในความโลภโมโหสันใน
 โลกมนุษย์หรือใจจดใจจ่ออยู่กับสิ่งต่างๆ แห่งโลกนั้น ต้องไม่นับว่า
 เป็นพวกของบาฮา ผู้ที่เป็นผู้ติดตามที่แท้จริงของข้าคือผู้ที่ถึงแม้จะ
 เดินผ่านหุบเขาที่เต็มไปด้วยทองแท่งๆ จะเดินผ่านหุบเขานั้นไปโดย
 เหยียบพลันดุจก้อนเมฆ และจะไม่หันหลังกลับหรือหยุดริ้ว ผู้ที่
 แหละเป็นบุคคลของข้าอย่างจริงแท้แน่นอน จากอาการของเขา องค์
 ที่อยู่เบื้องบนจะสามารถรับทราบถึงความหอมหวานแห่งศักดิ์ศรีบารมี
 และหากเขาได้พบกับสตรีผู้สวยงามเป็นเลิศ เขาจะไม่รู้สึกงัวหวัดใจของ

¹ *The Hidden Words of Baha' u' llah*, ตอน I VV. 26, 27, 28, 26 พระสิทธัตถะเองก็ได้เตือนพวก
 เราด้วยคำกล่าวที่คล้ายคลึงกัน ดู *ธรรมบท*, VV. 252, 125 และ 306 “ผู้ใดก็ตามก่อกรรมชั่วต่อ
 ผู้บริสุทธิ์ หรือต่อผู้ที่บริสุทธิ์และไร้ซึ่งบาปแล้วละก็ ความชั่วร้ายจะรัดตรึงผู้เฝ้าเวลาบาปญานนั้น
 เปรียบดัง ผงฝุ่นละเอียดที่พัดทางตรงกันข้ามกับกระแสลม (นั่นคือ กลับรัดตรึงผู้ที่โยนออกไป)”
 “ความผิดของผู้อื่นช่างมองเห็นได้ง่ายดาย แต่ความผิดของเราเองเรากลบมองไม่เห็น เราจะประณาม
 ความผิดของผู้อื่นราวกับกะเทาะเกล็ดออกมาจากข้าว แต่ความผิดของเรา เราจะปกป้องอย่างมิดชิด
 ราวกับคนโกงเล่นการพนัน และปกปิดการเล่นที่ผิดพลาด” “ผู้ที่กล่าววาจาที่ไม่ตรง (กับข้อเท็จจริง)
 ต้องตกนรก และผู้ที่ได้ก่อกรรมและกล่าวว่า ‘จำไม่ได้ทำ’ เมื่อสิ้นชีพ ทั้งสองคนมีความเท่าเทียมกัน
 นั่นคือมีความชั่วร้ายในชีวิตใหม่”.

² พระบาฮาอุลลาห์อธิบายว่า “ผู้ชั่วร้าย” นั่นก็คือ “ความเป็นตัวบุคคล” ของผู้ที่ปราศจากลักษณะที่ดีงาม
 ใดๆ ไม่ใช่ผู้ที่ประกอบกรรมชั่วใดๆ ดู พระผู้เป็นเจ้าของพระพุทธเจ้า, (สำนักพิมพ์ศยาม, กรุงเทพฯ,
 2547), หน้า 243-247.

เขานั้นสะดุ้งสะเทือนต่อความต้องการในความงามของเธอแม้เพียง
น้อยนิด บุคคลแบบนี้แหละที่เป็นผลผลิตแห่งความบริสุทธิ์ที่ไร้มลทิน
คำสอนอันเก่าแก่และศักดิ์สิทธิ์ได้สอนเจ้าไว้ดังนี้ นี่คือนสิ่งที่พระผู้เป็น
เจ้าผู้มีอำนาจสูงสุดผู้มีความปราณีสูงสุดได้สั่งได้สอนไว้¹

และพระองค์ได้สั่งสอนไม่ให้ใช้คำพูดที่ไร้ค่าไร้ประโยชน์

ดูกร บุตรแห่งภูลี! คนฉลาดจะไม่พูดนอกจากจะมีผู้ฟัง ดังเช่นผู้ที่
ถือถ้วยน้ำจะยื่นน้ำให้ก็ต่อเมื่อเขาพบผู้ที่แสวงหา...²

พระองค์รังเกียจความริษยา การพูดปด ความเจ้าอารมณ์ และการอวด
อ้าง

ดูกร บุตรแห่งปฐพี! แท้จริงแล้วจงรู้เถิดว่า หัวใจยังมีความ
ริษยาเหลืออยู่แม้เพียงน้อยที่สุด จะไปไม่ถึงอาณาจักรนิรันดร์ของเรา
และจะไม่ได้สัมผัสคุณธรรมแห่งความบริสุทธิ์ที่ไซ้มาจากอาณาจักรอัน
วิสุทธิของเรา³

และพระองค์ได้ตักเตือนพวกหน้าไหว้หลังหลอกด้วยคำพูดที่ถูกต้อง
แท้จริงว่า :

1 Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah, LX หน้า 117-18 ดู มลทินปัญหา, VV. 52-6
ประกอบ "ชายผู้หนึ่งอาจยืนอยู่ใกล้ๆ กับตัวข้า แต่หากเขาไม่เชื่อฟัง เขาก็เหมือนอยู่ไกลจากตัวข้า แต่
ผู้ที่นับนอบต่อธรรมะจะได้รับพรอันสูงสุดแห่งการมีதாகดอยู่ใกล้ๆ ตลอดเวลา".

2 The Hidden Words of Baha 'u' llah, ตอน II V. 36 ดู ธรรมบท, VV. 258-259 ประกอบ "บุคคล
ไม่ถือว่าเป็นผู้รู้เพียงเพราะเขาพูดมาก ผู้ที่มีความสงบเป็นอิสระจากความเกลียดชัง เป็นอิสระจาก
ความกลัว เขาผู้นั้นแหละที่ถือว่าเป็นผู้รู้.... บุคคลไม่ถือว่าเป็นผู้รักษากฎหมายเพียงเพราะเขาพูดมาก
แต่ผู้ที่ถึงแม้จะมีความรู้บ้าง แต่เห็นแจ้งในกฎหมายด้วยตัวของตนเอง ผู้ที่ไม่เมินเฉยต่อกฎหมาย
เขาผู้นั้นแหละที่ถือว่าเป็นผู้รักษากฎหมาย".

3 The Hidden Words of Baha 'u' llah, ตอน II V. 6 ดู ธรรมบท, VV. 250-251 ประกอบ "ผู้ที่สามารถ
กำจัดรากเหง้า (แห่งความริษยา) ได้ถึงรากถึงโคน เขาผู้นั้นย่อมมีใจอันสงบระงับทุกทิวาและราตรี "ไม่มี
เปลวเพลิงใดที่จะเผาผลาญได้ดังเปลวเพลิงแห่งแรงบันดาลใจอันสงบระงับทุกทิวาและราตรี "ไม่มี
ความเกลียดชัง ไม่มีตาข่ายใดจะคลุมตัวเราได้เท่ากับความลุ่มหลง และไม่มีพายุใดจะโหมกระหน่ำ
ได้เท่ากับความร่ำร้องโหยหา".

ดูกร ผู้ที่ดูเหมือนสะอาด แต่ในใจนั้นสกปรก! เจ้าเป็นเสมือนน้ำที่ใสแต่มีพิษ ซึ่งภายนอกดูเหมือนบริสุทธิ์ แต่เมื่อถูกทดสอบโดยผู้ตรวจจากสวรรค์ ไม่มีแม้แต่หยดเดียวที่ยอมรับได้ ไซ้แล้ว ลำแสงของดวงอาทิตย์ส่องมายังรูลีและกระจกเหมือนกัน แต่แสงสะท้อนนั้นต่างกันดังเช่นดวงตาต่างกับโลก ต่างกันอย่างวัดไม่ได้เสียละ!¹

พระบาฮาอุลลาห์ได้ขยายความในแนวความคิดเกี่ยวกับกฎของ² ซึ่งได้มีการสอนไว้โดยครูบาศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาในอดีต เกี่ยวกับการสร้างสรรค์อารมณ์ของเราให้รู้สึกเหมือนคนอื่นเป็นเสมือนตัวเราเอง จนถึงการยอมรับว่า ผู้อื่นนั้นสูงกว่าเรา และมีค่ามากกว่าเรา และสูงถึงพระบาฮาอุลลาห์เอง!

ดูกร บุตรแห่งมนุษย์! จงอย่าปฏิเสธคนรับใช้ของเราหากเขาขอสิ่งใดจากเจ้า เพราะใบหน้าของเขาคือใบหน้าของเรา ดังนั้น จงละลายเมื่ออยู่ต่อหน้าเรา³

หากเพียงแต่เราแต่ละคนสามารถปฏิบัติตามคำสอนของพระบาฮาอุลลาห์ได้แม้เพียงข้อเดียว ก็เป็นที่เด่นชัดว่า โลกนี้จะต้องกลายเป็นโลกอีกโลกหนึ่งซึ่งเปี่ยมไปด้วยสุขอย่างสุดจะเปรียบปาน เป็นสุขทำนองปรีณิพพาน การมาถึงขั้นตอนนี้ไม่ยาก แต่กุญแจที่จะทำให้เราขึ้นสู่ขั้นตอนนี้ได้ก็อยู่ภายในตัวของเราเอง แม้แต่พระสิริศักดิ์ก็จะได้บอกแก่เราว่า อดีตตาของเรานั้นเป็นอุปสรรคที่เราต้องข้ามให้พ้นเพื่อก้าวไปสู่ความเพียบพร้อมสมบูรณ์

¹ *The Hidden Words of Baha 'u' llah*, ตอน II V. 25 ดู ธรรมบท, VV. 262, 318 ประกอบ "ไม่ใช่เพียงเพราะการพูด ไม่ใช่เพียงเพราะผิวพรรณอันผุดผ่องที่จะทำให้ผู้ที่มีแต่ความอิจฉาริษยา ละโมภ และชั่วร้าย มีบุคลิกที่ดีได้" ผู้ที่แยกแยะความชั่วร้ายออกมาได้ในที่ที่ไม่มีมีความชั่วร้าย และมองไม่เห็นความชั่วร้ายในสิ่งที่ชั่วร้าย ผู้ที่ปฏิบัติตามลัทธิที่จอมปลอมนั้น ย่อมก้าวไปสู่หนทางที่ชั่วร้าย".

² อุทนะ: "ความคิดคำนึงของข้าได้ท่องไปในโลกนี้ในทุกทิศทุกทาง ข้าก็ยังไม่เคยพบกับอะไรที่มนุษย์จะรักเท่ากับตัวมนุษย์เอง ดังนั้น เนื่องจากแต่ละคนย่อมรักตัวของตัวเอง ดังนั้น ขอให้ผู้ที่ต้องการให้ประโยชน์เกิดขึ้นแก่ตนเอง อย่าได้ทำร้ายผู้อื่น".

³ *The Hidden Words of Baha 'u' llah*, ตอน I V. 30.

พระบาฮาอุลลาห์สอนว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่เป็นอุปสรรคต่อการค้นพบตัวของเราเองก็คือความภาคภูมิใจแบบจอมปลอม¹ นั่นคือความภาคภูมิใจที่ปิดกั้นทางเปิดไปสู่ความรู้ในสัจจะ หากความรู้นั้นไม่ตรงกับสัจจะแบบของเราที่เราคิดเอาเอง เข้าข้างตัวเราว่านี่คือสัจจะ บ่อยครั้งมากที่เราหมกจุกกำแพงของเราปิดกั้นสัจจะโดยหวังให้สัจจะนั้นพยายามตะเกียกตะกายเข้ามาหาเราเอง โดยที่เราไม่รู้แม้เพียงน้อยนิดว่า เรากำลังปิดกั้นตัวเราเองจากโลกที่แท้จริง ความภาคภูมิใจในทรัพย์สินศฤงคารที่เป็นวัตถุ ความมั่งคั่งก็เช่นกัน ล้วนเป็นพันธนาการอันน่ากลัวที่ผูกมัดจิตวิญญาณของเราและขวางกั้นความก้าวหน้า ดังที่พระบาฮาอุลลาห์กล่าวว่า :

ดูกร บุตรแห่งชีวิต! จงอย่าสาละวนอยู่กับโลกนี้ เพราะว่าเราทดสอบทองด้วยไฟ และทดสอบคนรับใช้ของเราด้วยทอง

ดูกร บุตรแห่งมนุษย์! เจ้าต้องการทองแต่เราไม่ต้องการให้เจ้าผูกพันกับมัน เจ้าคิดว่าตัวเองร่ำรวยเมื่อมีทอง แต่เรารู้ว่าเจ้ามั่งคั่งเมื่อหลุดพ้นจากมัน ชีวิตของเราเป็นพยาน! นี่คือนิรันดรของเรา และนั่นคือความเพ้อฝันของเจ้า ทางของเราจะไปกับเจ้าได้อย่างไร²

พระบาฮาอุลลาห์ขอให้เราคิดว่าความตายที่ห้ามไม่ได้ นั่น คือขั้นตอนแรกในการเดินทางไปสู่นิรันดร และเตือนให้เราหลุดพ้นตัวเองออกจากบ่วงของชีวิตนี้

ดูเถิด: หากเจ้าเป็นผู้แสวงชีวิตในปัจจุบันและความพึงพอใจในชีวิต

¹ เช่นเดียวกัน พระสิทธิตถะได้ยกเรื่องความเยอหยิ่งจองทงว่าเป็นสาเหตุของความชะงักงัน “โทสะเป็นสิ่งที่เจ้าต้องละทิ้งให้ลี้ลับไป (สังยุตตนิกาย, I, 23) “และผู้ที่ได้ตัดซึ่งความกัษธา ซึ่งนำไปสู่การจบสิ้นแห่งความเยอหยิ่งจองทงได้แล้ว บุคคลเหล่านั้นจะก้าวล้ำหน้าไปมากกว่าผู้ชนะเสียอีก (อิติวุตตกะ, หน้า 95-96) “ขอให้มนุษย์จัดลึนซึ่งโทสะ ขอให้เขาได้ละเลิกซึ่งความเยอหยิ่งจองทง...” (ธรรมบท, V, 221).

² *The Hidden Words of Baha 'u' llah*, ตอน I VV. 55, 56 ดู *ธรรมบท*, V, 239 ประกอบ “ไม่ว่าหนอเดียวกับที่ช่างเงินช่างทองกำจัดความไม่บริสุทธิ์หรือออกจากเนื้อเงินเนื้อทองนั้น ขอให้มนุษย์ผู้ก่อปรดด้วยปัญญาจัดความไม่บริสุทธิ์หรือออกจากตัวเขาที่ละน้อยเป็นบางครั้งบางคราว”.

นั้น เจ้าควรจะได้แสวงหามันตั้งแต่ที่เจ้ายังอยู่ในครรภ์มารดาของเจ้า เพราะในขณะนั้นที่เจ้าเข้ามาใกล้ชีวิตและความพึงเพื่อนั้น หากเจ้าจะ ได้รู้ได้เห็นมัน แต่ในทางตรงกันข้าม ตั้งแต่เวลาที่เจ้าลืมตาดูโลกและ เข้าสู่วัยแห่งวุฒิภาวะ เจ้ากำลังถอยหลังจากโลก และเข้าใกล้ขุติเข้าทุก ที ดังนั้น เพราะเหตุใดเจ้าจึงสำแดงความละโมภที่จะไขว่คว้าทรัพย์สิน สมบัติในโลกนี้ในเมื่อวันเวลาของเจ้าถูกกำหนดไว้แล้ว และโอกาส ต่างๆ ของเจ้าก็สูญเสียไปแล้ว ดังนั้น เจ้าผู้ไม่มีความระมัดระวังทั้ง หลาย เจ้าไม่สลัดความหลับไหลเคลิบเคลิ้มนั้นทิ้งไปหรือ

จงเสียหู่ฟังก์คำแนะนำสั่งสอนของผู้รับใช้ที่ยิ่งใหญ่เพื่อพระผู้เป็นเจ้า โดยจริงแท้แน่นอน พระองค์จะไม่ขอสิ่งใดตอบแทนจากเจ้า และจะ เพียรปฏิบัติตามที่พระผู้เป็นเจ้าได้มอบให้ และพระองค์พึงนอบลง รับใช้เจตนารมณ์ของพระผู้เป็นเจ้า

ดูกร ประชาชน เจ้าได้ใช้วันเวลาของเจ้ามามากแล้ว และจุดจบ ของเจ้ากำลังมาถึงในเวลาอันรวดเร็ว ดังนั้น จงเก็บสิ่งที่เจ้าสร้างขึ้น และสิ่งที่เจ้าหวังแทน และจงยึดมั่นในคำสั่งสอนของพระผู้เป็นเจ้า เพื่อที่เจ้าจะได้รับสิ่งที่พระผู้เป็นเจ้ากำหนดไว้ให้เจ้าด้วยความสุข และเป็นส่วนหนึ่งของผู้ที่เดินทางไปสู่ทางอันถูกต้อง จงอย่ามีความเบื่อบานใน สรรพสิ่งต่างๆ ของโลกนี้ และสิ่งประดับอันจอมปลอม จงอย่าตั้งความ หวังไว้กับสิ่งเหล่านี้ ขอให้เจ้าพึ่งพาเพียงความทรงจำในพระผู้เป็นเจ้า ผู้ได้รับพรอันสูงสุด ผู้มีความยิ่งใหญ่สูงสุด ในเวลาที่ผ่านไป พระผู้ เป็นเจ้าจะทำให้สิ่งที่เจ้าครอบครองอยู่นั้นเป็นศูนย์

ขอให้พระผู้เป็นเจ้าคือความกริ่งเกรงของเจ้า¹ และขอให้เจ้าอย่า

¹ "ตราบใดที่กรรมชั่วไม่ได้ส่งผลร้ายของกรรมชั่วนั้นให้เห็น ผู้โง่เขลาย่อมคิดว่ากรรมชั่วนั้นหอมหวาน ปานน้ำผึ้ง แต่หากผลร้ายแห่งกรรมชั่วนั้นปรากฏให้เห็นแล้ว ผู้โง่เขลาจะทนทุกข์ทรมานด้วยความ โศกเศร้า มนุษย์ทุกผู้ทุกนามย่อมหวั่นเกรงการลงโทษ มนุษย์ทุกผู้ทุกนามย่อมเกรงกลัวความตาย" ธรรมบท, vv. 69, 129.

ได้หลงลืมสัญญาที่พระองค์ได้ทำไว้กับเจ้า และขอให้ได้เป็นเหมือน
ผู้ที่ปิดกั้นตนเองออกจากพระผู้เป็นเจ้าดุจดั่งผู้ที่มกำแพงขวางกั้นอยู่¹

พระองค์ขอให้คิดคำนวณการกระทำของเราทุกๆ วัน เพราะจะไม่มีใครรู้
ว่าจะถูกเรียกให้ไปรายงานในเวลาใด

ดูกร บุตรแห่งชีวิต! จงสำรวจตัวเจ้าเองแต่ละวันก่อนที่เจ้าจะถูก
เรียกไปคิดบัญชี เพราะความตายจะมาถึงเจ้าโดยไม่ได้บอกล่วงหน้า
และเจ้าจะถูกเรียกให้ไปชี้แจงการกระทำต่างๆ ของเจ้า²

แต่สำหรับผู้ที่หลุดพ้นทางวิภูสงสาร และแสวงหาความเป็นนิรันดร์ พระ
บาฮาอุลลาห์จะกล่าวต้อนรับด้วยความยินดี

ดูกร บุตรแห่งปรมาตม์! เราให้ความตายเป็นผู้นำสารแห่งความ
ปิติมายังเจ้า เหตุไฉนเจ้าจึงเศร้าโศก? เราให้แสงสว่างสาตรัคมีมายัง
เจ้า เหตุไฉนเจ้าจึงไม่ออกมารับแสง?³

พระองค์มีเงื่อนไขประการเดียวที่จะทำให้เราทนทุกข์หรือยินดี นั่นคือ
ความเห็นห่างจากพระองค์

¹ *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, LXVI หน้า 127-8 ดู *ธรรมบท*, vv. 235, 237, 236 ประกอบ "บัดนี้เจ้าเปรียบเสมือนใบไม้ที่เหี่ยวเฉา ทูตมรณะได้ตีบคลานเข้ามาใกล้ตัวเจ้าแล้ว เจ้ากำลังยืนอยู่ ณ จุดแห่งการจากพราก (ประตูแห่งความตาย) และเจ้าก็ไม่ได้เตรียมตัวแต่ประการใด (ในการเดินทางไกล) "ชีวิตของเจ้าเข้ามาใกล้จุดจบแล้ว เจ้าเข้ามาอยู่ต่อหน้าพระพักตร์ของยม (ราชาแห่งความตาย) ณ เส้นทางในการเดินทางของเจ้านั้น ไร้ที่พิงใดๆ และเจ้าก็ไม่ได้เตรียมตัวแต่ประการใด (ในการเดินทางไกล) "จงเสาะแสวงหาเกราะให้แก่ตัวเจ้าเอง (ที่หลบภัย) จงดำเนินการอย่างรวดเร็ว จงสร้างปัญญา เมื่อความไม่บริสุทธิ์ของเจ้าถูกขจัดไปจนหมดสิ้นแล้ว และเมื่อเจ้าเป็นอิสระจากความบาป เจ้าจะไปสู่สวรรค์ ดินแดนแห่งผู้ที่ถูกเลือกสรรแล้ว".

² *The Hidden Words of Baha 'u' llah*, ตอน I V. 31 ดู *ธรรมบท*, V. 239 ประกอบ "เรือนร่างก้อขึ้นได้ด้วยกระดูก และปกคลุมทุกด้านด้วยเลือดเนื้อ ช่างในนั้นประกอบด้วยความชราและความตาย ความเย่อหยิ่งจองหองและความคดโกง ร่างนี้ทรุดโทรมแล้ว ร่างนี้เป็นที่อยู่ของบรรดาโรคภัย และร่างนี้ก็อ่อนระโหย ร่างอันเต็มไปด้วยความชั่วร้ายทั้งปวงแตกออกเป็นเสี่ยง ชีวิตไปจบลงที่ความตาย"

³ *ได้อ่างมาก่อนหน้านี้แล้ว*, ตอน I v. 32.

ดูกร บุตรแห่งมนุษย์! จงอย่าทุกข์โศกนอกจากว่าเจ้าอยู่ห่างไกลจากเรา จงอย่าสำราญใจนอกจากว่า เจ้ากำลังใกล้เข้ามาและกลับมาหาเรา¹

แต่พระบาทษาลูลลาห์กล่าวอย่างชัดเจนว่า ในการมีชีวิตอยู่หรือในการตายนั้น มาตรฐานที่ต้องยึดถือคือความเสียสละ—โดยไม่คิดคำนึงถึงการได้—แม้กระทั่งการเสียสละชีพของตนเอง

ดูกร บุตรแห่งมนุษย์! ทุกสรรพสิ่งมีเครื่องหมาย เครื่องหมายของความรักคือการอดทนต่อประกาศิต และการทดสอบจากเรา²

ดูกร บุตรแห่งชีวิต! จงสละชีวิตในหนทางของเรา พอใจตามที่เรายินดี และขอคุณสิ่งที่เรากำหนดให้ เพื่อว่าเจ้าจะได้พักอยู่กับเราภายใต้พากฟ้าแห่งราชศักราชหลังเทพมณฑลเศียรแห่งความรุ่งโรจน์³

ผู้ที่มีความรักในความเป็นนิรันดร์เพรียกหาคุณอันเป็นนิรันดร์ของพระองค์ และบรรยายถึงของขวัญอันมีค่า

ดูกร บุตรแห่งมนุษย์! ความงามของเราเป็นพยาน! ในสายตาของเรา นั้น การละเลงเส้นผมของเจ้าด้วยเลือดยิ่งใหญ่มากว่าการสร้างจักรวาลและตะวันของทั้งสองภพ ดูกร คนรับใช้! จงพยายามบรรลุตามนี้⁴

การเสียสละชีพของมนุษย์เพื่อผู้ที่ได้ให้ชีพนั้น หรือผู้ครอบครองชีพนั้น เป็นการกระทำในเจตนารมณ์อันสูงสุด ซึ่งจักรวาลทางกายภาพซึ่งขับเคลื่อนด้วย

¹ ได้อ่างมาก่อนหน้านี้แล้ว, ตอน I v. 35 ดู ธรรมบท, v. 51 ประกอบ "รวมอำนาจสง่างามของพระราชาที่สึกหรือไป ร่างกายก็เข้าสู่วัยชรา แต่คุณความดีไม่เคยมีความชรา เช่นนี้แล้วที่บรรดาผู้ประกอบกรรมดีให้การสั่งสอนแก่ผู้ประกอบกรรมดีด้วยกัน".

² ได้อ่างมาก่อนหน้านี้แล้ว, ตอน I v. 48.

³ ได้อ่างมาก่อนหน้านี้แล้ว, ตอน I v. 45.

⁴ ได้อ่างมาก่อนหน้านี้แล้ว, ตอน I v. 47 ดู อุณฺหุโสจิชะ ชาตก, 328 ประกอบ "เพราะเหตุใดผู้โอนระโยหญิงพร้าพรธนา ในสิ่งที่ล่าหรับเขานั้นก็ไม่ได้เป็นของเขา เขาเองผู้ล้มหายใจแห่ง নিজจัง ต้องรับผลแห่งการตีบคลานเข้าไปหาความตายทุกชั่วโมง".

กฎอันเปลี่ยนแปลงไม่ได้นั้น ไม่อาจเปรียบได้

พระบาฮาอุลลาห์ได้ให้คำสอนไว้มากมายแก่มนุษยชาติ เพื่อให้เกิดการตื่นขึ้นทางจิตวิญญาณ เพื่อให้เกิดการตื่นขึ้นแห่งศักยภาพที่สงบนิ่งอยู่ และก้าวขึ้นสู่ความสูงส่งอันไม่สามารถคาดฝัน อันเป็นความสูงที่พระสิทธัตถะก็ได้กล่าวว้าว้าวกับจะทำให้เราเปรียบดังพระเจ้า หากเทียบกับผู้ที่อยู่ในยุคก่อน

คำสอนของพระบาฮาอุลลาห์เป็นชั้นบันไดอันศักดิ์สิทธิ์ที่จะนำพาเราไปสู่ความก้าวหน้าอย่างแท้จริง—นั่นคือ ความเพียบพร้อมทางจิตวิญญาณ หากเราเฝ้าคิดคำนึงถึงสิ่งนี้ เราจะมองออกว่า ชีวิตทางจิตวิญญาณเท่านั้นที่เป็นชีวิตที่มีค่าควรเป็นชีวิต เพราะจิตวิญญาณเท่านั้นที่จะสื่อให้มนุษย์ผู้แสวงหาได้เห็นจุดประสงค์ในการที่เขามีชีวิตอยู่ในมิติแห่งกายภาพนี้ และในการแสวงหา นั่นก็ทำให้เขาได้เห็นตรงเข้าสู่จุดมุ่งหมายที่รอคอยเขาอยู่ในเบื้องแรก โดยไม่มีการผิดเพี้ยนจากเส้นทางนั้นเลย การมีมิติแห่งจิตวิญญาณคือการเป็นผู้วิเคราะห์ที่แท้จริงในประสบการณ์ต่างๆ ที่มากระทบประสาทสัมผัสของเราในแต่ละวัน มนุษย์ผู้เป็นจักรวาล—คือผู้ที่กระทำการโดยอาศัยความสามารถที่ต่ำลงมา—ก็เพียงมีปฏิกิริยาต่อประสบการณ์ในแง่มุมทางชีวเคมี เปรียบดังสัตว์ ผู้ที่มีความคิดที่แท้จริงจะศึกษาปรากฏการณ์แห่งประสบการณ์ของเขา และจะวิเคราะห์มันด้วยวิธีที่หลุดพ้น และจะกระทำการก็เมื่อได้ศึกษาผลที่จะเกิดขึ้นได้ นี่คือมนุษย์ที่แท้จริงผู้แตกต่างออกไปจากสิ่งมีชีวิตที่ขับเคลื่อนด้วยสัญชาตญาณ นี่เป็นเพราะเขามีจิตวิญญาณภายใน เขาคิด ตรึกตรอง มีสมาธิ—ซึ่งไม่มีสัตว์ที่ไหนที่จะทำได้—เนื่องจากสัตว์ไม่มีมิติทางจิตวิญญาณ

เราแทบไม่ต้องสงสัยเลยว่า คำสอนของบาฮา ก็เช่นเดียวกับคำสอนของพระสิทธัตถะ และคำสอนในศาสนาอื่นๆ ล้วนแต่กระตุ้นให้มนุษย์ตั้งสมาธิ โดยกล่าวถึงกับว่า ผู้ใดไม่ตั้งสมาธิแล้ว ผู้นั้นต่ำยิ่งกว่าสัตว์ และก็เป็นจริง เพราะหากสัตว์ไม่มีความสามารถที่จะตั้งสมาธิได้ สัตว์ก็ไม่ต้องถูกตำหนิ แต่เราผู้มีความสามารถที่จะเข้าถึงความสว่างทางปัญญาด้วยการตั้งสมาธิจะหาข้อแก้ตัวใดๆ ไม่ได้เลยหากไม่กระทำ แต่การตั้งสมาธิก็เช่นเดียวกับกับการสวดมนต์

ซึ่งก็คือการรวบรวมพลังจิตอันมากมายมหาศาล ซึ่งโดยปรกตินั้นจะกระจายไปทุกทิศทุกทาง และรวมศูนย์ที่พลังจิตนั้น รวบรวมแล้วส่งจากแหล่งกำเนิดของแสงที่จะให้ความรู้ที่เราแสวงหา¹ ดังเช่นที่พระบาฮาอุลลาห์กล่าวแก่เราว่า

ด้วยความสามารถในการตั้งสมาธินั้น มนุษย์จะเข้าถึงชีวิตอันเป็นนิรันดร์... ในขณะที่ตั้งสมาธินั้น จิตวิญญาณของมนุษย์จะได้รับความรู้และความแข็งแกร่ง สิ่งที่เรามองไม่เห็นจะเปิดเผยออกมาให้เขาได้เห็น ด้วยสมาธิเขาจะได้รับแรงบันดาลใจอันศักดิ์สิทธิ์ ด้วยสมาธิเขาจะได้รับอาหารทางจิตวิญญาณ

สมาธิเป็นกุญแจเปิดประตูไปสู่ความพิศวง ในสภาพของสมาธิ มนุษย์จะปลดตนเองออกจากปัจจัยภายนอก ในอารมณ์แห่งสมาธิ มนุษย์จะจมอยู่ในมหาสมุทรแห่งชีวิตทางจิตวิญญาณ และจะได้รับทราบความลับของสรรพสิ่งได้ด้วยตนเอง เพื่อจะให้เห็นภาพ ลองคิดถึงว่ามนุษย์มีสายตาสองสายตา เมื่อมีการใช้สายตาทายในแล้ว ความสามารถในการมองเห็นก็สยบลง

ความสามารถในการตั้งสมาธินี้ทำให้มนุษย์หลุดพ้นจากสภาพของความเป็นสัตว์ ทำให้เรามองเห็นลัทธิในสรรพสิ่ง ทำให้เราได้สัมผัสพระเจ้าผู้เป็นเจ้า²

อย่างไรก็ตาม ในขณะที่จุดมุ่งหมายของการตั้งสมาธิ—ดังที่อวดารทุกพระองค์ได้กล่าวไว้—คือการได้ค้นพบตัวของเราเองอย่างเต็มที่ แต่ก็เป็นที่ชัดเจนว่าความรู้แจ้งนี้ไม่ได้อยู่ภายในตัวเรา แต่จะได้มากก็ด้วยการค้นหาด้วยความเพียร

¹ “จิตใจของข้าในอดีตนั้นร่อนเร่ไปตามความชอบ ตามความต้องการ ตามความพอใจ ณ บัดนี้ ข้าจะควบคุมจิตใจของเจ้าอย่างแน่นหนา ในทำนองเดียวกับที่ความซึ้งใช้ตะขอมุมซึ่งที่กมั้น” *ธรรมบท*, v. 326.

² *Paris Talks*, หน้า 175 อับดุลฮาซา, 1912, Baha'i Publishing Trust, 27 Rutland Gate, กรุงลอนดอน S.W. 7.

เป็นระยะเวลานาน แต่การค้นหานี้จะต้องไม่อยู่ในมิติที่ต่ำกว่า ดังนั้นการจ้องมองสะดือ¹ จะไม่ช่วยให้เราได้พบสิ่งใด นั่นเป็นเพราะเหตุว่า เราไม่ได้ค้นหาอวัยวะภายในที่เป็นกายภาพ แต่เรากำลังหาความเป็นจริงทางจิตวิญญาณ ตัวตนที่มีเหตุผลของผลของเรา จิตวิญญาณของเรา ซึ่งนี่เป็นสิ่งที่พระบาฮาอุลลาห์ก็ยืนยัน

แต่อย่างไรก็ตาม ความคิดบางความคิดนั้น ไม่มีประโยชน์อันใดเลยสำหรับมนุษย์ มันเหมือนกับเกลียวคลื่นที่ม้วนตัวอยู่ในทะเล โดยไม่ก่อให้เกิดผลอันใด แต่หากความสามารถในการทำสมาธินั้น อายไปด้วยแสงภายใน และมีลักษณะทางความศักดิ์สิทธิ์แล้วละก็ เราจะเห็นผลได้อย่างแน่นอน

ความสามารถในสมาธินั้นเหมือนกับกระจกเงา หากเราวางกระจกเงาหน้าวัตถุทางโลก กระจกเงาก็จะสะท้อนวัตถุทางโลก ดังนั้น หากจิตใฝ่มนุษย์คิดคำนึงอยู่กับวัตถุทางโลก สิ่งที่จะสะท้อนกลับมาหาเขาก็คือ วัตถุทางโลก

แต่หากเราหันกระจกเงาแห่งจิตวิญญาณไปสู่สวรรค์ แสงแห่งดวงอาทิตย์แห่งสัจจะก็จะสะท้อนเข้าไปในดวงใจของเรา และเราก็จะถึงซึ่งอาณาจักรแห่งความดี

ดังนั้น ขอให้เรายึดติดอยู่กับทิศทางที่ถูกต้องโดยตลอด โดยหันเข้าหาดวงอาทิตย์แห่งสวรรค์ และไม่ใช้วัตถุทางโลก เพื่อที่เราจะได้ค้นพบความลับแห่งอาณาจักร...²

¹ สิ่งนี้เข้าใจผิดกันมาตั้งแต่ในตำนานของฮินดูที่อ้างว่าม่น (สะดือ) เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างจิตวิญญาณ (การรับรู้ที่มีเหตุผล) และร่างกาย ความหมายที่แท้ของสิ่งนี้คือ การรับรู้ที่มีเหตุผลหรือจิตวิญญาณของเรานั้น เริ่มต้นการเดินทางไปสู่มิติทางกายภาพ ณ จุดแห่งการปฏิสนธิ ณ เวลาที่สามารถเชื่อมต่อกับตัวอ่อนที่สะดือ นี่คือนจุดยึดเหนี่ยวและเส้นชีวิตในการที่จิตวิญญาณมีร่างกายทางกายภาพ.

² *Paris Talks*, หน้า 175-6 อับดุลบฮา ฮู ธรรมบท, vv 282, 372 ประกอบ "สมาธินำไปสู่ปัญญาสมาธิที่เสียไปนำไปสู่ปัญญาที่เสียไป... ไม่มีสมาธิสำหรับผู้ไม่มีปัญญา ไม่มีปัญญาสำหรับผู้ไม่มีสมาธิ ผู้ที่มีทั้งสมาธิและปัญญานั้นแหละ จะอยู่ใกล้กับนิพพาน".

เพราะฉะนั้น ลำแสงอันเข้มข้นของเราต้องพุ่งไปสู่ “แหล่งความรู้ทั้งหมด” และค้นหาความหมายของปัญหาที่เรียกว่ามนุษย์เท่าที่ความสามารถของเราจะทำได้ คำว่า “แหล่งความรู้ทั้งหมด” ก็หมายถึง อวตาร ซึ่งสำหรับในยุคนี้ก็คือ พระบาฮาอุลลาห์ ไม่ใช่สิ่งอันสูงสุดซึ่งอยู่นอกเหนือความสามารถใดๆ ของมนุษย์ที่จะนึกภาพได้

จุดมุ่งหมายของผู้เป็นเจ้าที่แท้จริงที่เป็นหนึ่งนั้น—ขอให้เกียรติคุณของพระองค์เรื่องรอง—ในการแสดงองค์ต่อมนุษย์ ก็คือการเผยให้เห็นอัญมณีที่หลบซ่อนอยู่ในเหมืองของตัวตนที่ลึกลับ¹

ดังนั้น

ความสูญเสียอันจริงแท้จะเกิดแก่ผู้ใดที่ใช้เวลาไปกับความ
 ละเลยที่จะรู้จักตัวตนที่แท้จริง²

ในกระบวนการเรื่องมือหลักๆ ที่พระบาฮาอุลลาห์มีไว้เพื่อช่วยให้มนุษย์เดินหน้าไปสู่ความก้าวหน้าทางจิตวิญญาณได้ คือการสวดมนต์และการอดอาหาร พระองค์ถือว่าสองสิ่งนี้คือดวงอาทิตย์และดวงจันทร์แห่งการเปิดเผยของพระองค์ และได้อธิบายให้เห็นชัดเจนถึงจุดมุ่งหมายของการกระทำนั้น

ตุกร ข้ารับใช้ของข้า ขอให้กล่าวสดุดีคำของพระผู้เป็นเจ้าที่เจ้าได้รับมา ดังที่มีผู้ที่ถูกพาเข้าไปใกล้พระองค์ได้กล่าวสดุดี โดยที่ความไพเราะของเสียงของเจ้าจะกล่อมเกลาจิตใจของเจ้าและดึงดูดใจของมนุษย์ทุกผู้ทุกนาม ผู้ใดกล่าวท่องบทที่พระผู้เป็นเจ้าได้เปิดเผยออกมาในห้องของเขาแล้ว บรรดาเทพยดาของผู้มีอำนาจสูงสุดจะได้นำความไพเราะของคำกล่าวจากปากของเขาให้ซจรขยายไป และจะทำให้หัวใจของผู้มีคุณงามความดีได้สะท้อนสะท้อน ถึงแม้ว่าในช่วงต้น เขา

¹ *The Baha'i Revelation*, หน้า 139 Words of Wisdom, พระบาฮาอุลลาห์, Baha'i Publishing Trust, 1955 กรุงลอนดอน ดู *Prayers and Meditation*, พระบาฮาอุลลาห์.

² *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, CXXXII หน้า 287.

จะไม่ทันรับรู้ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น แต่ไม่ช้าก็เร็ว คุณงามความดีแห่งพรที่ได้
ประทับสู่เขาก็จะได้เกิดผลในจิตวิญญาณของเขา ด้วยเหตุดังนี้ ความ
สลับแห่งการเปิดเผยของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าได้กำหนดไว้แล้วด้วยเจต-
นาของพระองค์ผู้เป็นแหล่งแห่งพลังและปัญญา¹

ในขณะที่การสวดมนต์นั้นคือการ สื่อสาร กับความเป็นนรีนทร์นั้น การ
สวดมนต์ก็คือ เวลาแห่งการสำรวจความคิดภายในของตนเอง โดยเป็นการมอง
เข้าไปในตนเอง ค้นหาอุปสรรคต่างๆ และคาดคะเนว่า เราจะได้พบอิสรภาพที่
แท้จริงได้อย่างไร โดยการปลุกฝังคุณสมบัติทางจิตวิญญาณ ดังนั้น การสวด
มนต์ก็ต้องไม่ทำอะไรความหมาย แต่ต้องเป็นภาษาที่เราเข้าใจ และโดยที่เรา
รู้ว่าแต่ละคำนั้น ด้วยความลึกแล้วมีความหมายต่อความคิดของเราอย่างไร และ
กระทำการตามความหมายนั้นต่อมนุษย์ผู้ร่วมโลกกับเรา จุดมุ่งหมายของการ
สวดมนต์ก็คือการเข้าถึงความสอดคล้องกับการสร้างและจุดมุ่งที่แท้จริงของชีวิต
ในมิตินี้²

บทสวดมนต์ที่จำเป็นในแต่ละวันที่พระบาฮาอูลลาห์เปิดเผยให้เราทราบ
นั้นมีอยู่ สาม บท ในขณะที่พระองค์ได้เปิดเผยให้ทราบถึงบทสวดมนต์ต่างๆ
สำหรับโอกาสต่างๆ กันนั้น แต่ บทสวดมนต์สามบทที่จำเป็น รวมทั้ง บาง บทที่
เป็นเฉพาะนั้น พระบาฮาอูลลาห์ได้กล่าวไว้ว่ามีพลังเป็นพิเศษ

ดูกร อานนท์ ภิกษุ ธรรมการ (อมิตาภา) ผู้นั้น ได้มีบทสวดมนต์
ที่สมบูรณ์นี้ บนโลกนี้³ มีบทสวดมนต์แบบนี้อยู่ไม่กี่บท จากบทสวด
มนต์ไม่กี่บทนี้ เราไม่อาจปฏิเสธความมีอยู่ได้⁴

¹ *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, CXXII หน้า 295.

² “เพียงหนึ่งประโยคที่เมื่อได้ฟังแล้วเกิดความสงบทางใจ ย่อมดีกว่าโคลงกลอนเป็นร้อยบทที่ประกอบด้วยคำที่ไม่มีความหมายแต่อย่างใด” *ธรรมบท*, v. 102.

³ คำว่า “บนโลกนี้” จึงเป็นการเน้นย้ำให้ผู้อ่านได้เห็นความสำคัญของสถานที่ทางกายภาพและไม่ได้เพียงชี้ให้เห็นถึงมิติที่เลื่อนลอยไร้จุดหมาย.

⁴ *สุชาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า*, v. 10.

ตามที่เราเห็น วิสัยทัศน์อันสมบูรณ์ของพระลัทธิตถะ ได้เน้นถึงกฎและดินแดนของอมิตาภมาได้อย่างชัดเจน แม้ว่าจะพระองค์จะได้ยอมรับคำพูดของพราหมณ์ กูตาทัศน์ท์ ที่ว่า “บทสวดมนต์ไม่มีประสิทธิภาพแต่อย่างใด และการอธิษฐานวิงวอน เป็นการพูดเปล่า”¹ แล้วบทสวดมนต์สามบทที่ต้องสวดในแต่ละวันแล้ว? บทเหล่านี้ก็เช่นเดียวกัน รวมทั้งพรที่ฉายออกมาเมื่อมีการกล่าวบทสวดมนต์ พระลัทธิตถะก็ได้กล่าวไว้อย่างเด่นชัดเช่นเดียวกัน และในประเทศพุทธประเทศนั้น ดอกมณฑชระบานจะโปรยปรายดังสายฝนสามครั้งทุกวัน และสามครั้งทุกคืน²

เราจะเห็นได้ว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวใช้ศัพท์เดียวกัน นั่นคือ “ความหอมหวานแห่งคำ” เมื่อกล่าวถึงบทสวดมนต์ โดยเทียบว่าเป็น “ดอกมณฑชระ” ที่พระลัทธิตถะได้กล่าวไว้ ในคำกล่าวข้างต้น พระลัทธิตถะกล่าวอย่างเด่นชัดว่าโลกนั้นกลม และในขณะที่ตำแหน่งหนึ่งของโลก ผลของบทสวดมนต์สามบทได้เกิดขึ้นครบถ้วนแล้ว บทสวดมนต์ทั้งสามจะเกิดขึ้นใหม่ตรงอีกด้านหนึ่ง ดังนั้นในช่วงเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมง ในขณะที่ชาวบาไฮแต่ละคนกล่าวบทสวดสามครั้งตามที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้สั่งสอนไว้ “ในเวลาเช้า ในเวลาเที่ยง และในเวลาเย็น” นั้น จำนวนครั้งที่มีการกล่าวบทสวดมนต์ก็จะเท่ากับหก พระลัทธิตถะกล่าวว่า ให้เกิดขึ้นก่อนเที่ยง ในเวลาเที่ยง และเมื่อตะวันตกดิน”³ ในด้านที่มีแสงสว่างแล้ว กับในอีกด้านหนึ่งซึ่งได้พบแสงสว่าง ในขณะที่ราตรีกาลเกิดขึ้นทางด้านนี้ “ตรงจุดแห่งด้านแรก ด้านกลาง และด้านสุดท้ายของกลางคืน”⁴ และก็อีก

ดูกร สารีบุตร ในประเทศพุทธะนั้นมีหงส์ นกเคอร์ลิว และนกยูง
สามครั้งทุกคืน และสามครั้งทุกวัน มันจะมาอยู่ร่วมกันและร่วมกันขับ

1 มิลินทปัญห.

2 สุชาวดี-วายุหะ ที่เล็กกว่า, 5.

3 สุชาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, 21.

4 สุชาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, 21.

ร้อง โดยแต่ละตัวเปล่งเสียงของตนเอง และจากการเปล่งเสียงนี้ ก็
ร่วมกันประกาศความดีทำประการ พล้งทำประการ และขั้นตอนเจ็ด
ขั้นตอนที่นำไปสู่ความรู้อันสูงสุด เมื่อบรรดาชายที่อยู่ที่นั่นได้ยินเสียง
ความจำเกี่ยวกับพระพุทธ ความจำเกี่ยวกับกฎ ความจำเกี่ยวกับโบสถ์
จะผุดขึ้นมาในใจพวกเขา¹

ในที่สุด หลังจากที่ได้บรรยายเกี่ยวกับบาไฮและบทสวดมนต์ที่เขาμίให้ นั้น
พระลัทธิตะได้กระทำสิ่งที่โดดเด่นที่สุด อันเป็นสิ่งเดียวกับที่พระบาฮาอุลลาห์
ได้สอนชาวบาไฮเกี่ยวกับวิธีการสวดมนต์และทิศที่เขาจะหันไปเมื่อเขาทำการ
สวดมนต์สามบทที่จำเป็น เพื่อการรำลึกถึงผู้ยิ่งใหญ่ในอนาคต ซึ่งคือ อมิตาภา
เราได้เห็นพระลัทธิตะสอนอานนท์เกี่ยวกับการสวดมนต์ ในวิธีที่คล้ายคลึง
กับชาวพุทธที่แท้จริงในอนาคต ซึ่งก็คือสานุศิษย์ของอมิตาภา หรือบาไฮนั่นเอง

ดูกร อานนท์ และ ณ บัดนี้ ขอให้เจ้ายืนขึ้นหันหน้าไปทางทิศ
ตะวันตก และเมื่อกำดอกไม้วัวในมือ จงก้มลง นี่เป็นส่วนที่ภควัด
อมิตาภา ตถาคต ผู้ศักดิ์สิทธิ์และตรัสรู้แจ้ง สถิตอยู่ คงอยู่ หนุนเนื่อง
พระองค์เอง และสอนกฎ และเป็นผู้มีชื่ออันบริสุทธ์ที่ไร้มลทิน มีชื่อขจร
ขยายไปในทุกทิศแห่งโลกที่มีอยู่สิบทิศ มีพุทธผู้ได้รับพรอันเทียบเท่า
(เมิร์ต) ทราบในแม่น้ำคงคา โดยพูดอีกและก็ตอบอีกโดยไม่มีวันหยุด
สรรเสริญ ยกย่อง และสดุดี²

ในทำนองเดียวกัน ชาวบาไฮก็ต้องหันหน้าไปทางอัคคา ("ทางตะวันตก")
ที่ซึ่งพระลัทธิตะยืนอยู่กับพระอานนท์ และต้องหันหน้าไปทางนั้น ไม่ว่าจะพวกเขา
จะอยู่ ณ จุดใดบนผืนโลก ชาวบาไฮต้องยืนคุกเข่าหรือนั่งในขณะที่เขาสวด

1 สุชาวดี-วายุหะ ที่เล็กกว่า, 6 (นอกเหล่านี้อยู่ที่บริเวณวิหารศักดิ์สิทธิ์ทั้งโดยความหมายทางรูปธรรมและนามธรรม)

2 สุชาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, 39 "ดอกไม้" เป็นเพียงสัญลักษณ์ของความหอมหวานอันศักดิ์สิทธิ์ นั่นคือความคิดคำนึงทางจิตวิญญาณ "การไม่กล่าวขานคือ มลทินแห่งผู้แสวงหา การไร้ซึ่งมานะ คือความไม่บริสุทธ์ของสถานที่..." ธรรมบท, v. 241.

มนต์

แต่ในที่สุด เพื่อให้สอดคล้องกับคำเตือนบ่อยๆ ของพระบาทษาลุลาห์ที่ว่า “การกระทำต่างหากที่เจ้าต้องยึดถือ ไม่ใช่คำพูด” พระบาทษาลุลาห์ประกาศว่า การช่วยเหลือบริการโดยไม่นึกถึงตนเอง ที่ทำไปเพื่อ “ความสุขในโลก” นั้น เป็นการสวดมนต์แบบที่ดีที่สุด¹

ในส่วนที่เกี่ยวกับการอดอาหารนั้น พระบาทษาลุลาห์กล่าวว่า

เราได้สั่งให้เจ้าสวดมนต์และอดอาหาร โดยเริ่มจากวัยที่ถึงวุฒิภาวะ (15 ปี) นี่เป็นคำสั่งจากพระผู้เป็นเจ้า ผู้เป็นพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า และของบรรพบุรุษของเจ้า ผู้เดินทาง ผู้ป่วย ผู้อยู่กับเด็ก หรือกำลังให้นมเด็ก ไม่ต้องอดอาหาร... จงละเว้นจากอาหารและเครื่องดื่ม จากเวลาที่ดวงอาทิตย์ขึ้นจนถึงเวลาที่ดวงอาทิตย์ตก และจงระวังอย่าให้ความลุ่มหลงมาปิดกั้นเจ้าจากพรนี้ซึ่งได้บันทึกไว้ในคัมภีร์²

ช่วงเวลากการอดอาหารคือ วันที่ 2 มีนาคม ถึง 20 มีนาคม และหลังจากนั้นหนึ่งวัน เป็นวันปีใหม่ (วันที่ 21 มีนาคม) จุดประสงค์ของการอดอาหารคือการเรียนรู้ที่จะปล่อยวางเพื่อที่จะเชื่อมตัวเองเข้ากับกฎและหลักปฏิบัติต่างๆ

ในส่วนที่เกี่ยวกับการกระตุ้นให้เราละทิ้งความหมกมุ่นทางโลก และที่ไม่จริงแท้แน่นอนนั้น—

ไม่นานนัก จะมีผู้ที่มาครอบครองสิ่งที่เจ้าครอบครอง และเข้ามา

¹ “ถึงแม้ว่าเขาจะท่องบทสวดต่างๆ ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ แต่หากเขามีความหยาบกร้านในจิตใจ และไม่ปฏิบัติตามสิ่งที่เขาท่องบ่นนั้น เขาก็เป็นเพียงเสมือนกับคนเลี้ยงวัวที่เฝ้าบัวของผู้อื่น เขาจะไม่มีส่วนแบ่งในชีวิตแห่งศาสนาแต่อย่างใด” *ธรรมบท*, v. 19 และ อโกสังเวหะ, “ดูกร ชายหนุ่ม หากเจ้ามีพลังเอาชนะตัดหนทางทั้งหก (นั่นคือ ความใคร่ โสภะ ความละโมภะ การยึดติดอย่างโง่เขลา ความริษยา และความโอหัง) แล้วละก็ จงได้ปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ของเจ้าเถิด มิฉะนั้นเจ้าก็เท่ากับไม่มีประโยชน์อันใด”.

² *กิตาป-อิ-อัคคาส*, Baha'u'llah ดู *ธรรมบท*, v. 234 ประกอบ “ผู้ฉลาด ผู้สามารถควบคุมร่างของเขาได้ และในทันใดเขาก็สามารถควบคุมวาจาของเขา ผู้ฉลาดที่สามารถควบคุมจิตของเขาได้ ถือว่าเขามีความควบคุมได้เป็นอย่างดี”.

ในที่อยู่ของเจ้า ขอจงเงี่ยหูฟังคำของข้าเถิด และอย่าเข้าไปรวมอยู่ในหมู่คนโง่

หน้าที่อันสำคัญที่สุดของพวกเจ้าทุกๆ คนคือ เลือกให้กับตัวเอง ในสิ่งที่ไม่มีใครสามารถเข้ายึดครองและแย่งชิงได้ สิ่งนี้แหละคือความรักแห่งพระผู้เป็นเจ้า และพระผู้เป็นเจ้าผู้มีอำนาจสูงสุดจะเป็นพยานให้กับข้า หากเจ้าจะได้เข้าถึงซึ่งความรักนั้น

จงสร้างบ้านที่ฝนและอุทกภัยไม่สามารถทำลายได้ และที่จะปกป้องเจ้าจากความเปลี่ยนแปลงและความบังเอิญต่างๆ ในชีวิตนี้ นี่คือคำสั่งของพระองค์ที่ผู้ที่ถูกโลกกระทบพิบัติและหลงลืม¹

—พระบาฮาอุลลาห์ได้ให้มาตรฐานอันสูงส่งแก่เราเพื่อที่จะยกระดับตัวเราจากมาตรฐานทางจริยธรรมที่ต่ำต้อยที่มนุษย์ชาติตกอยู่ในเวลานี้

บางคนถือว่าเป็นความถูกต้องที่จะเข้าไปรุกรานบูรณภาพแห่งวัตถุของเพื่อนบ้านของเขา และถือว่าคำสั่งของพระผู้เป็นเจ้าตามคัมภีร์นั้นไร้ความหมาย ความชั่วร้ายจะบังเกิดขึ้นแก่คนเหล่านั้น และการลงโทษของพระผู้เป็นเจ้า ผู้ดำรงพลังสูงสุด ผู้ดำรงอำนาจสูงสุดจะเกิดขึ้นแก่เขาเหล่านั้น! อันเป็นการลงโทษที่เกิดจากพระองค์ผู้ฉายแสงเหนือวันเวลาแห่งศักดิ์ศรี! หากโลกทั้งโลกถูกแปลงเป็นเงินและทอง ไม่มีผู้ใดที่เรียกได้ว่าได้ขึ้นสวรรค์แห่งความศรัทธาและความแน่นอน จะยอมลดตัวลงไปคำนึงถึงมัน อย่าย่ำแต่จะตะครุบมันและเก็บมัน... ด้วยสายตากายในบุคคลผู้หนึ่งพร้อมที่จะเห็นได้ว่า สิ่งต่างๆ ที่เป็นของเรา นี้ ยิ่งไร้ประโยชน์เพียงใด เขาจะตั้งมั่นในความรักต่อสิ่งที่อยู่เหนือกว่านั้น

¹ Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah, CXXII หน้า 261 ดู ธรรมบท, v. 179 ประกอบ "บุคคลผู้ไม่ได้เอาขณะสิ่งที่เขาได้เอาขณะมาแล้ว ผู้ที่ไม่มีใครจะก้าวล้ำเข้าไปในชัยชนะนั้นได้ เจ้าจะนำเขาไปในทางใดเล่า เขาผู้เป็นผู้ตื่น ผู้ที่ยังรู้อันไม่มีสิ้นสุด ผู้ที่ไม่มีเส้นทาง".

เมื่อโรคมมีความร้ายแรงมากที่สุด ยาที่ใช้รักษาโรคมก็ต้องแรงมากที่สุด

จงกล่าวว่ : ตูกร เจ้าผู้ถือว่ามีความรักต่อความงามในอดีต จงมีความละอายต่อใจเกิด ขอให้ภัยพิบัติที่พระองค์ต้องได้รับเป็นเครื่องเตือนใจเจ้าเกิด และขอให้ภาระที่พระองค์ต้องแบกรับเพื่อพระผู้เป็นเจ้านั้นเป็นเครื่องเตือนใจเจ้าเกิด ขอให้ดวงตาของเจ้านั้นเปิดออก งานหนักที่พระองค์ได้กระทำไปจะมีความหมายอันใด การที่พระองค์ต้องพิลูจนตนเองหลายครั้งหลายคราจะมีความหมายอันใด หากในที่สุดแล้ว ผลของมันคืออาชีพต่างๆ ที่นำตุถูก และความประพฤติที่เลวร้ายโจจรทุกคน คนทุกคนที่ประกอบกรรมชั่ว ได้กล่าวคำพูดเดียวกันนี้ และได้ประกอบกรรมเดียวกันนี้ก่อนการเปิดเผยตัวของข้า

โดยแท้จริงแน่นอน ข้ากล่าวว่ จงเงี่ยหูฟังสรรพสำเนียงอันไพเราะของข้า และทำให้ตัวของเจ้าศักดิ์สิทธิ์ และปลดพ้นจากแรงปรารถนาอันชั่วร้ายที่พั้งพฐเข้ามา และความต้องกรอันชั่วร้าย ผู้ที่อยู่ภายในเทพมณเฑียรของพระผู้เป็นเจ้า และดำรงตนอยู่บนตั้งแห่งความเรื่อรอตลอดกาลนั้น ย่อมปฏิเสธที่จะยื่นมือออกไปตะครุบทรัพย์สินของเพื่อนบ้านของเขาโดยไม่ถูกตอง ไม่ว่าเขาจะหิวโหยปืมว่าจะสิ้นชีวะ หรือไม่ว่เขาจะชั่วร้ายหรือไร้ค่าสักปานใดก็ตาม

จุดประสงค์ของพระผู้เป็นเจ้าที่แท้จริงในการแสดงองคณ์นั้น ก็คือการเรียกมนุษย์ชาติทั้งมวล ให้เข้าสู่ความซื่อสัตย์และความจริงใจ ความเมตตาและความไว้วางใจได้ การยอมและการนบนอบต่อเจตนารมณ์ของพระผู้เป็นเจ้า ความอดทนและความกรุณา ความภาคภูมิและปัญญา จุดประสงค์ของพระองค์คือการจัดให้มนุษย์ทุกคนเข้าอยู่ภายใต้ลักษณะของความเป็นนักบุญ และประดับประดาเขาด้วยเครื่องประดับแห่งกรรมอันศักดิ์สิทธิ์และความดี

จงบอกว่ : จงมีความเมตตาต่อตนเองและต่อมนุษย์ผู้อื่น และจงได้ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของพระผู้เป็นเจ้า โดยไร้ความทรมาน

อันเป็นเจตนาธรรม์ที่ได้รับการยกย่องเหนือความศักดิ์สิทธิ์ทั้งมวล เพื่อที่จะไม่ทำตัวเองให้แปดเปื้อนไปด้วยความสกปรกอันมาจากความเพื่อฝันที่เกียจคร้าน หรือจินตนาการที่เป็นไปไม่ได้ และชั่วร้ายของเจ้า¹

ในการกระตุ้นให้มนุษย์ชาติหันหน้าไปสู่สิ่งซึ่งทำลายไม่ได้นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้เน้นย้ำอีกครั้งหนึ่งเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายสูงสุด นั่นคือ—การรู้จักตัวของเราเอง และกล่าวถึงการสืบทอดทางจิตวิญญาณ และชะตาชีวิตที่แท้จริงของเขา

ดูกร ข้ารับใช้ของข้า! เจ้าจะเข้าใจได้หรือไม่ว่า ข้าได้มอบหมายจิตวิญญาณของเจ้าด้วยความมหัศจรรย์ในความเมตตาอันกว้างใหญ่ไพศาลเช่นใด หากเจ้าเข้าใจ เจ้าก็จะปลดตัวของเจ้าเองออกจากสิ่งยึดเหนี่ยวอันเกิดจากวัตถุที่มีการประดิษฐ์ขึ้น และเจ้าก็จะได้รับความรู้อันแท้จริงเกี่ยวกับตัวของเจ้าเอง—อันเป็นความรู้เดียวกันกับความเข้าใจในตัวเองของข้าเอง เจ้าจะพบว่าเจ้าเป็นอิสระจากทุกผู้ทุกนาม ยกเว้นข้า และจะได้รับความรู้ด้วยสายตาของเจ้าทั้งภายนอกและภายใน และโดยชัดเจนเท่ากับการเปิดเผยนามอันเฉิดฉายเรื่องรองของข้าว่า ท้องทะเลแห่งความเมตตาอันเปี่ยมด้วยรักและความกรุณาของข้า เคลื่อนไหวอยู่ในตัวเจ้า จงอย่าได้ทุกข์ทรมานกับความลุ่มหลงเกียจคร้านของเจ้า แรงปรารถนาอันชั่วร้ายของเจ้า ความไม่จริงใจและหัวใจอันมืดบอดของเจ้า จนทำให้แสงเรืองรองนั้นหมองไป หรือทำให้มิติอันสูงส่งศักดิ์สิทธิ์นั้นต่างพร้อย เจ้าจะเป็นเหมือนนกที่เหินฟ้าด้วยพลังปีกอันแข็งแกร่งทั้งสองข้าง และความมั่นใจอันเต็มทีและเป็นสุข ผ่านไปในสวรรค์อันกว้างใหญ่จนกว่าจะถึงเวลาที่ต้องสนองความทิวโหย นกนั้นจะหันลงมาทางน้ำและดินในโลกใต้ตัวมัน และเมื่อติดเข้าไปในบ่วงของความปรารถนาแล้ว ก็รู้สึกว้าหมดพลังความ

¹ Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah, CXXXII หน้า 298-9.

สามารถที่จะบินกลับขึ้นไปสู่มิติที่มันมาจากมา เมื่อมันหมดอำนาจที่จะ
สลัดภาระต่างๆ ที่กดทับอยู่บนปีกอันแปดเปื้อนนั่นแล้ว นกตัวนั้นซึ่ง
เคยอยู่ในสวรรค์ด้วยความคุ้นเคย ณ บัดนี้ ต้องหาที่อยู่ท่ามกลางรัฐ
ดิน

ดังนั้น ดูกร ข้ารับใช้ของข้า จงอย่าแปดเปื้อนปีกของเจ้าด้วยดิน
แห่งความรู้จุดหมายและความปรารถนาที่ไร้ผล อย่าให้ปีกของเจ้าต่าง
พร้อยไปด้วยรัฐแห่งความริษยาและความเกลียดชัง อันจะกลายเป็น
อุปสรรคในการพุ่งทะยานไปสู่สวรรค์แห่งความรู้อันศักดิ์สิทธิ์ของข้า¹
ไม่ว่าเราจะต้องเผชิญกับการทดลองมากมายเพียงใดก็ตาม จุดจบนั้นจะ
เรื่องรองอย่างสุดจะหาคำพูดใดมาเปรียบได้

ดูกร ข้ารับใช้ของข้า! จงอย่าเศร้าใจหากในช่วงเวลานี้และบน
มิติแห่งโลกนี้ มีสิ่งตรงกันข้ามกับความคาดหวังของเจ้าที่พระผู้เป็น
เจ้าได้สั่งให้เกิดขึ้น เพราะวันแห่งความสุขสมในสวรรค์จะเป็นของเจ้า
อย่างจริงแท้แน่นอน โลกแห่งความศักดิ์สิทธิ์และเรื่องรองทางจิต
วิญญาณจะได้เผยออกมาต่อหน้าสายตาของเจ้า พระองค์สั่งให้เป็น
ชะตาของเจ้า ให้มีส่วนในผลประโยชน์ ให้ได้แบ่งความสุข และให้ได้
รับพรรองรับ ทั้งในโลกนี้และต่อไป เจ้าจะได้รับทุกสิ่งทุกอย่างอย่าง
ไม่มีข้อสงสัยอย่างใดเลย²

และในฐานะที่เป็นผู้ให้ความรักโดยไม่นึกถึงตนเอง ผู้ต้องการเพียงความ
สุขอันคงทนถาวรของมนุษย์นั้น พระบาฮาอุลลาห์ให้คำแนะนำแก่เราเกี่ยวกับ
ทางเดินที่ตรง

ดูกร ผู้รับใช้ของข้า! ขอจงมีความอดทนและยอมรับเช่นเดียวกับ
โลก ที่ว่า จากผืนดินแห่งตัวเจ้านั้น จะมีความหอมหวานออกมาด้วย

¹ *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, CXXXII หน้า 326-7.

² ได้อ้างอิงมาก่อนหน้านี้แล้ว, CLIII หน้า 329.

ความรู้อันมีสีสันที่สดสวย เปรียบดังดอกไม้ยาชินที่ที่เบ่งบาน
จรุงโรจน์เปรียบดังเปลวไฟเพื่อที่เจ้าจะได้เผาผลาญม่านหมอกแห่ง
ความไม่ใสใจ และเปล่งประกายแสงให้กับหัวใจที่เย็นชาและไร้จุด
หมาย โดยมีแรงแห่งความรักของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าเป็นสิ่งหนุนและเกิดขึ้น
ได้อย่างรวดเร็ว จงมีความบางเบาและอิสระราวกับสายลม เพื่อที่เจ้า
จะได้เข้าสู่บริเวณแห่งอาณาจักรของข้า อันเป็นคูหาอันศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่มี
มีผู้ใดอาจล่วงเกินได้

ผู้เป็นนรินทร์กำลังเพรียกหาผู้เป็นอมตะ!

ดูกร มิตรผู้ซื่อสัตย์แต่ถูกเนรเทศ จงดับกระหายแห่งความ
ละเลยด้วยน้ำทิพย์อันศักดิ์สิทธิ์แห่งพระองค์ และขับไล่ความมืดมน
แห่งความท่างเห็นด้วยแสงของรุ่งอรุณแห่งตัวข้าอันศักดิ์สิทธิ์ ขอจง
อย่าให้ที่อยู่ทีลุ่มไปด้วยความรักที่ไม่มีวันดับสูญของข้าต่อเจ้านั้น
ตกอยู่ในความทรมาณ เพราะถูกทำลายด้วยแรงปรารถนาที่รุนแรงกด
โงง และขอจงอย่าทำให้ความงามแห่งความอ่อนเยาว์แห่งสวรรค์
ปกคลุมไปด้วยผงฝุ่นแห่งอติตาและความปรารถนา ขอจงห่อหุ้มตัว
ของเจ้าด้วยความถูกต้อง และขอให้หัวใจของเจ้าไม่มีกริ่งเกรงผู้ใด
นอกจากพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ขอจงอย่าปิดกั้นความเบิกบานแห่งจิตวิญญาณ
ของเจ้าด้วยขวากหนามแห่งความรักอันไร้ระเบียบและไร้ประโยชน์
และขอจงอย่ายับยั้งสายธารแห่งชีวิตที่ไหลออกมาจากต้นน้ำในหัวใจ
ของเจ้า ขอจงตั้งความหวังทั้งหมดของเจ้าในพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า และยึด
มั่นในเมตตาที่ไม่สิ้นสุดไปของพระองค์อย่างเหนียวแน่น จะไม่มี
ใครอื่นนอกจากพระองค์ที่จะสร้างความมั่งคั่งให้กับผู้ยากไร้ และปลด
เปลื้องผู้ที่ตกต่ำจากความตกต่ำนั้น

ดูกร ข้ารับใช้ของข้า! หากเจ้าได้ค้นพบสิ่งที่หลบแอบอยู่ หากเจ้า
ได้ค้นพบมหาสมุทรที่ไร้ชายฝั่ง อันเป็นมหาสมุทรแห่งความมั่งคั่งที่
ไม่มีวันสิ้นกลิ่นคองของข้า เป็นที่แน่นอนว่าเจ้าจะถือว่าโลกนี้หรือสิ่งมี

ชีวิตทั้งหมดไม่มีความหมายอันใด ขอให้เปลวไฟแห่งการค้นหาลุกโชน
รุนแรงในหัวใจของเจ้า มากเสียจนทำให้เจ้าถึงซึ่งจุดหมายอันสูงสุด
และเรื่องรองที่สุด—อันเป็นมิตินี้ที่เจ้าไม่สามารถดึงใครเข้ามาสู่ได้และมี
ความเป็นหนึ่งเดียวกับผู้ที่รักเจ้าอย่างมากที่สุด¹

เนื่องจากการปลดปล่อยมนุษย์คือจุดประสงค์ที่ทำให้มีอวดตารนั้นเอง พระ
บาฮาอุลลาห์จึงให้สัญญาณในการปลดปล่อย—แม้แต่กับผู้ที่หลงทางและผู้ที่มีความ
รุนแรง

หน้าที่เดียวของข้าคือการเตือนให้เจ้าได้เห็นถึงหน้าที่ต่อจุดมุ่งหมาย
ของพระผู้เป็นเจ้า หากเจ้าอาจเป็นหนึ่งในผู้ที่ใส่ใจในคำเตือนของข้า
ซึ่งตังนั้น ขอให้เจ้าได้ตั้งใจฟังคำของข้า และกลับไปสู่พระผู้เป็นเจ้า
และสำนึกว่าด้วยพรของพระองค์ พระองค์อาจมีความกรุณาต่อเจ้า
อาจล้างบาปของเจ้าให้หมดไป และอาจให้อภัยในการล่วงเกินของเจ้า
ความยิ่งใหญ่แห่งความเมตตาของพระองค์ มีมากเกินกว่าแรงพิโรธ
ของพระองค์ และพรของพระองค์โอบล้อมทุกคนที่ถูกสร้างขึ้นให้มี
ชีวิต ไม่ว่าเขาจะอยู่ในอดีตหรือในอนาคตก็ตาม²

ถึงแม้จะได้มีการแสดงไว้มากมายเกี่ยวกับคำสอนในลักษณะก้าวหน้าของ
พระบาฮาอุลลาห์ เพื่อสร้างภราดรภาพอันแท้จริงของมนุษย์ แต่ก็จะมีผู้ที่กล่าว
เสมอว่า ยุคปัจจุบันของเรานั้นรวดเร็วเกินกว่าที่คำสอนของพระบาฮาอุลลาห์จะ
ตามทัน หรือจะปรับใช้ได้ก็เป็นเวลาช่วงสั้นๆ เท่านั้น พวกที่กล่าวตังนั้นล้วน
เป็นพวกที่เชื่อในนิทานที่ว่า ความก้าวหน้าของมนุษย์เป็นกฎธรรมชาติ ดูราว
กับว่าพวกนี้ไม่เคยได้ทราบถึงความปรักหักพังของอารยธรรมอันยิ่งใหญ่ ซึ่ง
ครั้งหนึ่งเคยรุ่งเรือง เหมือนอารยธรรมของเราในเวลานี้ แต่ปัจจุบันนี้สลายไป

¹ Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah, CLII, CLIII หน้า 322-3.

² Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah, LXVI หน้า 130.

หมดแล้ว¹ สำหรับผู้ที่เฝืนต่อความจริงที่ปรากฏการณ์แห่งอวตารเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นน้อยมาก และสำหรับผู้อื่นที่พยายามหลอกลวงข้อโกงนั้น พระบาฮาอุลลาห์ได้ให้คำเตือนที่ชัดเจน :

ใครก็ตามที่อ้างว่าเป็นตัวแทนตรงของพระผู้เป็นเจ้า ก่อนที่จะถึงระยะพันปีเต็มแล้ว เขาผู้นั้นเป็นผู้ปลอมตัวมาและเป็นจอมโกหก เราสวดอ้อนวอนต่อพระผู้เป็นเจ้า ขอให้พระองค์ช่วยให้เขายอมถอนและปฏิเสธการอ้างนั้น หากเขาสำนึกผิด พระผู้เป็นเจ้าต้องยกโทษให้แก่เขาอย่างแน่นอน อย่างไรก็ตาม หากเขายังตั้งต้นในความผิดของเขา พระผู้เป็นเจ้าจะต้องส่งผู้ที่จะลงมาจัดการกับเขาอย่างไม่มีความปราณีใดๆ การลงโทษของพระผู้เป็นเจ้านั้นรุนแรงจริงๆ! ใครก็ตามที่ตีความบทกล่าวนี้เป็นอย่างอื่นแทนที่จะเป็นในความหมายที่เห็นได้แจ่มชัดแล้วละก็ ผู้นั้นจะไม่ได้สัมผัสจิตวิญญาณของพระผู้เป็นเจ้าและความกรุณาของพระองค์ซึ่งห่อหุ้มสิ่งมีชีวิตทั้งหมด... หากมีผู้ใดปรากฏตัวก่อนถึงเวลาพันปีเต็มและหากบุคคลผู้นั้นแสดงสัญญาณทั้งหมดของพระผู้เป็นเจ้าต่อหน้าเจ้าละก็ จงปฏิเสธเขาโดยไม่ต้องลังเลใจ²

¹ "วิถีที่จะผ่านจากความสว่างเข้าไปหาความมืด และจากความมืดเข้าไปหาความสว่าง และมีวิถีที่จะผ่านจากความมืดสลัวไปสู่ความมืดยิ่งขึ้น และจากแสงเงินแสงทองไปสู่แสงที่สว่างขึ้น ผู้ฉลาดจะใช้แสงที่เขาถืออยู่เพื่อรับแสงที่สว่างมากขึ้น เขากจะก้าวล้ำหน้าไปในความมั่งคั่งและสัจจะ" พุทธวจรিত, vv 15-22, 1533.

² กิตาป-อิ-อัคคาส, Baha'u'llah หมายถึง : นี่ช่างเป็นไปในแนวเดียวกับระบบของฮินดูและของพุทธเกี่ยวกับสี่ยุค (เกรตะ เทรตะ ดวาปาร์ และกาลี [ดูหน้า 258-262, 265-266, 269-270] ดังที่เราได้เห็นแล้วว่า พระบาฮาอุลลาห์และองค์บ๊าบ ซึ่งก็ไม่ใช่ใครอื่นใด นอกจากผู้มาตามสัญญา Raja Suryavanshi Maru (กัลกี อวตาร) และ จันทรวงส์เทวาในคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของฮินดู และเมตไตรย-อมิตาภา และอวโลกิเตศวร ในคำทำนายของพุทธ ได้ปรากฏตามที่คาดหมายไว้ ในส่วนสุดท้ายของยุคเชื่อมต่อยุคสุดท้ายของกาลียุค (ดูหน้า 316) ซึ่งจบลงในปีพุทธศักราช 2486 (คริสต์ศักราช 1943) องค์บ๊าบ ผู้ที่เมื่อปรากฏองค์แล้วได้เป็นการเริ่มศักราชแห่งบาไฮนั้น ได้ปรากฏองค์ขึ้นก่อนในพุทธศักราช

ในทำนองเดียวกับพระลัทธิตะถะ ในที่นี้พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เห็นช่วงเวลาที่กำหนดเฉพาะที่ศาสนาของพระองค์จะอุปถัมภ์กลุ่มมนุษย์ที่ยึดมั่นในศาสนานั้น และเป็นระยะเวลาที่จะทำให้พระองค์ก้าวไปถึงยุคต่อไปที่จะปรากฏ

2387 (คริสต์ศักราช 1844) และพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว 2406 (คริสต์ศักราช 1863) ดังนั้นจากการคำนวณในหน้า 305-319 เราจะเห็นได้ว่า การที่จะติดตามการมาถึงของราม ฤกษ์ขณะ ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงสิ้นสุดของระยะเชื่อมต่อก่อนยุค ซึ่งเปรียบเหมือนระยะเวลาที่มีมิติที่สุดของวาทกรรม องค์บัพได้ปรากฏองค์ขึ้น 100 ปีก่อนหน้าการขึ้นสูงสุดสูงสุดของกาลสิยุค และการเริ่มต้นของ สัตตะยุค ซึ่งเกิดขึ้นในพุทธศักราช 2486 (คริสต์ศักราช 1943) หรือศตวรรษแรกในศักราชแห่งบาไฮ ดังนั้น ดาวตารองค์ต่อไป หรืออีกนัยหนึ่งการปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์ตามที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว นั้น จะปรากฏขึ้นอย่างน้อย 1,000 ปี จากการปรากฏของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (โดยคำนวณถึงระยะเวลาของยุคเกรตะ [สัตตะ] ช่วงเวลาเชื่อมต่อก่อนยุค และความยาวของระยะเชื่อมต่อก่อนยุคแรกใน ยุคถัดไป) ดังนั้น เราจะได้มาซึ่งระยะดังต่อไปนี้

	ศักราช		
	พุทธ	คริสต์	บาไฮ
สิ้นสุดกาลสิยุค	2486	1943	100
ระยะเชื่อมต่อก่อนยุคแรกของ สัตตะยุค	100 ปี	100	100
ช่วงความยาวของ สัตตะยุค	1000 ปี	1000	1000
	<u>3586</u>	<u>3043</u>	<u>1200 รวม</u>
ระยะเชื่อมต่อก่อนยุคสุดท้ายของ สัตตะยุค	100	100	100
	<u>3686</u>	<u>3143</u>	<u>1300 รวม</u>
ระยะเชื่อมต่อก่อนยุคแรกของ เทรตะยุค	200	200	200
	<u>3886</u>	<u>3343</u>	<u>1500 รวม</u>

กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ดาวตารองค์ใหม่ต้องปรากฏในช่วงระหว่างปี

พุทธศักราช	3586	และ	3886
คริสต์ศักราช	3043	และ	3343 และ
บาไฮศักราช	1200	และ	1500

วันที่เหล่านี้เป็นเพียงเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ แต่อย่างไรก็ตามก็ถูกต้องตรงกับคำกล่าวของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้เป็นผู้ประกาศ "ความท้าทาย" ต่อมนุษยชาติในยุคของเรา ไม่มีวิธีใดที่จะหลบหลีกไปข้างเคียงสิ่งที่พระองค์ประกาศไว้อย่างยิ่งใหญ่มาก เราทุกคนต้องเผชิญกับประกาศนั้นอย่างตรงไปตรงมาได้มีการย้ำไว้เช่นเดียวกัน (ดูหน้า 315-316) โดยคำทำนายของ Surda เกี่ยวกับ กัลกิ (เมตไตรย-อมิตาภ) ผู้ที่จะนำ สัตตะยุค เข้ามาในเวลาพันปี.

ขึ้นประมาณหนึ่งพันปีจากเวลานี้ แล้วผู้ที่ไม่มีความรู้สึกใดๆ เล่า เขาก็จะได้ “ทำร้ายตนเองด้วยตัวของเขาเอง” และด้วยความหมายเป็นนัย พระสิทธัตถะก็ได้ย้ำประโยคนี้ของพระบาฮาอุลลาห์ เกี่ยวกับช่วงเวลาในศาสนาที่กล่าวถึงนี้

อาานนท์ ในชั้นแรก ในวันชาบบัท (อุโบสถ อันเป็นวันศักดิ์สิทธิ์ สัปดาห์ละหนึ่งครั้ง) คือวันพระจันทร์เต็มดวง เมื่อกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ และเรื่องรองได้ทำตนเองให้บริสุทธิ์ และได้ขึ้นไปทีชั้นบนของวังของพระองค์ เพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของวันนี้ไว้ เมื่อนั้นพึงปรากฏต่อหน้าพระองค์ ทรัพย์สมบัติแห่งกัลป์อันศักดิ์สิทธิ์ (ซึ่งก็หมายถึง ธรรมะ นั่นคือ ศาสนาของพระองค์) พร้อมกับ แกนกลาง (นั่นคือศูนย์ กลาง) และ ขอบ (ซึ่งก็หมายถึงส่วนที่ไกลที่สุดที่จะเอื้อมถึงศาสนาของพระองค์) และ แกนรัศมี (หมายถึงว่า ศาสนาของพระองค์จะยืนยาว เป็นเวลาพันปี)¹

และในบทต่อไปของคัมภีร์เดียวกันก็ย้ำว่า ศาสนาของกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ และเรื่องรองจะมีอำนาจไปทั่วโลก²

เมื่อพระองค์ได้สัมผัส (กัลป์แห่งธรรมะ) กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และ เรื่องรองคิดว่า

ข้าได้ยินคำกล่าวว่า ‘เมื่อกษัตริย์ผู้อยู่ในชนชั้นนักรบ³ ผู้เป็น กษัตริย์ที่ได้รับการแต่งตั้ง ได้ทำตนให้บริสุทธิ์ในวันชาบบัท ในวันที่

¹ ตีฆนิกาย, มหาสุทนต์สูตร, v. II, (“จักรพรรดิสูตร”).

² บทที่กล่าวถึงอยู่นี้และในบทที่จะกล่าวต่อไปเกี่ยวกับช่วงเวลาและการแผ่ขยายของธรรมะเป็นการอ้างถึงการปรากฏของราชาผู้ยิ่งใหญ่และเรื่องรอง (พระบาฮาอุลลาห์) และไม่ใช้การปรากฏของพระสิทธัตถะ เพราะพระสิทธัตถะเองนั้นก็ได้อ้างถึงกฎของโลกของพระบาฮาอุลลาห์ ดังที่เราจะได้เห็นจาก “การสูญหายไปทั้งห้า และการที่มีสตรีเข้ามาอยู่ในองค์กรของสงฆ์ โดยที่พระองค์ได้กล่าวว่า กฎอันแท้จริง (สัทธรรม) ซึ่งต้องมีอายุยืนยาวเป็นพันปี ได้ลดลงเหลือครึ่งหนึ่งเนื่องจากได้มีสตรีเข้าไปในองค์กรสงฆ์แล้ว” (กุลวรรค, X, 1.6).

³ พระบาฮาอุลลาห์ และพระสิทธัตถะทั้งสองพระองค์ มีกำเนิดที่อยู่ในวรรณะกษัตริย์ นั่นคือ “กษัตริยา” แทนที่จะอยู่ในวรรณะพราหมณ์ หรือเป็นสงฆ์.

พระจันทร์เต็มดวง และได้ขึ้นไปขึ้นบนของวังของพระองค์ เพื่อ
รักษาวันแห่งความศักดิ์สิทธิ์นี้ไว้ หากต่อหน้าพระองค์นั้น ปรากฏ
ทรัพย์สินสมบัติแห่งกมลอันศักดิ์สิทธิ์พร้อมด้วยแกนกลาง ขอบและ
แกนรัศมีที่ครบแล้ว กษัตริย์ผู้นั้นจะเป็นกษัตริย์ที่ไม่มีผู้ใดเอาชนะได้
อานนท์ เมื่อนั้น กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และเรื่องรองลุกขึ้นจากที่นั่ง
ปลดผ้าคลุมออกจากไหล่ซ้าย แล้วด้วยความเคารพพระองค์ถือเหยือก
น้ำในหัตถ์ซ้าย และด้วยหัตถ์ขวาพระองค์พรมน้ำลงไปในกมล ใน
ขณะที่กล่าวว่า

‘ขอจงหมุนต่อไปเถิด กมลธรรมจักรแห่งพระเป็นเจ้า ไฉ้ พระ
เป็นเจ้าของข้า จงก้าวไปข้างหน้าและชนะเถิด!’

‘อานนท์ เมื่อนั้นกมลอันวิเศษใดหมุนไปสู่ทิศตะวันออก และ
กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และเรื่องรอง เหล่าทหาร ม้า รถม้า ช้าง ผู้คน ก็ได้ตาม
ไปด้วย และอานนท์ ไม่ว่าที่ใดที่กมลหยุดลง ณ ที่นั้น กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่
และเรื่องรอง เหล่าทหาร ม้า รถม้า ช้าง ผู้คน ก็หยุดลง และสร้าง
ที่อยู่ ณ ที่นั้น

‘อานนท์ เมื่อนั้นกษัตริย์องค์อื่นในอาณาเขตตะวันออกได้มาสู่
กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และเรื่องรองและกล่าวว่า :

‘ข้าแต่ กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ มาเถิด ขอต้อนรับกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่! ทุก
สิ่งทุกอย่างเป็นของพระองค์ ไฉ้ กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ ขอให้พระองค์เป็น
ครูแก่เรา!’

‘และกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และเรื่องรองก็ได้กล่าวดังนี้ :

‘เจ้าจะไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต

‘เจ้าจะไม่ครอบครองสิ่งของที่เขาไม่ได้ให้แก่เจ้า

‘เจ้าจะไม่แตะต้องและกระหายในร่างกายโดยมิชอบ

‘เจ้าจะไม่พุดบด

‘เจ้าจะไม่ตีไม้เคื่องตีไม้ที่ทำให้เป็นบ้า

‘เจ้าจะบริโภคแต่ในสิ่งที่เจ้าบริโภคมาแล้ว’

‘อานนท์ เมื่อนั้นบรรดากษัตริย์องค์อื่นๆ ในอาณาจักรตะวันออก
ได้บนอบและยอมอยู่ภายใต้กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และเรืองรอง

‘แต่อานนท์ เมื่อกงล้อที่ยิ่งใหญ่ที่นำมหัศจรรย์เจตนายานลงไปใน
หนาน้ำที่ยิ่งใหญ่วันออกแล้ว ก็ได้กลับขึ้นมาใหม่และหมุนไป
สู่ทิศใต้ และ ณ ที่นั้นทุกสิ่งทุกอย่างก็ได้เกิดขึ้นเหมือนกับที่ได้เกิดใน
ทิศตะวันออก และในลักษณะเดียวกัน กงล้อที่ยิ่งใหญ่ที่นำมหัศจรรย์
ก็ได้หมุนต่อไปยังสุดชายแดนตะวันตก และทางเหนือ และที่นั่นก็
เช่นเดียวกัน ทุกสิ่งทุกอย่างก็ได้เกิดขึ้นเหมือนกับซ้ำได้เกิดในทิศ
ตะวันออก’

จากข้อความข้างต้น พระลิขิตดังกล่าวอย่างชัดเจน ไม่มีข้อสงสัยใดๆ
เลย กษัตริย์และสามัญชนต้องค้อมตัวลงแสดงความเคารพต่อศาสนา (กงล้อ
แห่งธรรมะ) แห่งกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และเรืองรอง ซึ่งก็คือพระบาฮาอุลลาห์ แต่
ยังมีมากกว่านี้อีก และเป็นสิ่งที่ประหลาด

อานนท์ ที่นี้เมื่อกงล้อที่ยิ่งใหญ่ที่นำมหัศจรรย์หมุนไป และได้
ครอบครอง และจะได้ครอบครองโลกทั้งโลกจนถึงขอบของมหาสมุทร
กงล้อนั้นก็จะหมุนกลับมายังเมืองกุสาวาที่ และหยุดนิ่งอยู่ที่นอกชาน
หน้าทางเข้าห้องหลักของกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และเรืองรอง ในลักษณะที่
เป็นเครื่องประดับห้องด้านในของกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และเรืองรอง

อานนท์ นี่แหละคือกงล้อที่ยิ่งใหญ่ที่นำมหัศจรรย์ที่ปรากฏขึ้นต่อ
กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และเรืองรอง²

เนื่องจากว่า “กงล้อที่ยิ่งใหญ่ที่นำมหัศจรรย์” ก็คือกงล้อแห่งธรรมะ—

¹ ซึ่งมีความหมายเพียงว่า ไม่มีการห้ามการบริโภคสิ่งใดๆ ยกเว้น เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และยาเสพติด เป็นต้น ดังที่พระบาฮาอุลลาห์ประกาศไว้.

² ที่มณีกาย, มหาสุทนต์สูตร, vv. 12-20.

และไม่ใช้สิ่งที่เป็นกายภาพ—ดังนั้น จุดมุ่งหมายของหลักการของพระบาฮาอุลลาห์ ก็คือการครอบครองโลกทั้งโลกทางจิตวิญญาณ ตามที่พระองค์ก็ได้ย้ำกับเราไว้—

เมื่อชัยชนะมาถึง มนุษย์ทุกคนจะประกาศว่าเขาเป็นผู้มีความเชื่อ และจะเร่งรีบเข้าไปสู่ร่วมเงาแห่งศรัทธาของพระผู้เป็นเจ้า ผู้ที่มีความสุขคือผู้ที่สามารถยืนหยัดในศรัทธาท่ามกลางความท้าทายต่างๆ ที่มีอยู่ในโลก และปฏิเสธที่จะหันออกไปจากสัจจะ¹

—และคำพูดต่อไปนี้ของพระสิทธิ์ตตะที่ว่า

กงล้อกลับมาบังเมืองกุสาวาที่² และหยุดนิ่งอยู่ที่นอกชานหน้าทางเข้าห้องหลักของกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และเรืองรอง ในลักษณะที่เป็นเครื่องประดับห้องด้านในของกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และเรืองรอง

ต้องได้ชี้ให้เห็นถึงบางสิ่งบางอย่างที่เป็นกายภาพ ยกเว้นสัญลักษณ์ของธรรมะ แต่ถึงกระนั้นก็ยังเป็นกายภาพ ที่กลมเหมือนล้อโดยเรียกว่าเป็น “เครื่องประดับอันเรืองรอง” แต่คำถามคือ มันเป็นอะไรกันแน่ และมันอยู่ที่ใดกันแน่ แน่นนอน เจริญของพระสิทธิ์ตตะก็ไม่มีอะไรเหลืออยู่อีกแล้ว (“ห้องด้านใน”) และก็ไม่มีคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ทางพุทธทศใดที่จะชี้ให้เห็นถึงสัญลักษณ์หรือการประดับใดๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับ “เครื่องประดับอันเรืองรอง” ในส่วนที่เกี่ยวกับวงและเจริญของพระสิทธิ์ตตะ นอกจากนั้นพระสิทธิ์ตตะไม่เคยมีชื่อเรียกที่ใดว่าเป็น “กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และเรืองรอง” และพระสิทธิ์ตตะก็ไม่เคยได้พูดว่า ธรรมะของพระองค์จะครอบครองโลก คำเปรียบเทียบกับกล่าวถึง “กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และเรืองรอง” และ “กงล้อที่ยิ่งใหญ่ที่นำมหัศจรรย์” ก็เป็นการทำนายเช่นเดียวกัน โดยการ

¹ *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, CL p. 319.

² นี่เป็นสถานที่ที่เป็นสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับสุชาวดีในสูตรที่มีชื่อเดียวกัน และไม่สามารถที่จะเอาเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานที่ทางกายภาพของเมืองที่ก่อตั้งขึ้นโดยบุตรแห่งรามนามว่า กุสา ในทำนองเดียวกัน “ราชกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และเรืองรอง” สามารถกล่าวอ้างได้ว่าคือ อมิตาภะ.

เปรียบเทียบนี้ พระสิทธัตถะกำลังบรรยายถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดในอนาคต แต่ปัญหาที่ยังอยู่ นั่นคือ—อะไรแน่ที่เป็น “เครื่องประดับอันเรืองรอง” และ *ทีไค* แน่ที่เป็น “นอกชานหน้าทางเข้าห้องส่วนในของกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และเรืองรอง” ซึ่งงอลลือจะอยู่ที่นั่น “ติดอยู่เหมือนเครื่องประดับอันเรืองรอง ให้แก่ห้องส่วนในของกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และเรืองรอง” ตอนนี้อันคำถามมีคำตอบแล้ว เพราะสิ่งไคเล่าจะบรรยายสัญลักษณ์ทางกายภาพของงอลลือที่ยิ่งใหญ่ที่น่านมหัศจรรย์ (กลม) ซึ่ง *อยู่กับที่* ในฐานะที่เป็น “เครื่องประดับอันเรืองรอง” ได้แม่นยำกว่าชื่อของนามอันเรืองรองที่สุดตนเอง—“โอ้ ความเรืองรองแห่งความเรืองรองทั้งมวล” (ยาบาสา อุล อับบา)¹—อันเป็นนามที่ยิ่งใหญ่ซึ่งจารึกไว้บนแผ่นทองกลมตามรูป (หน้า 546) บนศาลาที่นอกชานตรงทางที่จะเข้าไปสู่ห้องส่วนใหญ่ของคฤหาสน์ (กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และเรืองรอง) เคยได้ใช้และปัจจุบันนี้ได้กลายเป็นวิหารอันศักดิ์สิทธิ์แห่งโลกของบาไฮ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของพระองค์

สัญลักษณ์แห่งงอลลือที่ยิ่งใหญ่ที่น่านมหัศจรรย์ที่สถิตอยู่ เปรียบดั่งเครื่องประดับอันเรืองรอง ประกอบด้วยตัวอักษรในอักขระอาหรับ เพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งความหมายหลายๆ ความหมายที่องค์บีบบได้ให้ไว้สำหรับคำหลักสองคำ—บาซา (บา) และ อับบา—ซึ่งทั้งในภาษาสันสกฤตและอารบิกนั้นอ่านออกเสียงแบบเดียวกัน และมีความหมายเดียวกัน คือ “ความเรืองรอง” และ “เรืองรอง” สองคำนี้แหละที่มีการใช้มากมาย และตรงตามความหมายซึ่งพระสิทธัตถะก็ได้บรรยายไว้ใน *สุชาวดีวยุหสูตร อามิตยฺ—ชนยสูตร* และ *มหาสสนสูตร* และคำเดียวกัน “บา” และ “อับบา” ที่พระกฤษณะได้เอ่ยออกมาซ้ำแล้วซ้ำเล่าในบทสนทนาของท่านกับอรชุน² เมื่อพระองค์บรรยายถึงความเรืองรองอันสูงส่งของพระองค์³ ด้วยวิสัยทัศน์อันมหัศจรรย์ของพระสิทธัตถะ ได้ทำนายถึงงอลลืออัน

¹ ทั้งคำว่า บาซา (ภาษาอารบิก) และ ภา (ภาษาสันสกฤต) และ อภา (ทั้งในภาษาอารบิกและภาษาสันสกฤต) หมายถึง “ความเรืองรอง” หรือ “เรืองรอง”.

² *ภควัดคีตา*, XI. 12. 32, 33.

³ ในขณะที่คำว่า “ภา” และ “อภา” อาจดูเหมือนว่าเป็นสองคำที่แตกต่างกัน แต่จริงๆ แล้วมันคือคำๆ

เป็นสัญลักษณ์ของนามอันยิ่งใหญ่ที่สุด ซึ่งปัจจุบันนี้สถิตอยู่เป็นเครื่องประดับอันเรืองรองที่เหนือประตูของวิหารอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเป็นที่พักของพระบาฮาอุลลาห์ โดยมีการสลักกลดลายตัวอักษรที่งดงามบนแผ่นทองรูปทรงกลมตามที่แสดงไว้ในรูปที่ 11

ในขณะที่คัมภีร์ในทุกศาสนากล่าวอ้างเป็นนัยถึงนามอันยิ่งใหญ่ และในบางศาสนา เช่น ฮินดู ได้ถึงกับเอ่ยถึงพยางค์ต่างๆ ในนามนั้น แต่ถึงกระนั้นก็ไม่ได้ปรากฏในคำทำนายหลายร้อยคำทำนาย รวมทั้งในคัมภีร์ของศาสนาเหล่านั้น ที่กล่าวถึงสัญญาณและคำบรรยาย และสัญญาณในการมาของผู้ที่จะมาตามสัญญา—ผู้หยุดยุค—ใดๆ ที่จะมีสัญญาณและเงื่อนไขมากมายมากกว่าที่จะปรากฏอยู่ในคำกล่าวต่างๆ ของพระลัทธิซัตะเกี่ยวกับเมตไตรย-อมิตาภา และสุชาวตีของพระองค์ และเป็นที่น่าพอใจที่ไม่มีคัมภีร์อื่นใดที่จะบรรยายหรือแยมพรายถึงรูปทรง (กลมเหมือน “กงล้อ”) ของแผ่นทอง “สถิตอยู่เป็นเครื่องประดับ *อันเรืองรอง*” หรือความหมายของคำว่า “โอ้ ความเรืองรองแห่งความเรืองรองทั้งมวล”—นามอันยิ่งใหญ่ที่สุด—จารึกไว้ที่ “กงล้อที่ยิ่งใหญ่ที่นำมหัศจรรย์” เพื่อเป็นการประดับไว้ และตำแหน่งที่ตรงนั้นคือ เหนือประตูทางเข้าไปสู่วิหารของพระบาฮาอุลลาห์โดยไม่ผิดเพี้ยนไปจากคำทำนายของพระลัทธิซัตะแต่อย่างใด

ชาวบาไฮถือว่าสัญลักษณ์นี้เป็นที่สมควรได้รับความเคารพสมกับความสำคัญอันศักดิ์สิทธิ์ของสัญลักษณ์นั้น แต่ด้วยเหตุที่มีการเคารพบูชาเกิดขึ้นเนื่องจากนามอันยิ่งใหญ่ที่สุดนั้น อับดุล-บาฮาไม่สนับสนุนให้ใช้สัญลักษณ์นี้เป็นเครื่องประดับประดา ยกเว้นแต่ในกรณีเป็นการยกย่องในเกียรติและใน

เดี่ยว เนื่องจากคำว่า “ภา” หมายถึง “ความเรืองรอง” และคำว่า “อ” เป็นเพียงคำนำหน้า ซึ่งเป็นบุรพบท หมายถึง “แห่งหรือของ” ดังนั้น “อภา” ซึ่งหมายถึง (มีความเป็นของ) “แห่งความเรืองรอง” หรือหมายถึงเพียงว่า “เรืองรอง” ซึ่งเมื่อใช้ตัวหน้าเป็นตัวใหญ่แล้ว หมายถึงผู้สูงสุด และบ่อยครั้งจะเขียนว่า “ผู้เรืองรอง” หรือ “ทั้งหมดแห่งความเรืองรอง” ดังนั้นวลีที่ว่า ยา บาฮา อุล อากา จึงแปลเป็นความได้ว่า “โอ้ ความเรืองรองแห่งความเรืองรองทั้งหมด”.

ทางเข้าด้านหน้าวิหารของ พระยาฮาลูลาห์ (ศักดิ์สิทธิ์ที่สุดในกระบวนความศักดิ์สิทธิ์)
วิหารนี้อยู่ติดกับคฤหาสน์บาทจี

รูปที่ 11

“งวล็ที่ยิ่งใหญ่
ที่นำมหัศจรรย์...
ที่สถิตอยู่ตรง
นอกชาน
ตรงหน้าทางเข้าสู่
ห้องส่วนในของ
กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่
และเรืองรอง
โดยเป็นดัง
เครื่องประดับ
อันเรืองรอง...”

ยา บาฮา อุล อับบา
(โอ้ความเรีองรองแห่งความเรีองรองทั้งปวง)

รูปที่ 12

การเคารพบูชามากที่สุดเท่านั้น และหากชาวบาไฮจะใช้โดยทั่วไป ท่านได้ออกแบบสัญลักษณ์ (รูป 13) ที่จับเอาความสำคัญของนามอันยิ่งใหญ่ที่สุด และชี้ให้เห็นถึงจุดมุ่งหมาย¹

รูปที่ 13

¹ *Tablets of 'Abdu'l-Baha*, เล่ม 1 หน้า 178 โดยอับดุล-บาฮา Baha'i Publishing Committee นิวยอร์ก 1930.

ในการให้ความหมายที่กว้างที่สุด และรูปแบบของสัญลักษณ์ที่ตรงที่สุด อับดุล-บาฮาได้ใช้อักษรอาหรับ เนื่องจากเป็นอักษรที่ใช้ในบทเขียนในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ที่พระบาฮาอุลลาห์ได้ประกาศไว้ให้กับยุคของเรา—เมตไตรย-อมิตาภา—กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และเรืองรอง

ในรูปที่ 13 นั้น เส้นสามเส้นตามแนวนอน ซึ่งเป็นการรวม¹ ตัวอักษรภาษาอาหรับ “เฮ” และ “เม” อันเป็นการแสดงถึงโลกสามโลก ตามที่พระลิขิตตะและผู้ที่มาก่อนพระองค์ได้กล่าวถึงอยู่บ่อยๆ—

ตถาคตเห็น (ไม่เหมือนกับประชาชนธรรมดาที่โง่เขลา) โลกสามโลก—โลกของการไม่มีผู้สร้างและเหตุอันไม่มีสาเหตุ โลกของการเปิดเผยจิตวิญญาณ และมิติต่างกายภาพ หรือโลกของการมีผู้สร้าง—ตามที่เป็นอยู่จริง²

ซึ่งเป็นแนวความคิดเดียวกันกับที่คิดโดยบุคคลอันเป็นศูนย์กลางทั้งสามในศาสนาบาไฮ และเป็นทีกล่าวถึงว่า : โลกแห่งพระผู้เป็นเจ้า (เหมือนกับของพระลิขิตตะที่ว่า “โลกของการไม่มีผู้สร้าง และเหตุอันไม่มีสาเหตุ”) โลกแห่งการแสดงออกหรือคำสั่ง (ซึ่งตามประโยคของพระลิขิตตะหมายถึง จิตวิญญาณหรือการเปิดเผย) โลกของการมีผู้สร้าง (ซึ่งเหมือนกับความหมายของพระลิขิตตะเช่นเดียวกัน)³ โลกทั้งสามโลกนี้มีสิ่งหนึ่งที่เชื่อมโยงอยู่ นั่นคือ ธรรมะ

¹ ซึ่งตามการนับแบบอารบิก จะรวมได้เป็น 9 และเป็นารรวมแบบเดียวกับผลรวมของชื่อบาฮา หรืออกา เพราะเหตุว่า ตัวอักษร 6 (หรือเฮ) = 2 ตัวอักษร H (หรือ เฮ) = 5 และตัวอักษร a (หรือ ฮาล์ฟ) = 1.

² *ลัทธิธรรมนูนเทริกสูตร*, (“ดอกบัวแห่งกฎที่ดี”) บทที่ XV หน้า 302-3 ดูข้อเขียน หน้า 47-50 และ *ยชรวท*, XIII 36 “พระเจ้าแห่งผู้คนหลายชั่วคน ผู้ที่ยิ่งใหญ่กว่าบุคคลใด ผู้ที่อยู่ในความเป็นอวตาร (การปรากฏ) ซึ่งได้มาสู่และอยู่ในที่อยู่แห่งโลก และได้นำความบริสุทธิ์อย่างสุดยอดมาให้ พระองค์คือผู้มีความเรืองรองเป็นสามเท่า” และ *ภควัตคีตา*, III, 22.

³ แนวความคิดเดียวกันนี้เห็นได้ชัดเจนยิ่งไปกว่านี้อีกใน *มัชฌิมนิกาย* (1. 137-40) และ *ธรรมบทภาษาสันสกฤต*, V.

—หนทาง—ซึ่งเกิดขึ้นมาจากสิ่งสูงสุด และมีความสำคัญในจักรวาล ซึ่งสะท้อนราวกับกระจกเงาสู่การเปิดเผยและเน้นมาสู่มนุษยชาติ¹ ดาวห้าแฉกทั้งสอง ทั้งด้านซ้ายขวา ถือเป็นสัญลักษณ์ของร่างกายมนุษย์ และแสดงถึงปาฏิหาริย์คู่ นั่นคือ เมตไตรย-อมิตาภา และอวโลกิตศวร หรือพระบาฮาอุลลาห์ และองค์บ๊าบ ทั้งสององค์ผู้ที่ได้นำเสนอชื่ออันยิ่งใหญ่ที่สุด นั่นคือ “กงล้อที่ยิ่งใหญ่ที่นำมหัศจรรย์”

หากมองในอีกแง่มุมหนึ่ง เราจะเห็นว่าสัญลักษณ์อันวิเศษนี้ ได้รวมเอาคำทำนายของพระสิทธัตถะเกี่ยวกับ ตำแหน่งที่แท้จริง ขององค์ทั้งสอง นั่นคือ อวโลกิตศวร (องค์บ๊าบ) และ มหัทธัมมบท (อับดุล-บาฮา) ผู้เป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ซึ่งสถิตอยู่สองข้างของเมตไตรย-อมิตาภา หรือพระบาฮาอุลลาห์ หรือผู้หยดยุค

จงรับรู้วาทะของโพธิสัตว์อวโลกิตศวรน้อยผู้ด้านซ้าย และภาพ
ของโพธิสัตว์ มหัทธัมมบท อยู่ด้านขวา²

ดังนั้นลวดลายหน้าปกที่ประกอบด้วยสัญลักษณ์ของนามอันยิ่งใหญ่ที่สุดที่อยู่ตรงจุดศูนย์กลาง จึงมีความหมายถึงศาสนาทั้งสอง นั่นคือศาสนาของพระสิทธัตถะ ซึ่งแสดงได้ด้วยสัญลักษณ์ของกงล้อว่ามีแปดก้าน ที่มีลักษณะถอยไปอยู่ที่ฉากหลัง เนื่องจากว่าอิทธิพลอันสดชื่นแข็งแกร่งที่มีต่อคลื่นของมนุษยชาติได้ผ่านพ้นไปแล้ว ตามแบบที่พระสิทธัตถะได้ทำนายไว้อย่างแม่นยำ อีกศาสนาหนึ่งนั่นคือของพระบาฮาอุลลาห์ผู้เรีองรอง ผู้เป็นดวงอาทิตย์ทางจิตวิญญาณที่ฉายแสงขึ้นใหม่ นั่นคือ เมตไตรย-อมิตาภา ที่ส่องแสงจ้ามายังโลก และนำความเรีองรองแห่งวันใหม่มาให้ โดยที่แรงกระตุ้นที่เกิดขึ้นนั้นมีเป็นสัญลักษณ์คือชื่อที่ยิ่งใหญ่ที่สุด และแสงที่ฉายออกมา นั่นคือกฎและหลักสิบสองประการที่พระองค์ได้ประกาศไว้สำหรับยุคของเรา ดอกบัวที่เบ่งบานอันเป็นสัญลักษณ์ของทั้งพระสิทธัตถะและพระบาฮาอุลลาห์ ก็คือ กฎของอวตาร

¹ ดูหน้า 41, 157-163 ประกอบ.

² ดูข้อเขียนหน้า 449-450.

ผู้เป็นครูบาผู้ศักดิ์สิทธิ์ตามที่พระองค์ได้ประกาศมาเป็นนิจรันดร์

พราหมณ์ ดังนี้แหละ ถึงแม้ว่า ข้าจะเกิดในโลกนี้ โดนโลกนี้ และ
ได้เอาชนะโลกนี้ แต่ข้าก็ไร้การเบียดเบียนจากโลกนี้ พราหมณ์ จงคิด
เถิดว่า ข้าคือพุทธะ¹

“กงล้อที่ยิ่งใหญ่ที่นำมหัศจรรย์” ของศาสนานั่นเรื่องรองของพระบาฮา-
อูลลาห์ ซึ่งมีมาตรฐานเป็นสัญลักษณ์แห่งนามอันยิ่งใหญ่ที่สุด “โอ้ ความเรื่อง
รองแห่งความเรื่องรองทั้งมวล” (ยา บาฮา อุล อับบา) นั้น ภายในหนึ่งศตวรรษ
ได้ซจรขยายข้ามมหาสมุทร และครอบคลุมจิตวิญญาณชาวประชาทั้งฝั่งตะวันออก
และตะวันตก เหนือและใต้ พลังของศาสนาบาไฮได้ขับเคลื่อนมวลประชา
แล้ว อีกไม่นาน ก็จะครอบคลุมถึงผู้นำและกษัตริย์ คำทำนายของพระสิทธิ์ตะ
บงซ์ดว่า โลกต้องประกาศความมอบต่อความสูงส่งและหลักเกณฑ์ของพระ
บาฮาอูลลาห์ ผู้ที่เมินต่อเสียงเพรียกของพระองค์ จะได้ละทิ้งชีวิตอันเป็นนิจรันดร์

เพราะไม่มีข้อสงสัยอันใด พระบาฮาอูลลาห์ผู้เป็นกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่และ
เรื่องรอง—เมตไตรย-อมิตาภา ได้ประกาศ “คำสอนที่งดงามในเมืองฐาน ความ
งดงามที่เป็นต่อๆ ไป และความงดงามในขั้นสุดท้าย ทั้งในแก่นสาระแห่งความ
หมาย และในรูปแบบภายนอก” และได้ทำให้ชีวิตที่ยกระดับสูงขึ้นนั้น เป็นที่
รู้จักสำหรับยุคนี้ “ในความเต็มเปี่ยมที่สุดและความบริสุทธิ์ที่สุด”² และเป็นเช่น
เดียวกับที่พระสิทธิ์ตะบงซ์ดได้ทำนายไว้ล่วงหน้า และผู้ใดที่หาทางโผล่พ้นความ
มืดเข้าสู่แสงสว่าง จากความหลงเข้าสู่สัจจะ และจากความตายเข้าสู่ความเป็น
อมตะ จะยอมรับคำสั่งสอนของพระบาฮาอูลลาห์ เพราะพวกเขาเข้าใจว่า “ทั้ง
หมดนี้ดีงามมากเสียจนว่า หากยอมรับมาแล้ว จุดมุ่งหมายสูงสุดคือความ
สุขสมของมนุษย์ทุกคน...”³

¹ ดูข้อเขียนหน้า 80-81.

² ที่มณีทาย, iv. 26, 25 (ดูข้อเขียนหน้า 238-239 ประกอบ).

³ อังคุดตตนิทาย, III) 653 (ดูเชิงอรรถ 1 ในข้อเขียนหน้า 497 ประกอบ).

17

ชาวบาไฮ

ชาวพุทธใหม่ที่เป็นชาวพุทธที่แท้จริง

ดวงอาทิตย์ส่องแสงในเวลากลางวัน ดวงจันทร์ฉายแสงยามค่ำคืน
ขุนค็อกฉายแสงในชุดเสื้อเกราะของเขา พราหมณ์ฉายแสงในขณะที่ตั้งสมาธิ
แต่ผู้ที่ตื่นแล้วจะฉายแสงทั้งในเวลากลางวันและยามค่ำคืน
ด้วยลำแสง (ทางจิตวิญญาณ) ของเขา¹

ณ ตอนนีเราเข้ามาสู่ตอนสุดท้ายของคำทำนายของพระสิทธัตถะใน
อนาคตวงศ์ อันเป็นบทเดียวที่เราต้องใช้ในการตีความเพื่อที่จะเชื่อมต่อไปได้อย่าง
มีเหตุผล ซึ่งก็เป็นบันทึกที่ได้เคยแสดงไว้แล้ว ในส่วนที่เกี่ยวกับย่อหน้านี้ และ
ในส่วนที่เกี่ยวกับเงื่อนไขที่มีการตั้งไว้จากบทกล่าวของพระสิทธัตถะเอง บท
กล่าวนี้คือ

เราจะไม่พบมนุษย์คนใด ณ ที่นั้น

เหล่าเทพทุกองค์ในระบบโลกที่มีระบบ

¹ ธรรมบท, v. 387.

ซึ่งมารวมกันจะได้ยินเสียงแห่งธรรมะ

และเหล่าเทพหลายพันองค์จะได้เข้าถึงธรรมะ^๑

ในตอนทีกล่าวดังว่า “เราจะไม่พบมนุษย์คนใด ณ ที่นั้น” (ในช่วงสุดท้ายของยุคนี้) และเพียง “เหล่าเทพในระบบโลกหนึ่งระบบซึ่งมารวมกัน” ซึ่งให้เห็นเป็นสองประการ ประการแรกคือเป็นสัญลักษณ์แห่งภาพของโลกในปัจจุบัน ซึ่งด้วยอำนาจทางวิทยาศาสตร์ที่เราควบคุมได้ เราจะดูเหมือนเทพในสายตาของชาวชนในยุคโบราณ และการที่สามารถบินข้ามท้องฟ้าจากสุดมุมโลก (ระบบโลกหนึ่งระบบ) เราจะสามารถรวมตัวกัน ณ “ที่” ใดก็ตามที่เราเลือก เท่าๆ กับประการที่สอง คือเป็นการพิสูจน์ว่าเหล่า “เทวะ” หลากๆ พันรูป (ตัวเราเอง) ผู้ที่จะได้ยินศาสนา (ธรรมะ) ที่สอนโดยปาฏิหาริย์คู้ (องค์บีบ^๒ และพระบาฮาอุลลาห์^๓) และผู้ที่จะได้เข้าถึงและรับธรรมะนั้นจะได้เข้าถึง และรับธรรมะได้ด้วย การปลดตัวเขาเองออกจากบ่วงแห่งโลก เหมือนเป็นผู้ตรัสรู้ (เทวะ) และมีชีวิตอยู่ได้ด้วย “ความรู้สึกของความสุข”^๔ ดังนั้น เราจึงเข้าใจความหมายเมื่อเรากล่าวถึงบรรทัดที่ว่า “ไม่มีมนุษย์คนใด” นอกจากนั้น สามัญสำนึกย่อมบอกเราได้ว่าเหล่าอวตารและพุทธะจะปรากฏขึ้นมาเพื่อประกาศธรรมะ (ศาสนา) ก็เพื่อความ สุขสมและความก้าวหน้าของมนุษย์ และหากไม่มีมนุษย์ในโลกที่จะมาฟังศาสน์ของครูบาคักดีลิสท์แล้วละก็ ย่อมไม่มีประโยชน์อันใดที่ครูบาคักดีลิสท์เหล่านั้นจะต้องปรากฏองค์ในโลก “ในเวลาสุดท้าย ในช่วงสุดท้าย ในเวลา 500 ปีสุดท้าย” เราจะได้เห็นว่า พระลิตัตตะได้ชี้แจงประเด็นนี้ให้แก่สฤตติ เมื่อสฤตติตั้งข้อสังเกต

1 อนาคตวงศ์.

2 อวโลกิตศวรร.

3 เมตไตรย-อมิตาภา.

4 ธรรมบท, vv. 199, 200 “ขอให้เราได้มีชีวิตอย่างเป็นสุขเถิด โดยเป็นอิสระจากความห่วงหาในท่ามกลางผู้ที่มีความห่วงหา ขอให้เราได้มีชีวิตอันเป็นอิสระจากความห่วงหาท่ามกลางมนุษย์ผู้มีความห่วงหา ดังนั้น ขอให้เราได้มีชีวิตอย่างมีความสุข เราผู้ไม่เป็นเจ้าของแห่งสิ่งใด ขอให้เราได้มีชีวิตที่ดีที่สุดในความสุขเช่นเดียวกับพระเจ้าผู้เรีองรอง (เทวะ).

ดังต่อไปนี้

โอ้ พระเจ้า มันจะไม่เป็นที่สงสัยเลยหรือว่า จะมีมนุษย์คนใดหรือ
ที่จะมีชีวิตในอนาคต ในเวลาสุดท้าย ในช่วงสุดท้าย ใน 500 ปีสุดท้าย
ในช่วงเวลาที่กฎอันดีงาม (ธรรมะ) เน่าเปื่อยไป จะเป็นมนุษย์ผู้ซึ่งจะ
ได้ตระหนักถึงสัจจะอันแท้จริงได้ เมื่อได้มีการเปล่งวาจาแห่งพระ
สูตรออกมา¹

พระสิทธิ์ตะได้ให้คำตอบดังต่อไปนี้

ขอจงอย่าได้กล่าวเช่นนั้น สุกฤติ แน่หนว่าจะมีมนุษย์บางคนใน
อนาคต ในเวลาสุดท้าย ในช่วงสุดท้าย ใน 500 ปีสุดท้าย ในช่วงเวลา
ที่กฎอันดีงามเน่าเปื่อยไป จะเป็นมนุษย์ผู้ซึ่งจะได้ตระหนักถึงสัจจะอัน
แท้จริงได้ เมื่อได้มีการเปล่งวาจา¹

เหล่าสานุศิษย์ของ “ปาฏิหาริย์คู่” (องค์บ๊อบและพระบาฮาอุลลาห์) มีชื่อว่า
บาไฮ และเขาทั้งหลายที่เป็นชาวพุทธที่แท้จริงในยุคของเรา เพราะเหตุว่าพวกเขา
รับรู้ ยอมรับ และยึดมั่นในธรรมะอันแท้จริงที่ประกาศไว้โดยการปรากฏอัน
ศักดิ์สิทธิ์—อวตาร พุทธะ ตามแนวคำสอนของพระองค์ ถึงขั้นที่จะยอมแม้แต่
สละชีพตนเอง มากกว่าที่จะประกาศล้มเลิกความเชื่อถือ หรือปฏิเสธครุบา
ศักดิ์สิทธิ์แม้แต่พระองค์เดียว ดังเช่นที่พระบาฮาอุลลาห์ได้ประกาศไว้อย่างถูก
ต้องชัดเจนว่า

เมื่อประตูแห่งความรู้แห่งวันเวลาในอดีตปิดลงต่อมนุษย์ทุกคนแล้ว
เมื่อนั้นแหล่งที่มาแห่งพรอันเป็นนิรันดร์... ได้ก่อให้เกิดอภิมณีเรื่องราว
แห่งความศักดิ์สิทธิ์ปรากฏขึ้นมาในมิติแห่งจิตวิญญาณ ในรูปแบบอัน
สูงส่งนั่นคือสรีระของมนุษย์ และปรากฏขึ้นต่อมนุษย์ทุกคน เพื่อที่
อภิมณีนี้นี้ดังกล่าวนั้นจะได้แสดงให้เห็นถึงความลึกซึ้งขององค์ผู้ไม่
เปลี่ยนแปลง และบอกกล่าวให้ทราบถึงความละเอียดถูกต้องในแก่น

¹ วัชรเจดีย์ (หรือผู้ตัดเพชร) สูตร, VI.

สาระที่ไม่มีวันดับสลาย¹ กระจ่างอันศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้ ฤดูใบไม้ผลิแห่งอดีตอันเรืองรอง ล้วนเป็นส่วนประกอบบนโลกนี้ของพระองค์ผู้เป็นศูนย์กลางแห่งจักรวาล เป็นแก่นสาระ และเป็นจุดประสงค์สุดท้าย ความรู้และพลังต่างๆ ล้วนเกิดขึ้นจากพระองค์ ความงามต่างๆ ที่เราเห็นล้วนเป็นการสะท้อนภาพของพระองค์ และการเปิดเผยตนของพวกเขาก็คือ สัญญาณแห่งความยิ่งใหญ่ของพระองค์ที่ไม่มีวันดับสูญ พวกเขาเปรียบดังทรัพย์สินสมบัติแห่งความรู้อันศักดิ์สิทธิ์ และเป็นคลังแห่งปัญญาแห่งสวรรค์ พวกเขาจะส่งผ่านพรซึ่งไม่มีวันดับสูญ และพวกเขาได้เผยแสงที่ไม่มีวันหม่นหมอง²

และอีกครั้งหนึ่ง

ดูกร ชาลมาน ประตุแห่งความรู้ขององค์ผู้เก่าแก่³ ได้เคยเป็นอยู่ และจะปิดต่อมนุษย์ตลอดไป ความเข้าใจของมนุษย์นั้นน้อยเกินกว่าที่จะเข้าถึงอาณาจักรอันศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์ แต่ด้วยความกรุณาของพระองค์และเพื่อเป็นข้อพิสูจน์ของความกรุณาของพระองค์ พระองค์ได้ส่งมายังมนุษย์ ซึ่งดวงดาวแห่งวัน โดยการนำอันศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์ ซึ่งล้วนเป็นสัญลักษณ์แห่งเอกภาพอันศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์ และได้สร้างสวรรค์ให้ความรู้ของมนุษย์ผู้ศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้ เหมือนกับความรู้อันแท้จริงของพระองค์เอง ผู้ที่ได้ยืนยันและตอบรับเสียงเพรียกนี้ ก็เท่ากับได้ยืนยันและตอบรับเสียงแห่งพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้า และผู้ได้พิสูจน์ลี้จจะแห่ง

¹ ดูข้อเขียนหน้า 50-51 “และในฐานะที่ทุกสิ่งมีต้นกำเนิดมาจากแก่นๆ เดียว... นิพพานจะมาสู่เจ้า กัสสปะ เมื่อเจ้าได้เข้าใจอย่างถ่องแท้ และเมื่อเจ้าได้ใช้ชีวิตในนครทองแห่งความเข้าใจของเจ้า ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นแก่นเดียวและกฎนั้นย่อมมีกฎเดียว” (สันสกฤต ธรรมบท, 4).

² กิตาป-อิ-อิกัน (หนังสือแห่งความแน่นอน), หน้า 64-5 โดยพระบาฮาอูลลาห์ Bah'i Publishing Trust กรุงลอนดอน 1961.

³ “ตัวตนผู้เก่าแก่” คือสิ่งเด็ดขาดที่ไม่อาจเป็นที่รู้จักได้ และผู้สูงสุดที่ไม่อาจเป็นที่เข้าใจได้ พระผู้เป็นเจ้า.

การเปิดเผย ก็เท่ากับได้พิสูจน์แล้วว่าพระเจ้าผู้ใดที่เมินจากพวกเขา ก็เท่ากับได้เมินจากพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ และผู้ใดไม่มีความเชื่อในพวกเขา ก็เท่ากับไม่มีความเชื่อในพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ พวกเขาทุกๆ คน คือวิธีแห่งพระเจ้าในการเชื่อมต่อกับโลกนี้กับมิติจากเบื้องบน และมาตรฐานของสัจจะของพระองค์ต่อทุกคนในอาณาจักรแห่งโลก และสวรรค์ พวกเขาคือการแสดงออกของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ ท่ามกลางมนุษย์อันเป็นข้อพิสูจน์แห่งสัจจะของพระองค์ และสัญลักษณ์แห่งความรุ่งเรืองของพระองค์¹

พระลัทธิตถะทราบดีถึงลักษณะอันพิเศษของชาวบาไฮ และได้กล่าวให้ สุกฤติได้ทราบไว้ และได้ทำให้เป็นสัญญายืนยันต่อผู้เฝ้านุเคราะห์อันบริสุทธิ์ อย่างแท้จริง "ในเวลาสุดท้าย ในช่วงสุดท้าย ในเวลา 500 ปีสุดท้าย เพื่อที่จะ ทำให้บุคคลเหล่านี้เข้าถึงจุดมุ่งหมายในสิ่งที่เขาเฝ้านุเคราะห์ด้วยการค้นพบสถานะพิเศษของ พระบาฮาอุลลาห์ นั่นคือ ชาวบาไฮ ซึ่งพระลัทธิตถะได้บรรยายถึงคุณสมบัติได้ อย่างชัดเจน ถึงยี่สิบห้าศตวรรษมาแล้ว

ดูกร สุกฤติ และก็อีก จะมีโพธิสัตว์ผู้มีจิตใจอันสูงส่งในอนาคต ใน เวลาสุดท้าย ในช่วงสุดท้าย ใน 500 ปีสุดท้าย ในช่วงเวลาแห่งการเฝ้า เฝ้ายของกฎที่ดำรง และจะมีบุคคลผู้แข็งแกร่งดำรงและฉลาดเฉลียว จะได้ว่าวงรอบแห่งความคิดที่ถูกต้อง เมื่อมีการสอนคำแห่งพระสูตร แต่ ดูกร สุกฤติ เหล่าโพธิสัตว์ผู้มีจิตใจอันสูงส่งเหล่านั้น จะไม่ได้รับ ใช้พุทธองค์เดียว และความดีงามของพวกเขาก็จะไม่ได้สร้างสมไว้ ภายใต้อุทธระองค์เดียว ดูกร สุกฤติ ในทางตรงกันข้าม เหล่าโพธิสัตว์ ผู้มีจิตใจอันสูงส่งเหล่านั้น จะได้รับใช้พุทธะเป็นแสนองค์ และความดี งามของพวกเขาก็จะได้สร้างสมไว้ภายใต้อุทธะเป็นแสนองค์ และเมื่อ

¹ Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah, XXI หน้า 49-50.

มีการสอนคำแห่งพระสูตร พวกเขาก็จะบรรลุถึงศรัทธาเดียวกันเป็น
หนึ่งเดียว¹

เมื่อเราศึกษาคำกล่าวอันวิเศษตามที่เราได้พบเห็นแล้ว (หน้า 473-475)
จากคำสอนของพระบาฮาอุลลาห์ และคำสั่งสอนที่เห็นได้เด่นชัดขึ้นไปอีก

ดูกร ผู้เชื่อ จงระวังไว้ และตั้งมั่นในเอกภาพของพระผู้เป็นเจ้า
เพื่อและหากเจ้าเกิดความต้องการแยกเป็นส่วนๆ ซึ่งการแสดงออก
ของพระองค์ หรือละทิ้งสัญญาที่ควบคุมมา และประกาศการเปิดเผย
นี่คือความหมายที่แท้จริงของเอกภาพอันศักดิ์สิทธิ์ หากเจ้าเป็นหนึ่งใน
ในผู้เข้าใจและเชื่อลัจจะนี้ ขอให้เจ้ามั่นใจนอกจากนี้ได้ว่าผลงานใน
การแสดงออกของพระผู้เป็นเจ้า ไม่ว่าที่เคยได้เกิดขึ้นในโลกนี้มาแล้ว
ในอดีต หรือที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต ล้วนเป็นสิ่งที่มีมาจากพระผู้
เป็นเจ้า และเป็นสิ่งที่สะท้อนเจตนารมณ์และจุดมุ่งหมายของพระองค์
ใครก็ตามที่ทำให้เกิดความแตกต่างแม้เพียงเล็กน้อยระหว่างบุคคล
คำพูด ศาสน์ การกระทำ และลักษณะของพวกเขา เท่ากับไม่เชื่อใน
พระผู้เป็นเจ้า ละทิ้งสัญญาของพระองค์ และทรยศต่อเจตนารมณ์
ของผู้นำศาสนา²—

เราไม่ควรมิข้อสงสัยอันใดว่าชาวบาไฮเท่านั้นจะเข้าใจความหมายของคำ
ทำนายของพระสิทธิตถะได้เต็มที่ โดยเฉพาะเงื่อนไขสูงสุดท้ายของพระองค์ “และ
เมื่อได้มีการสั่งสอนด้วยคำของพระสูตร เขาจะได้รับความเชื่ออันเป็นหนึ่งเดียว”

1 วัชรเจดีย์สูตร, VI.

2 *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, XXIV หน้า 59-60 ดู *The Promulgation of Universal Peace*, เล่ม II (หน้า 339-40) โดยอับดุล-บาฮา “ในทำนองเดียวกัน เราต้องขจัด
ความเลื่อมใสที่รักมักที่ชัง เมื่อเราคำหนึ่งถึงครุมาผู้ศักดิ์สิทธิ์พระองค์อื่น ๆ โดยที่เราต้องค้นหาความจริง
ตัวอย่างเช่น เราคำนึงถึงพระพุทธเจ้า ไม่มีข้อสงสัยอันใดเลยว่า พระองค์เหล่านั้นคือศาสดา เนื่อง
จากภารกิจของความเป็นศาสดา นั่นคือการให้การศึกษาศึกษา และดวงวิญญาณอันมหัศจรรย์เหล่านี้ได้
ฝึกฝนและให้การศึกษาคือมนุษย”.

และตามที่พระสิทธัตถะได้กล่าวไว้ในอีกที่หนึ่งโดยได้กล่าวบทสวดของอมิตาภาเกี่ยวกับเงื่อนไขที่จะมีอยู่ในสุขาวดีของพระองค์ (ดินแดนแห่งปิติสฺข) —

ดูกร ภควัต เมื่อข้าได้บรรลุถึงโพธิแล้ว หากเมื่อโพธิสัตว์ได้ยินชื่อของข้าในโลกอื่นแล้ว ไม่ถึงซึ่งสมาธิ (ปิติสฺข) อันเรียกว่า สามันตุนชกตา ที่ซึ่งโพธิสัตว์เทิดเกียรติเหล่าพุทธะผู้ได้รับพร ผู้วัดไม่ได้ นับไม่ได้ รับรู้ไม่ได้ เปรียบเทียบไม่ได้ เมื่อนั้นข้าก็จะไม่ถึงซึ่งความรู้อันสมบูรณ์สูงสุด¹

บทคัดย่อ (จาก วัชระเจตียะ และ สุขาวดี) มีความหมายเพียงว่า ในขณะที่มีการยอมรับความถูกต้องของสัจจะที่ผู้นำศาสน์อันศักดิ์สิทธิ์ (พุทธะ) ส่งสอนไว้ในอดีตนั้น สวากของพระบาฮาอุลลาห์ยัง ดำรงเอกภาพเต็มที่ ในศรัทธา ในการยอมรับ และเคารพบนอบต่อธรรมะอันไร้มลทินที่พระองค์ประกาศ

จุดประสงค์ของธรรมะที่แท้จริงคือการขจัดความโง่เขลาบาปญญา ขจัดสิ้นซึ่งความแตกต่างแตกแยก โรคของ “ฉันและของฉัน”² และสร้างเอกภาพ—ความเป็นหนึ่งเดียวของมนุษยชาติ—และสิ่งนี้จะเป็นไปได้ก็โดย “ศรัทธาอันเป็นหนึ่งเดียว” ดังที่พระสิทธัตถะ และพระบาฮาอุลลาห์ เท่านั้น ดังเช่น

เพื่อผสมผสานกับประชาชนในศาสนาต่างๆ ด้วยความชื่นชมยินดี เพื่อแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่ผู้กล่าวแห่งขุนเขาได้กล่าวไว้ เพื่อก่อให้เกิดความมยุติธรรม สวากของความจริงใจและซื่อตรง ต้องผสมผสานกับชาวชนโลกด้วยความชื่นชมยินดี เพราะการสมาคมจะนำไปสู่เอกภาพและความสอดคล้องเสมอ และเอกภาพและความสอดคล้องก็เป็นเหตุแห่งระเบียบแห่งโลกและชีวิตแห่งชนชาติ ผู้ที่ยึดเกาะสายป่านแห่งความเมตตากรุณา จะได้รับพรและจะหลุดพ้นจากความเป็น

¹ สุขาวดี-วฺยหะ ที่ใหญ่กว่า, 8. 43.

² อังคุดตฺรณิกาย, iii. 359 “แม้มันเป็นเช่นนั้น มนุษย์ที่แท้จริงจะได้ประกาศปัญญาที่เขาได้รับ เขาจะพูดในสิ่งที่เจ้าได้รับมา แต่เขาจะไม่พูดถึง “ฉัน”.

ศัตรูและความเกลียดชัง!

พระผู้ถูกบีบบังคับพระองค์นี้ ส่งเสียงเพรียกหาชาวโลก เพื่อให้เกิดความอดทนและยินยอม นี่เปรียบเสมือนแสงไฟสองดวงที่ส่องฉายในความมืดของโลก และเปรียบเสมือนครูสองคนที่จะนำชาติไปสู่ความรอบรู้ ผู้ที่ยึดถือตามที่กล่าวข้างต้นจะเป็นผู้ได้รับพร และผู้ทีละเลยเมินเฉยจะได้รับทุกข์!

จากข้อความข้างต้นอันเป็นข้อสรุปในบทกล่าวสุดท้าย ในคำทำนายของพระสิทธัตถะเกี่ยวกับการมลายหายไปทั้งห้า “การมลายหายไปของรูปบุษบา” นั้นเมื่ออ่านแล้ว เราจะเห็นได้ชัดว่า ผู้ที่ “ก้าวไปถึงธรรมะ” (เช่นชาวบาไฮ) ในยุคนี้ (เช่น ในเวลาสุดท้าย ในช่วงสุดท้าย ใน 500 ปีสุดท้าย) จะประกาศต่อผู้ที่ยังแสวงหาอยู่ว่า ช่วงเวลาแห่งศาสนาในพระสิทธัตถะได้จบลงแล้ว และเงื่อนไขต่างๆ ที่ทำนายไว้ นั้น เป็นไปโดยสมบูรณ์แล้ว

และผู้ที่ยังแสวงหาจะร้องออกมาด้วยเสียงอันดัง และกล่าวว่า “ดูก่อน เทะเล ในสัปดาห์หนึ่งจากวันนี้ พลังหนึ่งในสิบพลังของเราจะถึงซึ่งนิพพานโดยสมบูรณ์ เขาจะร่ำไห้และกล่าวว่า ‘ต่อแต่นี้ไปเราจะมีแต่ความมืด’ และรูปบุษบาจะเกิดเงื่อนไขแห่งความร้อน ซึ่งเผาผลาญรูปบุษบานั้นโดยไม่มีร่องรอยอะไรเหลือไว้อีกเลย

“สารีบุตร นี่แหละคือสิ่งที่เรียกว่า การดับสูญของรูปบุษบา”

“หนึ่งในพลังสิบประการ” ที่รอคอย “นิพพานอันสมบูรณ์” ก็มีความหมายเพียงการเข้าถึงโดยสมบูรณ์ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของพระสิทธัตถะ เพราะเหตุว่าพระสิทธัตถะคือหนึ่งในสิบอวตาร (การแสดงออก) ของวิษณุ (ผู้สูงสุด) และจุดมุ่งหมายนั้นก็คือการนำพามนุษย์ในยุคของพระองค์ก่อนที่จะถึงการมาครั้งที่สิบและครั้งสุดท้ายของวิษณุ (กาลกิ หรือเมตไตรย-อมิตาภา) ในช่วงสุดท้ายแห่งยุค

¹ The Second Taraz (“เครื่องประดับ”) ชื่อของข้อเขียนของพระบาฮาอุลลาห์ข้อเขียนหนึ่ง (Bahai World Faith, หน้า 168).

และบรรยายสัญญาณและเงื่อนไขสำหรับผู้ที่มีชีวิตอยู่ “ในเวลาสุดท้าย ในช่วงสุดท้าย ใน 500 ปีสุดท้าย” เพื่อค้นพบและยอมรับผู้หยุดยุค นั่นคือ พระบาฮาอุลลาห์ ผู้ที่ไม่ค้นพบได้ว่า พระบาฮาอุลลาห์คือ เมตไตรย-อมิตาภา ที่เป็นที่รอคอย จะ “รำไห้” ใน “ความมืด” ที่เกิดขึ้นจากการมลายหายไปในการสอนของพระลิขิตถะ (รูนูซา ดูหน้า 279-283) ซึ่งไม่สามารถกระตุ้นและหล่อหลอมสาวกของพระองค์ ซึ่งล้มเหลวในการค้นพบดวงอาทิตย์แห่งจิตวิญญาณที่เกิดขึ้นดวงใหม่ ซึ่งคือ พระบาฮาอุลลาห์ จึงถูกห้อมล้อมด้วยความมืดและความสิ้นหวังด้วยการกระทำของพวกเขาเอง ในขณะที่ผู้ได้ค้นพบและยอมรับพระบาฮาอุลลาห์ ซึ่งคือชาวบาไฮนั้น พระลิขิตถะกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า

ดูกร สุกฤติ เขาเป็นที่รู้จักของตถาคตด้วยความรู้ในพุทธะของตถาคต ดูกร สุกฤติ เขาเป็นคนที่เห็นได้ด้วยสายตาทุทธะแห่งตถาคต ดูกร สุกฤติ ทั้งหมดนี้จะสร้างและยึดเหนี่ยวคุณงามความดีซึ่งวัดไม่ได้และนับไม่ได้ และเพราะเหตุใดเล่า ดูกร สุกฤติ ก็เพราะในจิตใจของโพธิสัตว์ผู้มีความสูงส่งนั้น ไม่มีความคิดเกี่ยวกับตัวตน ความคิดเกี่ยวกับชีวิต ความคิดเกี่ยวกับตัวตนที่มีชีวิต ความคิดเกี่ยวกับบุคคล ดูกร สุกฤติ และสำหรับโพธิสัตว์ผู้มีความสูงส่งนั้น ไม่มีความคิดเกี่ยวกับการมีคุณภาพ (ธรรมะ) หรือการไม่มีคุณภาพ ดูกร สุกฤติ และก็ไม่มีการมีความคิด (สัญญา) หรือการไม่มีความคิด เพราะเหตุใดเล่า ดูกร สุกฤติ ก็เพราะว่าหากในจิตใจของโพธิสัตว์ผู้มีความสูงส่งนั้น มีความคิดเกี่ยวกับการมีคุณภาพ เขาก็จะมีความเชื่อเกี่ยวกับตัวตน เขาก็จะมีความเชื่อเกี่ยวกับชีวิต ความเชื่อเกี่ยวกับตัวตนที่มีชีวิต ความเชื่อเกี่ยวกับบุคคล และหากสำหรับพวกเขามีความคิดเกี่ยวกับการไม่มีคุณภาพ พวกเขาก็ยังจะมีความเชื่อเกี่ยวกับตัวตน เขาก็จะมีความเชื่อเกี่ยวกับชีวิต ความเชื่อเกี่ยวกับตัวตนที่มีชีวิต ความเชื่อเกี่ยวกับบุคคล และเพราะเหตุใดเล่า ดูกร สุกฤติ ไม่ว่าคุณภาพหรือการไม่มีคุณภาพจะยอมรับโดยโพธิสัตว์ผู้มีความสูงส่ง ดังนั้น คำกล่าวที่มี

ความหมายเป็นนัย ตถาคตได้สั่งสอนไว้ “โดยผู้ที่รู้ถึงการสอนกฎ และก็เหมือนการขึ้นไปบนแพนั้น เราต้องละทิ้งคุณภาพทั้งหมด และยังต้องละทิ้งความไม่มีคุณภาพ”¹

หากตีความด้วยภาษาที่ง่าย ข้อความข้างต้นก็หมายความว่าผู้ที่ได้ค้นพบพระบาฮาอุลลาห์ (เมตไตรย-อมิตาภา) ได้ยอมรับและเข้าใจหลักการของการเปิดเผยอันศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดขึ้นเป็นระยะๆ ได้อย่างเต็มที่ และรู้ว่าผู้นำศาสน์อันศักดิ์สิทธิ์—พุทธะ—เป็นครรลองเดียวสำหรับการปรากฏองค์ในท่ามกลางมนุษยชาติ ดังนั้น ชาวบาไฮจึงไม่ยึดติดกับองค์ผู้นำศาสน์ พวกเขาหลีกเลี่ยงการสร้างคุณภาพขึ้นในใจ รวมทั้งความแตกต่างที่นำไปสู่ความต่ำต้อย หรือความเหนือกว่าในหมู่ครูบาศักดิ์สิทธิ์ และหลีกเลี่ยงการปลุกดันตัวเองและอัตตาให้อยู่เหนือสาวกของพุทธะอื่นๆ ซึ่งรังแต่จะก่อให้เกิดความลำเอียงและความขัดแย้งโดยไม่จำเป็น ในทางตรงข้าม ด้วยการยึดถือกฎเกณฑ์ที่ว่า ศาสนานั้น (ธรรมะ) ต้องมีการปรับให้ใหม่เป็นระยะๆ เขาก็ค้นพบว่าสิ่งจะเป็นหนึ่งเดียว และจุดมุ่งหมายนั้นเป็นสิ่งเดียวกัน แต่เพียงว่าหนทางและวิธีการนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงไป และขยายออกให้กว้างขึ้น เพื่อสนองความจำเป็นของมนุษยชาติซึ่งพัฒนาไปตลอดเวลา

สำหรับชาวบาไฮนั้น ศาสนาไม่ใช่สิ่งที่มีลักษณะเฉพาะ หรือลักษณะโดดเด่นเป็นเดี่ยวๆ และก็ไม่ได้มีอะไรที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม กฎเกณฑ์ทางสังคม หรืออุปนิสัยในการบริโภค จุดมุ่งหมายของศาสนาก็คือการช่วยให้เราก่อวินัยให้กับตัวตนของเราทั้งหมด ทั้งทางกายและทางใจ ด้วยการตั้งจิตสมาธิและการสวดมนต์ เพื่อที่จะได้เป็นตัวตนที่สอดคล้องกันไม่ว่าชนชาติใดภาษาใด เป็นผู้ตื่นแล้วทางจิตวิญญาณ และซึมซับเข้าไปในครอบครัวมนุษยอันเป็นสากล

สำหรับชาวบาไฮผู้ได้ค้นพบปาฏิหาริย์คู่จะรู้ดีว่า เนื้อหาหลักคือการส่งเสริมและบำรุงรักษาความสอดคล้องและเอกภาพในมวลมนุษยชาติ ความที่

¹ วัชรเจตีย์สูตร, VI.

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีชีวิตจำกัด และธรรมชาติของเขาจำกัดเขาให้รับรู้แต่ปรากฏการณ์ที่ต้องมีการเปรียบเทียบ ดังนั้น สัจจะอันสมบูรณ์จึงอยู่ไกลเกินเอื้อมสำหรับเขา ดังนั้น การที่อับดุล-บาสา ย้ำว่าเอกภพนั้นยิ่งใหญ่กว่าลัทธินั้น จึงเป็นคำกล่าวที่มีเหตุผล¹

หากมีอะไรที่จะถือว่ามี การก้าวเข้าไปใกล้ “สัจจะอันสมบูรณ์” ในส่วนที่เกี่ยวกับมนุษย์แล้วละก็ สิ่งนั้นก็คือการย้ายถึงเอกภาพ นั่นคือการมีเหตุอันเป็นต้นเหตุ หรือผู้สร้างผู้เป็นสากล และมนุษย์นั้นก็คือบุตรของผู้สร้างนั้น ไม่ว่าจะมนุษย์จะก้าวหน้าไปไกลเพียงใดก็ตาม ไม่ว่าจะเขาจะมีรูปร่างแบบใดก็ตาม นี่จะเป็นสัจจะที่ไม่บิดเบือนเปลี่ยนแปลง และเป็นฐานที่เขาจะต้องถึงซึ่งเอกภาพและด้วยฐานนี้ที่เขาต้องก้าวไปข้างหน้า แนวความคิดเกี่ยวกับสัจจะอันสมบูรณ์ และเอกภาพซึ่งเกิดขึ้นด้วยสัจจะนั้น พระลัทธิตะได้เคยกล่าวไว้แล้ว โดยกล่าวถึงผู้อยู่ในอนาคต นั่นคือผู้ติดตามอมิตาภา หรือชาวบาไฮ ผู้ที่จะดำรงตนอยู่ในสุชาวดี

ดูกร อานนท์ และก็อีก ในดินแดนพุทธะแห่งนั้น ไม่ว่าจะเป็นผู้ใดที่เกิดแล้ว กำลังเกิด และที่จะเกิด จะมีความมั่นคงเสมอต้นเสมอปลายต่อสัจจะอันสมบูรณ์ จนกว่าเขาจะได้พบกับนิพพาน และเพราะเหตุใดเล่า นั่นเป็นเพราะว่า ไม่มีที่ให้กับหรือไม่มีกรกล่าวถึงส่วนแยกอีกสองส่วน (ฤๅษี) เช่น การเป็นตัวตนที่ไม่มั่นคงเสมอต้นเสมอปลาย หรือที่มั่นคงเสมอต้นเสมอปลายต่อความจอมปลอม²

บนฐานอันมั่นคงนี้ ชาวบาไฮคือผู้ที่พระลัทธิตะพรรณนาว่า “ในขณะที่

1 ดังนั้น ความขัดแย้งที่เกี่ยวกับ “สัจจะ” แบบนี้ ย่อมต้องไม่ถือว่าดีกว่าความเห็นด้วยกัน แม้ว่าจะเกี่ยวข้องกับบุคคลซึ่งอาจคาดคะเนผิดไปทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากสัจจะซึ่งไม่เป็นที่เด็ดขาดแน่นอน อาจเปลี่ยนรูปแบบไปในวันรุ่งขึ้น และทำให้ความขัดแย้งของเราไร้ความหมายใดๆ ในขณะที่ในเอกภาพและความสอดคล้องกันนั้น เราจะได้ค้นพบสัจจะซึ่งไม่เป็นที่เด็ดขาดแน่นอนแบบเดียวกัน โดยไม่เสี่ยงต่อการทำลาย.

2 สุชาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, v. 24 อู v. 8.11 ประกอบ.

ไม่ครอบครองสิ่งใดเลยนั้น มีชีวิตอยู่และบริโภคนิสฺสขเช่นเดียวกับทเวหฺฐผู้สร้างเรื่องรอง”¹

ดูกร อานนท์ และก็อีก ทุกผู้ทุกนามที่เกิดในประเทศพุทฺธะนั้นนั้น จะเล่าขานถึงเรื่องของกฎเกณฑ์ยิ่งใหญ่ที่ควบคุมมากับความรอบรู้ทั้งหมด และสำหรับผู้ที่อยู่ในประเทศพุทฺธะนั้นจะไม่มีกรกล่าวถึงทรัพย์สินสมบัติใดๆ ทั้งสิ้น... ดูกร อานนท์ และก็อีก ทุกผู้ทุกนามที่ได้เกิดในโลกแห่งสุชาวดี จะไม่มีความคิดเกี่ยวกับผู้อื่น ไม่มีความคิดเกี่ยวกับตนเอง ไม่มีความคิดเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียม ไม่มีการทะเลาะเบาะแว้ง ไม่มีการขัดแย้ง เขาจะเต็มไปด้วยความเท่าเทียม ความคิดแห่งการให้ ความคิดที่อ่อนโยน... ความคิดที่มีประโยชน์... ความคิดที่มั่นคง ความคิดที่ไม่ลำเอียง ความคิดที่ไม่ว่าวุ่น ความคิดที่ (ตั้งมั่นอยู่) การปฏิบัติตามวินัย และปัญญาที่สืบทอดลงมา... เทียบเท่ากับมหาสมุทรแห่งปัญญา... อุทิศให้กับเสียงดนตรีแห่งพุทฺธะ พวกเขาละทิ้งสายตาที่ทอดไปยังเนื้อหนังมังสาและสวมใส่ดวงตาแห่งสวรรค์ และจากการที่เขาได้เข้ามาใกล้ดวงตาแห่งปัญญา จากการที่ถึงซึ่งดวงตาแห่งกฎเกณฑ์ที่ยิ่งใหญ่ จากการที่มีดวงตาแห่งพุทฺธะ และแสดงดวงตานั้น ฉายแววดวงตานั้น แสดงให้เห็นดวงตานั่นอย่างเต็มที่ พวกเขาเข้าถึงปัญญาอันสมบูรณ์ และ... เมื่อได้สงบและสงบความคิดต่างๆ ของเขาลงแล้ว เมื่อเขาได้สั่งสมอยู่ในใจซึ่งการรับรู้สาเหตุแห่งทุกสรรพสิ่ง เมื่อเขาฉลาดในการอธิบายสาเหตุต่างๆ เมื่อเขาได้สั่งสมอยู่ในใจซึ่งพลังที่จะอธิบายกฎเกณฑ์ยิ่งใหญ่ (หรือสิ่งตามที่เป็นจริง) เมื่อเขาฉลาดในการนำ... เมื่อพวกเขาไม่ใส่ใจเรื่องราวเกี่ยวกับทางโลก เขาจะเข้าถึงซึ่งความสุขสมจากราวที่เลยทางโลกออกไป พวกเขาจะฉลาดในการตรวจสอบทุกสิ่งทุกอย่าง ในการรับรู้แม้กระทั่งสิ่ง

¹ ธรรมบท, vv 199, 200.

มองเห็นไม่ได้ พวกเขาจะไม่ใส่ใจกับสิ่งใด ไม่ยึดติดกับสิ่งใด พวกเขาไม่ห่วงหาอาลัย ไม่มีความเจ็บปวด พวกเขาเป็นอิสระ ไม่เกาะเกี่ยวกับสิ่งใด เป็นอิสระจากความไม่บริสุทธิ์ พวกเขาจะประพฤติปฏิบัติอย่างที่ไม่มีการติด พวกเขามุ่งมั่นอยู่กับกฎเกณฑ์ที่ลึกลับหรือแท้จริง พวกเขาจะไม่มดิ่ง พวกเขาจะก้าวขึ้นและเข้าไปสู่ความรู้แห่งพุทธะซึ่งยากที่จะเข้าใจ จากการที่เขาได้เข้าถึงหนทางแห่งญาณอันเป็นหนึ่งเดียว โดยเป็นอิสระจากความสงสัยใดๆ เลยไปจากการตั้งข้อสงสัยใดๆ รับรู้ความคิดของผู้อื่น ด้วยการอดทนยอมรับการกระทำอันดีงามและชั่วร้ายของมนุษย์ทุกคน พวกเขาเหมือนกับโลก ด้วยการขจัดสิ้นและนำพาไปซึ่งรอยคราบแห่งบาปทั้งปวง พวกเขาเหมือนน้ำ ในการเผาไหม้บาปแห่งความหึงพยองนั้น พวกเขาเหมือนราชาแห่งเพลิง ในการที่พวกเขาไม่เกาะเกี่ยวกับสิ่งใด พวกเขาเหมือนสายลม ในการแผ่ปกคลุมไปทั่ว แต่ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ใส่ใจกับสิ่งใด พวกเขาเหมือนดอกบัว จากการที่ประกาศกฎที่ยิ่งใหญ่ พวกเขาเหมือนกับหมู่เมฆในวสันตฤดู... จากการที่มีอำนาจเหนือกองทหาร พวกเขาเหมือนกระหิง จากการที่เขารู้จักยับยั้งซึ่งใจอย่างสูงสุด พวกเขาเหมือนพญาช้างสาร จากการที่เขาได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี พวกเขาเหมือนสิงโตผู้เป็นเจ้าป่า หากการที่เขาปกป้องคุ้มครองสิ่งมีชีวิตทั้งมวล พวกเขาเหมือนนยาโกธา (ต้นมะเดื่อ) อันเป็นราชาแห่งพรรณไม้ จากการที่เขาไม่หวั่นไหวต่อผู้กล่าวโทษ พวกเขาเหมือนกับ (สุเมธ) อันเป็นราชาแห่งขุนเขา จากการที่พวกเขามีความรู้สึกในความรักอย่างไม่มีขีดจำกัด พวกเขาเหมือนท้องฟ้า จากการที่พวกเขาแนะนำ เพราะเขารอบรู้ในกฎยิ่งใหญ่ และความดีที่เขาสะสมอยู่ทั้งปวง ทำให้พวกเขาเหมือนพราหมณ์ จากการที่พวกเขาไม่ดำรงอยู่ในสิ่งที่พวกเขาได้สะสมไว้ พวกเขาเหมือนกับนก จากการที่พวกเขาจัดพวกที่กล่าวโทษ พวกเขาเหมือนครุฑผู้เป็นราชาแห่งนก จากการที่พวกเขาไม่ย่อท้อต่อการได้

มาซึ่งสิ่งที่ยากต่อการได้มา พวกเขาเหมือนกับดอกกุหลุมพร เยือกเย็น เหมือนหิมะ เพราะว่าสติของเขาไม่คงอและไม่สิ้นคлон พวกเขามีความฉลาดในการตัดสินใจ เต็มไปด้วยความหอมหวานแห่งการอดทน ปราศจากความริษยาเพราะพวกเขาไม่ร่ำร้องหาความสุขของผู้อื่น พวกเขาฉลาด เพราะในการเสาะหาภักดิ์ยิ่งใหญ่ นั้น พวกเขาไม่เบื้อหน่ยที่จะถกเถียงกันเกี่ยวกับภักดิ์ยิ่งใหญ่ พวกเขาเปล่งขั้ประกาศภักดิ์ยิ่งใหญ่ ชูธงอันยิ่งใหญ่ แห่งภักดิ์ยิ่งใหญ่ จุดไฟแห่งภักดิ์ยิ่งใหญ่ให้สว่างลุกโชน เสาะหาความฉลาด ไม่โง่เขลา ไร้ความผิดพลาด ไร้แรงปรารถนา มีความใจกว้าง รักในการให้ทาน ไม่ตระหนี่ที่จะให้คำสัสนและอาหาร ไม่ยึดติด ไม่กลัว ไม่มีความต้องการ ฉลาด อดทน มีความกระฉับกระเฉง มีความอาย มีระเบียบ ไม่กลัว เต็มไปด้วยความรู้ มีความสุข อยู่ด้วยได้อย่างน่าภิรมย์ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือให้ความสว่างแจ้งต่อโลก เป็นอิสระจากความเคร้า อิสระจากการแปดเปื้อน ไม่ปากว่าตาขยิบ... มีความเข้มแข็งในการให้เหตุผล มีความเข้มแข็งในการสวดมนต์ ไม่คงอ ไม่วิปริต ปลดปล่อยแล้วจากขวากหนามแห่งความหยังผยอง อิสระจากภพพลว ความเกลียดชัง และแรงปรารถนา มีความบริสุทธิ์และอุทิศตนต่อสิ่งที่บริสุทธิ์... เป็นผู้เรียนรู้ในโลกนี้ มีความสูงส่งขึ้นด้วยความรู้อันบริสุทธิ์ เป็นบุตรแห่งกิงรา¹ และเปี่ยมไปด้วยพลังแห่งความคิด เป็นวีรบุรุษ มั่นคง ไม่เห็นแก่ตัว ส่งผ่านความรู้ กอปรด้วยความรู้บริสุทธิ์ แวววาว อิสระจากความผิดและการแปดเปื้อน เปี่ยมไปด้วยความทรงจำ มีความมั่นคงต่อความรู้ที่ถูกต้องงดงาม

ดูกร อานนท์ และนี่แหละคือผู้ที่อยู่ในประเทศพุทธะนั้น นี่เป็นการกล่าวอย่างยกย่อง แต่หากเหล่าตถาคตจะได้บรรยายอย่างเต็มที

1 พระพุทธเจ้า.

ด้วยความยืนยาวแห่งชีวิตที่วัดได้แสนนิยตะของโกฏิของกัลป์ แม้กระนั้นก็ยังบรรยายได้ไม่ถึงสิ้นสุดแห่งความดีงามของผู้ก่อปรด้วยความดีเหล่านั้น...¹

จุดมุ่งหมายในการยกข้อความในบทหมากล่าวอย่างยืดยาวในส่วนที่เกี่ยวกับชาวพุทธที่แท้จริงในยุคนี้ หรือที่เรียกว่า บาไฮ นั้น เป็นด้วยสองประการประการแรก ผู้ที่ค้นหาเมตไตรย-อมิตาภา และสุชาวดีของพระองค์นั้น สามารถเล็งเห็นความยิ่งใหญ่สูงส่งที่มนุษยชาติจะก้าวถึงได้ ประการที่สอง ผู้ที่ได้สังเกตเห็นเมตไตรย-อมิตาภา ซึ่งก็คือชาวบาไฮเองนั้น ก็ไม่ควรรู้สึกกระหึ่มยั้มย่อง หากพวกเขาต้องการก้าวไปถึงศักยภาพที่เต็มทีบนเส้นทางอันไม่มีที่สิ้นสุด ที่นำไปสู่ความสมบูรณ์ ด้วยวิธีการบรรยายโดยรวบรัดถึงความยิ่งใหญ่ของผู้ไปถึงอมิตาภาและสุชาวดีนั้น พระลัทธิตถะก็ได้ยืนยันว่า ระเบียบใหม่คือความเท่าเทียมกันทางจิตวิญญาณทั้งในแง่สาระและรูปแบบ

และในโลกนั้น ไม่มีความแตกต่างระหว่างเทวะและมนุษย์ ยกเว้นแต่เมื่อมีการกล่าวถึงพวกเขาในภาษาธรรมดาและไม่สมบูรณ์ โดยเรียกว่าเป็นเทวะและมนุษย์ ดุกร อานนท์ และในฐานะที่เป็นมนุษย์ที่ต่ำต้อยและไร้สมรรถภาพ เมื่ออยู่หน้าเบื้องพระพักตร์ของกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ ก็จะไม่สดใส อบอุ่น หรือฉลาดล้ำ หรือก็จะไม่มั่นใจในตนเอง และสว่างไสว ดังนั้น ลักกะ ผู้เป็นราชาแห่งเทวะนั้น หากอยู่หน้าเบื้องพระพักตร์ของเทพปรินิมิตะสวัสตี² เขาจะไม่สดใส อบอุ่น หรือฉลาดล้ำ เช่นในส่วนที่เกี่ยวกับสวณ วัง เสื้อผ้าอาภรณ์ เครื่องประดับของเขา เขตแดนของเขา ความสมบูรณ์ของเขา พลังอันมหัศจรรย์ของ

¹ สุชาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, v. 38 และโดยการอ้างอิงกับข้อเขียน (หน้า 370-372, 465-471 และ 533-536) เราจะเห็นได้ว่าสิ่งที่พระลัทธิตถะกล่าวและสิ่งที่องค์บาไฮได้บันทึกไว้ในจดหมายของผู้มีชีวิตรวมทั้งวังงะของพระบาฮาอุลลาห์ต่อสาวกของพระองค์ ช่างมีความละม้ายคล้ายคลึงกัน.

² "ปรินิมิตะสวัสตี" หมายถึง "ผู้ปฏิบัติชอบ" นั่นคือ ไม่มีโอกาสตกต่ำ.

เขา หรือความสูงเด่นของเขา ความเข้าใจของเขาเกี่ยวกับกฎหมาย และการเคารพกฎหมายอย่างเต็มที่ของเขา ดูกร อานนท์ และเนื่อง จากทเวะปรนิมมิตะสวัตคืออยู่ที่นั่น ดังนั้นต้องถือว่า มนุษย์อยู่ใน สุขาวดี¹

ระเบียบโลกของพระบาฮาอุลลาห์ไม่ได้เพียงแต่ให้กลไกในการป้องกันการจกชิงอำนาจโดยบุคคลใดๆ ไม่ว่าเขาผู้นั้นจะยิ่งใหญ่ด้วยชื่อตัวและชื่อเสียง ปานใดก็ตาม แต่ได้ขจัดซึ่งความจำเป็นในการมีพระสงฆ์ และการมีชั้นชั้น พระ สิทธิศตะได้สังเกตเห็นความจริงข้อนี้ และได้กล่าวไว้ด้วยว่า

ดูกร อานนท์ ไม่เคยได้มีการกล่าวถึงชื่อของพระเพลิง ดวง อาทิตย์ ดวงจันทร์ ดาวเคราะห์ กลุ่มดาว และดาว หรือความมืดมิด ไม่มีแม้แต่การกล่าวถึงวันและคืน ยกเว้นแต่ในการสนทนากับตถาคต หรือไม่มีแม้แต่ความคิดของทรัพย์สินซึ่งเป็นของวัดวาอาราม²

ประโยชน์สุดท้ายเป็นการย้ำถึงการไร้ซึ่งวัดวาอารามและระเบียบแห่งวัด นั้นคือ คณะสงฆ์ ดังนั้น คณะสงฆ์ใหม่จะต้องแตกต่างจากระเบียบเก่าในรูปแบบ และนั่นก็คือสิ่งที่ควรจะเป็นในการสนองความต้องการของสังคมที่ได้ เปลี่ยนไปแล้วอย่างมากมาย และของจิตที่พัฒนาไปแล้วมากมาย

จุดมุ่งหมายอันสำคัญที่พระบาฮาอุลลาห์ตั้งไว้ให้ผู้ติดตามของพระองค์ก็คือ การบัญญัติเรื่อง ความเป็นหนึ่งเดียวของมนุษย์ พระองค์ย้ำว่าสิ่งนี้จะเกิดขึ้นได้ ก็ด้วยความพยายามอันไม่ย่อท้อของมนุษย์ทุกๆ คน ผู้ที่เรียกตนเองว่าบาไฮ ในการเผยแพร่ศาสน์ของพระองค์ไปสู่ประชาชนในโลก

และจากลำแสงแต่ละลำแสง จะปรากฏพุทธะเป็นจำนวนสามล้าน หกแสนโกฏิ ผู้มีร่างกายเป็นสีทอง และมีเครื่องหมายแสดงความยิ่ง

¹ สุขาวดีที่ใหญ่กว่า, v. 20 (ดูข้อเขียนหน้า 339-341) โปรดสังเกตด้วยว่า ในบรรทัดสุดท้ายนั้น เป็นการยืนยันอย่างชัดเจนว่า "สิ่งมีชีวิต" ผู้ถูกกล่าวถึงในสุขาวดี และในยุคสุดท้ายที่ธรรมะถูก ทำลายนั่นคือมนุษย์" ดังนั้น มนุษย์ต้องถือว่าอยู่ในโลกแห่งสุขาวดี".

² สุขาวดี-วายุหะที่ใหญ่กว่า, v. 22.

ใหญ่สามสิบสองเครื่องหมาย ผู้ออกไปสั่งสอนกฎอันศักดิ์สิทธิ์ให้แก่ มนุษย์แก่โลกทางตะวันออกซึ่งสุดจะวัดได้และสุดจะประมาณได้ และ เช่นเดียวกันก็จะท่องเที่ยวไปในทางใต้ ทางตะวันตก และทางเหนือ ทั้งด้านบนและด้านล่าง ในจุดหลักๆ และในจุดระหว่างทาง พวกเขาไปตาม ทางของเขาเพื่อสั่งสอนกฎอันศักดิ์สิทธิ์ต่อมนุษย์ในโลก ซึ่งสุดจะวัดได้และสุดจะประมาณได้¹

ชาวบาไฮผู้มีความสามารถทุกคนมีหน้าที่ในการประกาศคำสอนแห่งชีวิต ในศรัทธาของเขา ในการปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายนี้ ชาวบาไฮหลายคนได้จากบ้านเกิดเมืองนอนของเขา รวมทั้งทรัพย์สินสมบัติทางโลกของเขา และได้ท่องเที่ยวไปในดินแดนที่ไกลโพ้น และเข้าไปอยู่ท่ามกลางประชาชนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างออกไป² พวกเขายังคงเผยแผ่ความหอมหวานแห่งอุทยานใหม่แห่งความเติบโตของมนุษย์ ซึ่งได้ก้าวล้ำหน้าอุทยานในอดีตทั้งในด้านความสมบูรณ์และความสากล และเราก็ได้เห็นสิ่งนี้แล้วในคำทำนายของพระสิริทศตะเท่าที่ยกมาเพียงเท่านั้น ชาวบาไฮเข้าใจเชื่อถืออย่างเต็มที่ว่า ไม่ว่ากิจกรรมการงานของเขาจะประสบผลสำเร็จอย่างไรก็ตามก็จะไม่มีความหมายอย่างใดเลยหากมนุษยชาติระส่ำระสายไปทั่ว

พระผู้เป็นเจ้าได้กล่าวแก่ทุกคนถึงหน้าที่ในการสอนศรัทธาของพระองค์ ผู้ใดก็ตามที่จะลุกขึ้นมาปฏิบัติหน้าที่นี้ ก่อนที่เขาจะประกาศศาสนอันศักดิ์สิทธิ์นี้ เขาจำเป็นต้องประดับตัวของเขาเองด้วยเครื่องประดับแห่งอุปนิสัยอันเที่ยงตรง น่าชมเชย เพื่อที่ว่าคำพูดของเขาจะ ได้จับใจของผู้ได้ยินเสียงเพรียกของเขา หากไม่มีสิ่งนั้นแล้ว เขาไม่มีวันหวังที่จะโน้มน้าวผู้ฟังของเขาได้³

พวกเขาผู้ละทิ้งประเทศของเขาเพื่อจุดหมายในการสอนศรัทธา

1 สุชาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, v. 16.

2 ดูข้อเขียนหน้า 171-173.

3 Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah, CLVIII, หน้า 335.

ของเรา ผู้นี้คือจิตวิญญาณอันซื่อสัตย์ผู้เปี่ยมด้วยพลัง กลุ่มเทพของ เราที่เลือกสรรแล้วจะไปพร้อมๆ กับพวกเขาตามที่พระองค์ผู้เปี่ยม ด้วยพลังได้ร้องขอ ผู้ที่รับใช้พระผู้เป็นเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ยืนยงข้างเป็นผู้ที่ ได้รับพรอันยิ่งใหญ่ ข้าขออย่าด้วยชีวิตของข้าว่าไม่มีการกระทำอันยิ่งใหญ่ใดๆ จะมาเทียบได้กับการกระทำนี้ ซึ่งได้สั่งมาจากพระผู้เป็นเจ้า ผู้มีพลังสูงสุด และมีความยิ่งใหญ่สูงสุด การกระทำนี้แหละเป็นการ กระทำที่ดีที่สุดใน การกระทำทั้งหลาย และถือว่าเป็นเครื่องประดับ แห่งการกระทำความดีในแต่ละความดี และนี่คือสิ่งที่พระองค์ผู้เป็นเจ้า เปิดเผยอันศักดิ์สิทธิ์แห่งวันเวลาอันเก่าแก่ยาวนานได้สั่งมา

ผู้ใดก็ตามที่ลุกขึ้นมาสอนครีธาของเราผู้ยิ่งใหญ่ ต้องปลดปล่อย ตัวเองจากทุกๆ สิ่งที่เป็นทางโลก และยึดมั่นตลอดเวลาว่าชัยชนะของ ศาสนาของเราคือจุดมุ่งหมายอันสูงสุดของเรา คำพูดนี้ได้กำหนดอยู่ ไว้แล้วในคำสอนที่บันทึกเก็บไว้ และเมื่อเขาได้ตัดสินใจจากบ้านเขา มาแล้วด้วยเจตนาภรณ์แห่งครีธาแห่งพระผู้เป็นเจ้าแล้ว ขอให้เขา ได้มอบความไว้วางใจในองค์พระผู้เป็นเจ้า โดยถือว่าเป็นเครื่องช่วย ประkobการเดินทางของเขา และขอให้เขาได้ห่อหุ้มร่างกายของเขา ด้วยอาภรณ์แห่งความดีงาม และนี่คือสิ่งที่พระองค์ผู้สูงส่ง ผู้ได้รับพร อันศักดิ์สิทธิ์ ได้สั่งมา

พวกเขาอบอุ่นด้วยพลังแห่งความรักของพระองค์ หากเขาก้าวล้ำ สิ่งมีชีวิตทั้งมวลแล้ว คำที่ออกจากปากของเขาจะทำให้เกิดไฟแก่ผู้ที่ ได้ยินเขา เป็นความจริงแท้แน่นอนว่า พระผู้เป็นเจ้าของเจ้านั้นมีความ รอบรู้ เป็นผู้รู้สิ้น ผู้ที่ได้ยินเสียงของเราเป็นผู้ที่มีความสุข ผู้ที่ตอบรับ เสียงเรียกของเราเป็นผู้ที่มีความสุข โดยแท้จริงแล้ว เขาจะเป็นผู้ที่ เข้ามาใกล้เรา¹

¹ Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah, CLVII หน้า 335-6.

คำสอนอันศักดิ์สิทธิ์เกี่ยวกับความรักและเอกภาพที่กล่าวออกมาโดยแพทย์ใหญ่ผู้ศักดิ์สิทธิ์เท่านั้นที่จะหยุดความว้าวุ่นจนตายของมนุษย์ ที่จะกอบโกยวัตถุและฟื้นฟูความสมดุลหลักทางจิตวิญญาณ และผู้ติดตามของพระองค์ถูกห้ามไม่ให้ใช้กำลังบังคับในการประกาศระเบียบแห่งโลกของพระองค์

ขอให้เจ้ารู้เถิดว่า เราได้ล้มเลิกกฎแห่งคมดาบที่จะนำมาใช้ประกาศคำของเรา และได้แทนที่กฎแห่งคมดาบนั้นด้วยพลังอันเกิดจากคำพูดของมนุษย์ ดังนี้แหละที่เราได้กำหนดด้วยความดีแห่งพระของเรา¹

พระบาฮาอุลลาห์ชมเชยผู้ที่พยายามทำตามที่พระองค์ได้ขอไว้ด้วยทั้งคำพูดและการกระทำ

หากมีผู้ใดก็ตามที่ลุกขึ้นมาเขียนข้อความเพื่อปกป้องศรัทธาแห่งพระผู้เป็นเจ้า แม้ว่าจะมีผู้คอยทำร้ายเขา ผู้นั้นแหละ ไม่ว่าจะเขาจะได้อะไรก็ตาม เขาก็จะได้รับเกียรติในโลกหน้ามากมาย จนผู้สถิตอยู่ในสวรรค์ก็จะอิจฉาความรุ่งเรืองของเขา ไม่มีข้อเขียนอันใดที่จะบรรยายความสูงส่งของตำแหน่งของเขาได้ ไม่มีคำพูดใดที่จะบรรยายความเรืองรองนั้นได้²

และดังที่พระองค์ได้เน้นย้ำกับอชิตะว่า “ข้าได้ทำสิ่งที่ตถาคตต้องทำ” ในส่วนที่เกี่ยวกับการบรรยายอย่างครบถ้วนถึงพระบาฮาอุลลาห์ และอาณาจักรของพระองค์ที่กำลังขยายออก (สุขาวดี) ดูเหมือนว่าพระสิทธัตถะจะไม่ได้ละไว้ในรายละเอียดอันใด ในวิธีที่เราจะเข้าใจได้ในยุคนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับวิหารขององค์บิ๊บบและอับดุล-บาฮาที่ไฮฟา และของพระบาฮาอุลลาห์ที่อัคคานัน ด้วยความรู้แจ้งชัด พระสิทธัตถะได้บรรยายลักษณะของคนที่มิสองแบบ (ผู้แสวงบุญที่แท้จริงและนักท่องเที่ยว) ที่มาสู่วิหารศักดิ์สิทธิ์ของบาไฮเหล่านี้

ในประการแรก พระสิทธัตถะกล่าวว่าทุกๆ คน ไม่ว่าจะเขาจะเป็นชาวบาไฮ

¹ ได้อ้างอิงมาก่อนหน้านี้แล้ว, CXXXIX หน้า 303.

² ได้อ้างอิงมาก่อนหน้านี้แล้ว, CLIV หน้า 330.

(ผู้แสวงบุญ) หรือที่ไม่ใช่ชาวบาไฮ (ผู้เยี่ยมเยียนหรือนักท่องเที่ยว) ต้องเป็นขึ้น (เพราะวิหารขององค์بابตั้งอยู่บนเขาคาร์เมล) มาเยี่ยมชมวิหารเหล่านี้และเมื่อมาถึงแล้วก็ต้องเดินด้วยความเคารพ

ภควัทกล่าวว่า 'ดูกร อชิตะ เจ้าได้เห็นมนุษย์เหล่านั้นอีกหรือไม่ ที่ได้ก้าวขึ้นสู่ราชวังซึ่งมีอาณาเขตกว้างไกลออกไปถึงแสนโยชน์ ในห้องฟ้าและก้าว่างด้วยความเคารพ'

อชิตะ ตอบว่า 'ดูกร ภควัท ข้าเห็น'¹

และในการบรรยายต่อไปถึงความสำคัญอันยิ่งยวดของการได้เข้าไปในความศักดิ์สิทธิ์แห่งศักดิ์สิทธิ์สำหรับใครก็ตาม ถึงแม้ว่าเขาจะมีความสงสัยอยู่ก็ตาม พระสิทธิตถะก็ได้บรรยายถึงโชคดีของมนุษย์เหล่านั้น

ภควัทกล่าวว่า : 'ดูกร อชิตะ เจ้าคิดอย่างไร มีความแตกต่างอันใดหรือไม่ ระหว่างเทพที่เรียกว่า ปรมิมิตะสวัสดิ์ และมนุษย์ผู้อยู่ในสุชาวดี'

อชิตะ ตอบว่า 'ดูกร ภควัท ข้าไม่เห็นความแตกต่างอันใด แม้แต่อย่างเดียว ตราบเท่าที่มีมนุษย์ผู้อยู่ในสุชาวดีได้รับประทานอำนาจเหนือธรรมชาติอย่างมากมาย'²

¹ สุชาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, v. 38 ดูข้อเขียนหน้า 355 เริงอรธ 3—เมืองแห่งสวรรค์ 'อลาคันนหะ' ซึ่งมนุษย์จะขึ้นไปถึงได้ด้วยความยากลำบาก" ในบทที่กล่าวข้างต้นนี้เราจะเห็นว่า สถานที่ที่กล่าวถึงเป็นภูเขา (จึงต้องมีการ "ก้าวขึ้นไปสู่ที่สูง") และเช่นเดียวกัน (ในบทเดียวกันนี้ ข้อเขียนหน้า 361-362) "ในพวกฟ้าเบื้องบน (ปราสาทราชวัง) และสวนอันงดงาม..." ในขณะที่อีกที่หนึ่ง (ข้อเขียนหน้า 429-431) ในสูตรเดียวกันนี้ สุชาวดีนั้นบรรยายไว้ว่า "มีความเท่ากันทุกด้าน มีความงดงามราวกับฝ่ามือ" ดังนั้น หากมองตามสิ่งที่ปรากฏอยู่ขัดแย้งกัน ยกเว้นแต่ในส่วนความจริงที่ว่า อาคารอัคคา-ไฮฟา ซึ่งเป็นศูนย์กลางศาสนาบาไฮแห่งโลกนั้น มีภูมิประเทศทั้งที่เป็นที่ราบแห่งอัคคา อันเป็นที่ตั้งของวิหาร (อันศักดิ์สิทธิ์ที่สุด) ของพระบาฮาอุลลาห์ ประดิษฐานอยู่ในเขตศาสน์บาห์จี และไฮฟา อันเป็นเมืองตั้งอยู่บนไหล่เขาคาร์เมล ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานของวิหารขององค์باب และอับดุล-บาฮา ไม่มีศาสนาใดที่มีวิหารที่ตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสมนี้โดยเหมาะกับเงื่อนไขทั้งสอง รวมทั้งเงื่อนไขอีกมากมายที่ไม่ได้กล่าวไว้ในที่นี้ (พิลูจน์ได้ด้วยหลักฐานทางภูมิศาสตร์).

² สุชาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, v. 40.

แต่จริงๆ แล้วก็มีความแตกต่างระหว่างผู้ที่สงสัยในประสบการณ์ของเขา
ณ สุชาติ และผู้ที่เต็มใจไปด้วยศรัทธาในสุชาตินั้น นั่นคือผู้ไม่เชื่อถือ

ภควัทกล่าวว่า ‘ดูกร อชิตะ เจ้าได้เห็นอีกหรือไม่ว่า มนุษย์เหล่านั้น
ผู้อยู่ภายในกลีบเลี้ยง’ ของดอกบัวที่วิเศษในโลกสุชาติแห่งนั้น’

เขาตอบว่า ‘แบบเทพที่เรียกว่า ดาวดิงส์ หรือ ยามา ที่ได้เข้าไปใน
หาลิบหรือร้อยหรือห้าร้อยโยชน์ ผู้กำลังเล่นสนุก เล่นกีฬา เดินไปเดิน
มา ในลักษณะแบบที่ข้าเห็น ดูกร ภควัท มนุษย์เหล่านั้นดำรงอยู่
ภายในกลีบเลี้ยงแห่งดอกบัวอันวิเศษในโลกสุชาติ’²

และชาวบาไฮ

‘ดูกร ภควัท และอีกที่มนุษย์ผู้ที่ได้เกิดอย่างมหัศจรรย์ ได้
ปรากฏอยู่ในลักษณะที่นั้งขัดสมาธิอยู่ในดอกบัว ดูกร ภควัท เหตุนั้น
เป็นเช่นไร อะไรคือเหตุผลที่บางคนจะดำรงอยู่ในกลีบเลี้ยง ในขณะที่
คนอื่นเป็นผู้ที่เกิดอย่างมหัศจรรย์และเห็นปรากฏว่า นั้งขัดสมาธิอยู่ใน
ดอกบัว’³

ผู้ที่ดำรงอยู่ในกลีบเลี้ยง คือผู้ที่อยู่นอกธรรมชาติที่แท้จริง เนื่องด้วยเหตุที่ว่า
เขามีข้อสงสัย เนื่องจากเขามีความเชื่อในใจเพียงครั้งเดียว ในการเปล่งวาจาเป็น
การทำนาย แม้แต่ในศรัทธาแต่ดั้งเดิมของเขาเองนั้น เขาจึงปฏิเสธศรัทธาของ
พระบาฮาอุลลาห์ อันเป็นสิ่งเดียวที่จะสนองความต้องการในยุคปัจจุบัน และพบ
ว่าตนเองถูกผลักออกมาจากตรงกลางมาอยู่ตรงริม อันเป็นจุดรวมของดอกบัว
นั่นเอง

ภควัทกล่าวว่า ‘ดูกร อชิตะ โปธิสัตว์เหล่านั้น ผู้อาศัยอยู่ในประ

1 “กลีบเลี้ยง” เป็นกลีบนอกที่ห่อหุ้มดอกไม้ มีลักษณะเหมือนใบไม้ มีสีเขียวแยกออกเป็นแฉก.

2 สุชาติ-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, v. 40.

3 ได้อ้างมาแล้วก่อนหน้านี, v. 41 “ดอกบัว” มีความหมายถึง ศาสนา (ธรรมะ) และ “นั้งขัดสมาธิใน
ดอกบัว” ในลักษณะของพระพุทธเจ้า หมายถึงมีศรัทธาที่ยึดมั่นในธรรมะ.

เทพพุทธอื่นๆ¹ มีความสงสัยเกี่ยวกับการเกิดในสุขาวิดี และด้วยความคิดนั้นก็ได้สะสมความดีเอาไว้ สำหรับพวกเขาได้มีการดำรงอยู่ในกัลป์เลี้ยง²

ในขณะที่ชาวบาไฮผู้มีความเชื่ออย่างสำคัญได้เข้าไปเกี่ยวพันกับสิ่งสำคัญต่างๆ ในชีวิต และมีความยึดเหนี่ยวอย่างมั่นคงในใจกลางแห่งความเคลื่อนไหว—กมลอันแห่งธรรมะ

ในทางตรงกันข้าม ผู้ที่เปี่ยมไปด้วยศรัทธาและเป็นอิสระจากความสงสัย จะสะสมความดีเพื่อที่จะได้เกิดในโลกแห่งสุขาวิดี และจะได้รับรู้ เชื่อมมัน และวางใจ ในความรู้อันสมบูรณ์ของพุทธะผู้ได้รับพร การที่เขาได้เกิดอย่างมหัศจรรย์ เขาจึงปรากฏเห็นว่านั่งขัดสมาธิอยู่ในดอกบัว

พวกเขาคือผู้มั่นใจในการเกิดตามคำทำนายของพุทธะทั้งหมด และก้าวไปถึงการยอมรับศรัทธาของพระบาฮาอุลลาห์ ศรัทธาหรือศาสนาตามที่พระบาฮาอุลลาห์ได้กล่าวแก่ผู้ติดตามพระองค์นั้นเป็นเงื่อนไขเดียวที่จะทำให้เข้าไปในอาณาจักรของพระองค์ได้ ศรัทธาหรือศาสนา ซึ่งมีฐานอยู่ที่เหตุผลและแสดงออกด้วยการกระทำจะควบคู่ไปกับความถ่อมตนและความกรุณาเสมอ

เขาควรจะต้องให้อภัยแก่ผู้ก่อบาป และไม่ดูแคลนผู้ที่อยู่ต่ำต้อยกว่า เพราะตัวของเขาเองก็จะไม่ทราบว่าจะจุดจบของเขาเองจะเป็นเช่นไร บ่อยเพียงใดที่ผู้ก่อบาปได้เข้าสู่แก่นของศรัทธาในช่วงเวลาสุดท้ายแห่งชีวิต และดื่มด่ำในน้ำทิพย์อันเป็นนิรันดร์ และโอบนินไปสู่วรรคอันสูงยิ่ง และบ่อยเพียงใดที่ผู้ศรัทธาที่เข้มแข็ง เมื่อถึงช่วงเวลาที่ยิ่งวิญญานของเขาจะต้องโอบนินขึ้นไปนั้น กลับเปลี่ยนไปเสียจนจมดิ่ง

1 ประเทศพุทธอื่นๆ หมายถึงศาสนาอื่น.

2 สุขาวิดี-วิหะ ที่ใหญ่กว่า, v. 41.

ลงไปในเปลวเพลิง ในอเวจี¹

และพระลัทธิตถะก็ได้กล่าวไว้ในทำนองเดียวกัน

ดูกร อชิตะ พวกโพรธัสต์ผู้มีจิตใจอันสูงส่ง ผู้มีชีวิตอยู่ในประเทศ
พุทธอื่นๆ นั้น จะยกระดับความคิดของตนเองเพื่อจะได้เห็นอมิตาภา
หรือตถาคตผู้ศักดิ์สิทธิ์ และตรัสรู้แล้วอย่างแท้จริง และผู้ไม่เคยมีข้อ
สงสัยใดๆ และเป็นผู้เชื่อในความมूर्ธันสมบุรณ์ของพุทธะ และเชื่อใน
ความดีของพวกเขา สำหรับพวกเขา นั้น การเกิดอย่างมหัศจรรย์ และการ
การปรากฏกายนั้นขัดสมาธิอยู่นั้น ในช่วงขณะหนึ่งมีร่างกายของผู้อื่น
ที่ได้อยู่ ณ ที่นั้น ที่ได้เกิดก่อนหน้าขึ้นมาเป็นเวลานาน²

กล่าวอีกนัยหนึ่ง พวกเขาผู้มีความเข้าใจอันถูกต้องเกี่ยวกับการกล่าวคำ
ทำนายเกี่ยวกับศรัทธาของพวกเขาเอง และมีความไว้วางใจในความเป็นพหูสูต
ของครูบาศักดิ์สิทธิ์ ได้ทอดสายตาของพวกเขาขึ้นไปเห็นความถูกต้องของคำ
กล่าวของพระองค์ ในองค์ของอมิตาภา นั่นคือ พระบาฮาอุลลาห์ ด้วยเหตุนี้พวก
เขาจึงมีความเท่าเทียมกันทางศรัทธากับผู้ที่อาจมาก่อนพวกเขา นี่เนื่องจากว่า
ความศรัทธาไม่ได้ขึ้นอยู่กับเวลา มันคือความเท่าเทียมกันระหว่างวัยเยาว์และ
วัยชรา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ “ผู้ที่เป็้นนักบุญในวัยเยาว์ ก็คือนักบุญในสัจจะ
ความจริง...”

ดังที่เราได้เห็นแล้วในหน้าที่ผ่านมา (หน้า 570-571) ในขณะที่ทั้งผู้แสวง
บุญและนักท่องเทียวซึ่งเมื่อ “ขึ้น” ไปถึงวิหารอันศักดิ์สิทธิ์แล้ว ต่างเดิน “ด้วย
ความเคารพ” นั้น บทกล่าวดังต่อไปนี้ของพระลัทธิตถะที่แสดงถึงการทำนายที่
มหัศจรรย์ได้บรรยายอย่างแม่นยำถึงว่า ชาวบาไฮผู้เป็นผู้แสวงบุญนั้น ทำอะไร

¹ *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, CXXV, หน้า 266.

² *สุชาวดี-วูทะ ที่ใหญ่กว่า*, v. 41 “ผู้ที่แต่ก่อนนี้ไร้ความคิด แต่ในภายหลังกลับรู้จักใช้ความคิดนั้น
สร้างความสว่างให้แก่โลก เช่นเดียวกับดวงจันทร์ที่หลุดพ้นจากการปกคลุมของเมฆ” *ธรรมบท*, v.
172.

บ้างที่วิหารศักดิ์สิทธิ์ในสุชาติของอมิตาภา ในประการแรก ผู้แสวงบุญล้วนมาจากทั้งสี่ทิศในโลก และมาจากทุกศาสนา (“ประเทศแห่งพุทธะ”)

ด้วยเหตุที่มีประเทศพุทธะที่เท่ากับเมื่อดทรายแห่งแม่น้ำคงคาทางทิศตะวันออก อันเป็นที่ซึ่งโพธิสัตว์ทุกองค์มาเพื่อบูชาพุทธองค์อมิตายุ... โดยวิธีเดียวกันทางทิศใต้ ทิศตะวันตก และทิศเหนือ ก็มีประเทศพุทธมากมายพอๆ กัน เมื่อโพธิสัตว์ทุกองค์มาเพื่อบูชาพุทธองค์อมิตายุ¹

ประการที่สอง พวกเขาพร้อมด้วยดอกไม้และ “บทสวดมนต์” ที่เห็นได้และที่เห็นไม่ได้

และเมื่อพวกเขาได้นำดอกไม้หลากสี หอมหวาน และน้ำชื่นชมไปหลายช่อ และได้โปรยปรายลงไปให้ผู้หน้าที่ดีที่สุดของมนุษย์ นั่นคืออมิตายุ ผู้ได้รับการบูชาจากพระเจ้าและมนุษย์;²

และในลักษณะของการสวดมนต์นั้น ผู้ติดตามพระบาฮาอุลลาห์เดินรอบวิหารศักดิ์สิทธิ์ และกล่าวแสดงความขอบคุณสรรเสริญในฐานะที่ได้เปิดใจของเขารับความเรื่องรองของพระองค์ นั่นคือ อมิตาภา

โพธิสัตว์หลายองค์เหล่านี้ เมื่อได้บูชาและนบถบเทบบาทของอมิตาประภา (อมิตาภา) และเมื่อได้เดินรอบพระองค์ด้วยความเคารพแล้ว ก็ได้กล่าวดังนี้ “โอ้ ประเทศแห่งพุทธะนั้น ช่างเรื่องรองอย่างน่ามหัศจรรย์!”³

ด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน พวกเขาย่อตัวลงต่อหน้าสถานที่ เป็นที่พักผ่อนที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุดทั้งสาม นั่นคือ หลุมฝังศพของพระบาฮาอุลลาห์ (เมตไตรย-อมิตาภา) ที่บาห์จี ณ พุ่งอัคคา และขององค์บ๊าบ (อวโลกิเตศวร) และของ

1 สุชาติ-วายุ ที่ใหญ่กว่า, v. 31 (1, 3).

2 ได้อ่างมาแล้วก่อนหน้านั้น, 31 (2).

3 สุชาติ-วายุ ที่ใหญ่กว่า, 31 (5).

อับดุล-บาฮา (มหาธัมมบพ) ที่เซาการ์เมล (ไฮฟา) ซึ่งปกคลุมด้วยดอกไม้สดที่ผู้อุทิศตนต่อพระองค์นำมาประทานให้ตลอดเวลา จนเต็มไปหมด

และพวกเขาปกคลุมพระองค์ด้วยดอกไม้ในกำมือ ด้วยความคิดที่เบ่งบาน ด้วยความสุขที่ประมาณมิได้ และพวกเขาได้ประกาศความคิดต่อหน้าพระเจ้าองค์นั้น “ขอให้ประเทศของเราเป็นเช่นนี้ด้วย” ... และบรรดาดอกไม้ที่โปรยปรายลงไปแล้วนั้นก็ผุดขึ้นมาเป็นรูปร่มซึ่งแผ่รัศมีกว้างไกลไปมากกว่าร้อยโยชน์ และประเทศที่สวยงามก็เปล่งแสงเรืองรอง และมีการประดับประดาเป็นอย่างดี และดอกไม้นั้นก็ปกคลุมร่างของพุทธะทั้งหมด¹

ด้วยความยินดี พวกเขาได้กล่าวดังต่อไปนี้

“สิ่งที่คุณเหล่านั้นได้มาเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งได้มาจากชื่อของบุคคลที่ดีที่สุดเท่าที่เคยได้ยินมา

“จากเราเช่นเดียวกันที่สิ่งที่ได้มาทั้งหมดเป็นสิ่งที่ดี เพราะว่าเราได้มาที่ประเทศพุทธะนี้ ขอให้ดูไมตราที่เหมือนฝัน² (ที่หลบภัย) ดูซิว่ามันสวยงามขนาดไหน ที่ได้สร้างขึ้นมาจากครุบา เป็นเวลาหนึ่งแสนกัลป์

“ดูซิ พุทธะที่ก่อปรด้วยความดี มีความเรืองรองและล้อมรอบด้วยโพธิสัตว์ ด้วยความเรืองรองอันไม่มีที่สิ้นสุดของพระองค์ (พระบาฮาอุลลาห์) และก่อปรด้วยแสงอันไม่มีที่สิ้นสุด และชีวิตอันไม่มีที่สิ้นสุด และการรวมกันอันไม่มีที่สิ้นสุด”³

ไม่ว่าผู้ใดจะได้เดินทางไกลแสนไกลเท่าใดก็ตามเพื่อเสาะหาจุดหมาย

1 ได้อ้างมาแล้วก่อนหน้านั้น, 31 (6, 7).

2 ตามตัวอักษรนั้น คำว่า เมตไตรย (ที่หลบภัย) ใช้ในข้อความนี้โดยมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนเพื่อให้เห็นเมตไตรยเทียบกับอมิตาภาและสุชาติของพระองค์.

3 สุชาติวิญญะ ที่ใหญ่กว่า, v. 31 (8, 9, 10).

และไม่ว่าในศาสนาเก่าแก่ศาสนาใด และในบริเวณที่ศักดิ์สิทธิ์บริเวณใดที่เขาจะเสาะหาเพื่อให้อพบในสิ่งที่พระสิทธิ์ตะได้บรรยายไว้ได้อย่างแม่นยำน่ามหัศจรรย์เกี่ยวกับ “ปาฏิหาริย์คู่” “ผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งสาม” และที่อยู่ของพระองค์ ซึ่งคือ สุขาวัตินี้ เวลาที่ใช้ในการเสาะหาจะเสียเปล่าหากเขาผู้นั้นก้าวไปไม่ถึงวิหารอันศักดิ์สิทธิ์ (วิหารของพระบาฮาอุลลาห์ องค์บ๊าบ และอับดุล-บาฮา) แล้ว หากเขามีความว่างเปล่าในศรัทธาแห่งสัจจะขององค์ผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งสาม โดยแตกต่างจากชาวบาไฮแล้ว การที่เขามาถึงสุขาวัตินี้จะไม่ได้ให้ผลอันใด เนื่องจากความคลางแคลงของเขาจะปกคลุมดวงตาที่จะประจักษ์ถึงความจริง

ดูกร อชิตะ จมมองดูปัญญาอันเยี่ยมยอดสุดจะประมาณได้ ไม่ตกอับ ไม่จำกัด นั่นคือด้วยประโยชน์ของเขา เขาได้ขาดแคลนมาเป็นเวลาห้าร้อยปีในการเห็นพุทธะ เห็นโพธิสัตว์ ได้ยินกฎหมาย กล่าวเกี่ยวกับกฎหมาย (กับผู้อื่น) และดังนั้นก็ได้สะสมความดี พวกเขาขาดแคลนการถึงซึ่งความดีทั้งหมด เนื่องจากความคิดของพวกเขาเต็มไปด้วยความคลางแคลง¹

เนื่องจากว่าพวกเขาผู้ยังคิดว่า คำกล่าวทำนายที่ละเอียดลออและถูกต้องแม่นยำนั้น ไร้ความหมาย เป็นผู้ที่พระสิทธิ์ตะกล่าวถึงในที่นี้

ดูกร อชิตะ ดังนั้น พระโพธิสัตว์เหล่านี้เองที่ตกอยู่ในความคลางแคลง จึงรวบรวมความดี แต่คลางแคลงความรู้แห่งพุทธะ... พวกเขาขาดแคลนในการเห็นพุทธะ ในการได้ยินกฎหมาย ในการได้เห็นโพธิสัตว์ ในการกล่าวออกมาด้วยเสียงอันดัง และเน้นย้ำกฎหมาย (รวบรวม) ความดี (ใหม่?) และปฏิบัติตามกฎหมายเป็นเวลาห้าร้อยปี นอกจากนั้นเขาไม่มีความสุขที่นั่น เพื่อรับรู้ความพึงพอใจ แต่เขาต้องการจัดซึ่งกันและกันออกไป และแล้วเขาก็ก้าวถอยหลังไป และก็ไม่ใช่

¹ “ไม่ใช่การละเว้น... หรือการปฏิบัติ... หลักการเคร่งครัดทางศีลธรรมในโลกนี้ สิ่งนี้ไม่ได้ทำให้ผู้เป็นนิจจัง ผู้ที่ยังไม่พ้นความคลางแคลงใจ มีความบริสุทธิ์สะอาดไปได้” อมันคัมหะสูตร, 7, 11 (จุลวรรค 2).

ที่ทราบได้ว่าการออกไปของเขานั้นเกิดขึ้นข้างบน ข้างล่าง หรือข้ามไป ... ดูกร อชิตะ จงดูเถิด อาจมีพุทธะเป็นจำนวนหลายแสนนิกายของ โภคิมาบูชา ในช่วงเวลาทำร้อยปีนั้น และอาจได้มีการสะสมความดี มากมาย ยิ่งใหญ่ สุดคณานับ สุดที่จะวัดได้ แต่พวกเขาล้วนทำลายสิ่ง เหล่านี้ไปทั้งหมดด้วยความคลางแคลง ดูกร อชิตะ ดูเถิดว่าความ คลางแคลงของโพธิสัตว์นั้นนำไปสู่ความเจ็บปวดเช่นใด

ดังนั้น ก่อนที่จะสายเกินไป พระองค์จะกระตุ้นให้เราค้นหาและค้นพบ แหล่งที่มาแห่งความดีทั้งหมด นั่นคือ อมิตาภา พระบาฮาอุลลาห์

ดูกร อชิตะ ดังนั้น ในเวลานี้ หลังจากที่โพธิสัตว์ผู้ไม่มีข้อสงสัย อันใด ได้ยกระดับความคิดของตนด้วยความรวดเร็วสู่โพธิเพื่อให้ได้ มาซึ่งความสุข และประโยชน์ต่อสิ่งมีชีวิตทั้งหลายแล้ว ความดีทั้งหมด ของเขาจึงต้องอยู่ที่การที่เขาเกิดในโลกแห่งสุขาวดี ที่ซึ่งเป็นที่อยู่ของ อมิตาภาผู้ได้รับพร ตถาคต ผู้ศักดิ์สิทธิ์และตรัสรู้แล้ว¹

สำหรับผู้ที่ถูกกำหนดไว้แล้วว่ารับสภาพที่เป็นจริงอันศักดิ์สิทธิ์ของพระ องค์ และเข้าไปสู่ที่หลบภัยแห่งการปลดปล่อย ไม่ว่าจะโดยความอ่อนน้อมต่อม ตน และเหตุผล หรือโดยการทดสอบโดยการลองผิดลองถูกด้วยตัวของเขาเอง อนาคตนั้นจะสดใสเร็วยิ่ง

ดูกร กามัล ความสูงส่งที่มนุษย์ผู้เป็นนิจจิงจะขึ้นไปถึงในปัจจุบัน นี้ด้วยความช่วยเหลืออันยิ่งใหญ่ของพระผู้เป็นเจ้านั้นยังไม่ถูกเปิดเผยให้เขาเห็น โลกแห่งมนุษย์ไม่เคยและยังไม่มีความสามารถที่จะได้ รับการเปิดเผยนี้ อย่างไรก็ตามวันที่กำลังเข้ามาใกล้คือ วันซึ่งศักยภาพแห่งความภักฐานอันยิ่งใหญ่ของพระองค์ที่จะปรากฏสู่มนุษย์² ด้วยความมั่นคงในความสงบอันเกิดขึ้นได้จากระเบียบที่ต้องเกิดโดย

1 สุชาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, v. 41.

2 Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah, CIX, หน้า 214.

พระบาฮาอุลลาห์นั้น คักยภาพของมนุษย์เมื่อถูกปลดปล่อยจากซากแห่งความ
กลางแคลงและความลำเอียงแล้ว จะรวมเอาความสามารถและพลังงานเข้าด้วย
กันเพื่อขึ้นสู่ความสูงอย่างไม่เคยได้คาดฝันมาก่อน ความสูงนี้ พระลัทธิตะ
ก็ได้เคยทำนายไว้ และอมิตาภาได้กล่าวไว้

ดูกร ภควัด หลังจากที่ข้าบรรลู่โพธิแล้ว หากมนุษย์ซึ่งเกิดใน
ประเทศพุทธรนั้นของข้าไม่ได้ยินกฎหมายหรือคิดไม่ทันในกฎหมาย
ที่เขาได้ยิน เมื่อนั้นข้าจะไม่ถึงซึ่งความรู้อันสมบูรณ์¹

คำทำนายข้างต้นนี้เป็นการบรรยายที่ดีที่สุดถึงการสื่อสารในปัจจุบันที่เกิดขึ้น
ขึ้นได้อย่างรวดเร็ว และนี่ก็เป็นการพิสูจน์อีกครั้งว่าเวลาที่มีการทำนายไว้ก็คือ
เวลานี้ และก็อยู่ที่เราแล้วว่าเราจะยอมรับพระบาฮาอุลลาห์หรือไม่ และก็รับผล
ของการตัดสินใจยอมรับหรือไม่ยอมรับนั้น ลัญญญาณนั้นชัดเจนมาก เพราะเกี่ยว
เนื่องกับยุคสมัยของเรา

หากเมื่อข้าเข้าสู่โพธิแล้ว ชื่อของข้าไม่กระฉ่อนไปทั้งสิบทิศอย่าง
รวดเร็วไปสู่ประเทศพุทธรทั้งใกล้และไกลทั้งหมดแล้ว ข้าก็จะเป็น
พระเจ้าแห่งโลกอันเปี่ยมด้วยพลัง²

เช่น การสื่อสารทางโทรทัศน์ ดาวเทียม ซึ่งเกิดขึ้นโดยทันที—

ดูกร ภควัด หากเมื่อข้าเข้าสู่โพธิแล้ว ประเทศพุทธรของข้า จะไม่
สว่างไสวมากจนภายในประเทศนั้นเอง เราจะได้เห็นประเทศพุทธรที่ใหญ่
ใหญ่โตที่สุดที่จะวัดได้ สุดที่จะประมาณได้ สุดที่จะรับทราบได้ สุดที่
จะเทียบได้ในทุกๆ ด้าน ดังเช่น เราจะมองเห็นภาพสะท้อนของใบ
หน้ากลมด้วยกระจกเงาทรงกลมที่ขั้วตมมาแล้วเป็นอย่างดีแล้วละก็ ข้า

1 สุขาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, v. 8.44 “หลังจากที่ข้าได้มาซึ่งโพธิแล้ว” หมายถึงหลังจากที่พระองค์ทรง
ประกาศความเป็นพระพุทธเจ้า และ “ประเทศพุทธร” หมายถึงการปรากฏ.

2 สุขาวดี-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, 9. 3.

ก็จะไม่ถึงซึ่งความรู้อันสมบูรณ์สูงสุด¹

และการเดินทางไปจนสุดหล้าฟ้าเขียว

ดูกร ภควัต หากในประเทศพุทธะของข้า มนุษย์ที่เกิดที่นั่นไม่มีพลังอันวิเศษและการควบคุมตนเอง เพื่อที่ว่าภายในเวลารวดเร็วเพียงพริบตานี้ เขาก็จะก้าวข้าม...ประเทศ ข้าก็จะไม่ถึงซึ่งความรู้อันสมบูรณ์สูงสุด²

ในทำนองเดียวกันการเดินทางทางอากาศจากและสู่ชาวดีด้วยความสะดวกสบายอย่างเต็มที่ ก็ได้มีการทำนายไว้ล่วงหน้า

ดูกร ภควัต หากเมื่อเข้าสู่โพธิแล้ว โภธิสัตว์ผู้ที่เกิดในประเทศพุทธะนั้นของข้า ไม่สามารถไปบูชาพุทธะอื่นๆ เป็นจำนวนหลายร้อยได้ หลังจากที่เขาได้ไปสู่ประเทศพุทธะอื่นๆ หลังจากที่เขาได้บริโภคอาหารเข้า... ด้วยวัตถุที่ให้ความสะดวกสบายทุกๆ อย่าง โดยพรของพุทธะแล้ว ข้าก็จะไม่ถึงซึ่งความรู้อันสมบูรณ์สูงสุด

หลังจากที่ได้เคารพบูชาพุทธะเป็นจำนวนหลายโกฏิแล้ว และหลังจากที่ได้ไปสู่หลายประเทศ โดยวิธีการอันมหัศจรรย์แล้ว และหลังจากที่เจ้าได้แสดงความรักและบูชาต่อหน้าสู่ขตะแล้ว พวกเขาจะเข้าสู่ชาวดีด้วยความอุทิศ³

นี่เป็นเนื่องจากว่าการพัฒนาที่มีหัตถ์จรรยทั้งหมดนี้เป็นเพียงผลที่เกิดจากพลังสร้างสรรค์อันยิ่งใหญ่ของพระบาฮาอุลลาห์ ดังที่เราได้เห็นแล้ว (หน้า 483-486) และตามที่พระลิขิตตะได้ทำนายไว้แล้วเช่นเดียวกันนั้น ก็รวมทั้งเป็นลำแสงเลยทีเดียว

ไม่ว่าในโลกแบบใดที่จะเท่ากับ (โดยจำนวน) เม็ดทรายแห่งแม่น้ำ

¹ สุชาวดี-วูหะ ที่ใหญ่กว่า, 8. 29.

² ได้อ่างมาก่อนหน้านี้แล้ว, 8. 5.

³ สุชาวดี-วูหะ ที่ใหญ่กว่า, v. 8. 21 และ 3. 21.

คงคา และประเทศอันไม่มีที่สิ้นสุด ที่นั่นและทุกๆ ที่ ข้าจะเปล่งลำแสง ออกไป เพราะว่าข้าได้ถึงซึ่งพลังนั้นแล้ว!

พระบาฮาอุลลาห์เองเปิดเผยให้เห็นถึงความสูงส่งอย่างน่าพิศวงที่มนุษย์ ยังต้องปีนป่ายขึ้นไปให้ถึง

คำทุกคำที่เปล่งออกมาจากพระโอษฐ์ของพระผู้เป็นเจ้านั้น ซึ่ง เปี่ยมด้วยพลังที่สามารถถอดถ่ายชีวิตใหม่เข้าไปในมนุษย์ทุกผู้ทุกนาม หากเจ้าเป็นผู้หนึ่งที่เข้าใจลึกลงข้อนี้ทุกสิ่งทุกอย่างที่ยิ่งใหญ่มหัศจรรย์ ที่เจ้าได้เห็นในโลกนี้ ล้วนเป็นผลของการกระทำจากเจตนารมณ์อันยิ่งใหญ่ของพระองค์ และจากจุดมุ่งหมายอันเที่ยงแท้ของพระองค์ เพียง การเปิดเผยคำว่า "ผู้ปรุปร่ง" ซึ่งออกมาจากพระโอษฐ์ของพระองค์ และประกาศสิ่งที่พระองค์ให้กับมนุษยชาติ นั้น พลังอันยิ่งใหญ่ นี้ สามารถปลดปล่อยความงามแห่งศิลปวัฒนธรรมมาเป็นเวลาอันยาวนาน ที่มีมนุษย์จะสามารถประดิษฐ์ได้ เป็นที่จริงแท้แน่นอนว่า นี่คือ ลัทธิที่แท้จริง ทันทีที่คำๆ นี้ถูกเอ่ยออกมา ก็ทำให้พลังสร้างสรรค์ซึ่ง สะสมอยู่ในตัวมนุษย์นั้นแปลงออกมาเป็นวิธีการ และเครื่องมือต่างๆ ที่จะทำให้ศิลปวัฒนธรรมนั้นเกิดขึ้นและเป็นไปอย่างสมบูรณ์ ผล สำเร็จอันน่ามหัศจรรย์ทั้งหมดที่เจ้ากำลังเป็นพยานรู้เห็น ณ บัดนี้ก็ เป็นผลโดยตรงของการเปิดเผยแห่งนามอันศักดิ์สิทธิ์นี้ ในอนาคตที่ กำลังจะมาถึงนั้น เจ้าจะเห็นสิ่งที่เจ้าไม่เคยได้ยินมาก่อนอย่างจริง แท้แน่นอน สิ่งนี้ได้กำหนดไว้แล้วในข้อกำหนดของพระผู้เป็นเจ้า และ ไม่มีใครจะเข้าใจสิ่งนี้ได้ ยกเว้นผู้ที่มีสายตาดำอันแหลมคม!

เนื่องจากพระองค์เป็นผู้ที่ได้ปลดปล่อยจิตของมนุษย์ และคำสอนของ พระองค์เป็นหนทางเดียวที่จะทำให้มนุษยชาติก้าวขึ้นไปสู่ศักยภาพอย่างเต็มที่

1 ได้อ้างมาก่อนหน้านี้แล้ว, 4. 7 โปรดสังเกตว่า ในที่นี้อ้างถึงประเทศซึ่งไม่ใช่ประเทศพุทธะ.

2 Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah, LXXIV, หน้า 142.

เมื่อมนุษย์ชาติผู้มีเอกภาพอย่างแท้จริงตัดสินใจก้าวไปทางนั้นแล้ว ลองคิดดูเถิดว่าเขาจะทำสิ่งอันเป็นมหัศจรรย์ได้อย่างไรบ้าง นั่นคือการเดินทางไปในเวลา การฝันแรงดังดูด ยาด้านโรคต่างๆ วงจรชีวิตที่ขยายกว้างขึ้น การเกิดที่ใช้สิ่งผิดปรกติ การบริหารจิต การสื่อสารทางจิต และการถ่ายทอดความคิด (เป็นสิ่งที่ค่อยๆ เกิดมาโดยที่มนุษย์ยังไม่ได้สัมผัส แต่เป็นที่เห็นแจ้งแล้วแก่พระสิทธิทัศนะ ผู้ได้ทำนายการเกิดสิ่งเหล่านี้ไว้)

ดูกร ภควัต หากในประเทศพุทธะของเจ้าประเทศนั้น ผู้ที่เกิดที่นั่นจะไม่ได้มีความสามารถในการรับรู้ถึงความคิดของผู้อื่น เพื่อที่ว่าอย่างน้อย เขาจะรับรู้ถึงการกระทำและความคิดของมนุษย์ผู้อื่นที่อยู่ในประเทศพุทธะอื่นๆ อันไกลถึงแสนนิตยะของโกฏี ข้าก็จะไม่ถึงซึ่งความรู้อันสมบูรณ์สูงสุด¹

ทุกสิ่งทุกอย่างนี้และที่มากมายกว่านี้จะได้กลายเป็นความจริง และดังที่พระบาฮาอูลลาห์ได้ให้ความมั่นใจกับเรานั้น แม้แต่ความเป็นพหูสูตก็สามารถเกิดขึ้นได้ในมิติของมนุษย์!

ในทำนองที่คล้ายกันนั้น ทันทีที่คำอันแสดงถึงความเป็นตัวข้า "ผู้เป็นพหูสูต" เปล่งออกมาจากปากของเจ้านั้น ทุกสิ่งทุกอย่างที่สร้างขึ้นจะก่อปรไปด้วยพลังที่จะเปิดเผยวิทยาศาสตร์อันนำมาหัตถ์ศรรย์ ทั้งนี้จะเป็นไปตามความสามารถ และข้อจำกัดต่างๆ และนอกจากนั้นก็ยังแสดงให้เห็นถึงวิทยาศาสตร์อันนำมาหัตถ์ศรรย์นั้นได้ ตามเวลาที่ผ่านไปโดยเป็นสิ่งทีส่งลงมาจากพระองค์ผู้ทรงพลังสูงสุด ผู้ผู้สิ้นทุกสิ่งทุกอย่าง ขอให้เจ้าได้รู้อย่างแน่นอนว่า การเปิดเผยชื่ออื่นๆ ทุกชื่ออื่นจะควบคู่ไปกับการเปิดเผยพลังอันศักดิ์สิทธิ์ที่ใกล้เคียงกัน ตัวอักษรทุกตัวที่เปล่งออกมาจากพระโอษฐ์ของพระผู้เป็นเจ้านั้นเป็นอักษรหลักและคำทุกคำที่พระองค์ผู้เป็นสายธารแห่งการเปิดเผยอันศักดิ์สิทธิ์นั้น

¹ สุชาวดี-วฤทะ ที่ใหญ่กว่า, 8. 9.

คือคำหลักและข้อเขียนของพระองค์คือข้อเขียนหลัก ผู้ที่เข้าใจลึกจะ
ข้อนี้ จะเป็นผู้ที่มีความดี¹

และนี่ก็คือสิ่งที่พระลัทธิตถะยืนยัน ด้วยคำพูดของอมิตาภา

ดูกร ภควัต หลังจากที่เราได้เข้าสู่โพธิแล้ว หากผู้ที่เกิดในประเทศ
พุทธะของข้า จะไม่ได้เล่าเรื่องของกฏหมายซึ่งควบคุมเกี่ยวกับความเป็น
พหูสูต ข้าก็จะไม่ถึงซึ่งความรู้อันสมบูรณ์สูงสุด²

แต่พระลัทธิตถะก็ได้บอกเราด้วยว่า กุญแจสู่ความเป็นพหูสูตนั้นอยู่ใน
ธรรมชาติของอมิตาภา นั่นคือคำสอนของพระบาฮาอุลลาห์

คำทำนายของพระลัทธิตถะเกี่ยวกับเมตไตรย-อมิตาภา และธรรมชาติของ
พระองค์นั้นมีมาก และถูกต้องเสียจนเราจะปฏิเสธไม่ได้เลยว่า คำทำนายนั้นมา
รวมอยู่ในองค์ของพระบาฮาอุลลาห์และศาสนาของพระองค์ แต่อย่างไรก็ตาม
ก็ยังคงต้องมีผู้ที่ เมื่อได้เผชิญหน้ากับความจริงทั้งหมดแล้ว กลับปิดตาและไม่
ยอมมองให้เห็นหลักฐานต่างๆ ที่เบื้องหน้าเขา ในทางตรงกันข้าม เขากลับมองหา
“ข้อเท็จจริง” โดยเอาเนื้อแท้ที่เป็นส่วนรวมมาแยกเป็นส่วนๆ เสร็จแล้วเขาก็
พิจารณาตรวจสอบชิ้นส่วนเหล่านั้น เพื่อที่จะให้พบกับ “สิ่งอันเป็นสุดท้าย” พวกเขา
เขากระทำการอย่างไม่ได้ผลอันใด เพราะ “สิ่งอันเป็นสุดท้าย” นั้นกลายเป็น
ความว่างเปล่า ดังนั้น การค้นหาในทำนองนี้จะจบลงด้วยความไร้ประโยชน์ทุก
ครั้ง เพราะเขาไม่สามารถจะใช้สิ่งที่เขาค้นพบ นั่นคือความว่างเปล่า ผู้ค้นหาแบบ
นี้จะสูญเสียจุดมุ่งหมายของชีวิต และท่องเที่ยวโดยไร้จุดหมาย และก้มลงจนจมูก
จรตพื้นเพื่อค้นหาแสงสว่างใต้ก้อนหิน ในขณะที่เขาสามารถที่จะเห็นแสงอาทิตย์
ที่กำลังโผล่พ้นขอบฟ้าได้ เพียงแต่เขาจะลุกขึ้นยืนตรงและมองไปที่ขอบฟ้าทั้ง
หมด หากเราเอาคำทำนายบางบทมาแยกออกจากทั้งหมด หรือนำมาแยกออก
จากกัน มันอาจดูเหมือนเป็นจินตนาการอย่างหนึ่ง หรืออาจมองเห็นว่าไม่มี

¹ *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, LXXIV, หน้า 142.

² *สุชาวดี-วายุหะ* ที่ใหญ่กว่า, 8. 23.

อะไรสัมพันธ์กันเลย ดังที่พวกที่อยู่ในยุคโบราณมองเห็น แต่หากเรามองคำทำนายนั้นเป็นองค์รวมในลักษณะที่เป็นต้นกำเนิดตามคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของฮินดู และพุทธ รวมทั้งมองรายละเอียดในชีวิตของพระบาฮาอุลลาห์ องค์บ๊าบ และ अबดุล-บาฮา คำสอนของพระองค์ทั้งสาม ระเบียบทางบริหารของบาไฮ บรรดาสาวกและผู้ติดตามพระองค์ทั่วโลก และเงื่อนไข รวมทั้งการเกิดของโลกปัจจุบันของเราแล้ว คำถามและปัญหาต่างๆ ที่จะพึงมีในคำทำนายอันน่ามหัศจรรย์ ก็จะเปิดเผยให้เห็นคำตอบอย่างชัดเจน

คำทำนายของพระสิทธิตถะเห็นได้แจ่มชัดเกินกว่าที่จะมีใครจะพยายามปฏิเสธ¹ ความถูกต้องในคำประกาศของพระบาฮาอุลลาห์ ที่ว่าเป็นผู้ที่มาตามสัญญา หากเราอมรับคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของพุทธ และคำทำนายในคัมภีร์นั้น เราต้องยอมรับพระบาฮาอุลลาห์ และศาสนานี้เรื่องรองของพระองค์ ว่าเป็นธรรมะอันบริสุทธิ์ที่เปิดเผยต่อสายตาของเราอีกครั้งหนึ่ง หรือมิฉะนั้นก็ต้องปฏิเสธทุกสิ่งทุกอย่าง รวมทั้งคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์นั้นด้วย ซึ่งก็เท่ากับว่าไม่มีอะไรจะต้องพิจารณาอีกต่อไป เพราะเหตุว่าหนังสือเล่มนี้เขียนขึ้นด้วยจุดมุ่งถึงผู้ที่เรียกตนเองว่าเป็นผู้ที่อุทิศต่อธรรมะของพระสิทธิตถะ และเป็นผู้ที่เรียกตนเองว่าเป็นชาวพุทธ สำหรับพวกเขาชาวพุทธนั้น คำสั่งของพระสิทธิตถะต่ออานนท์ และเวเทหิ ที่ให้การสื่อผ่านให้ได้ซึ่งข้อความตามคำทำนายไปสู่ว่า “มนุษย์ผู้ที่เอนอากต” จำเป็นต้องค้นพบ อมิตาภาและสุขาวดีของพระองค์ เราคือมนุษย์

1 หรือแม้แต่นิยายทางพุทธ (เถรวาท มหายาน เป็นต้น) ก็ไม่สามารถอ้างได้ว่าคำทำนายอันวิเศษใน *มหาสุทนต์สูตร* (ทีฆนิกาย) ในคัมภีร์บาลีนั้น รวมทั้งใน *มหาสุปนิสสูตร* และ *อนาคตวงศ์* ของเถรวาทนั้นจะได้รับการยอมรับโดยนิกายใดนิกายหนึ่ง ในขณะที่คำทำนายอันวิเศษใน *สุขาวดี-วายุหะ* และ *อามิตย ฌนยสูตร* เกี่ยวเนื่องกับพวกมหายาน เนื่องจากคำทำนายทั้งหมดนั้นได้เห็นแจ่มแล้วด้วยการมาถึงขององค์บ๊าบ (อวโลกิตศวรร) และพระบาฮาอุลลาห์ (เมตไตรย-อมิตาภา) และหลักฐานก็มีปรากฏให้เห็นมากมายเพียงพอ ในหนังสือเล่มนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า คำทำนายจากข้อความทั้งหมดแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า วาจาที่พระสิทธิตถะได้เอ่ยเอื้อนออกมานั้นเกี่ยวพัน และมุ่งไปสู่บุคคลทั้งสามแห่งศาสนาบาไฮและกฏแห่งโลก.

เหล่านั้น และอนาคตที่กล่าวถึงไว้ก็คือเวลานี้นั่นเอง แต่สำหรับมนุษย์ผู้มีตาแต่ปฏิบัติที่ จะมองให้เห็นนั้น เรามีแต่ความเสียใจอย่างแท้จริง เพราะเมฆหมอกแห่งความคลางแคลงและความมึนงงได้ถูกขจัดไปสิ้นแล้ว และดวงตะวันแห่งบารมีก็ได้ปรากฏขึ้นแล้ว

ผู้นำสาสน์อันศักดิ์สิทธิ์ที่ทุกพระองค์ได้บำเพ็ญประกาศถึงความยิ่งใหญ่และเรื่องราวของผู้หยุดยุค นั่นคือ พระบาฮาอุลลาห์ ในทำนองเดียวกับคำกล่าวที่พระสิทธัตถะเคยกล่าวไว้ว่า

ดูกร อานนท์ หากกล่าวอย่างชาญฉลาด จะกล่าวได้ว่า โลกนั้น
เรียกย่อๆ ว่าสุชาติ แต่ก็ไม่ได้เต็มที่

ดูกร อานนท์ แม้แต่ระยะเวลาหนึ่งก็มาถึงจุดจบได้ ในขณะที่
ที่มีการกล่าวเยินยอเหตุแห่งความสุขในโลกสุชาตินั้น แต่ก็ยังเป็น
ไปไม่ได้ที่จะมาถึงจุดจบนั้นๆ¹

คัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาอื่นก็เต็มไปด้วยการสรรเสริญพระบาฮาอุลลาห์ เนื่องจากว่าจะมีใครนอกจากอวตารที่จะสามารถให้คุณค่าต่อแนวความคิดและสรรเสริญความยิ่งใหญ่ของอวตาร แน่نونจะต้องไม่ใช่ “บุคคลแห่งโลก” แน่نون ผู้น้อยย่อมไม่มีความสามารถเอื้อมถึงผู้ที่ยิ่งใหญ่กว่า ดังที่พระสิทธัตถะ กล่าวถึงอมิตาภาว่า “พุทธะเท่านั้นที่จะรู้ถึงคุณงามความดีของพุทธะ ไม่ใช่เทพ นาค หรืออสูร มันไม่มีทางเป็นเช่นนั้นไปได้ เมื่อมีการปรากฏซึ่งความรู้ของพุทธะ”²

มนุษยชาติโดยทั่วไปนั้น เมื่อหมกมุ่นอยู่กับความคลางแคลงและเรื่องราวโลก ก็ย่อมไม่สนใจและไม่สามารถที่จะเห็นแสงที่เห็นขึ้นไป นั่นคือ ผู้ที่นำความสว่างมาสู่โลก นั่นเป็นเพราะเขาเหมือนคนตายและตาบอด แต่บรรดาผู้แสวงหาที่แท้จริง ผู้ตั้งใจมั่นพยายามและใช้เหตุผลอย่างไม่ย่อท้อในการค้นหาสิ่งนั้น

1 สุชาติ-วายุหะ ที่ใหญ่กว่า, 24.

2 ได้อ้างมาก่อนหน้านี้แล้ว, 44. 8.

จะได้เห็นอย่างแม่นยำว่าคำทำนายของพระลิขิตขณะนั้นได้ปรากฏขึ้นแล้ว ในรายละเอียดอย่างที่สุดด้วยองค์ขององค์บ๊าบ พระบาฮาอูลลาห์ และอับดุล-บาฮา พระลิขิตขณะเตือนเราไว้ไม่ให้หวั่นไหวของเรามาบังตาเราไม่เห็นลัจจะ

ผู้ที่ไม่ได้ประกอบกรรมดีจะไม่ได้ยินเสียงของข้า แต่ผู้ที่เป็นวีรบุรุษและเป็นผู้ที่สมบูรณ์นั้นจะได้ยินคำกล่าวนี

และสำหรับผู้ที่ได้เห็นพระเจ้าแห่งโลก ผู้ตรัสรู้แล้ว ผู้นำแสงมาให้ และผู้ที่ได้ยินและเคารพกฎหมายอย่างเคร่งครัด จะได้รับความสุขอันสูงสุด

บุคคลชั้นต่ำผู้มีจิตใจสกปรก จะไม่มีวันได้ชื่นชมยินดีในกฎแห่งพุทธะ ผู้ที่ได้มีการเคารพบูชาในประเทศพุทธะ จะได้เรียนรู้การรับใช้ของพระเจ้าในสามโลก¹

และพระองค์ผู้เป็นพระเจ้าแห่งโลกทั้งสาม นั่นคือ พระบาฮาอูลลาห์ กล่าวตรงกันว่า

ดูกร เกาที่หายวับไป! จงสละความสงสัยและบรรลुरूระดับสูงสุดของความมั่นใจ จงเปิดเผยดวงตาแห่งธรรม เพื่อว่าเจ้าจะได้ผลความงามอันผุดผาดแล้วร้องว่า ความบริสุทธิ์เป็นของพระผู้เป็นนาย พระผู้สร้างที่ล้ำเลิศที่สุด

ดูกร บุตรแห่งกิเลส! จงสดับฟังสิ่งนี้ โลกียจักหุจะไม่มีวันเห็นความงามนิรันดร์ และหัวใจที่ไร้ชีวิตจะไม่ยินดีต่อสิ่งใด นอกจากบุหงาที่ร่วงโรย เพราะสิ่งเหมือนกันแสวงหาสิ่งเหมือนกัน และยินดีต่อการอยู่กับประเภทเดียวกัน

ดูกร บุตรแห่งธุลี! จงปิดตาของเจ้า เพื่อว่าเจ้าจะได้เห็นความงาม

¹ สุชาวดี-วูหะ ที่ใหญ่กว่า, 44 (1. 3) และธรรมบท, v. 174 "โลกนี้มีดับอดไปแล้ว น้อยคนนักที่จะมองเห็น..."

ของเรา จงปิดหูของเจ้า เพื่อว่าเจ้าจะได้ยินเสียงเพลงอันไพเราะของเรา
อย่าติดอยู่ในวิชาที่เจ้าเรียนมา เพื่อว่าเจ้าจะได้เข้าถึงความรู้ของเรา
และอย่าติดอยู่กับความร่ำรวย เพื่อว่าเจ้าจะได้รับส่วนแบ่งจากมหา-
สมุทรแห่งความมั่งคั่ง ไม่รู้สิ้นของเราไปชั่วกาลนาน จงอย่าพิศสิ่งใด
นอกจากความงามของเรา จงอย่าสดับฟังสิ่งใด นอกจากวัจนะของเรา
จงชะล้างวิชาทั้งหมดออกไปให้เหลือแต่ความรู้ของเรา เพื่อว่าด้วย
ทรรคนะอันแจ่มชัด ด้วยหัวใจที่บริสุทธิ์และสดับรับฟัง เจ้าจะได้
เข้ามาในราชสำนักแห่งความวิสุทธิของเรา¹

และก็อีก

ดูกร มนุษย์ผู้มีสองตา! จงปิดตาหนึ่งและเปิดอีกตาหนึ่ง จงปิด
ตาที่มองโลกและทุกสรรพสิ่งในโลก และเปิดอีกตาหนึ่ง เพื่อมองความ
งามอันวิสุทธิของพระผู้เป็นที่รักยิ่ง

ดูกร สหาย! จงอย่าละทิ้งความงามอันนิรันดรเพื่อความงามที่จะ
ต้องมลายไป และจงตัดเสนาหากับโลกแห่งธุลีนี้²

1 The Hidden Words of Baha 'u' llah, ตอน II vv (9-11).

2 ได้อย่างมากก่อนหน้านี้แล้ว, ตอน 2 vv (12, 14).

18

ระเบียบบริหารของบาไฮ สงฆ์ใหม่

พระเป็นของการเกิดแห่งผู้รู้ตื่น

พระเป็นของการสอนกฎที่แท้จริง

พระเป็นของระเบียบที่สอดคล้องประสานกัน

พระเป็นของความเคร่งครัดสำหรับผู้ที่ชีวิตอยู่อย่างสอดคล้องประสานกัน¹

เราได้มีการชี้แจงมามากพอแล้วว่าระเบียบแห่งโลกของพระบาฮาอูลลาห์นั้นประกอบด้วยกลไกในการบริหารกิจการแห่งมนุษย์ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ ดังนั้น ณ จุดนี้สิ่งที่เราจะกล่าวถึงก็คือ บทสรุปโดยย่อในโครงสร้างและหน้าที่ต่างๆ อย่างไรก็ตาม เราต้องเข้าใจด้วยว่า ระบบการบริหารของบาไฮนั้นไม่ได้เป็นเพียงการประมวลกระบวนการในการปฏิบัติต่างๆ แต่เป็นมาตรฐานสำหรับความสัมพันธ์และความรับผิดชอบของบุคคลและสังคมผสมผสานกับคุณค่าทางจริยธรรม ซึ่งเกิดขึ้นมาจากการเคารพบนอบต่อผู้นำ

¹ ธรรมบท, v 194.

ศักดิ์สิทธิ์ผู้ยิ่งใหญ่ นั่นคือ พระบาฮาอุลลาห์ ซึ่งเป็นหลักยึดเกาะเบียบแห่งโลกทั้งหมด ดังพระองค์ยืนยันเองว่า

ขอจงอย่าคิดว่า เราได้เปิดเผยให้เจ้าทราบเพียงกฎหมายปฏิบัติ แต่เราได้เปิดเผยนึกขุดเหล้าองุ่น¹ ด้วยนิ้วแห่งอำนาจและพลัง และนี่ก็เป็นประจักษ์พยานแห่งการเปิดเผยอันศักดิ์สิทธิ์ ดูกร ผู้ที่มีวิสัยทัศน์ภายใน ขอให้ตั้งมั่นอยู่กับสิ่งนี้ ... เมื่อใดก็ตามที่กฎหมายของข้าปรากฏขึ้นแจกเช่นดวงตะวันในสวรรค์แห่งคำเอ่ยอ้อนของเจ้า กฎนั้นจะต้องได้รับการเคารพโดยทุกๆ คน ถึงแม้ว่าบัญญัติของเจ้าจะทำให้สวรรค์แห่งศาสนาต่างๆ ศาสนาต้องแตกสลายลง²

ทันทีที่บุคคลหนึ่งยอมรับด้วยพลังความต้องการของตนเอง³ ซึ่งศาสนาของพระบาฮาอุลลาห์ และแสวงหาความร่วมมือเป็นหนึ่งในศาสนานั้นแล้ว เขาจะได้รับการหนทางทั้งหมดที่จะเปิดให้เขาปรับปรุงตัวตนที่แท้จริงของเขา และรวมทั้งสังคมของมนุษย์ด้วย เอกภาพและความสอดคล้องประสานคือประเด็นหลักที่มีการย้ายอยู่เสมอในการบริหารของบาไฮ และมีการชี้ให้เห็นว่าพลังที่จะเชื่อมต่อความเป็นเอกภาพและความสอดคล้องประสานก็คือ ความยุติธรรม แต่นี่คือความยุติธรรมที่ตั้งอยู่บนฐานของระบบคุณค่าที่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งได้ขยายจิตสำนึกของแต่ละบุคคล เพื่อโอบอุ้มแนวความคิดอันเป็นสากลของมนุษย์

พระองค์ผู้ยิ่งใหญ่ได้กล่าวไว้ว่า : ดูกร มนุษย์ผู้เป็นที่รักทั้งหลาย!

1 "เหล้าองุ่นที่วิเศษ" ในที่นี้ใช้ในความหมายทางจิตวิญญาณ สิ่งเสพติดนั้นถูกห้ามไว้ในศาสนาบาไฮ พระลิขิตต่อกษัตริย์กษัตริย์ในทำนองเดียวกันว่า ข้าได้นำเจ้ามาสู่ทะเลสาบแห่งอัมไบเรีย ซึ่งจะชำระล้างความต้องการอันชั่วร้ายออกไป ข้าได้ให้เครื่องดื่มอันวิเศษแก่เจ้า ซึ่งคือการรับรู้สิ่งจะ และใครก็ตามที่ดื่มเครื่องดื่มอันวิเศษนี้แล้วจะเป็นอิสระจากสิ่งเร้า ความปรารถนาและการกระทำผิดต่างๆ" มหาวรรค, vi 29.

2 *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, CLV, หน้า 332-3.

3 ผู้ที่ยอมรับว่าพระบาฮาอุลลาห์คือ ผู้ที่พระเจ้าเป็นผู้ส่งมาสำหรับยุคสมัยนี้เป็นบาไฮ ไม่มีพิธีรองอื่นใด การประกาศศรัทธาต่อพระบาฮาอุลลาห์ต้องกระทำต่อองค์การบริหารของบาไฮ ณ ที่อยู่อาศัยของบุคคลนั้น ด้วยการกระทำต่างๆ นี้ ผู้ที่เพ่งเป็นบาไฮย่อมมีสิทธิเดียวกันกับบาไฮคนอื่นไม่ว่าที่ใด.

อาสาแห่งเอกภาพได้ถูกยกขึ้นให้สูงแล้ว ขอจงอย่าได้ถือว่าเจ้าเป็นคนแปลกหน้าต่อกันเลย เจ้าล้วนเป็นผลไม้ที่มาจากต้นไม้ต้นเดียว และล้วนเป็นใบไม้ที่อยู่บนกิ่งๆ เดียว เราตั้งความหวังไว้ว่า แสงแห่งความยุติธรรมจะฉายมาสู่โลก ปกป้องโลกจากความโหดร้ายทารุณ ... บุคคลผู้หนึ่งแหละที่อุทิศตนในวันนี้เพื่อมนุษยชาติทั้งมวล ... ความภูมิใจของเขาไม่ได้อยู่ที่การรักประเทศชาติของเขา แต่อยู่ที่การรักโลกทั้งโลก ผืนแผ่นดินทั้งหมดในโลกคือประเทศๆ เดียว และมนุษยชาติทั้งมวลคือประชาชนในประเทศนั้น¹

องค์บáb ได้สร้างปฏิทินใหม่โดยใช้ระบบเวลาทางสุริยะ และใช้กันในหมู่ชาวบาไฮทั่วโลก ปฏิทินนี้แบ่งวันในปีออกเป็นช่วงเวลาสิบเก้าช่วง โดยแต่ละช่วงมีสิบเก้าวัน เพื่อความสะดวก เราเรียกช่วงเวลานี้ว่า “เดือน” และแต่ละเดือนใช้ชื่อเรียกที่อยู่บนฐานของสัญลักษณ์อันศักดิ์สิทธิ์ เช่น ความเรื่อรอง ความงาม เกียรติยศ ความรู้ ความเมตตา เป็นต้น (และห้าวันในปีอธิกสุรทิน) วันเหล่านี้จะเกิดขึ้นระหว่างวันสุดท้ายของเดือนที่สิบแปดและวันแรกของเดือนที่สิบเก้า ปฏิทินของบาไฮมีข้อดีอย่างยิ่งในแง่ความเป็นเอกภาพในจำนวนวันในแต่ละเดือน ไม่เหมือนปฏิทินอันที่ใช้น้อยๆ ทุกวันนี้ ปีใหม่ของบาไฮกำหนดว่าวันที่กลางวันและกลางคืนยาวเท่ากันในฤดูใบไม้ผลิ นั่นคือวันที่ 21 มีนาคม ในวันแรกของเดือนบาไฮแต่ละเดือน² นั้น สมาชิกทุกคนในชุมชนบาไฮในแต่ละท้องถิ่นจะมา

¹ *Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah*, หน้า 218, 250.

² มหาปรินิพพาน สุตตันตะ, I “อานนท์ เจ้าได้ยินหรือไม่ว่า พวกวชิรชนี่นรวมตัวชุมนุมกันในที่สาธารณะอย่างเต็มที่และบ่อยครั้ง อานนท์ ตราบใดที่วชิรชนี่นรวมตัวชุมนุมกันในที่สาธารณะอย่างเต็มที่และบ่อยครั้ง พวกเขาจะไม่ถอยหลังและจะก้าวหน้าไป ตราบใดที่เขาพร้อมตัวกันและมีความเห็นสอดคล้องกัน ตราบใดที่เขาให้ความเคารพต่อผู้ที่อาวุโสกว่า ตราบใดที่เขาให้เกียรติแก่สตรีเพศ ตราบใดที่เขาเคร่งศาสนา และปฏิบัติพิธีกรรมที่ถูกต้อง ตราบใดที่เขาให้ความคุ้มครอง ปกป้องและสนับสนุนผู้ศักดิ์สิทธิ์ พวกวชิรชนี่นจะไม่ถอยหลังและจะก้าวหน้าไป... เมื่อข้ออยู่ที่เวลาสี่ ข้าได้สอนเงื่อนไขแห่งความเป็นอยู่ที่ดีแก่พวกวชิรชนี่น...”

รวมตัวกันที่จุดนัดชุมนุม นั่นคือ ห้องประชุมในบ้านของชาวบาไฮคนใดคนหนึ่ง เพื่อจุดประสงค์ในการ “สร้างเสริมความแข็งแกร่งในความเป็นภราดรภาพ และความเข้าใจซึ่งกันและกัน” ในระหว่างพวกเขา ดังที่พระบาฮาอุลลาห์ได้กำหนดไว้

การรวมตัวกันนี้เรียกว่า “การเฉลิมฉลอง” และมันก็เป็น การเฉลิมฉลองจริงๆ ทั้งในทางจิตวิญญาณและทางวัตถุ การรวมตัวกันนี้ประกอบด้วยสามส่วน ส่วนแรกอยู่ในลักษณะอนุทิศ ซึ่งมีการสวดมนต์และอ่านคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ รวมทั้งการร้องนั้มนัสการด้วย การปฏิบัตินี้เป็น การสร้างบรรยากาศที่ซึมซับและควบคุมทั้งส่วนแห่งการป้รึกษาที่จะตามมา และการเข้าเป็นสังคมนเดียวกัน เมื่อการเฉลิมฉลองสิ้นสุดลง ในช่วงเวลาแห่งการป้รึกษาที่ตามมา นั้นประกอบด้วยข่าวกิจกรรมของชุมชน ข้อเสนอแนะและคำปรึกษา ด้วยวิธีนี้ ชาวบาไฮทุกคน จะได้มีส่วนร่วมในกิจการแห่งชุมชนของเขา ในขณะที่เขาจะ ได้เรียนรู้ว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้างในส่วนอื่นๆ ของโลกบาไฮ การเฉลิมฉลองที่มีลักษณะทางบริหารนี้ ถือเป็น ส่วนที่สอง และเมื่อส่วนนี้จบลงก็ จะมีการบริการเครื่องดื่ม และสมาชิกสามารถท้าคความรู้จักกันอย่างอิสระและไม่เป็นทางการ นี่คื้เป็นส่วนสุดท้ายของการเฉลิมฉลอง

เนื่องจากว่าการรวมตัวกันนี้จะเกิดขึ้นทุกสัปดาห์ จึงเรียกว่าการเฉลิมฉลองสัปดาห์ ชาวบาไฮในท้องถิ่นนั้นหรือจากที่อื่นโดยมีบัตรแสดงตน ทุ่กๆ คนไม่ว่าเขาจะมาจากที่ใดก็ตาม จะได้รับการต้อนรับสู่การเฉลิมฉลองนี้ ไม่ว่าเขาจะอยู่ที่ใดก็ตามในวันนั้น

ในระหว่างการเฉลิมฉลองสัปดาห์นี้ ชาวบาไฮทุกคนได้มีโอกาสในการรู้จักสมาชิกอื่นๆ ในชุมชนของตน และในโอกาสเดียวกันนี้จะเกิดกระบวนการในการเลือกตั้งองค์กรการปกครองที่รับกับข้อบังคับในศาสนา องค์กรทางการบริหารนี้แหละที่เป็นสิ่งใหม่ในศาสนาของเมตไตรย-อมิตาภา—พระบาฮาอุลลาห์—ที่มีการตั้งจากการแนะนำสั่งสอนของพระองค์

พระองค์เจ้าได้สั่งสอนไว้ว่า ในทุ่กๆ เมืองนั้นต้องมีการตั้งสถานแห่งความยุติธรรม ซึ่งจะมีที่ป้รึกษาตามจำนวนของบาฮา (9) และหาก

จำนวนนั้นมากกว่า 9 ก็ไม่เป็นไร พวกเขาจะต้องเป็นผู้ที่องค์ผู้มีความ
 กรุณาอันยิ่งใหญ่ให้ความไว้วางใจในท่ามกลางมนุษย์ทั้งหลาย และ
 ต้องถือตนว่าเป็นผู้ที่จะได้รับคำสั่งจากพระผู้เป็นเจ้า ให้เป็นผู้ปกป้อง
 รักษาทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่บนโลก พวกเขาต้องร่วมปรึกษากัน และจะ
 ต้องคำนึงถึงประโยชน์แห่งผู้รับใช้พระผู้เป็นเจ้า เพื่อพระผู้เป็นเจ้า ให้
 เท่าเทียมกับที่เขาจะคำนึงถึงประโยชน์แห่งตนเอง และเลือกกระทำแต่
 ในสิ่งที่เหมาะสมและถูกต้อง¹

องค์กรบริหารเหล่านี้ที่ในปัจจุบันเรียกว่า ธรรมสภาบาไฮท้องถิ่น และมีการ
 การเลือกตั้งสมาชิกปีละครั้งในแต่ละท้องถิ่น โดยผู้ใหญ่วาบาไฮในชุมชนนั้น²
 วันที่กำหนดไว้ให้เป็นวันเลือกตั้ง คือวันแรกของการเลี้ยงฉลองริตวาน นั่นคือ
 วันที่ 21 เมษายน และการเลือกตั้งนั้นเป็นแบบฉับโดยอาศัยการนำโดยการ
 สวดมนต์และธรรมะ ผู้ใหญ่ทุกคนสามารถเลือกตั้งและได้รับเลือกตั้งในครั้ง
 นี้เงื่อนไขในการเลือกตั้งอยู่ที่จิตใจอันสูงส่งและการยึดถือความถูกต้อง ซึ่งสอง
 สัญลักษณ์นี้คือจุดเน้นนำในการคัดเลือกสมาชิกของธรรมสภาบาไฮ และการซื้อ
 ขายเสียงเพื่อชิงตำแหน่งทางการเมืองนั้น ผู้สมัครมักจะต้องให้คำสัญญาต่าง
 นานา ทั้งที่มีและไม่มีความเป็นไปได้ แต่ในสภาซึ่งมีการเฉลิมฉลองทุกสิบเก้าวัน

¹ กิตาป-อิ-อัคดาส, โดยบาฮา-อูลลาห์ ดุ มหาปรินิพพาน สุตตันตะ, I ประกอบ "ดูกร ข้าจะสอนให้เจ้า
 รู้จักความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน จงฟังให้ดีและข้าจะพูด ดูกรภิกษุ ตราบใดที่เหล่าพี่น้องรวมตัวชุมนุม
 กันในที่สาธารณะอย่างเต็มทีและบ่อยครั้ง รวมตัวกันด้วยความเห็นที่สอดคล้องกัน และปฏิบัติกิจ
 ของสงฆ์ด้วยความสอดคล้องกัน ตราบใดที่ผู้อาวุโสของเขาปฏิบัติอย่างยุติธรรม ตราบใดที่เหล่าพี่
 น้องให้ความเคารพ ให้เกียรติ บูชา และสนับสนุนผู้อาวุโสของเขา และปฏิบัติตามคำพูดของเขา ตราบ
 ใดที่เหล่าพี่น้องไม่ตอกย้ำใจใต้อิทธิพลของความมอยาก และอ้อมเอิบในพรของศาสนา เพื่อที่มนุษย์ผู้
 เป็นคนดีและศักดิ์สิทธิ์จะได้มาสู่เขา และอยู่กับพวกเขาอย่างสงบ ตราบใดที่เหล่าพี่น้องไม่หลงติด
 ยึดกับความต่ำทรามและความเกียจคร้าน... ตราบนั้น เหล่าสงฆ์จะไม่ถอยหลัง แต่จะก้าวหน้าไป".

² เนื่องจากภาระหน้าที่ขององค์กรเหล่านี้ไม่ได้เข้าไปแทนที่หรือซ้ำซ้อนกับอำนาจชุมชนท้องถิ่นหรือแห่ง
 ชาติ และมุ่งเน้นภารกิจหลักไปยังการให้การศึกษาระดับจิตวิญญาณ และดำเนินการไปในทางขึ้นและ
 ป้องกัน องค์กรเหล่านี้ยังไม่ได้ชื่อว่า "สภาแห่งความยุติธรรม" ("ผู้ใหญ่" หมายถึงผู้ที่อายุ 21 ปี).

นั้น ชาวบาไฮจะได้พบกันทุกสิบเก้าวันในหนึ่งปีเป็นอย่างน้อย ดังนั้น การซื้อขายเสียงหรือการหลอกลวงต่างๆ นานา ก็ไม่มีความจำเป็น ผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกของธรรมสภาบาไฮ ไม่ได้มีสิทธิหรืออำนาจพิเศษประการใด เพราะจะเป็นการฝ่าฝืนคำสอนของพระบาฮาอุลลาห์ที่ห้ามการตั้งคณะสงฆ์หรือชนชั้นหรือการสร้างเสริมอำนาจของบุคคล

สมาชิกของธรรมสภาบาไฮจะถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกองโกอันศักดิ์สิทธิ์ของระเบียบแห่งโลกของพระบาฮาอุลลาห์ และพยายามก่อประโยชน์อันดีที่สุดโดยการทำงานเพื่อให้การบริหารทางศาสนาเป็นไปได้อย่างเต็มที่ และพวกเขาก็ถูกเรียกโดยชาวบาไฮให้มาปฏิบัติภารกิจนี้ อับดุล-บาฮาได้กำหนดไว้โดยชัดเจนถึงความรับผิดชอบในการเผยแผ่กฎระเบียบของศาสนาบาไฮ และการนำพาและปกป้องชุมชนผู้เชื่อถือในท้องถิ่นของเขตปกครองของธรรมสภา รวมทั้งความไว้วางใจและความเคารพที่สมาชิกต้องมีต่อธรรมสภา

ธรรมสภาเหล่านี้เปรียบดั่งโคมไฟส่องแสง และเป็นสวรรค์อันรื่นรมย์ ที่ความหอมหวานแห่งความศักดิ์สิทธิ์นั้นขจรกระจายไปทั่วทุกเขตแดน และแสงแห่งความรู้ที่นั่นแผ่กระจายไปในหมู่สิ่งมีชีวิตทั้งหมด จากธรรมสภาเหล่านี้ จิตวิญญาณแห่งชีวิตแผ่ออกไปทุกทิศทางธรรมสภาข้างเป็นจุดกำเนิดแห่งความก้าวหน้าของมนุษย์ในทุกเวลา และในเงื่อนไขต่างๆ ประการ... ทุกๆ คนมีหน้าที่ที่จะต้องไม่กระทำการสิ่งใดโดยไม่ขอคำแนะนำจากธรรมสภาก่อน และต้องเคารพเชื่อฟังคำแนะนำบอกกล่าวด้วยจิตใจอันล้าลึก และยอมปฏิบัติตามคำแนะนำบอกกล่าวนั้น เพื่อที่ว่ากิจการต่างๆ จะได้เป็นระเบียบเรียบร้อย...

หากหลังจากที่ได้มีการถกเถียงปรึกษาหารือกัน และได้ข้อสรุป

1 "ไม่มีความแตกต่างใดๆ ระหว่างสงฆ์ที่ได้กล่าวคำสาบาน และฆราวาสซึ่งมีชีวิตอยู่กับครอบครัวของเขา มีฤทธิที่ถูกต้อง และมีผู้เป็นเจ้าของบ้านที่ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งของฤทธิ" พุทธจรีต, vv. 15-22 1533.

โดยพร้อมเพรียงกันแล้ว ก็เป็นการดี แต่หากเกิดความแตกต่างในความเห็นขึ้น ก็ให้ใช้ระบบเสียงข้างมากเป็นตัวตัดสิน¹

ในระบบทางการเมืองนั้น ผู้ที่มีความเห็นเป็นฝ่ายข้างน้อยมัก “ยึดติด” กับความเห็นของตนเอง โดยตั้งตนเป็นฝ่ายค้านของเสียงส่วนใหญ่ แต่ในการบริหารของบาไฮนั้น จะไม่มีกรณีขัดขวางใดๆ เกิดขึ้น นั่นคือ หากได้มีการตัดสินในประเด็นใดว่าถูกต้องเหมาะสมแล้ว สมาชิกทุกๆ คนไม่ว่าจะเป็นส่วนที่เห็นด้วยหรือส่วนที่ค้านก็ตาม ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในการตัดสินใจนั้นให้ลุล่วงไปด้วยดี²

ธรรมสภาบาไฮจึงผิดไปจากระบบทางการเมือง และจากการที่เสียงส่วนน้อยต้องเต็มอกเต็มใจใช้ความพยายามในการปฏิบัติตามข้อตัดสินของเสียงส่วนใหญ่ นั้น ทำให้สามารถนำชุมชนไปสู่สิ่งที่ดีได้โดยรวดเร็ว หากข้อตัดสินนั้นถูกต้อง หรือไม่ก็สามารถทำการปรับแต่งใหม่ เพราะเห็นความไม่ถูกต้องได้อย่างรวดเร็ว และเมื่อศึกษาข้อผิดพลาดประการใดแล้ว ก็สามารถปรับใช้วิธีอื่นที่จะทำให้เกิดผลอันสมบูรณ์

¹ *God Passes By*, หน้า 332 ท่านไซกี เอ็ฟเฟนต์ 1944 Baha'i Publishing Trust, Wilmette, อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา “มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับทุกคนที่จะไม่กระทำใดๆ โดยไม่ได้ปรึกษา Spiritual Assembly” โดยในข้อความที่กล่าวนี้ คำว่า “กระทำใดๆ” มีความหมายเกี่ยวกับเรื่องราวทางศาสนาและทำให้นับถือราม สำหรับตัวบุคคลและชุมชน.

² เนื่องจากศรัทธาในศาสนาเท่านั้นที่จะทำให้มนุษย์สามารถปกครองด้วยความยุติธรรมและความเมตตา กรุณา ซึ่งจะทำให้มนุษย์สามารถรับแรงปรารถนาต่างๆ ได้ ซึ่งสิ่งที่ได้มาด้วยวัตถุไม่สามารถทำได้ ความยุติธรรมและความเมตตากรุณา นั้นจะไม่ได้มาจากความเชื่อถือทางการเมืองเพียงอย่างเดียว ดังนั้น ผลสรุปทางการเมืองจะให้ความสำคัญเพียงส่วนเดียว และในหลายกรณีที่มีข้อขัดแย้งใดๆ ไม่ได้เลย พระลัทธิตะเข้เช่นเดียวกันก็ได้ถือเอากฎของการตัดสินใจแบบใช้เสียงส่วนใหญ่ *มหาวรรค*, X 1, 2 v 2. “พี่น้องเหล่านี้รู้จักธรรมะและกฎเกณฑ์ พวกเขามีความรู้ มีปัญญา มีความเฉลียวฉลาด มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีความซื่อสัตย์ซื่อ และพร้อมที่จะเคารพต่อวินัย เป็นไปไม่ได้เลยที่เขาเหล่านี้จะกระทำการในนามของข้า โดยความเห็นแก่ตัว หรือด้วยเล่ห์กระเท่ห์ หรือด้วยความเลื้อนลวย หรือด้วยความกลัว ขอให้เขาได้มีความกล้าในการก่อให้เกิดความแตกแยก แต่ให้ยอมรับข้อผิดพลาดของเขาในการมีอำนาจเหนือเหล่าพี่น้อง.

จำนวนธรรมสภาบาไฮท้องถิ่นได้เพิ่มขึ้นมากมายเสียจนในกว่าร้อยประเทศ ในปัจจุบันนี้มี “สภาแห่งความยุติธรรมระดับรอง” ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า ธรรมสภาแห่งชาติ ธรรมสภาแห่งชาติเหล่านี้ก็มีการเลือกตั้งปีละครั้งแบบลับโดยตัวแทนจากทุกๆ ท้องถิ่นที่มีชาวบาไฮอาศัยอยู่ ตัวแทนที่จะไปประชุมระดับชาติได้รับเลือกโดยอาศัยเกณฑ์ของจำนวนประชากรบาไฮในแต่ละท้องถิ่น ความรับผิดชอบของธรรมสภาแห่งชาติคือ “การนำ การรวมตัวกัน การประสานและการกระตุ้นกิจกรรมของบุคคลต่างๆ รวมทั้ง ธรรมสภาท้องถิ่นในเขตความรับผิดชอบ”¹ ณ ปัจจุบันนี้จำนวนสมาชิกที่จะรับเลือกตั้งเข้าไปในธรรมสภาท้องถิ่นและธรรมสภาแห่งชาติมีเก้าคน

และในที่สุด ทุกๆ ห้าปีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2506 (21 เมษายน 1963) นั้น คือหนึ่งร้อยปีเต็มหลังจากที่พระบาฮาอุลลาห์ได้ประกาศภารกิจอันศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์ บรรดาสมาชิกทุกคนของธรรมสภาแห่งชาติทุกแห่งจะมารวมตัวกันที่เมืองไฮฟา (อิสราเอล) เพื่อเลือกตั้งองค์กรสูงสุดของโลกบาไฮ นั่นคือ สภาแห่งความยุติธรรมสากล² องค์กรนี้ได้รับเลือกมาจากสมาชิกของธรรมสภาแห่งชาติทั้งหมดด้วยกระบวนการเฉพาะ ตามที่พระบาฮาอุลลาห์และอับดุล-บาฮา

1 *God Passes By*, บทที่ XXII หน้า 323-53 (การก่อให้เกิดกฎแห่งการบริหาร) โดยท่านไซกี เอ็ฟ-เพนต์ี 1944 Baha'i Publishing Trust, Wilmette, อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา.

2 การทำนายทางพุทธนั้นก็ไดกล่าวถึงสมาชิกจำนวนเก้าคนสำหรับองค์กรสูงสุดของบาไฮ นั่นคือ สภายุติธรรมสากล และกล่าวถึงสมาชิกเก้าคนนั้นว่าเป็นผู้ทรงเกียรติทั้งเก้าในหอแปดกลีบแห่งคาบะ-ธาตุ... ไฉนใจกลางของดอกบัว (หมายถึงใจกลางของกฎ นั่นคือสงฆ์ใหม่) คาบะธาตุ หมายถึง “จุดกำเนิดเบื้องต้นและโลกทางวัตถุ” ซึ่งหมายถึงอำนาจสูงสุดทางนิติบัญญัติ และบริหารอันก่อตั้งขึ้นโดยพระบาฮาอุลลาห์ในสภายุติธรรมสากล มีการอ้างว่าด้วยวิธีคือรูปสี่เหลี่ยมเก้ารูปแบ่งการไม่ถูกทำลายใดๆ ที่อยู่บนดอกบัวแปดกลีบ ไม่มีเวลาใดที่เลข 9 ประกอบเป็นสมาชิกภาพในองค์กรทางพุทธและการอ้างอิงในที่นี้หมายถึงองค์กรที่มีสมาชิกภาพ 9 คนในศาสนาบาไฮอย่างแน่นอน ดู *อมิตายุทธยาสูตฺร*, 17 (แปดสมาธิ) ประกอบเพื่ออ้างอิงเพิ่มเติมเกี่ยวกับ “ผู้ทรงเกียรติทั้งเก้า” และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ *พุทธสูตฺร* (ในมณฑล) ของแสงสว่างทั้งเก้า จุดมุ่งหมายของมณฑล คือการรวบรวมพลังทางจิตวิญญาณเข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติธรรมะ ซึ่งก็เป็นจุดประสงค์เดียวกับภารกิจของสภายุติธรรมสากล.

ได้กำหนดไว้ โดยที่สมาชิกผู้ทรงเกียรติอย่างสูง (รวมแก่คนเช่นเดียวกัน) จะประกอบด้วยชาวบาหลีที่ดีทุกคน และเป็นองค์กรที่พระบาฮาอุลลาห์กำหนดขึ้น เพื่อให้สิทธิเด็ดขาดในการพิจารณาข้อกำหนดต่างๆ ที่พระบาฮาอุลลาห์ ไม่ได้ทรงบันทึกไว้อย่างแจ่มชัดในข้อเขียนของพระองค์¹ สภาแห่งความยุติธรรมสากลนี้เองที่พระบาฮาอุลลาห์ได้กำหนดไว้ให้มีลักษณะที่ *ผิดพลาดไม่ได้*² ในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับศาสนาบาหลี และชุมชนในโลกที่ฝึกฝนติดตามอยู่ และเป็นสถาบันอันเป็นหนึ่งเดียว เป็นผู้นำที่ดีที่สุดสำหรับสงฆ์ใหม่ที่ปัจจุบันเผยแผ่และรักษาธรรมะอันบริสุทธิ์

สมาชิกของสภาแห่งความยุติธรรมต้องร่วมปรึกษากันเกี่ยวกับเรื่องที่ไม่ได้เปิดเผยไว้ในคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ และใช้บังคับในสิ่งที่เขาเห็นดีเห็นงาม พระผู้เป็นเจ้าจะให้แรงบันดาลใจแก่เขาตามที่พระองค์เห็นสมควร และพระองค์นั้นเองที่เป็นผู้ให้ ที่เป็นผู้รู้แจ้งพหุสุด...³ ข้อความนี้เขียนขึ้นในเวลานี้โดยผู้ศักดิ์สิทธิ์สูงสุด และบันทึกไว้ในคัมภีร์อัคดาส (Aqdas) บุคคลแห่งสภาแห่งความยุติธรรมของพระผู้เป็นเจ้า ต้องเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบกิจการของประชาชน พวกเขาคือพวกที่พระผู้เป็นเจ้าได้มอบหมายในท่ามกลางผู้รับใช้ของพระองค์และเป็นผู้ที่พระองค์จะออกคำสั่งในประเทศต่างๆ ของพระองค์ ดูกร ประชาชนแห่งพระผู้เป็นเจ้า! เสาหลักแห่งโลกคือความยุติธรรม เพราะมันประกอบด้วยสองเสาหลัก นั่นคือ การให้รางวัลและการลงโทษ เสา

1 "ผู้ฉลาดย่อมยินดีในกฎที่ตั้งขึ้นโดยผู้ที่ได้รับเลือก" ธรรมบท, v. 79.

2 นี่คือนี่ที่เป็นความหมายของบทสวดมนต์แห่งอมิตาภา ที่กล่าวถึงใน *สุชาวดี-วายุหะ* ที่ใหญ่กว่า, (8. 28) "ดูกร ภควัต หากในประเทศพุทธะของข้า หลังจากที่ย้ำได้ถึงโพธิแล้ว ไม่ว่าการสอนหรือการเรียน ต้องเกิดขึ้นโดยมนุญย์ และเขาจะไม่ได้ครอบครองความรู้อันสมบูรณ์ เพราะเมื่อนั้นเขาก็ไม่ได้ครอบครองความรู้อันสูงสุดและสมบูรณ์".

3 *Tablet of the Exalted Paradise* (ส่วนที่แปด) พระบาฮาอุลลาห์ แปลโดยท่านไซกี เอ็ฟเฟนต์ ใน *The Dispensation of Baha'u'llah*, หน้า 50, 193... Baha'i Publishing Committee, Wilmette, อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา.

หลักสองเสานี้คือน้ำพุแห่งชีวิตสำหรับประชาชนแห่งโลก เนื่องจากว่าในแต่ละวันแต่ละเวลา อาจมีกฎหรือหลักเกณฑ์ที่ไม่ถูกต้องเกิดขึ้น ดังนั้นจึงได้มีการนำเรื่องราวต่างๆ เข้าสู่สภาแห่งความยุติธรรม เพื่อที่ว่าสภาจะได้ดำเนินการในสิ่งที่ถูกต้องในช่วงเวลานั้น ทุกคนมีความจำเป็นที่จะต้องเคารพการพิจารณาตัดสินของสภาแห่งความยุติธรรม¹ อับดุล-บาฮาอธิบายให้กระจ่างเพิ่มเติมว่า

ทุกๆ คนต้องพึ่งพา คัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ (กิตาป-อิ-อัคดาส) และ ประเด็นใดก็ตามที่ไม่ได้กำหนดไว้ในคัมภีร์นั้นโดยเด่นชัดก็ต้องนำเข้าสู่สภาแห่งความยุติธรรม ประเด็นใดก็ตามที่ได้มีการพิจารณาและตัดสินโดยเอกฉันท์หรือโดยเสียงส่วนใหญ่แล้ว ถือว่าเป็นลัจจะและเป็นจุดมุ่งหมายของพระผู้เป็นเจ้าเอง ผู้ใดก็ตามที่พลิกออกห่างจากลัจจะนี้ เป็นผู้ที่ขอความขัดแย้งอย่างแน่นอน และเป็นผู้ที่แสดงเล่ห์เหลี่ยมและได้เมินหน้าไปจากพระผู้เป็นเจ้าแห่งกฎเกณฑ์²

สำหรับนักการเมืองนั้น เมื่อมีการออกเสียงในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เขาจะคิดถึงผู้ที่เลือกเขา มา แต่สมาชิกของสภาแห่งความยุติธรรมสากลจะไม่อยู่ใต้อิทธิพลของ “ความรู้สึก ความเห็นโดยทั่วไป และแม้แต่ความเชื่อของคนส่วนใหญ่ ผู้ซื้อสัตย์หรือของผู้ที่เลือกเขา มา เขาต้องเคารพปฏิบัติกฎเกณฑ์และจิตสำนึกของเขาด้วยการตั้งจิตสมาธิอย่างสงบ”³ เนื่องจาก “พวกเขาต่างหาก (สภา

¹ *The Tablet of Ishrakat*, (Ishrak ที่แปล) พระบาฮาอุลลาห์ แปลโดย ฮาลี กุลี ข่าน 1906, Bahai Publishing Society, ชิคาโก, อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา.

² *The Will and Testament of 'Abdu'l-Baha*, อับดุล บาฮา แปลโดย ฟานโซกิ เอ็ฟเฟินดี, 1921 Bahai Publishing Committee, Wilmette, อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา *คู่มือวารวค*, X, 1.2 v.20 ประกอบ “ดูกร ภิกษุ ดังนั้นขอให้เจ้าเป็นผู้นำเคารพ มีความรัก และมีความเป็นมิตรต่อครูบาของเจ้า และผู้ที่อยู่เหนือเจ้า หรือผู้ที่อยู่ในตำแหน่งเป็นครูบาของเจ้า หรือ ผู้ที่อยู่เหนือเจ้า”.

³ ในทางตรงกันข้าม ในทางการเมืองนั้น กลุ่มการเมืองต่างย่อมต่อสู้ดิ้นรนเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มการเมืองนั้นๆ และต้องทำลายล้างนโยบายของฝ่ายตรงข้าม ไม่ว่าจะนโยบายนั้นๆ จะมีประโยชน์ต่อชาติ

แห่งความยุติธรรมสากล) ที่ได้รับโองการมาจากพระบาฮาอุลลาห์โดยไม่ผิดเพี้ยน ไม่ใช่ผู้ที่ได้เลือกพวกเขามาทั้งทางตรงและทางอ้อม” “พระผู้เป็นเจ้าจะได้เป็นผู้ให้แรงบันดาลใจตามที่พระองค์มีเจตนาจริงแท้แน่นอน”¹ ธรรมสภาท้องถิ่นและแห่งชาติเอง ในขณะที่พิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (ถึงแม้ว่าจะไม่ได้รับพรของความไม่ผิดเพี้ยน) ก็ยึดถือหลักเกณฑ์แห่งการตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยว

ชาวบาไฮผู้ใดก็ตามที่ยกประเด็นปัญหาของเขาเข้าสู่ธรรมสภาท้องถิ่นและไม่พอใจในการตัดสินใจแก้ไขปัญหานั้น ย่อมสามารถอุทธรณ์ได้ที่ธรรมสภาแห่งชาติ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบตามที่มีการบรรยายไว้ดังนี้ ในทำนองเดียวกับธรรมสภาท้องถิ่น

ขอให้ผู้อ่านที่ยังค้นหาอยู่ทุกคนได้ทราบเป็นที่ชัดเจนว่า ในกระบวนการที่อันศักดิ์สิทธิ์และโดดเด่นที่เป็นของผู้ที่ถูกเรียกว่าให้ริเริ่มขึ้น และประสานงานเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ในศาสนานั้น คือหน้าที่ที่ทำให้เราต้องใช้ทุกวิถีทางในการสร้างความเชื่อและความรักให้เกิดขึ้นแก่บุคคลที่เราได้มีเกียรติที่จะได้รับใช้ หน้าที่ของพวกเขาก็คือตรวจสอบและทำความเข้าใจกับความคิดเห็นที่ได้มีการพิจารณาแล้ว ความรู้สึกที่มีอยู่ในขณะนั้น ความเชื่อส่วนบุคคลของผู้ที่พวกเขามีหน้าที่ต้องส่งเสริม หน้าที่ของเขาคือการขจัดให้สิ้นซึ่งการพิจารณาเรื่องราวและการดำเนินกิจการด้วยลักษณะของความคลุมเครือ การเคลือบ

หรือไม่ก็ตาม แม้แต่นโยบายที่ดีก็ถูกเขวจนอยู่บ่อยครั้ง เพราะฝ่ายตรงข้าม และไม่มีวันได้รับการปฏิบัติ ความจำเป็นที่ต้องรักษาหน้ากับผู้เลือกตั้ง ทำให้ผู้ที่อยู่ในอำนาจพลิกผันนโยบายของตนเองเพื่อรับนโยบายที่ถูกต้อง ไม่ว่าจะผิดหรือถูก นโยบายแห่งรัฐจะตกอยู่ในวังวนแห่งกลุ่มการเมือง และไม่สามารถได้รับการแก้ไขให้ถูกต้องหรือไปสู่สัจจะได้ ยกเว้นแต่จะต้องต่อสู้ดิ้นรนการภายใน และนั่นก็อีก ก็ต้องเป็นการต่อสู้ที่มุ่งทำลายล้างฝ่ายตรงข้าม.

¹ ดู *Constitution of the Universal House of Justice*, ศูนย์กลางบาไฮแห่งโลก โยฟา อิสราเอล 1972.

แคลงสงสัย และการปิดบัง การสร้างบรรยากาศที่แข่งขันและการยึดติดกับอำนาจ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือขจัดให้สิ้นซึ่งคำพูดและการกระทำทุกอย่างที่อาจนำไปสู่อคติและความลำเอียง ถึงแม้ว่าเขาจะมีสิทธิ์อันศักดิ์สิทธิ์แต่ผู้เดียวในการทำการตัดสินใจขั้นสุดท้าย แต่เขาก็มีหน้าที่ในการเชื้อเชิญให้มีการถกเถียงกัน การให้ข้อมูล ทำการบรรเทาความทุกข์ต่างๆ รับฟังแม้คำแนะนำของสมาชิกครอบครัวบาไฮผู้ถ่อมตนและไร้ความสำคัญที่สุด แสดงให้เห็นถึงแรงกระตุ้นให้กระทำการประกาศให้ทราบถึงแผนการปฏิบัติ พิสูจน์การกระทำว่าถูกต้อง และหากจำเป็นก็ทบทวนคำตัดสินใหม่อีกครั้งหนึ่ง สร้างสมลักษณะของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน และการประสานร่วมมือกัน ความเข้าใจกันและความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างพวกเขาเองเป็นประการหนึ่ง และระหว่างธรรมสภาท้องถิ่นทั้งหมด และบุคคลผู้มีศรัทธาเป็นอีกประการหนึ่ง¹

และในที่สุดในการณียกิจจริงๆ ที่บุคคลผู้หนึ่งไม่สามารถยินยอมปฏิบัติตามคำตัดสินของธรรมสภาแห่งชาติด้วยความจริงใจแล้ว เขาสามารถนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาขององค์กรสูงสุด นั่นคือสภาแห่งความยุติธรรมสากล ซึ่งเมื่อสภาได้ทำการตัดสินแล้วจะเป็นที่สิ้นสุด เพราะสภาผิดไม่ได้

ธรรมสภาท้องถิ่น ธรรมสภาแห่งชาติ และสภาแห่งความยุติธรรมสากลล้วนเข้าร่วมในกิจกรรมซึ่งนำไปสู่ความผาสุกของมนุษยชาติซึ่งพระบาฮาอูลลาห์เองได้กล่าวว่า

¹ *Principles of Baha'i Administration*, หน้า 81-82 ท่านไซกี เอ็ฟเฟินดี 1936 Baha'i Publishing Trust สหราชอาณาจักร ดุมทาวรด, X, 1, 2. V. 1 ประกอบ "ดูกร ภิกษุ อย่าได้คิดว่า เจ้าจะต้องกล่าวขบไล่ภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง ไม่ว่าในกรณีใด โดยการกล่าวเพียงว่า 'เรารู้สึกว่าเป็นเช่นนั้น และดังนั้นเราจึงยินดีที่จะดำเนินการต่อภราดรของเรา' ขอให้เหล่าภิกษุผู้กล่าวร้ายโดยไม่ระมัดระวังต่อภราดรผู้รู้จักธรรมและกฎระเบียบ ผู้มีความรู้ มีปัญญา มีความฉลาด มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีความขยันหมั่นเพียร และพร้อมที่จะน้อมรับระเบียบวินัย ขอให้ภิกษุเหล่านั้นเกรงกลัวที่จะก่อความแตกแยก".

เป็นการอบรมผู้รับใช้ (ประชาชน) เพื่อการนำพาประเทศให้สูงส่ง
เพื่อการปกป้องมนุษย์ และเพื่อการปกป้องรักษาเกียรติยศของมนุษย์¹

และเป็นการประกอบกิจกรรมทุกประเภทที่เป็นมนุษยธรรมและเป็นการ
กุศล นอกจากนี้ ไม่มีสถาบันบาไฮหรือบุคคลชาวบาไฮใดๆ จะสามารถรับ
ความช่วยเหลือทางการเงินใดๆ หรือของรางวัลใดๆ ยกเว้นชาวบาไฮในท้องถิ่น
หรือจากที่อื่นที่มีบัตรแสดงตน ซึ่งเท่ากับเป็นการป้องกันโอกาสที่จะเกิดการ
ครอบงำหรืออิทธิพลจากผู้ที่ไม่สนับสนุนศาสนาของพระบาฮาอุลลาห์ แต่กลับ
หาโอกาสที่จะหาประโยชน์ให้กับตนเอง ศรัทธาอย่างเดียวเท่านั้นที่เป็นเงื่อนไข
ในการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างระเบียบของบาไฮ ดังนั้น ชาวบาไฮเท่านั้นที่
จะสามารถสละทรัพย์ตามที่เขาต้องการ หรือเวลา หรือแม้แต่ชีวิตของเขาตาม
ที่ได้มีการแสดงให้เห็นแล้วอย่างมากมาย

ถึงแม้ว่าพระลิขิตตะหราบตีว่าไม่อาจป้องกันความแตกแยกในหมู่สาวก
ของพระองค์ และในสภาพที่ไม่มีวิสต์ดูอปกรณในการบันทึก และแนวโน้มที่จะ
อาศัยความทรงจำของไม่กี่คนที่สามารถท่องจำคำสอนของพระองค์ในเวลานั้น
และถึงแม้ว่าพระองค์จะได้ยึดถือกฎของเสียงส่วนใหญ่ แต่พระองค์ก็ได้
สร้างระเบียบบริหารขึ้นมาเพื่อป้องกันความแตกแยกและรักษาเอกภาพ ดังนั้น
การนอกรีต ทฤษฎี เช่นในกรณีของเทวทัต และความแตกแยกในกรณีของ
พระสงฆ์แห่งโกสัมภิกก็เกิดขึ้นแม้ในยุคของพระลิขิตตะหราบตี และตามที่เราได้เห็น
แล้ว (หน้า 206-9) ว่าความแตกแยกนี้ขยายออกไปในการประชุมสังคายนาครั้งที่
ที่หนึ่งและสอง ไม่มีศาสนาอันเก่าแก่ศาสนาใดที่สามารถต้านทานความแตกแยก
ได้เกินสองทศวรรษหลังจากที่ผู้ก่อตั้งศาสนานั้นเสียชีวิตไป ทั้งนี้เนื่องจากความ
ยากลำบากในการสื่อสารและการทดสอบความจริงเท็จแห่งคำกล่าวของผู้ก่อตั้ง
ศาสนา เช่น คัมภีร์ มทวารโรค ได้กล่าวถึงความแตกแยกในแม่แต่เมื่อพระ

¹ *The Tablet of Ishrakat*, พระบาฮาอุลลาห์ แปลโดย อาลี กุลี ข่าน, 1906, Baha'i Publishing Society, ชิคาโก, อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา.

สิทธิ์ตถะยังมีชีวิตอยู่

ทั้งสองฝ่ายยังคงปฏิบัติในกิจการที่เป็นอิสระแก่กัน และเมื่อสิ่งที่เขาทำนั้นเกี่ยวเนื่องกับผู้ที่ได้รับพร เขาก็อ้างว่า การกระทำกิจการนั้นถูกต้อง คัดค้านไม่ได้ และใช้ได้สำหรับทั้งสองฝ่าย... เพราะพระองค์ได้กล่าวว่า “ภิกษุผู้เข้าไปเป็นฝ่ายของเซซฐาที่ถูกขับไล่นั้น เป็นผู้ที่ไม่รวมอยู่ในศาสนจักรที่แตกต่าออกไปจากผู้ที่ได้บัญญัติตน ในทั้งสองฝ่ายมีผู้ที่นำเคารพ ในเมื่อเขาไม่เห็นชอบด้วยกัน ก็ขอให้เขาดำเนินกิจการโดยแยกจากกัน”¹

ดังนั้น ถึงแม้ว่าพระองค์รังเกียจการทะเลาะและความแตกแยก และการที่พระองค์ได้เตือนพระเทวทัตเกี่ยวกับการสร้างความแตกแยก และการที่พระองค์ยกย่องเอกภาพ

จงอย่าให้เกิดความแตกแยกในศาสนา เพราะความแตกแยกในศาสนานั้นเป็นเรื่องร้ายแรงนะเทวทัต ผู้ที่แตกแยกศาสนาที่มีเอกภาพออก ได้ก่อความผิดพลาด ซึ่งจะคงอยู่เป็นเวลาสองไชย และเขาต้องตกนรกหมกไหม้เป็นเวลาสองไชย แต่ผู้ที่นำศาสนาที่ถูกแยกออกไปและทำให้เกิดเอกภาพได้ก่อให้เกิดบุญอันยิ่งใหญ่ (พราหมณ) และจะบิบัติสุขในสวรรค์เป็นเวลาสองไชย²

พระสิทธิ์ตถะไม่สามารถรักษาเอกภาพในแนวความคิดและการปฏิบัติในหมู่สาวกของพระองค์ได้นานนัก

สัตว์โลกส่งเสียงอันดัง แต่เราจะกล่าวโทษเขาได้อย่างไร เมื่อแม้แต่ในคณะสงฆ์เองก็มีความแตกแยก³

การประกันความไม่ผิดพลาดในการตัดสินของสภาแห่งความยุติธรรมสากล

¹ มหาวรรค, X, 1, 2, v. 2.

² วินัยปิฎก, II หน้า 184-196 (ย่อ).

³ มหาวรรค, X, 1, 2, v. 24.

ซึ่งพระบาฮาอุลลาห์ได้บันทึกไว้ นั่น ไม่มีปรากฏในศาสนาอื่นใด

ระบบอันเป็นหนึ่งเดียวนี้ซึ่งทำให้เกิดขึ้นได้โดยง่ายขึ้นด้วยการพัฒนาการสื่อสารซึ่งกันและกัน (เกิดขึ้นเมื่อร้อยปีที่แล้วมา ได้ขจัดความพยายาม (ซึ่งก็มีเกิดขึ้นบ้าง) ที่จะสร้างความแตกแยก พระบาฮาอุลลาห์เองได้บรรยายถึงระบบที่ทำลายไม่ได้ของพระองค์ได้ดีที่สุด

ดูสภาพของโลกถูกล้นคลอนด้วยอิทธิพลอันสะท้อนสะท้อนของระเบียบแห่งโลกที่ยิ่งใหญ่และใหม่นี้ ชีวิตของมนุษยชาติที่สั่งสมจำเจ มีการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงด้วยระบบอันวิเศษอันเป็นหนึ่งเดียวนี้ อันเป็นระบบที่สายตามนุษย์ไม่เคยได้เห็น หัตถ์แห่งความสามารถอันมีอยู่ทุกประการได้เสริมสร้างการเปิดเผยของพระองค์บนฐานแห่งความคงทนและทำลายไม่ได้ ความขัดแย้งของมนุษย์ที่กระเพื่อมไร้ความหมายและไม่อาจทำให้ฐานนั้นสั่นคลอน และทฤษฎีต่างๆ ที่ส่ายหวังของมนุษย์ก็ไม่อาจทำลายโครงสร้างนี้ได้¹

“ปัญญาอันสูงขึ้นและกิจกรรมทางจิต” เจ็ดเท่าที่พระลิตซ์ตตะกล่าวถึงนั้น พระบาฮาอุลลาห์ก็ได้กล่าวถึงสำหรับยุคสมัยของเรา ด้วยหุบเขาทั้งเจ็ดที่ไม่อาจเทียบได้² และในระเบียบบริหารของบาไฮ ก็แสดงออกด้วยความเป็นหนึ่งเดียวของมนุษยชาติ

ภารกิจอันยิ่งใหญ่และซับซ้อนและน่ามึนงงในการดึงมนุษย์เข้ามาเป็นเอกภาพนั้นได้กำหนดไว้ โดยอับดุล-บาฮา ด้วยความซับซ้อนและ

¹ *The Dispensation of Baha'u'llah*, หน้า 12 ทานโซกิ เอ็ฟเฟนด์ 1934.

² งานของพระบาฮาอุลลาห์ได้ส่งให้กับ เซ็ค มูห์ยัด-ดิน ซึ่งเป็นผู้พิพากษาแห่งเมืองชายแดนเปอร์เซียชื่อ คานิกัน มูห์ยัด-ดิน ซึ่งเป็นนักศึกษาปรัชญา ซูฟี ได้ตั้งคำถามต่อพระบาฮาอุลลาห์เกี่ยวกับขั้นตอนต่างๆ ที่ต้องก้าวไปเพื่อไปถึงการรับรู้ผู้สมบูรณ์ เนื่องจากเขาเชื่อว่า ไม่สำคัญที่จะต้องมีสื่อแห่งครุบัคักดีลิตซ์ หรือที่เรียกว่า อวตาร ในการก้าวไปถึงจุดหมาย แนวความคิดแบบนี้ตรงกันข้ามกับคำสอนของพระลิตซ์ตตะ และพระบาฮาอุลลาห์เองก็ได้เขียนไว้ในข้อเขียนข้างต้นว่า ความคิดดังกล่าวผิดพลาดโดยสิ้นเชิง.

ง่ายตายอย่างลึกล้ำ ด้วยประโยคที่เต็มไปด้วยความหวังเจ็ดประโยค
นั้นคือ 1. เอกภาพทางการเมือง 2. เอกภาพทางความคิดในการประ-
กอบกิจการแห่งโลก 3. เอกภาพทางเสรีภาพ 4. เอกภาพทางศาสนา
5. เอกภาพทางชาติ 6. เอกภาพทางเชื้อชาติ 7. เอกภาพทางภาษา¹

ชาวบาไฮได้เริ่มต้นแล้วในการเสริมสร้างเครื่องมือที่จะให้เป็น
ต้นแบบและแกนกลางแห่งสันติภาพอันยิ่งใหญ่ ระเบียบการบริหาร
นั้นมีความง่ายพอๆ กับการรับรู้ได้อย่างล้าลึก และจะปฏิบัติได้ก็โดย
ผู้ที่ชีวิตมีแรงขับเคลื่อนที่ความรัก และความเกรงกลัวพระผู้เป็นเจ้า
มันเป็นระบบที่สองสิ่งซึ่งตรงกันข้ามกัน เช่น เอกภาพ และความเป็น
สากล สิ่งที่ปฏิบัติได้ และความเป็นจิตวิญญาณ สิทธิของบุคคลและ
สิทธิทางสังคมมีความสมดุลกันอย่างสมบูรณ์ แต่ไม่ใช่ด้วยการประนี
ประนอม แต่ด้วยการเปิดเผยซึ่งการสอดประสานภายใน ผู้ที่ได้มี
ประสบการณ์ในการปฏิบัติ ระเบียบนี้ยืนยันว่าเปรียบกับร่างกายมนุษย์
ที่ประกอบขึ้นมาเพื่อแสดงออกซึ่งจิตวิญญาณซึ่งอยู่ภายใน²

ในปีที่หนึ่งร้อยห้าสิบสอง ในขณะที่ขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายในการห่อหุ้ม
มนุษยชาติทั้งหมดนั้น ศาสนาของพระบาฮาอูลลาห์เท่านั้นที่จะเปิดเผยมนุษย-
ชาติในรายละเอียดภายใน ซึ่งมีเอกภาพเต็มทีในจิตสำนึกและจุดมุ่งหมายและ
การปฏิบัติภายใต้องค์กรเดียวที่ไม่มีผิดพลาด และประสิทธิ์ประสาทด้วยความ
ศักดิ์สิทธิ์ คือสงฆ์ใหม่ที่เรียกว่า สภาแห่งความยุติธรรมสากล

ดูกร บุตรแห่งชีวิต! ความรักของเราคือที่มั่น ผู้ที่เข้ามาจะปลอดภัย
ภัยไร้กังวล ผู้ที่ตีจากไปจะหลงทางและมลายสิ้นอย่างแน่นอน³

¹ ขั้นตอนเจ็ดขั้นตอนนี้เรียกว่า "เทียนเจ็ดเล่มแห่งเอกภาพ" เช่นเดียวกัน.

² *God Passes By*, โดยท่านไซกี เอ็ฟเฟนต์ (บทนำโดย จี. เทาน์ซันด์ หน้า IX, X), 1944.

³ *The Hidden Words of Baha 'u' llah*, ตอน 1 V. 9.

บทส่งท้าย

ดูกร บุตรแห่งวาหะ! จงหันหน้ามาหาเราและสละจากทุกสิ่งนอก
จากเรา เพราะอาณาจักรของเรายังยืนและไม่รู้สิ้น หากเจ้าแสวงหา
สิ่งอื่นใดนอกจากเรา ถึงค้นหาทั่วจักรวาลไปตลอดกาลก็ไร้ประโยชน์¹

ดูกร ประชาชนแห่งธรรมะ

จงลุกขึ้นเถิด (ปลุกตัวของเจ้าขึ้น) จงอย่าเป็นผู้ไร้ความคิด...

จงก้าวตามกฎแห่งความดี จงอย่าก้าวตามกฎแห่งความบาป...

โลกมีดับอดไปแล้ว มีไม่กี่คนที่จะเห็น ณ ที่นี่...²

มหาธัมมบท หรือ อับดุล-บาฮา ได้กล่าวไว้เป็นเวลาหนึ่งศตวรรษที่แล้ว
มาว่า

ในคัมภีร์ทางพุทธได้มีการทำนายเกี่ยวกับการปรากฏนี้ (พระบา-

¹ The Hidden Words of Baha 'u' llah, ตอน 1 V. 15.

² ธรรมบท, VV. 168, 169, 174.

ฮาอุลลาห์) แต่คำทำนายนั้นอยู่ในลักษณะสัญลักษณ์และอุปมาอุปไมย และมีกรกล่าวถึงเงื่อนไขทางจิตวิญญาณบ้างเล็กน้อย แต่ผู้นำทางศาสนาก็ไม่ได้เข้าใจในสิ่งนี้ พวกเขาคิดว่าคำทำนายเหล่านี้กล่าวถึงวัตถุ แต่สัญญาณเหล่านี้ล้วนเพียงปกคลุมการปรากฏทางจิตวิญญาณดุจเงาที่นำหน้ามาก่อน¹

แต่สัญลักษณ์ได้เปิดเผยออกมาแล้ว และอุปมาอุปไมยก็กระจ่างชัดแล้ว โดยพรอันเมตตาของเมตไตรย-อมิตาภา นั่นคือ พระบาฮาอุลลาห์ ระเบียบแห่งโลกของพระองค์ หรือที่เรียกได้ว่า “สุชาวดี² ที่กำลังปรากฏขึ้น” นั้น พระสิทธิตถะได้ทำนายไว้อย่างไม่ผิดพลาด และ ณ เวลานี้ก็ได้ออกมาอย่างแจ่มชัดแล้ว

ขอให้เราได้แสดงความเคารพยกย่องต่อผู้นำอันเรืองรองของเรา นั่นคือ พระสิทธิตถะ ซึ่งจากธรรมชาติของพระองค์ (“ผู้ใดก็ตามเห็นธรรมชาติจะเห็นข้า ผู้ใดก็ตามเห็นข้าจะเห็นธรรมชาติ”) ซึ่งง่ายตายแต่ล้าลึก และไม่ใช้ความลับสนและเพื่อฝันที่มนุษย์จินตนาการขึ้นไปนั้น ได้แสดงให้เห็นความจริงว่า เราจะต้องเสาะหาสิ่งใด เมื่อใด และ ณ ที่ใด และซึ่งในที่สุดก็นำเราไปสู่พระบาฮาอุลลาห์ ซึ่งในพระองค์นั้น เราได้เห็นแจ่มชัด ณ เวลานี้ ซึ่งความเป็นจริงอันเก่าแก่ของพระสิทธิตถะเกี่ยวกับสัญญาณและเงื่อนไขของพระองค์ “โดยเต็มเปี่ยมและบริสุทธิ์” และเป็นผู้นำอันเป็นหนึ่งเดียวสำหรับยุคสมัยของเรา “ผู้มีความรู้เกี่ยวกับโลกต่างๆ อย่างยอดเยี่ยม ผู้ที่เป็นผู้สอนที่ไม่มีใครล้ำหน้าได้ เป็นครูแห่งเทวะและมนุษย์ เป็นพุทธะที่ได้รับพร” ในทำนองเดียวกับที่พระสิทธิตถะได้เป็นในยุคสมัยของพระองค์

ผู้ที่ได้ค้นหาไปไกลถึงเพียงนี้จะปฏิเสธไม่ได้เลยว่า คำทำนายของพระ

¹ Tablets of 'Abdu'l-Baha, เล่ม III หน้า 565 อับดุล-บาฮา, Baha'i Publishing Committee กรุงนิวยอร์ก 1916.

² เหมือนกับ “กุสวาฮี” ใน มหาสุทัศน์สูตร (ศัมนิกาย).

สิทธิ์ตะทะ ครบถ้วนสมบูรณ์แล้วในองค์พระบาฮาอุลลาห์ องค์บ่าบและชุมชนแห่งโลกที่ตั้งมั่นอยู่ที่คำสอนของพระองค์ทั้งสอง และไม่ว่าใครก็ตามที่ได้อ่านคำบรรยายสั้นๆ ในหนังสือเล่มนี้เกี่ยวกับสัญญาณของพระองค์ นั่นคือแนวทางในการยกระดับและสร้างบิตูซุขแก่มนุษยชาติ จะไม่มีข้อสงสัยใดๆ เลยว่าการปรากฏทั้งสองหรือปาฏิหาริย์คู่ได้ประกาศ “ชีวิตที่สูงขึ้น ในความเต็มเปี่ยมและบริสุทธิ์” หลังจากที่ได้อ่านพบธรรมะอันไร้มลทินอีกครั้งหนึ่งซึ่ง “งดงามในตอนเริ่มต้น งดงามต่อไป และงดงามเมื่อได้ปฏิบัติ ทั้งในแง่แก่นสารแห่งความหมาย และในรูปลักษณะภายนอก” โดยทำให้เป็น “ที่หลบภัย” สำหรับมนุษยชาติ ไม่มีโครงการหรือทฤษฎีอันใด ไม่ว่าจะได้อยู่บนหลักของศาสนาโบราณใด หรือตั้งขึ้นโดยหน่วยงานในปัจจุบันใด จะสามารถกล่าวได้ว่ามีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลที่ครอบคลุมขอบเขตอันกว้างขวาง และความคิดที่ไม่ซ้ำซากตามที่อยู่ในศาสนาของพระบาฮาอุลลาห์ เพื่อสนองความต้องการอันสำคัญยิ่งใหญ่นี้ให้สภาพของมนุษย์ เพื่อให้เกิดเอกภาพขึ้นในโลก

และในที่สุด ชุมชนผู้ติดตามพระบาฮาอุลลาห์ในโลก หรือสงฆ์ใหม่นั้นเมื่อได้จัดตั้งขึ้นขึ้นนวรรณะท่ามกลางหมู่สงฆ์¹ และสร้างความโดดเด่นด้วยการกระทำมากกว่าคำพูดหรืออาการให้ห่อหุ้มร่างกายแล้ว และชาวบาไฮแต่ละคนได้เป็นผู้รับใช้เพื่อนมนุษย์อย่างแท้จริง และกระทำการทุกอย่างเพื่อความบิตูซุขของโลก เจกเช่นสงฆ์ในยุคของพระสิทธิ์ตะทะ ก็ได้ยกย่องพระเจ้าของตนเหมือนเป็น “หัวหน้าระเบียบแห่งสงฆ์หลายพันรูป” เหมือนกับที่พระสิทธิ์ตะทะเป็น “หัวหน้าระเบียบแห่งสงฆ์หลายร้อยรูป”²

ไม่มีสิ่งใดก็ตามที่อยู่นอกเอกภาพแห่งจิตสำนึกและจุดมุ่งหมาย แสดงออกซึ่งตัวอย่างอันมีพลังของเอกภาพแห่งจิตสำนึกและจุดมุ่งหมาย หรือได้

¹ “หลายต่อหลายคนในที่ห่อหุ้มร่างกายด้วยจิววลีเหลืองนั้น ปฏิบัติตนไม่ดีและไม่มีความยับยั้งชั่งใจ ผู้ประกอบกรรมชั่วเหล่านี้จะตกนรกด้วยกรรมชั่วของเขาเอง” (ธรรมบท, V. 307).

² ศิษนิทาย, IV 26, 25.

สามารถเปลี่ยนความเป็นศัตรูกันทางศาสนา และความแตกต่างทางวัฒนธรรม ให้กลายเป็นเอกภาพในองค์รวม ทั้งที่ภายในนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันอยู่ โดยเอกภาพนั้นตั้งอยู่บนฐานเดียวกัน และสร้างฐานแห่งชีวิตและแสงสว่างจากดวงตะวันอันศักดิ์สิทธิ์ดวงเดียว นั่นคือ พระบาฮาอุลลาห์

ความพยายามอย่างอื่นทั้งหมดที่จะเสริมสร้าง เอกภาพในความแตกต่าง ไม่ว่าจะโดยนักการเมือง หรือ พระสงฆ์ ไม่ว่าจะมาจากทิศตะวันออกหรือตะวันตก ล้วนประสบความล้มเหลวจากการทดสอบอันยากเย็นนี้ทั้งสิ้น เพราะความพยายามนี้ต้องเผชิญกับความแตกแยกอันเกิดจากการกระทบกับวิถีมานะของมนุษย์ และทุกสิ่งทุกอย่างที่มากับวิทยาการยุคใหม่ๆ เหตุเพราะพวกเขาไร้ความสามารถที่จะสร้างแรงกระตุ้นอันสำคัญเป็นเอก นั่นคือความต้องการเชื่อมต่อสอดประสาน แบ่งปัน รับผิดชอบ และเสียสละ ซึ่งพระบาฮาอุลลาห์เท่านั้นได้สั่งสมไว้ในจิตใจมนุษย์ในยุคนี้

มันเป็นความบ้าที่จะคิดว่าสันติภาพแห่งโลกที่แท้จริง ซึ่งตรงกันข้ามกับการพักรบแต่ยังมีอาวุธอยู่กับมือนั้น จะได้มาจากวินัยต่อตนเองของชาติต่างๆ หรือรัฐบาลต่างๆ ซึ่งโดยแก่นแท้แล้วก็ยังเป็นเพียงภาพขยายของบุคคลหนึ่งในสภาพที่เขาเป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ คือครอบครองอาวุธร้ายแรงน่ากลัวในมือเขา และความหวั่นเกรงไม่วางใจผู้อื่นในหัวใจเขา เราต้องการมนุษย์ยุคใหม่ที่จะมารับความพินาศย่อยยับ และเสริมสร้างมนุษยชาติใหม่ และอีกครั้งที่เรากล่าวไว้ จิตมนุษย์จะต้องมีศาสนาที่เปลี่ยนแปลงพัฒนาไป เช่นเดียวกับในยุคก่อน เพราะหากไม่มีศาสนาแบบนี้แล้ว เราจะสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นและยืนหยัดอยู่ไม่ได้ ผู้ที่มีจิตใจที่แจ่มกระจ่างและเปิดกว้างจะเห็นว่า พลังที่จะนำมาซึ่งมนุษย์ยุคใหม่ในขณะนี้คือ พระบาฮาอุลลาห์ และการเปิดเผยอันน่าตื่นตะลึงแต่ไม่ใช่เพียงเพราะพระองค์ได้ทำให้คำทำนายทั้งหมดของพระลิขิตตะถะเป็นจริง หรือเพียงเพราะคำสอนของพระองค์นั้นเหมาะสมพอดีกับมนุษย์ในยุคนี้ที่ถูกรุกคามและเต็มไปด้วยความร้าวรานใจ แต่ด้วยพลังจะแห่งหลักฐานที่ไม่ต้องสงสัย นั่นคือ ชุมชนผู้ตามพระองค์ทั่วโลก ที่จะแสดงเนื้อแท้ของมนุษยชาติที่ยัง

ทูลนทุรายและเจี๊บบวดที่เฝ้ารออยู่นอกทวารแห่งพรของพระบาฮาอุลลาห์ อันเป็นที่หลบภัยแห่งศาสนของพระองค์ และชาวบาไฮที่ยินดีสละตัวตนของเขา เฝ้ารอที่จะต้อนรับด้วยความอวยชัยให้พรด้วยความรัก

ดูกร มวลชนแห่งธรรม เจ้าสรรหากการยกย่องตถาคตลัทธิตถะที่ยิ่งใหญ่กว่านี้ ผู้ใดจะแสดงการรับใช้พระลัทธิตถะได้ยิ่งใหญ่กว่าผู้ติดตามพระบาฮาอุลลาห์ (เมตไตรย-อมิตาภ) ผู้นำนามและคำสอนของพระลัทธิตถะไปสู่ทุกเขตคาม และประชาชนเหล่านั้นเป็นล้านคน ไม่ว่าเขาจะมาจากศาสนาใดหรือพื้นเพทางชนชาติใดก็ตาม ผู้ซึ่งเมื่อได้ยอมรับพระบาฮาอุลลาห์แล้ว ต้องยอมรับความศักดิ์สิทธิ์ของผู้ที่มาก่อนพระองค์ นั่นคือ ตถาคตลัทธิตถะผู้เรีอรอง และต้องเคารพยกย่องคำสอนของพระองค์ด้วย ดังนั้น ประชาชนเป็นล้านๆ คนในเขตแดนไกลทั่วทุกมุมโลก ผู้ที่ไม่เคยแม้แต่ได้ยินนามของพระลัทธิตถะพุทธะ ณ บัดนี้ ด้วยคำสอนและสาวกของพระบาฮาอุลลาห์กลับรักและเทิดทูนพระลัทธิตถะมากเท่าๆ กับที่เขารักและเทิดทูนพระบาฮาอุลลาห์ เพราะ “เขานั้น เมื่อคำนี้ ... เอ่ยสอนออกมา ... จะได้ศาสนอันเป็นหนึ่งเดียว”¹ ท่านจะต้องการข้อพิสูจน์อันใดที่ยิ่งใหญ่ไปกว่านี้ พระบาฮาอุลลาห์ไม่ได้มาเพื่อตัดทอนความรักของผู้ที่รักพระลัทธิตถะอย่างแท้จริง แต่มาเพื่อเพิ่มพูนความรักนั้น ไม่ได้มาเพื่อมาดึงเอาไป แต่มาเพื่อเพิ่มพูนผู้ที่เทิดทูนธรรมะอันบริสุทธิ์ และเป็นนิรันดร์

ดูกร ชาวชนแห่งธรรมะ

มาซิ มาดูโลกนี้ให้เหมือนกับบรมม้าที่ทาสีไว้สวยงาม ผู้เฝ้าเขาจะจมหายเข้าไปในนั้น แต่สำหรับผู้มีปัญญาแล้ว จะไม่มีการยึดติด...²

เพราะ

ที่ดีกว่าอำนาจเบ็ดเสร็จในโลก ดีกว่าการไปสวรรค์ ดีกว่าการได้ปกครองโลกทั้งหมด ก็คือรางวัลแห่งการมาถึงสายธาร³

¹ วัชรเจดีย์สูตร, VI.

² ธรรมบท, V. 171.

³ ใต้อ่างไว้แล้วก่อนหน้านั้น, V. 178.

ความยากลำบากของผู้ที่มีชีวิตอยู่ในแนวเดียวกับศาสนาของพระบาฮา-
อูลลาห์นั้นแหละที่ดีที่สุดสำหรับเจ้า หากเจ้ามีปัญญาอย่างแท้จริง จงหันไปฟัง
เสียงเพรียกของพระองค์ และทำให้ชะตาของเจ้านั้นเปี่ยมล้น ในขณะที่ยังมีเวลา
เหลืออยู่

ดูกร รุกี๋กายที่เคลื่อนไหวได้! เราปรารถนาจะสนทนากับเจ้า แต่
เจ้าไม่ใส่ใจเรา ดาบที่เจ้าใช้ต่อต้านได้โค่นต้นไม้แห่งความหวังของเจ้า
เอง ตลอดเวลาเราอยู่ใกล้เจ้า แต่เจ้ากลับอยู่ไกลจากเรา เราได้เลือก
ความรุ่งโรจน์อมรให้กับเจ้า แต่เจ้ากลับเลือกความอดสู้อย่างไม่มีสิ้น
สุดให้กับตัวเอง ขณะที่ยังมีเวลาอยู่ จงกลับมาและอย่าทิ้งโอกาสของ
เจ้าไป¹

และอีก

ดูกร ประชาชน จงกระตุนตัวของตัวเอง เพื่อให้ได้มาซึ่งวันแห่ง
ความยุติธรรมอันศักดิ์สิทธิ์ เนื่องจากเวลาแห่งสัญญาได้มาถึงแล้ว จง
ระวังเถิด มิฉะนั้นเจ้าจะล้มเหลวที่จะเข้าใจความสำคัญ และเข้าไปรวม
อยู่ในพวกที่เดินสะเปะสะปะหลงทาง²

ดูกร ประชาชนแห่งธรรม จงไขว่คว้าโอกาสของเจ้า เพราะมันจะไม่กลับมา
อีกแล้ว

สิทธิัง โอม นโม เมตไตรย อมิตาภา พุทธยะ
ขอให้ความเรืองรองของพระองค์ปกป้องเราทุกคน

¹ The Hidden Words of Baha 'u' llah, ตอน II V. 21.

² Gleanings from the Writings of Baha 'u' llah, XII หน้า 17.

บรรณานุกรม

ส่วนที่ 1

Anguttara-nikaya, Warren's Buddhism in Translation.

Buddha and the Gospel of Buddhism, A.K. Coomaraswamy.

Buddhist Birth Stories (Jataka Tales), Translated by T.W. Rhys Davids.

Buddhism: Its Essence and Development, Edward Conze.

Buddhist Mahayana Texts, Edited by E.B. Cowell & Others.

Buddhist Scriptures, A New Translation, Edward Conze.

Buddhist Texts Through the Ages, Edited (excerpts) by Conze, Horner, Snellgrove, Waley.

Garland of Birth Stories (Jataka Tales), Translated by V. Fausboll.

Jataka Tales, Translated by H.T. Francis and E.J. Thomas.

Sutta-Nipata, Translated from the Pali by V. Fausboll, Part II, Vol. X of *The Sacred Books of the East*, Oxford, 1881.

The Dhammapada, S. Radhakrishnan.

The Diamond Sutra, Translated by A. F. Price and Wong Mou-Lam.

The Edicts of Asoka, Edited & Translated by N.A. Nikam and Richard Mckeen.

The God of Buddha, Jamshed Fozdar.

The Gospel of Buddha, Paul Carus.

The Maha-Parinibbana Suttanta, Translated from Pali by T.W. Rhys Davids, *The Sacred Books of the East*, Vol. XI.

The Maha-Sudassana Suttanta, Translated from Pali by T.W. Rhys Davids. The Sacred Books of the East, Vol. XI.

The Mahavagga, (Vol. XVII) of the Sacred Books of the East.

The Saddharma-Pundarika Sutra, Translated by H. Kern, Vol. XXI of the Sacred Books of the East.

The Bhagavad Gita, with Sanskrit text and English translation and introduction by Gita Press.

The Thirteen Principal Upanishads, by R.G. Hume.

ส่วนที่ 2

Baha'u'llah, H.M. Balyuzi

Baha'i World Faith, Selected Writings of Baha'u'llah and 'Abdu'l-Baha.

Epistle To the Son of the Wolf, Baha'u'llah.

Gleanings from the Writings of Baha'u'llah.

God Passes By, Shogi Effendi.

Kalki Avatar Ki Khoj, Prakash Narayan Mishr.

Principles of Baha'i Administration, The National Spiritual Assembly of the Baha'is of the United Kingdom.

Some Answered Questions, 'Abdu'l-Baha.

Synopsis and Codification of the Laws and Ordinances of the Kitab-I-Aqdas, (*The Most Holy Book of Baha'u'llah*); with an Introduction by the Universal House of Justice, Baha'i World Center.

- Tablets of Baha'u'llah*, Translation of Ali Kuli Khan.
The Dispensation of Baha'u'llah, Shoghi Effendi.
The Hidden Words of Baha'u'llah, Baha'u'llah
The Kitab-I-Iqan, Baha'u'llah.
The Priceless Pearl, Ruhyyih Rabbani.
The Promised Day Is Come, Shoghi Effendi.
The Seven Valleys and the Four Valleys, Baha'u'llah.

คำอธิบายศัพท์

ตอนที่ 1

ศัพท์ทางฮินดู พุทธ และ โขรัาสไตรียน

กมลแห่งกฎหมาย

ธรรม

กฎหมาย

เกี่ยวกับพระเวททางกฎหมาย

กนิษกะ

กษัตริย์คู่ชาน ผู้มีชื่อเสียงที่สุด มีอำนาจในศตวรรษที่ สองหลังคริสตกาลและได้ครอบครองดินแดนอินเดีย ส่วนใหญ่จากเมืองหลวงของพระองค์ (เปชาวาร์) การสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่สี่ เกิดขึ้นในขณะที่พระองค์ ครองอำนาจ

กบิลพัสดุ์

เมืองของคากยะ

กรณียะ

หน้าที่ของเรา สิ่งที่จะต้องทำ

กรรม

การกระทำด้วยความตั้งใจ ซึ่งอาจจะมีประโยชน์หรือไม่ มีประโยชน์ นี่คือการกระทำที่ต่อเนื่องจากช่วงเวลาของ ชันตะหนึ่งไปสู่อีกชันตะหนึ่งไม่ว่าจะเป็นในช่วงที่เขามี ชีวิตอยู่ หรือหลังจากที่เสียชีวิต จนกว่าผล (วิบาก) ของ การกระทำด้วยความตั้งใจนั้นจะได้มาถึง บาลี : กิริยา

กฤษณะ

กฤษณะคืออวตารปางที่แปดของวิษณุ เป็นผู้ที่ได้รับการ เคารพนับถืออย่างยิ่งในศาสนาฮินดู ถึงแม้ว่าในประวัติศาสตร์จะไม่ได้มีการบันทึกไว้มากนัก แต่ในจันโดกยา อุปนิษัต มีบันทึกไว้ว่า พระองค์ได้สอนไว้ว่า ชีวิตมนุษย์ คือการเสียสละ "ตามที่โกระ อังกิสาระ ได้กล่าวดังนั้นแก่ กฤษณะ บุตรแห่งเวทก็ พระองค์กล่าวเสริมเนื่องจาก พระองค์ได้หลุดพ้นจากความปรารถนาทั้งปวง ว่าใน ชั่วโม่งสุดท้ายนั้นเจ้าจะต้องพึ่งพาความเชื่อสามอย่างนี้ เจ้าคือผู้ไม่อาจถูกทำลายได้ (อคฺลิตามะลิต) เจ้าคือผู้ที่ไม่

กษัตริย์	มีสิ่งใดมาทำให้สิ้นคลอนได้ (อภัยธรรม อลิ) เจ้าคือ แก่นแห่งชีวิต (ปรามะสัมลิตัม อลิตี) ความเก่าแก่ของ กฤษณะนั้นยิ่งใหญ่นัก การเคารพบูชากฤษณะได้มีการ กล่าวไว้ในคัมภีร์บาลีแรกๆ (ในผลงานทางพุทธเรียกว่า นิทเทสยะ) ปานินี ซึ่งเป็นนักไวยากรณ์ศาสตร์และมีชีวิต อยู่ในยุคสมัยเดียวกับพระพุทธเจ้าได้กล่าวถึงวาสูทเวและ อรชุนว่าเป็นผู้ได้รับการเคารพบูชา (คำต่อท้ายว่า 'วัน' นี้ มีความหมายเป็นนัยว่า "นี่คือวัตถุแห่งการเคารพบูชา" หลังคำว่าวาสูทเวและอรชุน-วาสูเทพ อชุนาภยัม) เช่น เดียวกันปตัญชลี ผู้เขียน มหาภคยะ ในการวิจารณ์ ปานินี IV. 3,-98) เรียกกฤษณะ (วาสูทเว) ว่าภักวัต ขอให้อำนาจของกฤษณะที่ได้รับเกื้อหนุนจากสังฆะสถานะ เพิ่มพูนขึ้น (ผลงานเขียนของปตัญชลี เรื่องโนปานินี สูตร) ดูหน้า 267-270 ในเนื้อเรื่อง
กัณฐกะ	หนึ่ง (ที่สอง) ของวรรณะในลัทธินินดู
กัลกี	ชื่อของม้าของพระสิทธัตถะ
กัลกีปุราณะ	การแสดงออกของวิษณุ (บทที่ 9-14)
กัลปี	การทำนายและตำนานเกี่ยวกับการมาถึงของกัลกี
กัสสปะ	ยุค เป็นช่วงระยะเวลา (บาลี: กัปปะ)
กาม	(สันสกฤต: กาศยปะ) ชื่อของกัสสปะ หมายถึงกัสสปะ แห่งอูรุเวลาเป็นหลัก ซึ่งเป็นหนึ่งในเสาหลักสำคัญแห่ง พุทธศาสนา อย่างไรก็ตามโดยหลักของ อังคุดตฺรนิกาย นั้น เขาไม่ใช่ผู้เดียวกับมหากัสสปะ ผู้ที่เป็นผู้นำการสัง- คายนาพระไตรปิฎกครั้งแรกที่กรุงราชคฤห์
การณ์	ความปรารถนา ความรู้สึกทางเนื้อหนังมังสา ความเร่า ร้อนทางกาย
กิเลส	เหตุ ต้นตอ
กุลินารา	บาป
	เมืองหนึ่งในเขตโครักปุระ ในรัฐอุตตรประเทศ เป็นที่ตั้ง

โกฏฐิ

โกศกาลา

ชั้นตอนสี่ชั้นตอน

พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานในพระราชาที่แปดสิบ
จำนวนมากมายับไม่ได้ หนึ่งในโกฏฐิ คือล้นรอบของโลก
วัชชีวิกะ

ชั้นตอนสี่ชั้นตอนแห่งหนทางเบ็ดหนทางอันสูงส่งนั่นคือ:

(1) หันมาหนีถือธรรมะ การกระทำนี้ทำให้คนหลุดพ้น
จากบ่วงของอิตตา จากความกั๊กขาในพระพุทธเจ้าแห่ง
หลักธรรมของพระองค์และจากการยึดติดกับพิธีกรรม
(2) สภาพที่ผู้ที่จะกลับมาสู่ชีวิตนี้เพียงครั้งเดียว (3)
สภาพของผู้ที่จะไม่กลับมาในโลกนี้อีก (4) สภาพของ
อรหัตต ผู้ศักดิ์สิทธิ์

ชั้นติปารมิตตา

ชั้น

ซีณนา

คงคา

คนธรรพ์

คัมภีร์บาลี

กาถา

คีตา

ขุททหนิกาย

คुरु

คुरु นานัก

โคปาละ

โควินทะ

ความอดทนอย่างยอดเยี่ยม

ปัจจัยทั้งห้าที่ประกอบเป็นบุคคล เช่น กาย ความรู้สึก
การรับรู้ แรงกระตุ้น ความสำนึก องค์กรวม (อุปธิ)

จบสิ้น

แม่น้ำที่ใหญ่ยิ่งของอินเดีย

นักดนตรีจากสวรรค์ สิ่งมีชีวิตชั้นหนึ่ง

ไตรปิฎก ('ตระกร้าทั้งสาม') เป็นการรวบรวมคัมภีร์ทาง
หีนยานที่แผ่ขยายในประเทศศรีลังกา พม่า และไทย
ประกอบด้วย *สุตตันตปิฎก* *วินัยปิฎก* และ *อภิธรรมปิฎก*
บทกลอน (มีกำเนิดจากอินโด-อิหร่าน คัมภีร์โซร่าส-
เตเรียน)

เพลง ดู *ภควัตคีตา*

เป็นการรวบรวมบทย่อยๆ เป็นส่วนหนึ่งของ *สุตตันตปิฎก*

นายท่าน ครูผู้สอน

ผู้ให้กำเนิดลัทธิซิก ปี 1469-1538 หลังคริสตกาล

ดู โควินทะ

เป็นชื่อต่างๆ ของกฤษณะที่ชี้ให้เห็นถึงต้นกำเนิดของ
พระองค์ในฐานะที่เป็นเทพแห่งฝูงแกะและฝูงวัว และ
เป็นสัญลักษณ์แห่งคนเลี้ยงแกะอันศักดิ์สิทธิ์ และฝูง

จักรวรรดิ	แกะของพระองค์ นั่นคือมนุษยชาติ
จิตตะ	พระผู้เป็นเจ้าของผู้ครอบครอง ผู้ครองโลก ความจำ การรับรู้ความสามารถในการรับรู้แบบเป็นระบบ ความสำนึก ความคิด จิตใจ บางครั้งใช้คำว่า อาตมัน ซึ่ง อาจแปลความได้ว่าเป็นจิตสำนึกอันบริสุทธิ์
ฉันทะ	เจตนาารมณ
ฉันทะ	สารถิของเจ้าชายสิทธัตถะ และเป็นสาวกของพระองค์ใน ภายหลังด้วย
ชมพูทวีป	อินเดีย เป็นชื่อโบราณของอินเดียและเป็นชื่อที่พระพุทธ เจ้าใช้ เช่นเดียวกับใน มหาภารตะ (บทที่ 11 หน้า 314) ในส่วนของเกี่ยวกับแนวความคิดทางอินเดียโบราณนั้น นี้ คือทวีปซึ่งเป็นศูนย์กลางแห่งพื้นผิวโลก รู้จักกันในนาม ของแผ่นดิน "ทอง" (ชมพู)
ชาติ (Jarata)	ความเป็นอยู่
ชาติ (Jati)	การเกิดใหม่ ความเป็นอยู่ส่วนบุคคล
ชีนะ	ผู้ชนะ ผู้พิชิต
ชีวาตมัน	จิตวิญญาณ อันเป็นส่วนที่แยกออกจากตัวบุคคล
ชีวันมุกติ	การปลดปล่อยเป็นอิสระในชีวิตนี้
เซน	เป็นสมาธิของลัทธิเซน ซึ่งเป็นขบวนการทางศาสนาที่ เกิดขึ้นในอินเดียในยุคสมัยเดียวกับพุทธ
ซูซา	เป็นเมืองหลวงของอิหร่านโบราณ เมื่ออิหร่านเป็นส่วน หนึ่งของอาณาจักรอัสซีเรีย และรู้จักกันในนามของอิลาม
เซนต์-อเวस्ता	คำสอนของโซโรแอสเตอร์โดยรวม
โซโรแอสเตอร์	เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ซาราตุสตรา เป็นอวตารซึ่งปรากฏขึ้น ในอิหร่าน ในปี 101-24 ก่อนพุทธกาล หรือ 635-558 ปีก่อนคริสตกาล ประมาณการทางอาหรับ (อัล บิรูนี) และบันทึกของกรีกต่างประมาณการสิ้นชีพของพระองค์ ไว้ในปีที่เจ็ดสิบเจ็ด จากนាំมือของตุรบูร่า ตุร เป็นเวลา 228 ปี ก่อนที่พระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราชเข้าครอบ

ครองอิหร่านในปี 300 ก่อนคริสตกาล เป็นที่เชื่อกันว่า
ไซโรอัสเตอร์ได้รับการบรรจุในการกิจอันศักดิ์สิทธิ์ เมื่อ
มีอายุได้ 30 และพระองค์ได้เดินทางไปตามเขตต่างๆ
ของอิหร่านเพื่อประกาศความเชื่อในการมีพระผู้เป็นเจ้าของ
องค์เดียว เป็นที่เชื่อกันด้วยว่าไซโรอัสเตอร์ได้ไปถึง
ปาเลสไตน์ (ดินแดนอันศักดิ์สิทธิ์ซึ่งในปัจจุบันคือ
อิสราเอล)

ฉาน

ความรู้อันล้ำลึก

ลัทธิ

แรกสุดแห่งการเป็นอยู่ (สันสกฤต : สติติ)

ที่สมนิกาย

บทรวมของบทสนทนา 'ยาว' ซึ่งอาจเป็นส่วนที่เก่าแก่
และถูกต้องที่สุดของ *สุตตปิฎก* (คำสอนทางบาลี)

ดาโรอัสที่ 1

อยู่ในสกุล อีสทาส์พ ได้รับขนานนามว่าเป็น "มหาราช"
558-486 กษัตริย์แห่งเปอร์เซีย (ปี 522-486 ก่อนพุทธ
กาล) ได้กลายมาเป็นผู้ติดตามไซโรอัสเตอร์

ตถตา

'ความเป็นดั่งนั้น' 'ความเป็นเช่นนั้น' เป็นคำที่ใช้ในลัทธิ
มหายานเพื่อกล่าวถึงสิ่งอันสูงสุดหรือลัจจะอันสูงสุด คำ
ว่า 'ความเป็นเช่นนั้น' ซึ่งให้เห็นว่าไม่สามารถบรรยายได้
ในภาษาธรรมดา

ตถทเวระ

'เป็นเช่นนั้นโดยแท้จริง' คำเอื้อนเอ่ยโดยตถาคต

ตถาคต

ผู้ที่ได้มาถึงแล้วโดยสมบูรณ์ นั่นคือผู้ที่เพียบพร้อม นี่
คือตำแหน่งของพระพุทธเจ้า ผู้ที่มาถึงซึ่งสภาวะที่ไม่อาจ
บรรยายได้ สามารถกล่าวถึงได้เพียงใช้คำว่า 'ดั่งนั้น' หรือ
'แบบนี้'

ตริตันการะ

ครูบาแห่งเซน

ตณหา

ความกระหายใคร่ในความเป็นอยู่ ความอยากที่เห็นแก่
ตัวและมีตบอด (สันสกฤต : ตฤษณา)

ตัทวมอลิ

"ซึ่งพระองค์เป็น" ผู้สูงสุด

ตันตระ

'ผู้กร้อยเรียง' ระบบของพิธีกรรมและหลักเกณฑ์

ไตรปิฎก

'ตะกร้าทั้งสาม' เป็นคัมภีร์ทางพุทธ (บาลีก็เรียกว่าไตร-

	ปิฎก) แบ่งออกเป็นสามส่วนคือ <i>วินัยปิฎก ; สุตตันตปิฎก ; และ อภิธรรมปิฎก</i>
ไตรรัตน์	แก้วสามประการ : สิ่งสำคัญสามอย่าง นั่นคือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
เถรภิกขา	'เพลงของสงฆ์' เทริกถา 'เพลงแห่งชี' นี่เป็นส่วนของ <i>ขุททกนิกาย</i>
เถรวาท	เป็นศัพท์ทางบาลีที่หมายถึง 'หนทางแห่งผู้อาวุโส' โดยแท้จริงแล้ว เถรวาทคือหนึ่งในหลายสำนักที่นิกาย ซึ่งสำนักอื่นๆ ได้หายไปหมดแล้ว
ทาน	การให้ การบริจาคอันเป็นที่รัก
ที่ปังกร	เป็นพุทธะที่มาก่อนโคตมะ แปลความตรงตัวดังนี้: 'ที่ปะ' หมายถึง 'ตะเกียง' และ กร แปลว่า 'กลายเป็น' ที่ปังกรหมายความว่าทำให้ตัวเองนั้นมีแสงหรือกลายเป็นไฟส่องนำทาง พุทธโคตมะก็ได้รับขนานนามว่าที่ปังกร คำนี้เป็นการแสดงยศมากกว่าจะเป็นชื่อเฉพาะ
ทุกขะ	ความเศร้า ความทรมาน ความทุกข์โศก ความเจ็บปวด
ทเว	องค์แห่งสวรรค์ แปลตรงตัวว่าผู้มีเรื่องราวเรื่องรอง ไม่มี ความหมายของผู้สร้างไม่ว่าจะเป็นการรู้ทั้งหมดหรือพลังอำนาจทั้งหมด เป็นเพียงแต่ผู้อาศัยอยู่ในอีกโลกหนึ่ง
โทสะ	เล่ห์เหลี่ยม ความโกรธ
ชยานะ	สมาธิ (บาลี : ฉาน)
ธรรมกาย	'องค์แห่งกฎหมาย'
ธรรมฐานะ	'ของขวัญแห่งกฎหมาย' วินัยแห่งการยึดกับศาสนาพุทธ
ธรรมบท	หนทางแห่งสัจจะ เส้นทางแห่งความดี ถ้อยคำแห่งกฎเกณฑ์ การเอื้อนเอ่ยศาสนา <i>ธรรมบท</i> โดยแท้จริงแล้ว คือ ส่วนหนึ่งของ <i>ขุททกนิกาย</i> แห่ง <i>สุตตปิฎก</i> ในบริบทของบาลีประกอบด้วย 423 บท แบ่งออกเป็น 68 บท ในบริบทของจีนแบ่งออกเป็น 39 บท และ 502 บท

ธรรมสะकुโต	ผู้รักษากฎหมาย หรือรักษาด้วยกฎหมาย กิจการของบุคคลหนึ่งที่มีฐานอยู่ที่ความยุติธรรม
ธรรมะ	กฎแห่งหน้าที่และสิ่งที่ต้องปฏิบัติในสังคม ความเป็นจริง ศาสนา กฎหมายลัทธิ ความจริง
ธรรมะ ทิตตะ	กฎแห่งกฎหมาย
ธัศจรรย์	บิดาของราม กษัตริย์แห่งโกศกาลา (อโยธยา)
ธาตุ	หลักเกณฑ์
นรกนिरยะ	นรกแห่งอาวม
นาคราชุน	เรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า นาคเสน เป็นหนึ่งในปรัชญาเมธิ ชาวพุทธที่ยิ่งใหญ่ มีชีวิตอยู่ในยุคกถิมะกะ เป็นผู้มีความรับผิดชอบหลักในการวางรูปแบบลัทธิทางมหายาน เป็นผู้เขียน มัชยามิกะ การิกะ
นามรูป	นามหมายถึงชื่อ รูปหมายถึงรูปแบบ
นารายณ์	วิษณุ องค์อวตารของพระองค์ เช่นเดียวกับพระกฤษณะ
นิทานกถา	ประวัติของพระพุทธเจ้าในภาษาบาลี ซึ่งเขียนให้แก่พุทธโคษาในศตวรรษที่ห้า
นิทานชาดก	ชาดก คือการรวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับการประสูติทางพุทธ เรื่องเล่าเหล่านี้เป็นการกล่าวถึงการกระทำอันดีงามของพระสิทธัตถะในชาติต่างๆ ของพระองค์ บทกล่าวชาดก รวบรวมไว้ในปี พ.ศ. 700 โดยกวีปราดเปรื่องชื่อ อารยสุรและปรากฏอยู่ในสองในสามส่วนอันยิ่งใหญ่ของคัมภีร์ทางบาลี และการรวบรวมบทสนทนาอื่นๆ (ขุททกนิกาย) ของส่วนนี้ประกอบด้วย 547 ชาดก ซึ่งแต่ละเรื่องเป็นการเล่าถึงชีวิตของพระสิทธัตถะในชาติก่อนของพระองค์ที่เป็นโพธิสัตว์ หรือเป็นองค์ที่จะต้องตรัสรู้ก่อนที่จะเป็นพระพุทธเจ้า ผู้ตรัสรู้
นิททะเล	เป็นข้อวิจารณ์ที่ให้ไว้แก่สาริปุตระในช่วงครึ่งหลังของสูตรนิบาต ซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งของ ขุททกนิกาย
นิพพาน	สภาวะแห่งการได้มาซึ่งกระบวนการเอาชนะความ

	กระหายทั้งปวง เป็นจุดหมายทางจิตวิญญาณอันสูงสุดของพุทธศาสนา (หมายถึงการ 'ดับ' เหมือนการดับเปลวเพลิง) ตามคำสอนของพระพุทธเจ้ามีพยานสามารถเกิดได้ในชีวิตนี้ (ดูข้อความหน้า 126-128)
นิรมานกาย	การเปลี่ยนแปลงของร่างกาย
นิโรธ	การดับ - การดับทุกข์ (นิโรธ - สุมาปตะ: การดับกระบวน การทางสำนักทั้งหมด)
เนรัญชรา	แม่น้ำที่พระลัทธิตถะเดินเลียบชายฝั่งท่องไปก่อนที่จะถึง ภารกิจอันศักดิ์สิทธิ์
บาลารามัน	น้องชายของพระกฤษณะ
บาลี	คำๆ นี้แปลว่า 'บท' ดังนั้น ภาษาในบทของคัมภีร์ทางพุทธ และบทวิจารณ์ของบททางคัมภีร์นั้น ซึ่งรวมแล้วเรียกว่า 'ไตรปิฎก' ในชื่อเขียนทางพุทธเถรวาท คำศัพท์ที่ว่า 'บาลี ภาษา' แรกสุดหมายถึงภาษาของบททางคัมภีร์เถรวาท บทต่างๆ เหล่านี้ซึ่งได้เกิดขึ้นและมีการรวบรวมไว้ที่ทาง ประเทศอินเดียตอนเหนือในช่วงการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งแรกและครั้งที่สอง หลังจากยุคของพระเจ้าอโศก ได้ถูกนำไปประเทศลังกา พม่า และไทย เป็นพันๆ ปี หลังจากนั้น เราจึงไม่สามารถเจาะลงไปได้ว่าต้นกำเนิดของ บาลีอยู่ ณ จุดใด ทั้งๆ ที่ดูเหมือนว่ามันน่าจะวิวัฒนาการมาจากภาษาสันสกฤตและสำเนียงอื่นๆ รวมทั้งมคธ (หรือ มคธ ปรากฏต อันเป็นภาษาซึ่งพระพุทธเจ้าใช้สั่งสอน) และในหลายแห่งหลายมุม มีความเกี่ยวเนื่องกับพระเวท และสันสกฤต ดังนั้นต้นกำเนิดที่แน่ชัดอาจจะมาจาก สำเนียงทางอินโด-อิหฺรวันเก่าอื่นๆ ก็ได้ อย่างไรก็ตาม เป็นที่แน่นอนว่า พระพุทธเจ้าเองผู้ใช้ภาษามคธ ปรากฏต เป็นภาษาที่สอนธรรมะ ใช้ภาษาสันสกฤตได้อย่างแคล่วคล่อง และไม่ได้ใช้ภาษาบาลี เนื่องจากในบริเวณที่พระองค์ทำกิจกรรมอยู่นั้นไม่ได้เป็นบริเวณที่ใช้ภาษาบาลี

<p>เบญจศีล</p>	<p>ภาษาบาลีนั้นมีส่วนผสมของหลายๆ สำเนียงที่ต่างกัน ซึ่งเป็นเหตุมาจากความจำเป็นที่จะต้องผสมผสานความเห็นที่แตกต่างกันของครูบาชาวพุทธที่เดินทางท่องเที่ยวตามต่างๆ ซึ่งภาษาที่ครูบาเหล่านั้นใช้ไม่เหมือนกัน คัมภีร์ทางบาลี (ไตรปิฎก) ได้มีการบันทึกกันด้วยความจำเป็นจากการเล่าชาน แต่ได้มีการเขียนขึ้นภายใต้พระเจ้าอโศกมหาราชแห่งประเทศศรีลังกา ประมาณปีที่ 29 ก่อนคริสตกาล</p> <p>ชาวพุทธได้รับเอาศีลห้าตั้งต่อไปนี้เพื่อเป็นหนทางไปสู่การปฏิบัติตามมรรคแปด ศีลห้านี้เป็นตัวกำหนดให้แต่ละคนฝึกตนเอง (1) ปาณาติปาตา เวรมณี ลิกขาปทังสมายิยามิ (ข้าพึ่งละเว้นที่จะฆ่าสัตว์ตัดชีวิต) (2) อทินนาทานา เวรมณี ลิกขา ปทังสมายิยามิ (ข้าพึ่งละเว้นที่จะลักทรัพย์ของผู้อื่นมาเป็นของตัว) (3) กาเมสุมิฉจจา เวรมณี ลิกขา ปทังสมายิยามิ (ข้าพึ่งละเว้นที่จะมีสัมพันธกับผู้มีคู่ครองแล้ว) (4) มุสาวาทา เวรมณี ลิกขา ปทังสมายิยามิ (ข้าพึ่งละเว้นที่จะกล่าวคำเท็จ) (5) สุราเมรยะ มัชฌมาทัตถานา เวรมณี ลิกขา ปทังสมายิยามิ (ข้าพึ่งละเว้นที่จะเสพยาของมึนเมา)</p>
<p>ปฏิฆะ</p>	<p>ความเกลียดชัง</p>
<p>ปฏิจจสมุปปาท</p>	<p>กฎแห่งการเกิดจากปัจจัยที่กำหนด</p>
<p>ปฐุม</p>	<p>'หลักของต้นกำเนิด' เกี่ยวกับเหตุแห่งความเป็นอยู่</p>
<p>ปทัง สันทัง</p>	<p>หนทางแห่งความสงบ หรือที่อยู่แห่งความสงบ</p>
<p>ปรกติ</p>	<p>เป็นธรรมชาติ</p>
<p>ปรตันตระ</p>	<p>ความเป็นจริงที่ไม่เป็นอิสระ</p>
<p>ปรนิพพาน</p>	<p>'เหนือนิพพาน' สภาวะของคนๆ หนึ่งที่ถึงซึ่งนิพพานในขณะที่ยังมีชีวิต นั่นคือนิพพานสุดท้ายที่สมบุรณ์</p>
<p>ปรมัตตา</p>	<p>ความสมบุรณ์ ความดีงามอันเป็นอุตมะ คำนี้แปลมาจากปรมะ อันเป็นลักษณะสูงสุดของความดี ความเป็นเอกมักจะถูกแปลว่า 'ไปสู่อีกฟากฝั่ง' นั่นคือถึงซึ่งนิพพาน</p>

ปรมาตถ์	บาลี : รูปแบบอันสูงสุดแห่งปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ (ลัจจะอันเป็นความหมายอันสูงสุด)
ปรมาตถ์	จิตวิญญาณอันสูงสุด ลัจจะสุดท้าย
ปรัชญาปารมิตา	'ปัญญาอันเลิศล้ำ' เป็นหมวดหมู่แห่งบททางมหายาน และเป็นคำสอนทางปรัชญาของนาคาชุน เป็นปัญญาที่สูงที่สุด และแจ่มแจ้งที่สุด
ปราจนะ (ปรัชญา)	สติปัญญาและความรู้อันโปร่งที่ไม่อาจบรรยายได้
ปราณ	ลมหายใจ กฏแห่งชีวิต
ปรินิพพาน	ความเป็นจริงอันสูงสุด
ปัจเจกพุทธะ	ผู้ที่แสวงหาความปลดปล่อยโดยแยกเป็นอิสระจากผู้อื่น
ปัทมมหาสังคายนา	เป็นการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งแรก ที่สัตตบรรณคูหาในเวลา 100 วัน หลังจากที่พระพุทธเจ้าเสด็จสู่ปรินิพพาน โดยที่มีพระอรหันต์เข้าร่วมสังคายนา 500 องค์ และผู้ดำเนินการสังคายนาคือ พระอรหันต์มหากัสสปะ และพระอรหันต์อานนท์และพระอรหันต์อุปาติ การสังคายนาครั้งนี้ใช้เวลาสามเดือนและได้รวบรวมสิ่งที่เรียกได้ในภายหลังว่าคัมภีร์ทางบาลี นั่นคืออภิธรรมปิฎก (หลักการที่สูงกว่า) วินัยปิฎก (วินัยเพื่อการปฏิบัติ) และ สุตตปิฎก (การสนทนาโดยทั่วไป)
ปาฏิโมกข์	กฏทางวินัยของภิกษุ
ปานะ	ความเชื่อ
ปาปติ	พลังที่ทำให้เกิดความสมดุลแห่งปัจจัยต่างๆ ที่ประกอบเป็นบุคลิกภาพ
ปาร์สวา	ปาร์สวาผู้ที่มีชื่อเสียงในช่วงศตวรรษที่แปดก่อนพุทธกาล ถือได้ว่าเป็นตรีตันการะเซนต์ที่ยี่สิบสาม เขาได้สอนหลักเกณฑ์เบื้องต้นสี่หลักเกณฑ์ที่ประกอบเป็นแนวปฏิบัติหลักสี่แนว นั่นคือ ลัจจะ การไม่ใช้ความรุนแรง การไม่ละโมภ การละความอยาก (จตุรญาณธรรมะ : ลัตถ์ย อหิงสา อัสเตยะ อปาริกาคำสอนเหล่านี้ได้เข้าอยู่ในหลัก

	ของศาสนาพุทธ
ปิฎก	การรวบรวม เช่นการรวบรวมคำสอนตามที่เรียกโดยชาวพุทธทางใต้ ทางมหายานจะสอนห้าชั้นตอน ไม่ใช่สี่ดังที่พบได้ในปิฎกและ <i>ลลิตะวัสดาระ</i>
บุคคลบัญญัติ	วินัยของผู้ที่เข้ามาอยู่ในทาง
ปุถุชน	ผู้ที่ยังข้องแวะอยู่กับเรื่องทางโลก
ปุราณะ	เป็นคัมภีร์สำคัญของศาสนาฮินดู ประมาณว่าอยู่ในยุคเดียวกับพระเวท แต่อยู่ในรูปแบบที่สามัญชนผู้ไม่รู้หนังสือก็เข้าใจได้ รวมเบ็ดเสร็จมี 54 ปุราณะ (เช่น 18 มหาปุราณะ 18 ปุราณะ และ 18 อุปปุราณะ) เช่น ปัทมปุราณะ วิชาญปุราณะ กัลกิปุราณะ เป็นต้น เรียกเพลงได้ว่าปุราณ ดุเชิงอรชร 2 (หน้า 259)
ปุรุष	จิตวิญญาณรับรู้ได้ในฐานะที่เป็นบุคคล หรือ (บางครั้ง) เป็นสากล (จิตวิญญาณแห่งความเป็นสากล) จิตวิญญาณอันสูงสุด
พรหม	เป็นคำกลางที่ใช้ในอุปนิษัท และในที่อื่น เพื่อหมายถึงพลังอันศักดิ์สิทธิ์เพื่อนำจักรวาลไปสู่ความยั่งยืน การศึกษาที่ลึกลงไปอีก รวมทั้งการอ้างถึง <i>ภควัตคีตา</i> และข้อเขียนทางพุทธใน <i>สังยุตตนิกาย</i> ทำให้เห็นว่า (พรหม) คือ 'สถานะ' หรือ 'สภาวะ' ซึ่งใกล้เคียงกับแนวความคิดทางพุทธเกี่ยวกับนิพพานมากกว่า ไม่ใช่ความศักดิ์สิทธิ์อันสูงสุด 'ในตัวของมันเอง' หรือเป็นองค์ผู้สูงสุด หรือพลังหลักในจักรวาล ในตัวของมันเองไม่สามารถถือได้ว่าเป็นเอกและเป็นสิ่งนำไปสู่ความรักความเคารพสามารถถือได้ว่าเป็น 'ผู้สร้าง' ในไตรสรณคมน์ของฮินดู
พรหมจารี	ผู้ที่ดำรงอยู่ในพรหม
พรหมบุตร	ผู้ได้กลายเป็นพรหม
พรหมวิหาร	มีชีวิตอยู่อย่างพรหม สถานะอันศักดิ์สิทธิ์
พระเวท	<i>แปลตามตัวอักษร</i> : หนังสือแห่งความรู้ที่เก่าแก่ที่สุด

	(2000 ปี - 1000 ปีก่อนพุทธกาล) คัมภีร์ของชาวฮินดู อารยัน กฎแห่งพระเวทมีอยู่เป็นสี่ นั่นคือ ฤคเวท สาม- เวท อรรถเวท ยજุรเวท
พราหมณ์	ชาวฮินดูที่เป็นชนชั้นที่สูงที่สุด นั่นคือชนชั้นที่เป็นดั่งพระ ชนชั้นที่เหลือสามชนชั้นเรียงตามลำดับคือ กษัตริย์ (กษัตริย์หรือนักรบ) แพศย์ (พ่อค้าหรือช่างฝีมือ) ศูทร (กรรมกร)
พาราณสี	แคว้นพาราณสีอันเป็นเมืองที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุดของชาวฮินดู
พิมพา	ภาพ
พิมพิสาร	กษัตริย์แห่งกรุงราชคฤห์และสำนักศิษย์ของพระลัทธิตละ
พุทธ	ผู้ตรัสรู้ จากโพธิ
พุทธโกษา	นักเขียนบาลี วิสุทธิมรรค ในศตวรรษที่ห้า
พุทธคยา	สถานที่ซึ่งโคตมะได้ตรัสรู้ และเป็นที่รู้จักกันภายหลังใน นามของพุทธคยา (อยู่ทางใต้ของคยาไปหกไมล์) และ ถือว่าเป็นศูนย์กลางแห่งการจาริกแสวงบุญของชาวพุทธ ที่สำคัญที่สุด
พุทธจวิต	'กิจของพระพุทธเจ้า' นั่นคือประวัติของพระพุทธเจ้าโดย ละเอียดครั้งแรกแรกงานโดยจินตกวีชาวฮินดูเพียงในศตวรรษ แรก นั่นคือ อัศวโกษา
พุทธวงศ์	ความเรียงเรื่องชีวิตของพุทธ 24 องค์ก่อนพระพุทธเจ้า และโคตมะเช่นเดียวกัน
พุทธัง	ผู้รู้ตื่น ผู้ใดก็ตามที่ถึงซึ่งความรู้อันสมบูรณ์ มีพระพุทธ เจ้าหลายองค์ บางองค์มีชีวิตอยู่ในอดีตที่มีตมณ องค์อื่น อาจรุ่งขึ้นมาในอนาคต
พุทธางกูร	คาดคะเนว่าเป็นพระพุทธเจ้า พุทธพิชชะ
พุทธียอคะ	วิธีการที่ทำให้ล้าหน้าไปจากพิธีกรรมแบบพระเวท และ การปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยไม่ยึดติดกับผลได้ของการ กระทำของตนแต่อย่างใด
โพธิ	การตรัสรู้ การรับรู้อย่างลึกลับ และความสว่างที่พระพุทธ

องค์หนึ่งพึงได้รับ

โพธิสัตว์ ผู้ที่มีแรงผลักดันแห่งเมตตาเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ไปสู่การปลดปล่อย และเพื่อการนั้นเขาพร้อมที่จะยึดนิพพานของเขาเองออกไป ผู้ที่กำลังจะเป็นพุทธ วิบุรุษแห่งจิตวิญญาณ

ภควัตปุราณะ ตำนานเกี่ยวกับวัยหนุ่มของกษณะ

ภควัตคีตา 'บทเพลงของพระเป็นเจ้า' : บทเพลง (คีตา) แห่งภควัต เป็นคัมภีร์ที่สำคัญของลัทธิฮินดู และมีความสำคัญเท่ากับคัมภีร์พระเวท อุปนิษัและพราหมสูตร เท่ากับเป็นไตรคัมภีร์ (ปรัทนตรีย) ของฮินดู และมีเนื้อหามากที่สุดในสามบทที่ว่าเล่มที่หกแห่งมหาภารตะ ภควัตคีตา ไม่ได้แสดงถึงลัทธิฮินดูโดยเฉพาะเจาะจงแต่แสดงถึงลัทธิฮินดูทั้งหมดโดยรวม โดยสากลและต่อเนื่องและให้หลักเกณฑ์การดำเนินชีวิตของมนุษย์ และเนื่องจากสาระของคัมภีร์ยอมนับธรรมนิยมประเพณีเป็นเบื้องต้น คีตาจึงมักได้รับถือว่าเป็นหนึ่งในอุปนิษั ปราชญ์ผู้รู้บางท่านกล่าวว่า ภควัตคีตา ได้รับอิทธิพลมาจากอุปนิษั ซึ่งปัญญาอันโบราณ 'ปราชนะปุราณี' ทำให้คีตานั้นได้รับการวินิจฉัยและประกาศโดยกษณะผู้ศักดิ์สิทธิ์ ผู้อธิบาย อัญมณีแห่งสัจจะและความสามารถของสัจจะที่จะปลดปล่อยมนุษยชาติ ในทำนองเดียวกันกับที่มีการเปรียบเทียบบ่อยๆ จาก *ไวษณพ - ต้นตระกูล* ที่กล่าวว่า อุปนิษัคือฝูงวัวและกษณะผู้เป็นบุตรของผู้เฝ้าฝูงวัวคือผู้รีดนม อรชุน คือลูกวัว คีตาอันหอมหวานคือนมอันวิเศษและมนุษย์ผู้ฉลาดคือผู้ดื่ม

ภควัน พระผู้เป็นเจ้า ผู้สร้าง เรียกว่า อิศวร เช่นเดียวกัน อ่านเป็น ภควัต ก็ได้

ภักดี การเทิดทูนพระผู้เป็นเจ้า

ภันเต คำที่แสดงความเคารพเมื่อกล่าวถึงพระภิกษุ

ภavana	การทำสมาธิ และการพัฒนาจิตใจและความรู้สึกภายใน การตั้งจิตเป็นสมาธิ
ภิกขุ	พระผู้ภิกขาจาร (บาลี : ภิกษุ)
ภิกขุณี	ชี (บาลี : ภิกษุณี)
ภุต	วิญญาณ ผี
มนุษย์	สิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผล คน
มनु	ผู้บัญญัติกฎหมายของฮินดู เป็นครุบาทักดีลิตีร์ ซึ่งปรากฏขึ้นก่อนรามตามสายของอวตารชาวอารยัน ซึ่งปรากฏขึ้นในอินเดียเมื่อ 8,500 ปีก่อนพุทธกาล ถือได้ว่าเป็น “ต้นกำเนิดของมนุษย์” เป็นศัพท์ที่เป็นสัญลักษณ์ ซึ่งมีความหมายถึงการเกิดของมนุษยชาติทางจิตวิญญาณ ความภูมิใจ
มโน	ความรู้ที่ไม่เป็นองค์รวม
มโนวิธานะ	หนทางแปดหนทางอันสูงส่งเป็นการสรุปรวมคำสอนของพระพุทธเจ้าว่าจะถึงซึ่งนิพพานได้อย่างไร ‘ขั้นตอน’ สองขั้นตอน นั่นคือ การเห็นชอบ การคาดหวังชอบ เป็นลักษณะที่พึงมีสำหรับผู้ที่หวังนิพพาน ต่อจากนั้นคือ การกล่าวชอบ การประพฤติชอบ เป็นลักษณะที่พึงมีสำหรับผู้ที่หวังนิพพาน ต่อจากนั้นคือ การกล่าวชอบ การประพฤติชอบ และการเป็นอยู่ชอบ เกี่ยวเนื่องกับกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมและสังคมสำหรับผู้ที่หวังนิพพาน ในขณะที่สามหนทางสุดท้ายนั้นคือ การปฏิบัติชอบ การมีสติชอบ และการคิดชอบเกี่ยวเนื่องกับกฎเกณฑ์ทางด้านความนึกคิดและจิตวิญญาณที่จำเป็น
มหาปรินิพพานสูตร	เรื่องเล่าทางบาลีจากปิฎกที่สองหลังจากการเสด็จปรินิพพานของพระพุทธเจ้า เรื่องนี้เก่าแก่ที่สุดและเชื่อได้มากที่สุด เรื่องนี้น่าจะได้เขียนไว้ก่อนสิ้นศตวรรษที่สี่ ก่อนคริสตกาล หรือก่อนที่ปาตลีบุตรได้กลายมาเป็นศูนย์กลางแห่งวัดพระพุทธศาสนาที่สำคัญ

มหาปริณิรวาณสูตร	เป็นผลงานทางมหายาน ซึ่งแตกต่างจากผลงานทางบาลี เรื่องมหาปริณิพพานสูตร
มหาปรัชญาปารมิตศาสตร์	คำสอนอันยิ่งใหญ่แห่งการตรัสรู้โดยสมบุรณ์ และเกี่ยวเนื่องกับนาครซุน
มหาพรหม	พรหมผู้ยิ่งใหญ่
มหาภารตะ	หนึ่งในสองวรรณกรรมอันยิ่งใหญ่ของอินเดียโบราณ (อีกหนึ่งวรรณกรรมคือรามายณะ) เนื้อเรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้ระหว่างพลังแห่งความดีซึ่งแสดงออกในร่างของบุตรแห่งปาณฑุและพลังแห่งความชั่วร้ายผู้เป็นตัวแทนคือธฤตราษฎร์ ตอนที่สี่ชื่อเสียงมากที่สุดคือ ภควัดคีตา ซึ่งประกอบด้วยบทสนทนาระหว่างกฤษณะและอรชุน บุตรคนที่สามของปาณฑุ
มหากิเษกรรมณ์	'บทที่ว่าด้วยการเสด็จออกอันยิ่งใหญ่' เป็นผลงานทางภาษาสันสกฤตในช่วงเวลาประมาณศตวรรษที่สองหลังคริสตกาล โดยเกี่ยวกับเรื่องพระพุทธเจ้าละทิ้งบ้านและครอบครัวของพระองค์
มหายาน	ยานลำใหญ่ หรือหนทางที่กว้างที่นำไปสู่การปลดปล่อยหลักเกณฑ์ที่สำคัญที่สุดของมหายานคือ พระพุทธเจ้าไม่ได้เป็นเพียงครูบาที่เป็นมนุษย์ แต่พระองค์คือปรากฏการณ์อันเป็นนิรันดร์ที่ปรากฏขึ้นบนโลก ในระยะเวลาต่างๆ เพื่อปลดปล่อยมนุษยชาติ
มหาวงศ์	'พงศาวดารอันยิ่งใหญ่' ผลงานประวัติศาสตร์ทางบาลี
มหาวรรค	ส่วนของ วินัยปิฎก
มหาวัตถุ	'บันทึกเรื่องราวสำคัญ' ผลงานทางทินยานในลักษณะสันสกฤตผสม
มหาวิระ	เป็นตริตันการะคนสุดท้ายของพวกเขาเช่นผู้เน้นการมีชีวิตแบบสันโดษ มีชีวิตอยู่ในยุคเดียวกับพระพุทธเจ้า คือบุคคลคนเดียวกับนิครนถนาฏบุตร
มหาสถามปราปต์	พระมหาโพธิสัตว์ผู้ทรงพลัง เป็นที่รู้จักกันในนามของ

	มัญชุศรี ดุบพที่ลืบท้า
มหิลักกะ	สำนักที่นยาน
มัชฌิมนิกาย	'ความยาวปานกลาง' (บทสนทนา คัมภีร์ทางบาลี) เป็นส่วนหนึ่งของ <i>สุตตปิฎก</i>
มัชฌิมาปฏิปทา	ทางสายกลาง
มัธยามิกะ	ทางสายกลาง
มาคะ	ทางที่นำไปสู่ความโศกเศร้า
มานัส	ความคิดหรือที่มีในใจ ความสามารถในการรับรู้
มามะยิตัม	บุคคลผู้ไม่ยึดติดกับสิ่งใด
มายา	ภาพลวง
มาร	ผู้มีความชั่วร้าย ผู้ช่วยที่ยิ่งใหญ่ ความตายในบางครั้งเปรียบเท่าได้กับขั้นทั้งห้า ไม่ถือว่าเป็นบุคคลเป็นลักษณะต่างๆ ที่เป็นลบ เช่นเดียวกับยมะ
มิลินทปราชนะ	<i>มิลินทปัญหา</i> หรือ 'คำถามของกษัตริย์มิลินทะ' เป็นผลงานทางบาลีที่เก่าแก่มาก ซึ่งมีอายุในช่วงศตวรรษที่หนึ่งแห่งคริสตศักราช เป็นบทสนทนาระหว่างมิลินทะ และ นาคเสน (หรือนาคธุน) ผู้ก่อตั้งสำนัก มัชฌามิกะ คือ พุทธศาสนาทางเหนือ
มิลินทะ	กษัตริย์ชาวกรีกเชื้อสายอินเดียทรงพระนามว่ามีนานเดอร์ หรือมีนานครอส (ปี 115-90 ก่อนคริสตศักราช) <i>มิลินทปัญหา</i> หรือ <i>ปัญหาของมิลินทะ</i> (ซึ่งเป็นบทกล่าวที่ไม่ใช่คัมภีร์ทางพุทธ) แสดงให้เห็นถึงศรัทธาทางพุทธอันแก่กล้าของกษัตริย์องค์นี้
มูณี	ปราชญ์
เมตไตรย	เมตไตรย (ในภาษาสันสกฤต) หมายถึง "ผู้ซึ่งนามนั้นหมายถึงความเมตตา" เป็นที่รู้จักกันในนามของเมตตยในศรีลังกา หรืออริยมุตไตรยในพม่า ไทยและดินแดนอื่นๆ ในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่นเดียวกับบัยมปา ในธิเบต มิโรกาในญี่ปุ่น และมีโลในจีน ดูหน้า

	331-333 ประกอบ
โมกษ์	ที่สุดแห่งการปลดปล่อยจิตวิญญาณออกจากวงจรของการเกิดและตาย
ไมตรี	มิตรภาพ เห็นอกเห็นใจ
ยมก	'คู่' ความขัดแย้งที่ปรากฏในความตรงข้าม
ยักษา	ปีศาจ
ยามะ	เทพแห่งความตาย เจ้าผู้ครองโลกใต้พิภพเช่นเดียวกับมาร
โยคะ	'ห้วง' ความคิดคำนึง วินัยทางจิตวิญญาณ เป็นระบบทางปรัชญาเมธีตามธรรมเนียมอินเดียเกี่ยวเนื่องโดยใกล้ชิดกับสังขยะ และเป็นฐานความคิดเบื้องต้นหลายอัน แต่แตกต่างจากสังขยะตรงที่มีการเน้นความต้องการการปฏิบัติทางสมาธิเพื่อให้ได้มาซึ่งการปลดปล่อยและยกระดับทางจิตวิญญาณ (บุรุษะ) ขึ้นไปสู่ระดับของจิตวิญญาณอันสูงสุด หรือพระอิศวรผู้ช่วยนำจิตวิญญาณอื่นๆ ไปสู่การปลดปล่อย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า การแยกตัวออกจากวัตถุเป็นจุดมุ่งหมายอันสูงสุดและไม่ใช้การเป็นหนึ่งในเดียวกับอิศวร การปฏิบัติทางสมาธิสามารถแบ่งออกได้เป็นทางกายและทางจิต อย่างแรกเป็นการเตรียมตัวสำหรับอย่างหลัง คำว่าโยคะมีการใช้โดยทั่วไปสำหรับระบบของสมาธิ (เช่นเราสามารถกล่าวถึงพุทธโยคะ เป็นต้น)
โยคาคาร	เป็นสำนักปรัชญาทางพุทธ ซึ่งเกิดขึ้นจากมัธยา มิกกะ ซึ่งมีความแตกต่างคือ (1) การเน้นความจำเป็นของโยคะเพื่อ ไปสู่สัจจะสุดท้าย และ (2) การมีจุดยืนทางความคิดในส่วนที่เกี่ยวกับความเป็นจริงของสิ่งอันสูงสุดโดยถือว่าเป็นจิตใจอันสูงสุดในทำนองเดียวกับการบรรยายสภาวะอันสูงสุดของการเข้าฌานว่าเป็นการเข้าถึงสำนักอันบริสุทธิ

โยคี	ผู้ที่ปฏิบัติโยคะ
โยชน์	ระยะทางประมาณเจ็ดไมล์ ความหมายเป็นนามธรรมคือ 'ระยะทางอันกว้างไกล' เช่น เป็นไมล์ๆ
รัตนะ	อัญมณี
ราม	เป็นอวตารปางที่เจ็ดของวิษณุ เป็นตัวเอกในมหากาพย์ รามายณะของฮินดู
รามานูชา	เป็นพรหมณ์ในประเทศอินเดียทางใต้มีชีวิตอยู่ใน ศตวรรษที่ 12 และได้ตั้งสำนักนิกายที่สอนการบูชาพระ กฤษณะ
รามายณะ	เป็นบทโคลงมหากาพย์ของวาลมิกีเกี่ยวกับชีวิตของราม
ราหุล	'อุบสรรค' บุตรชายของพระสิทธัตถะ
รูปร	รูปร่าง รูปแบบ สมบัติทางวัตถุซึ่งในทางศาสนาพุทธนั้น มีอยู่สี่สิบแปดอย่าง
รูปราคะ	ความพึงพอใจในความเป็นอยู่ทางโลก
ฤคเวท	เป็นพระเวทยุคแรกๆ
ฤาษี	ปราชญ์ ผู้ถือสันโดษ เป็นพระผู้เสียสละและมีความ เกี่ยวข้องกับเทพในสวรรค์
ลลิตะวัสดาระ	เป็นผลงานทางสันสกฤตของชาวพุทธทางเหนือเกี่ยวกับ ชีวิตประวัติของพระพุทธเจ้ามาจนถึงเวลาที่พระองค์เปิดเผย องค์ในฐานะเป็นผู้สอน
ลังกาวัตระสูตฺร	การประกาศคำสอนใน 'ลังกา' (ซีลอน) คัมภีร์มหายาน
ลัทธิโซรัสเตเรียน	คือคำสอนของโซโราสเตอร์ที่ปรากฏอยู่ใน เซนต์ - อเวส ตา เกี่ยวกับการมีพระผู้เป็นเจ้าองค์เดียว
โลกทั้งสาม	โลกทั้งสาม (ไตรโลก) ซึ่งคัมภีร์ฮินดูและพุทธจะกล่าวถึง อยู่เสมอ นั่นคือโลกแห่งการไม่เกิด โลกแห่งจิตวิญญาณ และโลกทางกายภาพ เป็นที่รู้จักกันในชื่อว่า ภู (พื้นที่ทาง กายภาพ) ภูวาร (พื้นที่ทางจักรวาล และสวรรค์ (พื้นที่ที่ ไม่อาจบรรยายได้)
โลกธาตุ	รอบแห่งโลกหนึ่งรอบ

โลกุตตระ	เกี่ยวกับโลก
โลกะ	ความปรารถนา ความต้องการรุนแรง ตัณหา
วชิรญาณ	'ยานแห่งเพชร' เป็นแนวคิดทางพุทธที่เกิดล่าสุด
วยจะ	การหยุด
วยะการนา	การทำนาย
วยะละ	ผู้ที่รวบรวม ภควัตคีตา
วรรณคดีมหายาน	เขียนขึ้นในภาษาสันสกฤตทั้งหมดและส่วนใหญ่เกี่ยวเนื่องกับงานทางคัมภีร์บาลี "ไม่ใช่คำแปลจากภาษาบาลี แต่เป็นเนื้อความเหมือนกันที่มาจากแหล่งอินเดียเดียวกัน นั่นคือคัมภีร์มคธที่เป็นฐานของหนังสือทางบาลี" หนังสือเหล่านี้ครอบคลุมเนื้อความเก่าๆ รวมกับความคิดใหม่ๆ นอกจากงานเหล่านี้ งานแรกทางมหายานคือ มหาวัตถุ (เป็นของสำนักหินยานเช่นเดียวกัน แต่ในแง่ลึกแล้วเป็นงานทางมหายานซึ่งแสดงให้เห็นภาพของพระพุทธเจ้าในฐานะที่เป็นบุคคลที่เหนือธรรมชาติ) ลลิตะ วัสตาระ พุทธจริต อัครโกษาผู้เป็นกวีเอกชาวพุทธผู้ได้เขียน Saundranada Kavya ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับชีวิตของพระพุทธเจ้า ผลงานทางมหายานที่สำคัญจะอยู่ในรูปแบบของสูตรหรือบทโคลง และมีบางบทที่สำคัญที่นอกเหนือจาก ลลิตะวัสตาระ นั่นคือ สัทธรรมมุนทริก ปรัชญา-ปารมิตา คันทะวยุหะ วัชรเจตียะ สุชาวดีวยุหะ ลังกาวัตระสูตร และ มัชยามิกะสูตร แห่งนาครชุน ผลงานหลายชิ้นทางมหายานได้สูญหายไปแต่จะยังเหลือในฉบับแปลภาษาจีนและทิเบต ดังนั้นเราจึงได้ทราบว่ายังมีอยู่ก็จากฉบับแปลนี้เอง สำหรับผลงานอื่นๆ นั้น เราจะทราบว่ายังมีอยู่ก็จากการอ้างอิงในผลงานปัจจุบันที่มีอยู่ ผลงานทางพุทธศาสนาสามารถหาได้ในภาษาจีน ญี่ปุ่น และทิเบต นอกเหนือจากฉบับแปลทางผลงานส่วนใหญ่ของประเทศอินเดียเกี่ยวกับพุทธศาสนา

วรุณ	พระเจ้าก่อนยุคพระเวท
วสุพันธ์ุ	โดยธรรมเนียมถือว่าเป็นพี่ชายของอสังขะ ศตวรรษที่สี่ เป็นครูทางทึนยานแห่งสำนักสรวาสตีวาทีนผู้แต่ <i>อภิธรรม-โกษา</i> ตามที่ได้มีการค้นคว้าเมื่อไม่นานมานี้ โดยไม่เหมือนกับผู้แต่งมหายานคือวสุพันธ์ุ
วัชชี	ชื่อของบุคคลที่มีชีวิตอยู่ในใกล้แคว้นมคธ ที่พระพุทเจ้าได้เทศนาสั่งสอนและส่วนใหญ่ได้กลายเป็นผู้รับเอาธรรมะของพระองค์
วัชระ	ความแข็งแกร่งเด็ดเดี่ยว
วัชรเจดีย์-ปรัชญาปารมิตาสูตฺร	สุตฺรแห่งการตัดเพชร เป็นสมุดเล่มเล็กที่เป็นของมหาปัจจนปรมิตต (ความสมบูรณ์แห่งปัญญาอันยากที่จะบรรยายได้) เป็นหนึ่งในหนังสือหลายเล่มในคัมภีร์พุทธลัทธิมหายานและเป็นเล่มที่ใหญ่ที่สุดโดยเป็นชุดหลายเล่ม
วัชรสัตว์	'ผู้มีความเป็นอยู่อย่างเพชร' หรือ 'ลัจจะอันไม่อาจทำลายได้'
वासुเทพ	เป็นชื่อหนึ่งของพระนารายณ์ หรือวิษณุ ชื่อของพระกฤษณะ
วิกรมชาติยะ	เป็นกษัตริย์ที่เป็นองค์เดียวกับจันทรคุปต์ที่สอง
วิจิกิจฉา	ความสงสัย
วิจนะ	ความคิดซึ่งครอบคลุมกิจกรรมทางปัญญาทั้งหมด ตั้งแต่ความนึกคิดที่เป็นรูปธรรมจนถึงขั้นสมาธิที่เป็นนามธรรม ปัญญา
วิทยา	ความคิดคำนึง ปัญญา
วิทยา - จารณะ - สัมปนนะ	ครอบครองความรู้และความดี
วินัย	วินัย
วินัยปิฎก	วินัยของศาสนา (คัมภีร์บาลี) หนังสือคักดิ์สิทธิ์ทางพุทธของชาวพุทธทางใต้ประกอบด้วย 5 ส่วน และกฎ 227 ข้อ สำหรับสงฆ์ (1) <i>ปาราชิก</i> เป็นบาปที่ต้องถูกขับไล่ออก

2) ปาจิตตีย์ เป็นบาปที่ต้องมีการให้อภัย (3) มหาวรรค (รวมเรียกว่าชั้นชกะ) และ (4) จุลวรรค (เป็นกฎในการดำเนินชีวิตประจำวันของสงฆ์) (5) ปริวารบท เป็นการรวบรวมหนังสือเล่มต้นๆ

วิมานวัตถุ

'คฤหาสน์แห่งสวรรค์' เป็นส่วนหนึ่งของคัมภีร์บาลีในชื่อเดียวกัน ที่มีการทำความดีและเกิดใหม่เป็นเทพ

วิชณู

ส่วนที่เป็น 'ผู้รักษา' ในไตรลักษณ์ของฮินดูนั้นคือ พรหม เป็นผู้สร้าง วิชณูเป็นผู้รักษา และคิเวศคือผู้ทำลาย วิชณู ถูกถือว่าลงมาเกิดเป็นระยะๆ เพื่อรักษาความถูกต้อง และเน้นย้ำจุดมุ่งหมายทางจิตวิญญาณที่เกี่ยวกับการหลุดพ้นของมนุษย์ พระราม พระกฤษณะและพระพุทธเจ้า นั้น ชาวฮินดูถือว่าเป็นอวตารปางที่เจ็ด ที่แปด และที่เก้าของวิชณู ตามลำดับ

วิชณูปุราณะ

ตำนานเกี่ยวกับชีวิตวัยหนุ่มของกฤษณะ

วิสุทธิมรรค

'หนทางไปสู่ความบริสุทธิ์' ผลงานของพุทธโกษา

เวท

'ความรู้'

เวทนา

ความรู้ลึก สัมผัสต่างๆ ในทางพุทธแบ่งออกเป็นหกชั้น มีห้าสัมผัส สัมผัสที่หกเป็นสัมผัสแห่งจิต

เวทันตะ

'ที่สุดแห่งเวท' อุปนิษัทในตอนท้ายของเวทเป็นชื่อของระบบที่มีฐานอยู่ที่อุปนิษัทโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับสังขาร

เวสสันดรชาดก

เวสสันดรชาดก เป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับชีวิตของพระโพธิสัตว์ที่เป็นเจ้าชายเวสสันดรในชาติสุดท้ายก่อนที่จะมาเกิดเป็นพระพุทธโคดม เมื่อเป็นพระเวสสันดรนั้น พระองค์ปฏิบัติในหลักแห่งการให้ที่สมบูรณ์ พระองค์ได้สละสิ่งๆ ที่พระองค์ครอบครองที่ละสิ่งๆ และพระองค์ถูกบิดาขับไล่ออกไปก็เพราะความเสียสละอย่างมากมายนี้ ในขณะที่พระองค์ลี้ภัยอยู่นั้น พระองค์ได้สละแม้กระทั่งภรรยาและบุตร แต่พระองค์ก็ได้พวกเขากลับคืนด้วยความ

	ช่วยเหลือของพระอินทร์
ไวศยะ	หนึ่งในสี่วรรณะของลัทธิฮินดู
ศรัทธา (Saddha)	ความเชื่อมั่น
ศรัทธา (Shrada)	ความเชื่อ ความทุ่มเท ความเคารพ ความอ่อนน้อมถ่อมตน
ศากยมนี	ปราชญ์แห่งศากยะ เช่นพระพุทธเจ้า
ศากยะ	แปลตรงตัวว่า 'จิตใจตั้งมั่นไต่' เป็นเชื้อชาติแห่งกษัตริย์ซึ่งอยู่ทางชายแดนทางเหนือของแคว้นมคธ เป็นเขตหนึ่งของรัฐวิหาร เชื้อชาตินี้เชื่อว่าสืบเชื้อสายมาจากพระรามและพระลักษมณ์ ซึ่งเป็นโอรสที่ลี้ภัยของกษัตริย์โศกยะแห่งราชวงศ์สุริยะ สุทโธทนะโคตมะ บิดาของพระสิทธัตถะ (พระพุทธเจ้า) กล่าวว่าพระองค์สืบเชื้อสายมาจากอิศวักขุ แห่งราชวงศ์สุริยะ (สันสกฤตเรียก อิศวักขุ บาลีเรียกโศกยะ)
ศาสนตรา	คำสอน
ศาสนา	คำสอนของพระพุทธเจ้า
คิระ	เทพแห่งพระเวท เป็น 'ผู้ทำลาย' ในไตรลักษณ์ของฮินดู
ศูพร	หนึ่งในสี่วรรณะของศาสนาฮินดู
สงสาร	รูปแบบของกรรม สิ่งที่เกิดเป็นรูปแบบ แรงกระตุ้น สิ่งที่กำหนดไว้แล้วล่วงหน้า (สิ่งสกะ) มหาสมุทรแห่งการเกิดและการตาย ดังเช่น ชีวิตมนุษย์ที่ต่อเนื่องกันไปในวัน-สงสาร รอบแห่งการกลายเป็น (บาลี: สังขาร หรือสังขารา-สิ่งที่กำหนดไว้แล้วล่วงหน้า ความปรารถนาที่วนเวียนอยู่) ในศาสนาพุทธแบ่งออกเป็น 52 ตอน
สติ	เป็นคำบาลีซึ่งแปลว่า 'การระลึกได้' หรือ 'รู้อยู่' ถูกต้อง 'สติ' เทียบได้กับหนทางสุดท้ายทั้งสามในมรรคแปด นี่คือการฝึกฝนทางจิตทางพุทธให้มีสติรู้อยู่ว่าเรากำลังทำอะไร เรามีแรงจูงใจอย่างไร เป็นต้น
สติตัยเยกัถัง	การเปลี่ยนสภาพ

สถูป	สถานที่เก็บพระธาตุ มักจะมีรูปเป็นระฆังคว่ำและสร้างขึ้นในที่โล่งและเก็บพระธาตุของพระพุทธเจ้าหรือสาวกของพระองค์ หรือเพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งการปฏิบัติของสาวกเหล่านั้น เมื่อเวลาผ่านไปได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของหลักศาสนาพุทธ
สมตทา	อยู่โดยรอบทั่วไป ความเป็นหนึ่งเดียวในสากล ไม่มีการโอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง
สมถนะ	ผู้ถือสันโดษ ผู้ถือศาสนา เป็นคำบาปสี่ซึ่งมาจากศัพท์มาจากคำว่า สัม นั่นคือการทำให้เกิดความสงบ เช่นผู้ซึ่งทำให้ประสาทสัมผัสนั้นสงบลง (สันสกฤต : สรमन् - ผู้ที่ทำงานหนัก)
สรमन्	ผู้ถือสันโดษ
สมการ	การได้มาซึ่งความดีงามและความรู้ในช่วงชีวิตแต่เก่าก่อน
สมาทิ	ความมีสติตั้งมั่นอย่างสมบูรณ์ สภาวะที่จิตนั้นเชื่อมต่อกับความศักดิ์สิทธิ์อย่างสมบูรณ์
สมุทัย	เหตุแห่งทุกข์
สยัมภู	ผู้ที่หยั่งรู้ได้ด้วยตนเอง พระพุทธเจ้า
สรวา - ชยตะ	ความรู้ทั้งหมด
สรวาสธรรม	มาตรฐานที่ได้รับการเปิดเผย สูตรที่ครอบคลุมทั้งหมด
สววรรค์	สุขอันเยี่ยมล้ำไม่อาจพรรณนาได้ นิพพาน
สววรรค์ชั้นดุสิต	เป็นสวรรค์แห่งความชื่นมื่น เป็นสวรรค์ชั้นที่สามจากล่างที่ซึ่งโพธิสัตว์รอคอยการเกิดครั้งสุดท้าย
สักกะ	เป็นเจ้าแห่งเทพ เช่นพระพรหม พระอินทร์
สักกระ	พระอินทร์ หัวหน้าของวิหารสรรพเทพเจ้า
สักกายทิฎฐิ	ความเห็นว่าร่างกายเป็นของตน
สังฆะ	สำนักของสงฆ์ในพุทธศาสนา การรวมตัว ชุมชน
สังฆะจรรยา	ส่วนประกอบนำของ อโหวตเวท และเป็นผู้แต่งบทวิจารณ์ อุปนิษัต ภาควัตคีตา และพรหมสูตร (780-820 ปี คริสต์ศักราช)

สังยุตตะ	‘จัดแบ่งเป็นหมวดหมู่’
สังยุตตนิกาย	‘การรวบรวมบทกล่าวที่มีเนื้อความเกี่ยวเนื่องกัน’ เป็นส่วนหนึ่งของสูตรปิฎก (คัมภีร์บาลี)
สังสกฤตัง - ลักษณะานี	สิ่งที่เกิดขึ้นตามปรากฏการณ์ทั้งหมด ปัจจัยแห่งความเป็นอยู่ที่กำหนดไว้แล้ว (สังสกฤตธรรม)
สัญญา	การสัมผัสรับรู้ได้ ความคิด การตัดสินใจอย่างมีสำนึก
สัญญา	ความคิดเป็นนามธรรม ตามหลักศาสนาพุทธแบ่งออกเป็นหกหมวด ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับสัมผัสทั้งหก
สัตย์	ความจริง
สัตย - สิทธิ	ผู้ยึดมั่นในทริวารมันในสำนักหินยาน
สังฆกรรมมณฑกริก	‘หนังสือแห่งบัว’ บัวแห่งกฎของความคิด’
สันยาสี	ผู้ที่ละทิ้งชีวิตที่วุ่นวายและอุทิศตนเองต่อสิ่งที่เกี่ยวเนื่องกับจิตวิญญาณ ในทางฮินดูการกระทำนั้นควบคุมได้ด้วยหลักเกณฑ์แห่งลีลาของชีวิต นั่นคือเป็นนักศึกษา เป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นผู้หลุดพ้นจากภาระหน้าที่แห่งการเป็นหัวหน้าครอบครัว และในที่สุดเป็นผู้ไร้ที่อยู่อาศัยที่ท่องไปตามที่ต่างๆหรือเป็นผู้ภิกษุทางศาสนา (แปลเป็น สังญลีน)
สัมมาสัมพุทธ	ผู้ตรัสรู้โดยเพียบพร้อมสมบูรณ์
สงขยะ	หนึ่งในระบบปรัชญาเมธีของอินเดีย ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับโยคะอย่างใกล้ชิด คำสอนหลักเป็นดังนี้ : (1) มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างวัตถุ ‘ประภตติ’ และจิตวิญญาณ ‘ปุรุชะ’ (2) มีจิตวิญญาณมากมายจนนับไม่ถ้วน ซึ่งเข้าไปมีส่วนในวัตถุและ ดังนั้น จึงมีส่วนในสงสาร (3) การปลดปล่อยจะประกอบด้วยจิตวิญญาณหนึ่งซึ่งแยกตนออกจากวัตถุ ซึ่งจะทำให้หลุดพ้นจากบ่วงแห่งการเกิดแล้วเกิดอีก (4) การปลดปล่อยจะสะสมอยู่ได้ด้วยสำนึก (วิเวก) ซึ่งจิตวิญญาณรับรู้ได้ว่าแยกตนออกจากวัตถุ โยคะอาศัยระบบทางปรัชญาเมธีของสง-

	ขยแต่เน้นว่าการปลดปล่อยต้องอาศัยวินัยทางกายและทางใจ ดูหน้า 215-220 ในเนื้อเรื่อง
สาธุ	แปลตรงตัวว่า 'ดีมาก' ปราชณีย์
สามิตติยาส	สำนักหินยาน
สารนาถ	เป็นเมืองหนึ่งอยู่ใกล้พาราณสี มีชื่อเสียงเนื่องจากเป็นเมืองซึ่งพระพุทธเจ้าได้มาเทศนาครั้งแรก
สารีบุตร	เป็นสาวกชั้นนําของพระพุทธเจ้า ผู้มีศรัทธาอันแก่กล้า
สาวก	'ผู้ได้ยิน' เป็นสาวกซึ่งไม่สามารถก้าวหน้าได้ด้วยตนเอง
สาวตถิ	เป็นที่รู้จักในยุคอดีตกาลว่าเป็น 'เมืองแห่งความมหัสจรรย์' ตั้งอยู่บริเวณอินเดียตอนเหนือใกล้กับชายแดนของประเทศเนปาล ปกครองโดยกษัตริย์อัสวคตั้งแต่ยุคแรกๆ และอาจก่อตั้งขึ้นโดยลวะ ซึ่งเป็นหนึ่งในโอรสสององค์ของพระราม สาวตถิได้กลายมาเป็นเมืองหลวงของอโยธยาในยุคของพระพุทธเจ้าและตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือใกล้กับกรุงกบิลพัสดุ์ซึ่งเป็นที่เกิดของพระพุทธเจ้า
ลัทธิตถะ	ชื่อของพระพุทธเจ้า พระองค์คือลัทธิตถโคตมะโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะโคตมะ กษัตริย์แห่งกรุงกบิลพัสดุ์
ลัทธา	"ผู้ที่ยืนหยัด" "ผู้ที่ปฏิบัติแล้ว"
ลินธุ	แม่น้ำอินธุ
สิริมา	สิริมา คือบุคคลชาวพุทธที่เทียบได้กับเทพสตรีทางพราหมณ์
ลีตา	คู่สมรสของพระราม
ลีลา	ความประพฤติชอบ วินัย
ลีลาพัสตร์ ปรมัส	การพึงพาพิธีกรรม
สุคตะ	เส้นทางอันเต็มเปี่ยม 'ไปอย่างดี' ฉายาของพระพุทธเจ้า
สุขาวดี	"ดินแดนแห่งปิตุสข"
สุขาวดี - วุฑฺเสสุตฺร	ส่วนที่ใหญ่กว่าที่พระลัทธิตถะได้เทศนาสั่งสอนไว้ใกล้

สฺยญ	กับกรุงราชคฤห์ และส่วนที่เล็กกว่าที่ปาเซตวันใกล้กรุง ลาวัตี สูตรนี้รวมทั้ง <i>อมิตายุทธยานสูตร</i> กล่าวไว้ยียดยาว เกี่ยวกับอมิตาภและการมาของ “ดินแดนแห่งบิสิสุข” ของพระองค์ คล้ายกับ <i>มหาสุทฺถนสูตร</i> (จีฆนิกาย) ความไม่มี ความว่างเปล่า ปรินญาของ มัชฌิมิกะ เน้น ความว่างเปล่า (สฺยญตา) แห่งสิ่งอันสูงสุด เพราะเหตุว่า มันไม่สามารถอธิบายได้โดยอาศัยประสบการณ์และทุก ทฤษฎีและความเห็นเกี่ยวกับสฺยญญนำไปสู่ความขัดแย้ง ต่อตนเอง
สฺยญญตา	‘ความว่างเปล่า’ ใช้แจ้งลักษณะของสิ่งอันสูงสุดในคำสอน ของมหายานบางบท
สฺยตตะ	ข้อความหรือคำสอนซึ่งกล่าวไว้โดยปากเปล่าโดยพระ พุทธเจ้า (สันสกฤต : สฺยตฺร) เป็นบทกล่าวร้อยแก้วที่ใช้ท่อง จำ และวรรณคดีอื่นๆ รวมทั้งที่เกี่ยวกับกฎหมายและ หลักภาษา รวบรวมไว้เป็นบทโคลง
สฺยตตนิบาต	เป็นการรวบรวมบทโคลงที่เป็นคำสอน 70 บท ในคัมภีร์ พุทธเถรวาท
สฺยตตปิฎก	‘ตระกร้าแห่งคำบรรยาย’ เป็นส่วนของคัมภีร์บาลี หรือ ‘คำบรรยายสำหรับฆราวาส’ บันทึกศักดิ์สิทธิ์ของชาว พุทธทางใต้ประกอบด้วย 5 ส่วนดังต่อไปนี้ (1) <i>จีฆนิกาย</i> เป็นการรวบรวมความเรียงอันยียดยาว 34 บท ซึ่งหนึ่งใน นั้นคือมหาปริณิพพานสูตร (2) <i>มัชฌิมนิกาย</i> เป็นการ รวบรวมความเรียง 152 บท ซึ่งมีความยาวปานกลาง (3) <i>สังยุตตนิกาย</i> เป็นบทต่อเนื่อง (4) <i>อังคุตตรนิกาย</i> เป็นบทเบ็ดเตล็ด เป็นเล่มที่ใหญ่ที่สุดในปิฎกทั้งสาม (5) <i>ขุททกนิกาย</i> เป็นการรวบรวมความเรียงสั้นๆ สำนัก หนึ่งได้เพิ่มบทนี้เข้าไปปิฎกถัดไป และประกอบด้วยบท สั้นๆ นั่นคือ (1) <i>ขุททกปาฐะ</i> และ (2) <i>ธรรมบท</i> “ดินแดนทอง” ในพุทธกาล ซึ่งปัจจุบันนี้เรียกว่าเบงกอล
สฺยนาปรันตะ	

	แผลงเป็นโศหาปรันตะ
สุเมรุ	(บาลี : สุนทร) ตามตำนานเป็นภูเขาคึ่งเป็นศูนย์กลางแห่งโลก เมรุก็เรียก
เสวชยันต์	ผู้ปลดปล่อย (โซรัสเตรียน) ผู้มีคุณความดีต่อมนุษยชาติ
หนุมาน	สิ่งปรากฏอยู่ใน <i>รามายณะ</i> ในทางฮินดูนั้นถือว่าเป็นข้ารับใช้ที่สมบูรณ์แบบที่สุด
หีนยาน	ยานลำเล็ก (เถรวาท - หนทางแห่งผู้อาวุโส)
อกฏ	ไม่มีใครทำ ไม่มีใครสร้าง
อชาติ	ที่ไม่เกิด
อชาติศัตรู	เจ้าชายแห่งราชคฤห์ผู้ฆ่าบิดาของพระองค์คือ พระเจ้าพิมพิสารและชิงบัลลังก์ รวมทั้งวางแผนกับพระเทวทัตเพื่อปลงพระชนม์พระสิทธัตถะ
อนัตตา	สิ่งที่ไม่เป็นจริง คำนี้เป็นคำบาลีซึ่งในภาษาสันสกฤตใช้คำว่า <i>อนาตมัน</i> นั่นคือความไม่เป็นอาตมัน คำสอนทางพุทธเกี่ยวกับ <i>อนัตตา</i> คือความไม่มีตัวตนหรืออาตมัน ไม่ว่าในจักรวาลหรือในบุคคลไม่มีตัวตนที่เป็นมูลฐานของปรากฏการณ์ทางจิตวิทยา แต่บุคคลนั้นเป็นเพียงขั้นตอนแห่งสภาวะที่ไม่จริงยั่งยืนเป็นเพียงประสบการณ์เป็นต้น <i>อนัตตา</i> อยู่คู่กับอนิจจะ และทุกขะ อันเป็นลักษณะของประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ในปัจจุบันนี้แนวความคิดนี้ได้ถูกหักล้างไปโดยชัดแจ้ง ดู <i>พระผู้เป็นเจ้าของพระพุทธเจ้า</i> หน้า 129-155 ฉบับพิมพ์เป็นภาษาไทย สำนักพิมพ์ศยาม 2547
อนาคามี	ผู้นำเคารพนับถือ ผู้ที่จะไม่เกิดใหม่ เป็นผู้ที่ต้องถึงแก่ความตาย แต่จะเกิดใหม่ในโลกที่สูงกว่า หรือในสวรรค์
อนานวโฆ	วิธีการดำเนินชีวิตที่ลึกลับและสัมผัสไม่ได้
อนิจจา	ไม่คงที่ตลอดไป (บาลี) พระพุทธเจ้าทรงสอนว่าทุกสิ่งทุกอย่างอย่างไม่คงที่ตลอดไป ความเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดขึ้นได้

	ตลอดเวลา ไม่มีสิ่งใดจริงยั่งยืน อย่างไม่ก็ตามในลัทธิ มหายานนั้น ความเห็นนี้ได้ถูกตัดแปลงไปด้วยการอธิบาย ถึงแนวความคิดแห่งความสมบูรณ์ แต่แนวคิดทั้งสองนี้ ก็ไม่ได้ขัดแย้งซึ่งกันและกัน (สันสกฤต : อนัตยา)
อนิจตา	ความตาย
อนุตตระ	ผู้ที่ไม้อาจถูกล้ำหน้าได้ ผู้ที่ไม้อาจถูกเปรียบเทียบได้ ผู้ที่ สมบูรณ์ที่สุด
อนุตตระ สัมยะสัมโพธิ	การได้ตรัสรู้สมบูรณ์โดยไม่มีสิ่งใดพึงเทียบได้
อนุปาทิสเสส	การดับกิเลสพร้อมทั้งเบญจขันธ์ นิพพาน
อนุสสรรม	บริสุทธิ ไร้ซึ่งความอยาก
อพรัง	ไกลออกไป
อพุทธะ	ไม่มีการเกิด
อภิธรรม	อภิปรัชญา
อภิธรรมปิฎก	เป็นการรวบรวมบทความที่ซึ่งปรัชญาทางพุทธได้มีการ บรรยายไว้เป็นระบบตามคำสอนของเถรวาท
อมตคณา	สภาพที่ไร้ความตาย
อมิตาภะ	ดุบทที่ลึบเอ็ด เป็นหนึ่งในพุทธะที่รู้จักกันดีที่สุดในแง่ พุทธศาสนาที่อุทิศและมุ่งมั่นผู้สร้างวิมาน (แผ่นดิน บริสุทธิไกลโพ้นทางตะวันตก) ซึ่งผู้ที่เรียกพระองค์ด้วย ความศรัทธาจะเกิดขึ้นใหม่ ณ วิมานนั้น รู้จักกันในนาม ของ "อมิตายุส" อันหมายถึง "พระผู้ทราบบพระชนมายุอัน ประมาณมิได้" ดูเชิงอรรถ 2 หน้า ฉ
อมิตายุรชยานสูตร	เป็นพระสูตรทางมหายานแปลจากสันสกฤตเป็นภาษาจีน โดยสังฆวารมณผู้เป็นนักศึกษาชาวอินเดียในช่วงพุทธ ศตวรรษที่แปด
อโมหะ	(บาลี) ความเข้าใจที่ถูกต้อง ความรู้
อโยธยา	หมายความว่า 'เอาชนะไม่ได้' เป็นเมืองในเขตคามแห่ง โกสลา เป็นเมืองหลวงโบราณแห่งราชวงศ์อิลลัคขุ
อรชุน	สาธุศิษย์เอกของพระกฤษณะ เป็นพี่น้องปาดเทพคนี่

	สาม และพระกษณะได้สนทนาด้วยดังปรากฏใน ภควัต- คีตา
อรรธาธิปะ	ตัวตนอันเป็นแสงของเรา
อรรธาสายนะ	ตัวตนอันเป็นที่หลบภัยของเรา
อรรถัตต์	สานุศิษย์ผู้สมบูรณ์ ผู้ที่ถึงพร้อมที่จะมีอิสรภาพ ผู้ที่ได้ ทำลายไม่ซัด (อร) แห่งกงล้อของชีวิต (หัตต์)
อรัญกา	โดยไม่จบสิ้น (หมายถึง 'การเห็นประโยชน์ของผู้อื่นเป็น ที่ตั้ง' หรือ 'นิพพานที่เป็นพลศาสตร์')
อรัญญา	'เรื่องราวเกี่ยวกับป่า' เขียนขึ้นประมาณ 600 ปีก่อนคริส- ตกกาล (เป็นการตีความอย่างมีสัญลักษณ์ของพิธีกรรม และสูตรอันศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ รู้จักกันในชื่อว่า 'ผู้มีสันติ- ภาพอันเปี่ยมสุข' เช่นเดียวกัน
อรุปารคะ	ความปรารถนาชีวิตในสวรรค์
อวตาร	ผู้แบ่งภาคมาเกิด ผู้ปรากฏอันศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ในรูปของ มนุษย์ ดุบทที่สาม
อวัชยะ	ไม่อาจพรรณนาได้
อวิชชา	ความโง่ ความหลง หรือเรียกว่าโง่ตะ
อวโลกิตศวรร	ผู้ที่มองลงมาด้วยความกรุณา ดุบทที่สิบสอง
อเวสตะ	เชนต์ - อเวสตะ เป็นคัมภีร์หลักของศาสนาโซรัสเตเรียน อันประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังต่อไปนี้ ยัสนะ เป็นหมวด ที่เก่าแก่ที่สุด สำคัญที่สุด ว่าด้วยการบูชา ประกอบด้วย คาถา แต่งโดย โซโรอัสเตอร์ วิสเปเรท เป็นผลงานที่ กระชับกว่า เวนทิตัต เป็นหมวดที่ว่าด้วยพิธีกรรม ยัชภูลี เป็นดนตรีแห่งการยกย่องบูชาไซโรท - อเวสตะ เป็นบท สวดสั้นๆ เป็นบทสวดทางคัมภีร์ที่ไม่มีการใช้อีกแล้ว
อโศก	คือ จักรพรรดิชาวพุทธองค์แรกแห่งอินเดีย (ศตวรรษที่ 274-232 ก่อนพุทธกาล) เป็นหลานของพระเจ้าจันทร- คุปต์ เมารยะ หลังจากที่พระองค์ได้รับเอาศาสนาพุทธ แล้ว พระเจ้าอโศกได้รับขนานนามว่า ปิยะหัตถ์ (มีความ

อสรวา	เมตตากจรูณา) การสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่สามเกิดขึ้นด้วยความอนุเคราะห์ของพระองค์ที่เมืองปาตลีบุตร หลังจากที่พระสันพระชนม์ ไม่มีผู้อุปถัมภ์ศาสนาพุทธอีกต่อไป ผู้ที่สืบทอดเมารยะ คือพวกสูงคาและคันทาซึ่งสนับสนุนลัทธิพราหมณ์ อย่างไรก็ตาม ในยุคนี้ศาสนาพุทธได้กลายเป็นศาสนาของมหาชน และเป็นที่ยอมรับ 'อิทธิพล' เป็นปัจจัยของการมีชีวิต
อสังสกฤต	ไม่มีเงื่อนไข ไม่มีขอบเขต (บาลี : อสังคตา) นิพพานเป็นธรรมะเดียวที่ไม่มีเงื่อนไขอยู่ที่เหตุ เรียกว่า อสังคตา เช่นเดียวกัน
อสังข์	ปลอม สิ่งที่ไม่ได้อยู่ สิ่งที่ไม่จริงแท้
อสูร	อำนาจแห่งปีศาจ ผู้มีชีวิตที่ใหญ่โตมโหฬาร
อหิงสา	การไม่ใช้ความรุนแรง คำสอนนี้โดยเฉพาะในทางพุทธนั้น ห้ามการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตและพว้าสอนให้มีทัศนคติที่อ่อนโยนต่อสิ่งมีชีวิตทั้งหมด
อหุระมาชตะ	เทพเจ้าสูงสุดในศาสนาโซรัสเตเรียน องค์ผู้สร้าง ต้นกำเนิดแห่งแสงและเป็นการแสดงออกซึ่งความดี
อเหตุชชะ	โดยปราศจากต้นเหตุแต่ดั้งเดิม
อักษร	เทพธิดาแห่งสวรรค์
อัคนี	ไฟ เทพแห่งพระเพลิง
อังคุตตรนิกาย	'เป็นการแสดงออก' (บทสนทนา, คัมภีร์ทางบาลี) 'บทกล่าวที่ค่อยเป็นค่อยไป' เป็นส่วนหนึ่งใน สุตตปิฎก
อตัปปาหะ	จุดเริ่มต้น
อันจนา	มารดาของหนุมาน
อัพพะดัง	ผู้ร่ำร่อยรอย ผู้ที่ไม่มีสิ่งใดจะมาบรรยายได้ ผู้ที่ไม่มีร่องรอยใดๆ จะให้ใครมาบรรยายได้ พระพุทธเจ้า
อัพพาพนา	เรื่องราวเกี่ยวกับนักบุญชาวพุทธใน ขุททกนิกาย
อัมพะปาลี	หญิงงามเมืองผู้มั่งคั่ง ผู้ได้ข้ามวัชรธรรม และกลายเป็นศาสนิกษย์คนสำคัญของพระสิทธัตถะ

อัควิน	คู่แฝดอันศักดิ์สิทธิ์
อัศวโกษา	เป็นจินตกวีชาวพุทธที่มีชื่อเสียง เป็นผู้แต่ง พุทธจรีตอันเป็นประวัติของพระพุทธเจ้าเป็นภาษาสันสกฤต ในศตวรรษที่หนึ่ง
อัหรีมัน	คือวิญญานชั่วร้ายในศาสนาโซรัสเตรียน ผู้เป็นศัตรูตัวฉกาจของอหุระมาซเด
อาตมัน	จิตวิญญาน ถือว่าเป็นหนึ่งเดียวกับพรหม หรือเป็นตัวตนที่จิตวิญญานไม่มีวันสลาย
อาทิตยะ	เทพแห่งพระเวท จากคำว่า อาทิตย คือพระอาทิตย์
อานนท์	สานุศิษย์ที่สำคัญที่สุดของพระสิทธัตถะ (พระพุทธเจ้า) และเป็นญาติคนหนึ่งด้วย อานนท์เป็นผู้พยายามให้พระสิทธัตถะรับสตรീเข้ามาในคณะสงฆ์
อารยัน	สูงส่ง สมเป็นนักรบญุ แผลงมาจากอารยัน
อาสวะ	ความชั่วร้ายต่างๆ ที่ก่ออุปสรรคต่อความสำเร็จทางจิตวิญญาน เช่น ความปรารถนาทางเลือดเนื้อ ความต้องการมีชีวิตอันแปลกแยก ความไม่รู้
อาฬาร	หนึ่งในปราชญ์ มีการกล่าวว่าพระสิทธัตถะได้ไปหาเพื่อรับคำสอน ปราชญ์อีกผู้หนึ่งคือ อุตรกะ ปราชญ์ทั้งสองอยู่ในวรรณะพราหมณ์
อิติวุตตะกะ	ขอเขียนอันศักดิ์สิทธิ์ของพุทธศาสนิกชนทางใต้ ซึ่งประกอบด้วยบทคัดย่อหนึ่งร้อยสิบบท ซึ่งเริ่มต้นว่า "ตั้งนั้นผู้ศักดิ์สิทธิ์กล่าวดังว่า" เป็นส่วนหนึ่งของ <i>ซูททกปิฎก</i>
อิตทัตยา	สภาวะนี้
อินทร์	หนึ่งในหัวหน้าในหมู่เทพทั้งหลาย
อุททัจจะ	ความถูกต้องดีงามแห่งตน
อุทานะ	บทเพลงแห่งความปิติยินดี (ผลงานที่เป็นแรงจูงใจของพระพุทธเจ้า) เป็นผลงานโบราณทางพุทธในพุทธศตวรรษที่สองอันประกอบด้วยเนื้อร้องสั้นๆ แบทสิบสองบท ซึ่งน่าจะได้กล่าวโดยโคตมะ ภายใต้อารมณร์ู้สึกรุนแรง ใน

จุดวิกฤติสำคัญในชีวิตของท่าน บทเพลงแต่ละบทมีส่วนประกอบของรายละเอียดสถานการณ์ต่างๆ ที่วิกฤตินั้นเกิดขึ้น แปลตามตัวอักษรว่า บทโคลงที่เกิดขึ้นเอง เป็นส่วนหนึ่งของซุททกนิกาย

อุทานะวัจจะ

เป็นธรรมบทฉบับภาษาสันสกฤต

อุเบกขา

ความสุขุมเยือกเย็น

อุโบสถ

การอดอาหาร

อุปนิษัฑ

เป็นบทสนทนาความเรียงทางปรัชญาเกี่ยวกับพระเวทในอินเดียโบราณ เขียนขึ้นจากปี 1000 ถึงปี 500 ก่อนคริสตกาล คำว่า 'อุปนิษัฑ' มีที่มาจากการประสมประสานระหว่าง อุป (ใกล้) นิ (ล่าง) และษัฑ (นั่ง) นั่นคือการนั่งใกล้ นั่นคือกลุ่มที่นั่งลงใกล้ครูเพื่อเรียนรู้ ทฤษฎีลับ อุปนิษัฑติดแนบกับ พรหมณ์ และ ทฤษฎี ลึกลับบางทฤษฎี

อุปปะจายะ

การเกิด

อุปาทาน

การไหว้คว่า ความปรารถนา

โอม !

เป็นเสียงที่เปล่งออกมาเพื่อแสดงสัญลักษณ์ของสิ่งที่ไม่มีเงื่อนไข สิ่งที่ไม่ได้สร้างขึ้น สิ่งที่ไม่ได้เกิด

ตอนที่ 2

ศัพท์ที่เกี่ยวกับคำสอนและประวัติศาสตร์ของบาไฮ

กาบี	วิหารเก่าแก่ในเมกกะ ปัจจุบันถือว่าเป็นวิหารที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุดของ (ลัทธิมุฮัมหมัด) อิสลาม
กาบีร์	“ยิ่งใหญ่”
กายุมอูล อัลมา	เป็นหนึ่งในผลงานที่มีชื่อเสียงขององค์บáb
กาลิมัต	“คำ” เป็นชื่อเรียกข้อเขียนของพระบาชอูลลาห์
กาอิม	“พระองค์ผู้ซึ่งจะปรากฏ” เป็นชื่อเรียกผู้มาตามสัญญาในความเชื่อของมุฮัมหมัด
กิตาบ-อิ-อักดาส	คัมภีร์ที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุดเป็นชื่อคัมภีร์แห่งกฎหมายของพระบาชอูลลาห์
กิบบลิห์	ทางที่คนหันไปในการสวดมนต์โดยเฉพาะเมืองเมกกะ กิบบลิห์ของชาวมุฮัมหมัดทั้งหมด และอัคคาของชาวบาไฮ (ดูเนื้อความหน้า 526-531)
กูดตุส	เป็นสาวกที่ยิ่งใหญ่ขององค์บáb เป็น “สาสน์แห่งการมีชีวิตอยู่” ที่สิบแปด
กุหฺร่าณ	คัมภีร์อัลกุรอ่าน เป็นคัมภีร์แม่แห่งศาสนาของมุฮัมหมัดเปิดเผยโดยพระมุฮัมหมัด
ชีราช	เมืองในอิหร่านตอนใต้ สถานที่เกิดขององค์บáb
ชีอะห์	“ผู้ตาม” หนึ่งในสองสำนักอันยิ่งใหญ่ในลัทธิมุฮัมหมัด
โซกี เอ็ฟเฟนต์ี ร้าบบานี	ผู้รักษาศาสนาบาไฮ 1897-1957 หลานของพระบาชอูลลาห์ โซกี เอ็ฟเฟนต์ีเกิดในอัคคา
ชาตรีห์	กิ่งก้านสาขา
ชาร์การ์ - อิ - อกา	“เจ้านายผู้มีเกียรติ” ชาวบาไฮใช้ฉายานี้เพื่อเรียกอับดุลบาชอ
ซาลมาน	เรียกแต่ดั้งเดิมว่า รุซ-บิห์ เป็นหนึ่งในผู้ส่งข่าวนิมิตของพระมุฮัมหมัด
ซาฮิบอูล - ซามาน	“พระเจ้าแห่งยุค” เป็นหนึ่งในตำแหน่งกาอิมผู้มาตาม

	สัญญา
ชียยิด	ทายาทของศาสตราจารย์หมัด
ชียยิด อาลี มุฮัมหมัด	องค์บ่าบ 1819-1850 ดุบที่ 14
ชีรัต	"สะพาน" หรือ "เส้นทาง" ซึ่งแสดงให้เห็นถึงธรรม
ซูฟี	กฎเกณฑ์ที่กลับในลัทธิมุฮัมหมัด
ซูรีห์	บทหนึ่งในคัมภีร์อัลกุรอาน
ดวงอาทิตย์แห่งลัจจะ	อวตาร การปรากฏของพระผู้เป็นเจ้า ครุมาผู้ศักดิ์สิทธิ์ ศาสนา
ดินแดนอันศักดิ์สิทธิ์	ปาเลสไตน์
ตัจจาลียัตติ	"ความเรื่อรอง" หนึ่งในบทเขียนของพระบาชาลูลาห์
ตาราชิตติ	"เครื่องประดับ" หนึ่งในบทเขียนของพระบาชาลูลาห์
ตาสีร์รีห์	สตรีคนเดียวในหมู่สาวกสิบแปดคนแรกขององค์บ่าบ
เตหะราน	เมืองหลวงของประเทศอิหร่าน เป็นสถานที่เกิดของพระ บาชาลูลาห์และอับดุลบาช่า
"ทางสีขาว"	เป็นสัญลักษณ์แห่งธรรมะ (ศาสนา)
ธรรมสภาแห่งสากล	เป็นองค์กรทางนิติบัญญัติและบริหารที่สูงสุดในโลกของ บาไฮ
นกในดิงเกลแห่งสวรรค์	การปรากฏของพระผู้เป็นเจ้า ; ศาสนา
นาซีร์ดี - ดิน-ซาร์ห์	พระเจ้าซาร์แห่งอิหร่าน (เปอร์เซีย) 1829-96 หลังคริสต์- กาล
นาบิล	"ผู้เรียนรู้" "ผู้สูงส่ง" เป็นชื่อของนักประวัติศาสตร์ชาว บาไฮผู้ยิ่งใหญ่ เป็นผู้แต่ง <i>The Dawn Breakers</i>
เนาว - รุช	"วันใหม่" เป็นวันปีใหม่ของบาไฮและตามปฏิทินของ เปอร์เซียนั้นคือวันที่ดวงอาทิตย์เคลื่อนเข้าสู่ราศีเมษ (21 มีนาคม)
บทสวด	ข้อเขียนของพระบาชาลูลาห์
บาก็ยาตุลลาห์	"ส่วนที่เหลือจากพระผู้เป็นเจ้า" เป็นตำแหน่งที่ทั้งองค์ บ่าบและพระบาชาลูลาห์ได้รับ
บาตี	แปลตรงตัวว่า "ผู้มีอำนาจศรัทธา"

<p>บานี่ - ฮาซิม บ๊าบ</p>	<p>ครอบครัวที่เป็นต้นสายของพระมุฮัมหมัด “ประตู” ตำแหน่งที่มีรชา อาลี มุฮัมหมัดใช้หลังจากที่ ท่านประกาศภารกิจของท่านที่เมืองซีราสในปี พ.ศ. 2387 (พฤษภาคม ค.ศ. 1844) อวโลกิตศวร</p>
<p>บายี บายัน</p>	<p>ผู้ติดตามองค์บ๊าบ “การเปล่ง” “การอธิบาย” เป็นตำแหน่งที่องค์บ๊าบให้แก่ การเปิดเผยของพระองค์โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อ เขียน</p>
<p>บาห์จี</p>	<p>แปลตรงตัวว่า “ความยินดี” การชี้ให้เห็นถึงส่วนของที่ราบ อัคคาที่ซึ่งวิหารและคฤหาสน์ของพระบาชฮาอุลลาห์ตั้งอยู่</p>
<p>บาชฮา</p>	<p>“ความรุ่งเรือง” “ความเรืองรอง” “แสง” นั่นคือตำแหน่งที่ ให้ไว้แก่พระบาชฮาอุลลาห์</p>
<p>บาไฮ บิสฮารัต</p>	<p>ผู้ติดตามพระบาชฮาอุลลาห์ แปลตรงตัวว่า “ความปิติยินดี” เป็นชื่อเรียกขื่อเขียนของ พระบาชฮาอุลลาห์</p>
<p>แบกแดด</p>	<p>เมืองหลวงของประเทศอิรัก</p>
<p>ภูเขาคาร์เมล</p>	<p>ภูเขาซึ่งเป็นที่ตั้งของวิหารขององค์บ๊าบและพระอับดุล- บาชฮาที่ไฮฟา อิสราเอล</p>
<p>มาน-ยูซ็ูร์ฮ์อุลลาห์</p>	<p>“พระองค์ผู้ซึ่งพระผู้เป็นเจ้าพึงทำให้ปรากฏ” เป็นตำแหน่ง ที่องค์บ๊าบเรียกผู้ที่มาตามสัญญา</p>
<p>มิห์ดี</p>	<p>เป็นชื่อเรียกการปรากฏที่ศาสนอิสลามรอคอย แปลตรง ตัวว่า “ผู้ที่ได้รับการนำทาง”</p>
<p>มีร์ชา ฮุสเซน - อาลี นูรี</p>	<p>พระบาชฮาอุลลาห์ 1817-1892 (ดูบทที่ 14 และ 16 เมตไตรย - อมิตาภา)</p>
<p>มุจตาฮิด</p>	<p>ผู้ได้รับปรัชญาเอกทางกฎหมายชาวมุฮัมหมัด</p>
<p>มุลลา</p>	<p>พระสงฆ์ชาวมุฮัมหมัด</p>
<p>มุลลาฮุสเซน</p>	<p>สาวกองค์แรกขององค์บ๊าบ ชื่อว่า “บาดุล บ๊าบ” (ประตู แห่งประตู)</p>
<p>ริตวาน</p>	<p>ชื่อของผู้รักษาสวรรค์ พระบาชฮาอุลลาห์ใช้คำนี้เพื่อชี้ให้</p>

ศุญญ์กลางแห่งโลก	เห็นถึงสวรรค์
อัคคา	อัคคา-ไฮฟา เป็นที่ตั้งของธรรมสภาแห่งสากลคือสุชาวดี
อัคบาร์	เมืองแฝดไฮฟาและอิสราเอล
อัब्ดุล บาฮา	ใหญ่กว่า
อัब्ดุล อาซีส	ผู้รับใช้บาฮา (บาฮาอุลลาห์) อับบาส เอ็ฟเฟนต์ บุตรชาย
อัब्ดุล ฮามัด II	คนโตของพระบาฮาอุลลาห์ เรียกว่า “นาย” เช่นเดียวกัน
อาคา	1844-1921 ดูปที่ 15 มหาฉัมมบท
อาบา	สุลต่านออตโตบานแห่งตุรกี (1830-1876 หลังคริสต-
อาฟนาน	กาล)
“อาณจักรที่เจ็ด”	สุลต่านออตโตบานแห่งตุรกี (1876-1909 หลังคริสต-
อาร์ชาน	กาล)
อิกาน	“นาย” ตำแหน่งที่พระบาฮาอุลลาห์ให้กับอัब्ดุลบาฮา
อิชรากัท	เสื้อคลุมหรือแทนตำแหน่ง
อิล	แปลตรงตัวว่า “กิ่งอ่อน” มีความหมายถึงเครือญาติ และ
อิสตันบูล	ทายาทขององค์บáb
อิหม่าม	เป็นขั้นสูงสุดของมิตที่มองไม่เห็น เป็นการกล่าวถึงการ
อิหม่าม จูมีห์	ปรากฏด้วย นั่นคือพระบาฮาอุลลาห์
	แปลตรงตัวว่า “กิ่งไม้” มีความหมายถึงเครือญาติ และ
	ทายาทของพระบาฮาอุลลาห์
	“ความแน่นอน” เป็นชื่อของศาสน์ของพระบาฮาอุลลาห์
	ถึงลุงขององค์บáb
	“แสงอันเรืองรอง” เป็นชื่อเรียกข้อเขียนบทหนึ่งของพระ
	บาฮาอุลลาห์
	ชาติตระกูล หรือโกตรา
	เมืองหลวงของจักรวรรดิออตโตมาน
	เป็นตำแหน่งของผู้สืบทอดพระมุฮัมหมัดซ็อซังลิบสอง
	คน ใช้เรียกผู้นำทางศาสนาอิสลาม
	เป็นผู้นำของอิหม่ามในเมืองใดเมืองหนึ่ง เป็นหัวหน้าของ
	มุลลาห์

อิหฺร่าณ

เปอร์เซีย

เอ เอช

“หลังฮิจร่าท” เป็นวันที่พระมุฮัมมัดย้ายถิ่นจากเมกกะไปเมดีนา และเป็นฐานของพงศาวดารมุฮัมมัด

ฮาจี

ชาวมุฮัมมัดที่ได้ไปแสวงบุญที่เมืองเมกกะ

ฮุสเซน

เป็นคำย่อของ ฮัสซัน (“ดี”) คำนี้หมายรวมถึง “ความเมตตา” “ความกรุณา” และเป็นชื่อเรียกพระบาฮาอุลลาห์ด้วย

กลุ่มพันธุ์ดี

หลายคนที่อ่านแล้วจึงชักชวนให้อีกหลายคนอ่าน โดยเฉพาะเราคนไทยที่สนใจในปรัชญาพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นงานของ จามรชด เจ. ฟอสคาร์ ที่แปลเป็นไทยโดย วิเชียร แก่นทองหลวง ให้เรียนรู้พระธรรมที่ศึกษาจากประวัติศาสตร์อินเดียโบราณ เปรียบเทียบกับแนวคิดชาวฮินดูครั้งพุทธกาล ทำให้พบความหมายแห่งพระวณะอีกกว้างขวาง

พระผู้เป็นเจ้าของพระพุทธเจ้า ชื่อหนังสือที่กระตุ้นความอยากรู้ของคนอยากเรียน ทำให้ต้องหยิบจับขึ้นอ่าน ที่อ่านแล้วต้องมาบอกต่อกันอีกครั้ง ไม่อยากให้พลาดสิ่งที่ดีที่สุดในการเกิดมา มีชีวิต คือการเรียนรู้ ส่วนดีที่สามารถฝึกฝนให้เกิดขึ้นได้

● อีกเล่มที่น่าอ่านเช่นเดียวกัน ด้วยความหนา 672 หน้า ชวนหยิบขึ้นดู พระพุทธศรีอริยมุตไตรย-อมิตาภ ได้ปรากฏองค์แล้ว งานชื่อยาวของผู้เขียนคนเดียวกับเล่มข้างต้น แต่คราวนี้ นฤมล นครชัย แปล

เป็นงานเสนอมุมมองใหม่เกี่ยวกับศรัทธาและปรัชญาในพระพุทธศาสนา ที่มีเนื้อหากระตุ้นไม่เพียงเหล่าผู้เห็นธรรมเท่านั้น แต่รวมถึงศรัทธาของความเชื่อที่ยิ่งใหญ่อื่นๆ ซึ่งรอคอยการกลับมาของผู้สัญญาว่าจะกลับมาที่บ้านทักไว้ในคัมภีร์แต่ละศาสนา

นี่คือเรื่องชวนติดตามการเกิดของสองพุทธะ พระสิทธัตถะโคตมะ กับ พระบาฮาอุดดลาห์ ที่น่าสนใจศึกษาอย่างยิ่ง

ลูกชายและลูกสาว ฮ. นิกฮูกี้, ไวโอเล็ต, ตะวันวาด, แสง สีรุ้ง, พรารวมพู, ฟิงเนตร อติแพทย์ ฯลฯ ลองอ่านดู

แต่ถ้าเป็นสมาชิกชมรมคนขวัญอ่อนก็ต้องบริษัทหลอนไม่จำกัด ที่นอกจากพาตระเวนพบความสยองในมหาวิทยาลัยมาแล้ว บริษัทที่ใครต่อใครทำงานอยู่นั้น ใครจะรู้ว่าเก้าอี้ตัวที่เรานั่ง ใครเคยนั่งมาก่อน บรี้อออ... ถามังได้ไง

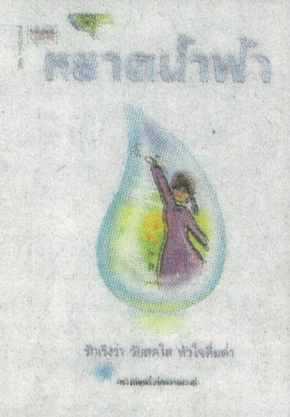
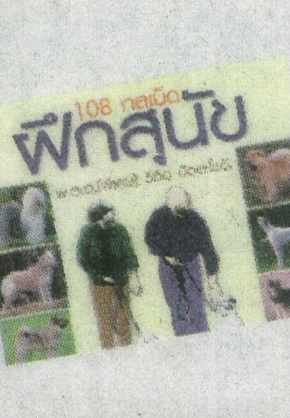
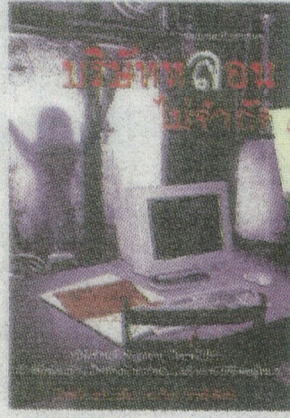
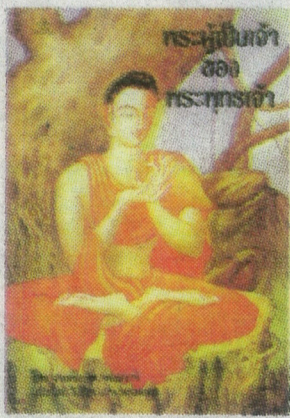
ส่วนคนที่ชอบเกาหลีสักต้อง รักเหมียวๆ ขอเกี่ยวหัวใจ เล่ม 1 ของ คิมยूरี ที่ได้ แพรจิรา แปลสร้างความประทับใจมาแล้วจากหนังสือชุดทางโทรทัศน์ แต่ในรูปอักษรแล้ว นักอ่านย่อมรู้ว่าจะมีรายละเอียดความประทับใจและน่ารักแตกต่างกันไป

● คนชอบเหมียวอ่านหนังสือ คนชอบหมากก็อ่านได้เหมือนกัน 108 กลเม็ดฝึกสุนัข ของ พ.ต.อ.(พิเศษ) วิทิต ปัตตะโชติ ฝึกสุนัขให้มีระเบียบและปฏิบัติตามคำสั่งได้ ด้วยกลเม็ดแนวใหม่สุด คนรักสัตว์เลี้ยงคนชอบ ลองเหนื่อยดูก็แล้วกัน

คนขยันในวงการเมืองคนหนึ่ง คณิน บุญสุวรรณ หมั่นเขียน 7 ปีปฏิรูปการเมือง หนีเสือปะจระเข้? ใครอยากรู้ว่าหนีเสือรูปไหนมาปะจระเข้ลักษณะใดก็ต้องติดตามอ่าน เพื่อจะได้มองเห็น และเข้าใจการเมืองแบบที่เล่นๆ กันทุกวันนี้

เห็นหนังสือสำหรับเด็กอยู่ใกล้ๆ เป็นสมุดภาพระบายสีในชุดแพนด้า ช่วงช่วง กับหลินฮุ่ย มีทั้งเรื่องชวนรู้จักสัตว์ป่าหายาก รู้จักสัตว์ป่าโลก และรู้จักสวนสัตว์เชียงใหม่ แล้วสองแพนด้าน่ารักยังชวนไปรู้จักบ้านที่เพิ่งจากมาไกลด้วย

● ช่วงตุลาคมเดือนเดียวเท่านั้น ดิจิตอลฟอรัทเทรส งานล่าสุดในภาคภาษาไทยของแดน บราวน์ ถูกพิมพ์ถึง 5-6 ครั้ง บอกคุณภาพของผู้เขียนได้เป็นอย่างดี ขณะที่ดา วินชี โค้ด รหัสลับดาวินชีที่พิมพ์มาก่อนก็ยังขายได้ตลอด พอกับเทวและชาตาน ชิ้นที่ยอดเยี่ยมระทึกใจที่สุดแต่เรื่องดา วินชีถูกกล่าว

ขวัญในเรื่องจริงเท็จมากที่สุด พยาธิ เยียรสมุด และตอนนี้ก็กลายเป็นหนังสือให้พระเอก ทอม